Тем, что эта книга дошла до Вас, мы обязаны в первую очередь библиотекарям, которые долгие годы бережно хранили её. Сотрудники Google оцифровали её в рамках проекта, цель которого – сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Эта книга находится в общественном достоянии. В общих чертах, юридически, книга передаётся в общественное достояние, когда истекает срок действия имущественных авторских прав на неё, а также если правообладатель сам передал её в общественное достояние или не заявил на неё авторских прав. Такие книги – это ключ к прошлому, к сокровищам нашей истории и культуры, и к знаниям, которые зачастую нигде больше не найдёшь.

В этой цифровой копии мы оставили без изменений все рукописные пометки, которые были в оригинальном издании. Пускай они будут напоминанием о всех тех руках, через которые прошла эта книга – автора, издателя, библиотекаря и предыдущих читателей – чтобы наконец попасть в Ваши.

Правила пользования
Мы гордимся нашим сотрудничеством с библиотеками, в рамках которого мы оцифровываем книги в общественном достоянии и делаем их доступными для всех. Эти книги принадлежат всему человечеству, а мы – лишь их хранители. Тем не менее, оцифровка книг и поддержка этого проекта стоят немало, и поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые меры, чтобы предотвратить коммерческое использование этих книг. Одна из них – это технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас:

- **Не использовать файлы в коммерческих целях.** Мы разработали программу Поиска по книгам Google для всех пользователей, поэтому, пожалуйста, используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- **Не отправлять автоматические запросы.** Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого рода. Если Вам требуется доступ к большим объёмам текстов для исследований в области машинного перевода, оптического распознавания текста, или в других похожих целях, свяжитесь с нами. Для этих целей мы настоятельно рекомендуем использовать исключительно материалы в общественном достоянии.
- **Не удалять логотипы и другие атрибуты Google из файлов.** Изображения в каждом файле помечены логотипами Google для того, чтобы рассказать читателям о нашем проекте и помочь им найти дополнительные материалы. Не удаляйте их.
- **Соблюдать законы Вашей и других стран.** В конечном итоге, именно Вы несёте полную ответственность за Ваши действия – поэтому, пожалуйста, убедитесь, что Вы не нарушаете соответствующие законы Вашей или других стран. Имейте в виду, что даже если книга более не находится под защитой авторских прав в США, то это ещё совсем не значит, что её можно распространять в других странах. К сожалению, законодательство в сфере интеллектуальной собственности очень разнообразно, и не существует универсального способа определить, как разрешено использовать книгу в конкретной стране. Не рассчитывайте на то, что если книга появилась в поиске по книгам Google, то её можно использовать где и как угодно. Наказание за нарушение авторских прав может оказаться очень серьёзным.

О программе
Наша миссия – организовать информацию во всём мире и сделать её доступной и полезной для всех. Поиск по книгам Google помогает пользователям найти книги со всего света, а авторам и издателям – новых читателей. Чтобы произвести поиск по этой книге в полнотекстовом режиме, откройте страницу `http://books.google.com`.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

B. or. 167 L

Digitized by Google

<36612715390012

<36612715390012

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

Digitized by Google

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ

ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Տպագրութեամբ Հօման Հալլօքի։

1838

Digitized by Google

Digitized by Google

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼ. Ա.

1 ԳԻՐՔ ծննդեան յի՛ի քի՛ի որդւոյ դաւ-
2 թի որդւոյ աբրահամու: Աբրահամ
ծնաւ զիսահակ. Իսահակ ծնաւ զյակոբ.
Յակոբ ծնաւ զյուդա, և զեղբարս նորա.
3 Յուդա ծնաւ զփարէս և զզարա 'ի թա-
մարայ. փարէս ծնաւ զեզրոմ. Եզրոմ
4 ծնաւ զարամ: Արամ ծնաւ զամինադաբ.
Ամինադաբ ծնաւ զնաասոն. Նաասոն
5 ծնաւ զսաղմոն: Սաղմոն ծնաւ զբոոս 'ի
հռաքաբայ. Բոոս ծնաւ զովբէթ 'ի հռու-
թայ. Ովբէթ ծնաւ զյեսսէ. Յեսսէ ծնաւ
6 զդաւիթ արքայ: Դաւիթ արքայ ծնաւ
7 զսողոմոն 'ի կնոջէն ուրիայ: Սողոմոն
ծնաւ զռոբովամ. Ռոբովամ ծնաւ զաբիա.
8 Աբիա ծնաւ զասափ: Ասափ ծնաւ զյով-
սափատ. Յովսափատ ծնաւ զյովրամ. Յով-
9 րամ ծնաւ զոզիա: Ոզիա ծնաւ զյովա-

Digitized by Google

թամ. Յովաթամ ծնաւ զաքազ. Աքազ
ծնաւ զեզեկիա: Եզեկիա ծնաւ զմանասէ. 10
Մանասէ ծնաւ զամոն. Ամոն ծնաւ զյով-
սիա: Յովսիա ծնաւ զյեքոնիա, և զեղ- 11
բարս նր առ գերութեան բաբելացւոց:
Յետ գերութեն բաբելացւոց ծնաւ յեքոնիա 12
զսաղաթիէլ. Սաղաթիէլ ծնաւ զզօրա-
բաբէլ: Զօրաբաբէլ ծնաւ զաբիութ. 13
Աբիութ ծնաւ զեղիակիմ. Եղիակիմ ծնաւ
զազովր: Ազովր ծնաւ զսադովկ. Սադովկ 14
ծնաւ զաքին. Աքին ծնաւ զեղիուդ: Ե- 15
ղիուդ ծնաւ զեղիազար. Եղիազար ծնաւ
զմատթան. Մատթան ծնաւ զյակոբ:
Յակոբ ծնաւ զյովսէփ զայրն մարեմայ 16
որում խօսեցեալ զմարիամ կոյս*. յորմէ
ծնաւ Յն, որ անուանեցաւ Քն: Որք 17
ամ ազգք յաբրահամէ մինչև 'ի դաւիթ
ազգք չորեքտասանք. և 'ի դաւթէ մինչև 'ի
գերութիւն բաբելացւոց ազգք չորեքտասանք.
և 'ի գերութենէն բաբելացւոց մինչև 'ի քն
ազգք չորեքտասանք:
Իսկ յսի քսի ծնունդն էր այսպէս: Խօ- 18
սեցեալ զմայր նր մարիամ յովսեփու,
մինչչև եկեալ առ միմեանս գտաւ յղացեալ

---

* Ի Յունականն բնաւրինակին ոչ գոյ, Որում խօսեցեալ զմարիամ կոյս:

19 'ի Հոգւոյն Սրբոյ։ Բայց Յովսէփ այր նր,
քանզի արդար էր՝ եւ ոչ կամէր առակել
զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա։
20 Բայց մինչ դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա
հրեշտակ Տն 'ի տեսլեան երեւեցաւ նմա եւ
ասէ. Յովսէփ որդի Դաւթի՝ մի՛ երկնչիր
առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո. քանզի
որ 'ի նմայն ծնեալ է՝ 'ի Հոգւոյն Սրբոյ է։
21 Ծնցի որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա
Յս. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի
22 մեղաց իւրեանց։ Այլ այս ամ եղեւ, զի
լցցի որ ասացաւն 'ի Տնէ 'ի ձեռն ծառայից
23 մարգարէի*. Ահա կոյս յղասցի եւ ծնցի
որդի, եւ կոչեսցեն զանուն նորա Էմմա-
24 նուէլ. որ թարգմանի ընդ մեզ Ած. Բայց
զարթուցեալ Յովսէփ 'ի քնոյ անտի, արար
որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն Տն, եւ առ
25 յինքն զկինն իւր։ Բայց ոչ գիտէր զնա,
մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ. եւ
կոչեաց զանուն նորա Յս։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ 'ի ծնանելն Յսի 'ի Բեթղեհէմ Հրէ-
աստանի յաւուրս Հերովդի արքայի,
ահա մոգք յարեւելից եկին յԵրուսաղէմ,

* Ի Յոյնն. Ի ձեռն մարգարէին։

Digitized by Google

Եւ ասեն, Ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն Հրէից. 2
զի տեսաք զաստղն նո՛ր յարեւելս, եւ եկաք
երկիր պագանել նմ՛: Եւ իբրեւ լուաւ ար- 3
քայն Հերովդէս՝ խռովեցաւ, եւ ա͞մ Երուսա-
ղէմ ը՛ նմա: Եւ ժողովեալ զա͞մ զքա- 4
հանայապետս եւ զդպիրս ժողովրդեանն,
հարցանէր 'ի նոցանէ՝ թէ ո՛ւր ծնանիցի
ք͞սն: Եւ նոքա ասեն ցնա, 'Ի բեթ- 5
ղեհէմ Հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է
'ի ձեռն մարգարէին: Եւ դու բեթղեհեմ 6
երկիր յուդայ՝ ոչինչ կրտսեր ես յիշխանս
յուդայ. 'ի քէն ելցէ իշխան, որ հով-
ուեսցէ զժողովուրդ իմ զիսրայէլ. Յայն- 7
ժամ Հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, եւ
ստուգեաց 'ի նոցանէ զժամանակ աստեղն
երեւելոյ: Եւ արձակեալ զնոսա 'ի բեթ- 8
ղեհէմ, ասէ. Գնացէք ստուգեցէք վա͞
մանկանն, եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ
արասջիք ինձ, զի եւ ես եկեալ երկիրպա-
գից նմա: Եւ ն͞ք իբրեւ լուան 'ի թագա- 9
ւորէն՝ գնացին. եւ ահա աստղն զոր տեսին
յարեւելս՝ առաջնորդեաց ն͞ց, մինչեւ եկեալ
եկաց 'ի վ͞ր՝ ուր էր մանուկն: Իբրեւ 10
տեսին զաստղն, խնդացին յոյժ ուրախու͞թ
մ͞ծ: Եւ իբրեւ մտին 'ի տունն, տեսին 11
զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մարբն իւրով,
եւ անկեալ երկիրպագանէին նմա. եւ բացե͞լ

Digitized by Google

զգանձս իւրեանց, մատուցին նմա պատա-
12 րագս՝ ոսկի եւ կնդրուկ եւ զմուռս։ Եւ
հրաման առեալ ի տեսլեան չդառնալ անդ-
րէն առ Հերովդէս, ընդ այլ ճանապարհ
13 գնացին յաշխարհն իւրեանց։ Եւ իբրեւ
գնացին նոքա անտի, ահա հրեշտակ Տն
երեւէր ի տեսլեան Յովսեփու, եւ ասէր.
Արի առ զմանուկդ եւ զմայր իւր՝ եւ փա-
խիր յԵգիպտոս, եւ անդ լինիջիր՝ մինչեւ
ասացից քեզ. քանզի ի խնդիր է Հերովդէս
14 կորուսանել զմանուկդ։ Եւ նա յա-
րուցեալ առ զմանուկն եւ զմայր իւր գի-
շերի՝ եւ գնաց յԵգիպտոս, եւ անդ էր մինչեւ
15 ցվախճան Հերովդի։ Զի լցցի ասացեալն
ի Տեառնէ ի ձեռն մարգարէին որ ասէ. Յե-
16 գիպտոսէ կոչեցից զորդի իմ։ Յայնժամ
իբրեւ ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ ի
մոգուցն՝ բարկացաւ յոյժ. եւ առաքեալ
կոտորեաց զամենայն մանկունսն որ էին ի Բեթ-
ղեհեմ եւ յամենայն սահմանս նորա յերկեմենից եւ
ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց
17 ի մոգուցն։ Յայնժամ կատարեցաւ ասա-
ցեալն ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի որ
18 ասէ. Ձայն ի Ռամա լուաւ, ողբումն
եւ լալումն եւ աշխարումն յոյժ. Ռաքէլ լայր
զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել, զի ոչ
19 էին։ Եւ ի վախճանել Հերովդի, ահա

Հրեշտակ տն 'ի տեսլեան երեւէր յովսեփայ
յեգիպտոս, Եւ ասէր. Արի առ զմանուկդ 20
և զմայր իւր, և գնա յերկիրն իսրայելի. զի
մեռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ։ Եւ 21
նա յարուցեալ առ զմանուկն և զմայր նր,
և եկն յերկիրն իսրայելի։ Եւ իբրև լուաւ 22
եթէ արքեղայոս թագաւորեաց հրէաստա.
նի փոխանակ հերովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ
երթալ անդր. և հրաման առեալ 'ի տես.
լեան, գնաց 'ի կողմանս գալիլեացւոց։ Եւ 23
եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ կոչէր
նազարէթ. զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ
Նազովրեցի կոչեսցի։

ԳԼ. Գ.

Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհաննէս 1
մկրտիչ քարոզել յանապատին հրէ.
աստանի, Եւ ասել. Ապաշխարեցէք՝ զի 2
մերձեալ է արքայութիւն երկնից։ Զի սա է 3
վն որոյ ասացաւ 'ի ձեռն եսայեայ մարգա.
րէի, որ ասէ. Ձայն բարբառոյ յանապատի,
պատրաստ արարէք զճանապարհ տն, և
ուղիղ արարէք զշաւիղս նր։ Եւ ինքն 4
յովհաննէս ունէր հանդերձ 'ի ստեաց ուղ.
տու, և գօտի մաշկեղէն ը մէջ իւր. և կե.
րակուր նորա էր մարախ և մեղր վայրե.
նի։ Յայնժամ ելանէին առ նա ամ երու. 5

Digitized by Google

սաղէմացիք՝ եւ ամ Հրէաստան՝ եւ ամ կողմն
6 Յորդանանու, Եւ մկրտէին ՚ի նմանէ ՚ի
Յորդանան, եւ խոստովան լինէին զմեղս
7 իւրեանց ։ Եւ տեսեալ զբազումս ՚ի
սադուկեցւոց եւ ՚ի փարիսեցւոց եկեալս
՚ի մկրտութին նր, ասէ ցնս. Ծնունդք իժից՝
ո՞ եցոյց ձեզ փախչել ՚ի բարկութենէ որ գա-
8 լոցն է ։ Արարէք այսուհետեւ պտուղ
9 արժանի ապաշխարութեան ։ Եւ մի՛ համարի-
ջիք ասել յանձինս՝ թէ Աբրահամ մեք հայր
զաբրահամ. ասեմ ձեզ, զի Կարող է ած ՚ի
քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս
10 աբրահամու ։ Զի ահաւասիկ տապար առ
արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ՝ որ ոչ
առնիցէ զպտուղ բարի, հատանի եւ ՚ի հուր
11 արկանի ։ Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յա-
պաշխարութի, բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօ-
րագոյն է քան զիս, եւ ես չեմ բաւական
բառնալ զկօշիկս նր. նա մկրտեսցէ զձեզ
12 ՚ի հոգին սբ՝ եւ ՚ի հուր. Որոյ հեծանոցն
՚ի ձեռին իւրում. եւ սրբեսցէ զկալ իւր, եւ
ժողովեսցէ զցորեանն ՚ի շտեմարանս իւր, եւ
13 զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով ։ Յայն-
ժամ գայ յս ՚ի գալիլեէ ՚ի Յորդանան
14 առ յովհաննէս՝ մկրտել ՚ի նմանէ ։ Եւ
յովհաննէս արգելոյր զնա եւ ասէ. Ինձ
պիտոյ է ՚ի քէն մկրտել՝ եւ դու առ իս

Digitized by Google

գաս ։ Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնա. 15
Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ
լնուլ զամ՛ արդարութի. և ապա թողոյր ետ
նմա ։ Եւ իբրև մկրտեցաւ յս , ել 16
վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի. և ահա բացան
նմա երկինք. և ետես զհոգին այ՛ զի իջա-
նէր իբրև զաղաւնի, և գայր 'ի վե՛ նր.
Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր, Դա է 17
որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

ԳԼ. Դ.

Յայնժամ վարեցաւ յս յանապատ 'ի 1
Հոգւոյն՝ փորձել 'ի սատանայէ։ Եւ 2
պահեալ զքառասուն տիւ և զքառասուն
գիշեր՝ ապա քաղցեաւ։ Եւ մատուցեալ 3
փորձիչն՝ ասէ ցնա. Եթէ որդի ես այ՛ ասա
զի քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին։ Նա 4
պատասխանի ետ և ասէ. Գրեալ է թէ ոչ
հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամ՛ բանիւ
որ ելանէ 'ի բերանոյ այ՛։ Յայնժամ 5
առեալ տանէ զնա սատանայ 'ի քաղաքն սբ,
և կացուցանէ զնա 'ի վե՛ աշտարակի տա-
ճարին, Եւ ասէ ցնա. Եթէ որդի ես այ՛ 6
արկ զքեզ աստի 'ի վայր. զի գրեալ է թէ
Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վն՛ քո,
և 'ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի՛
երբեք հարցես զքարի զոտն քո։ Ասէ 7

Digitized by Google

ցնա դարձեալ յս · Գրեալ է թէ ոչ՛ փոր-
8 ձեսցես զՏր ած քո ։ Դարձեալ տանէ
նէ զնա սատանայ 'ի լեառն մի բարձր
յոյժ, և ցուցանէ նմա զամ թագաւորութիւն
9 աշխարհի, և զփառս նոցա · Եւ ասէ ցնա ·
Զայս ամ քեզ տաց՝ եթէ անկեալ երկիր
10 պագանիցես ինձ ։ Յայնժամ ասէ ցնա
յս · Երթ յետս իմ սատանայ · զի գրեալ է
Տն այ քում երկիր պագցես, և զնա միայն
11 պաշտեսցես ։ Ապա եթող զնա սատա-
նայ · և ահա հրեշտակք մատեան և պաշտէին
12 զնա ։ Եւ իբրև լուաւ յս եթէ յովհաննէս
մատնեցաւ, մեկնեցաւ գնաց 'ի գալիլեա ։
13 Եւ թողեալ զնազարէթ, եկն բնակեցաւ 'ի
կափառնայում 'ի ծովեզերին, 'ի սահմանս
14 զաբուղոնի և նեփթաղիմայ ։ Զի լցցի
բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն եսայեայ մար-
15 գարէի ։ Երկիր զաբուղոնի և երկիր
նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայն-
կոյս յորդանանու, գալիլեա հեթանոսաց ։
16 Ժողովուրդ որ նստէր 'ի խաւարի ետես
լոյս մեծ · և որոց նստէին յաշխարհին և 'ի
ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա ։
17 Յայնմհետէ սկսաւ քարոզել յս և ասել ․
Ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութի
18 երկնից ։ Մինչ դեռ գնայր յս ը եզր-
ծովուն գալիլեացւոց, ետես երկուս եղբարս՝

Digitized by Google

զսիմոն զկոչեցեալն պետրոս և զանդրէաս
եղբայր նր, արկեալ ուռկան ՚ի ծով. քանզի
ձկնորսք էին։ Եւ ասէ ցնս. Եկայք զկնի 19
իմ, և արարից զձեզ որսորդս մարդկան։
Եւ նց թողեալ վաղվաղակի զգործիսն գնա- 20
ցին զհետ նր։ Եւ մատուցեալ անտի 21
յառաջ, ետես այլ երկուս եղբարս զյա-
կոբոս զզեբեդեայ և զյովհաննէս զեղբայր
նորա ՚ի նաւին զեբեդեաւ հանդերձ հարբն
իւրեանց, մինչ կազմէին զուռկանս իւր-
եանց. և կոչեաց զնս։ Նոցա թողեալ 22
վաղվաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց,
գնացին զհետ նր։ Եւ շրջէր յս ը ամ 23
կողմն գալիլեացւոց. ուսուցանէր ՚ի ժո-
ղովուրդս նց՝ և քարոզէր զաւետարանն
արքայութն, և բժշկէր զամ հիւանդութիւ՝
և զամ ախտս ՚ի ժողովրդեանն։ Եւ ել 24
լուր նր ը ամ երկիրն ասորւոց, և մատու-
ցին առ նա զամ հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ՚ի
պէսպէս ցաւս և ՚ի տանջանս, և զդիւահարս
և զլուսնոտս և զանդամալոյծս. և բժշկեաց
զնոսա Եւ երթային զհետ նորա ժողո- 25
վուրդք բազումք ՚ի գալիլեէ և ՚ի դեկապօ-
լեայ և յերէմէ և ՚ի հրէաստանէ, և յայնկոյս
յորդանանու, և բժշկեաց զնս*։

---

* ՚Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ բժշկեաց զնս։

ԳԼ · Ե ։

1 Ու տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել 'ի լեառն.
և իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա
2 աշակերտք նորա . Եւ բացեալ զբերան իւր
3 ուսուցանէր զն՟ս , և ասէր ։ Երանի աղ-
քատաց հոգւով , զի ն՟ց է արքայութի՟
4 երկնից ։ Երանի սգաւորաց , զի նոքա
5 մխիթարեսցին ։ Երանի հեզոց , զի ն՟ք
6 ժառանգեսցեն զերկիր ։ Երանի որ քաղ-
ցեալ և ծարաւի իցեն արդարութե՟ , զի ն՟ք
7 յագեսցին ։ Երանի ողորմածաց , զի ն՟ք
8 ողորմութի՟ գտցեն ։ Երանի այնոցիկ՝
որ ս՟բ են սրտիւք , զի նոքա զա՟ծ տեսցեն ։
9 Երանի խաղաղարարաց , զի նոքա որ-
10 դիք ա՟յ կոչեսցին ։ Երանի որ հալածեալ
իցեն վ՟ս արդարութե՟ , զի ն՟ց է արքայութ՟ի
11 երկնից ։ Երանի է ձեզ՝ յորժամ նա-
խատիցեն զձեզ և հալածեսցեն . և ասիցեն
զա՟մ բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ ։
12 Ցնծացէք և ուրախ լերուք , զի վարձք ձեր
բազում են յերկինս . զի այսպէս հալածե-
ցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին ։
13 Դուք էք աղ երկրի . ապա թէ աղն անհամի՟
ի՟ւ յաղիցի . ո՛չ իմիք ազդիցէ այնուհետև ,
բայց եթէ ընկենուլ արտաքս՝ և կոխան
14 լինել 'ի մարդկանէ ։ Դուք էք լոյս

աշխարհի. ոչ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ
՚ի վերայ լերին կայցէ։ Եւ ոչ լուցանեն 15
ճրագ՝ և դնեն ը̃ գրուանաւ, այլ ՚ի վ՛ր
աշտանակի. և լոյս տայ ամենեցուն որ ՚ի
տանն իցեն։ Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս 16
ձեր առաջի մարդկան, որպ՛ զի տեսցեն
զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեսցեն
զՀայր ձեր որ յերկինս է։ Մի՛ համարիք 17
եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմար-
գարէս. ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։ Ամէն 18
ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն երկինք և երկիր,
յովտ մի՝ որ նշանախեց մի է, ոչ անցցէ
յօրինացն և ՚ի մարգարէից՝ մինչև ա̅մ ե-
ղիցի*։ Որ ոք լուծցէ մի ինչ ՚ի պատուի- 19
րանացս յայսցանէ ՚ի փոքունց, և ու-
սուսցէ այնպէս զմարդիկ, փոքր կոչեսցի
յարքայութեան երկնից. իսկ որ արասցէ և
ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի յարքայութեան երկ-
նից։ Բայց ասեմ ձեզ, զի եթէ ոչ առա- 20
ւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի ք̃ զդպ-
րացն և զփարիսեցւոց, ոչ մտանիցէք
յարքայութիւն երկնից։ Լուարուք զի ասա- 21
ցաւ առաջնոցն, Մի՛ սպանաներ. զի
որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատաստա-

---

* ՚Ի Յոյնն, Յովտ մի՝ կամ նշանախեց մի ոչ անցցէ յօրինացն մինչև ա̅մ եղիցի։

22 տանի ։ Բայց ես ասեմ ձեզ, Եթէ ա͞մ
որ բարկանայ եղբօր իւրում տարապար-
տուց, պարտաւոր լիցի դատաստանի. և որ
ասիցէ ցեղբայր իւր յիմար, պարտաւոր
լիցի ատենի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր *
մորոս, պարտաւոր լիցի 'ի գեհեն հրոյն.
23 Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո 'ի
վ͞ր սեղանոյ, և անդ յիշեսցես՝ եթէ եղբայր
24 քո ունիցի ինչ խէթ զքէն, Թող զպա-
տարագն քո առաջի սեղանոյն. երթ նախ
հաշտեա՛ց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ
25 մատուսջիր զպատարագն քո ։ Լեր իրա-
ւախոհ ը͞ն ոսոխի քում վաղագոյն, մինչ դե-
ռ իցես ը͞ն նմա 'ի ճանապարհի. գուցէ մատնի-
ցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի, և դատաւորն
26 դահճի †. և արկանիցիս 'ի բանտ ։ Ամէն
ասեմ քեզ, Ոչ ելանիցես անտի, մինչև
27 հատուցանիցես զյետին նաքարակիտն.
28 Լուարուք զի ասացաւ, Մի՛ շնար ։ Բայց
ես ասեմ ձեզ, թէ Ա͞մ որ հայի 'ի կին մարդ-
առ 'ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնացաւ ընդ
29 նմա 'ի սրտի իւրում ։ Եթէ ակն քո աջ
գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա՛ և

---

* 'Ի Յոյնն պակասէ, Ցեղբայր իւր։

† 'Ի Յոյնն, Եւ դատաւորն մատնիցէ
զքեզ դահճի։

ընկեա՛ 'ի քէն. զի լա՛ւ է քեզ եթէ մի յան-
դամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ամ մարմինդ քո
անկանիցի 'ի գեհեն։ Եւ եթէ աջ ձեռն 30
քո գայթակղեցուցանէ զքեզ, հա՛տ զնա՛ և
ընկեա՛ 'ի քէն. զի լա՛ւ է քեզ եթէ մի յան-
դամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ամ մարմինդ
քո արկանիցի 'ի գեհեն։ Ապաքէն ասա- 31
ցաւ, եթէ Որ արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ
նմա զարձակմանն։ Բայց ես ասեմ ձեզ, 32
եթէ Ամ որ արձակէ զկին իւր առանց բանի
պոռնկութեն նա տայ նմա շնալ. և որ զար-
ձակեալն առնէ՛ շնայ։ Դարձեալ լուա- 33
րուք զի ասացաւ առաջնոցն, Մի՛ երդ-
նուցուս սուտ, բայց հատուսցես Տն զերդ-
մունս քո։ Այլ ես ասեմ ձեզ, Ամենևին 34
մի՛ երդնուլ. մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է Այ.
Եւ մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից 35
նորա. և մի՛ յեէմ՝ զի քաղաք է մեծի ար-
քայի. Եւ մի՛ 'ի գլուխ քո երդնուցուս, 36
զի ո՛չ կարես մազ մի սպիտակ առնել՝ կամ
թուխ։ Այլ եղիցի ձեր բան, այո՛՝ այո, 37
և ո՛չն ոչ. զի աւելին քան զայն 'ի չարէն է։
Լուարուք զի ասացաւ, Ակն ը ական, և 38
ատամն ընդ ատաման։ Այլ ես ասեմ 39
ձեզ, Մի՛ կալ հակառակ չարին. այլ եթէ
ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո, դարձո
նմա և զմիւսն։ Եւ որ կամիցի ոք դատել 40

և առնուլ զշապիկս քո, թող 'ի նա և զբաճ-
41 կոն քո: Եւ որ տարապարհակ վարիցէ
42 զքեզ մղոն մի, երթ ընդ նմա երկուս: Ո-
րում խնդրէ 'ի քէն՝ տուր. և որ կամի փոխ
առնուլ 'ի քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս:
43 Լուարուք զի ասացաւ, Սիրեսցես
զընկեր քո, և ատեսցես զթշնամին քո:
44 Բայց ես ասեմ ձեզ, Սիրեցէք զթշնամիս
ձեր. օրհնեցէք զանիծիչս ձեր. բարի արա-
րէք ատելեաց ձերոց. և աղօթս արարէք
'ի վերայ այնոցիկ որ լլկենն զձեզ և հալա-
45 ծեն: Զի եղիջիք որդիք հօր ձերոյ որ
յերկինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ 'ի
վ՟ր չարաց և բարեաց, և ածէ անձրև 'ի վ՟ր
46 արդարոց և մեղաւորաց: Զի եթէ սիրի-
ցէք զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զինչ վարձք
իցեն, ո՞չ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն
47 գործեն: Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն
բարեկամաց * ձերոց՝ զինչ աւելի առնէք,
ո՞չ ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն
48 գործեն: Արդ՝ եղերո՛ւք դուք կատարեալք.
որպէս և հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

ԳԼ. Զ.

1 Զգո՛յշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի
առնել առաջի մարդկան, ոչ թէ 'ի ցոյց

* 'Ի Յոյնն, Եղբարց:

ինչ նոցա. զուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք
'ի Հօրէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է։ Արդ 2
յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛ հարկա-
ներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առ-
նեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրապարակս, որպ
զի փառաւորեսցին 'ի մարդկանէ. ամէն
ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նց։ Արդ 3
դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի՛ գի-
տասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո։ Որպ 4
զի եղիցի ողորմութիւն քո 'ի ծածուկ. և Հայրն
քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ
յայտնապէս։ Եւ յորժամ յաղօթս 5
կայցես, մի՛ լինիցիս որպ կեղծաւորքն. զի
սիրեն 'ի ժողովուրդս և յանկիւնս հրապա-
րակաց կալ յաղօթս, որպ զի երևեսցին
մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են
վարձք նց։ Այլ դու յորժամ կայցես 6
յաղօթս, մուտ 'ի սենեակ քո՝ և փակեա՛
զդուրս քո, և կա՛ց յաղօթս առ Հայր քո 'ի
ծածուկ. և Հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝
հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ Եւ յոր- 7
ժամ կայցէք յաղօթս, մի՛ շատախօսք լի-
նիք իբրև զհեթանոսսն. զի համարին եթէ
'ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին։
Արդ՝ մի՛ նմանիցէք նց. զի գիտէ Հայրն 8
ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ, մինչչև ձեր խնդ-
րեալ ինչ իցէ 'ի նմանէ։ Եւ արդ՝ այսպէս 9

կացջիք դուք յաղօթս. Հայր մեր որ յեր-
10 կինս, սր̃ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ
արքայութի̃ քո, եղիցին կամք քո որպ̃ յեր-
11 կինս եւ յերկրի։ Զհաց մեր հանապա-
12 զորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ Եւ թո՛ղ մեզ
զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մե-
13 րոց պարտապանաց։ Եւ մի՛ տանիր զմեզ
'ի փորձութի̃. այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ. զի
քո է արքայութի̃ եւ զօրութի̃ եւ փառք յաւի-
14 տեանս. ամէն։ Զի եթէ թողուցուք
մարդկան զյանցանս նց̃, թողցէ եւ ձեզ Հայրն
15 ձեր երկնաւոր։ Ապա թէ ո՛չ թողուցուք
մարդկան զյանցանս նոցա, եւ ո՛չ Հայրն ձեր
16 թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։ Եւ յորժամ
պահիցէք՝ մի՛ լինիք իբրեւ զկեղծաւորսն
տրտմերեսք. որ ապականեն զերեսս իւր-
եանց, որպէս զի երեւեսցին մարդկան թէ
պահիցեն. ամէն ասեմ ձեզ, Առն իսկ են
17 վարձք նց̃։ Այլ դու յորժամ պահիցես,
18 օծ զգլուխ քո՛ եւ լուա՛ զերեսս քո, Զի մի՛
երեւեսցիս մարդկան իբրեւ զպահօղ. այլ
Հօրն քում 'ի ծածուկ. եւ Հայրն քո որ տե-
սանէ 'ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտ-
19 նապէս։ Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկ-
րի. ուր ցեց եւ ուտիճ ապականեն, եւ ուր
20 գողք ականս հատանեն եւ գողանան։ Այլ
գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս ուր ո՛չ ցեց

եւ ոչ ուտիճ ապականեն, եւ ոչ գողք ականա
հատանեն եւ գողանան։ Զի ուր գանձք 21
ձեր են՝ անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին։ Ճրագ 22
մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո առատ է,
ամ մարմինդ լուսաւոր եղիցի։ Ապա 23
թէ ակն քո չար է՝ ամ մարմինդ խաւարին
եղիցի. իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ 'ի քեզ
է՝ խաւար է, խաւարդ որչափ եւս։ Ոչ 24
ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ
զմին ատիցէ, եւ զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին մե–
ծարիցէ, եւ զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կա–
րէք այ ծառայել եւ մամոնայի։ Վն այդո– 25
րիկ ասեմ ձեզ. Մի՛ հոգայք վն ոգւոց ձերոց՝
զինչ ուտիցէք, կամ զինչ ըմպիցէք. եւ մի՛
վն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ ագանիցիք.
ո՞չ ապաքէն ոգի առաւել է քան զկերա–
կուր, եւ մարմին քան զհանդերձ։ Հայե– 26
ցարուք 'ի թռչունս երկնից՝ զի ոչ վարեն.
եւ ոչ հնձեն եւ ոչ ժողովեն 'ի շտեմարանս.
եւ Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնս. ո՞չ
ապաքէն դուք առաւել էք քան զնս։ Իսկ 27
արդ՝ ո՞ 'ի ձէնջ առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ
կարիցէ 'ի հասակ իւր կանգուն մի։ Եւ 28
վն հանդերձի զի՞ հոգայք. հայեցարուք 'ի
շուշանն վայրենի ո՞րպ աճէ. ոչ ջանայ, եւ
ոչ նիւթէ։ Ասեմ ձեզ՝ զի եւ ոչ Սողոմոն 29
յամ 'ի փառսն իւրում զգեցաւ իբրեւ զմի 'ի

30 նոցանէ ։ Իսկ եթէ զխոտն ՚ի վայրի որ
այսօր է և վաղիւն ՚ի հնոց արկանի , ած
այնպէս զգեցուցանէ , որչափ ևս առաւել
31 զձեզ թերահաւատք ։ Մի այսուհետև
հոգայցէք՝ և ասիցէք . Զի՞նչ կերիցուք՝ կամ
32 զի՞նչ արբցուք՝ կամ զի՞նչ զգեցցուք ։ Զի
զայդ ամ հեթանոսք խնդրեն . քանզի գիտէ
հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ
33 ամ ։ Խնդրեցէք նախ զարքայութիւն այ և
զարդարութիւն նր . և այդ ամ յաւելցի ձեզ ։
34 Մի այսուհետև հոգայցէք վն վաղուին՝ զի
վաղիւն վն իւր հոգասցի . շատ է աւուրն չար
իւր ։

ԳԼ . Է .

1 Մի՛ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք ։ Զի
2 որով դատաստանաւ դատէք՝ դատեցլոց
էք . և որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ ։
3 Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո , և
՚ի քում ական զգերանդ ո՛չ տեսանես ։
4 Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո , Թո՛ղ
հանից զշիւղդ յականէ քումմէ . և ահա
5 ւադիկ ՚ի քում ական գերան կայ ։ Կեղծա
ւոր հա՛ն նախ զգերանդ յականէ քումմէ ,
և ապա հայեսցես հանել զշիւղն յականէ
6 եղբօր քո ։ Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց . և մի՛
արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց ,
զի մի՛ առ ոտն կոխեսցեն զնս , և դարձեալ

Digitized by Google

երգիծուցանիցեն զձեզ ։ Խնդրեցէք՝ և 7
տացի ձեզ , հայցեցէք՝ և գտջիք, բախեցէք՝
և բացցի ձեզ ։ Զի ա̄մ որ խնդրէ՝ առնու, 8
և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի
նմ̄ ։ Ո՞ իցէ 'ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ 9
որդի իւր հաց, միթէ քա՞ր տայցէ նմա։ Եւ 10
կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ ծ̄ձ տայցէ նմ̄։
Արդ՝ եթէ դուք որ չարդ էք՝ գիտէք պարգևս 11
բարիս տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ ևս առա-
ւել հայրն ձեր որ յերկինս է տացէ բարիս
այնոցիկ որ խնդրեն զնա ։ Զա̄մ որ մի- 12
անգամ կամիջիք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ՝
այնպէս և դուք արարէք նց̄ . զի այն իսկ են
օրէնքն և մարգարէք։ Մտէք ը̄ նեղ դուռն. 13
քանզի ը̄արձակ է դուռնն՝ և համարձակ
ճանապարհն՝ որ տանի 'ի կորուստ, և բա-
զումք են որ մտանեն ը̄ նա ։ Քանզի 14
անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապարհն՝ որ
տանի 'ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն
զնա ։ Զգո՛յշ լերուք 'ի սուտ մարգարէից՝ 15
որ գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց, և
'ի ներքոյ են գայլք յափշտակօղք ։ 'Ի 16
պտղոյ նց̄ ծանիջիք զնս̄ . միթէ քաղիցեն 'ի
փշոց խաղող՝ կամ 'ի տատասկէ թուզ ։
Այսպէս ա̄մ ծառ բարի՝ պտուղ բարի առ- 17
նէ, և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ։ Ոչ կարէ 18
ծառ բարի պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ

19 չար՝ պտուղ բարի առնել։ Ամենայն ծառ
որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր
20 արկանի։ Ապա 'ի պտղոյ նոցա ծանիջիք
21 զնա ։ Ոչ ամ որ ասէ ցիս՝ Տէր տէր ,
մտցէ յարքայութիւն երկնից . այլ որ առնէ
22 զկամս հօր իմոյ որ յերկինսն է ։ Բազումք
ասիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ . Տէր տէր
ո՞չ յանուն քո մարգարէացաք, և յանուն
քո դևս հանաք , և յանուն քո զօրութիւն
23 բազումս արարաք։ Եւ յայնժամ ասա֊
ցից ցնա՝ եթէ Ոչ երբէք գիտէի զձեզ . 'ի
բաց կացէք յինէն ամենեքեան՝ *ոյք գործէ֊
24 իք զանօրէնութիւն։ Ամենայն որ լսէ զբանս
իմ զայսոսիկ՝ և առնէ զսոսա , նմանեսցի
առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր 'ի վն
25 վիմի ։ Իջին անձրևք և խաղացին գետք ,
շնչեցին հողմք՝ և բախեցին զտունն , և ոչ
կործանեցաւ . քանզի 'ի վն վիմի հաստա֊
26 տեալ էր ։ Եւ ամ որ լսէ զբանս իմ զայսո֊
սիկ՝ և ոչ առնէ զսոսա, նմանեսցի առն յի֊
մարի՝ որ շինեաց զտուն իւր 'ի վն աւազոյ ։
27 Իջին անձրևք՝ յարեան գետք , շնչեցին
հողմք՝ հարին զտունն , և անկաւ . և էր
28 կործանումն նորա մեծ յոյժ ։ Եւ եղև

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Ամենեքեան ։

Digitized by Google

իբրեւ կատարեաց յն̃ զբ̃մ* զբանս զայսոսիկ,
զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդա-
պետութիւն նր̃ ։ Զի իբրեւ իշխանութեամբ ու- 29
սուցանէր՝ եւ ո՛չ որպէս դպիրքն ։

ԳԼ. Ը.

Եւ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի, գնացին ըզ- 1
կնի նր̃ ժողովուրդք բազումք ։ Եւ 2
ահա մատուցեալ բորոտ մի , երկիր պագա-
նէր նմ̃, եւ ասէր . Տէր՝ եթէ կամիս՝ կարող
ես զիս սրբել ։ Ձգեաց զձեռն իւր եւ հա- 3
սոյց 'ի նա յն̃ եւ ասէ . Կամի՛մ սրբեա՛ց . եւ
վաղվաղակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորոտութիւն։
Եւ ասէ ցնա յն̃ , Զգո՛յշ լեր մի՛ ումեք ա- 4
սիցես . այլ երթ ցո՛յց զանձն քո քահա-
նային . Եւ մատո՛ զպատարագն , զոր հրամա-
յեաց Մովսէս , 'ի վկայութիւն նց̃ ։ Եւ մը- 5
տեալ 'ի կափառնաում, մատեաւ առ նա
հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա , Եւ ասէր. 6
Տէր՝ մանուկ իմ անկեալ կայ 'ի տան անդա-
մալոյծ՝ չարաչար տանջեալ ։ Ասէ ցնա 7
յն̃ . Ես եկից՝ եւ բժշկեցից զնա ։ Պատասա- 8
խանի ետ հարիւրապետն՝ եւ ասէ . Տէր՝
չեմ բաւական՝ եթէ ը̃ յարկաւ իմով մըտ-
ցես . այլ ասա՛ բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկն

* Ի Յոյնն ոչ գոյ, Զբ̃մ ։

9 իմ։ Քանզի և ես այր մի եմ ընդ իշխա-
նութեամբ, ունիմ ընդ ինև զինուորս. ասեմ սմա
երթ՝ և երթայ, և այլում թէ եկ և գայ,
և ծառայի իմում թէ արա զայս՝ և առնէ,
10 Իբրև լուաւ Յիսուս զարմացաւ, և ասէ ցայ-
նոսիկ՝ որ զհետն երթային. Ամէն ասեմ
ձեզ՝ և ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս
11 գտի երբեք։ Բայց ասեմ ձեզ, Զի բա-
զումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն՝ և
բազմեսցին ընդ Աբրահամու՝ և ընդ Սահակայ
12 և ընդ Յակոբու յարքայութեան երկնից։ Իսկ
որդիքն արքայութեան ելցեն 'ի խաւարն ար-
տաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։
13 Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. Երթ՝ և որպէս
հաւատացերդ եղիցի քեզ. և ողջացաւ մա-
14 նուկն նորա յաւուր յայնմիկ։ Եւ եկեալ
Յիսուս 'ի տուն Պետրոսի, ետես զի զոքանչ
15 նորա անկեալ դնէր տապացեալ։ Կալաւ
զձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմն. յոտն
16 եկաց՝ և պաշտէր զնա։ Իբրև եղև երեկոյ՝
մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, և
եհան զայսսն բանիւ. և զամենայն հիւանդսն
17 բժշկեաց։ Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ
'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Նա զհիւան-
դութիւնս մեր վերացոյց, և զցաւս մեր եբարձ։
18 Տեսեալ Յիսուս ժողովուրդս բազումս զիւրև՝
19 հրամայեաց երթալ յայնկոյս։ Եւ մա-

Digitized by Google

տուցեալ դպիր մի ասէ ցնա . Վար-
դապետ՝ եկից և ես զկնի քո յոր վայր և
երթիցես։ Ասէ ցնա յս. Աղուեսուց որջք 20
գոն՝ և թռչնոց երկնից բոյնք, այլ Որդւոյ
մարդոյ ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր։ Եւ 21
մի ոմն յաշակերտացն նր ասէ ցնա. Տէր՝
տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թա-
ղեցից զհայր իմ։ Ասէ ցնա յս. Եկ զկնի 22
իմ, և թոյլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս
իւրեանց։ Եւ իբրև եմուտ ՚ի նաւն, գնա- 23
ցին զկնի նր աշակերտքն նորա։ Եւ ահա 24
շարժումն մեծ եղև ՚ի ծովուն մինչ նաւին
ծածկել յալեաց անտի, և ինքն ննջէր։
Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա 25
և ասեն. Տէր փրկեա՛ զմեզ՝ զի կորնչիմք։
Եւ ասէ ցնս. Ընդէ՞ր վատասիրտք էք սա- 26
կաւահաւատք. յայնժամ յարուցեալ սաս-
տեաց հողմոցն և ծովուն, և եղև խա-
ղաղութ մեծ։ Եւ մարդիկն զարմացան՝ և 27
ասէին. Որպիսի ոք իցէ սա՝ զի և հողմք և
ծով հնազանդին սմա։ Եւ իբրև անց յայն- 28
կոյս յերկիրն գերգեսացւոց, պատահե-
ցին նմ դիւահարք երկու՝ ելեալք ՚ի գերեզ-
մանացն, չարաչարք յոյժ. ոչ զի չէր հնար
անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ։ Եւ 29
ահա աղաղակեցին և ասեն. Զի՞ կայ մեր և
քո յս որդի այ, եկիր տարաժամ տանջել

Digitized by Google

30 զմեզ: Եւ էր հեռագոյն 'ի նոցանէ երա-
31 մակ մի խոզից արօտական: Եւ դեւքն
աղաչէին զնա եւ ասէին. Եթէ հանես զմեզ
աստի, հրամա՛ն տուր մեզ երթալ յե-
32 րամակ խոզիցն: Եւ ասէ ցնոսա, Երթա՛յք.
եւ նոքա ելեալ գնացին յերամակն խոզից. եւ
դիմեաց ա̃մ երամակն 'ի դարէ անտի 'ի
33 ծով, եւ մեռան 'ի ջուրսն: Եւ խոզարածքն
փախեան, եւ երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին
34 զա̃մ, եւ զիրս դիւահարացն: Եւ ահա ա̃մ
քաղաքն ել ը̃ առաջ յ̃ի. եւ իբրեւ տեսին
զնա՝ աղաչեցին զի գնասցէ 'ի սահմանաց նոցա:

ԳԼ · Թ:

1 Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս, եւ եկն 'ի
2 քաղաք իւր: Եւ ահա մատուցին
առ նա անդամալոյծ մի, որ դնէր 'ի մահիճս.
եւ տեսեալ յ̃ի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդա-
մալոյծն. Թողեա՛լ լիցին քեզ մեղք քո*:
3 Եւ ահա ոմանք 'ի դպրացն ասեն ը̃ միտս.
4 Հայհոյէ դա: Եւ ծանուցեալ յ̃ի զխոր-
հուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. Ընդէ՞ր խորհիք դուք
5 չարիս 'ի սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրին է.
ասե՞լ, Թողեա՛լ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել

---

* 'Ի Յոյնն, Քաջալերեաց որդեակ,
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո:

առ՛ զմահիճս քո, և երթ ՚ի տուն քո։ 6 Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ
իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի թո-
ղուլ զմեղս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն.
Արի՛ ա՛ռ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի տուն քո։
Եւ յարուցեալ գնաց ՚ի տուն իւր։ Իբ- 7
րև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փա- 8
ռաւոր առնէին զա̃ծ զտուողն այնպիսի իշ-
խանութեան մարդկան։
Եւ անցեալ ը այն յս̃ի ետես զայր մի, 9
զի նստէր ՚ի մաքսաւորութեան՝ Մատթէոս ա-
նուն. և ասէ ցնա Յս̃՝ Եկ զկնի իմ. և յարուցեալ
գնաց զկնի նր̃։ Եւ եղև իբրև բազմեալ 10
էր նա ՚ի տան, և ահա բազում մաքսաւորք և
մեղաւորք. եկեալ և բազմեալ էին ընդ Յս̃ի
և ը աշակերտս նր̃։ Իբրև տեսին փարի- 11
սեցիքն՝ ասեն ցաշակերտսն նր̃. Ընդէ՞ր ընդ
մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ վարդա-
պետն ձեր։ Իսկ Յս̃ իբրև լուաւ՝ ասէ ցնս̃. 12
Ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ հիւանդաց։
Երթայք՝ ուսարուք զի՞նչ է. զողորմու- 13
թիւն կամիմ, և ոչ զզոհ. զի ոչ եկի կոչել զար-
դարս՝ այլ զմեղաւորս։ Յայնժամ մա- 14
տեան առ նա աշակերտքն Յովհաննու՝ և ա-
սեն. Ընդէ՞ր մեք և փարիսեցիքն պահեմք
յաճախ, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն։ Ա- 15
սէ ցնս̃ Յս̃. Միթէ մարթ ինչ իցէ մանկանց
առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ը

նն իցէ. այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձ-
ցի ՚ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեսցեն։
16 Ոչ ոք արկանէ կապերտ անթափ ՚ի վերայ
հնացեալ ձորձոյ. զի առնու ելանէ զլրումն
նր ՚ի հանդերձէն, և ևս չար պատառումն
17 լինի։ Եւ ոչ արկանեն գինի նոր ՚ի տիկս
հինս. ապա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և գինին
հեղու, և տիկքն կորնչին. այլ արկանեն
զգինի նոր ՚ի տիկս նորս, և երկոքին պահին։
18 Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ընդ նս, ահա
իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմ
և ասէր. Դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ.
այլ եկեալ դիցես զձեռն քո ՚ի վր նր՝ և կեց-
19 ցէ։ Յարեաւ յս և գնաց զկնի նր աշա-
20 կերտօքն հանդերձ։ Եւ ահա կին մի տե-
ռատես երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յե-
տոյ մերձեցաւ ՚ի դրօշակ հանդերձի նորա։
21 Քանզի ասէր ՚ի մտի իւրում. թէ Միայն
22 մերձենամ ՚ի հանդերձս նր՝ փրկիմ։ Իսկ
յս իբրև դարձաւ և ետես զնա՝ ասէ. Քա-
ջալերեաց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին
զքեզ. և փրկեցաւ կինն ՚ի ժամէն յայնմա-
23 նէ։ Իբրև եկն յս ՚ի տուն իշխանին, և
ետես զփողահարսն և զամբոխ յոյժ*, ասէ ցնս.
24 Ի բաց գնացէք. Զի ոչ եթէ մեռեալ է

* Ի Յոյնն, Եւ զամբոխն զի լայր։

աղջիկդ՝ այլ ննջէ ։ Եւ ծաղր առնէին 25
զնա ․ և իբրև ելամբոխն 'ի բաց , եմուտ
կալաւ զձեռանէ նր̃, և յարեաւ աղջիկն ։
Եւ ել համբաւս այս ը̃ ա̃մ երկիրն ը̃ այն ։ 26
Եւ մինչ գնա անցանէր ը̃ այն Յս̃ , զհետ 27
եղեն նր̃ կոյրք երկու, աղաղակէին՝ և ա-
սէին ․ Ողորմեա՛ց մեզ որդի՛ Դաւթի ։ Եւ 28
իբրև եկն 'ի տուն , մատեան առ նա կոյրքն ․
և ասէ ցնս̃ Յս̃ ․ Հաւատա՞յք՝ եթէ կարող եմ
առնել ձեզ զայդ ․ ասեն ցնա՝ Այո՛ Տէր ։
Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նց̃ և ասէ ․ 29
Ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ ։ Եւ բա- 30
ցան աչք նց̃ ․ և սաստեաց նց̃ Յս̃ և ասէ ․
Զգո՛յշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ ։ Եւ նոքա 31
ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ա̃մ երկիրն ը̃
այն ։ Եւ յելանելն նոցա արտաքս , ահա 32
մատուցին առ նա այր մի՝ համր դիւահար ։
Եւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն ․ և 33
զարմացան ժողովուրդքն՝ և ասեն ․ թէ և
Ոչ երբէք երևեցաւ այսպիսի ինչ յԻէլ ։ Իսկ 34
փարիսեցիքն ասէին, թէ Իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդևս ։ Եւ շրջէր Յս̃ ընդ ա̃մ 35
քաղաքս և ընդ գիւղս ․ ուսուցանէր 'ի ժո-
ղովուրդս նց̃ , և քարոզէր զաւետարանն
արքայութ̃ ․ և բժշկէր զա̃մ ախտս և զա̃մ
հիւանդութիւն 'ի ժողովրդեանն ։ Եւ տե- 36
սեալ զժողովուրդսն՝ գթացաւ 'ի նոսա ․ զի

էին աշխատեալք և ցրուեալք իբրև զոչ-
37 խարս, որոց ոչ իցէ հովիւ։ Յայնժամ
ասէ ցաշակերտսն իւր. Հունձք բազում են՝ և
38 մշակք սակաւ։ Արդ՝ աղաչեցէք զտէր
հնձոց՝ զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր։

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեսին
աշակերտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւն այ-
սոց պղծոց հանել զնոսա, և բժշկել զամենայն ցաւս
2 և զամենայն հիւանդութիւնս։ Եւ առաքելոցն
երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ. ա-
ռաջին Սիմոն՝ անուանեալն Պետրոս, և Անդ-
3 րէաս եղբայր նորա։ Յակոբոս Զեբեդեայ,
և Յովհաննէս եղբայր նորա. Փիլիպպոս, և
Բարթուղիմէոս. Թովմաս, և Մատթէոս
մաքսաւոր. Յակոբոս Ալփեայ, և Ղեբէոս՝
4 որ անուանեցաւ Թադէոս։ Սիմոն Կանա-
նացի. և Յուդա Իսկարիովտացի որ և մատ-
5 նեաց զնա։ Զնոսա երկոտասանեսին առա-
քեաց Յիսուս, պատուիրեաց նոցա՝ և ասէ, ՚Ի ճանապարհ
հեթանոսաց մի՛ երթայցէք, և ՚ի քաղաք սա-
6 մարացւոց մի՛ մտանիցէք։ Այլ երթա՛յք
առ ոչխարսն կորուսեալս տանն Իսրայէլի։
7 Եւ իբրև երթայցէք՝ քարոզեցէք և աս-
ացէք, թէ Մերձեալ է արքայութիւն երկնից

Digitized by Google

Զհիւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբեցէք,* 8
զդևս հանէք, ձրի առէք՝ և ձրի տուք ։ Մի 9
ստանայք ոսկի՝ և մի արծաթ՝ և մի պղինձ՝ ի
գօտիս ձեր ։ Մի պարկ ՚ի ճանապարհ, և 10
մի երկուս հանդերձս, մի կօշիկս, մի ցուպ․
զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ ։ Յոր 11
քաղաք մտանիցէք կամ ՚ի գեօղ, հարցանի-
ցէք թէ ո՞ է ՚ի նմա արժանի․ և անդ լինիջիք
մինչև ելանիցէք անտի ։ Եւ իբրև մտանի- 12
ցէք ՚ի տունն, ողջոյն տայջիք նմա՝ և ասաս-
ջիք, Ողջոյն տանս այսմիկ † ։ Եթէ իցէ 13
տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վե՛ր
նորա․ ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր
առ ձեզ դարձցի ։ Եւ որ ոչ ընկալցի 14
զձեզ՝ և ոչ լուիցէ բանից ձերոց՝ իբրև ելա-
նիցէք ՚ի տանէն՝ կամ ՚ի քաղաքէն յայնմա-
նէ, թօթափեսջիք զփոշին յոտից ձերոց ։
Ամէն ասեմ ձեզ՝ Դիւրագոյն լիցի երկ- 15
րին սոդոմացւոց և գոմորացւոց յաւուրն
դատաստանի, քան քաղաքին այնմիկ ։ Ա- 16
հաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչ-

---

* Յոմանս յաւելու առս, Զմեռեալս յա-
րուցէք ։

† ՚Ի Յոմանս չէ, Եւ ասասջիք, ողջոյն
տանս այսմիկ ։

թարս ՚ի մէջ գայլոց. եղերուք այսուհետեւ
խորագէտք իբրեւ զօձս, եւ միամիտք իբրեւ
17 զաղաւնիս։ Զգոյշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ.
զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս. եւ ՚ի ժողո-
18 վուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ։ Եւ
առաջի դատաւորաց եւ թագաւորաց տանի-
ցին զձեզ վն իմ ՚ի վկայութիւն նց, եւ հեթա-
19 նոսաց։ Այլ յորժամ մատնեսցեն զձեզ,
մի՛ հոգայցէք՝ թէ ո՞պ կամ զինչ խօսիցիք. զի
տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսի-
20 ցիք։ Զի ո՛չ եթէ դուք իցէք՝ որ խօսի-
ցիքն, այլ Հոգին Հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի ՚ի ձեզ։
21 Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ, եւ
հայր զորդի. եւ յարիցեն որդիք ՚ի վր հարց,
22 եւ սպանանիցեն զնս։ Եւ եղիջիք ատեցեալք
յամենեցունց վասն անուան իմոյ. իսկ որ
23 համբերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ։ Եւ յոր-
ժամ հալածեսցեն զձեզ ՚ի քաղաքիս յայս-
միկ՝ փախիջիք յայլ. եւ եթէ յայնմանէ հա-
լածիցեն զձեզ՝ փախիջիք ՚ի միւս. ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ ոչ սպառեսջիք զքաղաքս Իէլի
24 մինչեւ եկեսցէ Որդի մարդոյ։ Ոչ է աշա-
կերտ առաւել քան զվարդապետ, եւ ոչ ծա-
25 ռայ քան զտէր իւր։ Շատ իցէ աշակերտ-
ին՝ եթէ եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր, եւ
ծառային՝ իբրեւ զտէր իւր. եթէ զտանու-
տէրն բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ եւս ա-

Digitized by Google

ռաւել զընտանիս նր̃ ։ Մի՛ այսուհետև 26
երկնչիցիք 'ի նոցանէ. զի ոչինչ է 'ի ծա-
ծուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ
ծանիցի։ Զոր ասեմ ձեզ 'ի խաւարի՝ ա- 27
սացէք 'ի լոյս. և զոր լսէք յունկանէ՝ քա-
րոզեցէք 'ի վր̃ տանեաց։ Եւ մի՛ երկնչիք 28
յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին, և զոգի
ոչ կարեն սպանանել. այլ երկերո՛ւք դուք
առաւել յայնմանէ՝ որ կարող է զոգի և
զմարմին կորուսանել 'ի գեհենի։ Ո՛չ ա- 29
պաքէն երկու ճնճղուկք դանկի միոջ վա-
ճառին, և մի 'ի նոցանէ յերկիր ո՛չ անկցի
առանց Հօր ձերոյ։ Այլ ձեր և ամ̃ իսկ հեր 30
գլխոյ թուեալ է։ Եւ արդ՝ մի՛ երկնչիցիք՝ 31
զի լաւ էք ք̃ զբզ̃մ ճնճղուկս։ Ամենայն որ 32
խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան,
խոստովանեցից և ես զնմանէ առաջի Հօր
իմոյ որ յերկինսն է։ Եւ որ ուրասցի զիս 33
առաջի մարդկան, ուրացայց և ես զնա ա-
ռաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է։ Մի՛ հա- 34
մարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութի̃
յերկիր. ոչ եկի արկանել խաղաղութի̃,
այլ սուր։ Վասնզի եկի քակել զայր 'ի 35
հօրէ իւրմէ, և զդուստր 'ի մօրէ իւրմէ, և
զհարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ։ Եւ թշնամիք 36
առն ընտանիք իւր։ Որ սիրէ զհայր կմ̃ 37
զմայր առաւել քան զիս՝ ոչ է ինձ արժանի.

Digitized by Google

և որ սիրէ զուստր կամ զդուստր առաւել
38 քան զիս՝ չէ ինձ արժանի։ Եւ որ ոչ առ-
նու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, չէ ինձ ար-
39 ժանի։ Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ
զնա. և որ կորոյս զանձն իւր վն իմ, գտցէ
40 զնա։ Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և
որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ։
41 Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգարէի՝
զվարձս մարգարէի առցէ. և որ ընդունի
զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդա-
42 րոյ առցէ։ Եւ որ արբուսցէ միում 'ի
փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր
ցուրտ միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն ա-
սեմ ձեզ, Ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց յն զպատուէր
երկոտասանից աշակերտացն իւրոց,
գնաց անտի քարոզել և ուսուցանել 'ի
2 քղքսն։ Իսկ յովհաննէս իբրև լուաւ 'ի
բանտին զգործսն քսի, առաքեաց 'ի ձեռն
3 աշակերտացն իւրոց, Եւ ասէ ցնա. Դու ես
որ գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք։
4 Պատասխանի ետ յն և ասէ ցնս. Երթայք
պատմեցէք յովհաննու, զոր լսէք և տե-
5 սանէք։ Կոյրք տեսանեն, կաղք գնան, բո-
րոտք սրբին, և խուլք լսեն, և մեռեալք

Digitized by Google

յառնեն, եւ աղքատք աւետարանին : Եւ 6
երանի՜ է որ ոչ գայթակղեսցի յիս : Եւ 7
իբրեւ նք գնացին, սկսաւ յս ասել ցժողո-
վուրդսն զյովհաննէ. Զի՞նչ ելէք տեսա-
նել յանապատին, եղէգն շարժուն ՚ի հողմոյ:
Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել, մա՞րդ ՚ի հան- 8
դերձս փափկութե զարդարեալ. ահաւասիկ
որ զփափուկսն զգեցեալ են ՚ի տունս թա-
գաւորաց են : Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. 9
մարգարէ՞. այո՛ ասեմ ձեզ, եւ առաւել եւս
քան զմարգարէ : Զի նա է վն որոյ գրեալն 10
է. Ահա ես առաքեցից զհրեշտակ իմ ա-
ռաջի երեսաց քոց որ պատրաստեսցէ զճա-
նապարհս քո առաջի քո : Ամէն ասեմ ձեզ, 11
Ոչ է յարուցեալ ՚ի ծնունդս կանանց մեծ քն
զյովհաննէս մկրտիչ. բայց փոքրիկն յար-
քայութե երկնից մեծ է քան զնա : Բայց 12
յաւուրցն յովհաննու մկրտչի մինչեւ ցայժմ
արքայութիւն երկնից բռնադատի, եւ բռունք
յափշտակեն զնա : Քանզի ամ օրէնք եւ 13
մարգարէք մինչեւ ցյովհաննէս մարգարէա-
ցան : Եւ թէ կամիք ընդունել՝ նա է եղիա՛ 14
որ գալոցն է : Որ ունիցի ականջս լսելոյ, 15
լուիցէ : Ում նմանեցուցից զազգս զայս. 16
նման է մանկտւոյ՝ որ նստիցեն ՚ի հրապա-
րակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց, Եւ 17
ասիցեն. փողս հարաք ձեզ՝ եւ ո՛չ կաքա-

ւեցէք , ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք :
18 Եկն յովհաննէս , ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր .
19 և ասեն՝ Դև գոյ ՚ի նմա : Եկն Որդի մար-
դոյ՝ ուտէ և ըմպէ . և ասեն , Ահա այր կե-
րող և արբեցող , բարեկամ մաքսաւորաց
և մեղաւորաց . և արդարացաւ իմաստութիւն
20 յորդւոց իւրոց : Յայնժամ սկսաւ նախատ-
ել զքաղաքսն՝ յորս եղեն բզմ զօրութիւնք
21 նր , և ոչ ապաշխարեցին : Վայ քեզ Քո-
րազին , վայ քեզ Բեթսայիդա . զի եթէ ՚ի
Տիւրոս և ՚ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն որ
՚ի ձեզ եղեն , վաղու ևս արդեօք խորգով և
22 մոխրով ապաշխարեալ էր : Բայց ասեմ ձեզ,
Դիւրագոյն լիցի երկրին Տիւրոսի և Սիդոնի
23 յաւուրն դատաստանի քան զձեզ : Եւ դու
Կափառնաում , մի՛ մինչև յերկինս բարձ-
րացիս , այլ մինչև ՚ի դժոխս իջցես* . զի եթէ
՚ի Սոդոմ եղեալ էին զօրութիւնքն որ ՚ի քեզ
եղեն , ապաքէն կային ևս մինչև ցայսօր :
24 Բայց ասեմ ձեզ , Եթէ երկրին Սոդոմացւոց
դիւրագոյն լիցի յաւուրն դատաստանի քան
25 քեզ : Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ
յս և ասէ . Գոհանամ զքէն Հայր՝ Տր երկնի
և երկրի . զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի

—* Ի Յոյնն , Որ մինչև յերկինս բարձրա-
ցեալ ես , մինչև ՚ի դժոխս իջցես :

գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Այո 26
հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։
Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի հօրէ իմմէ, և 27
ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ հայր, և ոչ
զհայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի, և ում որ-
դին կամիցի յայտնել։ Եկայք առ իս ամե- 28
նայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես
հանգուցից զձեզ։ Առէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ, 29
և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ
սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց։
Զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի։ 30

ԳԼ. ԺԲ.

Յայնժամ գնաց Յս ընդ արտորայսն նոյն 1
՚ի շաբաթու. և աշակերտքն նորա քաղ-
ցեան, և սկսան հասկ կորզել և ուտել։
Փարիսեցիքն իբրև տեսին՝ ասեն ցնա. ա- 2
հաւասիկ աշակերտքն քո գործեն, զոր ոչ
է արժան գործել ՚ի շաբաթու։ Եւ նա 3
ասէ ցնս. Ոչ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արար
Դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն, և որ ընդ նմայն
էին։ Զիարդ եմուտ ՚ի տունն այ՝ և եկեր 4
զհացն զառաջաւորութեն. զոր ոչ էր օրէն
նմ ուտել, և ոչ՝ որոց ընդ նմայն էին, բայց
միայն քահանայից։ Կամ թէ չիցէ ըն- 5
թերցեալ յօրէնս՝ զի ՚ի շաբաթս քահա-
նայքն ՚ի տաճարին պղծեն զշաբաթն, և

6 անմեղք են։ Բայց ասեմ ձեզ, Զի մեծ քան
7 զտաճարն է աստ։ Իսկ եթէ գիտէիք զինչ
է զողորմութիւն կամիմ՝ և ոչ զզոհ․ ապա ոչ
8 դատապարտէիք դուք զանպարտսն։ Զի
9 տէր է շաբաթու Որդին մարդոյ։ Եւ գնա-
10 ցեալ անտի յս * եկն 'ի ժողովուրդն նց։ Եւ
ահա էր այր մի որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր․
հարցին զնա՝ և ասեն, եթէ Պարտ իցէ 'ի
շաբաթու բժշկել․ զի չարախօսեսցեն զնը-
11 մանէ։ Եւ նա ասէ ցնս, Ո՞վ է 'ի ձէնջ
մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն
'ի խորխորատ 'ի շաբաթու․ միթէ ո՞չ ու-
12 նիցի և յարուցանիցէ զնա։ Իսկ արդ ո՞ր-
չափ ևս առաւել է մարդ քան զոչխար․ ապա
ուրեմն պարտ է 'ի շաբաթու բարիս գոր-
13 ծել։ Յայնժամ ասէ ցայրն․ Ձգեա զձեռն
քո․ և նա ձգեաց՝ և եղև ողջ իբրև զմիւսն։
14 Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս խորհուրդ
15 առին զնմանէ թէ ո՞րպէս կորուսցեն զնա։ Եւ
յս իբրև գիտաց, մեկնեցաւ անտի․ և գնա-
ցին զհետ նր ժողովուրդք բազումք, և
16 բժշկեաց զամենեսեան։ Եւ սաստեաց նց
17 զի մի յայտնեսցեն զնմանէ ումեք։ Զի
լցցի, որ ասացաւն 'ի ձեռն եսայեայ մարգա-
18 րէի։ Ահա մանուկ իմ՝ զոր ընտրեցի, և

* 'Ի Յունն ոչ կայ, Յս։

սիրելի իմ՝ ը՟ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից
զոգի իմ 'ի վ՟ր ն՟ր, և իրաւունս հեթանո-
սաց պատմեսցէ: Ոչ հակառակեսցի և ոչ 19
աղաղակեսցէ, և ոչ ոք լուիցէ 'ի հրապա-
րակս զբարբառ ն՟ր: Զեղէգն ջախջախեալ 20
ոչ փշրեսցէ, և զպատրոյգն առ կայծեալ ոչ
շիջուսցէ. մինչև հանցէ 'ի յաղթութի՟ զդա-
տաստան: Եւ յանուն նորա հեթանոսք 21
յուսասցին: Յայնժամ մատուցաւ առ նա 22
դիւահար մի կոյր և համր, և բժշկեաց զնա.
ոպ՟ զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ:
Զարմացան ա՟մ ժողովուրդքն՝ և ասէին, 23
Միթէ սա՞ իցէ ք՟ն որդի դաւթի*: Բայց 24
փարիսեցիքն իբրև լուան՝ ասեն, Ոչ ինք
հանէ դա զդևս՝ եթէ ոչ բէեղզեբուղաւ իշ-
խանաւն դիւաց: Իբրև գիտաց յ՟ս զխոր- 25
հուրդս ն՟ց՝ ասէ ցն՟ս, Ա՟մ թագաւորութի՟
բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի. և ա՟մ քա-
ղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ
կացցէ: Եւ եթէ սատանայ զսատանայ 26
հանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ՝ զի-
արդ կացցէ թագաւորութի՟ ն՟ր: Եւ եթէ 27
ես բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս՝ որդիքն ձեր
իւ՞ հանիցեն. վ՟ն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր

---

* 'Ի Յոյնն, Միթէ սա՞ իցէ որդին դաւթի:

28 դատաւորք: Ապա թէ հոգւով այ հանեմ
ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է ի վր ձեր արքայ-
29 ութի այ: Կամ զիա՞րդ կարէ ոք մտանել ի
տուն հզօրի եւ զգործիսն նր յափշտակել. ե-
թէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, եւ ապա զտունն
30 նր յափշտակիցէ: Որ ոչ ընդ իս է, հակառակ
31 իմ է, եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս ցրուէ: Վասն
այդորիկ ասեմ ձեզ. Ամ մեղք եւ հայհոյ-
ութիւնք թողցին մարդկան, բայց զհոգւոյն
32 հայհոյութին մի թողցի*: Եւ որ ոք ասիցէ
բան զՈրդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմ. բայց որ
զհոգւոյն սբյ ասիցէ մի թողցի նմա, մի
յայսմ աշխարհի եւ մի ի հանդերձելումն:
33 Կամ արարէք զծառն բարի եւ զպտուղ
նորա բարի, կամ արարէք զծառն չար՝ եւ
զպտուղ նր չար. քանզի ի պտղոյ անտի
34 ծառն ճանաչի: Ծնունդք իժից, զիա՞րդ
կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. քան-
զի ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան:
35 Այր բարի ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ
հանէ զբարիս. եւ մարդ չար՝ ի չար գանձուց
36 սրտի իւրոյ հանէ զչարիս†: Բայց ասեմ
ձեզ, թէ ընդ ամ դատարկ բանի զոր խօսի-

---

* Ի Յոյնն, Ամ թողցի մարդկան:

† Ի Յոյնն, Ի չար գանձուց հանէ զչարիս:

ցին մարդիկ, տացեն համար յաւուրն դա-
տաստանի: Զի 'ի բանից քոց արդա- 37
րասցիս, և 'ի բանից քոց պարտաւորեսցիս:
Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա ոմանք 38
'ի դպրացն և 'ի փարիսեցւոց՝ և ասեն, Վար-
դապետ՝ կամիմք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն:
Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա, Ազգ չար 39
և շնացող նշան խնդրէ. և նշան մի՛ տացի նմա,
բայց նշանն Յովնանու մարգարէի: Զի 40
որպէս էր Յովնան 'ի փոր կիտին զերիս տիւս և
զերիս գիշերս, նոյնպէս եղիցի և Որդի մար-
դոյ 'ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս գի-
շերս: Արք Նինուէացիք յարիցեն 'ի դա- 41
տաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ և դատապար-
տեսցեն զսա, զի զղջացան 'ի քարոզութեն
Յովնանու. և արդ աւասիկ մեծ քան զՅով-
նան է աստ: Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 42
'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դա-
տապարտեսցէ զսա. զի եկն 'ի ծագաց երկ-
րի՝ լսել զիմաստութիւն Սողոմոնի. և ահա մեծ
քան զՍողոմոն է աստ: Այլ յորժամ այսն 43
պիղծ ելանէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին
տեղիս. խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ գտանէ:
Յայնժամ ասէ. Դարձայց 'ի տուն իմ ուս- 44
տի ելի. և եկեալ գտանէ զնա պարապորդ,
մաքրեալ և յարդարեալ: Յայնժամ եր- 45
թայ՝ և առնու ընդ իւր եօթն այլ այսս չա-

Digitized by Google

թագոյնս քան զինքն, և մտեալ բնակէ անդ.
և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան
զառաջինն. այնպէս եղիցի և ազգիս այսմիկ
46 չարի: Մինչ դեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօ-
սէր, ահա մայր նորա և եղբարք նորա կային
47 արտաքոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա: Եւ
ասէ ոմն ցնա, Ահա մայր քո՝ և եղբարք քո
կան արտաքոյ, և խնդրեն խօսել ընդ քեզ:
48 Նա պատասխանի ետ այնմիկ որ ասացն
ցնա, և ասէ. Ո՞վ է իմ մայր, կամ ո՞վ են
49 իմ եղբարք: Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշա-
կերտսն՝ ասէ, Ահա մայր իմ և եղբարք իմ:
50 Զի որ առնիցէ զկամս Հօր իմոյ որ յեր-
կինսն է, նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յս ՚ի տանէն՝
2 նստաւ առ ծովեզերբն: Եւ ժողովե-
ցան առ նա ժողովուրդք բազումք, մինչև մտա-
նել նմ ՚ի նաւն՝ և նստել. և ամ ժողովուր-
3 դքն կային առ ծովեզերբն, Եւ խօսէր ընդ նոսա
4 բազում առակօք՝ և ասէր: Ահա ել սեր-
մանահան սերմանել. և ՚ի սերմանելն իւ-
րում, էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ, և
5 եկն թռչուն երկնից * և եկեր զնա: Եւ

* ՚Ի Յոյնն չէ. Երկնից:

այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող
բազում. և վաղվաղակի բուսաւ, առ ՚ի չգոյէ
հիւթոյ երկրին. ՚Ի ծագել արեւու տոտապա- 6
ցաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ: Եւ 7
այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց, և ելին փուշք և
հեղձուցին զնա: Եւ այլն անկաւ յերկիր 8
բարի, և տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր,
և էր որ վաթսնաւոր, և էր որ երեսնաւոր:
Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ: Եւ 9
մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա, Ընդէ՞ր 10
առակօք խօսիս ընդ նս: Նա պատասխանի 11
ետ՝ և ասէ ցնս. Վասնզի ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս արքայութեան երկնից,
և նց չէ տուեալ: Զի ոյր գուցէ՝ տացի 12
նմա և յաւելցի. և ոյր ոչն գուցէ, և զոր
ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ: Վն այնորիկ 13
առակօք խօսիմ ընդ նս. զի տեսանեն՝ և ոչ
տեսանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն, և ոչ առնուն
՚ի միտ: Եւ կատարի առ նս մարգարէու- 14
թիւն Եսայեայ՝ որ ասէ, Լսելով լուիջիք՝ և
մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛
տեսջիք: Զի թանձրացաւ սիրտ ժողո- 15
վրդեանս այսորիկ, և ականջօք իւրեանց
ծանունս լուան. և զաչս իւրեանց կափու-
ցին, զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք
լուիցեն՝ և սրտիւք իմասցին, և դարձցին՝
և բժշկեցից զնս: Բայց ձեր երանի է ա- 16

չացդ՝ զի տեսանեն, և ականջաց ձերոց՝ զի
17 լսեն: Ամէն ասեմ ձեզ, զի բազում մարգա-
րէք և արդարք ցանկացան տեսանել զոր
տեսանէքդ և ոչ տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝
18 և ոչ լուան: Դուք արդ՝ լուարուք դուք զա-
19 ռակ սերմանացանին: Յամենայնէ՝ որ լսէ
զբանն արքայութեան և ոչ առնու ՚ի միտ, գայ
չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն ՚ի սիրտ
նր̃. այն է՝ որ առ ճանապարհաւն սերմանե-
20 ցաւ: Իսկ որ յապառաժին սերմանեցաւ՝
այն է, որ իբրև լսէ զբանն, և վաղվաղա-
21 կի խնդութեամբ ընդունի զնա: Բայց քան-
զի ոչ ունի արմատս յինքեան, այլ առ ժա-
մանակ մի է. ՚ի լինել նեղութեան և հալածա-
նաց վս̃ բանին՝ վաղվաղակի գայթակղի:
22 Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սերմանեցաւ՝ այն է,
որ իբրև լսէ զբանն, և հոգք աշխարհիս և
պատրանք մեծութեան հեղձուցանեն զբանն,
23 և լինի անպտուղ: Իսկ որ յերկիրն բարի
սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրև լսէ զբանն և
՚ի միտ առնու, և տայ զպտուղ, է որ հա-
րիւր, և է որ վաթսուն, և է որ երեսուն:
24 Այլ առակ արկ առ նս̃ և ասէ. Նմանե-
ցաւ արքայութիւն երկնից առն, որ սերմանի-
25 ցէ սերմն բարի յագարակի իւրում: Այլ ՚ի
քուն լինել մարդկան, եկն թշնամին նր̃.
և ցանեաց ՚ի վր̃ որոմն ՚ի մէջ ցորենոյն՝ և

գնաց ։ Եւ իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար 26
պտուղ, ապա երևեցաւ և որոմնն ։ Մա- 27
տուցեալ ծառայքն տանուտեառնն ասեն ցնա.
Տէ՛ր ո՞չ սերմնս բարի սերմանեցեր յագարա-
կին քում, արդ՝ ուստի՞ ունիցի զորոմնն ։
Եւ նա ասէ ցնոսա, Այր թշնամի արար զայդ. 28
Ասեն ցնա ծառայքն. Կամի՞ս զի երթիցուք
քաղեսցուք զայն ՚ի բաց ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, 29
Ո՛չ. գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, և զցո-
րեանն ընդ նմին ՚ի բաց խլիցէք ։ Թո՛ղ 30
տուք երկոցունց աճել ՚ի միասին մինչև ՚ի
հունձս, և ՚ի ժամանակի հնձոցն ասացից
ցհնձողսն. Քաղեցէք նախ զորոմնդ և կա-
պեցէք զայդ խրձունս առ ՚ի այրել, և զցո-
րեանն ժողովեցէք ՚ի շտեմարանս իմ ։ Այլ 31
առակ արկ առ նոսա և ասէ. Նման է արքայ-
ութիւն երկնից հատոյ մանանխոյ. զոր ա-
ռեալ մարդոյ՝ սերմանեաց յագարակի իւ-
րում ։ Որ փոքր է քան զամենայն սերմանիս. և 32
յորժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն բանջարս.
և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչնոց երկնից և
հանգչել յոստս նորա ։ Այլ առակ խօսե- 33
ցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ. Նման է արքայութիւն
երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագուց
՚ի գրիւս երիս ալեր՝ մինչև ամենայն խմորեցաւ ։
Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս առակօք ընդ ժողո- 34
վուրդսն. և առանց առակի ոչինչ խօսէր

35 ը նոսա: Զի լցցի ասացեալն 'ի մարգա-
րէէն. Բացից առակօք զբերան իմ, բղխե-
ցից զծածկեալսն 'ի սկզբանէ աշխարհի:
36 Յայնժամ թողեալ յնի զժողովուրդսն՝
եկն 'ի տուն. մատեան առ նա աշակերտքն
նր՝ և ասեն, Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն
37 ագարակի: Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ
ցնոսա. Որ սերմանէ զսերմն բարի է Որդի
38 մարդոյ: Եւ ագարակն աշխարհս է.
սերմն բարի նք են որդիքն արքայութե
39 են. իսկ որոմն որդիք չարին են: Եւ թշ-
նամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է. և
հունձքն կատարած աշխարհիս է, և հնձողքն
40 հրեշտակք են: Որպէս ժողովին որոմն՝ և
'ի հուր այրի, այնպէս եղիցի 'ի կատարա-
41 ծի աշխարհիս: Առաքեսցէ Որդի մարդոյ
զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցեն յարքայու-
թէ նր զամ գայթակղութիւն՝ և զայնոսիկ
42 որք գործեն զանօրէնութի: Եւ արկցեն
զնս 'ի հնոց հրոյ. ուր եղիցի լալ՝ և կրճ-
43 ճել ատամանց: Յայնժամ արդարքն ծա-
գեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութե երկ-
նից*. որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ:
44 Դարձեալ՝ նման է արքայութի երկնից
գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ

---

* Ի Յոյնն, Յարքայութե հօր իւրեանց:

մարդոյ թագոյց, եւ ՚ի խնդութենէ անտի եր-
թայ վաճառէ զամ՟ ինչ զոր ունի, եւ գնէ
զագարակն զայն։ Դարձեալ նման է ար- 45
քայութիւն երկնից առն վաճառականի՝ որ
խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։ Եւ 46
գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ
վաճառեաց զամ՟ զոր ինչ ունէր՝ եւ գնեաց
զայն մարգարիտ։ Դարձեալ նման է ար- 47
քայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ ՚ի ծով
եւ յամենայն ազգաց ժողովելոյ։ Զոր իբ- 48
րեւ լցաւ, հանեալ ՚ի ցամաք՝ եւ նստեալ
ժողովեցին զբարի բարին յամանս, եւ զխո-
տանն ՚ի բաց ընկեցին։ Այնպէս եղիցի ՚ի 49
կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝
եւ մեկնեսցեն զչարս ՚ի միջոյ արդարոց, Եւ 50
արկցեն զնս ՚ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ
եւ կրճել ատամանց։ Իմացա- 51
րո՞ւք զայս ամ՟. ասեն ցնա, Այո՛ Տր։ Եւ 52
նա ասէ ցնոսա. Վս այսորիկ ամ՟ դպիր աշա-
կերտեալ արքայութեան երկնից՝ նման է առն
տանուտեառն, որ հանէ ՚ի գանձէ իւրմէ
զնոր եւ զհին։ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց 53
Յս զառակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի,
Եւ եկեալ ՚ի գաւառ իւր՝ ուսուցանէր զնս 54
՚ի ժողովրդեանն նց՟ մինչեւ զարմանալ նց՟, եւ
ասել. Ուստի իցէ այս իմաստութիւն եւ
զօրութիւնք։ Ո՞չ սա է հիւսանն որդի, ո՞չ 55

մայր սորա կոչի Մարիամ եւ եղբարք սորա Յա-
56 կոբոս եւ Յովսէս եւ Սիմոն եւ Յուդաս ։ Եւ
քորք սորա ամենեքեան առ մեզ են . արդ
57 ուստի՞ է սմա այս ամ ։ Եւ գայթագղէին
'ի նմա. եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Ոչ է մարգարէ անարգ
եթէ ոչ յիւրում գաւառի եւ յիւրում տան։
58 Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բազումս վասն
անհաւատութեան նոցա ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չորր-
2 րորդապետն զլուր Յսի ։ Եւ ասէ ցծա-
ռայս իւր, Այս է Յովհաննէս մկրտիչ, նա յա-
րեաւ 'ի մեռելոց, եւ վն այնորիկ զօրութիւնք
3 լինին նովաւ ։ Քանզի Հերովդէս կալեալ
զՅովհաննէս, կապեաց զնա եւ եդ 'ի բանտի
վն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր իւրոյ ։
4 Զի ասէր ցնա Յովհաննէս, Ոչ է արժան
5 քեզ ունել զդա ։ Եւ կամէր զնա սպանա-
նել, բայց երկնչէր 'ի ժողովրդենէ անտի .
6 քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա ։ Եւ
իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի կաքաւեաց
դուստրն Հերովդիայ 'ի մէջ բազմականին .
7 եւ հաճոյ թուեցաւ Հերովդի ։ Ուստի եւ
երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ եւ խնդրես-
8 ցէ ։ Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ
'ի մօրէ իւրմէ, Տո՛ւր ինձ ասէ այսր 'ի վե

Digitized by Google

սկտեղ զգլուխն Յովհաննու մկրտչի: Եւ 9
տրտմեցաւ թագաւորն. բայց վասն երդ-
մանցն եւ բազմականացն՝ հրամայեաց տալ
նմա: Եւ առաքեաց գլխատեաց զՅովհան- 10
նէս ՚ի բանտի: Եւ բերաւ գլուխ նորա 11
սկտեղբ՝ եւ տուաւ աղջկանն, եւ տարաւ առ
մայր իւր: Եւ մատուցեալ աշակերտացն 12
նորա՝ բարձին զմարմինն եւ թաղեցին, եւ եկեալ
պատմեցին Յիսուսի: Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս, 13
գնաց անտի նաւու յանապատ տեղի առան-
ձինն. իբրեւ լուան ժողովուրդքն, գնացին
զհետ նորա հետի ՚ի քաղաքաց անտի: Եւ 14
իբրեւ ել՝ ետես ժողովուրդ բազում, գթացաւ
՚ի նոսա, եւ բժշկեաց զհիւանդս նոցա: Իբրեւ 15
ընդ երեկս եղեւ, մատեան առ նա աշա-
կերտքն՝ եւ ասեն, Տեղիս անապատ է՝ եւ օրս
տարաժամեալ, արձակեա՛ զժողովուրդսդ,
զի երթիցեն շուրջ ՚ի շէնսն՝ գնեսցեն իւ-
րեանց կերակուրս: Եւ ասէ Յիսուս, Ոչինչ 16
պիտոյ է դոցա երթալ. դուք տուք դոցա ու-
տել: Եւ նոքա ասեն ցնա, Ոչինչ ունիմք 17
աստ, բայց հինգ նկանակ եւ երկուս ձկունս
Եւ ասէ ցնոսա, Բերէք այսր զայն: Եւ հրա- 18
մայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդսն ՚ի 19
վերայ խոտոյ. եւ առեալ զհինգ նկանակն եւ
զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհ-
նեաց եւ եբեկ՝ եւ ետ ցաշակերտսն զնկանակ-

20 սըն, և աշակերտքն ժողովրդոցն: Կերան
ամենեքեան՝ և յագեցան, և բարձին զնշ-
խարս կոտորոցն երկոտասան սակառի լի:
21 Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրև հինգ հա-
22 զար. թող զկանայս և զմանկտի: Եւ
ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտա-
նել 'ի նաւ՝ և յառաջել յայնկոյս, մինչ
23 ինքն զժողովուրդսն արձակեսցէ: Եւ
իբրև արձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի
լեառն առանձինն կալ յաղօթս. և իբրև
24 ը՟ երեկս եղև, անդ էր միայն: Եւ նաւն
մեկնեալ էր 'ի ցամաքէն բզ՟մ ասպարիսօք ծը-
փեալ յալեացն*. քանզի ը՟դէմ էր հողմ՟ն:
25 Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն
26 առ ն՟ս յ՟ս գնալով 'ի վ՟ր ծովուն: Իբրև տե-
սին զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի վ՟ր ծովուն՝
խռովեցան, և ասեն թէ Առաչօք ինչ իցէ. և
27 առ ահին աղաղակեցին: Եւ վաղվաղակի
խօսեցաւ ը՟նս յ՟ս և ասէ. Քաջալերացարո՛ւք
28 ես եմ, մի՛ երկնչիք: Պատասխանի ետ նմ՟
պետրոս՝ և ասէ, Տէ՛ր՝ եթէ դու ես, հրա-
29 մայեա՛ ինձ գալ առ քեզ 'ի վ՟ր ջրոցս: Եւ
նա ասէ, Եկ. և իջեալ 'ի նաւէն պետրոս՝
30 գնաց 'ի վերայ ջրոցն, և եկն առ յ՟ս: Եւ

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ նաւն էր 'ի մէջ ծովուն ծփեալ յալեացն:

Digitized by Google

տեսանէր զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. եւ իբրեւ
սկսաւ ընկղմիլ՝ աղաղակեաց եւ ասէ, Տէ՛ր
փրկեա՛ զիս: Եւ վաղվաղակի յս ձգեաց 31
զձեռն իւր՝ կալաւ զնա եւ ասէ, Թերահաւա-
տա՛ ընդէ՞ր երկմտեցեր: Եւ իբրեւ ելին 32
՚ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն: Եւ որ ՚ի 33
նաւին էին՝ մատուցեալ երկիրպագին նմա եւ
ասեն, Արդարեւ Որդի այ ես դու: Եւ ան- 34
ցեալ եկին ՚ի ցամաք ՚ի գեննեսարէթ: Եւ 35
իբրեւ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ,
առաքեցին ընդ ամ գաւառն՝ եւ ածին առ նա
զամ հիւանդս: Եւ աղաչէին զնա, զի 36
գոնէ միայն ՚ի քղանցս հանդերձի նր մեր-
ձեսցին. եւ որ միանգամ մերձեցան՝ փրկե-
ցան:

ԳԼ. ԺԵ.

Յայնժամ մատուցեալ առ յս որ յԵմէ փա- 1
րիսեցիքն եւ դպիրք՝ եւ ասեն: Ընդէ՞ր 2
աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութբ ծե-
րոցն, զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց
ուտեն: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնս, 3
Իսկ դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուիրանաւն
այ վն ձերոյ աւանդութեանն: Զի ած ա- 4
սաց, Պատուեա զհայր քո եւ զմայր: Եւ 5
որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝ մահու վախ-
ճանեսցի: Եւ դուք ասէք, Որ ասիցէ ցհայր 6

իւր կամ ցմայր իւր, թէ պատարագ է զոր
յինէն օգտիցիս, և ոչ պատուիցէ զհայր իւր
և զմայր իւր. և խոտէք զբանն Այ վն ձերոյ
7 աւանդութեանն ։ Կեղծաւորք՝ բարւոք մար-
գարէացաւ 'ի վերայ ձեր Եսայի՝ և ասէ ։
8 Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս,
և սիրտ իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յի-
9 նէն ։ Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն
վարդապետութիւն՝ զմարդկան պատուիրեալս ։
10 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդսն՝
ասէ ցնս. Լուարուք՝ և 'ի միտ առէք ։
11 Ոչ որ ինչ մտանէ ի բերան՝ պղծէ ըզ-
մարդ, այլ որ ինչ ելանէ 'ի բերանոյ՝ այն
12 պղծէ զմարդ ։ Յայնժամ մատուցեալ ա-
շակերտացն նր՝ ասեն ցնա, Գիտե՞ս զի փա-
րիսեցիքն իբրև լուան զբանն՝ գայթակղե-
13 ցին ։ Նա պատասխանի ետ նց և ասէ,
Ամ տունկ զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնա-
14 ւոր, խլեսցի ։ Թո՛յլ տուք զնս կոյրք
են՝ կուրաց առաջնորդ. կոյր կուրի յորժամ
առաջնորդէ՝ սխալէ, և երկոքին* 'ի խորխո-
15 րատ անկանին ։ Պատասխանի ետ Նմա
Պետրոս և ասէ, Մեկնեա՛ մեզ զառակս զայս.
16 Ասէ Յս, Տակաւին և դուք անմիտք էք ։

---

* 'Ի Յոյնն, Կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ. երկոքին ։

Digitized by Google

Եւ ոչ իմանայք, եթէ ամ որ մտանէ 'ի 17
բերան, յորովայն երթայ՝ և արտաքս ելա-
նէ: Իսկ որ ելանէ 'ի բերանոյ՝ 'ի սրտէ 18
անտի գայ. և այն պղծէ զմարդն: Զի 19
'ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք՝ սպանու-
թիւք շնութիւք պոռնկութիւք գողութիւք սուտ
վկայութիւք հայհոյութիւք: Այս ամ է՝ որ 20
պղծէ զմարդն, այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝
ոչ պղծէ զմարդ: Եւ ելեալ անտի յի 21
գնաց 'ի կողմանս տիւրոսի և սիդոնի: Եւ 22
ահա կին մի քանանացի 'ի սահմանաց անտի
նց ելեալ, աղաղակէր և ասէր. Ողորմեա՛ց
ինձ տր որդի դաւթի, դուստր իմ չարաչար
դիւահարի: Եւ նա ոչ ետ նմա պատաս- 23
խանի. և մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ ա-
ղաչէին զնա և ասէին, Արձակեա՛ զնա զի
աղաղակէ զհետ մեր: Նա պատասխանի 24
ետ և ասէ, Ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ
առ ոչխարս կորուսեալս տանն իսրի: Եւ նա 25
մատուցեալ երկիրպագանէր նմա և ասէր,
Տէ՛ր՝ օգնեա՛ ինձ: Պատասխանի ետ նմա 26
և ասէ, Ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկ-
կանց՝ և արկանել շանց: Եւ նա ասէ. 27
Այո՛ տր, քանզի և շունք կերակրին 'ի փշրա-
նաց անկելոց 'ի սեղանոյ տն իւրեանց:
Յայնժամ պատասխանի ետ նմա յս և ասէ, 28
Ո՜վ կին դու՝ մեծ են հաւատք քո, եղիցի

Digitized by Google

քեզ որպէս և կամիս. և բժշկեցաւ դուստր նր
29 'ի նմին ժամու։ Եւ գնացեալ անտի յի, եկն
'ի ծովեզրն գալիլեացւոց, և ելեալ 'ի լեառն
30 նստէր անդ։ Մատեան առ նա ժողովուրդք
բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս՝ կաղս կոյրս
համերս միակողմանիս, և այլս բազումս. և
ընկեցին զնս առ ոտս նր՝ և բժշկեաց զնս։
31 Մինչև զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսա-
նէին, զի համերքն խօսէին՝ կաղք գնային՝
միակողմանիք բժշկէին՝ կոյրք տեսանէին,
32 և փառաւոր առնէին զած իէլի։ Եւ կո-
չեցեալ առ ինքն յի զաշակերտսն՝ ասէ, Գու-
թամ 'ի ժողովուրդդ, զի արդ երեք աւուրք
են զի կան առ իս, և ոչ ունին զինչ ուտի-
ցեն. և արձակել զդոսա նօթիս՝ չկամիմ,
33 գուցէ նքթիցեն զճանապարհայն։ Ասեն
ցնա աշակերտքն, Իսկ արդ՝ մեզ յանապա-
տի աստ ուստի՞ իցէ այնչափ հաց մինչև յա-
34 գեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ։ Եւ
ասէ ցնոսա յի, Քանի՞ նկանակ ունիք. և նք
35 ասեն, Եօթն, և սակաւ ձկունս։ Եւ հրա-
մայեաց ժողովրդեանն բազմել 'ի վր գետ-
36 նոյ։ Եւ առեալ զեօթն նկանակսն և զ-
ձկունսն՝ գոհացաւ և եբեկ և ետ զաշակերտ-
37 սն, և նք ժողովրդեանն։ Կերան ամե-
նեքեան և յագեցան. և բարձին զնշխարս
38 կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի։ Եւ որք կե-

Digitized by Google

ռանն՝ էին արք իբրեւ չորք հազարք. թող
զկանայս եւ զմանկտի ։ Իբրեւ արձակեաց 39
զժողովուրդսն, ել 'ի նաւ՝ եւ եկն 'ի սահմանս
Մագդաղեայ ։

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն եւ սադուկե- 1
ցիք փորձելով խնդրէին 'ի նմանէ նշան
յերկնից ցուցանել նց̃ ։ Նա պատասխանի 2
ետ՝ եւ ասէ ցն̃ս. Յորժամ երեկոյ լինի՝ ա-
սէք, Պարզ լինիցի՝ զի կարմրացեալ է եր-
կին ։ Եւ առաւօտու՝ Այսօր մրրիկ, զի շա- 3
ռագունի տրտմութ̃ երկին. արդ՝ զերեսս
երկնի կարէք քննել, իսկ զնշանս ժամանա-
կիս ո՞չ կարէք գիտել ։ Ազգ չար եւ շնա- 4
ցող՝ նշան խնդրէ, եւ նշան մի՛ տացի նմա,
բայց նշանն Յովնանու մարգարէի. եւ ե-
թող զն̃ս եւ գնաց։ Գնացին եւ աշակերտքն 5
յայնկոյս, եւ մոռացան առնուլ հաց ։ Ա- 6
սէ ցն̃ս յ̃ս, Տեսէք եւ զգոյշ լերուք 'ի խմո-
րոյ սադուկեցւոցն եւ փարիսեցւոցն ։ Նո- 7
քա խորհէին ը̃ միմեանս եւ ասէին՝ Թէ հաց
ո՛չ բարձաք ։ Գիտաց յ̃ս եւ ասէ, Զի՞ խոր- 8
հիք 'ի միտս ձեր թերահաւատք՝ եթէ հաց
ոչ ունիք ։ Տակաւին չիմանայ՞ք՝ եւ ո՛չ յի- 9
շէք զհինգ նկանակն 'ի հինգ հազարսն, եւ
քանի սակառի բարձիք ։ Եւ ո՛չ զեօթն 10

նկանակն 'ի չորս հազարսն , և քանի՛ զամ֊
11 բիւղս բարձիք . Արդ՝ զիա՞րդ ոչ իմանայք՝
եթէ ոչ վն̃ հացի ասացի ձեզ զգոյշ լինել 'ի
խմորոյ սադուկեցւո՛ց և փարիսեցւոցն ։
12 Յայնժամ 'ի միտ առին, թէ ո՛չ ասաց զգու֊
շանալ 'ի խմորոյ* , այլ յաղանդոյ փարի֊
13 սեցւոցն և սադուկեցւոց ։ Եւ եկեալ յս̃ 'ի
կողմանս փիլիպպեայ կեսարեայն , հարցա֊
նէր ցաշակերտսն՝ և ասէր , Զո՞ ոք ասեն
14 զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ Որդի մարդոյ ։ Եւ
նք̃ ասեն , Ոմն̃ զյովհաննէս մկրտիչ , և այլք
զեղիա , և կէսք զերեմիա , կամ զմի ոք 'ի
15 մարգարէից ։ Ասէ ցնս̃ . Իսկ դուք զո՞ ասէք
16 զինէն թէ իցեմ ։ Պատասխանի ետ սիմոն
պետրոս՝ և ասէ , Դու ես քն̃ որդի այ̃ կեն֊
17 դանւոյ ։ Պատասխանի ետ յս̃՝ և ասէ ցնա .
Երանի՛ քեզ սիմոն որդի յովնանու , զի
մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց քեզ՝ այլ
18 հայր իմ որ յերկինս է ։ Եւ ես քեզ ասեմ ,
Զի դու ես վէմ† , և 'ի վր̃ այդր վիմի շինե֊
ցից զեկեղեցի իմ , և դրունք դժոխոց զնա մի՛
19 յաղթահարեսցեն ։ Եւ տաց քեզ փականս
արքայուե̃ երկնից . և զոր միանգամ կա֊
պեսցես յերկրի , եղիցի կապեալ յերկինս .

* 'Ի Յոյնն , 'ի խմորոյ հացի ։
† 'Ի Յոյնն , Զի դու ես Պետրոս ։

Digitized by Google

և զոր արձակեսցես յերկրի, եղիցի արձա-
կեալ յերկինս ։ Յայնժամ սաստեաց ա- 20
շակերտացն, զի մի՛ ումեք ասիցեն՝ թէ նա
է քսն ։ Յայնմ հետէ սկսաւ յս ցուցանել 21
աշակերտացն իւրոց՝ թէ պարտ է նմա երթալ
յէմ. և թէ բազում չարչարանս չարչարիլ 'ի
քահանայապետիցն և 'ի դպրաց և 'ի ծերոց
ժողովրդեանն՝ և սպանանիլ, և յերիր ա-
ւուր յառնել ։ Եւ առեալ զնա մեկուսի 22
պետրոսի, սկսաւ կագել ը նմա և ասել.
Քաւ լիցի քեզ տր, մի՛ եղիցի քեզ այդ ։
Եւ նա դարձեալ 'ի պետրոս՝ ասէ, Երթ 23
յետս իմ սատանայ, գայթագղութիւն իմ ես.
զի ոչ խորհիս դու զայն, այլ զմարդկան ։
Յայնժամ յս ասէ ցաշակերտսն իւր, Եւ 24
թէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն,
և առցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ ։ Զի 25
որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուս-
ցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վն իմ՝
գտցէ զնա ։ Զինչ օգտիցի մարդ՝ թէ 26
զաշխարհս ամ շահեսցի, և զանձն իւր տու-
ժեսցէ. կամ զինչ տացէ մարդ փրկանս ը
անձին իւրոյ ։ Զի գալոց է Որդի մարդոյ 27
փառօք հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւ-
րովք, և յայնժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր
ը գործս իւր ։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի Եցեն 28
ոմանք 'ի սոցանէ՝ որք աստ կան. որք ոչ

Digitized by Google

ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսցեն զՈրդի
մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով :

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու Յս իւր ընդ ըզ-
պետրոս եւ զյակոբոս եւ զյովհաննէս
զեղբայր նր, եւ հանէ զնս ՚ի լեառն մի բարձր
2 առանձինն : Եւ այլակերպեցաւ առաջի
նց. եւ լուսաւորեցան երեսք նր իբրեւ զարե-
գակն, եւ հանդերձք նր եղեն սպիտակ իբրեւ
3 զլոյս : Եւ ահա երեւեցան նց մովսէս եւ ե-
4 ղիա՝ որ խօսէին ը նմ : Պատասխանի ետ
պետրոս եւ ասէ ցյս. Տէ՛ր, բարւոք է մեզ
աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք երիս
տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի մովսեսի եւ մի ե-
5 ղիայի : Եւ մինչ դեռ նա խօսէր, . ահա
ամպ լուսաւոր հովանի եղեւ ՚ի վր նց. ձայն
եղեւ յամպոյն՝ եւ ասէ, Դա է որդի իմ սիրե-
6 լի՝ ը որ հաճեցայ, դմա լուարուք : ◆ Եւ լու-
եալ աշակերտքն, անկան ՚ի վր երե-
7 սաց իւրեանց՝ եւ երկեան յոյժ : Եւ մա-
տուցեալ յս բուռն եհար զնոցանէ՝ եւ ասէ,
8 Յոտն կացէք՝ եւ մի երկնչիք : Համբարձին
զաչս իւրեանց՝ եւ ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն
9 զյս : Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ ան-
տի, պատուիրեաց նց յս եւ ասէ. Մի ումեք
ասիցէք զտեսիլդ՝ մինչեւ Որդի մարդոյ ՚ի մե-

Digitized by Google

ռելոց յարիցէ ։ Հարցին զնա աշակերտքն 10
և ասեն . Զի՞րդ դպիրքն ասեն, եթէ ե-
ղիայի նախ պարտ է գալ ։ Պատասխանի 11
ետ յս̃ և ասէ ցնս̃, Եղիա գայ՝ և հաստա-
տեսցէ զա̃մ ։ Բայց ասեմ ձեզ, Զի եղիա 12
եկեալ իսկ է . և ոչ ծանեան զնա, այլ ա-
րարին ընդ նմա՝ զորինչ կամեցան . նոյնպէս և
Որդի մարդոյ չարչարելոց է 'ի նոցանէ ։
Յայնժամ 'ի միտ առին աշակերտքն՝ թէ 13
վս̃ յովհաննու մկրտչի ասաց ցնս̃ ։ Եւ 14
իբրև եկին 'ի ժողովուրդն, մատեաւ այր
մի՝ 'ի ծունր իջանէր և ասէր, Տէր ողոր-
մեա՛ց որդւոյ իմում, զի լուսնոտի՝ և չա-
րաչար հիւանդանայ . բազում անգամ անկա-
նի 'ի հուր՝ և երբեք 'ի ջուր ։ Եւ մատուցի 15
զնա աշակերտացն քոց՝ և ոչ կարացին բժշ-
կել ։ Պատասխանի ետ յս̃ և ասէ, Ով 16
ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև ցե՞րբ իցեմ
ընդ ձեզ՝ մինչև յե՞րբ անսայցեմ ձեզ . ա՛ծ
զնա առ իս ։ Եւ սաստեաց 'ի նա յս̃ և ել 17
'ի նմանէ դևն, և բժշկեցաւ մանուկն 'ի ժա-
մէն յայնմանէ ։ Յայնժամ մատեան աշա- 18
կերտքն առանձինն՝ և ասեն ցյս̃, Մեք ըն-
դէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա ։ Եւ նա ասէ 19
ցնս̃, Վս̃ թերահաւատութե̃ ձերոյ . ամէն
ասեմ ձեզ՝ Եթէ ունիցիք հաւատս ք̃ ըզ-
հատն մանանխոյ, ասասջիք լերինս այսմիկ՝

փոխեաց սատի անդր, և փոխեսցի. և ոչ
20 ինչ անհնարին լինիցի ձեզ: Բայց այս
ազգ ո՛չ ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք.
21 Եւ մինչ դեռ շրջէին նք 'ի գալիլեայ՝ ասէ
ցնս յս, Մատնելոց է Որդի մարդոյ 'ի ձեռս
22 մարդկան, Եւ սպանցեն զնա, և յերրիր ա-
23 ւուր յարիցէ. և տրտմեցան յոյժ: Իբրև
եկին նք 'ի կափառնաում, մատեան՝ որք
զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ պետրոս,
և ասեն. Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկ-
24 դրամեանն, և ասէ Այո: Եւ իբրև եմուտ
'ի տուն՝ յառաջեաց ք զնա յս և ասէ. Զի-
ա՞րդ թուի քեզ սիմոն. Թագաւորք ազգաց
յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհաս, յորդ-
25 ւոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց: Եւ իբրև
ասաց՝ թէ Յօտարաց, Ասէ ցնա յս՝ Ապա ու-
26 րեմն ազատ են որդիքն: Բայց զի մի՛ գայ-
թակղեցուսցուք զնոսա, երթ 'ի ծով՝ և ըն-
կեա՛ կարթ, և զառաջին ձուկն որ ելանիցէ՝
առ և բա՛ց զբերանն նր. և գտանիցես ստատեր.
և զայն առեալ տացես նց ընդ իմ և ընդ քո:

ԳԼ. ԺԸ:

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ
յս և ասեն. Ո՞վ իցէ 'ի մէնջ մեծ յար-
2 քայութեն երկնից: Եւ կոչեաց առ ինքն յս
3 մանուկ մի, կացոյց զնա 'ի մէջ նց, Եւ ասէ.

Digitized by Google

Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ դարձջիք, և ե-
ղիջիք իբրև զմանկտի, ոչ մտանիցէք յար-
քայութիւն երկնից: Արդ՝ որ խոնարհեցու- 4
ցանէ զանձն իբրև զմանուկս զայս, նա է
մեծ յարքայութեան երկնից: Եւ որ ոք ըն- 5
կալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ, զիս
ընդունի: Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ 6
զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ՝ յիս հաւատա-
ցելոց, լաւ է նմ եթէ կախիցէ երկան իշոյ
ընդ պարանոց նր՝ և ընկղմեսցի 'ի խորս ծո-
վու: Վայ աշխարհի 'ի գայթակղութեց. 7
հարկ է գալ գայթակղութեց. բայց վայ մար-
դոյն այնմիկ՝ յոր ձեռն գայցէ գայթակ-
ղութիւն: Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայ- 8
թակղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա՝ և ընկեա
'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ
մտանել 'ի կեանս. քան թէ երկուս ձեռս և
երկուս ոտս ունել, և անկանել 'ի հուրն յա-
ւիտենական: Եւ եթէ ակն քո գայթակ- 9
ղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և ընկեա 'ի
քէն. լաւ իցէ քեզ միականի մտանել 'ի
կեանս, քան երկուս աչս ունել՝ և անկանել
'ի գեհեն հրոյն: Զգոյշ լերուք՝ մի ար- 10
համարհիցէք զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ.
ասեմ ձեզ, Զի հրեշտակք նց յերկինս հա-
նապազ տեսանեն զերեսս հօր իմոյ՝ որ
յերկինս է: Զի եկն Որդի մարդոյ կե- 11

12 ցուցանել զկորուսեալն ։ Զիա՞րդ թուի
ձեզ . եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչխար՝
և մոլորիցի մի 'ի նոցանէ , ո՞չ թողուցու
զիննսուն և զինն ոչխարն 'ի լերինս , և եր-
13 թիցէ խնդրիցէ զմոլորեալն ։ Եւ եթէ լի-
նիցի գտանել զնա , ամէն ասեմ ձեզ , զի
Ուրախ լինի 'ի վ̃ նր̃ առաւել՝ ք̃ 'ի վերայ
իննսուն և իննուցն , որ չիցեն մոլորեալ ։
14 Այսպէս ո՛չ են կամք առաջի Հօր իմոյ * որ
յերկինս է՝ եթէ կորիցէ մի 'ի փոքրկանցս
15 յայսցանէ ։ Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո,
երթ յանդիմանեա՛ զնա՝ յորժամ դու և նա
միայն իցէք . եթէ լուիցէ քեզ , շահեցար
16 զեղբայր քո ։ Ապա թէ ոչ լուիցէ քեզ , ա՛ռ
ը̃ քեզ միւս ևս՝ կմ̃ երկուս . զի 'ի բերանոյ
երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամ̃
17 բան ։ Իսկ եթէ նոցա ո՛չ լուիցէ, ասասջի՛ր
յեկեղեցւոջ . ապա թէ և եկեղեցւոյն ո՛չ
լուիցէ , եղիցի քեզ իբրև զհեթանոսն և
18 զմաքսաւոր ։ Ամէն ասեմ ձեզ , Զոր կա-
պիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս , և
զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ
19 յերկինս ։ Դարձեալ ասեմ ձեզ , Եթէ
երկու 'ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վ̃ն
ամ̃ իրաց , զինչ և խնդրեսցեն՝ եղիցի նց̃ 'ի

* Ի Յոյնն, Առաջի Հօր ձերոյ ։

Digitized by Google

հօրէ իմմէ որ յերկինս է։ Զի ուր իցեն 20
երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ
եմ ես ՚ի մէջ նոցա։ Յայնժամ մատուցեալ 21
նա պետրոս և ասէ, Տէր՝ քանի՞ցս անգամ
եթէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ, և թողից նմա․
մինչև ցեօթն անգամ։ Ասէ ցնա յս̃, Ոչ 22
ասեմ քեզ՝ թէ մինչև ցեօթն անգամ, այլ
մինչև յեօթանասնեկին եօթն։ Վն̃ այ- 23
սորիկ նմանեցաւ արքայութի̃ երկնից առն
թագաւորի, որ կամեցաւ համար առնուլ
՚ի մէջ ծառայից իւրոց։ Եւ իբրև սկսաւ 24
առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի
բիւր քանքարոյ։ Եւ իբրև ոչ ունէր հատու- 25
ցանել, հրամայեաց զնա վաճառել տէրն
նր̃, և զկին նր̃ և զորդիս և զա̃մ որ ինչ
և ունիցի՝ և հատուցանել։ Եւ անկեալ 26
ծառայն երկիր պագանէր նմա և ասէր, Եր-
կայնամիտ լեր առիս* և զա̃մ հատուցից քեզ։
Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ ար- 27
ձակեաց զնա, և զփոխն եթող նմա։ Եւ 28
ելեալ ծառայն այն եգիտ զմի ՚ի ծառայակ-
ցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր դա-
հեկան․ և կալեալ զնա խեղդէր՝ և ասէր,
Տուր ինձ զոր պարտիսդ։ Անկեալ 29
ծառայակիցն առ ոտս նր̃, աղաչէր զնա և

---

* Ի Յչնն, Երկայնամիտ լեր առիս տէր։

ասէր, Երկայնամի՛տ լեր առ իս՝ և հատու-
30 ցից քեզ: Եւ նա ոչ կամէր. այլ չոգա-
ւորկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչև հատուսցէ զպարտ-
31 սըն: Իբրև տեսին ծառայակիցքն որ ինչ
եղեն՝ տրտմեցան յոյժ, և եկեալ ցուցին տն
32 իւրեանց զամ որ ինչ եղեն: Յայնժամ
կոչեաց զնա տէրն իւր և ասէ, Ծառա՛յ չար՝
զամ զպարտսն թողի քեզ, զի աղաչեցեր
33 զիս: Իսկ արդ՝ ո՞չ էր պարտ և քեզ ողոր-
մել ծառայակցին քում, որպէս և ես քեզ ողոր-
34 մեցայ: Եւ բարկացեալ տէրն նր՝ մատ-
նեաց զնա դահճաց, մինչև հատուսցէ զամ
35 զպարտսն: Սոյնպէս և Հայր իմ որ յեր-
կինս է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք
իւրաքանչիւր եղբօր իւրում ՚ի սրտից ձե-
րոց զյանցանս նց:

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց յս զբանս զայ-
սոսիկ, փոխեցաւ ՚ի Գալիլեէ և եկն ՚ի
սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանա-
2 նու: Եւ գնացին զհետ նր ժողովուրդք
3 բզմք, և բժշկեաց զնս անդ: Եւ մատու-
ցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձէին զնա և
ասէին, եթէ Արժա՞ն իցէ ումեք արձակել
4 զկին իւր ըստ ամ վնասու: Պատասխանի
ետ նց և ասէ. Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ

Digitized by Google

որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ
արար զնս, և ասէ: Վն այսորիկ թողցէ 5
այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ
իւրոյ, և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի:
Ապա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին: 6
արդ՝ զոր ած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ:
Ասեն ցնա. Իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուի- 7
րեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձա-
կել: Ասէ ցնս. Մովսէս վն խստասրտութն 8
ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս
ձեր. այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս:
Բայց ասեմ ձեզ, զի Ամ որ արձակեսցէ 9
զկին իւր՝ և ոչ վն պոռնկութն, և առնիցէ
այլ՝ շնայ, և որ զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ:
Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. Եթէ այդպս 10
ինչ վնաս իցէ ըն այր և ընդ կին, լաւ է չա-
մուսնանալ: Նա ասէ ցնս, Ոչ ամենե- 11
քեան բաւական են այդմ բանի, այլ որոց
տուեալ է: Զի են ներքինիք՝ որ յորո- 12
վայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են
ներքինիք՝ որ 'ի մարդկանէ եղեն ներքինիք.
և են ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արա-
րին ներքինիս վն արքայութն երկնից. որ
կարողն է տանել՝ տարցի: Յայնժամ մա- 13
տուցան առ նա մանկտի, զի ձեռն դիցէ 'ի
վր նց՝ և աղօթս արասցէ. և աշակերտքն
նց սաստէին նոցա: Ասէ յս, Թոյլ տուք 14

մանկտւոյդ՝ և մի՛ արգելուք զդոսա գալ առ
իս, զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից։
15 Եւ եդեալ ձեռն 'ի վ͞ր ն͞ց՝ գնաց անտի։
16 Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա՝ ասէ,
Վարդապետ բարի՛ զի՞նչ բարի գործե-
ցից, զի ընդունիցիմ զկեանս յաւիտենա-
17 կանս։ Եւ նա ասէ ցնա, Զի՞ հարցանես
զիս զբարւոյ, մի է բարի. եթէ կամիս 'ի
կեանսն յաւիտենականս* մտանել՝ պահեա
18 զպատուիրանսն։ Ասէ ցնա, Զո՞րս. ասէ
ցնա Յ͞ս, Զմի սպանաներ՝ և մի՛ շնար՝ և մի՛
19 գողանար, և մի՛ սուտ վկայեր. Պատուեա
զհայր քո և զմայր, և սիրեսցես զընկեր քո
20 իբրև զանձն քո։ Ասէ ցնա պատանին,
Զայդ ա͞մ պահեցի 'ի մանկութէ իմմէ. արդ
21 ի՞ւ իւիք պակաս իցեմ։ Ասէ ցնա Յ͞ս, Եթէ
կամիս կատարեալ լինել, երթ՝ վաճառեա
զինչս քո՝ և տուր աղքատաց, և ունի-
22 ցիս գանձս յերկինս, և եկ զկնի իմ։ Իբրև
լուաւ պատանին զբանն, գնաց տրտմեալ,
23 զի ունէր ստացուածս բազումս։ Ասէ
Յ͞ս ցաշակերտսն, Ամէն ասեմ ձեզ, զի
դժուարաւ մտցէ մեծատուն յարքայութիւն
24 երկնից։ Դարձեալ ասեմ ձեզ, Դիւրին
է մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան, քան

* Ի Յոյնն չէ, Յաւիտենականս։

Digitized by Google

մեծատան յարքայութիւն այ մտանել։ Իբրև 25
լուան աշակերտքն զարմացան յոյժ և ա-
սեն, իսկ ո կարիցէ ապրել։ Հայեցաւ ի 26
նոսա և ասէ, Առ ի մարդկանէ այդ ան-
կար է, այլ առ այ ամենայն ինչ զօրաւոր։
Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս և ա- 27
սէ ցնա, Ահաւասիկ մեք թողաք զամ, և ե-
կաք զկնի քո. արդ զինչ լինիցի մեզ։ Ա- 28
սէ ցնոսա, Ամէն ասեմ ձեզ, Զի դուք որ ե-
կիք զկնի իմ, ի միւսանգամ գալստեանն
յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ փա-
ռաց իւրոց, նստջիք և դուք յերկոտասան
աթոռ դատել զերկոտասան ազգն իսրայ-
ելի։ Եւ ամ որ ոք եթող զտունս կամ զեղ- 29
բարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր կամ
զկին կամ զորդիս կամ զագարակս վն անուան
իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ և զկեանսն
յաւիտենականս ժառանգեսցէ։ Բազումք 30
եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք ա-
ռաջինք։

ԳԼ. Ի.

Նման է արքայութիւն երկնից առն 1
տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս ի
վարձու կալ մշակս յայգի իւր։ Եւ արկ 2
վարձս մշակացն աւուրն դահեկան, և ա-
ռաքեաց զնոսա յայգի իւր։ Եւ ելեալ զե- 3

րորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկ
4 'ի հրապարակս. Նա՛ և ցնո, Երթա՛յք և
դուք յայգի իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տաց
5 ձեզ: Գնացին և նոքա. և դարձեալ ելեալ
զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս:
6 Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ
այլս՝ զի կային դատարկ. ասէ և ցնո, Ընդէ՞ր
7 կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ: Ասեն
ցնա, Զի ոչ ոք կալաւ զմեզ 'ի վարձու. ա-
սէ ցնո, Երթա՛յք և դուք յայգին, և որ ինչ
8 արժան է՝ առնուցուք: Եւ իբրև երեկոյ
եղև՝ ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր.
Կոչեա՛ զմշակսն և տո՛ւր նց վարձս՝ սկսեալ
9 'ի յետնոցն մինչև ցառաջինսն: Իբրև ե-
կին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին
10 մէն մի դահեկան: Եկեալ և առաջինքն՝ հա-
մարէին թէ աւելի առնուցուն, և առին մէն
11 մի դահեկան և նք: Իբրև առին, տրտըն-
12 ջէին զտանուտեառնէն՝ և ասէին, Թէ Դո-
քա յետինքդ մի ժամ գործեցին, և հաւա-
րակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրու-
13 թիւն աւուրն բարձաք և զտօթ: Նա պա-
տասխանի ետ միում 'ի նոցանէ՝ և ասէ, Ըն-
կեր՝ չզրկեմ զքեզ. ո՞չ դահեկանի միոջ սակ
14 արկեր ընդ իս: Առ զքոյդ՝ և երթ. եթէ
15 կամիմ յետնոցս տալ՝ ոպ և քեզ: Եթէ
չիցէ՞ ինձ իշխանութի՛ յիմս առնել զինչ և

կամիմ. կմ՛ թէ ակն քո չա՞ր է, զի ես ա-
ռատ եմ: Այսպէս եղիցին յետինք ա- 16
ռաջինք, և առաջինքն՝ յետինք. զի բազումք
են կոչեցեալք, և սակաւք են ընտրեալք:
Իբրև ելանէր յս յԷմ, առ զերկոտա- 17
սանսն առանձինն, և ՚ի ճանապարհին ասէ
ցնս: Ահաւասիկ ելանեմք յԷմ, և Որդի 18
մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն՝ և
դպրաց. և դատապարտեսցեն զնա ՚ի մահ:
Եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել 19
և հարկանել և՚ի խաչ հանել, և յերրորդ ա-
ւուր յարիցէ: Յայնժամ մատեաւ առ նա 20
մայր որդւոցն Զեբեդեայ որդւովքն իւրովք
հանդերձ, երկիրպագանէր՝ և խնդրէր ինչ
՚ի նմանէ: Եւ նա ասէ ցնա, Զ՛ինչ կամիս: 21
Ասէ ցնա, Ասա՛ զի նստցին սոքա երկու որ-
դիքս իմ, մի ը աջմէ քումմէ՝ և մի ը ահե-
կէ յարքայութեն քում: Պատասխանի ետ 22
յս և ասէ, Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք
ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, կմ՛
զմկրտութիւն զոր ես մկրտելոց եմ մկրտիլ.
ասեն ցնա, Կարող եմք: Ասէ ցնս յս. Զ 23
բաժակն իմ ըմպիցէք, և զմկրտութիւն զոր
ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք, բայց նստու-
ցանել ը աջմէ և ը ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ
տալ, այլ որոց տուեալ է* ՚ի հօրէ իմմէ: Եւ 24

---

* ՚Ի Յոյնն, Պատրաստեալ է:

Digitized by Google

լուեալ տասանցն, բարկացան 'ի վերայ եր-
25 կուցն եղբարց։ Յն կոչեաց զնոս առ ինքն՝
և ասէ, Գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն
26 նց, և մեծամեծքն իշխեն նց։ Ոչ այնպէս
իցէ և 'ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի 'ի
ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ։
27 Եւ որ կամիցի 'ի ձէնջ առաջին լինել՝ ե-
28 ղիցի ձեր ծառայ։ Որպէս Որդի մարդոյ ոչ
եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել. և տալ
զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։
29 Եւ յելանելն նց յԵրիքովէ, գնացին ընդ
30 հետ նորա ժողովուրդք բազմք։ Եւ ահա
կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն.
իբրև լուան թէ Յն անցանէ՝ աղաղակեցին
և ասեն, Ողորմեա՛ց մեզ Յն* որդի դաւթի։
31 Եւ ամբոխն սաստեաց նց՝ զի լռեսցեն. և
նոքա ևս առաւել աղաղակէին և ասէին,
32 Տէ՛ր ողորմեա՛ց մեզ որդի դաւթի։ Զտե-
ղի առ Յն. կոչեաց զնոսա և ասէ, Զի՞նչ կա-
33 միք՝ զի արարից ձեզ։ Ասեն ցնա, Տէր՝ զի
34 բացցին աչք մեր։ Եւ գթացեալ Յն մեր-
ձեցաւ յաչս նց. և վաղվաղակի տեսին, և
գնացին զհետ նր։

* 'Ի Յոյնն, Տէր։

ԳԼ. ԻԱ.

Իբրեւ մօտ եղեն յէմ, և եկին 'ի Բեթ- 1
փագէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց. յայն-
ժամ յն առաքեաց երկուս յաշակերտացն
իւրոց : Եւ ասէ ցնս, Երթայք 'ի գեօղդ՝ 2
որ առաջի ձեր է, և անդէն գտանէք էշ կա-
պեալ՝ և յաւանակ ընդ նմին, լուծէք ածէք
ինձ : Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասաս- 3
ջի՛ք, եթէ Տն իւրեանց պիտոյ են. և վաղ-
վաղակի առաքեսցէ զնս : Բայց այս ամե- 4
նայն եղեւ՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ.
Ասացէք դստեր սիովնի, Ահա թագաւոր 5
քո գայ քեզ հեզ. և հեծեալ յէշ և յաւա-
նակի իշոյ : Գնացին աշակերտքն և ա- 6
րարին ոպ հրամայեաց նց յն : Եւ ածին 7
զէշն և զյաւանակն. և արկին զնոքօք ձորձս
իւրեանց. և նստաւ 'ի վերայ նոցա : Եւ 8
բազում ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս
իւրեանց 'ի ճանապարհին, և այլք հատա-
նէին ոստս 'ի ծառոց՝ և տարածանէին 'ի ճա-
նապարհին : Եւ ժողովուրդքն՝ որ առա- 9
ջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ա-
սէին, Օրհնութի որդւոյ դաւթի. օրհնեալ
որ գայ յանուն տն. օրհնութի 'ի բարձունս :
Եւ 'ի մտանելն նր յէմ՝ դղրդեցաւ քա- 10
ղաքն ամ, և ասէ Ո՞վ իցէ սա : Եւ ժողո- 11

վուրդքն ասեն, Աս է մարգարէն յն̃ որ 'ի
12 Նազարեթէ գալիլեացւոց։ Եւ եմուտ յն̃
'ի տաճարն* և եհան արտաքս զամենեսին,
որ վաճառէինն և գնէինն 'ի տաճարի անդ.
և զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց՝
13 և զաթոռս աղաւնէվաճառացն։ Եւ ասէ
ցնն̃, Գրեալ է, տուն իմ տուն աղօթից կո-
չեսցի. և դուք արարիք զդա այրս աւազա-
14 կաց։ Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք
15 'ի տաճարին, և բժշկեաց զնն̃։ Իբրև տե-
սին քահանայապետքն և դպիրք զսքանչե-
լիսն զոր արար, և զմանկտին որ աղաղակէին
'ի տաճարին և ասէին, Օրհնութի̃ որդւոյ
16 դաւթի, բարկացան. Եւ ասեն ցնա, Լսե՞ս
զինչ ասեն դոքա. ասէ ցնն̃ յն̃, Այո՛. չիցէ՞
ընթերցեալ ձեր՝ թէ 'Ի բերանոյ տղայոց
17 և ստնդիեցաց կատարեցեր զօրհնութի̃։ Եւ
թողեալ զնն̃ ել արտաքս քաղաքին 'ի Բե-
18 թանիա, և անդ ագաւ։ Եւ այգուցն իբրև
19 դարձաւ անդրէն 'ի քաղաքն՝ քաղցեաւ։ Եւ
տեսեալ թզենի մի 'ի վերայ ճանապարհին՝
եկն 'ի նա, և ոչինչ եգիտ 'ի նմ̃ բայց միայն
տերև. և ասէ ցնա, Մի՛ այսուհետև 'ի քէն
պտուղ եղիցի յաւիտեան. և առ ժամայն չո-
20 րացաւ թզենին։ Իբրև տեսին աշակերտ-

---

* 'Ի Յոյնն, 'Ի տաճարն այ̃։

քըն՝ զարմացան և ասեն, Թէ Ո՞րպէս վաղ-
վաղակի ցամաքեցաւ թզենին: Պատաս- 21
խանի ետ յս՛ և ասէ ցնս, Ամէն ասեմ ձեզ,
Եթէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցէք՝ ոչ
միայն թզենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ և
լերինդ ասիցէք, Բարձիր և անկիր ՚ի ծով,
եղիցի: Եւ զամ ինչ զոր և խնդրիցէք յա- 22
ղօթս հաւատովք՝ առնուցուք: Եւ իբրև 23
եկն ՚ի տաճարն, մատեան առ նա՝ մինչդեռ
ուսուցանէր, քահանայապետքն և ծերք
ժողովրդեանն՝ և ասեն. Որո՞վ իշխանութբ առ-
նես զայդ, և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիդ զայդ:
Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնս, Հարցից և 24
ես զձեզ բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, և
ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութբ առնեմ
զայս: Մկրտութին յովհաննու ուստի՞ էր. 25
յերկնի՞ց, թէ ՚ի մարդկանէ. և նոքա խոր-
հէին ընդ միմեանս՝ և ասէին, Եթէ ասեմք՝ 26
Յերկնից, ասէ ցմեզ՝ Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւա-
տացիք նմա. և եթէ ասեմք՝ ՚ի մարդկանէ,
երկնչիմք ՚ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին
զյովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին: Պա- 27
տասխանի ետուն յսի և ասեն, Ոչ գիտեմք.
ասէ ցնս և նա, Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով
իշխանութբ առնեմ զայս: Բայց զիա՞րդ 28
թուի ձեզ. առն միոջ էին երկու որդիք, և
մատուցեալ առ առաջինն ասէ. Որդեակ

Digitized by Google

29 երթ այսօր գործեա՛ յայգւոջ։ Նա պա-
տասխանի ետ և ասէ, Երթամ տէր՝ և ոչ
30 չոգաւ։ Մատեաւ և առ միւսն, և ասէ
նոյնպէս. նա պատասխանի ետ և ասէ, Ոչ
կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ՝ և չոգաւ յայ-
31 գին *։ Ո՞րդ՝ ո՞ յերկոցունց արար զկամս
հօրն. ասեն՝ Յետինն. ասէ ցնոսա յս, Ամէն ա-
սեմ ձեզ, Զի մաքսաւորք և պոռնիկք յա-
32 ռաջեսցեն՚ք զձեզ յարքայութիւն երկնից։ Զի
եկն յովհաննէս ճանապարհաւ արդարութե՛
և ոչ հաւատացիք նմ. և մաքսաւորք և պոռ-
նիկք հաւատացին նմա, և դուք տեսիք՝
և ոչ զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա։
33 Այլ առակ լուարուք. Այր մի էր տանու-
տէր, որ տնկեաց այգի, և ցանգով պա-
տեաց զնա, և փորեաց 'ի նմա հնձան և շի-
նեաց աշտարակ. և ետ զնա ցմշակս, և գը-
34 նաց 'ի տար աշխարհ։ Իբրև մերձեցաւ
ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր
35 առ մշակսն առնուլ զպտուղս նորա։ Ըն-
կալեալ մշակացն զծառայս նր, զոմն տան-
ջեցին՝ զոմն սպանին՝ զոմն քարկոծեցին։
36 Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բզմս
ք̃ զառաջինսն, և արարին նոցա նոյնպէս։
37 Յետոյ առաքեաց առ նս զորդի իւր՝ և

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Յայգին։

ասէ, Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմ-
մէ։ Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զորդին, 38
ասեն ը՟ միտս. Սա՛ է ժառանգն՝ եկայք
սպանցուք զսա, և կալցուք զժառանգութի՟ն
նորա։ Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ 39
քան զայգին՝ և սպանին։ Արդ՝ յորժամ 40
եկեսցէ տէր այգւոյն, զինչ արասցէ մշա-
կացն այնոցիկ։ Ասեն ցնա, Զչարսն չարաւ 41
կորուսցէ. և զայգին տացէ այլոց մշակաց,
որք տացեն նմ՟ զպտուղս 'ի ժամու իւրեանց։
Ասէ ցն՟ս յ՟ս. Ոչ՞ երբէք ընթերցեր ձեր 42
'ի գիրս, Զվէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն,
նա եղև գլուխ անկեան. 'ի տ՟նէ եղև այս,
և է սքանչելի յաչս մեր։ Վ՟ն այսորիկ ա- 43
սեմ ձեզ, զի բարձցի 'ի ձէնջ արքայութի՟ն
ա՟յ, և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս ն՟ր։
Եւ որ անկցի 'ի վ՟ր վիմիս այսորիկ՝ փշրես- 44
ցի, և յոյր վ՟ր անկցի՝ հոսեսցէ զնա։ Իբ- 45
րև լուան քահանայապետքն և դպիրք * և
փարիսեցիք զառակս ն՟ր, գիտացին թէ վ՟ն ն՟ց
ասաց։ Եւ խնդրէին զնա ունել, բայց եր- 46
կեան 'ի ժողովրդոցն. քանզի իբրև զմար-
գարէ ունէին զնա։

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ դպիրք։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Դարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս, և ասէ ցնո
2 առակօք: Նմանեցաւ արքայութիւն երկ-
նից առն թագաւորի որ արար հարսանիս
3 որդւոյ իւրում: Եւ առաքեաց զծառայս
իւր կոչել զհրաւիրեալսն ՚ի հարսանիս. և
4 ոչ կամեցան գալ: Դարձեալ առաքեաց
այլ ծառայս՝ և ասէ, Ասացէք հրաւիրելոցն,
Ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաստեցի. զուա-
րակք իմ և պարարակք զենեալ են, և ամ̃
5 ինչ պատրաստ է, եկայք ՚ի հարսանիսս: Եւ
նք̃ յուլացեալ գնացին՝ ոմ̃ն յագարակ իւր,
6 և ոմ̃ն ՚ի վաճառ իւր: Եւ այլք կալան զզ
ծառայս նր̃, թշնամանեցին, և սպանին:
7 Իսկ թագաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ,
և առաքեաց զզօրս իւր և սատակեաց զսպա-
նողսն զայնոսիկ, և զքաղաքն նց̃ այրեաց:
8 Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. Հարսանիք-
քըս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չէին
9 արժանի: Արդ՝ երթայք յանցս ճանա-
պարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կո-
10 չեցէք ՚ի հարսանիսս: Եւ ելեալ ծառայքն
՚ի ճանապարհս ժողովեցին զամենեսեան
զորս և գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան հար-
11 սանիքն բազմականօք: Եւ մտեալ թագա-
ւորն հայել զբազմականօքն, ետես անդ այր

Digitized by Google

մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց:
Եւ ասէ ցնա, Ընկեր՝ զիա՞րդ մտեր այսր, 12
զի ո՛չ ունէիր հանդերձ հարսանեաց. և նա
պապանձեցաւ: Յայնժամ ասէ թագա- 13
ւորն ցսպասաւորսն. Կապեցէք զդորա զո-
տս և զձեռս՝ և հանէք զդա 'ի խաւարն ար-
տաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:
Զի բազումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք են 14
ընտրեալք: Յայնժամ գնացեալ փարիսե- 15
ցիքն, առին խորհուրդ զնմանէ՝ թէ ո՞պ
գտցեն նմ՟ որոգայթ բանիւք: Եւ առա- 16
քեն առ նա զաշակերտսն իւրեանց հերով-
դիանոսօքն հանդերձ՝ և ասեն, Վարդապետ՝
գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և զճանապարհն
այ՟ ճշմարտութ՟բ ուսուցանես, և ո՛չ է քեզ
փոյթ զումեքէ, և ո՛չ հայիս յերեսս մար-
դոյ: Արդ՝ ասա՛ մեզ զիա՞րդ թուի քեզ. 17
պա՞րտ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ: Գի- 18
տաց յս՟ զչարամանկութի՟ն նց՟, և ասէ. Զի՞
փորձէք զիս կեղծաւորք. Ցուցէք ինձ զդա- 19
հեկան հարկին. և նք՟ մատուցին նմ՟ դահե-
կան մի: Եւ ասէ ցնս՟. Ո՞յր է պատկերս այս 20
կմ՟ գիր: Ասեն՝ Կայսեր. յայնժամ ասէ 21
ցնոսա, Արդ՝ տո՛ւք զկայսերն կայսեր, և
զայ՟ն՝ այ՟: Իբրև լուան՝ զարմացան. և թողին 22
զնա և գնացին: Յայնմ աւուր մատեան առ 23
նա սադուկեցիքն. որ ասէին՝ թէ Չիք յա-

24 րութիւն. Հարցին զնա, Եւ ասեն, Վարդա-
պետ՝ Մովսէս ասաց, Եթէ ոք մեռցի անոր-
դի, արասցէ զկին նորա եղբայր իւր, և յա-
25 րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ Էին առ մեզ
եղբարք եօթն. առաջինն արար կին և մե-
ռաւ. և զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն
26 իւր եղբօր իւրում։ Նոյնպէս և երկրոր-
դըն՝ և երրորդն, մինչև ցեօթներորդն։
27 Յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն։ Արդ՝
28 'ի յարութեան՝ ո՞յր յեօթանցն եղիցի նա կին.
29 զի ամենեքին կալան զնա կին։ Պատաս-
խանի ետ յս և ասէ. Մոլորեալք՝ ոչ գիտէք
30 զգիրս և ոչ զզօրութիւն այ։ Զի 'ի յարու-
թեան ոչ կանայս առնեն՝ և ոչ արանց լի-
նին, այլ են իբրև զհրեշտակս* յերկինս։
31 Բայց վասն յարութեան մեռելոց չիցէ՞ ըն-
32 թերցեալ ձեր զասացեալն ձեզ յայ։ Ես
եմ այ Աբրահամու՝ այ Իսահակայ և այ
Յակոբայ, և չէ այ՝ այ մեռելոց՝ այլ կեն-
33 դանեաց։ Եւ իբրև լուան ժողովուրդքն՝ զար-
34 մանային ընդ վարդապետութիւն նր։ Իսկ
փարիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պապանձե-
ցոյց զսադուկեցիսն, ժողովեցան 'ի միասին։
35 Եւ եհարց մի ոմն 'ի նոցանէ՝ † զնա փորձելով,

* 'Ի Յոյնն, Զհրեշտակս այ։

† 'Ի Յոյնն, Մի ոմն 'ի նոցանէ օրինա-
կան մի։

Digitized by Google

և ասէ . Վարդապետ՝ ո՞ր պատուիրան է մեծ 36
յօրէնս : Եւ յն ասէ ցնա . Սիրեսցես զՏէր 37
Ած քո յամ սրտէ քումմէ՝ և յամ անձնէ
քումմէ՝ և յամ մտաց քոց: Այս է մեծն 38
և առաջին պատուիրան : Երկրորդն նը- 39
ման սմին. Սիրեսցես զընկեր քո՝ իբրև զան-
ձըն քո : Յայս երկուս պատուիրանս ամ 40
օրէնք և մարգարէք կախեալ կան: Եւ 41
՚ի ժողովել փարիսեցւոցն՝ եհարց ցնս յն
և ասէ , Զ՞ինչ թուի ձեզ վն քնի , ո՞յր որ- 42
դի է. ասեն ցնա , Դաւթի : Ասէ ցնոսա 43
յն . Իսկ զիա՞րդ դաւիթ հոգւով կոչէ զնա
տր, և ասէ : Ասաց տր ցտր իմ , Նիստ ը 44
աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատ-
ուանդան ոտից քոց . Իսկ եթէ դաւիթ 45
զնա տր կոչէ՝ զիա՞րդ որդի նր իցէ: Եւ ոչ 46
ոք կարէր տալ նմ պատասխանի բան մի՝
և ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա
և ոչինչ :

ԳԼ . ԻԳ .

Յայնժամ խօսեցաւ յն ը ժողովուրդսն՝ 1
և ը աշակերտսն իւր , և ասէ : Յա- 2
թոռն մովսեսի նստան դպիրքն և փարի-
սեցիք : Զամ ինչ զոր ասիցեն ձեզ արա- 3
րէ՛ք և պահեցէ՛ք . բայց ըստ գործոցն նց մի՛
առնէք , զի ասեն և ոչ առնեն : Կապեն 4

բեռինս ծանունս և գժուարակիրս, և դնեն
՚ի վ̃ր ուսոց մարդկան. և մատամբ իւրեանց
5 ոչ կամին շարժել զնոսա։ Եւ զա̃մ ըղ
գործս իւրեանց առնեն ՚ի ցոյցս մարդկան.
լայնեն զգրապանակս իւրեանց, և երկայ-
6 նեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց։ Սի-
րեն զյառաջագահս յընթրիս, և զնախա-
թոռս ՚ի ժողովուրդս և զողջոյնս ՚ի հրապա-
7 րակս։ Եւ կոչել ՚ի մարդկանէ ռաբբի
8 ռաբբի։ Այլ դուք մի՛ զոք կոչէք վար-
դապետ*, զի մի է ձեր ուսուցիչ. և ամենե-
9 քին դուք եղբարք էք։ Եւ հայր մի՛ կո-
չէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է հայր՝ որ յեր-
10 կինսն է։ Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք, զի
11 ուսուցիչ ձեր քն է†։ Եւ մեծն ՚ի ձէնջ ե-
12 ղիցի ձեր սպասաւոր։ Որ բարձրացուցա-
նէ զանձն՝ խոնարհեսցի, և որ խոնարհե-
13 ցուցանէ զանձն՝ բարձրասցի։ Վայ ձեզ
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի
փակէք զարքայութիւն երկնից առաջի մարդ-
կան. դուք ոչ մտանէք, և որոց մտանենն
14 չտայք թոյլ մտանել։ Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի ուտէք
զտունս այրեաց, պատճառանօք երկարէք

* ՚Ի Յոյնն, Մի՛ կոչիցիք ռաբբի։
† ՚Ի Յոյնն, Զի ուսուցիչ ձեր մի է քս։

Digitized by Google

զաղօթս, վն̅ զի աւելի դատաստան ըն̅դու-
նիցիք ։ Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց 15
կեղծաւորաց. զի յածիք ըն̅ ծով եւ ըն̅ ցամաք
առնել եկամուտ մի. եւ յորժամ լինիցի,
առնէք զնա որդի գեհենի կրկին եւս ք̅ զձեզ ։
Վայ ձեզ առաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝ Որ 16
երդնու ՚ի տաճարն՝ չէ՛ ինչ, բայց որ երդ-
նու յոսկին որ ՚ի տաճարին է՝ արժան է ։
Անմիտք եւ կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, ոսկի՞ն եթէ 17
տաճարն՝ որ սրբէ զոսկին ։ Եւ որ երդ- 18
նու ՚ի սեղանն՝ չէ՛ ինչ, բայց որ երդնու
՚ի պատարագն որ ՚ի վ̅ր նր̅ է՝ արժան է ։
Յիմարք եւ կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, պատարա̅- 19
գն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն ։
Իսկ արդ՝ որ երդնու ՚ի սեղանն, երդնու 20
՚ի նա՛ եւ յա̅մ որ ՚ի վ̅ր նր̅ է ։ Եւ որ երդ- 21
նու ՚ի տաճարն, երդնու ՚ի նա՛ եւ ՚ի բնա-
կիչն նր̅ ։ Եւ որ երդնու յերկինս, երդնու 22
յաթոռն ա̅յ եւ ՚յայն որ նստի ՚ի վ̅ր նր̅ ։
Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծա- 23
ւորաց . զի տասանորդէք զանանուխ եւ
զսամիթ եւ զչաման, եւ թողէք զծանր ծանր
օրինաց զդատաստան եւ զողորմութի̅ եւ ըզ
հաւատս. զայս արժան էր առնել՝ եւ զայն
չթողուլ ։ Առաջնորդք կոյրք, որ զմըժ- 24
ղուկս քամէք՝ եւ զուղտս կլանէք ։ Վայ ձեզ 25
դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի

Digitized by Google

սրբէք զարտաքին զբաժակին եւ զսկուտե-
ղակին, եւ 'ի ներքոյ լի են յափշտակութ եւ
26 անխառնութ : փարիսեցի կոյր՝ սրբեա նախ
զներքին բաժակին եւ զսկուտեղակին, զի
27 լինիցի եւ արտաքինն նց̃ սուրբ : Վայ ձեզ
դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի
նման էք գերեզմանաց բռելոց, որ արտաքոյ
երեւին գեղեցիկք՝ եւ 'ի ներքոյ լի են ոսկե-
28 րօք մեռելոց եւ ամ̃ պղծութ : Նոյն-
պէս եւ դուք արտաքոյ երեւիք մարդկան ար-
դարք, եւ 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութ
29 եւ անօրէնութ : Վայ ձեզ դպրաց եւ փա-
րիսեցւոց կեղծաւորաց. զի շինէք զշիրիմս
մարգարէից՝ եւ զարդարէք զգերեզմանս ար-
30 դարոց : Եւ ասէք, Եթէ էաք յաւուրս
հարցն մերոց՝ ոչ հաղորդէաք արեան մար-
31 գարէիցն : Արդ ուրեմն վկայէք զանձանց
եթէ որդիք էք այնոցիկ որ կոտորեցին զմար-
32 գարէսն : Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձե-
33 րոց : Օձք՝ ծնունդք իժից, զիա՞րդ փախ-
34 նուցուք 'ի դատաստանէ գեհենին : Վասն
այսորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ
մարգարէս եւ իմաստունս եւ դպիրս, եւ 'ի նո-
ցանէ սպանանիցէք եւ 'ի խաչ հանիցէք, եւ
'ի նոցանէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր,
35 եւ հալածիցէք 'ի քաղաքէ 'ի քաղաք : Որ-
պէս զի եկեսցէ 'ի վ̃ ձեր ամ̃ արիւնարդար

Հեղեալ յերկրի. յարենէն աբելի արդա-
րոյ մինչև ցարիւնն զաքարիայ որդւոյ բա-
րաքեայ՝ զոր սպանիք ը. մէջ տաճարին և
սեղանոյ: Ամէն ասեմ ձեզ, Եկեսցէ այն 36
ամ 'ի վերայ ազգիս այսորիկ: Եմ, եմ. 37
որ կոտորէիր զմարգարէսն՝ և քարկոծ առ-
նէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանի՞ցս ան-
գամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր-
օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ը. թևովք,
և ոչ կամեցարուք: Ահա թողեալ լիցի 38
ձեզ տունդ ձեր աւերակ: Բայց ասեմ 39
ձեզ՝ թէ Ոչ ևս տեսանիցէք զիս յայսմ հե-
տէ, մինչև ասիցէք, Օրհնեալ եկեալ յա-
նուն տն:

ԳԼ. ԻԴ.

Եւ ելեալ արտաքս յս 'ի տաճարէն գնայր. Ա.
և մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա
զշինուածս տաճարին: Եւ նա պատաս- Բ.
խանի ետ և ասէ ցնոսա, Տեսանէ՞ք զայդ
ամ, ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ մնասցէ այդր քար
'ի քարի վր՝ որ ոչ քակտեսցի: Եւ մինչ- Գ.
դեռ նստէր 'ի լերինն ձիթենեաց, մատեան
առ նա աշակերտքն առանձինն և ասեն. Ա-
սա մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ, և կամ զի՞նչ նշան
իցէ քոյոյ գալստեանն, և վախճանի աշխս:
Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնս, Զգոյշ Դ.

5 լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ: Զի
բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ Ես
եմ քն̃ն. և զբազումս մոլորեցուցանիցեն:
6 Լսելոց էք պատերազմունս՝ և համբաւս
պատերազմաց, զգո՛յշ լերուք՝ մի՛ խռովես-
ջիք, զի պարտ է լինել այնմ ամի, այլ չեւ՛ է
7 կատարած: Յարիցէ ազգ յազգի վր̃, և
թագաւորութիւն ՚ի թագաւորութեան վր̃. և
եղիցին սովք և սրածութիւնք և սասանութիւնք
8 ՚ի տեղիս տեղիս: Սակայն և այն ամե-
9 նայն սկիզբն է երկանց: Յայնժամ մատ-
նեսցեն զձեզ ՚ի նեղութիւնս, և սպանանիցեն
զձեզ. և եղիջիք ատեցեալք յա̃մ ազգաց վր̃
10 անուան իմոյ: Եւ յայնժամ գայթակ-
ղեսցեն բազումք, և զմիմեանս մատնեսցեն՝ և
11 ատեսցեն զմիմեանս: Եւ բազում սուտ մար-
գարէք յարիցեն, և զբազումս մոլորեցու-
12 ցեն: Եւ վն̃ բազմանալոյ անօրէնութեան,
13 ցամաքեսցի սէր բազմաց: Բայց որ համ-
14 բերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ: Եւ քարո-
զեսցի աւետարանս արքայութեան ընդ ա̃մ տիե-
զերս՝ ՚ի վկայութիւն ա̃մ հեթանոսաց, և ա-
15 պա եկեսցէ կատարած: Յորժամ
տեսանիցէք զպղծութիւն աւերածոյն, որ ա-
սացեալն է ՚ի ձեռն Դանիէլի մարգարէի
զի կայցէ ՚ի տեղւոջն սրբում. որ ընթեռ-
16 նուն՝ ՚ի միտ առցէ: Յայնժամ որ ՚ի

Digitized by Google

Հրէաստանի իցեն փախիցեն 'ի լերինս։ Եւ 17
որ 'ի տանիս կայցէ, մի՛ իջցէ առնուլ ինչ 'ի
տանէ իւրմէ։ Եւ որ յանդի իցէ, մի՛ դարձ- 18
ցի յետս առնուլ զհանդերձս իւր։ Բայց վայ ի- 19
ցէ յղեաց եւ սնուցանողաց յաւուրսն յայնոսիկ։
Յաղօթս կացէք՝ զի մի՛ լինիցի փախուստն 20
ձեր ձմերանի, եւ մի՛ 'ի շաբաթու։ Զի ե- 21
ղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ
եղեւ 'ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի մին-
չեւ ցայժմ, եւ ոչ այլ լիցի։ Եւ եթէ ոչ 22
կարճէին աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապրէր ամ̃
մարմին. բայց վ̃ն ընտրելոցն կարճեսցին ա-
ւուրքն այնոքիկ։ Յայնժամ թէ ոք ա- 23
սիցէ ձեզ՝ Ահաւասիկ աստ է Քս̃ կամ անդ, մի՛
հաւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ քրիս- 24
տոսք եւ սուտ մարգարէք. եւ տացեն նշանս
մեծամեծս եւ արուեստս, մինչեւ մոլորեցու-
ցանել՝ թէ հնար իցէ եւ զընտրեալսն։
Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ։ Արդ 25
եթէ ասիցեն ձեզ, Ահաւանիկ յանապատի 26
է, մի՛ ելանիցէք. եւ թէ Ահա 'ի շտեմարանս
է, մի՛ հաւատայցէք։ Զի որպէս փայլակն 27
որ ելանէ յարեւելից՝ եւ երեւի մինչեւ յարեւ-
մուտս, այնպէս եղիցի գալուստն Որդւոյ մար-
դոյ։ Զի ուր գէշն իցէ, անդր ժողովես- 28
ցին արծուիք։ Վաղվաղակի յետ նեղու- 29
թեան աւուրցն այնոցիկ արեգակն խաւարես-

Digitized by Google

ցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք
անկցին յերկնից, և զօրութիւնք երկնից շար-
30 ժեսցին ։ Եւ ապա երևեսցի նշան Որդւոյ
մարդոյ յերկինս, և յայնժամ կոծեսցին
ամենայն ազգք*. և տեսցեն զՈրդի մարդոյ
եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ և փա-
31 ռօք բազմօք ։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս
իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս
նորա 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկնից մին-
32 չև 'ի ծագս նոցա ։ 'Ի թզենւոյ անտի ուսա-
րուք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակ-
ղասցին և տերևն ցցուսցի, գիտէք թէ մերձ
33 է ամառն ։ Նոյնպէս և դուք յորժամ տե-
սանիցէք զայս ամենայն, գիտասջիք թէ մերձ է
34 'ի դուրս ։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ Ոչ անց-
35 ցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եղիցի ։ Եր-
կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի անց-
36 ցեն ։ Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու,
ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք երկնից՝ և ոչ որդի
37 բայց միայն Հայր† ։ Եւ որպէս աւուրքն Նոյի,
այնպէս եղիցի գալուստն Որդւոյ մարդոյ ։
38 Զի որպէս էին յաւուրսն որ յառաջ քան ըզ-
ջրհեղեղն, ուտէին և ըմպէին՝ կանայս առ-

---

* 'Ի Յոյնն, Ամենայն ազգք երկրի ։

† 'Ի Յոյնն, Ոչ հրեշտակք երկնից՝ բայց միայն Հայր իմ ։

նէին և արանց՝ լինէին, մինչև յօրն յորում
եմուտ Նոյ ՚ի տապանն ։ Եւ ոչ գիտացին 39
մինչև եկն ջրհեղեղն և եբարձ զամենեսին ,
այնպէս եղիցի և գալուստն Որդւոյ մարդոյ ։
Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարակի , 40
մին առցի և միւսն թողցի ։ Եւ եթէ եր- 41
կու * աղայցեն ՚ի մի երկանս , մին առցի և
միւսն թողցի ։ Արթուն կացէք՝ զի ոչ գի- 42
տէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ ։ Զայն 43
գիտասջի՛ք , եթէ գիտէր տանուտէրն յո-
րում պահու գող գայ , սկէր և ոչ տայր ա-
կան հատանել զտան իւրոյ ։ Վն̃ այսորիկ 44
և դուք եղերո՛ւք պատրաստք , զի յորում
ժամու ո՛չ ակն ունիցիք գայ Որդի մարդոյ ։
Ո՞վ ոք իցէ հաւատարիմ ծառայ և իմաս- 45
տուն, զոր կացոյց տէր իւր ՚ի վր̃ ծառայից իւ-
րոց՝ տալ նց̃ կերակուր ՚ի ժամու ։ Երանի՛ 46
է ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտա-
նիցէ արարեալ այնպէս ։ Ամէն ասեմ ձեզ , 47
Զի ՚ի վերայ ամ̃ ընչից իւրոց կացուսցէ զնա ։
Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար ՚ի սրտի իւ- 48
րում , Տէր իմ յամէ գալ ։ Եւ սկսանիցի 49
հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմ-
պիցէ ը̃ արբեցողս ։ Հասցէ տէր ծառային 50
այնորիկ յաւուր յորում ոչ ակն ունիցի, և

---

* ՚Ի Յօյնն, Երկու կանայք ։

51 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ։ Եւ կտրեսցէ
զնա ընդ մէջ, և զբաժին նորա ընդ կեղծաւորս
դիցէ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։

ԳԼ. ԻԵ.

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից
տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս
իւրեանց ելին ընդ առաջ փեսայի և հարսին*։
2 Հինգն 'ի նոցանէ յիմարք էին՝ և հինգն ի-
3 մաստունք։ Յիմարքն առին զլապտերսն,
4 և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին։ Իսկ ի-
մաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ լապ-
5 տերս իւրեանց։ Եւ 'ի յամել փեսային,
6 նիրհեցին ամենեքեան և 'ի քուն մտին։ Եւ
'ի մէջ գիշերի եղև բարբառ, Ահա փեսայ
7 գայ՝ ելէք ընդ առաջ նորա։ Յայնժամ յա-
րեան ամ կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս
8 իւրեանց։ Եւ ասեն յիմարքն ցիմաստունսն,
Տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին
9 լապտերքս մեր։ Պատասխանի ետուն ի-
մաստունքն՝ և ասեն, Գուցէ ոչ իցէ մեզ և
ձեզ բաւական, այլ երթայք 'ի վաճառա-
10 կանս և գնեսջիք ձեզ։ Իբրև նք գնացին
գնել՝ եկն փեսայն, և պատրաստքն մտին ընդ
նմա 'ի հարսանիսն՝ և փակեցաւ դուռնն։

---

* Ի Յոյնն ոչ գոյ՝ Եւ հարսին։

Յետոյ գան և այլ կուսանքն և ասեն, 11
Տէր տէր բաց մեզ: Նա պատասխանի ետ և 12
ասէ, Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գիտեմ զձեզ:
Արթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ 13
զժամն: Որպէս այր մի գնացեալ՝ ի տար աշխարհ, 14
կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր:
Ումեմն ետ հինգ քանքար՝ և ումեմն եր- 15
կու՝ ումեմն մի, իւրաքանչիւր ըստ իւրում
կարի, և գնաց: Գնաց վաղվաղակի՝ որ 16
առ զհինգն՝ գործեաց նոքօք, և շահեցաւ
այլ ևս հինգ: Նոյնպէս և որ զերկուսն, 17
շահեցաւ այլ ևս երկուս: Իսկ որ զմին առ՝ 18
գնաց փորեաց զերկիր, և թագոյց զարծաթ
տն իւրոյ: Յետ բազում ժամանակի գայ տէր 19
ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս ՚ի մէջ
նց: Իսկ մատուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն 20
առ, մատոյց այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ,
Տէր հինգ քանքար ետուր ցիս, արդ աւա-
սիկ հինգ այլ ևս քանքար ՚ի վերայ շահեցայ:
Ասէ ցնա տէրն իւր, Ողջ լեր ծառայ բարի 21
և հաւատարիմ*, որովհետև ՚ի սակաւուդ
հաւատարիմ ես, ՚ի վր բազմաց կացուցից
զքեզ. մուտ յուրախութի տն քո: Մատու- 22

* ՚Ի Յոյնն, Բարւոք է. ծառայդ բարի և հաւատարիմ: Նոյնպէս և ՚ի [illegible] համարն:

ցեալ և որոյ զերկուս քանքարսն առեալ էր
և ասէ · Տէ՛ր՝ երկուս քանքարս ետուր ցիս ,
աՀաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ՚ի
23 վե՛ր շաՀեցայ ։ Ասէ ցնա տէրն իւր , Ա՛զնիւ
ծառայ՝ բարի և Հաւատարիմ , որովՀետև ՚ի
սակաւուդ Հաւատարիմ ես , ՚ի վե՛ր բազմաց
կացուցից զքեզ · մուտ յուրախութիւն տն քո ։
24 Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ
էր , և ասէ · Տէ՛ր՝ գիտէի* , զի այր մի խիստ
ես , Հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր , և ժողովես
25 ուստի ոչ սփռեցեր · Երկեայ գնացի և թա–
քուցի զքանքարն քո յերկրի · արդ՝ աՀաւասիկ
26 քոյդ ցքեզ ։ Պատասխանի ետ տէրն՝ և ա–
սէ ցնա , Ծառայ չար և վատ՝ գիտէիր եթէ
Հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողովեմ՝
27 ուստի ոչ սփռեցի · Պարտ էր քեզ արկա–
նել զարծաթդ իմ ՚ի սեղանաւորս, և եկեալ
28 ես տոկոսեօք պաՀանջէի զիմ ։ Արդ՝ ա–
ռէք ՚ի դմանէ զքանքարդ՝ և տուք այնմ որ
29 ունիցի զտասն քանքարն ։ Զի ամի որ
ունիցի տացի և յաւելցի · և որ ոչն ունիցի
30 և զոր ունիցին բարձցի ՚ի նմանէ ։ Եւ
զծառայդ անպիտան Հանէք ՚ի խաւարն ար–
տաքին · անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց
31 Եւ յորժամ եկեսցէ Որդի մարդոյ փառօք

---

* Եւ Յոյնն , Գիտէի զքեզ ։

իւրովք՝ և ամ հրեշտակք ընդ նմ, յայնժամ
նստցի յաթոռ փառաց իւրոց։ Եւ ժողո- 32
վեսցին առաջի նր ամ ազգք, և մեկնեսցէ
զնս 'ի միմեանց, ոպ հովիւ զի մեկնեսցէ զօ-
չխս յայծեաց։ Եւ կացուսցէ զօչխսն ընդ 33
աջմէ իւրմէ՝ և զայծիսն 'ի ձախմէ։ Յայն- 34
ժամ ասասցէ Թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ
աջմէն իցեն. Եկայք օրհնեալք հօր իմոյ, ժա-
ռանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայ-
ութիւն 'ի սկզբանէ աշխարհի։ Զի քաղ- 35
ցեայ՝ և ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի՝ և
արբուցիք ինձ. օտար էի՝ և ժողովեցիք զիս.
Մերկ՝ և զգեցուցիք զիս. հիւանդ էի՝ և տե- 36
սիք զիս. 'ի բանտի էի՝ և եկիք առ իս։
Յայնժամ պատասխանի տացեն նմ արդարքն 37
և ասասցեն, Տէր՝ երբ տեսաք զքեզ քաղ-
ցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի՝ և ար-
բուցաք։ Երբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժո- 38
ղովեցաք, կմ մերկ՝ և զգեցուցաք։ Երբ 39
տեսաք զքեզ հիւանդ՝ կմ 'ի բանտի, և ե-
կաք առ քեզ։ Պատասխանի տացէ Թա- 40
գաւորն՝ և ասասցէ ցնս, Ամէն ասեմ ձեզ,
Որովհետև արարիք միում յեղբարցս այսո-
ցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարիք։ Յայնժամ 41
ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն.
Երթայք յինէն անիծեալք 'ի հուրն յաւի-
տենական, որ պատրաստեալ է սատանայի

42 և հրեշտակաց նորա: Զի քաղցեայ՝ և ոչ
ետուք ինձ ուտել, ծարաւեցի՝ և ոչ ար–
43 բուցիք զիս. Օտար էի և ոչ ժողովեցիք զիս,
մերկ էի և ոչ զգեցուցիք զիս, հիւանդ՝ և
44 ’ի բանտի և ոչ տեսիք զիս: Յայնժամ պա–
տասխանի տացեն և նքա՝ և ասասցեն, Տէր՝
ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի, կամ
օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ’ի բանտի, և
45 ոչ պաշտեցաք զքեզ: Յայնժամ պատասխա–
նի տացէ նոցա՝ և ասասցէ, Ամէն ասեմ
ձեզ, Որովհետև ոչ արարէք միում ’ի փո–
46 քրկանցս յայսցանէ և ոչ ինձ արարէք: Եւ
երթիցեն նոքա ’ի տանջանս յաւիտենա–
կանս, և արդարքն ’ի կեանս յաւիտենա–
կանս:

ԳԼ. ԻԶ.

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց յս զամ զբանս
2 զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր: Գի–
տէ՞ք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի.
և Որդի մարդոյ մատնի ’ի խաչ ելանել:
3 Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետ–
քն և դպիրքն և ծերք ժողովրդեանն ’ի
սրահ քահանայապետին՝ որում անուն էր
4 Կայիափա: Եւ արարին խորհուրդ՝ զի նենգ–
5 ութ կալցին զյս և սպանցեն: Բայց ա–
սէին, Թէ Մի՛ ’ի տօնի աստ՝ զի մի՛ խռովութ

լինիցի ՚ի ժողովրդեանն։ Իբրեւ եկն Յս ՚ի 6
Բեթանիա ՚ի տուն Սիմոնի բորոտի, Մա- 7
տեաւ առ նա կին մի, որ ունէր շիշ իւղոյ
ծանրագնի, եւ թափեաց ՚ի գլուխ նորա ՚ի
բազմականին։ Իբրեւ տեսին աշակերտքն 8
բարկացան եւ ասեն, Ընդէ՞ր է կորուստ այդ
իւղոյդ։ Զի մարթ էր վաճառել զդա մե- 9
ծագնի եւ տալ աղքատաց։ Գիտաց Յս եւ 10
ասէ ցնս, Զի՞ աշխատ առնէք զկինդ, գործ
մի բարի գործեաց դա յիս։ Յամ ժամ 11
զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց զիս ո՛չ հա-
նապազ ընդ ձեզ ունիք։ Արկանել դորա 12
զիւղդ ՚ի մարմին իմ, առ ՚ի թաղելոյ զիս
նշանակեաց։ Բայց ամէն ասեմ ձեզ, զի 13
Ուր եւ քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամ
աշխարհ՝ խօսեսցի եւ զոր արարդ դա՝ ՚ի յիշա-
տակ դորա։ Յայնժամ գնաց մի յերկո- 14
տասանիցն անուանեալ Յուդա սկարիովտա-
ցի՝ առ քահանայապետսն, եւ ասէ։ Զի՞նչ 15
կամիք տալ ինձ, եւ ես մատնեցից զնա ձեզ։
Եւ նք կշռեցին նմ երեսուն արծաթի։ Եւ 16
յայնմ հետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատնես-
ցէ զնա նց։ Եւ յառաջնում աւուր բա- 17
ղարջակերացն մատեան աշակերտքն առ Յս
եւ ասեն, Ո՞ւր կամիս՝ զի պատրաստեսցուք
քեզ ուտել զզատիկն։ Եւ նա ասէ ցնս, 18
Երթայք ՚ի քաղաքն առ այս անուն, եւ ա-

ասացէք ցնա, Վարդապետն ասէ. Ժամանակ
իմ մերձեալ է, առ քեզ առնեմ զզատիկ
19 աշակերտօքս հանդերձ. Եւ արարին ա-
շակերտքն որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, և պատ-
20 րաստեցին զզատիկն. Եւ իբրև երեկոյ
եղև՝ կայր բազմեալ ընդ երկոտասան աշա-
21 կերտսն. Եւ մինչ դեռ ուտէին նոքա, ասէ.
Ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մատնե-
22 լոց է զիս. Եւ տրտմեցան յոյժ, սկսան
ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ,
23 Միթէ ես իցեմ Տէր. Եւ պատասխանի ետ
և ասէ, Որ մխեաց ընդ իս զձեռն իւր ի սկաւա-
24 ռակն՝ նա մատնելոց է զիս. Որդի մարդոյ
երթայ որպէս և գրեալ է վասն նորա, բայց վայ
մարդոյն այնմիկ յորոյ ձեռն Որդի մարդոյ
մատնեսցի. լաւ էր նմա թէ չէր ծնեալ
25 մարդն այն. Պատասխանի ետ Յուդա որ
մատնելոցն էր զնա և ասէ, Միթէ ես իցեմ
26 վարդապետ. ասէ ցնա Յիսուս, Դու ասացեր. Եւ
մինչդեռ ուտէին նոքա, առ Յիսուս հաց՝ օրհնեաց և
եբեկ, և ետ աշակերտացն և ասէ, Առէք
27 կերայք, այս է մարմին իմ. Եւ առեալ
բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա և ասէ, Արբէք ի
28 դմանէ ամենեքին. Զի այս է արիւն իմ
նորոյ ուխտի, որ ի վերայ բազմաց հեղանի
29 ի թողութիւն մեղաց. Բայց ասեմ ձեզ, Զի
ոչ ևս արբից յայսմ հետէ ի բերոյ որթոյ մին-

չև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զդա ընդ ձեզ
նոր յարքայութեան հօր իմոյ : Եւ օրհնեցին, 30
և ելին 'ի լեառն Ձիթենեաց : Յայնժամ 31
ասէ ցնոսա Յիսուս, Ամենեքին դուք գայթակղելոց-
էք յինէն յայսմ գիշերի . զի գրեալ է՝ Թէ
Հարից զհովիւն՝ և ցրուեսցին ոչխարքն հօ-
տին : Եւ յետ յառնելոյն իմոյ, յառաջեցից 32
ք զձեզ 'ի Գալիլեա : Պատասխանի ետ 33
պետրոս և ասէ ցնա, Թէպէտ և ամենեքեան
գայթակղեսցին 'ի քէն, սակայն ես ո՛չ գայ-
թակղեցայց : Ասէ ցնա Յիսուս . Ամէն ասեմ 34
քեզ՝ Զի յայսմ գիշերի մինչչև հաւու խօ-
սեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս : Ասէ ցնա 35
պետրոս, Թէ և մեռանել հասանիցէ ընդ քեզ,
զքեզ ո՛չ ուրացայց . Նոյնպէս և ամ աշա-
կերտքն ասէին : Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա 36
'ի գիւղ մի՝ որում անուն էր Գեթսեմանի,
և ասէ ցնոսա . Նստարո՛ւք այդր, մինչև երթայց
կացից յաղօթս* : Եւ առեալ ընդ իւր զպետ- 37
րոս՝ և զերկուս որդիսն Զեբեդեայ, սկսաւ
տրտմել և հոգալ : Յայնժամ ասէ ցնոսա . 38
Տրտում է ոգի իմ մինչև 'ի մահ, կացէք
աստ՝ և սթափեցէք ընդ իս : Եւ մատուցեալ 39
յառաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ 'ի վերայ երեսաց
իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ, Հայր իմ, եթէ

---

* Ի Յոյնն, Կացից յաղօթս անդր :

հնար է անցցէ բաժակս այս յինէն, բայց
40 ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու: Գայ առ
աշակերտսն, և գտանէ զնոսա ՚ի քուն, և ասէ
ցՊետրոս, Այդպէս ոչ կարացիք մի ժամ
41 արթուն կալ ընդ իս: Արթուն կացէք և
աղօթս արարէք՝ զի մի՛ անկանիցիք ՚ի փոր-
ձութիւն. Հոգիս յօժար է բայց մարմինս
42 տկար*: Դարձեալ երկրորդ անգամ չոքաւ՝
եկաց յաղօթս յն և ասէ, Հայր իմ՝ եթէ
հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այս-
միկ, ապա թէ ոչ՝ արբից զսա, եղիցին կամք
43 քո: Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ զնոսա
՚ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրա-
44 ցեալք: Եթող զնոսա և գնաց, եկաց յաղօթս
երրորդ անգամ, և դարձեալ զնոյն բան
45 ասաց: Յայնժամ գայ առ աշակերտսն՝ և
ասէ ցնոսա, Ննջեցէք այսուհետև և հանգե-
րուք, զի ահա հասեալ է ժամ, և Որդի
46 մարդոյ մատնի ՚ի ձեռս մեղաւորաց: Արիք
երթիցուք աստի, զի ահաւասիկ եհաս որ
47 մատնելոցն է զիս: Եւ մինչդեռ նա զայս
խօսէր, ահա յուդա մի յերկոտասանիցն
եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազում սրովք և բրօք՝ ՚ի
քահանայապետիցն և ՚ի ծերոց ժողովրդեա-

---

*Ի Յոյն, Հոգի յօժար է բայց մարմին տկար:

նըն ։ Այլ որ մատնելոցն էր զնա, ետ նց̃ 48
նշան և ասէ, Զոր որում ես համբուրեցից նա
է, զնա ունիցիք ։ Այլ վաղվաղակի մատու- 49
ցեալ առ յն̃ ասէ, Ողջ եր վարդապետ. և
համբուրեաց զնա ։ Այլ յն̃ ասէ ցնա, Ըն- 50
կեր՝ վն̃ որո՞յ եկիր դ. յայնժամ մատուցեալ
արկին ձեռս 'ի յն̃, և կալան զնա ։ Այլ 51
ահա միոմն յայնցանէ որ էին ը̃ յն̃ի, ձգեալ
զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ
քահանայապետին, և 'ի բաց եհան զունկն
նր. Յայնժամ ասէ ցնա յն̃, Դարձո զսուր 52
քո 'ի տեղի իւր. զի ամենեքեան՝ որ սուր
առնուցուն՝ սրով անկանիցին. Թէ համ- 53
մարիցիս՝ թէ ո՞չ կարեմ աղաչել զհայր իմ.
և հաստուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝* աւելի քան
զերկոտասան գունդս հրեշտակաց. Բայց 54
զիա՞րդ լնուցուն գիրք՝ թէ այսպէս պարտ է
լինել ։ Յայնժամ ասաց յն̃ ցամբոխն, 55
Իբրև 'ի վն̃ աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք՝
ունել զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի տաճա-
րին նստէի և ուսուցանէի, և ոչ կալայք զիս։
Բայց այս ամենայն եղև՝ զի լցցին գիրք մար- 56
գարէիցն. յայնժամ աշակերտքն ամենե-
քին թողին զնա և փախեան. Իսկ նց̃ կա- 57
լեալ զյն̃ ածին առ կայիափա քահանայա-

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Այժմ այսր ։

պետն՝ ուր դպիրքն և ծերք ժողովեալ էին ։
58 Եւ պետրոս զհետ նր̄ երթայր բացագոյն
մինչև 'ի սրահ քահանայապետին . և մտեալ
'ի ներքս նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել
59 զկատարածն ։ Իսկ քահանայապետքն և
ամ̄ ատեանն խնդրէին սուտ վկայութի̄
60 զյս̄է , զի սպանցեն զնա ։ Եւ ո՛չ գտա–
նէին 'ի բազմաց սուտ վկայից մատուցելոց.
61 յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք , Ա–
սէին՝ թէ նա ասէր, Կարող եմ քակել զտա–
62 ճարն ա̄յ, և զերիս աւուրս շինել ։ Եւ յա–
րուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա, Ո՞չ
ինչ պատասխանի , զինչ դոքա ամբաստա–
63 նեն զքէն ։ Եւ յս̄ լռեալ կայր . Պատաս–
խանի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա ,
Երդմնեցուցանեմ զքեզ յա̄ծ կենդանի , զի
64 ասասցես մեզ՝ թէ դու ես քս̄ որդի ա̄յ ։ Ա–
սէ ցնա յս̄ , Դու ասացեր . բայց ասեմ ձեզ ,
Յայսմ հետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ
նստեալ ընդ աջմէ զօրութեան և եկեալ ի̄
65 ամպս երկնից ։ Յայնժամ քահանայա–
պետն պատառեաց զհանդերձս իւր , և ասէ .
Հայհոյեաց , զի՞ ևս պիտոյ են մեզ վկայք ,
66 ահա արդ լուայք զհայհոյութի̄նն ։ Զի՞նչ
հաճոյ է ձեզ . նոքա պատասխանի ետուն և ա–
67 սեն , Մահապարտ է ։ Յայնժամ թքին
ընդ երեսս նր̄ , և կռփեցին զնա . և ոմանք

Bayerische Staatsbibliothek

Digitized by Google

ապտակեցին, և ասեն։ Մարգարէացի՛ր մեզ 68
Քսդ, ո՞վ է որ եհարն զքեզ։ Իսկ պետրոս 69
նստէր արտաքոյ 'ի գաւիթին. մատեաւ առ
նա աղախին մի, և ասէ. Դու ընդ Յսի գալի-
լեացւոյ էիր։ Եւ ուրացաւ առաջի ամե- 70
նեցուն՝ և ասէ, Թէ Ոչ գիտեմ զինչ խօ-
սիս։ Եւ իբրև ել նա արտաքս քան 71
զդրունն՝ ետես զնա այլ կին մի; և ասէ
ցայնոսիկ որ անդն կային, Եւ սա ընդ Յսի նա-
զովրացւոյ էր։ Եւ դարձեալ ուրացաւ 72
երդմամբ, Թէ Ոչ գիտեմ զայրն։ Եւ յետ 73
սակաւ միոյ մատուցեալ որք կային անդ,
ասեն ցպետրոս, Արդարև և դու 'ի նոցանէ
ես, քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ։
Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ, Թէ 74
Ոչ գիտեմ զայրն. և խկոյն հաւ խօսեցաւ։
Եւ յիշեաց պետրոս զբանն Յսի զոր ասաց, 75
Թէ Մինչև հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ու-
րասցիս զիս. և ելեալ արտաքս՝ ելաց դառ-
նապէս։

ԳԼ. ԻԷ.

Իբրև այգ եղև, խորհուրդ արարին ամ 1
քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն
վս Յսի սպանանել զնա։ Կապեցին ըզ 2
նա, և տարին գնացին. Եւ ետուն 'ի ձեռս
պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի։ Յայն- 3

ժամ տեսեալ Յուդայի որ մատնեաց զնա,
թէ դատապարտեցաւ, զղջացաւ՝ և դարձոյց
զարծաթն առ քահանայապետսն և ծերս
4 ժողովրդեանն*, Եւ ասէ. Մե՛ղայ, զի մատ-
նեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն, Մե՛զ
5 չէ՞ փոյթ, դու՛ գիտես: Եւ ընկէց զարծաթն
'ի տաճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղդե-
6 ցաւ: Եւ քահանայապետիցն առեալ զար-
ծաթն՝ ասեն, Ո՛չ է արժան ընդունել զայդ
7 'ի կորբանն, քանզի գինք արեան են: Խոր-
հուրդ առեալ, գնեցին այնու զագարակն
8 բրտի 'ի գերեզման օտարաց: Վասն այ-
նորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ագարակ ա-
9 րեան՝ մինչև ցայսօր: Յայնժամ լցաւ՝ որ
ասացաւն 'ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի. Եւ
առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառե-
10 լոյն, զոր ա՛րկին յորդւոցն Իլի: Եւ ետուն
զնա յագարակն բրտի. որպէս հրամայեաց ինձ
11 Տէր: Եւ Յս եկաց առաջի դատաւորին. Ե-
հարց զնա դատաւորն՝ և ասէ, Դո՛ւ ես թա-
12 գաւորն հրէից. և Յս ասէ, Դու ասես: Եւ
'ի չարախօսելն նր 'ի քահանայապետիցն և
13 'ի ծերոց, ոչինչ ետ պատասխանի: Յայն-
ժամ ասէ ցնա Պիղատոս. Ո՞չ լսես որչափ

---

* Ի Յոյնն, Դարձոյց զերեսուն ար-
ծաթն առ քահանայապետսն և ծերս:

դորա հակառակ քո վկայեն։ Եւ ոչ ետ 14
նմ պատասխանի եւ ոչ բան մի, մինչեւ զարմա-
նալ դատաւորին յոյժ։ Բայց ըստ տօնի 15
սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովըր-
դեանն կապեալ մի զոր կամէին։ Ունէին 16
յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում ա-
նուն էր յեսու* բարաբբա։ Իբրեւ ժողո- 17
վեցան, ասէ ցնս պիղատոս. Զո՞ կամիք յեր-
կուց աստի զի արձակեցից ձեզ, զյեսու բա-
րաբբա՞†եթէ զյն զանուանեալն քն։ Քան- 18
զի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին
զնա։ Եւ մինչ նստէր յատենին, առա- 19
քեաց առ նա կինն իւր՝ եւ ասէ, Չկայ ինչ
քո եւ արդարոյն այնորիկ. զի բզմ անցք ան-
ցին ընդ իս այսօր յանուրջս վն նր։ Իսկ 20
քահանայապետքն եւ ծերքն հաւանեցուցին
զժողովուրդսն, զի խնդրեսցեն զբարաբ-
բայն՝ եւ զյն կորուսցեն։ Պատասխանի ետ 21
դատաւորն՝ եւ ասէ ցնս, Զո՞ կամիք զի արձա-
կեցից ձեզ յերկուց աստի. եւ նք ասեն, Զ
բարաբբա։ Ասէ ցնոսա պիղատոս, Իսկ 22
զի՞ արարից զյն զանուանեալն քն։ Ասեն 23
ամենեքեան՝ խաչեսցի. եւ նա ասէ, Զի՞նչ

* Ի Յոյնն չէ, Յեսու։

† Ի Յոյնն, Զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ. զբարաբբա՞։

չար արար. և նքա առաւել ևս աղաղակէին
24 և ասէին, Խաչեսցի: Եւ տեսեալ պիղա-
տոսի թէ ոչինչ օգնէ այլ առաւել խռովու-
թիւն լինի, առեալ ջուր լուաց զձեռս առա-
ջի ժողովրդեանն և ասէ, Քաւեալ եմ ես
յարենէ արդարոյդ այդորիկ. դուք գիտաս-
25 ջիք: Պատասխանի ետ ամ ժողովուրդն և
ասէ, Արիւն դորա ՚ի մեզ և ՚ի մեր որդ-
26 ւոց մերոց: Յայնժամ արձակեաց նոցա ըզ
բարաբբայն, և զյիս գան հարեալ ետ ՚ի ձեռս
27 զի խաչեսցի: Յայնժամ զինուորք դատա-
ւորին առին զյիս յապարանսն. և ժողովեցին
28 ՚ի վերայ նորա զամ զգունդն. Մերկացին
զնա, և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր:
29 Եւ հիւսեալ պսակ ՚ի փշոց եդին ՚ի գլ-
լուխ նր, և եղէգն յաջոյ ձեռին նորա. ՚ի
ծունր կրկնեալ առաջի նր կատակէին և ա-
30 սէին, Ողջ եր թագաւոր Հրէից: Եւ թք-
քեալ ՚ի նա առնուին զեղէգնն և ծեծէին
31 զգլուխ նր: Եւ յորժամ կատակեցին զնա,
մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն և ագու-
ցին նմ զիւր հանդերձն, և տարան զնա ՚ի
32 խաչ հանել: Եւ ելեալ արտաքս գտին
այր մի կիւրենացի անուն սիմոն, զնա կա-
33 լան պահակ զի բարձցէ զխաչն նր: Եւ
եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ գողգոթա, որ
34 է տեղի կառափելոյ, Տային նմ ըմպել

գինի ընդ լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշա-
կեաց, ոչ կամէր ըմպել: Եւ հանեալ ըզ 35
նա 'ի խաչ՝ բաժանեցին զհանդերձս նորա
վիճակաւ. զի լցցի բանն որ ասացաւ 'ի մար-
գարէէն, Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւ-
րեանս, և 'ի վր̃ պատմուճանի իմոյ վիճակս
արկանէին: Եւ նստեալ պահէին զնա: 36
Եւ եդին 'ի վր̃ գլխոյ նորա՝ գրեալ զվնաս 37
նր̃, թէ Սա է յս̃ թագաւորն հրէից: Յայն- 38
ժամ հանին ը̃ նմա 'ի խաչ երկուս աւա-
զակս, մի յաջմէ նր̃ և մի յահեկէ: Եւ որ 39
անցանէինն՝ հայհոյէին զնա, շարժէին ըզ
գլուխս իւրեանց, Եւ ասէին. Ա՜հ որ քակէ- 40
իր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր ըզ
նա. ապրեցո՛ զքեզ, թէ որդի ես այ̃՝ էջ 'ի
խաչէդ: ՙՆոյնպէս և քահանայապետքն 41
ձաղէին հանդերձ դպրօքն և ծերովք՝ և ա-
սէին. Զայլս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ 42
ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է իղ̃ի
իջցէ այժմ 'ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք դը-
մա: Եթէ յուսացաւ յա̃ծ, փրկեսցէ այժմ 43
զդա՝ եթէ կամի զդա. ք̃զի ասաց՝ եթէ Այ̃
որդի եմ: Զնոյն և աւազակքն՝ որ խա- 44
չեալ էին ը̃ նմ̃, նախատէին զնա: Եւ 'ի 45
վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև 'ի վր̃ ա̃մ
երկրի մինչև ցիննն ժամ: Եւ զիննն ժա- 46
մաւն գոչեաց յս̃ 'ի ձայն մեծ և ասէ, Էլի՛

էլի՝ լամա սաբաքթանի . այսինքն է , Ա͞ծ
47 իմ Ա͞ծ իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս : Ոմանք
յայնցանէ որ անդ կային , իբրև լուան՝
48 ասէին , Զեղիա կարդայ դա : Եւ վաղվա-
ղակի ընթացաւ մի ոմն ՚ի նոցանէ առ սպունգ
լի քացախով , հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել
49 նմա . Եւ կէսքն ասէին , Թո՛ղ տեսցուք և
50 թէ գայ՞ եղիա փրկել զդա : Եւ յ͞ս դար-
ձեալ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ և արձա-
51 կեաց զոգին : Եւ ահա վարագոյր տա-
ճարին ցելաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչև ՚ի
վայր , և երկիր շարժեցաւ , և վէմք պատա-
52 ռեցան , Եւ գերեզմանք բացան , և բազում
53 մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան : Եւ
ելեալ ՚ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նորա
մտին ՚ի քաղաքն սուրբ , և երևեցան բազ-
54 մաց : Իսկ հարիւրապետն՝ և որ ընդ նմա
պահէին զյ͞ս , իբրև տեսին զշարժումնն և
զեղեալսն , երկեան յոյժ՝ և ասեն , Արդա-
55 րև Ա͞յ որդի էր սա : Էին անդ կանայք
բազումք , կային ՚ի հեռաստանէ՝ և հայէին ,
որք եկին զկնի յ͞ի ՚ի գալիլեէ պաշտել ըզ
56 նա : Յորս էր մարիամ մագդաղենացի և
մարիամ յակոբեայ և յովսեայ մայր , և մայր
57 որդւոցն զեբեդեայ : Եւ իբրև երեկոյ եղև ,
եկն այր մի մեծատուն յարիմաթեայ՝ որում
անուն էր յովսէփ . որ և աշակերտեցաւ իսկ

Digitized by Google

Յսի։ Սա մատուցեալ առ Պիղատոս, խնդ- 58
րեաց զմարմինն Յսի. յայնժամ Պիղատոս
հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ առեալ 59
զմարմինն Յովսէփու պատեաց սուրբ կտաւ-
ովք, Եւ եդ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փո- 60
րեաց 'ի վիմի. և թաւալեցուցեալ կափարիչ
դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց։ Անդ 61
էր Մարիամ Մագդաղենացի՝ և միւս Մարի-
ամն, նստէին հանդէպ գերեզմանին։ Եւ 'ի 62
վաղիւ անդր. որ է յետ ուրբաթուն, ժողո-
վեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն,
առ Պիղատոս. Եւ ասեն, Տէր՝ յիշեցաք զի 63
մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ կենդանին
էր, թէ Յետ երից աւուրց յառնեմ։ Արդ՝ 64
հրամայեա՛ զգուշանալ գերեզմանին մինչև
ցերիս աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն
գիշերի՝ գողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողո-
վրդեանն, թէ Յարեաւ 'ի մեռելոց. և լինի-
ցի յետին մոլորութիւն չար քան զառաջինն.
Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Ունիք զզօրականն, եր- 65
թայք զգուշացարո՛ւք ոպ և գիտէք։ Եւ 66
նք երթեալ զգուշացան գերեզմանին, և
կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն։

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսա- 1
նայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ Մագ-

գաղենացի, և միւս Մարիամն՝ տեսանել զգ-
2 գերեզմանն։ Եւ ահա շարժումն մեծ եղև,
զի հրեշտակ տն իջեալ յերկնից՝ մատու-
ցեալ ՚ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ՚ի դրանց
3 անտի, և նստէր ՚ի վն նր։ Եւ էր տեսիլ
նր իբրև զփայլակն, և հանդերձ նր սպի-
4 տակ իբրև զձիւն։ Եւ յահէ անտի նորա
խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրև զմ
5 մեռեալս։ Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և
ասէ ցկանայսն, Մի՛ երկնչիք դուք. գիտեմ
6 զի զյս զխաչեցեալն խնդրէք։ Չէ աստ,
քզի յարեաւ, որպէս ասացն. եկայք տե-
7 սէք զտեղին ուր կայր*։ Եւ վաղվաղակի
երթայք ասացէք աշակերտացն նր թէ յա-
րեաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ ՚ի
գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա. ահա ա-
8 սացի ձեզ։ Եւ ելեալ վաղվաղակի ՚ի գե-
րեզմանէ անտի ահիւ և խնդութի բազմաւ՝
9 ընթանային պատմել աշակերտացն։ Եւ
ահա պատահեաց նց յս և ասէ, Ողջ էք. և
նք մատուցեալ կալան զոտս նր և երկիրպա-
10 գին նմ։ Յայնժամ ասէ ցնս յս, Մի՛ եր-
կնչիք, երթայք ասացէք եղբարցն իմոց՝ զի
երթիցեն ՚ի գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս։
11 Իբրև նոքա գնացին, ահա ոմանք ՚ի զօրա-

* ՚Ի Յոյն, Ուր կայր տէրն։

պանացն եկին 'ի քաղաքն՝ և պատմեցին
քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղեն։
Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն 12
խորհուրդ առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօ-
րականացն. Եւ ասեն, Ասասջիք՝ եթէ ա- 13
շակերտքն նր եկեալ գիշերի գողացան զնա՝
մինչ մեք 'ի քուն էաք։ Եւ եթէ լուր լի- 14
ցի այդ առ դատաւորն, մեք հաւանեցուցուք
զնա՝ և զձեզ անհոգս արասցուք։ Եւ նո- 15
քա առեալ զարծաթն, արարին ոպ ուսանն.
և ել համբաւս այս 'ի Հրէից մինչև ցայսօր։
Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի Գա- 16
լիլեայ 'ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նց
յս։ Իբրև տեսին զնա, երկիրպագին նմ. 17
և ոմանք յերկուացան։ Եւ մատուցեալ 18
յս խօսեցաւ ը նոսա՝ և ասէ, Տուաւ ինձ
ամ իշխանութի յերկինս և յերկրի. որպէս
առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ *։
Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտեցէք զամ 19
հեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա յանուն
Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ։ Ու- 20
սուցէք նց պահել զամենայն՝ որ ինչ պատ-
ուիրեցի ձեզ. և ահաւասիկ ես ը ձեզ եմ
զամենայն աւուրս, մինչև 'ի կատարած աշ-
խարհի։

---

* 'Ի Յոյնն չէ, Ոպ առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼ. Ա։

1 ՍԿԻԶԲՆ, աւետարանի յ՟սի ք՟սի որդւոյ
2 ա՟յ։ Որպէս և գրեալ է 'ի մարգարէս, Ա-
հաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի
քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհս քո ա-
3 ռաջի քո։ Ձայն բարբառոյ յանապատի,
պատրաստ արարէք զճանապարհս տ՟ն, և
4 ուղիղ արարէք զշաւիղս ն՟ր։ Եւ եղեւ
զի յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և քա-
րոզէր մկրտութիւն ապաշխարութեան 'ի թո-
5 ղութիւն մեղաց։ Եւ երթայր առ նա ա՟մ
աշխարհն հրէաստանի, և ե՟էմացիք ամե-
նեքեան. և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան
6 գետ՝ խոստովանելով զմեղս իւրեանց։ Եւ
էր յովհաննէս զգեցեալ ստեւ ուղտու, և գօ-
տի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր
7 ն՟ր մարախ՝ և մեղր վայրենի։ Քարոզէր
և ասէր, Գայ զօրաւորն քան զիս զկնի
իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լու-
8 ծանել զխրացս կօշկաց ն՟ր։ Ես մկրտեցի
զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւովն

Digitized by Google

սրբով: Եւ եղեւ՝ յաւուրսն յայնոսիկ եկն 9
յս 'ի նազարեթէ գալիլեացւոց, և մկրտե-
ցաւ 'ի յովհաննէ 'ի յորդանան: Եւ նոյն- 10
ժամայն ընդ վերանալ 'ի ջրոցն, ետես ցելեալ
զերկինս, և զհոգին այ* իբրև զաղաւնի՝ զի
իջանէր 'ի վր նր: Ձայն եղեւ յերկնից՝ և 11
ասէ, Դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հա-
ճեցայ: Եւ նոյնժամայն հոգին հանէ 12
զնա յանապատ: Եւ էր նա անդ զաւուրս 13
քառասուն փորձեալ 'ի սատանայէ, և էր ընդ
գազանս. և հրեշտակք պաշտէին զնա: Եւ 14
յետ մատնելոյն յովհաննու, եկն յս 'ի
գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն այ՝ և
ասէր, Թէ կատարեալ է ժամանակ, և հա- 15
սեալ է արքայութին այ. ապաշխարեցէք՝ և
հաւատացէք յաւետարանն: Իբրև անց- 16
ցանէր առ ծովեզերբն գալիլեացւոց, ետես
զսիմոն, և զանդրէաս զեղբայր սիմոնի, զի
արկեալ էր նոցա ուռկանս 'ի ծով. քանզի
ձկնորսք էին: Եւ ասէ ցնս յս, Եկայք զկնի 17
իմ, և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդ-
կան: Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն 18
գնացին զհետ նր: Եւ մատուցեալ անտի 19
սակաւիկ մի յառաջ, ետես զյակովբոս զե-
բեդեայ՝ և զյովհաննէս զեղբայր նորա, և

*Դ Ծնդ. չէ, Ա:

զնա 'ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս, և
20 կոչեաց զնա ։ Եւ վաղվաղակի թողեալ
զհայրն իւրեանց զզեբեդէոս 'ի նաւին վարձ-
21 կանօքն հանդերձ, գնացին զհետ նր ։ Եւ
մտանեն 'ի կափառնաում, և իսկ և իսկ
'ի շաբաթու մտեալ 'ի ժողովուրդն,
22 ուսուցանէր զնս ։ Եւ զարմանային ընդ
վարդապետութի նր, զի ուսուցանէր զնոսա
23 իբրև իշխանութի՛ և ոչ որպ դպիրքն ։ Եւ
էր 'ի ժողովրդեանն նց այր մի, յորում այս
պիղծ դայր 'ի նմա. որ աղաղակեաց և ա-
24 սէ ։ Թո՛յլ տուր, զի՞ կայ մեր և քո յի նա-
զովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք
25 զքեզ ով ես՝ սբր այ ։ Սաստեաց 'ի նա յս
26 և ասէ, Կարկեա՛ց և ել 'ի դմանէ ։ Եւ
զարկոյց զնա այսն պիղծ. և աղաղակեաց 'ի
27 ձայն մեծ, և ել 'ի նմանէ ։ Եւ զարմացան
ամենեքին, մինչև հծծել ը միմեանս և ա-
սել, Զի՞նչ է այս նոր վարդապետութի, զի
իշխանութբ և այսոց պղծոց սաստէ և հնա-
28 զանդին սմա ։ Եւ ել լուր նր ը ամ կողմս
29 գալիլեացւոց ։ Եւ վաղվաղակի ելեալ 'ի
ժողովրդենէն, եկն 'ի տուն սիմոնի և ան-
դրեայ յակոբաւ և յովհաննու հանդերձ ։
30 Եւ զոքանչ սիմոնի դնէր ջերմացեալ, և
31 վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նր ։ Եւ մա-
տուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նր.

և եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնոսա ։ Եւ 32
իբրև երեկոյ եղև՝ ՚ի մտանել արեգականն,
բերէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդի-
ւահարս, Եւ էր ամ̃ քաղաքն ժողովեալ առ 33
դրունսն ։ Եւ բժշկեաց բզմ̃ հիւանդս ՚ի 34
պէսպէս ախտից, և դևս բազումս եհան .
և ոչ տայր խօսել դիւացն, զի գիտէին զնա
թէ քրն է*։ Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն 35
յարուցեալ ել և գնաց յանապատ տեղի,
և անդ կայր յաղօթս ։ Եւ գնաց զհետ նր 36
սիմոն՝ և որ ընդ նմայն էին ։ Եւ իբրև գտին 37
զնա՝ ասեն ցնա, թէ Ամենեքին խնդրեն ըզ-
քեզ ։ Եւ ասէ ցնս, Եկայք երթիցուք և 38
յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն, զի և անդ
քարոզեցից. զի յայս իսկ եկեալ եմ ։ Եւ 39
քարոզէր ՚ի ժողովուրդս նց ընդ ամ̃ գալիլեա-
ցիս, և դևս հանէր ։ Գայ առ նա բորոտ 40
մի, աղաչէր ՚ի ծունր իջանէր՝ և ասէր, Տէր†
եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել ։ Իսկ 41
յն գթացեալ, ձգեաց զձեռն, մերձեցոյց ՚ի
նա՝ և ասէ ցնա, Կամիմ սրբեաց ։ Եւ իբրև 42
ասացն ցնա, վաղվաղակի գնաց ՚ի նմանէ
բորոտութիւն՝ և սրբեցաւ ։ Եւ սաստեալ նմ̃ 43
եհան զնա արտաքս վաղվաղակի, և ասէ ։

---

* Ի Յունականոյ Գրոյ, թէ քրն է ։

† Ի Յունականոյ Գրոյ, Տէր ։

44 Զգոյշ լեր՝ մի՛ ումեք ինչ ասիցես, այլ
երթ ցո՛յց զքեզ քահանային. եւ մատո՛ վս
սրբութեն քո պատարագ՝ զոր հրամայեաց
45 Մովսէս, ՚ի վկայութիւն նց: Եւ նա ելեալ
սկսաւ քարոզել յոյժ՝ եւ հռչակ հարկանել
զբանն, մինչ ոչ եւս կարօղ լինել Նմա
յայտնապէս ՚ի քաղաք մտանել. այլ ար-
տաքոյ յանապատ տեղիս էր. եւ գային առ
Նա յամենայն կողմանց:

ԳԼ · Բ

1 Եւ մտեալ դարձեալ ՚ի Կափառնաում
2 յետ աւուրց, Լուր եղեւ եթէ ՚ի տան
է. եւ ժողովեցան բզմք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ
լինել՝ եւ ոչ առ դրանն. եւ խօսէր նց զբանն:
3 Եւ գային առ Նա՝ բերէին անդամալոյծ մի
4 բարձեալ ՚ի չորից: Եւ իբրեւ ոչ կարէ-
ին մերձենալ առ Նա յամբոխէ անտի, քա-
կեցին զյարկն՝ ուր էր յս, եւ բացեալ զա-
ռաստաղն իջուցին զմահիճսն յորում կայր
5 անդամալոյծն: Եւ տեսեալ յս զհաւատս
նց, ասէ ցանդամալոյծն, Որդեակ թողեալ
6 լիցին քեզ մեղք քո: Եւ էին ոմանք ՚ի դպր-
րաց անտի որ անդ նստէին. եւ խորհէին ՚ի
7 սիրտս իւրեանց. Զի՞նչ է այս որ խօսի սա
զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս
8 եթէ ոչ՝ մի Ած: Եւ գիտաց յս յոգի իւր

թէ այնպէս խորհին 'ի սիրտս իւրեանց ,
և ասէ . Զի՞ խորհիք զայդ 'ի սիրտս ձեր :
Զի՞նչ դիւրին է . ասել ցանդամալոյծն 9
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո , եթէ ասել
Արի՛ առ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո* :
Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի 10
Որդի մարդոյ 'ի վերայ երկրի թողուլ զմ-
եղս . ասէ ցանդամալոյծն , Քեզ ասեմ , 11
Արի՛ առ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո :
Եւ յարեաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճ- 12
սըն , ել առաջի ամենեցուն . մինչև զարմանալ
ամենեցուն և փառաւոր առնել զԱծ և ասել ,
թէ Այսպիսի ինչ երբէք ոչ տեսաք : Եւ 13
ել դարձեալ 'ի ծովեզրն , և ամ ժողովուրդն
գայր առ նա . և ուսուցանէր զնս : Եւ 14
մինչ գնայր անցանէր , ետես զՂևի Ալփեայ
զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա ,
Եկ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նր :
Եւ եղև 'ի բազմելն նորա 'ի տան նր , և 15
բազում մաքսաւորք † բազմեալ էին ընդ Յսի
և ընդ աշակերտսն նր . քանզի էին բազումք
որ երթային զհետ նորա : Եւ դպիրքն 16
և փարիսեցիք իբրև տեսին թէ ուտէ ընդ
մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշա-

* Ի Յոյնն , Զմահիճս քո և շրջեաց :
† Ի Յոյնն , Մաքսաւորք և մեղաւորք :

կերտսն նր. Օ՞ր է զի ը մեղաւորս, և ը
17 մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք*։ Իսկ և լուա-
յն՝ ասէ ցնս, Ոչ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝
այլ հիւանդաց. և ոչ եկի կոչել զարդարս
18 այլ զմեղաւորս։ Եւ էին աշակերտքն
յովհաննու՝ և փարիսեցիքն † 'ի պահս. գան
և ասեն ցնա, Ընդէ՞ր աշակերտքն յովհան-
նու՝ և փարիսեցիքն պահեն, և քո աշա-
19 կերտքդ ոչ պահեն։ Եւ ասէ ցնս յս, Մի-
թէ մարթ ինչ իցէ որդւոց առագաստի
մինչ ը նս իցէ փեսայն՝ պահել. ցորքան
ը իւրեանս ունիցին զփեսայն, ոչ է մարթ
20 պահել։ Այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ
վերասցի 'ի նոցանէ փեսայն, և ապա պա-
21 հեսցեն յաւուրն յայնմիկ։ Ոչ ոք կա-
պերտ նոր անթափ արկանէ 'ի վն հնացել
ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու լրութիւն իւ-
րով նորն 'ի հնոյ անտի, և չար ևս պա-
22 տառումն լինի։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի
նոր 'ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին զտիկսն. գինին հեղու, և տիկքն
կորնչին. այլ գինի նոր 'ի տիկս նորս արկա-
23 նելի է։ Եւ եղև նմա 'ի շաբաթու անցանել

* 'Ի Յոյնն, Ուտէ և ըմպէ։

† 'Ի Յոյնն, Եւ փարիսեցւոցն։ Յեւրիկաա
տեղիս 'ի ամին պատն։

ընդ արտորայսն. և աշակերտքն 'ի գնալն իւրե-
անց սկսան հասկ կորզել և ուտել*։ Եւ 24
փարիսեցիքն ասէին ցնա, Տես զի՞նչ գործեն
աշակերտքն քո † 'ի շաբաթու՝ զոր ոչ է ար-
ժան։ Եւ ասէ ցնոսա, Ոչ երբէք իցէ ըն- 25
թերցեալ ձեր զոր արարն Դաւիթ, յոր-
ժամ պիտոյն եղև՝ և քաղցեաւ նա և որ ընդ
նմայն էին։ Զիա՞րդ եմուտ 'ի տունն այ 26
առ Աբիաթարաւ քահանայապետիւ, և ըզ-
հացն առաջաւորութեան եկեր՝ և ետ այնո-
ցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն ու-
տել, բայց միայն քահանայիցն։ Եւ ասէ 27
ցնոսա, Շաբաթ վն մարդոյ եղև, և ոչ եթէ
մարդ վն շաբաթու։ Ապա ուրեմն՝ տէր 28
է Որդի մարդոյ՝ և շաբաթու։

ԳԼ. Գ.

Եւ եմուտ միւսանգամ 'ի ժողովուրդն, 1
և էր անդ այր մի որոյ ձեռն իւր գօսա-
ցեալ էր։ Եւ սպասէին նմա եթէ բժշկի- 2
ցէ զնա 'ի շաբաթուն՝ զի չարախօսեսցեն
զնմանէ։ Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսա- 3
ցեալ էր. Արի՛ անց 'ի մէջ։ Եւ ասէ ցնոսա, 4
Զի՞նչ արժան է 'ի շաբաթու, բարի՞ինչ

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Եւ ուտել։

† 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Աշակերտքն քո։

գործել՝ եթէ չար առնել. ոգի մի ապրեցու-
5 ցանե՞լ՝ եթէ կորուսանել. և նք լռեցին։ Եւ
հայեցեալ յնի զնոքօք լի ցասմամբ, տրտմ-
եալ վն կուրութե սրտից նց ասէ ցայրն,
Զգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց. և ողջացաւ
6 ձեռն նորա։ Եւ ելեալ արտաքս վաղվա-
ղակի փարիսեցիքն հերովդիանոսօքն հան-
դերձ, խորհուրդ առնէին վն նր՝ թէ զիա՞րդ
7 կորուսցեն զնա։ Իսկ Յս աշակերտօքն
իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն. և բզմ ժողովուրդ
՚ի գալիլեացւոց երթային զհետ նր. և ՚ի
8 Հրէաստանէ, Եւ յԵրմէ*, և յայնկոյս
յորդանանու, և որք ՚ի տիւրոսէ և ՚ի սի-
դոնէ. բզմ ժողովուրդ իբրև լսէին՝ որչափ
9 ինչ առնէր, գային առ նա։ Եւ ասէ ցա-
շակերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաստա-
կան կայցէ նմ վն ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեսցեն
10 զնա։ Քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ
գալ խռնել զնովաւ՝ զի մերձեսցին առ նա,
11 որք ունէին ախտս ինչ։ Եւ այսք պիղծք
յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին ա-
12 ռաջի նորա, աղաղակէին և ասէին, Թէ
Դու ես որդին այ. և նա յոյժ սաստէր նց,
13 զի մի՛ յայտնի առնիցեն զնա։ Ելանէ ՚ի
լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ինքն կամեցաւ,,

* Յոյնն յաւելու, Եւ յԵդովմայ։

և չոգան առ նա։ Եւ արար երկոտասանսն՝ 14
զի իցեն զնովաւ, և զի առաքեսցէ զնն քա-
րոզել. Եւ ունել իշխանութի բժշկելոյ 15
զցաւս՝ և հանելոյ զդևս։ Եւ եդ անուն Սի- 16
մոնի Պետրոս. Եւ Յակովբոս զեբեդեայ՝ 17
և Յովհաննու եղբօրն Յակովբայ, եդ նց ան-
ուանս Բանեերգէս, որ է որդիք որոտման.
Եւ զանդրէաս, և զՓիլիպպոս, և զԲար- 18
թուղիմէոս, և զՄատթէոս զմաքսաւորն, և
զԹովմաս, և զՅակովբոս ալփեայ, և զԹա-
դէոս, և զՍիմոն կանանացի. Եւ զՅուդա 19
իսկարիովտացի, որ և մատնեացն զնա։
Գան՝ի տուն, և գայ միւսանգամ ընդ նն 20
ժողովուրդն, մինչ զի և հաց ևս ոչ ժա-
մանել ուտել նոցա։ Եւ իբրև լուան որ 21
իւրքն էին՝ ելին ունել զնա, զի համարէին
թէ մոլեգնեալ իցէ։ Եւ դպիրքն՝ որ յեղմէ 22
իջեալ էին, ասէին՝ թէ Բէեղզեբուղ գՍ
’ի դմա, և իշխանաւ դիւացն հանէ դա
զդևս։ Եւ կոչեցեալ զնն առ ինքն, առա- 23
կօք խօսէր ընդ նն, Զիա՞րդ կարէ սատանայ
զսատանայ հանել։ Եւ արդ՝ եթէ թա- 24
գաւորութի յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ
կալ թագաւորութին այն։ Եւ եթէ տուն 25
յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ
տունն։ Եւ եթէ սատանայ ’ի վերայ անձին 26
իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ է, ոչ կարէ կալ.

Digitized by Google

27 այլ վախճանեալ է ։ Այլ ոչ ոք կարէ զկա-
րասի հզօրի մտեալ ’ի տուն նորա աւար հար-
կանել, եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ա-
28 պա զտուն նորա աւար հարկանիցէ ։ Ամէն
ասեմ ձեզ, զի Ամ թողցի որդւոց մարդկան
մեղք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և հայհոյիցեն։
29 Բայց որ հայհոյեսցէ զհոգին սբ, ոչ ունիցի
թողութիւն յաւիտեան, այլ պարտապան
30 լինի յաւիտենից մեղաց ։ Զի ասէին
31 թէ այս պիղծ գոյ ’ի նմա ։ Գան եղբարքն
և մայր նորա, և արտաքոյ կացեալ՝ յղեցին և
32 կոչէին զնա ։ Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ
զնովաւ նստէր ․ և իբրև ասացին ցնա, Ահա-
ւասիկ մայր քո և եղբարք քո՝ կան արտաքոյ,
33 և խնդրեն զքեզ ։ Պատասխանի ետ նց և
34 ասէ, Ո՞վ է իմ մայր, կամ եղբարք ։ Հայե-
ցաւ շուրջ զիւրև յաշակերտսն զի նստէին,
և ասէ, Ահաւասիկ մայր իմ, և եղբարք իմ ։
35 Զի որ առնիցէ զկամս այ, նա է իմ եղբայր
և քոյր և մայր ։

ԳԼ ․ Դ ։

1 Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե-
զերբն ․ և խռնեցան զնովաւ ժողո-
վուրդք բազումք, մինչև ’ի նաւ մտանել նմա
և նստել ’ի ծովուն ․ և ամ ժողովուրդն ըզ
2 ծովեզերբն ցամաքն ունէին ։ Եւ ուսու-

Digitized by Google

ցանէր զնս առակօք բզմ ինչ. և ասէր նց 'ի
վարդապետութն իւրում։ Լուարուք. ահա 3
ել սերմանող սերմանել։ Եւ եղեւ 'ի սեր- 4
մանելն, ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ,
և եկն թռչուն և եկեր զնա։ Եւ այլն ան- 5
կաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բզմ. և
վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ
երկրին. Եւ յորժամ ծագեաց արեւ՝ ջե- 6
ռաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ։
Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց, ելին փուշքն 7
և հեղձուցին զնա, և պտուղ ոչ ետ։ Եւ 8
այլն անկաւ յերկիր բարւոք. և ելեալ աճե-
ցեալ տայր պտուղ, և բերէր ը միոյ երե-
սուն՝ և ը միոյ վաթսուն՝ և ընդ միոյ հա-
րիւր։ Եւ ասէր, Որ ունիցի ականջս լսե- 9
լոյ՝ լուիցէ։ Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն, հար- 10
ցին ցնա, որ զնովաւն էին աշակերտօքն
հանդերձ՝ զառակսն։ Եւ ասէ ցնս, Ձեզ 11
տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայու-
թեան այ, բայց նց որ արտաքինքն են՝ ամ
ինչ առակօք լինի. Զի տեսանելով տեսա- 12
ցեն՝ և մի տեսցեն. և լսելով լուիցեն՝ և մի
իմասցին. զի մի երբեք դարձցին՝ և թողցի
նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ գիտէք զա- 13
ռակս զայս, և զիա՞րդ զամ առակսն գիտի-
ցէք։ Որ սերմանէն՝ զբանն սերմանէ։ 14
Եւ նք են որ առ ճանապարհաւն, ուր 15

բանն սերմանի. և յորժամ լսեն զնա,
գայ սատանայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ
16 'ի սիրտս նոցա։ Եւ նոքա են որ յապառաժին
սերմանեցան. որք յորժամ լսիցեն զբանն,
17 վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունին։ Եւ զի ոչ
ունին արմատս յանձինս, այլ առ ժամա-
նակ մի են. ապա 'ի հասանել նեղութեան կամ
հալածման վասն բանին, վաղվաղակի գայ-
18 թակղին։ Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն սերմանե-
19 ցան՝ նոքա են, որ իբրև զբանն լսեն, Եւ
հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան
մտանեն*, և հեղձուցանեն զբանն՝ և ան-
20 պտուղ լինի։ Եւ նոքա են որ յերկիրն
բարւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն՝
և ընդունին, և տան պտուղ՝ ընդ միոյ
երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ընդ միոյ
21 հարիւր։ Եւ ասէ ցնոսա, Միթէ գա՞յ ճրագ,
զի ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք. ո՞չ
22 ապաքէն 'ի վերայ աշտանակի դնիցի։ Զի չէ
ինչ 'ի ծածուկ՝ որ թէ ոչ յայտնեսցի. և ոչ
եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ 'ի յայտ գայցէ։
23 Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։
24 Եւ ասէ ցնոսա, Տեսէք զինչ լսէք, և յա-
ւելցի ձեզ որոց լսէքդ. որով չափով չա-

---

* 'Ի Յոյնն, Պատրանք մեծութեան և ցանկութիւն այլոց մտանեն։

փէք՝ նովին չափեսցի ձեզ ։ Որ ոք ունիցի 25
տացի նմա. և որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝
բարձցի 'ի նմանէ ։ Եւ ասէր, Այսպէս է 26
արքայութիւն այ. որպ զի այր մի արկանիցէ սեր-
մանիս յերկիր, Եւ ննջիցէ և յառնիցէ 27
զցայգ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին
և աճիցեն. և նա ոչ գիտէ՝ Թէ երկիրն ինք- 28
նին բերէ զպտուղ. նախ զխոտն՝ և ապա
զհասկն, ապա զցորեանն ատոք 'ի հասկին ։
Եւ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի 29
առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք ։
Եւ ասէր, Ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայ- 30
ութիւն այ, կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք
զնա ։ Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ 31
սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամ
սերմանիս՝ որ են յերկրի. Եւ յորժամ 32
սերմանիցի, բուսանի և լինի մեծ քան զամ
բանջար, և արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչև
բաւական լինել ը հովանեաւ նր թռչնոց
երկնից բնակել ։ Եւ այնպիսի առակօք 33
խօսէր ը նս զբանն, որպէս կարող լինէին
լսել. Եւ առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ 34
նս, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց
մեկնէր զամենայն ։ Եւ ասէ ցնս յաւուրն 35
յայնմիկ՝ իբրև ընդ երեկս լինէր, Եկայք
անցցուք յայն կողմն ։ Թողուն զժողո- 36
վուրդն, և առնուն զնա նաւաւն հանդերձ.

37 Եւ զայլ եւս նաւուն որ էին ը նմ։ Եւ լինէր
մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ զալիսն ՚ի նաւն զեղոյր,
38 մինչ գրեթէ լի իսկ լինել։ Եւ ինքն ննջէր
՚ի խելս նաւուն ՚ի վ՛ր բարձի. զարթուցա-
նէին զնա եւ ասէին, Վարդապետ՝ ոչինչ է
39 քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ։ Եւ
զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն, եւ ծովուն
ասէ, Դադարեա՛ կարկեա՛ց. եւ դադարեաց
40 հողմն՝ եւ եղեւ խաղաղութի մեծ։ Եւ ասէ
ցնս, Ընդէ՞ր այդպէս վատասիրտք էք, չե՞
և՞ս ունիք հաւատս. եւ երկեան երկիւղ մեծ
եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՞ արդեօք իցէ սա,
զի եւ հողմ եւ ծով հնազանդին սմա։

ԳԼ. Ե։

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերա-
2 գեսացւոց։ Եւ ը ելանելն նր ՚ի նա-
ւէ անտի, պատահեաց նմ այր մի ՚ի գերեզ-
3 մանացն՝ զոր ունէր այս պիղծ. Որոյ եւ բը-
նակութի իւր իսկ ՚ի գերեզմանս էր. եւ ոչ
4 շղթայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա. Զի
բզմ անգամ ոտնակապօք եւ շղթայիւք կա-
պեալ էր, եւ խզեալ ՚ի նմանէ զշղթայսն, եւ
զոտնակապսն խորտակեալ. եւ ոչ ոք կարէր
5 պարտել զնա։ Վասնզի հանապազ զցայգ
եւ զցերեկ ՚ի գերեզմանս եւ ՚ի լերինս աղա-
ղակէր, եւ կոծէր զանձն իւր քարամբք։

Իբրեւ ետես զՅս ՚ի հեռաստանէ, ընթացաւ 6
եւ երկիր եպագ նմա ։ Աղաղակեաց ՚ի ձայն 7
մեծ եւ ասէ, Զի՞ կայ իմ եւ քո՛ Յս որդի այ
բարձրելոյ, երդմնեցուցանեմ զքեզ յած,
մի՛ տանջեր զիս ։ Քանզի ասէր ցնա, Ե՛լ 8
այսդ պիղծ ՚ի մարդոյ այտի ։ Եւ հարցա- 9
նէր ցնա՝ թէ Զի՞նչ անուն է քո. եւ ասէ ցնա,
Լեգէոն անուն է իմ, զի բազումք եմք ։
Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ 10
զնս արտաքս ՚ի գաւառէն ։ Եւ անդ էր 11
առ լերամբն երամակ մի խոզաց արօտական
մեծ ։ Աղաչեցին զնա ամ դեւքն եւ ասեն, 12
Առաքեա՛ զմեզ ՚ի խոզսն, զի մտցուք ՚ի նս ։
Եւ հրամայեաց նց . եւ իբրեւ ելին այսքն 13
պիղծք՝ մտին ՚ի խոզսն, եւ դիմեաց երամակն
՚ի դարէ անտի ՚ի ծովն . էին իբրեւ երկու
հազարք, եւ հեղձնուին ՚ի ծովուն ։ Եւ 14
խոզարածքն փախեան, եւ պատմեցին ՚ի քա-
ղաքին եւ յագարակս, եւ ելին տեսանել զինչ
իցէ որ գործեցաւն ։ Գան առ Յս, եւ տե- 15
սանեն զդիւահարն զի նստէր զգեցեալ եւ
զգաստացեալ, որ ունէր զլեգէոնն, եւ զահի
հարան ։ Եւ պատմեցին նոցա՝ որոց տեսա- 16
եալն էր, թէ զի՞նչ եղեւ այսահարին, եւ զինչ
զխոզիցն ։ Եւ սկսան աղաչել զնա գնալ 17
՚ի սահմանաց նց ։ Եւ իբրեւ եմուտ նա 18
՚ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ը̃ նմ

19 իցէ. Եւ յս ոչ ետ նմա թոյլ. այլ ասէ
ցնա, Երթ 'ի տուն քո առ ընտանիս քո, և
պատմեա նոցա, որ ինչ միանգամ տէր արար
20 քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ։ Եւ չոքաւ՝ և սկը-
սաւ քարոզել 'ի դեկապօլիսն, զոր ինչ արար
21 նմա յս. և ամենեքին զարմանային։ Եւ
իբրև անց յս միւսանգամ յայն կողմն՝ ժո-
ղովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր առ
22 ծովեզերբն։ Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապե-
տացն գայր, որում անուն էր յայրոս. և
իբրև ետես զնա՝ անկաւ առ ոտս նորա.
23 Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր, թէ դուստր իմ
մերձ է 'ի մահ, զի եկեալ դնիցես նմա ձեռն,
24 որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ։ Եւ գնաց
ընդ նմա. երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ
25 նր, և նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր 'ի տե-
ռատեսութեան արեան երկոտասան ամ.
26 Եւ յոյժ վշտացեալ 'ի բազում բժշկաց,
և ծախեալ զինչս իւր զամ՝ և չէր ինչ օգ-
27 տեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ։ Իբրև
լուաւ զյսէ եկն 'ի մէջ ամբոխին յետոյ՝
28 և բուռն եհար զհանդերձէ նորա. Քանզի
խորհէր 'ի միտ, թէ Միայն մերձեցայց 'ի
29 հանդերձս նորա, փրկեցայց։ Եւ վաղ-
վաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նր.
և գիտաց 'ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ 'ի
30 տանջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի գի-

Digitized by Google

տաց յն յանձն իւր զզօրութիւն որ ել 'ի նմա֊
նէ. դարձաւ յամբոխն և ասէ, Ո՞վ մերձե֊
ցաւ 'ի հանդերձս իմ: Եւ ասեն ցնա ա֊ 31
շակերտքն, Տեսանե՞ս զի ամբոխդ նեղէ ըզ֊
քեզ, և ասես՝ թէ Ո՞վ մերձեցաւ 'ի հան֊
դերձս իմ: Եւ շուրջ հայէր տեսանել թէ 32
ո՞վ զայն արար: Եւ կինն զարհուրեալ և 33
դողացեալ վն որոյ գաղտն արար*. քանզի
գիտէր զինչ եղև նմա, եկն անկաւ առաջի
նր, և ասաց զամ իրսն ստուգութբ: Եւ 34
յն ասէ ցնա, Դուստր՝ հաւատք քո կեցու֊
ցին զքեզ. երթ 'ի խաղաղութի, և եղիջիր
ողջ 'ի տանջանաց քոց Մինչ դեռ նա 35
զայս խօսէր, գան ոմանք 'ի ժողովրդապե֊
տէն, և ասեն՝ թէ Դուստրն քո մեռաւ, զի՞
ես աշխատ առնես զվարդապետդ: Իսկ 36
յն իբրև լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժո֊
ղովրդապետն. Մի երկնչիր, բայց միայն
հաւատա՛: Եւ ոչ զոք եթող զհետ իւր երթալ, 37
բայց միայն զպետրոս և զյակոբոս և զյով֊
հաննէս՝ զեղբայր յակոբայ: Գայ 'ի տուն 38
ժողովրդապետին, և տեսանէ ամբոխ յոյժ
և լալականս, և աղաղակ յոյժ: Եւ մտեալ 39
'ի ներքս՝ ասէ ցնս, Զի՞ խռովեալ էք և լայք,
մանուկն ոչ է մեռեալ, այլ ննջէ: Եւ ծաղր 40

---

* 'Ի Յոյնն չէ, Վն որոյ գաղտն արար:

առնէին զնա. և նա հանեալ արտաքս զա-
մենեսեան, առնու ընդ իւր զհայր մանկանն
և զմայր, և զնոս որ ընդ նմայն էին, և
41 մտանէ ուր դնէր մանուկն: Եւ կալեալ
զձեռանէ մանկանն, ասէ ցնա, Տա՛լիթա
կո՛ւմի. որ թարգմանի, Աղջիկ դու՝ քեզ
42 ասեմ արի՛: Եւ վաղվաղակի յարեաւ
աղջիկն և գնայր, քանզի էր ամաց իբրև
երկոտասանից. և զարմացան մեծաւ զար-
43 զարմանալեօք: Եւ պատուէր տայր նոցա
յոյժ, զի մի՛ ոք գիտասցէ զայն. և ասաց
տալ նմա ուտել:

ԳԼ. Զ.

1 Ելեալ անտի, եկն 'ի գաւառ իւր. և եր-
2 թային զհետ նորա աշակերտքն իւր: Եւ
եղև 'ի շաբաթուն՝ սկսաւ ուսուցանել 'ի
ժողովրդեանն. և բազումք իբրև լսէին՝ զարմա-
նային ընդ վարդապետութիւն նորա*, և ասէին,
Ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է իմաստութիւն
որ տուեալ է սմա. զի զօրութիւնք այսպիսիք
3 'ի ձեռաց սորա լինին: Ո՞չ սա է մանուկ
հիւսանն†, և որդի Մարեմայ, եղբայր Յա-
կոբայ և Յովսեայ և Յուդայի և Սիմոնի, և

* Ի Յոյնն չէ, Ընդ վարդապետութիւն նորա:
† Ի Յոյնն, Ո՞չ սա է հիւսն:

չիցեն քորք դորա աստ առ մեզ. եւ գայ-
թակղէին ՚ի նա: Եւ ասէ ցնոսա, Ոչ է 4
մարգարէ անարգ, բայց եթէ ՚ի գաւառի
իւրում եւ յազգատոհմի եւ ՚ի տան իւրում:
Եւ ոչ կարէր անդ եւ ո՛չ մի ինչ զօրութիւն առ- 5
նել, բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ՝
բժշկէր զնոսա: Եւ զարմանայր վասն անհաւ- 6
ատութեան նոցա: Եւ շրջէր շուրջ զգաւա-
ռօքն, եւ ուսուցանէր: Եւ կոչեաց առ ինքն 7
զերկոտասանսն, եւ սկսաւ առաքել զնոսա
երկուս երկուս. եւ տայր նոցա իշխանութիւն ՚ի վերայ
այսոց պղծոց: Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի՛ 8
ինչ բարձցեն ՚ի ճանապարհ, բայց միայն
գաւազան. մի՛ պարկ, մի՛ հաց, մի՛ պղինձ
՚ի գօտիս: Այլ ագանել հողաթափս, եւ 9
մի՛ զգենուցուք ասէ՝ երկուս պարեգօտս:
Եւ ասէր ցնոսա, Յոր տուն մտանիցէք, անդէն 10
օթեւանս կալջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտի:
Եւ որ ո՛չ ընկալցին զձեզ, եւ ո՛չ լուիցեն 11
ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթա-
փեսջիք զփոշի ոտից ձերոց ՚ի վկայութիւն նոցա:
Եւ ելեալ քարոզէին զի՛ ապաշխարեսցեն: 12
Եւ դեւս բազումս հանէին. եւ օծանէին 13
իւղով զբազում հիւանդս՝ եւ բժշկէին զնոսա: Եւ 14
լուաւ արքայ Հերովդէս. քանզի յայտնի եղեւ
անուանն նորա. եւ ասէր, թէ Յովհաննէս մկրտիչ
յարեաւ ՚ի մեռելոց, եւ վասն այնորիկ զօրութիւնք

Digitized by Google

15 լինին նոքաւ։ Այլք ասէին թէ Եղիա է,
իսկ այլքն՝ թէ Մարգարէ է. կմ թէ իբրև
16 զմի՚ ի մարգարէից։ Իբրև լուաւ Հերով-
դէս, ասէ. Զորոյ ես զգլուխն հատի զյով-
հաննու, սա է նա, յարեաւ ՚ի մեռելոց։
17 Զի ինքն Հերովդէս առաքեաց կալաւ զյով-
հաննէս, և կապեաց զնա և եդ ՚ի բանտի
վս Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նր,
18 զի նա կին արար զնա։ Քանզի ասէր յով-
հաննէս ցՀերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ու-
19 նել զկին եղբօր քո։ Եւ Հերովդիա ոխա-
ցեալ էր ընդ նմ, և կամէր սպանանել զնա,
20 և ոչ կարէր։ Զի Հերովդէս երկնչէր ՚ի
յովհաննէ. քզի գիտէր զնա այր արդար և
սբ. և սպասէր նմ. և լուեալ ՚ի նմանէ բա-
զում ինչ առնէր, և քաղցրութ լսէր նմ։
21 Իբրև օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ ընթ-
րիս տայր Հերովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝
նախարարաց իւրոց և հազարապետաց և
22 մեծամեծաց գալիլեացւոց։ Եւ ՚ի մտանել
դստերն Հերովդիայ՝ և ՚ի կաքաւել, հաճոյ
եղև Հերովդի և բազմականացն։ Ասէ թա-
գաւորն ցաղջիկն, Խնդրեա յինէն զոր ինչ
23 կամիս, և տաց քեզ։ Եւ երդուաւ նմա բզմ
անգամ, թէ Զոր ինչ և խնդրեսցես դու
յինէն, տաց քեզ, մինչև ցկէս թագաւորութ
24 իմոյ։ Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր, Զինչ

Digitized by Google

խնդրեցից. և նա ասէ, Զգլուխն յովհաննու
մկրտչի: Եւ մտեալ անդրէն փութանակի 25
առ թագաւորն՝ ասէ, Կամիմ զի այժմ տա-
ցես ինձ վաղվաղակի ՚ի վ՟ր սկտեղ զգլուխն
յովհաննու մկրտչի: Եւ տրտմեցաւ յոյժ 26
թագաւորն, այլ վ՟ն երդմանցն և կոչնակա-
նացն՝ ոչ կամեցաւ անարգել զնա: Եւ 27
առաքեաց վաղվաղակի թագաւորն դահիճ,
և հրամայեաց բերել զգլուխն ն՟ր. և չոքաւ
գլխատեաց զնա ՚ի բանտին: Եւ եբեր 28
զգլուխն նորա սկտեղբ՝ և ետ ցաղջիկն. և
աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրում: Իբրև 29
լուան աշակերտքն ն՟ր, եկին բարձին զմար-
մինն՝ և եդին ՚ի գերեզմանի: Ժողովեցան 30
առաքեալքն առ յ՟ս, և պատմեցին նմա զա՟մ
ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին: Եւ ասէ 31
ցն՟ս յ՟ս, Եկա՛յք դուք առանձինն յանապատ
տեղի, և հանգիչիք սակաւ մի. զի էին բա-
զումք որ երթային և գային, և հաց
անգամ չժամանէին ուտել: Եւ գնա- 32
ցին նաւու յանապատ տեղի առանձինն:
Եւ տեսին զն՟ս զի երթային, և զգացին 33
բ՟զմք. և հետի յա՟մ քաղաքաց խուռն
ընթանային անդր, և մերձենային առ ն՟ս:
Եւ ելեալ ետես ամբոխ բ՟զմ, և գթացաւ 34
՚ի նոսա, զի էին իբրև ոչխարք որոց ոչ իցէ
հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել զնոսա յոյժ:

35 Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ, մատուցեալ ա-
շակերտքն ասէին, Տեղիս անապատ է,
36 մինչ դեռ աւուր կայ, Արձակեա զժո-
ղովուրդդ, զի երթեալ շուրջ յագա-
րակս եւ 'ի գեօղս՝ գնեսցեն խաբերանց զինչ
ուտիցեն, զի աստ ուտել ինչ ոչ ունին:
37 Եւ պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոս, Դուք տուք
դոցա ուտել. ասեն ցնա՝ Երթիցուք գնես-
ցուք երկերիւր դահեկանի հաց, եւ տացուք
38 դոցա ուտել: Նա ասէ. Քանի՞ նկանակ
ունիք՝ երթայք տեսէք. Իբրեւ գիտացին,
39 ասեն ցնա՝ Հինգ, եւ երկուս ձկունս: Եւ
հրամայեաց նոցա բազմել երամս երամս
40 'ի վերայ դալար խոտոյ: Եւ բազմեցան դասք
41 դասք՝ ըստ հարիւր եւ ըստ յիսուն: Եւ ա-
ռեալ զհինգ նկանակսն եւ զերկուս ձկունսն,
հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց՝ մանրեաց զնկ-
կանակսն, եւ ետ աշակերտացն զի արկցեն նոցա.
եւ զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն:
42 Կերան եւ յագեցան. Եւ բարձին զնշխա-
43 րացն երկոտասան սակառի լի, եւ 'ի ձկանց
44 անտի: Եւ էին որ կերանն՝ իբրեւ արք
45 հինգ հազար: Եւ նոյն ժամայն ստիպեաց
զաշակերտսն մտանել 'ի նաւ, եւ յառա-
ջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս 'ի
Բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն
46 արձակիցէ: Եւ հրաժարեալ 'ի նոցանէ՝

եւ 'ի լեառն կալ յաղօթս։ Եւ իբրեւ երե- 47
կոյ եղեւ, էր նաւն 'ի մէջ ծովուն, եւ ինքն
'ի ցամաքի։ Եւ ետես զնոսա հողմակո- 48
ծեալս 'ի վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ նց ·
եւ զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ նս
գնայով 'ի վր ծովուն · եւ կամէր զանց առ-
նել առ նոքօք։ Նոքա իբրեւ տեսին զի 49
գնայր 'ի վր ծովուն, համարեցան թէ ա-
ռաչօք ինչ լինիցի, եւ զաղաղակ բարձին։
Քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ եւ խռո- 50
վեցան · եւ նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ
ընդ նոսա եւ ասէ · Քաջալերեցարո՛ւք, ես եմ
մի՛ երկնչի՛ք։ Եւ ել 'ի նաւն առ նոսա, եւ 51
դադարեաց հողմն։ Եւ առաւել եւս յիմարեալ
էին 'ի միտս իւրեանց, եւ զարմանային յոյժ ·
Քանզի եւ 'ի վր հացին ոչ իմացան, զի էր 52
սիրտ նց թմբրեալ։ Եւ իբրեւ անցին յայն- 53
կոյս, եկին յերկիրն գեննեսարէթ* · Եւ 54
իբրեւ ելին 'ի նաւէ անտի՝ իսկ եւ իսկ ծա-
նեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ։ Եւ ըն- 55
թացեալ այսր անդր ընդ ամ գաւառն, սկսան
մահճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին՝ թէ
անդ իցէ։ Եւ ուր եւ մտանէր 'ի գեօղս կմ 56
'ի քաղաքս կամ յագարակս, 'ի հրապա-

---

* Յոյնն յաւելու, Եւ հանին զնաւն 'ի ցամաք։

բանկս գնէին զախտաժէտս, և աղաչէին զնա
զի գոնէ 'ի քղանցս հանդերձից նր մերձե-
նայցեն. և որ միանգամ մերձեցանն՝ փըր-
կեցան:

ԳԼ. Է:

1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն՝ և ո-
մանք 'ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յերու-
2 սաղէմէ: Եւ տեսեալ զոմանս յաշակեր-
տացն նորա, զի խառնակ ձեռօք, այսինքն
է՝ անլուայ ուտէին հաց, բամբասեցին:
3 Զի փարիսեցիքն և ամ հրէայք՝ եթէ ոչ
բռնալիր լուանան զձեռս, հաց ոչ ուտեն.
քանզի ունին զաւանդուժի ծերոցն: Եւ
4 'ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտի-
ցին, ոչ ուտեն. և այլ ինչ բզմ է զոր ըն-
կալան ունել, մկրտութիս բաժակաց՝ և սաո-
5 մանեաց՝ և պղնձեաց՝ և մահճաց: Ապա
հարցանէին ցնա փարիսեցիքն և դպիրքն՝ թէ
Ընդէ՞ր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ աւան-
դուե ծերոցն. այլ խառնակ ձեռօք հաց ու-
6 տեն: Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա՝
թէ Բարւոք մարգարէացաւ Եսայի վս ձեր
կեղծաւորաց, որպէս ասաց, Ժողովուրդս
այս շրթամբք մեծարէ զիս, և սիրտք նց հե-
7 ռացեալ 'ի բացեայ են յինէն: Զուր պաշ-
տեն զիս. ուսուցանեն վարդապետութիւ

զմարդկան պատուիրեալս ։ Թողեալ ըզ 8
պատուիրանն այ, ունիք զմարդկան աւան-
դութիւն. մկրտութիւնս սափորաց և բաժա-
կաց, և այլոց նմանեաց սոցին առնէք բա-
զումս. Եւ ասէ ցնն. Բարւոք խոտէք ըզ 9
պատուիրանն այ, զի զձեր աւանդութիւն հաս-
տատիցէք ։ Զի Մովսէս ասէ, Պատուեա 10
զհայր քո, և զմայր. և որ չարախօսեսցէ
զհօրէ, կամ զմօրէ, մահու վախճանեսցի ։
Եւ դուք ասէք, Եթէ ասիցէ ոք ցհայր կմ 11
ցմայր՝ կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն
օգտեսցիս ։ Եւ ոչ ևս տայք թողուլ նմա 12
առնել ինչ հօրն, կամ մօր ։ Եւ անարգէք 13
զբանն այ ձերով աւանդութեամբ, զոր աւանդե-
ցիք. և բազում ինչ այլ որ այսմ նման է առ-
նէք ։ Եւ կոչեալ առ ինքն զամ ժողո- 14
վուրդն, ասէ ցնն. Լուարուք ինձ ամենե-
քեան՝ և ՚ի միտ առէք ։ Ոչինչ արտաքուստ 15
՚ի մարդ մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա,
այլ որ ելանէ ՚ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ
զմարդն ։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ 16
Եւ իբրև եմուտ ՚ի տուն յամբոխէ անտի, 17
հարցանէին զնա աշակերտքն վն առակին ։
Եւ ասէ ցնոսա, Այդպէս և դուք անմի՞տ 18
էք. ոչ իմանայք՝ եթէ ամ որ արտաքուստ
՚ի ներքս մտանէ՝ ՚ի մարդ, ոչ կարէ զնա պղծ-
ծել ։ Զի ոչ եթէ ՚ի սիրտ նր մտանէ, այլ 19

յորովայն՝ եւ արտաքս ելանէ. եւ սրբէ զամ
20 կերակուրսն։ Այլ ասէր, թէ որ ինչ ՚ի
21 մարդոյն ելանէ այն պղծէ զմարդ։ Զի
՚ի ներքուստ ՚ի սրտէ մարդկան խորհուրդք
չարուե̃ ելանեն. շնութիւնք, պոռնկութիւնք,
22 Գողութիւնք, սպանութիւնք, ագահութիւնք,
չարութիւնք, նենգութիւնք, գիջութիւնք, չա-
րակնութիւն, հայհոյութիւն, ամբարտաւանու-
23 թիւն, անզգամութիւն։ Այս ամ̃ չարիք ՚ի
24 ներքուստ ելանեն, եւ պղծեն զմարդ։ Եւ
անտի յարուցեալ՝ եկն ՚ի սահմանս տիւ-
րոսի եւ սիդոնի. եւ մտեալ ՚ի տուն՝ ոչ
ումէք կամէր յայտնել, եւ ոչ կարաց ծած-
25 կել։ Լուաւ կին մի զնմանէ, որոյ դուստր
իւր ներքեւ էր յայսոյ պղծոյ. եկն անկաւ
26 առաջի նր̃։ Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւ-
նիկ տոհմի յազգէ, եւ աղաչէր զնա զի զդեւն
27 հանցէ ՚ի դստերէ նր̃։ Եւ յս̃ ասէ ցնա.
Թո՛յլ տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք. զի
ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ եւ ար-
28 կանել շանց։ Նա պատասխանի ետ եւ ա-
սէ. Տէր՝ եւ շունք ՚ի փշրանաց սեղանոյ ման-
29 կանցն կերակրին։ Եւ ասէ ցնա. Վս̃ այդր
բանի երթ, ել դեւն ՚ի դստերէ քումմէ։
30 Գնաց ՚ի տուն իւր, եւ եգիտ ելեալ ըզ
դեւն, եւ զդուստրն զի անկեալ դնէր ՚ի մա-
31 հիճս։ Եւ ելեալ միւսանգամ՝ ՚ի սահմա-

Digitized by Google

նացն տիւրոսի և սիդոնի , և եկն 'ի ծովեզե-
րըն գալիլեացւոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի դե-
կապօլիս ։ Եւ բերին առաջի նորա խուլ մի 32
և համր . և աղաչէին զի ձեռն դիցէ 'ի վե-
րայ նորա ։ Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբո- 33
խէ անտի , արկ զմատունս իւր 'ի ականջս
նորա և թքեալ անդր . և կալաւ զլեզուէ նորա .
Հայեցաւ յերկինս, յոգւոց եհան և ասէ ցնա, 34
Եփփաթայ , որ է բացիր ։ Եւ նոյնժամայն 35
բացան լսելիք նորա , և լուծան կապանք լե-
զուին նորա . և խօսէր ուղիղ ։ Եւ պատուի- 36
րեաց նոցա զի մի' ումեք ասիցեն . և որչափ
նա պատուիրէր նոցա , նոքա ևս առաւել
քարոզէին . Եւ ևս քան զևս զարմանային 37
և ասէին , Զամենայն ինչ բարւոք գործեաց
սա . զի խլից լսել տայ, և համերց խօսել ։

ԳԼ. Ը.

Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ 1
բազում էր, և ինչ ոչ ունէին ուտել, կոչեաց
զաշակերտսն իւր և ասէ ցնոսա ։ Գթամ 2
ես 'ի վերայ ժողովրդեանս . զի արդ երեք
աւուրք են' մինչ առ իս են , և ոչ ունին զինչ
ուտիցեն ։ Եւ եթէ արձակեմ զդոսա նօ- 3
թիս 'ի տունս իւրեանց՝ նքթիցեն 'ի ճանա-
պարհի . զի ոմանք 'ի դոցանէ 'ի հեռաստա-
նէ եկեալ են ։ Պատասխանի ետուն նմա 4

Digitized by Google

աշակերտքն նր. Ուստի՞ կարէ ո յագեցուցա-
5 նել զդոսա հացիւ յանապատի աստ: Եւ
հարցանէր զնս. Քանի՞ նկանակ հաց ունիք.
6 Եւ նք ասեն՝ Եօթն: Եւ հրամայեաց ժո-
ղովրդեանն բազմել ՚ի վր երկրի. եւ առեալ
զեօթն նկանակսն, գոհացաւ՝ եբեկ, եւ տայր
ցաշակերտսն զի արկցեն. եւ արկին առաջի
7 ժողովրդեանն: Եւ ձկունս սակաւ ու-
նէին. եւ զայն եւս օրհնեաց, եւ հրամայեաց
8 արկանել: Կերան եւ յագեցան, եւ բարձին
9 զնշխարս կոտորոցն եօթն զամբիւղ: Եւ
էին որ կերանն՝ իբրեւ չորք հազարք. եւ ար-
10 ձակեաց զնոսա: Եւ նոյն ժամայն մտեալ ՚ի
նաւ հանդերձ աշակերտօքն՝ եկն ՚ի կողմանս
11 Դաղմանունեայ: Ելին փարիսեցիքն՝ եւ
սկսան վիճել ընդ նմ, եւ խնդրէին ՚ի նմանէ
12 նշան յերկնից՝ փորձելով զնա: Եւ հառաչեաց
յոգի իւր՝ եւ ասէ, Զի՞ է զի ազգս այս
նշան խնդրէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի
13 նշան ազգիս այսմիկ: Եւ թող զնս. դար-
14 ձեալ եմուտ ՚ի նաւ՝ եւ գնաց յայնկոյս: Եւ
մոռացան հաց բառնալ. բայց միայն մի
նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին:
15 Եւ պատուիրէր նց եւ ասէր, Զգոյշ եղե-
րուք ՚ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց՝ եւ ՚ի
16 խմորոյ Հերովդիանոսաց: Եւ խորհէին ընդ
միմեանս եւ ասէին, թէ Զի հաց ոչ ունիմք:

Գիտաց Յս̃ եւ ասէ ցնս. Զի՞ խորհիք ՚ի 17
սիրտս ձեր թերահաւատք՝ թէ հաց ոչ ու–
նիք*. տակաւին ո՞չ իմանայք եւ ոչ յիշէք.
ապշութի̃ ունի զսիրտս ձեր. Աչք գոն՝ եւ 18
ոչ տեսանէք. ականջք են՝ եւ ոչ լսէք, եւ ոչ
իմանայք տակաւին, եւ ոչ յիշէք†: Յորժամ 19
զհինգ նկանակն ՚ի հինգ հազարսն, եւ քանի՞
սակառի լի բարձիք զկոտորոցն. եւ ասեն,
Երկոտասան: Եւ յորժամ զեօթն նկա– 20
նակն ՚ի չորս հազարսն, քանի՞ զամբիղ լի
բարձիք զկոտորոցն. եւ նոքա ասեն, Եօթն:
Եւ ասէ ցնս. Իսկ զիա՞րդ ոչ իմանայք: Գան 21
՚ի Բեթսայիդա. եւ ածեն առաջի նր̃ կոյր 22
մի, եւ աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի ՚ի նա:
Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան ար– 23
տաքոյ շինին, եթուք յաչս նր̃, եւ ձեռն եդ
՚ի վր̃ նր̃. եւ հարցանէր ցնա՝ թէ տեսանի–
ցե՞ս ինչ: Հայեցաւ՝ եւ ասէր, Տեսանեմ ըզ 24
մարդիկն՝ զի շրջին, իբրեւ զծառս: Դար– 25
ձեալ եդ ձեռս ՚ի վր̃ աչաց նորա՝ եբաց, եւ
տեսանէր. ողջացաւ՝ եւ տեսանէր համար–
ձակ զա̃մ: Արձակեաց զնա ՚ի տուն իւր 26

---

* ՚Ի Յոյնն, Զի՞ խորհիք՝ թէ հաց ոչ ունիք:

† ՚Ի Յոյնն, Ականջք են՝ եւ ոչ լսէք, եւ ոչ յիշէք:

եւ ասէ. 'Ի շէնդ մի՛ մտանիցես, այլ երթ
'ի տուն քո. եւ յարձակեալ 'ի շէնն մտանիցես՝
27 մի՛ ումեք ասիցես 'ի շինին*: Եւ ել Յի-
աշակերտօքն հանդերձ 'ի շէնս Կեսարեայ
Փիլիպպեայ. եւ 'ի ճանապարհին հարցա-
նէր զաշակերտսն՝ եւ ասէր, Զո՞ ուստեք
28 ասեն զինէն մարդիկն թէ իցեմ: Նոքա ե-
տուն պատասխանի եւ ասեն, Ոմն Յովհաննէս մկր-
տիչ. եւ այլք՝ Ոմն Եղիաս. եւ այլք՝ Ոմն մի ոք 'ի մար-
29 գարէից անտի: Ասէ ցնա. Իսկ դուք զո՞
ուստեք ասէք զինէն թէ իցեմ. պատասխա-
խանի ետ պետրոս, եւ ասէ ցնա. Դու ես
30 Քրիստոսն: Եւ սաստեաց 'ի նա զի մի՛ ումեք
31 ասիցեն զնմանէ: Եւ սկսաւ ուսուցանել
զնոսա, թէ պարտ է Որդւոյ մարդոյ բա-
զում չարչարանս ընդունել, եւ անարգել
յերիցանց եւ 'ի քահանայապետաց եւ 'ի դպ-
րաց, եւ մեռանել. եւ յերիր աւուր յառ-
32 նել: Եւ համարձակ զբանն խօսեցաւ.
եւ առեալ զնա մեկուսի պետրոսի սկսաւ
33 սաստել նմա: Եւ նա դարձաւ ետես
զաշակերտսն, սաստեաց պետրոսի եւ ասէ,
Ե՛րթ յետս իմ սատանայ. զի ո՛չ խորհիս
34 դու զաստուծոյն՝ այլ զմարդկան: Եւ

* 'Ի Յոյնն. 'ի շէնդ մի՛ մտանիցես, եւ մի՛ ումեք ասիցես 'ի շինին:

կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն աշա-
կերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնս. Եթէ ոք կամի
գալ զկնի իմ՝ ուրասցի զանձն իւր, և բարձ-
ցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ: Զի 35
որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն իւր՝ կո-
րուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վն
աւետարանին, ապրեցուսցէ զնա: Զի՞նչ 36
օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ ամ շա-
հեսցի, և զանձն իւր տուժեսցէ: Կամ զի 37
զի՞նչ տացէ մարդ՝ փոխանակ անձին իւրոյ:
Զի որ ոք ամօթ համարեսցի զիս՝ և զբանս 38
իմ 'ի շնացող և 'ի մեղաւոր ազգիս յայս-
միկ, և Որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝
յորժամ եկեսցէ փառօք Հօր իւրոյ և հրեշ-
տակաց սրբոց*: Եւ ասէ ցնս. Ամէն ասեմ 39
ձեզ. զի են ոմանք 'ի սոցանէ որ աստ կան,
որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն
զարքայութիւն այ եկեալ զօրութեամբ:

ԳԼ. Ժ.

Եւ յետ վեցաւուր առնու Յէ իւր յս ըղ 1
պետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս,
և հանէ զնս 'ի լեառն մի բարձր առանձինն.
և յայլակերպս եղև առաջի նց: Եւ ձորձք 2

---

* 'Ի Յոյնն, փառօք Հօր իւրոյ հանդերձ
հրեշտակօք սրբովք:

նոց եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թա-
փիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակա-
3 ցուցանել: Եւ երեւեցաւ նց՟ Եղիա Մովսէ-
4 սիւ հանդերձ, եւ խօսէին ընդ յս՟ի: Պա-
տասխանի ետ պետրոս՝ եւ ասէ ցյս՟, Ռա՛բբի
բարւոք է մեզ աստ լինել. եւ արասցուք ե-
րիս տաղաւարս, մի՛ քեզ, եւ մի՛ Մովսէսի, եւ
5 մի՛ Եղիայի: Քանզի ոչ գիտէր զի՛նչ խօսէր,
6 զի զարհուրեալ էին: Եւ եղեւ ամպ մի հո-
վանի ՚ի վ՟ր նց՟. ձայն եղեւ յամպոյ անտի՝ եւ
ասէ, Դա՛ է որդի իմ սիրելի, դմա՛ լուա-
7 րուք: Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր
անդր՝ ոչ եւս զոք ուրեք տեսին, բայց միայն
8 զյս՟ ընդ իւրեանս: Եւ մինչդեռ իջանէին
՚ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նց՟ զի մի՛ ու-
մեք պատմեսցեն զոր տեսինն, բայց յորժամ
9 Որդի մարդոյ ՚ի մեռելոց յարիցէ: Եւ նո-
քա զբանն ՚ի միտ ունէին, եւ խնդրէին ընդ
միմեանս՝ թէ զի՛նչ իցէ ՚ի մեռելոցն յառ-
10 նել: Հարցին զնա եւ ասեն, Զի՞նչ է այն
զոր դպիրքն ասեն՝ եթէ նախ Եղիայի պարտ
11 է գալ: Նա՝ պատասխանի ետ նց՟ եւ ասէ,
Եղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զա՟մ. իսկ
զիա՞րդ գրեալ է զՈրդւոյ մարդոյ՝ զի բզ՟մ
12 ինչ չարչարեսցի եւ անգոսնեսցի: Այլ ես
ասեմ ձեզ, Եթէ Եղիա եկն, եւ արարին ընդ
նմա զի՛նչ եւ կամեցան. որպէս եւ գրեալ է

վասն նորա։ Եւ եկեալ առ աշակերտսն, 13
տեսին ամբոխ շուրջ զնոքօք, և դպիրսն
զի վիճէին ընդ նոսա։ Եւ վաղվաղակի ամ 14
ժողովուրդն իբրև տեսին զնա զարմացան,
և ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմա։
Եւ եհարց ցնոսա՝ թէ. Զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա։ 15
Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդենէն 16
և ասէ. Վարդապետ՝ ածի զորդի իմ առ
քեզ, զոր ունի այս համր. Եւ ուր հա- 17
սանէ՝ զարկուցանէ զնա, և փրփրէ, և կըր-
ճտէ զատամունս իւր՝ և ցամաքի. և ա-
սացի ցաշակերտսն քո զի հանցեն, և ոչ
կարացին հանել զնա։ Պատասխանի ետ 18
նոցա և ասէ. Ով ազգ անհաւատ՝ մինչև յերբ
իցեմ առ ձեզ. մինչև ցերբ անսայցեմ
ձեզ. ածէք զնա առ իս։ Եւ ածին զնա 19
առ նա. իբրև ետես զնա այսն, վաղվաղակի
շարժլեաց զնա. և անկեալ յերկիր թաւա-
լէր և փրփրայր։ Եհարց ցհայր նր 20
և ասէ, Քանի՞ ժամանակք են՝ յորմէ հետէ
այդ եղև դմա. և նա ասէ, 'Ի մանկութենէ.
Բազում անգամ 'ի հուր արկանէ զդա և 21
'ի ջուր՝ զի կորուսցէ. այլ՝ եթէ կարող
ինչ ես, օգնեա մեզ տէր՝ գթացեալ 'ի վր
մեր։ Եւ Յս ասէ ցնա. Ասացեր՝ թէ* կա- 22

*Ի Յոյնն, Եւ Յս ասէ ցնա. Թէ կարող ես հաւատալ։

բոզ ես. ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ,
23 որ հաւատայն: Եւ վաղվաղակի աղա-
ղակեաց հայր մանկանն՝ եւ ասէ. Հաւատամ
24 տէ՛ր՝ օգնեա՛ անհաւատութեան իմում: Իբրեւ ե-
տես Յն՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ՚ի վեր,
սաստեաց այսոյն պղծոյ՝ եւ ասէ. Համրդ եւ
խուլ այս՝ ես ասեմ քեզ հրամայեմ, ել ՚ի
դմանէ, եւ այլ եւս մի մտանիցես ՚ի դա:
25 Եւ աղաղակեաց՝ եւ յոյժ լլկեաց զնա, եւ
ել. եւ եղեւ պատանեակն իբրեւ զմեռեալ,
26 մինչեւ բազմաց իսկ ասել թէ Մեռաւ: Եւ
Յն կալեալ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա, եւ
27 կանգնեցաւ: Եւ իբրեւ եմուտ նա ՚ի տուն,
աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա. Մեք
28 ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա: Եւ ասէ
ցնա. Այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ
29 պահովք եւ աղօթիւք: Եւ անտի ելեալ
անցանէին ընդ Գալիլեա. եւ ոչ կամէր
30 եթէ ոք գիտասցէ: Քանզի ուսուցանէր
զաշակերտսն իւր՝ եւ ասէր ցնա, թէ Որդի
մարդոյ մատնելոց է ՚ի ձեռս մարդկան, եւ
սպանցեն զնա. եւ իբրեւ սպանցի՝ յերիր
31 աւուր յարիցէ: Եւ նոքա ոչ գիտէին զբ-
32 անն, եւ երկնչէին հարցանել ցնա: Եկին
՚ի Կափառնաում. եւ իբրեւ եմուտ ՚ի տուն,
հարցանէր զնս. Զի՞նչ վիճէիք զճանա-
33 պարհայն ընդ միմեանս: Եւ նոքա լուռ լինէ-
ին. քանզի ընդ միմեանս վիճէին ՚ի ճանապար-

հին թէ ով մեծ իցէ ։ Եւ իբրեւ նստաւ՝ 34
կոչեաց զերկոտասանսն եւ ասէ ցնոսա. Եթէ
ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն
կրտսեր, եւ ամենեցուն պաշտօնեայ ։ Եւ ա- 35
ռեալ մանուկ մի կացոյց 'ի մէջ նոցա. եւ ըն-
կալեալ զնա 'ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա ։ Որ 36
միանգամ յայսպիսի մանկանց ընկալցի
յանուն իմ, զիս ընդունի. եւ որ զիս ընդունիցի,
ոչ զիս ընդունի՝ այլ զայն որ առաքեացն
զիս ։ Պատասխանի ետ նմա Յովհաննէս եւ 37
ասէ. Վարդապետ՝ տեսաք զոմն, զի յանուն
քո դեւս հանէր՝ եւ զմեր կնի ոչ շրջէր, եւ
արգելաք զնա ։ Եւ նա ասէ. Մի՛ արգելուք 38
զնա. զի ոչ ո՛ք է որ առնէ զօրութիւն յա-
նուն իմ, եւ կարիցէ հայհոյել զիս ։ Զի 39
որ ո՛չն է ընդ մեզ հակառակ, 'ի մեր կոյս է ։
Եւ որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ 40
յանուանս այն՝ թէ դուք քնի էք, ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ մի՛ կորուսցէ զվարձս իւր ։ Եւ 41
որ ոք գայթակղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս
որ հաւատան յիս, լաւ էր նմա առաւել՝
եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նորա երկան
իշոյ, եւ ընկեցեալ 'ի ծով ։ Եւ եթէ գայ- 42
թակղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո, հա՛տ ընկեա՛
'ի քէն. զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել 'ի
կեանսն, քան երկուս ձեռս ունել՝ եւ երթալ
'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ ։ Ուր որդն նոցա 43

Digitized by Google

44 ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի ։ Իսկ եթէ
ոտնքո գայթակղեցուցանէ զքեզ , հատ ընկեա
զնա 'ի քէն ․ լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել 'ի
կեանսն յաւիտենից*, քան երկուոտանս ունել՝
45 և անկանել 'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ ։ Ուր
որդն նց ոչ մեռանի և հուրն ոչ շիջանի ։
46 Իսկ եթէ ակն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ ,
հան զնա 'ի բաց ․ լաւ իցէ քեզ միով ականբ
մտանել յարքայութիւն այ , քան երկուս ակն
47 ունել՝ և անկանել 'ի գեհեն ։ Ուր որդն
նոցա ոչ մեռանի և հուրն ոչ շիջանի ։
48 Զի ամ հրով յաղեսցի ․ և ամ պատ-
49 րաստ աղիւ յաղեսցի ։ Բարւոք է աղ ․ և
եթէ աղն անհամեսցի , իւ՞ համեմեսցի ․ արդ
դուք կալարուք յանձինս ձեր զաղն , և խա-
ղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս ։

ԳԼ . Ժ ։

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս
Հրէաստանի յայնկոյս յորդանանու ․ և
երթային դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ
նա ․ և որպ սովոր էր՝ միւսանգամ ուսուցա-
2 նէր զնս ։ Եւ փարիսեցիքն մատուցեալ
փորձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին , եթէ
3 Արժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել ։ Նա

*'Ի Յոյնն ոչ գոյ , Յաւիտենից ։

պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Զի՞նչ պատուի-
րեաց ձեզ Մովսէս: Եւ նոքա ասեն. Մով- 4
սէս հրամայեաց ետ գիր մեկնելոյ գրել, և ար-
ձակել: Պատասխանի ետ յս̃ և ասէ ցնս̃. 5
Վս̃ խստասրտութեան ձերոյ գրեաց ձեզ զպատու-
իրանն զայն: Բայց 'ի սկզբանէ արարա- 6
ծոց' արու և էգ արարար զնս̃ Ած̃, և ասէ.
Վս̃ այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և 7
զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ: Եւ 8
եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի. և այնուհե-
տև ոչ են երկու' այլ մարմին մի: Արդ' զոր 9
Ած̃ զուգեաց, մարդ մի' մեկնեսցէ: Եւ 10
'ի տան դարձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին
ցնա: Եւ ասէ ցնս̃. Եթէ այր արձակես- 11
ցէ զկին իւր' և արասցէ այլ, շնայ: Եւ 12
կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ' և եղիցի առն
այլում, շնայ: Եւ մատուցանէին առ նա 13
մանկտի' զի ձեռն դիցէ նց̃. իսկ աշակերտա-
քն սաստէին այնոցիկ որ մատուցանէինն:
Իբրև ետես յս̃, բարկացեալ սաստեաց նց̃' 14
և ասէ. Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ
իս, և մի' արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ
է արքայութիւն այ̃: Ամէն ասեմ ձեզ. Որ 15
ոչ ընկալցի զարքայութիւն այ̃ իբրև զմանուկ' ոչ
մտցէ 'ի նա: Եւ առեալ զնոսա 'ի գիրկս' 16
ձեռն եդ 'ի վր̃, և օրհնեաց զնս̃: Եւ ընդ 17
ելանելն նր̃ անդ 'ի ճանապարհ, ընթա-

Digitized by Google

ափին ոմն ծառայն ընթացեալ ՚ի ծունր
կրկնէր, հարցանէր զնա՛ եւ ասէր. Վար-
դապետ բարի՛ զի՞նչ արարից, զի զկեանսն
18 յաւիտենականս ժառանգեցից։ Եւ Յս
ասէ ցնա. զի՞ ասես զիս բարի. չիք ոք բա-
19 րի բայց մի Աստուած։ Զպատուիրանս գիտես.
մի՛ շնար, մի՛ սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛
սուտ վկայեր*. պատուեա՛ զհայր քո եւ զմ
20 այր։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնա,
Վարդապետ՝ զայդ ամ պահեցի ՚ի մանկու-
թենէ իմմէ. արդ՝ զի՞նչ եւս պակաս իցեմ։
21 Եւ Յս հայեցեալ ՚ի նա՝ սիրեաց զնա, եւ
ասէ ցնա. Մի ինչ պակաս է ՚ի քէն. եթէ
կամիս կատարեալ լինել, երթ զոր ինչ
ունիս վաճառեա՛ եւ տուր աղքատաց, եւ
ունիցիս գանձս յերկինս, եւ առ զխաչդ՝ եւ
22 եկ զկնի իմ։ Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն
գնաց տրտում. զի ունէր ինչս բազումս։
23 Եւ հայեցեալ յաջակողմն յահեկողմն Յս, ասէ
ցաշակերտսն. Ո՞րչափ դժուարին է որ
զինչս ունիցին, մտանել յարքայութիւն այ։
24 Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին ՚ի վերայ բա-
նիցն նորա. իսկ Յս դարձեալ պատասխանի ետ
նոցա եւ ասէ. Որդեակք՝ որչափ դժուարին է
յուսացելոց յինչս՝ մտանել յարքայութիւն

*Յոյնն յաւելու, Մի՛ զրկեր։

այ։ Դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ ասղան ան- 25
ցանել՝ քան մեծատան յարքայութիւն այ
մտանել։ Եւ նք առաւել ևս զարմանային և 26
ասէին ընդ միմեանս, Իսկ ո՞ կարասցէ ապրել։
Հայեցեալ ընդ նոսա յս՝ ասէ. Առ ՚ի մարդկանէ 27
այդ անհնարին է, այլ ոչ առ ՚ի յայ։
Սկսաւ ասել ցնա պետրոս. Ահաւասիկ մեք 28
թողաք զամ, և եկաք զկնի քո։ Պատաս- 29
խանի ետ յս և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ
ոք եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքորս՝
կամ զհայր կամ զմայր՝ կամ զորդիս կամ
զագարակս՝ վս իմ կամ վս աւետարանին.
Եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ 30
յայսմ ժամանակի տունս և եղբարս և քորս
և մայրս և որդիս՝ և ագարակս հալածանօք
հանդերձ, և յաշխարհին որ գալոց է՝ ընդ-
կեանսն յաւիտենականս։ Զի բազումք 31
եղիցին առաջինք՝ յետինք, և յետինք՝ ա-
ռաջինք։ Եւ էին ՚ի ճանապարհի մինչ 32
դեռ ելանէին յԵմ. և երթայր յս առա-
ջի քան զնոսա, և զարմացեալ էին որ զհետն
երթային՝ և երկնչէին։ Եւ առեալ միւս-
անգամ զերկոտասանսն առանձինն, սկսաւ
ասել նց զինչ անցք անցանելոց իցեն ընդ-
նա։ Թէ ահաւասիկ ելանեմք յԵմ, և 33
Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետի-
ցըն և դպրաց. և դատեսցեն զնա ՚ի մահ, և

34 մատնեսցեն զնա հեթանոսաց ։ Եւ կա-
տակեսցեն զնովաւ , եւ հարկանիցեն զնա ,
եւ թքանիցեն 'ի նա , եւ սպանցեն . եւ յերիր
35 աւուր յարիցէ ։ Եւ երթային առ նովաւ
յակովբոս եւ յովհաննէս որդիքն զեբե-
դեայ . եւ ասեն ցնա Վարդապետ՝ կամիմք զի
զոր ինչ խնդրեսցուք 'ի քէն , արասցես մեզ ։
36 Եւ նա ասէ ցնոսա . Զի՞նչ կամիք յինէն՝
37 զի արարից ձեզ ։ Եւ նք ասեն ցնա . Տո՛ւր
մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ եւ մի
38 յահեկէ 'ի փառսն քում ։ Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցնս , Ո՛չ գիտէք զինչ
խնդրէք . կարէ՞ք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես
ըմպելոց եմ , կա՛մ զմկրտութիւն մկրտիլ՝ զոր
39 ես մկրտելոցն եմ ։ Եւ նք ասեն ցնա ,
Կարեմք . եւ յս ասէ ցնս . Զբաժակն զոր ես
ըմպելոց եմ՝ ըմպիջիք , եւ զմկրտութիւն՝ զոր
40 ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիջիք . Բայց նստ-
տուցանել ընդ աջմէ իմմէ եւ ընդ ահեկէ՝ ոչ
է իմ տալ , այլ որոց պատրաստեալ իցէ ։
41 Եւ լուեալ զայն տասանցն , սկսան բար-
42 կանալ յակոբայ եւ յովհաննու ։ Եւ յս
կոչեաց զնոսա առ ինքն , եւ ասէ ցնս . Գի-
տէք՝ զի որ յանուան իշխանքն են հեթա-
նոսաց , տիրեն նց . եւ մեծամեծք նց՝ իշխեն
43 նոցա ։ Ո՛չ նոյնպէս իցէ եւ 'ի ձերում
միջի . այլ որ կամիցի 'ի ձէնջ մեծ լինել՝

Digitized by Google

եղիցի ձեր պաշտօնեայ. Եւ որ կամիցի 44
՚ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն
ծառայ: Վասնզի եւ Որդի մարդոյ ոչ եկն 45
առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշտել, եւ տալ
զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց:
Եւ գան յԵրիքով. եւ ընդ ելանելն նր յԵ- 46
րիքովէ աշակերտօքն՝ եւ բազում ժողո-
վրդովք, որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նս-
տէր մուրացիկ յանցս ճանապարհին: Իբ- 47
րեւ լուաւ թէ յն Նազովրեցի է, սկսաւ ա-
ղաղակել եւ ասել. Որդի Դաւթի յն ողոր-
մեա՛ց ինձ: Եւ սաստէին նմ՝ բազումք 48
զի լռեսցէ. եւ նա առաւել եւս աղաղակէր,
Որդի Դաւթի ողորմեա՛ց ինձ: Զանեղի առ 49
յն եւ հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն զկոյրն
եւ ասեն ցնա, Քաջալերեա՛ց արի՛ կոչէ զքեզ:
Եւ նր ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ եւ 50
եկն առ յն: Պատասխանի ետ նմ յն եւ 51
ասէ, Զի՞նչ կամիս թէ արարից քեզ. ասէ
ցնա կոյրն. Ռաբբունի՛ զի բացայց: Եւ 52
յն ասէ ցնա. Երթ հաւատք քո կեցուցին
զքեզ. եւ վաղվաղակի բացաւ, եւ երթայր
զհետ նր ՚ի ճանապարհին:

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրմ ՚ի բեթ- 1
փագէ եւ ՚ի բեթանիա մօտ ՚ի լեառնն Ձի-

Digitized by Google

Ձիթենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց
2 իւրոց. Եւ ասէ ցնս. Երթայք դուք 'ի
գեւղդ՝ որ յանդիման ձեր կայ. և նոյն ժամայն
իբրև մտանէք 'ի նա՝ գտանէք յաւանակ
մի կապեալ, յորոյ վերայ ոչ ոք 'ի մարդ-
3 կանէ նստաւ. լուծէք զնա՝ և ածէք: Եւ
եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ եթէ Զի՞ լուծանէք
զյաւանակդ, ասասջիք՝ եթէ տն իւրում
պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա
4 այսր: Չոգան, և գտին զյաւանակն կա-
պեալ առ դրունս արտաքոյ 'ի փողոցի անդ,
5 և լուծին զնա: Եւ ոմանք յորոց անդէն
կային, ասէին ցնոսա. Զի՞ գործէք, զի՞ լու-
6 ծանէք զյաւանակդ: Եւ նք ասեն ցնո-
7 սա՝ որպէս ասացն յս. և թողին նոցա: Եւ ա-
ծին զյաւանակն առ յս. և արկանեն 'ի
8 վր նր հանդերձս, և նստաւ 'ի վր նր: Եւ
բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածա-
նէին 'ի վր ճանապարհին. և այլք ոստս 'ի
ծառոց հատանէին՝ և արկանէին զճանա-
9 պարհաւն: Եւ որ առաջին և զհետ եր-
թային, աղաղակէին և ասէին, Ովսաննա
10 բարձրելոյն: Օրհնեալ որ գալոց յանուն
տն. օրհնեալ թագաւորութիւն հօր մե-
րոյ դաւթի. խաղաղութիւն յերկինս, և փառք՝
11 'ի բարձունս: Եւ եմուտ յս յեմ 'ի տա-
ճարն, և հայեցաւ շուրջ զամենեքումբք.

և զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել 'ի Բեթա-
նիա երկոտասանիւքն հանդերձ : Եւ 'ի 12
վաղիւ անդր մինչ դեռ ելանէին 'ի Բեթա-
նիայ, քաղցեաւ : Եւ ետես թզենի մի 'ի 13
բացուստ տերեւալից. և եկն՝ թէ գտանիցէ
ինչ 'ի նմա. և իբրև եկն 'ի նա՝ ոչինչ եգիտ,
բայց միայն տերև. զի ոչ իսկ էր ժամանակ
թզոյ : Պատասխանի ետ և ասէ ցնա, Մի՛ 14
ևս ոք յաւիտեան 'ի քէն պտուղ կերիցէ. և
լսէին աշակերտքն նր : Գան յԵմ. և 15
մտեալ 'ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառա-
կանսն և զգնողս՝ որ էին 'ի տաճարին. և
զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց, և
զաթոռս աղաւնեվաճառացն կործանեաց :
Եւ ոչ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ անցու- 16
ցանիցէ ընդ տաճարն : Եւ ուսուցանէր՝ և 17
ասէր ցնս, Գրեալ է. տուն իմ տուն ա-
ղօթից կոչեսցի ամ հեթանոսաց, և դուք
արարէք զդա այրս աւազակաց : Լուան 18
քահանայապետքն և դպիրք, և խնդրէին՝
թէ որպէս կորուսցեն զնա. բայց երկնչէին
'ի նմանէ, զի ամ ժողովուրդն զարմացեալ
էր ընդ ուսումն նր : Եւ իբրև երեկոյ լինէր՝ 19
արտաքոյ ք զքաղաքն ելանէին : Եւ մինչ 20
դեռ այգուցն առնովաւ անցանէին, տեսին
զթզենին ցամաքեալ յարմատոց : Յի- 21
շեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի՛ ահաւա-

-սիկ թզենին զոր անիծեր, ցամաքեցաւ։
22 Պատասխանի ետ Յս եւ ասէ ցնս. Եթէ ու-
23 նիցիք զհաւատն այ, ամէն ասեմ ձեզ.
որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր եւ ան-
կիր ՚ի ծով, եւ ոչ երկմտիցէ ՚ի սրտի իւ-
րում, այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ասէն լինի,
24 եղիցի նմ՛ զոր ինչ եւ ասիցէ։ Վն այսո-
րիկ ասեմ ձեզ. Զամ ինչ վասն որոյ ա-
ղօթս արարեալ խնդրիցէք, եւ հաւատայ-
25 ցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ։ Եւ յոր-
ժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք՝ եթէ
ունիցիք ինչ զումեքէ. զի եւ հայրն ձեր՝ որ
յերկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։
26 Զի եթէ դուք ոչ թողուցուք, եւ ոչ հայրն
ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս
27 ձեր։ Գան միւսանգամ յեղէմ. եւ մինչ
դեռ ՚ի տաճարի անդ զգնայր, գան առ նա
28 քահանայապետքն եւ դպիրքն եւ ծերքն, Եւ
ասեն ցնա. Որով իշխանութբ առնես զայդ.
29 եւ ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիդ զայդ։ Պա-
տասխանի ետ Յս եւ ասէ ցնոսա. Հարցից եւ
ես զձեզ բանս մի, տուք ինձ պատասխանի.
եւ ես ասացից ձեզ՝ որով իշխանութբ առ-
30 նեմ զայս։ Մկրտութիւնն յովհաննու յերկ-
նից էր՝ եթէ ՚ի մարդկանէ, տուք ինձ
31 պատասխանի։ Խորհէին ընդ միմեանս եւ
ասէին. Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ.

Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա : Բայց 32
եթէ ասեմք՝ 'ի մարդկանէ , երկնչեմք 'ի
ժողովրդենէն . զի ամենեքին զՅովհաննէս ճշմարտ-
համարեն թէ մարգարէ էր : Պատասխանեցին 33
Յիսուսի և ասեն ցՅս , Չգիտեմք : Եւ Յս ետ
նոցա պատասխանի և ասէ . Եւ ոչ ես ասեմ
ձեզ , որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :

ԳԼ. ԺԲ.

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք՝ և 1
ասել : Այր մի տնկեաց այգի , և ան-
շուրջ զնովաւ ցանկ , և գուբ հնձանի փո-
րեաց , և շինեաց աշտարակ . և ետ զնա ցը
մշակս , և գնաց 'ի տար աշխարհ : Եւ առ- 2
աքեաց առ մշակսն 'ի ժամանակին ծառայ
մի , զի 'ի մշակաց անտի առցէ 'ի պտղոյ
այգւոյն : Եւ նոցա կալեալ զնա հարին զնա , 3
և արձակեցին ունայն : Դարձեալ առա- 4
քեաց առ նոսա այլ ծառայ , և զնա քարկո-
ծեցին՝ և արձակեցին անարգանօք : Եւ 5
դարձեալ՝ այլ առաքեաց , և զնա սպանին .
և զբազումս այլս՝ զոմանս հարկանէին , և զո-
մանս սպանանէին : Մի ևս որդի մի էր իւր 6
սիրելի , զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ , և
ասէ , Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի
իմմէ : Իսկ մշակքն իբրև տեսին զնա թէ 7
զայ՝ ասեն ընդ միմեանս , Սա է ժառանգն . ե-

[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]

Digitized by Google

ռուք զկայսերն՝ կայսեր, և զայն՝ այ. և զար-
մացան ընդ նմա ։ Գան առ նա սադուկեցիքն 18
որ ասեն՝ թէ Չիք յարութիւն, հարցանէին
զնա՝ և ասէին ։ Վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց 19
մեզ, եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի և թո-
ղուցու կին՝ և որդի ոչ թողուցու. զի առ-
ցէ եղբայր նորա զկինն նր, և յարուսցէ զաւակ
եղբօր իւրում ։ Արդ՝ եղբարք եօթն էին 20
առ մեզ. առաջինն առ կին՝ և մեռաւ, և ոչ
եթող զաւակ ։ Եւ երկրորդն առ զնոյն՝ 21
և մեռաւ, և ոչ նա եթող զաւակ. նոյնպէս
և երրորդն առ զնոյն ։ Եւ եօթներեան 22
իսկ, և ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն
մեռաւ և կինն ։ Արդ՝ ի յարութեան յոր- 23
ժամ յառնիցեն, ո՞յր ի նոցանէ լինիցի կինն.
զի եօթներեան կալան զնա կին ։ Պա- 24
տասխանի ետ յս՝ և ասէ ցնոսա, Ոչ վասն
այդորիկ իսկ մոլորեալ էք. զի ոչ գիտէք
զգիրս՝ և ոչ զզօրութիւն այ ։ Ի յոր- 25
ժամ ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կանայս
առնեն, և ոչ կանայք արանց լինին. այլ
իբրև զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են ։
Այլ վասն յարութեան մեռելոց զի յառ- 26
նեն, ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր ի գիրսն
Մովսեսի՝ ի մորենւոջն. որպ ասաց ցնա այ.
Ես եմ ասէ՝ այ Աբրահամու, այ Իսահակայ
և այ Յակովբայ ։ Եւ ոչ է այ մեռելոց՝ 27

Digitized by Google

այլ կենդանեաց. և արդ՝ դուք յոյժ մոլո-
28 րեալ էք։ Եւ մատուցեալ միոյն ՚ի դպ-
րացն՝ լսէր նց մինչ վիճէինն. իբրև ետես
եթէ բարւոք ետ նց զպատասխանին, ե-
հարց ցնա և ասէ. Ո՞ր պատուիրան է առա-
29 ջին։ Եւ յն ասէ ցնա. Առաջին քան զամ՟
30 լո՛ւր իէլ՝ տր ած մեր՝ տր մի է. Եւ սիրես-
ցես զտր ած քո յամ սրտէ քումմէ, և յամ
անձնէ քումմէ, և յամ մտաց քոց, և յամ
զօրութէ քումմէ. այս է առաջին պատ-
31 ուիրան։ Եւ երկրորդն նման սմին. սիրես-
ցես զընկեր քո՝ իբրև զանձն քո. մեծ քան
32 զսոսա այլ պատուիրան ոչ գոյ։ Եւ ասէ
ցնա դպիրն. Բարւոք է վարդապետ. ճշմար-
տութբ ասացեր՝ թէ մի է ած, և ոչ գոյ այլ
33 բաց ՚ի նմանէ։ Եւ սիրել զնա յամ
սրտէ և յամ զօրութէ և յամ մտաց, և սի-
րելն զընկերն իբրև զանձն, առաւել է քան
34 զողջակէզս և զզոհս։ Եւ տեսեալ յսի
թէ իմաստութբ ետ զպատասխանին՝ ասէ ցնա,
Ոչ ես հեռի յարքայութէ այ. և ոչ ևս ոք
35 իշխէր ինչ հարցանել ցնա։ Պատաս-
խանի ետ յս և ասէ, մինչ ուսուցանէր ՚ի
տաճարին. Զիա՞րդ ասեն դպիրքն, եթէ քս
36 որդի դաւթի է։ Եւ ինքն դաւիթ հո-
գւովն սրբով ասէ. Ասաց տր ցտր իմ,
նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս

Digitized by Google

քո պատուանդան ոտից քոց : Արդ՝ եթէ 37
ինքն իսկ Դաւիթ զնա Տէր կոչէ, զիա՞րդ իցէ
որդի նր. և բազում ժողովուրդ լսէր նմա
քաղցրութեամբ : Եւ ասէր ուսուցանելով 'ի 38
վարդապետութեան իւրում . Զգո՛յշ լերուք 'ի
դպրաց անտի, որ կամին 'ի Հանդերձս ե-
րկայնս շրջել , զողջունելս խնդրել 'ի
Հրապարակս , Եւ զնախաթոռս 'ի ժողո- 39
վուրդս , և զգլխաւորութիւն յընթրիս : Որ 40
ուտեն զտունս այրեաց՝ պատճառանօք
յերկարագունեալ աղօթից . զի առցեն եւս դա-
տաստանս ընդկալցին : Նստեալ Յս ընդդէմ 41
գանձանակին , տեսանէր թէ զիա՞րդ ժողո-
վուրդն արկանէր պղինձ 'ի գանձանակն .
Եւ բազում մեծատունք արկին բազում ինչ :
Եկին այրի մի և արկ երկուս լումայս , որ է 42
նաքարակիտ մի : Եւ կոչեցեալ առ ինքն 43
զաշակերտսն , ասէ ցնոսա . Ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի այրին այն աղքատացեալ շատ արկ
քան զամենեսեան , որ արկին 'ի գանձա-
նակին : Զի նոքա ամենեքեան յաւելորդաց 44
իւրեանց արկին . այլ նա 'ի չքաւորութենէ
իւրմէ զամ ինչ զոր ունէր՝ արկ զայն չափ
զկեանս իւր :

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ յելանելն նորա ՚ի տաճարէ անտի, ասէ
ցնա մի յաշակերտացն նորա. Վարդապե՛տ,
տե՛ս որպիսի են քարինքս, եւ որպիսի շինու-
2 ածքս։ Պատասխանի ետ նմա Յս եւ ասէ.
Տեսանե՞ս զայդ մեծամեծ շինուածս. ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ ոչ թողցի այդր քար ՚ի քարի վե-
3 րայ՝ որ ոչ քակտեսցի։ Եւ մինչ նստէր նա
՚ի լերինն Ձիթենեաց յանդիման տաճարին,
հարցանէին զնա առանձինն Պետրոս եւ Յա-
4 կոբոս եւ Յովհաննէս եւ Անդրէաս։ Ասա՛
մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ. եւ զի՞նչ նշան է յոր-
5 ժամ կատարելոց իցէ այդ ամ։ Պատասխա-
նի ետ Յս, եւ ասէ ցնս. Զգո՛յշ կացէք,
6 մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ։ Զի բազումք ե-
կեսցեն յանուն իմ, եւ ասասցեն՝ թէ Ես եմ
7 Քս. եւ զբազումս մոլորեցուսցեն։ Եւ յոր-
ժամ լսիցէք պատերազմունս եւ համ-
բաւս պատերազմաց՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ
8 է լինել. այլ չեւ է կատարածն։ Զի յա-
րիցէ ազգ յազգի վրյ, եւ թագաւորութիւն ՚ի
թագաւորութեան վրյ. եւ եղիցին շարժմունք
՚ի տեղիս տեղիս, սովք եւ սրածութիւնք եւ խռ-
ովութիւնք. այլ այն ամ սկիզբն է երկանց։
9 Եւ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս. եւ
՚ի ժողովուրդս տանջիցիք, եւ առաջի դա-

տաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն իմ
՚ի վկայութիւն նոցա, Եւ ամ հեթանոսաց . 10
բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել* :
Եւ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել , 11
մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք , և մի՛ զմտաւ ա-
ծիցէք՝ թէ զի՞նչ խօսիցիք . այլ որ ինչ տացի
ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք . զի
ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ հոգին սբ :
Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ , և 12
հայր՝ զորդի , և յարիցեն որդիք ՚ի վր հարց,
և սպանանիցեն զնոսա : Եւ եղիջիք ա- 13
տեցեալք յամենեցունց վն անուան իմոյ .
այլ որ համբերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ :
Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն ա- 14
ւերածին , զի կայցէ ՚ի տեղւոջ ուր չիցէ ար-
ժան . որ ընթեռնուն ՚ի միտ ածցէ : Յայն-
ժամ որ ՚ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի
լերինս . Եւ որ ՚ի վր տանեացն իցէ՝ մի՛ իջ- 15
ցէ ՚ի տուն , և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ ՚ի տա-
նէ իւրմէ . Եւ որ յագարակին իցէ՝ մի՛ դարձ- 16
ցի յետս առնուլ զձորձս իւր : Բայց վա՜յ 17
իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնո-
սիկ : Յաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լի- 18
նիցի այն : Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նե- 19

---

* Ի Յոյնն, Եւ ամ հեթանոսաց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել :

Digitized by Google

ղունց՝ որպիսի ոչ եղեն երբեք այնպիսիք
'ի սկզբանէ արարածոց մինչեւ ցայժմ, եւ մի՛
20 այլ լիցի ։ Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ Տէր զա-
ւուրսն զայնոսիկ վն. ընտրելոց իւրոց , ոչ
ապրէր ամ մարմին. այլ վասն ընտրելոցն
զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնո-
21 սիկ ։ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ , ե-
թէ Ահաւասիկ է քսն՝ կամ աւանիկ, մի՛ հա-
22 ւատայցէք ։ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք
եւ սուտ մարգարէք , եւ տացեն նշանս եւ ար-
ուեստս՝ առ 'ի մոլորեցուցանելոյ, եթէ հնար
23 ինչ իցէ՝ եւ զընտրեալսն ։ Բայց դուք զգ-
գոյշ լերուք. ահաւասիկ յառաջագոյն ասա-
24 ցի ձեզ զամենայն ։ Այլ յաւուրսն յայ-
նոսիկ յետ նեղութեան այնորիկ արեգակն խա-
25 ւարեսցի , եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր ։ Եւ
աստեղք յերկնից թօթափեսցին , եւ զօրու-
26 թիւնք յերկինս շարժեսցին ։ Եւ յայնժամ
տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօ-
27 րութբ եւ փառօք բազմօք ։ Եւ յայնժամ
առաքեսցէ զհրեշտակս իւր , եւ ժողովեսցէ
զընտրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց
28 երկրի մինչեւ 'ի ծագս երկնից ։ Բայց դուք
'ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն . յոր-
ժամ տակաւ ոստքն նր կակղանայցեն եւ տե-
րեւ արձակիցի 'ի նմ, գիտէք թէ մերձ է ա-
29 մառն ։ Նոյնպէս եւ դուք՝ յորժամ տեսա-

եկեսցէք զայս ամ եղեալ, գիտասջի՛ք թէ մերձ
է առ դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ 30
անցցէ ազգս այս մինչև այս ամ եղիցի։ Երկ- 31
կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անց-
ցանիցեն։ Այլ վն աւուրն այնորիկ և ժամ- 32
ուն ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս և ոչ
որդի, բայց հայր միայն։ Զգոյշ եղերուք. 33
տեսէք և կացէք յաղօթս. զի ոչ գիտէք
երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի գնա- 34
ցեալ ՚ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն
իւր. և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն,
և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապա-
նին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։
Արդ՝ արթուն կացէք. զի ոչ գիտէք՝ երբ 35
այր տանն գայցէ, երեկորեայ՞ եթէ ՚ի մէջ
գիշերի՞ եթէ ՚ի հաւախօսի՞ եթէ ընդ առա-
ւօտս։ Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտա- 36
նիցէ զձեզ ՚ի քուն։ Բայց զոր ձեզդ ա- 37
սեմ, ամենեցուն ասեմ. Արթուն կացէք։

ԳԼ. ԺԴ.

Եւ էր զատիկն և բաղարջակերացն յետ եր- 1
կուց աւուրց. խնդրէին քահանայապետ-
քն և դպիրքն՝ թէ զիա՞րդ զնա նենգու-
թեամբ սպանանիցեն։ Բայց ասէին թէ 2
Մի՛ ՚ի տօնի աստ, գուցէ խռովութիւն լինիցի ՚ի
ժողովրդեանն։ Եւ մինչդեռ էր ՚ի Բեթանիա 3

Digitized by Google

նիա 'ի տան Սիմոնի բորոտի բազմեալ,
եկն կին մի՝ որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան
ազնուի մեծագնոյ, և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ
4 'ի վ՟ր գլխոյն։ Եւ աշակերտքն զչարէին՝
և ասէին, Ընդէ՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այ-
5 դորիկ։ Մարթ էր զայդ իւղ վաճառել
աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի, և
տալ աղքատաց. և զարմանային նմա յոյժ։
6 Եւ յս՟ ասէ ցնս՟. Թո՛յլ տուք դմա՝ զի՞ աշ-
խատ առնէք, զի գործ մի բարի գործեաց դա
7 յիս։ Յա՟մ ժամ զաղքատս ը՟ ձեզ ունիք,
և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նց՟ բա-
րիս. այլ զիս ո՛չ յա՟մ ժամ ը՟ ձեզ ունիք։
8 Դա զոր ունէրդ՝ արար. յառաջագոյն խըն-
9 կեաց զմարմին իմ 'ի նշան պատանաց։ Ամէն
ասեմ ձեզ. Ուր և քարոզեսցի աւետարանս
այս ը՟ ա՟մ աշխարհ, և զոր արար դա՝ խօ-
10 սեսցի վս՟ յիշատակի դորին։ Եւ Յուդա
իսկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի՝
գնաց առ քահանայապետսն, զի մատնեսցէ
11 զնա նց՟։ Նոքա իբրև լուան՝ խնդացին, և
խոստացան տալ նմա արծաթ. և խնդրէր՝
թէ զիա՞րդ պարապով մատնեսցէ զնա։
12 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն՝
յորժամ զզատիկն զենուին, ասեն ցնա ա-
շակերտքն, Ո՞ւր կամիս երթիցուք պատրաս-
13 տեսցուք՝ զի կերիցես զզատիկն։ Եւ ա-

ռաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ
ցնոսա. Երթայք 'ի քաղաք, և իբրև մտա-
նիցէք 'ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի
որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի, երթայք զհետ
նորա: Եւ յո՛ր տուն մտանիցէ, ասասջիք 14
ցտանուտէրն. Վարդապետ ասէ՝ Ո՞ւր են ի-
ջավանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զպա-
տիկն: Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի 15
մեծ զարդարեալ. անդ պատրաստեսջիք
մեզ: Եւ գնացին պատրաստել աշակերտ- 16
քըն նր̅. եկին 'ի քաղաքն՝ և գտին ոպ̃ ա-
սացն նոցա. և պատրաստեցին զպատիկն:
Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ գայ երկոտասա- 17
նիւքն հանդերձ: Եւ իբրև բազմեցան՝ և 18
դեռ ուտէին, ասէ յս̅. Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի
մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս, որ ուտէ իսկ
ը̅ իս: Եւ նոքա սկսան տրտմել՝ և ասել 19
մի ըստ միոջէ, Միթէ ես իցեմ, և միւսն
մի՞թէ ես իցեմ: Նա պատասխանի ետ՝ և 20
ասէ ցն̅ս̅. Մի՛ յերկոտասանից այտի, որ
մխեաց ը̅ իս 'ի սկաւառակդ: Այլ Որդի 21
մարդոյ երթայ՝ որպ̃ս և գրեալ է վս̅ նր̅.
բայց վա՜յ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս
Որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ
չէր իսկ ծնեալ մարդն այն: Եւ մինչդեռ ու- 22
տէին, առեալ յս̅ի հաց՝ օրհնեաց և եբեկ,
ետ նց̅՝ և ասէ. Առէք՝ այդ է մարմին իմ:

23 Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ եւ ետ նց̅, եւ
24 արբին 'ի նմանէ ամենեքեան։ Եւ ասէ ցն̅ս.
Այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ փոխա-
25 նակ բազմաց հեղանի։ Ամէն ասեմ ձեզ,
թէ Ոչ եւս յաւելից ըմպել 'ի բերոյ որթոյ
մինչեւ ցօրն յայն՝ յորժամ արբից զնա նոր
26 յարքայութեան այ̅։ Եւ գոհացեալ՝ ելին 'ի
27 լեառն Ձիթենեաց։ Եւ ասէ ցնոսա յս̅,
Ամենեքին գայթագղելոց էք յինէն յայսմ
գիշերի. զի գրեալ է, թէ Հարից զհովիւն եւ
28 ոչխարքն ցրուեսցին։ Այլ յետ յարութեան
իմոյ՝ յառաջագոյն երթայց ք̅ զձեզ 'ի Գա-
29 լիլեա։ Պատասխանի ետ պետրոս եւ ասէ
ցնա, Թէպէտ եւ ամենեքին գայթագղեսցին,
30 այլ ես ոչ։ Եւ ասէ ցնա յս̅, Ամէն ասեմ
քեզ, թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչեւ
հաւու խօսեալ իցէ երիցս ուրասցիս զիս*։
31 Իսկ պետրոս առաւել եւս պնդէր եւ ասէր.
Եթէ մեռանել եւս հասանիցէ ը̅ քեզ, զքեզ
ոչ ուրացայց, նոյնպէս եւ ամենեքեան ա-
32 սէին։ Գան 'ի գեօղն՝ որում անուն էր
գեթսեմանի. եւ ասէ ցաշակերտսն, Նստա-
33 րուք աստ՝ մինչեւ ես յաղօթս կացից։ Եւ
առնու ընդ իւր զպետրոս եւ զյակոբոս եւ

---

*'Ի Յոյնն, Մինչեւ հաւու խօսեալ իցէ երկիցս՝ երիցս ուրասցիս զիս։

զՅովհաննէս, եւ սկսաւ տխրել եւ հոգալ ։
Յայնժամ ասէ ցնս, Տրտում է անձն իմ 34
մինչեւ ՚ի մահ. մնացէք աստ եւ արթուն կա-
ցէք ։ Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յա- 35
ռաջ, անկաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
կիր. եւ կայր յաղօթս, զի եթէ հնար ինչ է՝
անցցէ ՚ի նմանէ ժամն ։ Եւ ասէ. Աբբա՛ 36
Հայր՝ ամ ինչ քեզ հնարաւոր է, անցո՛ ըզ-
բաժակս զայս յինէն. բայց ո՛չ որպէս ես
կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս ։ Եւ գայ՝ գը- 37
տանէ զնս զի ննջէին, եւ ասէ ցպետրոս,
Սիմոն ննջե՞ս. ո՞չ կարացեր ժամ մի ար-
թուն կալ ։ Արթո՛ւն կացէք եւ յաղօթս 38
կացէք, զի մի՛ մտջիք ՚ի փորձութիւն. ոգիս
յօժար է, բայց մարմինս տկար ։* Եւ դար- 39
ձեալ չոքաւ եկաց յաղօթս, եւ զնոյն բանս
ասաց ։ Դարձաւ միւսանգամ անդրէն, եւ 40
եգիտ զնս ՚ի քուն. քանզի էին աչք նց ծան-
րացեալ, եւ ոչ գիտէին թէ զինչ պատաս-
խանի տայցեն նմա ։ Գայ երրորդ անգամ, 41
եւ ասէ ցնոսա. Ննջեցէք այսուհետեւ եւ հան-
գերուք, զի հասեալ է վախճան. եկն ժամ՝
եւ ահա մատնի Որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մեղա-
ւորաց ։ Օն արիք գնասցուք, զի ահա- 42

---

* ՚Ի Յոյնն, հոգին յօժար է, բայց մար-
մինն տկար ։

Digitized by Google

ւասիկ մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս ։
43 Եւ մինչ դեռ նա զայն խօսէր, գայ յուդա
իսկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի, և
ընդ նմա ամբոխ սուսերօք և բրօք՝ 'ի քահա-
44 նայապետիցն և 'ի դպրաց և 'ի ծերոց ։ Տը-
ւեալ էր նշան մատնչին՝ և ասէր. Զոր ոք համ-
բուրեցից՝ նա է . կալջիք զնա՝ և
45 տարջիք զգուշութբ ։ Եւ մատուցեալ վաղ-
վաղակի ասէ ցնա, Ռաբբի ռաբբի. և համ-
46 բուրեաց զնա ։ Եւ նոքա արկին 'ի նա
47 ձեռս՝ և կալան զնա ։ Եւ մի ոմն յայնցա-
նէ՝ որ զնովաւն կային, ձգեաց սուր՝ և ե-
հար զծառայ քահանայապետին , և 'ի բաց
48 եհան զունկն նր ։ Պատասխանի ետ յս և
ասէ ցնոսա . Իբրև 'ի վերայ աւազակի ելէք
49 սուսերօք և բրօք ունել զիս ։ Հանապազ
առ ձեզ էի և ուսուցանէի 'ի տաճարին , և
ոչ կալարուք զիս. այլ զի լցցին գիրք մարգա-
50 րէիցն ։ Յայնժամ թողին զնա աշակերտ-
51 քն ամենեքին՝ և փախեան ։ Եւ ոմն ե-
րիտասարդ զհետ երթայր նր՝ արկեալ զիւ-
րև կտաւ մի 'ի մերկուց. ունէին զնա երի-
52 տասարդքն ։ Եւ նորա թողեալ զկտաւն՝
53 փախեաւ մերկ 'ի նոցանէ ։ Եւ տարան
զյն առ քահանայապետն կայիափա . և
գային ընդ նմա ամ քահանայապետքն և դպ-
54 պիրք և ծերք ։ Եւ պետրոս երթայր 'ի

Հեռաստանէ զհետ նր մինչև 'ի ներքս իսկ
'ի գաւիթ քահանայապետին, և նստէր ը
սպասաւորսն՝ և ջեռնոյր առ լուսովն:
Իսկ քահանայապետքն՝ և ամենայն ա- 55
տեանն խնդրէին հակառակ յնի վկայութի
ինչ, զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտանէին:
Զի բազումք սուտ վկայութի վկայէին 56
զնմանէ, և նման միմեանց ոչ էին վկայու-
թիւքն: Այլք յարուցեալ վկայէին սուտ 57
զնմանէ, և ասէին: Թէ մեք լուաք 'ի 58
դմանէ զի ասէր. Ես քակեցից զտաճարդ
զայդ ձեռագործ, և զերիս աւուրս շինեցից
այլ՝ առանց ձեռագործի: Սակայն և այն- 59
պէս չէր նման վկայութիւն նց: Ապա յա- 60
րուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցա-
նէր զյս, և ասէր. Ոչինչ տաս պատասխանի,
զինչ դոքա զքէն վկայեն: Եւ նա լուռ և 61
եթ կայր՝ և չտայր ինչ պատասխանի: Դար-
ձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա կրկ-
կին անգամ՝ և ասէր, Դու ես քս որդի այ
օրհնելոյն: Պատասխանի ետ յս և ասէ 62
ցնա, Դու ասացեր՝ թէ ես եմ. բայց տե-
սանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ը աջմէ զօ-
րութեն, և եկեալ ը ամպս երկնից: Եւ 63
քահանայապետն պատառեաց փաղփաղակի
զպատմուճանս իւր՝ և ասէ. Զինչ ևս պի-
տոյ են մեզ վկայք: Ահա լուայք ամենե- 64

քին զհայհոյութիւն 'ի բերանոյ դորա , զիա՞րդ
թուի ձեզ . և ամենեքեան դատապարտե-
65 ցին զնա՝ թէ մահապարտ է : Եւ ոմանք
սկսան թքանել ընդ երեսս նորա . ձորձ ըզ
գլխով արկանել՝ կոփել և ասել, Մարգա-
րէա՛ց մեզ քրիստոսդ՝ ո՞վ է այն որ եհար զքեզ .
66 և սպասաւորքն ապտակս հանէին նմ: Եւ
պետրոս մինչդեռ էր 'ի խոնարհ 'ի գաւթին,
67 գայ աղախին մի քահանայապետին : Եւ
տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր . հայեցաւ ընդ նա՝
և ասէ . Եւ դու ընդ յիսուսի նազովրեցւոյ էիր :
68 Նա ուրացաւ և ասէ . Ո՛չ ճանաչեմ, և ո՛չ
գիտեմ զինչ դուդ ասես . և իբրև ել յար-
69 տաքին գաւիթն , և հաւ խօսեցաւ : Դար-
ձեալ ետես զնա աղախինն , և սկսաւ ասել
ցայնոսիկ որ շուրջն կային, թէ Եւ սա 'ի նո-
70 ցանէ է : Եւ նա դարձեալ ուրացաւ . և
յետ սակաւ միոյ դարձեալ որ շուրջն կային ,
ասեն ցպետրոս . Արդարև և դու 'ի նոցանէ
ես , քանզի գալիլեացի ես՝ և խօսքդ իսկ քո
71 նման են : Եւ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ
և ասել, թէ Ո՛չ գիտեմ զայրն զորմէ դուքդ
72 ասէք : Եւ նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսե-
ցաւ . և յիշեաց պետրոս զբանն՝ զոր ասաց
ցնա յիսուս, թէ Չև՛ իցէ հաւու երկիցս խօսեալ՝
զի դու երիցս ուրասցիս զիս . և սկսաւ լալ :

ԳԼ· ԺԵ·

Եւ վաղվաղակի ը̄ն առաւօտն· խորհուրդ 1
արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ
ծերովքն եւ դպրօքն՝ եւ ա̄մ ատենաւն, կապե-
ցին զյս̄· եւ տարան մատնեցին պիղատոսի։
Եհարց ցնա պիղատոս եւ ասէ. Դո՞ւ ես 2
թագաւորն հրէից. Նա. պատասխանի ետ
նմա եւ ասէ, Դու ասես ։ Եւ չարախօսէին 3
զնմանէ յոյժ քահանայապետքն, եւ նա ոչ
ինչ տայր պատասխանի։ Իսկ պիղատոս 4
դարձեալ հարցանէր զնա, Ոչ ի՞նչ տաս պա-
տասխանի. տես քանի՞ ամբաստանեն զք-
քէն։ Եւ յս̄ այնուհետեւ ոչինչ ետ պա- 5
տասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ պիղա-
տոսի։ Բայց ը̄ն. տօնի արձակէր նց̄ զմի որ 6
զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին։ Եւ 7
էր որում անուն էր Բարաբբա՝ կապեալ
ը̄ն խռովիչսն, որոց 'ի խռովելն՝ այր մի սպա-
նեալ էր։ 'Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղա- 8
կել ամբոխն եւ խնդրել՝ ո̄պ սովոր էր, զի
արձակեսցէ նց̄ զԲարաբբայն ։ Պատասա- 9
խանի ետ պիղատոս եւ ասէ ցնս̄. Կամի՞ք՝ զի
արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից։ Քան- 10
զի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զն-
նա քահանայապետքն.։ Որք եւ զամբոխն 11
հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ նց̄ զԲարաբ-

Digitized by Google

12 քայն ։ Դարձեալ պատասխանի ետ պիղա-
տոս և ասէ ցնս․ Իսկ զի՞նչ կամիք թէ ա-
13 րարից զարքայն հրէից ։ Եւ նոքա դար-
ձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք 'ի քահանայա-
14 պետից, 'Ի խաչ հան զդա ։ Ասէ ցնոսա
պիղատոս․ Զի՞նչ՝ ինչ չար արարեալ իցէ
դորա․ և նք առաւել ևս աղաղակէին՝ և ա-
15 սէին, 'Ի խաչ հան զդա։ Իսկ պիղատոս
իբրև զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին,
արձակեաց նց զբարաբբայն․ և զյս զան
հարեալ ետ 'ի ձեռս, զի 'ի խաչ ելանիցէ։
16 Եւ զինուորքն տարան զնա 'ի ներքս 'ի
գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր․ և կոչեն
17 միանգամայն զամ զգունդն ։ Եւ զգեցու-
ցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և
եդին 'ի գլուխ նր պսակ արարեալ 'ի փշոց․
18 Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել․ Ողջ
19 եր արքայդ հրէից ։ Եւ ծեծէին զգլուխն
եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս, և 'ի
20 ծունր իջեալ երկիր պագանէին նմա ։ Եւ
իբրև կատակեցին զնա՝ մերկացուցին ըզ-
քղամիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա
զիւր հանդերձն, և ածին արտաքս զի 'ի
21 խաչ հանցեն զնա ։ Եւ ունէին պահակ
զսիմոն կիւրենացի՝ որ էր այն անցանէր՝ ե-
կեալ յագարակէ, զհայրն աղեքսանդրի և
ռուփայ․ զի բարձցէ զխաչափայտն նորա։

Եւ ածեն զնա 'ի գողգոթա տեղի մի, որ 22
թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ: Եւ տային 23
նմա գինի զմռսեալ, և նա ոչ առ. և հա-
նին զնա 'ի խաչ: Եւ բաժանեցին ըզ 24
հանդերձս նր, արկեալ վիճակս 'ի վր՝ թէ
ո զինչ առնուցու: Էր ժամ երրորդ՝ և 25
հանին զնա 'ի խաչ: Եւ էր գիր վնասու 26
նր գրեալ՝ թէ Թագաւոր է հրէից: Եւ 27
ը նմա հանին 'ի խաչ երկուս աւազակս. մի
ը աջմէ, և մի ը ահեկէ նր: Եւ լցաւ 28
գիրն որ ասէ, թէ Ընդ անօրէնս համարեցաւ:
Եւ որք անցանէինն՝ հայհոյէին զնա 29
շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին. Վաշ
որքակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շի-
նէիր. ապրեցո զանձն քո և էջ 'ի խաչէդ: 30
Նոյնպէս և քահանայապետքն այպն ա- 31
րարեալ ը միմեանս հանդերձ դպրօքն ա-
սէին. Զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապ-
րեցուցանել: Քս արքայ իէլի իջցէ 32
այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւա-
տասցուք դմա. և որ ը նմա 'ի խաչն ելեալ
էին՝ նախատէին զնա: Եւ իբրև վեց 33
ժամ եղև՝ խաւար կալաւ զմ երկիր մին-
չև ցինն ժամ: Եւ յիններորդ ժամուն ա- 34
ղաղակեաց յս 'ի ձայն մեծ, և ասէ. Էղի՛
էղի՛ լամա սաբաքթանի. որ թարգմանի,
ած իմ ած իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս: Եւ 35

-ոմանք 'ի նոցանէ որ՝ շուրջն կային զնովաւ՝
իբրև լուան, ասէին թէ Զեղիա կարդայ։
36 Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի
քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմ-
պել նմ, և ասէ. թո՛յլ տուր, տեսցուք՝ գա՞յ
37 եղիա իջուցանել զդա։ Եւ Յս արձակեաց
38 ձայն մեծ՝ և եհան զոգի։ Եւ վարագոյր տա-
ճարին պատառեցաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ
39 մինչև 'ի խոնարհ։ Եւ տեսեալ հարիւրա-
պետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և
եհան զոգի, ասէ. Արդարև այրս այս որդի
40 այ էր։ Էին և կանայք՝ որ հայէին 'ի հե-
ռաստանէ, յորս էր Մարիամ Մագդաղենա-
ցի՝ և Մարիամ յակովբայ փոքերկան և յով-
41 սեայ մայրն, և սողոմէ. Որք յորժամ
էրն 'ի գալիլեա՝ զհետ երթային նր և պաշ-
տէին զնա. և այլ բազում կանայք՝ որ ընդ նմա
42 ելեալ էին յեմ։ Եւ իբրև երեկոյ եղև,
քանզի ուրբաթ էր՝ որ 'ի շաբաթն մտանէր,
43 եկեալ յովսէփ որ յարիմաթեայն էր՝ այր
պարկեշտ նախարար, որ և ինքն իսկ ակն
ունէր արքայութեանն այ. համարձակեցաւ՝
եմուտ առ պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն
44 յսի։ Եւ պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ
վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւ-
րապետն, եհարց զնա և ասէ թէ Արդարև
45 այնչափ վաղ մեռաւ։ Եւ իբրև ստուգեաց

Digitized by Google

'ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմար-
մինն՝ յովսեփայ: Եւ յովսէփ գնեաց կտաւ՝ 46
եւ իջուցեալ զնա պատեաց կտաւովն, եւ եդ
'ի գերեզմանի, զոր էր փորեալ 'ի վիմէ. եւ
թաւալեցոյց վէմ մի 'ի դուռն գերեզմանին:
Իսկ մարիամ մագդաղենացի, եւ մարիամ 47
յակովբայ եւ յովսեայ՝ տեսին զտեղին ուր
եդաւ:

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ իբրեւ անց շաբաթն, մարիամ մագ- 1
դաղենացի՝ եւ մարիամ յակովբայ եւ սա-
ղովմէ՝ չոքան պատրաստեցին խունկս, զի
եկեսցեն օծցեն զնա: Եւ ընդ առաւօտս 2
միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ ա-
րեւագալն: Եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՞վ թա- 3
ւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց գերեզմա-
նին: Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալե- 4
ցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի
էր մեծ յոյժ: Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գե- 5
րեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստէր
ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան
սպիտակ, եւ զարհուրեցան: Եւ նա ասէ 6
ցնո. Մի՛ երկնչիք, զյս խնդրէք զնազովրեցի
զխաչելեալն, յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւա-
սիկ տեղին՝ ուր եդին զնա: Այլ երթայք 7
ասացէք ցաշակերտսն՝ եւ ցպետրոս, եթէ

ահա յառաջագոյն երթայ ք̃ զձեզ 'ի գա-
լիլեա , անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ա-
8 սացն ձեզ ։ Եւ իբրև լուան՝ ելին և փա-
խեան 'ի գերեզմանէն , քանզի զահի հա-
րեալ էին . և ոչ ումեք ինչ ասացին , զի
9 երկնչէին ։ Յարուցեալ յն̃ առաւօտուն ա-
ռաջինն միաշաբաթուն՝ երևեցաւ մարիա-
մու մագդաղենացւոյ , յորմէ հանեալ էր
10 զեօթն դևսն ։ Եւ նա երթեալ պատմեաց
այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին , մինչ դեռ ս-
11 գային և լային ։ Նոքա իբրև լուան թէ կեն-
դանի է՝ և երևեցաւ նմ̃, ոչ հաւատային ։
12 Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք
13 երթային յանդաստան* ։ Նոքա չոքան
պատմեցին այլոց , և ոչ նց̃ հաւատային ։
14 Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն՝
երևեցաւ նց̃ , և թշնամանեաց զանհաւա-
տութի̃նց̃, և զխստասրտութի̃. զի որ երևե-
ցաւ նոցա յարուցեալ 'ի մեռելոց՝ և նոքա
15 ոչ հաւատացին ։ Եւ ասէ ցնոսա , Երթայք
յաշխարհ ամ̃ , և քարոզեցէք զաւետարանն
16 ամենայն արարածոց ։ Որ հաւատայ և մկր-
տեսցի՝ կեցցէ , և որ ոչն հաւատայ՝ դատա-

---

* 'Ի Յոյնն , Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ երկուցն 'ի նցէ , որք գնային և երթային յանդաստան ։

պարտեսցի ։ Նշանք այսորքիկ որ հաւա- 17
տանն , երթիցեն զհետ այնոցիկ . Յանուն
իմ դևս հանցեն , լեզուս խօսեսցին ։ ՚Ի 18
ձեռս իւրեանց օձս բարձցեն . և եթէ մա-
հացու ինչ դեղ արբցեն՝ նց̃ ինչ ոչ վնա-
սեսցէ . ՚ի վր̃ հիւանդաց ձեռս դիցեն՝ և
բժշկեսցին ։ Եւ ինքն տր̃ յս̃ յետ խօսելոյն 19
ը̃ նս̃՝ համբարձաւ յերկինս, և նստաւ ընդ
աջմէ հօր ։ Եւ նոքա ելեալ քարոզէին ը̃ 20
ամ̃ երկիր՝ տն̃ գործակցութբ̃ . և զբանն
հաստատէին ամ̃ նշանօք՝ որ երթայր զհետ
նոցա ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ:

ԳԼ. Ա:

1 ՔԱՆԶԻ բազումք յօժարեցին վե-
րստին կարգել զպատմութիւն վասն
2 իրացն հաստատելոց 'ի մեզ. Որպէս ա-
ւանդեցին մեզ՝ որ 'ի սկզբանէ ականատեսք
3 եւ սպասաւորք եղեն բանին. Կամ եղէ
եւ ինձ՝ որ 'ի սկզբանէ զհետ երթեալ
էի ամի, ճշմարտութ. կարգաւ գրել քեզ՝
4 քաջդ Թէոփիլէ. Զի ծանիցես զբանիցն
որոց աշակերտեցար, զճշմարտութիւնն:
5 Եւ եղեւ յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաս-
տանի՝ քահանայ ոմն անուն Զաքարիա 'ի
դասակարգէ աբիայ. եւ կին նր 'ի դստերաց
6 ահարոնի, եւ անուն նր եղիսաբեթ. Եւ
էին արդարք երկոքին առաջի այ, գնային
յամ պատուիրանս եւ յիրաւունս տն անա-
7 րատք: Եւ ոչ գոյր նց որդեակ, քանզի ե-
ղիսաբեթ ամուլ էր. եւ երկոքեան անցեալ
8 էին զաւուրբք իւրեանց: Եւ եղեւ 'ի քա-

Digitized by Google

հանայանալն նր ը̄ կարգի աւուրցն հասա-
նելոյ առաջի այ, Ըստ օրինի քահանայու- 9
թեն՝ եհաս նմա խունկ արկանել մտեալ 'ի
տաճարն տն : Եւ ամ բազմութի ժողովր- 10
դեանն կային յաղօթս արտաքոյ՝ 'ի ժամ
խնկոցն : Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ տն . 11
զի կայր ը̄ աջմէ սեղանոյ խնկոցն : Եւ 12
խռովեցաւ զաքարիա՝ իբրեւ ետես, եւ ան-
կաւ ահ 'ի վր նր : Ասէ ցնա հրեշտակն 13
տն . Մի երկնչիր զաքարիա՝ զի լսելի եղեն ա-
ղօթք քո, եւ կին քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ
որդի՝ եւ կոչեսցես զանուն նր յովհաննէս :
Եւ եղիցի քեզ ուրախութի եւ ցնծութի . 14
եւ բազումք 'ի ծննդեան նորա խնդասցեն .
զի եղիցի մեծ առաջի տն . եւ գինի եւ օղի
մի՛ արբցէ . եւ հոգւով սրբով լցցի անդստին 15
յորովայնէ մօր իւրոյ : Եւ զբզմս յորդ- 16
ւոցն իէլի դարձուսցէ 'ի տր ած իւրեանց .
Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նր հոգւով զօ- 17
րութբ եղիայի՝ դարձուցանել զսիրտս հարց
յորդիս, եւ զանհաւանս՝ յիմաստութի արդա-
րոց . պատրաստել տն ժողովուրդ կազմեալ :
Եւ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն . Ըստ ի՞ւ գի- 18
տացից զայդ . զի ես ծեր եմ, եւ կին իմ ան-
ցեալ զաւուրբք իւրովք : Պատասխանի ետ 19
հրեշտակն եւ ասէ ցնա . Ես եմ գաբրիէլ՝ որ
կամ առաջի այ, եւ առաքեցայ խօսել ընդ

Digitized by Google

20 քեզ՝ և աւետարանել քեզ զայդ։ Եւ ա-
հա եղիցիս համր, և մի՛ կարասցես խօսել
մինչև ցօրն յորում այդ լինիցի. փոխանակ
զի ոչ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք լցցին ՚ի
21 ժամանակի իւրեանց։ Եւ ժողովուրդն
ակն ունէր զաքարիայ, և զարմանային ընդ
22 յամելն նորա ՚ի տաճարին։ Եւ իբրև ել՝
ոչ կարէր խօսել ընդ նոսա. և իմացան թէ տե-
սիլ ետես ՚ի տաճարին, և նա նշանացի խօ-
23 սէր ընդ նոսա, և կայր պապանձեալ։ Եւ եղև
իբրև լցան աւուրք պաշտաման նորա, գնաց
24 ՚ի տուն իւր։ Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ
յղացաւ Եղիսաբեթ կին նորա. և թաքուցա-
25 նէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր. Զի՞նչ
գործ գործեաց ինձ Տէր յաւուրս յորս
հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ ՚ի
26 մարդկանէ։ Եւ յամսեանն վեցերորդի
առաքեցաւ գաբրիէլ հրեշտակ յԱյ ՚ի քա-
ղաք մի գալիլեացւոց՝ որում անուն էր
27 Նազարէթ, Առ կոյս խօսեցեալ առն, ո-
րում անուն էր Յովսէփ ՚ի տանէ Դաւթի.
28 և անուն կուսին Մարիամ։ Եւ եկեալ առ
նա՝ ասէ, Ուրախ լեր բերկրեալդ՝ Տր ընդ
29 քեզ։ Եւ նա ընդ բանն խռովեցաւ, և
խորհէր ընդ միտ՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս
30 այս։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Մի՛ երկնչիր
31 Մարիամ, զի գտեր շնորհս յԱյ։ Եւ ահա

յղասցիս եւ ծնցես որդի. եւ կոչեսցես զանուն
նր Յս: Սա եղիցի մեծ, եւ որդի բարձրելոյ 32
կոչեսցի. եւ տացէ նմա տր ած զաթոռն դաւ-
թի հօր նր. եւ թագաւորեսցէ ի վերայ տանն
յակոբայ ի յաւիտեանս: Եւ թագա- 33
ւորութեն նր վախճան մի՛ լիցի: Եւ ասէ 34
մարիամ ցհրեշտակն. Զիարդ լինիցի ինձ
այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ: Պատասխա- 35
խանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա. Հոգին սբ
եկեսցէ ի քեզ, եւ զօրութի բարձրելոյն հո-
վանի լիցի ի վր քո. քանզի եւ որ ծնանելոցն
է ի քէն՝ սբ է, եւ որդի այ կոչեսցի: Եւ 36
ահա եղիսաբեթ ազգական քո՝ եւ նա յղի է
ի ծերութեն իւրում, եւ այս վեցերորդ ամիս է
նր որ ամուլն կոչեցեալ էր: Զի ոչ 37
տկարասցի առ այ ամենայն բան: Եւ 38
ասէ մարիամ. Ահաւասիկ կամ աղախին
տն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. եւ գնաց ի
նմանէ հրեշտակն: Յարուցեալ մարիամ 39
յաւուրսն յայնոսիկ, գնաց ի լեռնակողմն
փութապէս ի քաղաքն յուդայ: Եւ ե- 40
մուտ ի տուն զաքարիայ, եւ ետ ողջոյն
եղիսաբեթի: Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ զող- 41
ջոյն մարիամու եղիսաբեթ. խաղաց մա-
նուկն յորովայնի նր. եւ լցաւ եղիսաբեթ
հոգւով սրբով: Եւ ի ձայն բարձր ա- 42
ղաղակեաց եւ ասէ. Օրհնեալ ես դու ի կա-

Digitized by Google

նայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո։
43 Եւ ուստի՞ է ինձ այս, զի եկեսցէ մայր տն
44 իմոյ առ իս։ Զի ահաւասիկ իբրև եղև
ձայն ողջունի քո յականջս իմ, խաղաց
45 մանուկս յորովայնի իմում։ Եւ երանի որ
հաւատայցէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ա-
46 սացելոցս նմա 'ի տեառնէ։ Եւ ասէ Մարիամ.
47 Մեծացուսցէ անձն իմ զտէր. Եւ ցնծա-
48 ցաւ հոգի իմ յԱստուած փրկիչ իմ։ Զի հայե-
ցաւ 'ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ. զի
ահա յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ ամ
49 ազգք։ Զի արար ինձ մեծամեծս հզօրն,
50 և սուրբ է անուն նորա։ Եւ ողորմութիւն նր
51 ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց։ Արար
զօրութիւն բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբար-
52 տաւանս մտօք սրտից իւրեանց։ Քա-
կեաց զհզօրս յաթոռոց, և բարձրացոյց զ-
53 խոնարհս։ Զքաղցեալս լցոյց բարութ, և
54 զմեծատունս արձակեաց ունայնս։ Պաշտ-
պանեաց իէլի ծառայի իւրում՝ յիշել
55 զողորմութիւնս։ Որպէս խօսեցաւ առ
հարսն մեր՝ աբրահամու և զաւակի նորա
56 յաւիտեան։ Եկաց մարիամ առ նմ
իբրև ամիսս երիս, և դարձաւ 'ի տուն իւր։
57 Եւ եղիսաբեթի լցաւ ժամանակք ծնանե-
58 լոյ. և ծնաւ որդի։ Եւ լուան որ շուրջ զնո-
վաւ էին և ազգատոհմ նր, զի մեծ արար

Digitized by Google

էր զողորմութիւն իւր ընդ նմա. եւ խնդային ընդ
նմա: Եւ եղեւ յաւուրն ութերորդի՝ եկին 59
թլփատել զմանուկն, եւ կոչէին զնա յանուն
հօր իւրոյ Զաքարիա: Պատասխանի ետ 60
մայր նորա եւ ասէ. Ոչ՝ այլ կոչեսցի Յովհաննէս:
Եւ ասեն ցնա. Ի՛ անզի ոչ ոք է յազգի քում, 61
որոյ կոչի անուն Յովհաննէս: Ակնարկէին 62
հօրն նորա՝ թէ զինչ կամիցի կոչել զնա: Եւ 63
խնդրեաց տախտակ, գրեաց եւ ասէ. Յով-
հաննէս է անուն դորա. եւ զարմացան ա-
մենեքին: Եւ բացաւ բերան նորա վաղվա- 64
ղակի՝ եւ լեզու նորա, եւ խօսէր՝ եւ օրհնէր
զԱստուած: Եւ եղեւ ահ 'ի վերայ ամենեցուն որ 65
լսէին զայս, եւ որ շուրջ բնակեալ էին զնո-
քօք. եւ ընդ ամենայն լեռնակողմն Հրէաստանի
պատմէին ամենայն բանքս այսոքիկ: Եւ եդին 66
ամենեքեան որ լսէինն 'ի սիրտս իւրեանց,
եւ ասէին. Զի՞նչ լինիցի մանուկս այս, եւ
ձեռն Տեառն էր ընդ նմա: Եւ Զաքարիա հայր 67
նորա լցաւ հոգւով սրբով, մարգարէացաւ եւ
ասէ: Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի, զի յայց 68
ել մեզ, եւ արար փրկութիւն ժողովրդեան իւ-
րում: Եւ յարոյց եղջիւր փրկութեան մեզ 69
'ի տանէ Դաւթի ծառայի իւրոյ: Որպէս 70
խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ յաւիտենից
մարգարէքն նորա էին: Փրկութիւն 'ի թշնա- 71
մեաց մերոց, եւ 'ի ձեռաց ամենայն ատելեաց մե-

72 րոց։ Առնել ողորմութիւն ընդ հարս մեր,
73 և յիշել զուխտն իւր սուրբ։ Զերդումն
զոր երդուաւ աբրահամու հօր մերում
74 տալ մեզ,՝ Առանց երկիւղի՝ ՚ի ձեռաց
թշնամեաց մերոց փրկեալս պաշտել զնա,
75 Սրբութեամբ և արդարութեամբ առաջի նր զամ
76 աւուրս կենաց մերոց։ Եւ դու մանուկ
մարգարէ բարձրելոյ կոչեսցիս. զի երթի-
ցես առաջի երեսաց տն՝ պատրաստել զճա-
77 նապարհս նր։ Տալ գիտութիւն փրկութե
ժողովրդեան նր՝ ՚ի թողութիւն մեղաց նց,
78 Վասն գթութեան ողորմութեան այ մերոյ.
որովք այց արասցէ մեզ արեգակն ՚ի բար-
79 ձանց, Երևել որոց ՚ի խաւարի և ՚ի ստու-
երս մահու նստէին. ուղղել զոտս մեր ՚ի
80 ճանապարհս խաղաղութեան։ Եւ մանուկն
աճէր և զօրանայր հոգւով. և էր յանա-
պատս մինչև յօր երևելոյ նր իէլի.

ԳԼ. Բ.

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն յայնոսիկ ել
հրաման յօգոստոս կայսերէ՝ աշխար-
2 հագիր առնել ընդ ամ տիեզերս։ Այս
աշխարհագիր եղև ՚ի դատաւորութեան
3 Ասորւոց կիւրենեայ։ Եւ երթային ամե-
նեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւրա-
4 քանչիւր քաղաքի։ Ել և յովսէփ ՚ի գա-

լիլեէ 'ի քաղաքէ Նազարեթէ 'ի Հրէաս-
տան 'ի քաղաք Դաւթի՝ որ կոչի Բեթղե-
հէմ, վասն լինելոյ նր̃ 'ի տանէ և յազգէ
Դաւթի. Մտանել յաշխարհագիր մարե- 5
մաւ հանդերձ՝ զոր խօսեալն էր նմա, և
էր յղի: Եւ եղև 'ի հասանելն նոցա անդր, 6
լցան աւուրք ծնանելոյ նր̃: Եւ ծնաւ զոր- 7
դին իւր զանդրանիկ, և պատեաց 'ի խան-
ձարուրս՝ և եդ զնա 'ի մսուր. զի ոչ գոյր
նոցա տեղի յիջևանին: Եւ հովիւք էին 8
'ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեայք, որ պա-
հէին զպահպանութիս գիշերւոյ հօտից իւ-
րեանց: Եւ հրեշտակ Տն̃ երևեցաւ նոցա, 9
և փառք Տն̃ ծագեցին առ նս̃. և երկեան
երկիւղ մեծ: Եւ ասէ ցնս̃ հրեշտակն. 10
Մ'ի երկնչիք՝ զի ահաւասիկ աւետարանեմ
ձեզ ուրախութի մեծ, որ եղիցի ա̃մ ժո-
ղովրդեանն. Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, 11
որ է՝ օծեալ Տր̃ 'ի քաղաքի Դաւթի: Եւ 12
այս նշանակ ձեզ. գտանիցէք մանուկ պա-
տեալ 'ի խանձարուրս, և եդեալ 'ի մսուր:
Եւ յանկարծակի եղև ը̃ հրեշտակին ընդ 13
այնմիկ բազմութի զօրաց երկնաւորաց,
որ օրհնէին զա̃ծ և ասէին: Փառք 'ի 14
բարձունս ա̃յ, և յերկիր խաղաղութի, 'ի
մարդիկ հաճութի: Եւ եղև իբրև վերացան 15
'ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմի-

Digitized by Google

միմեանս Հովիւքն. Եկա՛յք երթիցուք մինչև
ցԲեթղեհէմ, և տեսցուք զինչ է բանս այս
16 որ եղև, զոր Տ՟ր եցոյց մեզ։ Եւ եկին փու-
թանակի, և գտին զՄարիամ և զՅովսէփ և
17 զմանուկն եդեալ 'ի մսուր։ Եւ ծանեան
18 վ՟ն բանին՝ որ ասացաւ ն՟ց զմանկանէն։ Եւ
ամենեքեան որ լսէին, զարմանային վ՟ն բա-
19 նիցն՝ զոր խօսեցան ը՟ն ն՟ն Հովիւքն։ Եւ
Մարիամ զա՟մ զբանս զայսոսիկ պահէր, և
20 խելամուտ լինէր 'ի սրտի իւրում։ Եւ
դարձան Հովիւքն, փառաւոր առնէին և
օրհնէին զա՟ծ վ՟ն ա՟մի՝ զոր լուան և տեսին.
21 ո՟պ պատմեցաւ նոցա։ Եւ իբրև լցան ա-
ւուրք ութ թլփատել զնա, և կոչեցաւ ա-
նուն նր՟ Յ՟ս՝ որ կոչեցեալն էր 'ի հրեշտակէն,
22 մինչչև յղացեալ էր զնա յորովայնի։ Եւ
իբրև լցան աւուրք սրբութե՟ն նր՟ ը՟ստ օրինացն
Մովսեսի, ածին զնա յե՟մ յանդիման տե-
23 նել տ՟ն. Որպէս և գրեալ է յօրէնս տ՟ն,
թէ Ա՟մ արու որ բանայ զարգանդ՝ սուրբ տ՟ն
24 կոչեսցի։ Եւ տալ պատարագս՝ ը՟ստ ասա-
ցելոյն յօրէնս տ՟ն, զոյգս տատրակաց, կա՟մ
25 երկուս ձագս աղաւնեաց։ Եւ ահա այր մի
էր յե՟մ, որոյ անուն էր Սիմէոն. և էր այրն
այն արդար և երկիւղած, և ակն ունէր
մխիթարութե՟ն իէլի, և հոգի ս՟բ էր 'ի նմա։
26 Եւ էր նր՟ հրաման առեալ 'ի հոգւոյն ս՟բյ՝ մի

տեսանել զմահ, մինչև տեսցէ զօծեալն Տն։
Եւ եկն հոգւովն ՚ի տաճարն. և իբրև ածին 27
ծնողքն զմանուկն Յս՝ առնել նմա ըստ սովորութ
օրինացն ՚ի վր նր։ Եւ նա առընկալեալ զնա 28
՚ի գիրկս իւր, և օրհնեաց զԱծ, և ասէ։
Արդ՝ արձակես զծառայս քո Տր ըստ բանի 29
քում ՚ի խաղաղութի. Զի տեսին աչք 30
իմ զփրկութիւն քո. Զոր պատրաստե- 31
ցեր առաջի ամ ժողովրդոց։ Լոյս ՚ի յայտ- 32
նութի հեթանոսաց, և փառս ժողովրդ-
եան քում իէլի։ Եւ էին հայրն և մայրն 33
նր զարմացեալ ՚ի վերայ բանիցն, որ խօսէին
զնմանէ։ Եւ օրհնեաց զնս սիմէովն, և ասէ 34
ցմարիամ մայր նր. Ահա սա կայ ՚ի գլորումն
և ՚ի կանգնումն բազմաց ՚ի մէջ իէլի, և ՚ի
նշան հակառակութե. Եւ ընդ քո իսկ անձն 35
անցցէ սուր. զի յայտնեսցին ՚ի բզմ սրտից
խորհուրդք։ Եւ անդ էր աննա մարգարէ 36
դուստր փանուելի յազգէ ասերայ. սա ին-
քն անցեալ էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ
ը առն ամս եօթն ՚ի կուսութէ իւրմէ։ Եւ 37
էր այրի ամաց իբրև ութսուն և չորից. որ
ոչ մեկնէր ՚ի տաճարէն, այլ պահօք և աղօ-
թիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ։ Եւ սա 38
՚ի նմին ժամու յարուցեալ գոհանայր զՏնէ
և խօսէր զնմանէ ընդ ամենեսեան՝ որ ակն ու-
նէին փրկութեն երսղմի։ Եւ իբրև կատա- 39

րեցին զամ̃ ըստ օրինացն տն̃, դարձան անդ-
րէն 'ի Գալիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց Նա-
40 զարեթ: Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր
լի իմաստութբ̃. եւ շնորհք այ̃ էին 'ի վ̃ն նր̃:
41 Եւ երթային ծնողք նր̃ ամի ամի յԵէմ
42 'ի տօն զատկին: Եւ իբրեւ եղեն նր̃ ամք
երկոտասան, յելանել նոցա յԵէմ ըստ սո-
43 վորութե̃ տօնին, Եւ կատարել զաւուրսն՝ եւ
դառնալ անդրէն, մնաց յս̃ մանուկն յԵէմ.
44 եւ ոչ գիտացին ծնողքն նր̃: Կարծէին զ
նմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ. եկին իբ-
րեւ աւուր միոյ ճանապարհ՝ եւ խնդրէին զ
45 նա ը̃ դրացիսն եւ ընդ ծանօթս: Եւ իբրեւ
ոչ գտին, դարձան անդրէն յԵէմ խնդրել
46 զնա: Եւ եղեւ յետ երից աւուրց՝ գտին
զնա 'ի տաճարին, զի նստէր ընդ վարդա-
պետսն՝ լսէր 'ի նոցանէ, եւ հարցանէր զնո-
47 սա: Զարմանային ամենեքեան՝ որ լսէին
'ի նմանէ՝ ը̃ իմաստութիւն եւ ը̃ պատասխա-
48 նիս նր̃: Եւ իբրեւ տեսին զնա՝ զքանչա-
ցան. եւ ասէ ցնա մայրն իւր, Որդեակ՝ զի՞նչ
գործ գործեցեր դու ընդ մեզ. ահաւասիկ
հայր քո եւ ես տառապեալք, խնդրէաք զ
49 քեզ: Եւ ասէ ցնս̃. Զի՞ խնդրէիք զիս.
ոչ գիտէիք եթէ 'ի տան հօր իմոյ պարտ է
50 ինձ լինել: Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն՝
51 զոր խօսեցաւ ը̃ նոսա: Եւ էջ ը̃ նս̃, եւ

գնաց 'ի Նազարէթ. և էր նց̄ հնազանդ. և
մայր նր̄ պահէր զա̄մ. զբանսն 'ի սրտի իւ-
րում: Եւ յս̄ զարգանայր իմաստութբ̄ և 52
հասակաւ, և շնորհօք յա̄յ և 'ի մարդկանէ:

ԳԼ. Գ.

Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեն տի- 1
բերեայ կայսեր, 'ի դատաւորութեան
հրէաստանի պիղատոսի պոնտացւոյ, և 'ի
չորրորդապետութե գալիլեացւոց հերովդի,
և 'ի փիլիպպոսի եղբօր նր̄ չորրորդապետու
իտուրեացւոց և տրաքոնացւոց աշխարհին,
և 'ի չորրորդապետութե լիւսանեայ աբիլենաց-
ւոյ, Եւ 'ի քահանայապետութե աննայի 2
և կայիափայ, եղև բան ա̄յ 'ի վր̄ յովհան-
նու որդւոյ զաքարիայ՝ յանապատի անդ:
Եւ եկն յա̄մ կողմն յորդանանու քարո- 3
զել մկրտութի ապաշխարութե 'ի թողութի
մեղաց: Որպ̄ և գրեալ է 'ի գիրս պատգա- 4
մաց եսայեայ մարգարէի. Ձայն բարբա-
ռոյ յանապատի. պատրաստ արարէք զճա-
նապարհ տն̄, ուղիղ արարէք զշաւիղս նր̄:
Ամենայն ձորք լցցին, և ա̄մ լերինք և բլ- 5
րունք խոնարհեսցին. և եղիցին դժուարին-
քն 'ի դիւրինս, և առապարքն 'ի հարթ
ճանապարհս: Եւ տեսցէ ա̄մ մարմին զփր- 6
կութի ա̄յ: Եւ ասէ ցժողովուրդսն ե- 7

ջեալս մկրտիլ 'ի նմանէ. Ծնունդք իժից՝ ո՞
եցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութենէն՝ որ գալոց
8 է: Արարէք այսուհետև պտուղս արժա-
նիս ապաշխարութեան. և մի՛ սկսանիցիք ասել՝
եթէ Ունիմք հայր զաբրահամ. զայս ասեմ
ձեզ, եթէ Կարող է ա̃ծ 'ի քարանցս յայս-
ցանէ յարուցանել որդիս աբրահամու:
9 Բայց ահաւասիկ տապար առ արմին ծա-
ռոց կայ. ամենայն ծառ՝ որ ո՛չ առնէ զպը-
տուղ բարուք, հատանի և 'ի հուր արկանի:
10 Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին.
11 Իսկ արդ՝ զի՞նչ գործեսցուք: Պատասխա-
նի ետ և ասէ ցնոսա. Այր իցեն երկու հան-
դերձք՝ տացէ զմին այնմ՝ որ ոչն գուցէ. և
12 որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպ̃ արասցէ: Ե-
կին և մաքսաւորք մկրտիլ, և ասեն ցնա.
13 Վարդապետ՝ զի՞նչ գործեսցուք: Եւ նա
ասէ ցն̃ս. Մի՛ ինչ աւելի քան զհրամայեալն
14 ձեզ առնիցէք: Հարցանէին զնա և զին-
ուորքն՝ և ասէին, Եւ մեք զի՞նչ գործեսցուք.
ասէ ցնոսա. Մի՛ զոք խուիցէք՝ և մի՛ զոք զըր-
պարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր:
15 Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն՝ և խորհէին
ամենեքեան 'ի սիրտս իւրեանց վս̃ Յովհան-
16 նու՝ մի՛թէ սա իցէ Քս̃ն. Պատասխանի
ետ ամենեցուն՝ և ասէ, Ես մկրտեմ զձեզ
ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս, զորոյ

չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս, նա մկրտ-
եսցէ զձեզ Հոգւով սրբով և հրով։ Որոյ 17
հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում սրբել զկալ իւր՝
և ժողովել զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր, և
զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։ Բազում 18
և այլ ինչ մխիթարութեամբ աւետարանէր ժո-
ղովրդեանն։ Բայց Հերովդէս չորրորդա- 19
պետ յանդիմանեալ 'ի նմանէ վասն Հերով-
դիայ կնոջ եղբօր իւրոյ՝ և վն ամ չարեացն
զոր գործեաց Հերովդէս։ Յաւել և զայն 20
ևս 'ի վր ամի. և եդ 'ի բանտի զՅովհան-
նէս։ Եւ եղև 'ի մկրտիլ ամ ժողովր- 21
դեանն, և Յս յնի մկրտիլն՝ և կալ յաղօթս,
բանալ երկնից, Եւ իջանել Հոգւոյն սրյ 22
մարմնաւոր տեսլեամբ իբրև զաղաւնի 'ի վր
նր. և գալ ձայն յերկնից՝ որ ասէր, Դու ես
որդի իմ սիրելի ընդ քեզ հաճեցայ։ Եւ 23
ինքն Յս էր ամաց իբրև երեսնից սկսեալ՝ ո-
րոց ոմն կարծէր որդի Յովսեփայ. Որ յակով-
բայն*. որ Հեղեայն. որ Մատաթեայն։ Որ 24
Ղևեայն, որ Մեղքեայն. որ Յաննեայն. որ
Յովսեփայն։ Որ Մատաթեայն. որ Ամով- 25
սայն որ Նաւումայն, որ Եսղեայն. որ Նան-
գեայն։ Որ Մահաթայն. որ Մատաթեայն. 26
որ Սեմեայն. որ Յովսեփայն. որ Յովդայն։

---

* 'Ի Յոյնն չ գոյ, Որ յակոբայն.

27 Որ յովհաննայ . որ ռեսայ ։ որ զօրաբա-
28 բելին . որ սաղաթիէլին . որ ներեայ ։ Որ
մելքեայ . որ ադդեայ . որ կովսամայ .
29 որ . եղմովդամայ . որ երայ ։ Որ յեսու-
ուայ . որ եղիազարայ . որ յովրամայ . որ
30 մատթայ . որ ղեւեայ ։ Որ սիմէոնին .
որ յուդային . որ յովսեփայ . որ յովնանայ .
31 որ եղիակիմայ ։ Որ մելեայ . որ մեն-
նայ . որ մատաթայ , որ նաթանայ , որ
32 դաւթին ։ Որ յեսսեայ . որ ովբեդայ .
որ բոոսայ . որ սաղմոնայ . որ նաասով-
33 նին ։ Որ ամինադաբայ . որ արամայ . որ
ադմեայ . որ առնեայ* . որ եզրովմայ .
34 որ փարեսին . որ յուդային ։ Որ յակով-
բայ . որ իսահակայ . որ աբրահամու .
35 որ թարային . որ նաքովրայ ։ Որ սերու-
գայ . որ ռագաւայ . որ փաղեկայ . որ
36 եբերայ . որ սաղային ։ Որ կայինանայ .
որ արփաքսադայ . որ սեմայ . որ նոյին .
37 որ ղամեքայ ։ Որ մաթուսաղային . որ ե-
նովքայ . որ յարեդին . որ մաղաղիէլին .
38 որ կայինանայ ։ Որ ենովսայ . որ սեթայ
որ ադամայ . որ ա՟յ ։

---

* Ի Յոյնն ոչ գոյ , Որ ադմեայ , որ առնեայ ։

ԳԼ. Դ.

Եւ յս̃ լի հոգւով սրբով դարձաւ 'ի յոր- 1
դանանէ. և վարէր հոգւովն յանապատ:
Զաւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատա- 2
նայէ. և ոչ եկեր և ոչ արբ յաւուրսն յայ-
նոսիկ, և 'ի կատարելն նց՝ քաղցեաւ: Եւ 3
ասէ ցնա սատանայ. Եթէ որդի ես այ̃, ա-
սա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի: Պատաս- 4
խանի ետ յս̃ նմա և ասէ. Գրեալ է, եթէ
ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամ̃ բանիւ
այ̃: Եւ հանեալ զնա 'ի լեառն մի բարձր՝ 5
եցոյց նմա զամ̃ թագաւորութիւնս աշխար-
հի 'ի վայրկեան ժամանակի: Եւ ասէ ցնա 6
սատանայ. Քեզ տաց զայս ամ̃ իշխանութիւ̃
և զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է և ում
կամիմ՝ տամ զսա: Արդ՝ եթէ անկեալ 7
երկիրպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղիցի
ամ̃: Պատասխանի ետ նմա յս̃ և ասէ. 8
Գրեալ է, երկիրպագցես տն̃ այ̃ քում, և
զնա միայն պաշտեսցես: Եւ ած զնա յեմ̃, 9
և կացոյց 'ի վր̃ աշտարակի տաճարին, և ա-
սէ ցնա. Եթէ որդի ես այ̃, արկ զքեզ աս-
տի 'ի վայր: Զի գրեալ է՝ եթէ հրեշ- 10
տակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝ պա-
հել զքեզ: Զի 'ի վր̃ ձեռաց բարձցեն 11
զքեզ, մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո:

12 Պատասխանի ետ նմ՛ յս և ասէ. Ասացեալ
13 է, թէ ոչ փորձեսցես զտր ած քո: Եւ
կատարեալ զամ փորձութիւն սատանայի, 'ի
14 բաց եկաց 'ի նմանէ առ ժամանակ մի: Եւ
դարձաւ յս զօրութբ հոգւոյն 'ի գալիլեա.
և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամ կողմանս գա-
15 ւառին: Եւ նա ուսուցանէր 'ի ժողովուր-
16 դս նց փառաւորեալ յամենեցունց: Եւ
եկն 'ի նազարէթ ուր սնեալն էր. և եմուտ
ըստ սովորութեն իւրում յաւուրն շաբաթու
17 'ի ժողովուրդն: Եւ ետուն նմա գիրս
զեսայեայ մարգարէի, և յարեաւ ընթեռ-
նուլ. և իբրև եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն
18 տեղին յորում գրեալն էր: Հոգի տն
'ի վերայ իմ, վն որոյ և օծ իսկ զիս, ա-
ւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժ-
19 շկել զբեկեալս սրտիւք. Քարոզել գե-
րեաց զթողութի, և կուրաց տեսանել, ար-
ձակել զվիրաւորս 'ի թողութի, քարոզել
20 զտարեկան տն ընդունելի: Եւ խփեալ
զգիրսն՝ ետ ցպաշտօնեայն, և նստաւ. և
ամենեցուն որ 'ի ժողովրդեանն էին աչք՝ 'ի
21 նա հայէին: Եւ սկսաւ ասել ցնս, Այսօր
22 լցան գիրքս այս յականջս ձեր: Եւ ամե-
նեքին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ
բանս շնորհացն. որ ելանէին 'ի բերանոյ նր.
23 և ասէին, Ո՞չ սա է որդին յովսեփայ: Եւ

ասէ ցնս, Ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս
զայս, բժիշկ՝ բժշկեա զանձն քո, որչափ
լուաք զոր արարեր 'ի կափառնաում, արա
և աստ 'ի քում գաւառի: Եւ ասէ. Ամէն 24
ասեմ ձեզ՝ թէ չէ մարգարէ ընդունելի 'ի
քաղաքի իւրում: Արդարև ասեմ ձեզ. 25
զի բազում այրիք էին յաւուրս Եղիայի 'ի
մէջ Իսրայէլի՝ յորժամ փակեցանն երկինք զերիս
ամս և զվեց ամիս. և եղև սով մեծ ընդ ամ
երկիր: Եւ ոչ առ մի 'ի նոցանէ առա- 26
քեցաւ Եղիա, բայց միայն 'ի Սարեփթայ
Սիդովնացւոց՝ առ կին մի այրի: Եւ բա- 27
զում բորոտք էին յԻսրայէլի առ Եղիսեիւ մարգա-
րէիւ. և ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբեցաւ, բայց
միայն Նէեման Ասորի: Եւ լցան ամենե- 28
քին բարկութ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին
զայս: Եւ յարուցեալ հանին զնա արտա- 29
քոյ քաղաքին, և ածին զնա մինչև յարտևան
լերինն՝ յորոյ վր քաղաքն նոցա շինեալ էր,
գահավէժ առնել զնա: Եւ նա անցեալ ընդ 30
մէջ նց՝ գնայր: Եւ էջ 'ի կափառնաում 31
'ի քաղաքն գալիլեացւոց, և ուսուցանէր
զնս 'ի շաբաթսն: Եւ զարմանային ընդ 32
վարդապետութի նր, զի իշխանութբ էր
բան նր: Եւ էր 'ի ժողովրդեանն այր մի, 33
զոր ունէր այս դիւի պղծոյ, և աղաղակեաց
'ի ձայն մեծ. Ասէ, Թո՛ղ տուր զի՞ կայ մեր և 34

քո՞ Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել
35 զմեզ. գիտեմք զքեզ ով ես, սուրբ Այ: Սաս-
տեաց 'ի նա Յս և ասէ. Պապանձեա՛ց և ե՛լ 'ի
դմանէ. զգետնեաց զնա դեւն 'ի միջի անդ՝ և
36 ել 'ի նմանէ, և ինչ ոչ վնասեաց նմա: Եւ
եղեն զարմանալիք 'ի վր ամենեցուն, խօսէին
ըն միմեանս և ասէին. Զ՞ինչ է բանս այս,
զի իշխանութբ և զօրութբ սաստէ այսոց
37 պղծոց՝ և ելանեն: Եւ ելանէր հռչակ
զնմանէ ընդ ամ տեղիս շուրջ զգաւառաւն:
38 Եւ յարուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի, ե-
39 մուտ 'ի տուն Սիմովնի: Զոքանչ Սիմով-
նի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, և աղաչե-
40 ցին զնա վս նր: Եկաց առ նմա՝ սաստեաց
ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յա-
41 րեաւ, և պաշտէր զնս: Եւ ընդ արեւուն
մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հիւանդք 'ի
պէսպէս ցաւս, բերէին զնս առ նա: Եւ նա
իւրաքանչիւր ումեք 'ի նոցանէ դնէր ձեռն
42 և բժշկէր զնս: Ելանէին դեւք 'ի բազ-
մաց, աղաղակէին և ասէին. եթէ Դու ես
որդի Այ. և նա սաստէր՝ և ոչ տայր նց թոյլ
43 խօսել, զի գիտէին թէ քն է: Եւ իբրև տիւ
եղև՝ ել գնաց յանապատ տեղի. և ժողո-
վուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչև առ նա՝
և արգելուին զնա, զի մի՛ գնասցէ 'ի նոցանէ:
44 Եւ նա ասէ ցնոսա. և այլոց քաղաքաց

պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւն
այ, զի յայն իսկ առաքեցայ։ Եւ քարոզ- 45
էր 'ի ժողովուրդսն Գալիլեացւոց։

ԳԼ. Ե.

Եւ եղեւ 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեա- 1
նրն և լսել զբանն այ, և ինքն կայր առ
ծովակին Գեննեսարեթայ։ Եւ ետես երկուս 2
նաւս՝ զի կային առ ծովակին, և ձկնորսքն
ելեալ 'ի նոցանէ՝ լուանային զգործիսն։ Եւ 3
նա 'ի մի նաւուցն՝ որ էր սիմոնի. և աղա-
չեաց զնա սակաւիկ մի տանել 'ի ներքս 'ի
ցամաքէն. նստաւ և ուսուցանէր 'ի նաւէ
անտի զժողովուրդսն։ Եւ իբրև լռեաց 'ի 4
խօսիցն, ասէ ցսիմոնին. Խաղացո 'ի խորն,
և արկէք զգործիս ձեր յորս։ Պատասխա- 5
նի ետ սիմոնին՝ և ասէ ցնա. Վարդապետ՝
զամենայն գիշերս աշխատ եղեաք՝ և ոչինչ
կալաք, բայց վն քո բանիդ արկցուք զգոր-
ծիսս։ Զայս իբրև արարին՝ փակեցին 'ի 6
ներքս բազմութի ձկանց յոյժ, մինչև պար-
պատէին ուռկանք նոցա։ Եւ ակնարկէին 7
որսակցացն 'ի միւս նաւն՝ գալ օգնել նց, և
եկին և լցան երկոքին նաւքն՝ մինչև մերձ
ընկղմել նց։ Իբրև ետես սիմոնին պետ- 8
րոս, անկաւ առ ծունկսն յսի՝ և ասէ. 'Ի բաց
գնա յինէն տէր. զի այր մեղաւոր եմ ես.

9 ·Քանզի ահ պատեաց զնա և զամենեսեան.
որ ընդ նմայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր
10 ըմբռնեցին. ՙՆոյնպէս և զյակովբոս և ըզ-
յովհաննէս՝ զորդիսն զեբեդեայ, որ էին որ-
սակիցք սիմովնի։ Եւ ասէ ցսիմովն յս̃. Մի
երկնչիր՝ յայսմ հետէ զմարդիկ որսայցես ՚ի
11 կենդանս։ Եւ հանեալ զնաւսն ՚ի ցամաք,
12 թողին զամ̃, և գնացին զհետ նր̃։ Եւ եղև
՚ի հասանելն նորա ՚ի մի քաղաքացն, ահա
այր մի լի բորոտութե̃ իբրև ետես զյս̃ ան-
կեալ ՚ի վր̃ երեսաց աղաչեաց զնա՝ և ասէ.
Տէր՝ եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։
13 Ձգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց ՚ի նա՝ և ասէ,
Կամիմ՝ սրբեա՛ց. և վաղվաղակի գնաց ՚ի
14 նմանէ բորոտութիւն։ Եւ նա պատուիրեաց
նմա մի ումեք ասել, այլ թէ երթ ցո՛յց զան-
ձըն քո քահանային, և մատո՛ պատարագ վս̃
սրբութե̃ քո, ոպ̃ և հրամայեաց մովսէս՝ ՚ի
15 վկայութի̃ նց̃։ Եւ յորդէր առաւել բանն
զնմանէ. և ժողովէին ժողովուրդք բազումք
16 լսել՝ և բժշկել ՚ի հիւանդութե̃ իւրեանց։ Եւ
նա խոյս տայր յանապատ տեղիս, և կայր
17 յաղօթս։ Եւ եղև ՚ի միում աւուրց՝ և ինքն
ուսուցանէր, և փարիսեցիքն և օրինաց
վարդապետք նստէին. որ ժողովեալ էին
յա̃մ քաղաքաց գալիլեացւոց՝ և հրէաստանի
18 և եէմի. և զօրութի̃ տն̃ էր ՚ի բժշկել զնս̃։ Եւ

ահա արք բերէին մահճօք զայր մի որ էր
անդամալոյծ, եւ խնդրէին զնա մուծանել
՚ի ներքս՝ եւ դնել առաջի նր։ Եւ իբրեւ 19
ոչ գտանէին թէ ը̄դ որ մուծանիցեն զնա ՚ի
ներքս վասն ամբոխին, ելին ՚ի տանիս եւ ՚ի
ցուոցն կախեցին զնա, եւ իջուցին մահճօքն
հանդերձ ՚ի մէջ առաջի յնի։ Եւ տեսեալ 20
զհաւատսն նց՝ ասէ ցնա. Այր դու՝ թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո։ Սկսան խորհել դպ- 21
պիրքն եւ փարիսեցիքն, եւ ասեն. Ո՞ է սա որ
խօսի զհայհոյութիւս, ո՞վ կարէ թողուլ ըզ
մեղս՝ բայց միայն ա̄ծ։ Իբրեւ գիտաց յս 22
զխորհուրդս նց, պատասխանի ետ եւ ասէ ցնս.
Զի՞ խորհիք ՚ի սիրտս ձեր։ Զի՞նչ դիւրա- 23
գոյն է, ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո,
եթէ ասել՝ արի եւ գնա։ Այլ զի գիտասջիք, 24
եթէ իշխանութի̄ ունի Որդի մարդոյ յերկ-
րի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյծն,
Քեզ ասեմ՝ արի առ զմահիճս քո՝ եւ երթ ՚ի
տուն քո։ Եւ առժամայն յարուցեալ ա- 25
ռաջի ամենեցուն՝ առ զիւրեւ յորոյ վր ան-
կեալ դնէր, գնաց ՚ի տուն իւր, եւ փառա-
ւոր առնէր զա̄ծ։ Զարմանք կալան զա- 26
մենեսեան, եւ փառաւոր առնէին զա̄ծ. լի
եղեն ահիւ եւ ասեն, եթէ Տեսաք այսօր
նոր նշան։ Եւ յետ այնորիկ ել անտի՝ եւ 27
ետես մաքսաւոր մի որում անուն էր Ղեւի,

Digitized by Google

զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան . եւ ասէ ցնա ,
28 Եկ զկնի իմ ։ Եւ թողեալ զա̄մ՝ յարեաւ
29 գնաց զկնի նորա ։ Եւ արար ընդունե-
լութիւն մեծ նմա ղեւի 'ի տան իւրում . եւ էր
ժողովուրդ բա̄զմ մաքսաւորաց եւ այլոց՝ որ
30 էին բազմեալ ընդ նս ։ Եւ տրտնջէին փա-
րիսեցիքն եւ դպիրքն նց զնմանէ առ աշա-
կերտսն նր՝ եւ ասէին . Ընդէ՞ր ընդ մաքսա-
ւորս եւ ընդ մեղաւորս ուտէք եւ ըմպէք .
31 Պատասխանի ետ յս՝ եւ ասէ ցնս , Ոչ են
32 պիտոյ բժիշկք ողջոց՝ այլ հիւանդաց ։ Եւ
ոչ եկի կոչել զարդարս , այլ զմեղաւորս
33 յապաշխարութի։ Եւ նոքա ասեն ցնա, Ընդէ՞ր
աշակերտքն յովհաննու պահեն ստէպ՝ եւ
խնդրուածս առնեն , նոյնպէս եւ փարիսեց-
34 ւոցն , եւ քոյդ ուտեն եւ ըմպեն ։ Եւ նա
ասէ ցնս. Միթէ կարո՞ղ էք մանկանց առա-
գաստի մինչ փեսայն ը̄ նս իցէ , հրաման
35 տալ պահել ։ Եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ
բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն , ապա պահես-
36 ցեն յաւուրսն յայնոսիկ ։ Ասաց եւ առակ
մի առ նս , թէ Ոչ ոք արկանէ 'ի նոր հան-
դերձէ 'ի վե̄ր հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ
եւ զնորն պատառէ , եւ ընդ հնոյն չմիաբա-
37 նի կապերտն որ 'ի նորոյն ։ Եւ ոչ ո՛ք
արկանէ գինի նոր 'ի տիկս հինս . ապա թէ
ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս .

ինքն հեղու, և տիկքն կորնչին։ Այլ գինի 38
նոր 'ի տիկս նորս արկանելի է, և երկոքին
պահին։ Եւ ոչ ոք ըմպէ զհինն՝ և կամիցի 39
զնորն. քանզի ասէ թէ հինն քաղցրագոյն է։

ԳԼ. Զ.

Եւ եղև 'ի շաբաթու յերկրորդում ա- 1
ռաջնոյն՝ անցանել նմա ը̅ արտորայսն,
և աշակերտքն նր̅ կորզէին հասկ՝ շփէին ը̅դ
ափ, և ուտէին։ Եւ ոմանք 'ի փարիսեց- 2
ւոցն ասեն ցն̅ս. Զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն
'ի շաբաթու։ Պատասխանի ետ նց̅ յս̅ և 3
ասէ. Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն դա-
ւիթ, յորժամ քաղցեաւն ինքն՝ և որ ը̅ նը-
մայն էին։ Զիա՞րդ եմուտ նա 'ի տունն 4
ա̅յ, և զհացն պառաջաւորութե̅ եկեր՝ և ետ
այնոցիկ որ ը̅ նմայն էին. զոր ո՛չ էր օրէն
ումեք ուտել, բայց միայն քահանայապե-
տիցն։ Եւ ասէ ցն̅ս. Տէ̅ր է Որդի մարդոյ 5
և շաբաթու։ Եւ եղև 'ի միւսում շաբա- 6
թուն մտանել նմա 'ի ժողովուրդն՝ և ուսու-
ցանել. և էր անդ այր մի՝ և ձեռն իւր աջ
գօսացեալ էր։ Եւ սպասէին նմա դպիրքն 7
և փարիսեցիք՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ,
զի գտանիցեն չարախօսութի̅ զնմանէ։ Եւ 8
նա գիտէր զխորհուրդս նոցա, ասէ ցայրն՝
որոյ ձեռնն գօսացեալ էր. Արի՛ անց 'ի մէջ.

9 և նա յարուցեալ եկաց։ Եւ ասէ ցնոսա Յս.
Հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է 'ի շա-
բաթու, բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել.
10 ոգի մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել։ Եւ
հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք զայրագին՝
ասէ ցնա. Ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց.
և հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրև զմիւսն։
11 Նոքա լցան յիմարութեամբ, և խօսէին ընդ
12 միմեանս՝ թէ զի՞նչ առնիցեն Յսի։ Եւ եղև
ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել 'ի լեառն կալ
յաղօթս, և հանէր զգիշերն 'ի գլուխ յա-
13 ղօթսն այ։ Եւ իբրև այգ եղև՝ կոչեաց զա-
շակերտսն իւր, և ընտրեաց 'ի նոցանէ եր-
կոտասանս զորս և առաքեալս անուանեաց։
14 Զսիմոն՝ զոր և Պետրոս անուանեաց, և
զԱնդրէաս զեղբայր նորին, և զՅակովբոս, և
զՅովհաննէս, և զՓիլիպպոս, և զԲարթո-
15 ղիմէոս, Եւ զՄատթէոս, և զԹովմաս, և
զՅակովբոս Ալփեայ, և զՍիմոն զկոչե-
16 ցեալն նախանձայոյզ, Եւ զՅուդա յակով-
բայ, և զՅուդա իսկարիովտացի որ եղև իսկ
17 մատնիչ։ Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի
տեղի մի տափարակ. և ժողով աշակերտացն
նր՝ և բազմուհ յոյժ ժողովրդեանն, յամ
Հրէաստանէ և յԵմէ՝ և յայնմ կողմանէ՝ և
18 'ի ծովեզերէն տիւրոսի և սիդոնի. Որ եկին
լսել 'ի նմանէ՝ և բժշկել 'ի հիւանդութե

իւրեանց . և նեղեալքն յայսոց պղծոց
բժշկէին : Եւ ամ ժողովուրդն խնդրէր 19
մերձենալ 'ի նա՝ զի զօրութի բազում ելա-
նէր 'ի նմանէ, և բժշկէր զամենեսին : Եւ 20
նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր՝ և
ասէ : Երանի՜ աղքատացդ հոգւով, զի
ձեր է արքայութիւն այ : Երանի՜ որ քաղ- 21
ցեալ են այժմ, զի յագեսցին : Երանի՜
որ լան այժմ, զի ծիծաղեսցին : Երանի է 22
ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ.
և յորժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն,
և հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն Որդւոյ
մարդոյ : Ուրախ լերուք յաւուր յայնմիկ և 23
ցնծասջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում են
յերկինս . ըստ դմին օրինակի առնէին մար-
գարէիցն հարք իւրեանց : Բայց վա՜յ ձեզ 24
մեծատանցդ՝ զի ընկալայք զմխիթարութի
ձեր : Վա՜յ ձեզ՝ որ յագեալդ էք այժմ՝ 25
զի քաղցիցէք . վա՜յ ձեզ՝ որ ծիծաղիքդ այժմ,
զի սգայցէք և լայցէք : Վա՜յ ձեզ՝ յորժամ 26
բարի ասիցեն զձէնջ ամ մարդիկ, զի այդ-
պէս առնէին սուտ մարգարէիցն հարք նց :
Այլ ձեզ ասեմ որ լսէքդ . Սիրեցէք ըզ 27
թշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձե-
րոց : Օրհնեցէք զանիծիչս ձեր . աղօթս 28
արարէք 'ի վր նեղչաց ձերոց : Որ հար- 29
կանէ զծնօտ քո՝ մատո՛ նմա և զմիւսն . և որ

Digitized by Google

Հանէ 'ի քէն զբաճկոն քո՝ մի՛ արգելուր 'ի
30 նմանէ և զշապիկս ։ Ամենայնի՝ որ խնդ-
րէ 'ի քէն՝ տո՛ւր , և զոր ինչ հանէ ոք 'ի քէն՝
31 մի՛ պահանջեր ։ Եւ ոպ կամիք թէ արասս-
ցեն ձեզ մարդիկ , այնպէս արասջիք և դուք
32 նց ։ Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր՝
զի՞նչ շնորհ է ձեր , զի և մեղաւորք սիրեն
33 զսիրելիս իւրեանց ։ Եւ եթէ բարի առ-
նէք բարերարաց ձերոց՝ ո՞ր շնորհ է ձեր ,
34 զի և մեղաւորք զնոյն գործեն ։ Եւ եթէ
տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիցէք
առնուլ՝ ո՞ր շնորհ է ձեր . քանզի և մեղա-
ւորք մեղաւորաց փոխ տան , զի առցեն անդ-
35 րէն զկշիռն ։ Բայց սիրեցէք զթշնամիս
ձեր , և բարի արարէք ատելեաց ձերոց . և
տո՛ւք փոխ՝ ուստի ո՛չ ակն ունիցիք առնուլ .
և եղիցին վարձք ձեր բզմ , և եղիջիք որդիք
բարձրելոյ . զի նա քաղցր է 'ի վերայ չարաց
36 և ապաշնորհաց ։ Եղերո՛ւք գթածք՝ ոպ
37 և հայրն ձեր գթած է ։ Մի՛ դատէք՝ և ո՛չ
դատիցիք . մի՛ պատժէք՝ և ո՛չ պատժիցիք ,
38 արձակեցէք՝ և արձակիցիք ։ Տո՛ւք՝ և տա-
ցի ձեզ . չափ բարւոք՝ թաթաղուն շարժուն
զեղուն՝ տացեն 'ի գոգս ձեր , նովին չափով
39 որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ ։ Ասաց և ա-
ռակ մի առ նս , Միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի
առաջնորդել , ո՛չ ապաքէն երկոքին 'ի խոր-

խորատ անկանիցին։ Ոչ է աշակերտ լաւ 40
քան զվարդապետ իւր. այլ կատարեալն
եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր։ Զի՞ տես- 41
անես զշիւղ յական եղբօր քո, եւ ՚ի քում
ական զգերանդ ոչ նշմարես։ Կամ զիա՞րդ 42
կարես ասել ցեղբայր քո, Եղբայր՝ թող հա-
նից զշիւղդ յականէ քումմէ, եւ դու ՚ի քում
ական զգերանդ ոչ տեսանես. կեղծաւոր՝
հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ, եւ ա-
պա հայեսջիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր
քո։ Զի ոչ է ծառ բարի որ առնէ պտ- 43
տուղ չար, եւ ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առ-
նէ պտուղ բարի. Զի իւրաքանչիւր ծառ 44
՚ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի. Զի ոչ եթէ ՚ի
փշոց քաղեն թուզ, եւ ոչ ՚ի մորենւոյ կթեն
խաղող։ Այր բարի ՚ի բարի գանձուց 45
սրտի իւրոյ բղխէ զբարի. եւ մարդ չար՝ ՚ի
չարէն բղխէ զչար, քանզի ՚ի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան նր։ Զի՞ կոչէք զիս 46
Տէ՛ր տէր, եւ զոր ասեմն ոչ առնէք։ Ամենայն 47
որ գայ առ իս, եւ լսէ զբանս իմ եւ առնէ զնս,
ցուցից ձեզ ում նման է։ Նման է առն՝ 48
որ շինիցէ տուն, որ փորեաց եւ խորեաց, եւ
եդ հիմն ՚ի վն վիմի. ՚ի յառնել հեղեղաց՝
բաղխեաց գետ զտունն, եւ ոչ կարաց շարժել
զնա, զի հաստատեալ էր հիմն ՚ի վերայ
վիմի։ Իսկ որ լսէ զբանս իմ եւ ոչ առնէ, 49

նման է առն՝ որ շինիցէ տուն ՚ի վերայ հողոյ
առանց հիման. զոր բախեաց գետ, և վաղ-
վաղակի անկաւ. և եղև կործանումն տանն
այնորիկ մեծ:

ԳԼ. Է.

1 Եւ իբրև կատարեաց զա̃մ զբանս իւր ՚ի
լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ՚ի Կափառ-
2 նաում: Հարիւրապետի ուրումն ծառայ
չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՚ի վախ-
3 ճանել, որ էր նմա պատուական: Իբրև
լուաւ զյս̃է, առաքեաց զծերսն ՚ի հրէից,
աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծա-
4 ռայն նր̃: Եւ նք̃ եկեալ առ յս̃ աղաչէին
զնա ստէպ՝ և ասէին, թէ Արժանի է որում
5 զշնորհս զայս առնես: Զի սիրէ զազգս
մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ:
6 Եւ յս̃ գնաց ընդ նոսա, իբրև ոչինչ կարի
հեռի էր ՚ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւ-
րապետն բարեկամս՝ և ասէ ցնա. Տէր՝ մի՛
ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական եթէ
7 ը̃ յարկաւ իմով մտանիցես: Վս̃ որոյ և
ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գա-
լոյ. այլ ասա՛ բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս
8 իմ: Զի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ
իշխանութբ̃, ունիմ ընդ ինև զինուորս, և
ասեմ սմա՝ Երթ, և երթայ. և միւսում թէ

Եկ՛, և գայ. և ծառայի իմում թէ Արա՛
զայս, և առնէ: Իսկ իբրև լուաւ զայս Յս՝ 9
զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն որ եր-
թայրն զհետ նր՝ և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ՝
թէ և ոչ յԻղի այսչափ հաւատս գտի: Եւ 10
դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի տուն,
և գտին զծառայն հիւանդ՝ բժշկեալ: Եւ 11
եղև ՚ի վաղիւն երթայր ՚ի քաղաք մի որում
անուն էր Նային. երթային ընդ նմա և աշա-
կերտքն նր և ժողովուրդ բզմ: Իբրև մերձ 12
եղև ՚ի դուռն քաղաքին, և ահա եհանէին մե-
ռեալ մի որդի միամօր մօր իւրոյ, և նա էր
այրի. և ժողովուրդ բզմ քաղաքին էր ընդ
նմա: Իբրև ետես զնա Տր՝ գթացաւ ՚ի նա 13
և ասէ, Մի՛ լար: Եւ մատուցեալ 14
մերձեցաւ ՚ի դագաղն. և որք բար-
ձեալն տանէին՝ զտեղի առին. և ասէ, Պա-
տանեակ դու՝ քեզ ասեմ, արի՛: Կանգնեցաւ 15
և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել. և ետ
զնա ցմայր իւր: Եւ ահ կալաւ զամենե- 16
սին, և փառաւոր առնէին զԱծ՝ և ասէին,
թէ Մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ՚ի մի-
ջի մերում. և թէ Տր այց արար Այ ժողովր-
դեան իւրում ՚ի բարութիւն: Եւ ել զրոյցս 17
այս ընդ ամ Հրէաստան վս նր. և ընդ ամ
կողմանս աշխարհին: Եւ պատմեցին Յով- 18
հաննու աշակերտքն իւր վս ամենայնի այ-

19 սորիկ ։ Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ո–
մանս յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս, ա–
ռաքեաց առ տր՝ եւ ասէ ․ Դո՞ւ ես որ գալոցն
20 ես , եթէ այլում ակն կալցուք ։ Եւ ե–
կեալ արքն առ նա՝ ասեն, Յովհաննէս մկր–
տիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ եւ ասէ , դո՞ւ
ես որ գալոցն ես՝ եթէ այլում ակն կալցուք ։
21 Եւ 'ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս 'ի
հիւանդութենէ եւ 'ի հարուածոց եւ յայսոց
չարաց, եւ կուրաց բազմաց շնորհեաց տե–
22 սանել ։ Պատասխանի ետ նց եւ ասէ ․ Եր–
թայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսիքդ
եւ լուայք ․ զի կոյրք տեսանեն , եւ կաղք
գնան , բորոտք սրբին , խուլք լսեն , մե–
ռեալք յառնեն , աղքատք աւետարանին ։
23 Եւ երանի իցէ որ ոչ գայթակղեսցի յիս ։
24 Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յովհան–
նու , սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վս Յով–
հաննու ․ Զի՞նչ ելէք յանապատն տեսա–
25 նել , եղէ՞գն շարժուն 'ի հողմոյ ։ Այլ զի՞նչ
ելէք տեսանել , ա՞յր 'ի հանդերձս փափկունս
զարդարեալ ․ Ահաւանիկ որ 'ի հանդերձս
երեւելիս եւ 'ի փափկունս են՝ յարքունիս են ։
26 Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել , Մարգարէ՞ ․
այո՛ , ասեմ ձեզ՝ Առաւել եւս քան զմարգա–
27 րէ ։ Զի սա՛ է վս որոյ գրեալն է , թէ
Ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՛ որ

Digitized by Google

յարդարեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։
Ամէն ասեմ ձեզ. Ոչ ոք ՚ի ծնունդս կա- 28
նանց մարգարէ քան զՅովհաննէս ոչ ոք է.
բայց փոքրիկն յարքայութեան ա՟յ մեծ է քան
զնա։ Եւ ա՟մ ժողովուրդն իբրև լուաւ՝ և 29
մաքսաւորքն, արդարացուցին զա՟ծ. զի մը-
կրտեցան ՚ի մկրտութիւն յովհաննու։ Իսկ 30
փարիսեցիքն և օրինականք զխորհուրդն ա՟յ
անարգեցին յանձինս իւրեանց, զի ոչ մկր-
տեցան ՚ի նմանէ։ Ընդ ո՞ւմ նմանեցուցից 31
զմարդիկ ազգիս այսորիկ. և ո՞ւմ իցեն նը-
մանողք։ Նման են մանկտւոյ՝ որ ՚ի հրա- 32
պարակս նստիցին, կարդայցեն զմիմեանս և
ասիցեն. Փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւե-
ցիք, ողբացաք՝ և ոչ լացիք։ Եկն յով- 33
հաննէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր, և
ասէիք. Դև գոյ ՚ի նմա։ Եկն Որդի մար- 34
դոյ՝ ուտէ և ըմպէ, և ասէք. Ահա այր կե-
րող և արբեցող՝ բարեկամ մաքսաւորաց և
մեղաւորաց։ Եւ արդարացաւ իմաստու- 35
թիւն յորդւոց իւրոց։ Աղաչէր զնա ոմն ՚ի 36
փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ հաց ը՟ նմա. և
մտեալ ՚ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ։
Եւ կին մի էր ՚ի քաղաքին մեղաւոր. իբրև 37
գիտաց թէ բազմեալ է ՚ի տան փարիսեցւոյն,
բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնուի. Կայր յետոյ 38
առ ոտս նորա՝ լայր, և արտասուօքն սկսաւ

թանալ զոտսն, և հերով գլխոյ իւրոյ ջնջ-
ջէր՝ և համբուրէր զոտսն, և օծանէր իւ-
39 ղովն։ Իսկ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կո-
չեացն զնա, ասէր ընդ միտս իւր. Սա թէ մար-
գարէ ոք էր, ապա գիտէր թէ ով՝ և որպիսի
40 ոք կին մերձենայ ՚ի սա. զի մեղաւոր է։ Պա-
տասխանի ետ յս՝ և ասէ ցնա, Սիմովն ու-
նիմ ինչ ասել քեզ. և նա ասէ, Ասա վար-
41 դապետ. և ասէ։ Երկու պարտապանք
էին ուրումն փոխատուի. միոյն պարտէր հինգ
42 հարիւր դահեկան, և միւսն՝ յիսուն։ Եւ
իբրև ոչ գոյր նց հատուցանել, երկոցունցն
շնորհեաց. արդ ասա՝ ով առաւել սիրեսցէ
43 զնա։ Ասէ սիմովն. ինձ այսպէս թուի
եթէ որում զբազումսն շնորհեաց. և նա ա-
44 սէ ցնա. Ուղիղ դատեցար։ Եւ դարձեալ
՚ի կինն կողմն, ասէ ցսիմովն. Տեսանե՞ս
զայս կին, մտի ՚ի տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց
ոչ ետուր, իսկ սա արտասուօք իւրովք ե-
թաց զոտս իմ, և հերով իւրով ջնջեաց։
45 Համբոյր մի դու ոչ ետուր ինձ, սա՝ առա-
ւել յորմէ հետէ մտեալ եմ, ոչ դադարեաց
46 ՚ի համբուրելոյ զոտս իմ։ Իւղով զգլուխ
47 իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ։ Առ
որոյ ասեմ քեզ. Թողեալ լիցին սմա մեղք
իւր բզմ, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ
թողուցու՝ շատ սիրէ, և որում սակաւ՝ սա-

Digitized by Google

կաւ. Եւ ասէ ցնա. Թողեալ լիցին քեզ 48
մեղք քո։ Եւ սկսան որ բազմեալ էին 49
ընդ նմա, ասել ընդ միտս իւրեանց. Ո՞վ է սա
որ զմեղս թողու։ Եւ նա ասէ ցկինն, 50
Հաւատքդ քո կեցուցին զքեզ, երթ ՚ի խա-
ղաղութիւն։

ԳԼ. Ը.

Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ ինքն շրջէր ընդ- 1
քաղաքս եւ ընդ գեօղս, քարոզէր եւ ա-
ւետարանէր զարքայութիւն այ. եւ երկոտա-
սանքն ընդ նմա. եւ կանայք ոմանք որ բժ- 2
շկեալ էին յայսոց չարաց եւ ՚ի հիւանդու-
թեց, Մարիամ՝ որ կոչէր Մագդաղենացի,
յորմէ եօթն դեւ ելեալ էր. Եւ յովհաննա 3
կին քուզայ հազարապետին հերովդի, եւ
շուշան, եւ այլք բազումք, որք պաշտէին զնա
յընչից իւրեանց։ Եւ ՚ի ժողովել բազում 4
ժողովրդոց, եւ ընդ քաղաքաց քաղաքաց եկե-
լոց առ նա, ասէ առակաւ։ Ել սերմա- 5
նացան սերմանել զսերմանիս իւր. եւ ՚ի սեր-
մանելն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանա-
պարհաւ՝ եւ եղեւ կոխան, եւ թռչունք երկ-
նից կերան զնա։ Եւ այլն անկաւ յապա- 6
ռաժի. եւ ընդ բուսանելն՝ չորացաւ, առ ՚ի
չգոյէ հիւթոյ, Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ 7
փշոց. եւ ընդ նմին բուսեալ փշոցն հեղձուցին

8 զնա : Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի և պա-
րարտ , և բուսեալ՝ արար պտուղ հարիւրա-
պատիկ . զայս իբրև խօսեցաւ , ասէ . Որ ու-
9 նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : Հարցանէին
զնա աշակերտքն , թէ զի՞նչ իցէ առակն :
10 Եւ նա ասէ . Ձեզ տուեալ է գիտել զխ-
որհուրդս արքայութեան այ , բայց այլոցն՝ ա-
ռակօք . զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն , և լը-
11 ւիցեն՝ և մի՛ իմասցին : Բայց առակն այս
12 ինչ է . սերմն՝ բանն այ է : Եւ որք առ ճա-
նապարհաւն , այնոքիկ են որ լսենն . և ա-
պա գայ սատանայ՝ և հանէ զբանն՝ ի սրտից
նոցա , զի մի՛ հաւատասցեն՝ և ապրեսցին :
13 Եւ որք յապառաժին , որք յորժամ լսի-
ցեն՝ խնդութ ընդունին զբանն , և արմատս
ոչ ունիցին . որք առ ժամանակ մի հաւա-
տան , և 'ի ժամանակի փորձութեան հեռա-
14 նան : Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա
են , որ իբրև լսեն զբանն՝ և 'ի հոգս և 'ի
մեծութեան և 'ի ցանկութեան աշխարհիս զբա-
15 ղեալ հեղձնուն՝ և անպտուղ լինին : Իսկ
որ յերկիրն պարարտ , որոց բարւոք և զու-
արթագին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին ,
16 և տան պտուղ համբերութ : Ոչ ոք լուցա-
նէ ճրագ և թագուցանէ ընդ կարասեաւ
կամ դնէ ը մահճօք , այլ 'ի վերայ աշտանա-
կի դնէ . զի որ մտանեն՝ զլոյս տեսցեն :

Զի՛ք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի. և ոչ 17
գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի, և եկեսցէ ՚ի յայտ։
Տեսէք այսուհետև զիա՛րդ լսէքդ. զի 18
որ գուցէ՝ տացի նմա, և որ ոչն գուցէ՝ և
զոր կարծեն թէ ունիցի՝ բարձցի ՚ի նմանէ։
Եկին առ նա մայրն և եղբարք իւր, և 19
ոչ կարէին հասանել ՚ի նա վն բազմութեն։
Ազդ եղև նմա և ասեն, Մայրքո և եղ- 20
բարքքո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տե-
սանել։ Եւ ասէ ցնս. Մայր իմ և եղբարք 21
իմ սոքա են, որ զբանն այ լսեն և առնեն։
Եւ եղև ՚ի միում աւուրց ինքն ել ՚ի նաւ՝ 22
և աշակերտքն նր. և ասէ ցնս, Եկա՛յք անց-
ցուք յայնկոյս ծովակին. և գնացին։ Եւ 23
մինչ դեռ նաւէին՝ ՚ի քուն եմուտ. և էջ
մրրիկ հողմոյ ՚ի ծովակն՝ և ուռնոյր, և տագ-
նապէին։ Մատուցեալ զարթուցին զնա 24
և ասեն, Վարդապետ վարդապետ՝ կորնչիմք
աւասիկ. և նա յարուցեալ սաստեաց հող-
մոյն և խռովութե ջուրցն՝ և հանդարտեցին,
և եղև խաղաղութիւն։ Ասէ ցնս, Ո՞ւր են 25
հաւատք ձեր. և զահի հարեալ զարմացան.
և ասէին ցմիմեանս, Ո՞վ արդեօք իցէ սա՝ զի
և հողմոց և ջրոց հրաման տայ, և հնազան-
դին սմա։ Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն 26
գերգեսացւոց. որ է յայնկոյս հանդէպ գա-
լիլեայ։ Եւ ընդ ելանելն նր ՚ի ցամաք, 27

պատահեաց այր մի 'ի քաղաքէն՝ յորում էին
դևք. և բազում ժամանակս չէր հանդերձ
զգեցեալ՝ և ոչ 'ի տան բնակեալ, այլ 'ի գե-
28 րեզմանս: Եւ տեսեալ զյս, աղաղակեաց
և անկաւ առաջի նր, և ասէ մեծաձայն.
Զի՞ կայ իմ և քո յս որդի այ բարձրելոյ,
29 աղաչեմ զքեզ՝ մի՛ տանջեր զիս: Քանզի
հրաման տայր այսոյն պղծոյ ելանել 'ի մար-
դոյ. անտի. զի բազում ժամանակս յափշ-
տակեալ էր զնա, և կապէր 'ի շղթայս, և
պահէր յերկաթս, և խզէր զկապանսն, և
30 վարէր 'ի դիւէն յանապատս: Եհարց ցնա
յս և ասէ, Զի՞նչ անուն է քեզ. և նա ասէ,
Լեգէովն. զի դևք բազումք մտեալ էին 'ի
31 նա: Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի՛ հրաման տա-
32 ցէ նց երթալ յանդունդս: Եւ էր անդ
երամակ մի խոզից բազմաց արօտական 'ի
լերինն, և աղաչեցին զնա զի հրաման տա-
ցէ նց մտանել 'ի նոսա. և հրամայեաց նց:
33 Եւ ելեալ դևքն յառնէն՝ մտին 'ի խո-
զեանն. և դիմեաց երամակն 'ի դահէ ան-
34 տի 'ի ծովակն՝ և հեղձաւ: Իբրև տեսին
խոզարածքն զիրսն որ եղեն՝ փախեան, և
35 պատմեցին 'ի քաղաքին և յագարակսն: Եւ
իբրև ելին տեսանել զգործսն, և եկին առ
յս, և գտին զայրն՝ ուստի դևքն ելեալ
էին, զգեցեալ և զգաստացեալ նստէր

ոտսն Յսի, և երկեան ։ Պատմեցին նոցա 36
որոց տեսեալն էր՝ թէ զիա՞րդ փրկեցաւ դի–
ւահարն։ Եւ աղաչէր զնա ամ բազմու– 37
թիւն շուրջ զկողմամբքն Գերգեսացւոց՝ գը–
նալ 'ի սահմանաց նց, քանզի ահիւ մեծաւ
տագնապէին. և նա մտեալ 'ի նաւ՝ դարձաւ
անդրէն։ Աղաչէր զնա այրն՝ ուստի դևքն 38
ելեալ էին, շրջել ընդ նմա. արձակեաց զնա՝
և ասէ. Դարձ 'ի տուն քո, և պատմեա՝ 39
զոր միանգամ արար քեզ ած. գնաց 'ի քա–
ղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յս։
Եւ իբրև դարձաւ անդրէն Յս, ընկալաւ 40
զնա ժողովուրդն. քանզի ամենեքեան ակն
ունէին նմա։ Եւ ահա եկն այր մի՝ ո– 41
րում անուն էր Յայրոս, և նա էր իշխան ժո–
ղովրդեանն. անկեալ առ ոտսն Յսի աղա–
չէր զնա մտանել 'ի տուն նորա. Զի դուստր 42
միամօր էր նր՝ ամաց իբրև երկոտասանից,
և էր մերձ 'ի մահ. և ընդ երթալն նր՝ ժողո–
վուրդքն նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր 'ի 43
տեռատեսութեն արեան յամաց երկոտասա–
նից, որ 'ի բժիշկս ծախեալ էր զամ ինչս
իւր. որում ո՛չ էր լեալ հնար յումեքէ բը–
ժշկել։ Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի 44
քղանցս հանդերձի նր. և նոյն ժամայն ե–
կաց բղխումն արեան նորա։ Եւ ասէ Յս. 45
Ո՞վ է որ մերձեցաւն յիս. իբրև ամենեքեան

ուրանային , ասէ պետրոս՝ եւ որ ընդ նմ՛ էին .
Վարդապետ՝ ժողովուրդք պնդեն եւ նեղեն
46 զքեզ ։ Եւ ասէ յս . Ոմն մերձեցաւ յիս ,
քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն ։
47 Իբրեւ ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ՚ի
նմանէ , եկն դողալով՝ եւ անկաւ առաջի նր ,
թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ՚ի նա՝ պատ-
մեաց առաջի ամ ժողովրդեանն . եւ թէ որ-
48 պէս բժշկեցաւ առժամայն ։ Եւ նա ասէ ցնա .
Քաջալերեաց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին
49 զքեզ , երթ ՚ի խաղաղութի ։ Եւ մինչդեռ
նա խօսէր , գայ ոմն ՚ի տանէ ժողովրդապե-
տին՝ եւ ասէ ցնա . Մեռաւ դուստրն քո , մի՛
50 ինչ աշխատ առներ զդա ։ Իսկ յս իբրեւ
լուաւ , պատասխանի ետ նմա՝ եւ ասէ . Մի՛
51 երկնչիր , միայն հաւատա՝ եւ կեցցէ ։ Եւ
մտեալ ՚ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել ,
բայց միայն զպետրոս եւ զյակոբոս եւ զյով-
հաննէս , եւ զհայր մանկանն եւ զմայր
52 նր ։ Լային ամենեքեան՝ եւ կոծէին զնա .
եւ նա ասէ . Մի՛ լայք , զի չէ մեռեալ՝ այլ
53 ննջէ ։ Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա , զի
54 գիտէին թէ մեռաւ ։ Եւ նր հանեալ զա-
մենեսին արտաքս , կալաւ զձեռանէ նր՝
բարբառեցաւ եւ ասէ . Արի՛ կաց մանո՛ւկ դու ։
55 Եւ դարձաւ ոգի նր , եւ կանգնեցաւ վաղ-
վաղակի . եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել ։

Digitized by Google

Եւ զարմացան ծնողքն նր. եւ նա պատ- 56
ուիրէր մի՛ ումեք ասել՝ որ ինչ եղեւն ։

ԳԼ. Թ.

Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն, 1
ետ նց զօրութի եւ իշխանութի՛ ՚ի վերայ
ամ դիւաց, եւ բժշկել զհիւանդութիւս։ Եւ 2
առաքեաց զնս քարոզել զարքայութին այ,
եւ բժշկել զախտաժէտս ։ Եւ ասէ ցնս. 3
Մի՛ ինչ բառնայք ՚ի ճանապարհ, մի՛ գաւա-
զան եւ մի՛ մախաղ, մի՛ հաց եւ մի՛ արծաթ,
մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք ։ Եւ յոր 4
տուն մտանիցէք՝ անդ ագջիք, եւ անտի գը-
նայցէք ։ Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, 5
յորժամ ելանիցէք՝ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ,
զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ՚ի վկայ-
ութի նց ։ Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս 6
եւ ը գեօղս՝ աւետարանէին, եւ բժշկէին ը
ամ տեղիս ։ Լուաւ Հերովդէս չորրորդ- 7
դապետն զգործսն ամ. եւ զարմանայր վասն
ասելոյն յոմանց, թէ յովհաննէս յարեաւ 8
՚ի մեռելոց, եւ յոմանց՝ թէ Եղիա յայտնե-
ցաւ, եւ յայլոց՝ թէ Մարգարէ ոմն յառաջ-
նոցն յարեաւ։ Եւ ասէ Հերովդէս. Զյովհան- 9
նէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՞վ իցէ զորմէ
զայսպիսի իրս լսեմ. եւ խնդրէր տեսանել
զնա ։ Դարձան առաքեալքն, եւ պատմե- 10

Digitized by Google

ցին նմա զա՟մ զոր արարին։ Եւ առեալ զն՟ս
խուսեաց առանձինն 'ի տեղի անապատ քա-
ղաքի միոյ, որում անուն էր Բեթսայիդա։
11 Եւ ժողովուրդքն իբրև գիտացին, գնացին
զհետ ն՟ր. և ընկալեալ զն՟ս՝ խօսէր ը՟ նոսա
վ՟ս արքայութե՟ ա՟յ, և որոց պէտք էին բժշ-
12 կութե՟ բժշկէր։ Եւ օրն սկսաւ տարա-
ժամել. մատեան երկոտասանքն և ասեն
ցնա, Արձակեա՛ զժողովուրդդ. զի եր-
թեալ շուրջ 'ի գիւղսն և յագարակս՝ հան-
գիցեն, և գտցեն կերակուր, զի աստ յա-
13 նապատ տեղւոջ եմք։ Ասէ ցնոսա, Դո՛ւք
տուք դոցա ուտել. և նոքա ասեն, Ոչ գոյ
մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկու
ձկունս, բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք բա-
14 ւական ժողովրդեանդ կերակուր։ Քան-
զի էին արք իբրև հինգ հազար. ասէ ցաշա-
կերտսն իւր, Բազմեցուցէ՛ք զդոսա դասս
15 դասս՝ յիսուն յիսուն։ Եւ արարին այնպէս,
16 և բազմեցուցին զամենեսեան։ Եւ առեալ
զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն՝ հայե-
ցաւ յերկինս, օրհնեաց և եբեկ՝ և տայր
ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն։
17 Կերան և յագեցան ամենեքեան. և բարձին
զնշխարս կոտորոցն՝ երկոտասան սակառի։
18 Եւ եղև 'ի կալն ն՟ր յաղօթս առանձինն,
էին ը՟ նմա և աշակերտքն ն՟ր. եհարց զն՟ս և

ասէ. Զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովուրդքն՝ թէ
իցեմ։ Եւ նոքա պատասխանի տուեալ ասեն. 19
Զյովհաննէս մկրտիչ. եւ այլք՝ զԵղիա. իսկ
այլք՝ թէ Մարգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ։
Ասէ ցնա. Դուք զո՞վ ոք ասէք զինէն, թէ 20
իցեմ. պատասխանի ետ պետրոս եւ ասէ.
Զքն̃ ա̃յ։ Նա սաստեաց ի նոսա, եւ պատ- 21
ուիրեաց մի՛ ումեք ասել զայն։ Եւ ասէ, 22
թէ Պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազում չար-
չարիլ եւ անարգիլ ի քահանայապետից եւ ի
ծերոց եւ ի դպրաց, եւ սպանանիլ՝ եւ յերիր
աւուր յառնել։ Եւ ասէր առ ամենեսին. 23
Եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի
զանձն՝ եւ առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ եւ ե-
կեսցէ զհետ իմ։ Զի որ կամիցի զանձն 24
իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, եւ որ կո-
րուսցէ զանձն իւր վն̃ իմ՝ կեցուսցէ զնա։
Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ 25
շահեսցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ տու-
ժեսցի։ Զի որ ամօթ համարեսցի զիս՝ եւ 26
զբանս իմ, զնա եւ Որդի մարդոյ յամօթ ա-
րասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք՝ եւ
հօր՝ եւ հրեշտակաց սրբոց։ Բայց արդարեւ 27
ասեմ ձեզ, եթէ Են ոմանք ի դոցանէ
որ այդր կան՝ որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ,
մինչեւ տեսցեն զարքայութի̃ ա̃յ։ Եւ եղեւ 28
յետ այսոց բանից իբրեւ աւուրք ութ, ա-

ռեալ զպետրոս և զյակոբոս և զյովհան-
29 նէս՝ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս ։ Եւ 'ի կալ
նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նր այլա-
կերպ . և փոխեցաւ հանդերձ նորա՝ և եղև
30 սպիտակ փայլուն ։ Եւ ահա արք երկու
խօսէին ընդ նմա . որ էին Մովսէս և Եղիա ,
31 Երևեալ փառօք . և ասէին զելիցն նր՝ զոր
32 կատարելոց էր յեմ ։ Իսկ պետրոս՝ և որ
ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալ 'ի քնոյ զար-
թեան , տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս
33 արսն որ կային առ նմա ։ Եւ եղև 'ի մեկ-
նելն նց 'ի նմանէ , ասէ պետրոս ցյս . Վար-
դապետ՝ բարւոք է մեզ աստ լինել , և ա-
րասցուք երիս տաղաւարս . մի՝ քեզ և մի՝ Մով-
սեսի , և մի՝ Եղիայի . և ոչ գիտէր զինչ խօ-
34 սէր ։ Եւ իբրև զայս ասաց , եկն ամպ և
հովանի եղև 'ի վն նց . և երկեան 'ի մտա-
35 նելն նց ը ամպն ։ Ձայն եղև յամպոյն
և ասէ . Դա է որդի իմ ընտրեալ , դմա
36 լուարուք ։ Եւ ը լինել բարբառոյն՝ գը-
տաւ յս միայն . և նոքեանք լռեցին , և ոչ
ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչ
37 ինչ՝ յորոց տեսինն ։ Եւ եղև 'ի վաղիւն
մինչ իջանէին նոքա՝ 'ի լեռնէ անտի , ը առաջ
38 եղև նմ ժողովուրդ բզմ ։ Եւ ահա այր
մի՝ 'ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ ,
Վարդապետ՝ աղաչեմ զքեզ հայեաց յորդի

իմ, զի միամօր է ինձ։ Եւ ահա այս հար- 39
կանի 'ի նմա՝ և յանկարծ գոչէ, և զարկու-
ցանէ զնա և թաւալեցուցանէ՝ և փրփրե-
ցուցանէ, և հազիւ մեկնի 'ի նմանէ խորտա-
կեալ զնա։ Եւ աղաչեցի զաշակերտսն քո 40
զի հանցեն զնա, և ո՛չ կարացին։ Պատաս- 41
խանի ետ յս̃ և ասէ. Ո՛վ ազգ անհաւատ և
թիւր, մինչև յե՞րբ եղէց ը ձեզ՝ և անսայ-
ցեմ ձեզ. մատո այսր զորդին քո։ Եւ 42
մինչ դեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն՝ և
շարժլեաց։ Սաստեաց յս̃ այսոյն պղծոյ, 43
և բժշկեաց զմանուկն. և ետ զնա ցհայր
իւր։ Եւ զարմանային ամենեքեան 'ի վե̃ 44
մեծամեծացն այ̃. և 'ի զարմանալն ամենե-
ցուն 'ի վե̃ ամ̃ի զոր առնէր, ասէ ցաշակերտ-
սն իւր. Դի՛ք դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս
զայսոսիկ. զի Որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի
ձեռս մարդկան։ Եւ նոքա ո՛չ գիտէին զբ- 45
անն, և էր ծածկեալ 'ի նոցանէ՝ զի մի՛ գի-
տասցեն. և երկնչէին հարցանել զնա վասն
բանին այնորիկ։ Եւ մուտ խորհուրդ 'ի նս̃ 46
թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ 'ի նոցանէ։ Յս̃ իբրև 47
ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նց̃, առ մանուկ
մի կացոյց 'ի մէջ նց̃ առ իւր։ Եւ ասէ ցնս̃. 48
Որ ոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ՝
զիս ընդունի. և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի
զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեսին

Digitized by Google

49 'ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ։ Պատասխանի ետ Յով-
հաննէս և ասէ. Վարդապետ՝ տեսաք զոմն
որ յանուն քո դևս հանէր՝ և արգելաք զնա, զի
50 ոչ շրջի ընդ մեզ։ Ասէ ցնա Յս. Մի արգելուք,
զի որ ոչն է ձեր թշնամի՝ 'ի ձեր կողմն է։
51 Եւ եղև 'ի կատարել աւուրց վերանալոյ
նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ
52 յԻէմ։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի
երեսաց իւրոց. և իբրև չոգան՝ մտին 'ի
գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել ինչ նմ։
53 Եւ ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ էր
54 նորա երթալ յԻէմ։ Իբրև տեսին աշա-
կերտքն յակովբոս և յովհաննէս, ասեն. Տէր
կամի՞ս զի ասասցուք, և իջցէ հուր յերկ-
55 նից՝ և սատակեսցէ զնս։ Դարձաւ սաս-
տեաց 'ի նս՝ և ասէ. Ոչ գիտէք՝ որո՞յ հոգւոյ
56 էք դուք։ Զի Որդի մարդոյ ոչ եկն զո-
գիս մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել.
57 և գնացին յայլ գեօղ։ Եւ մինչ դեռ եր-
թային նոքա 'ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա.
58 Եկից զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես։ Ասէ
ցնա Յս. Աղուեսուց որջք գոն. և թռչնոց
երկնից դադարք. և Որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝
59 ուր դիցէ զգլուխ։ Ասէ ցայլ ևս. Եկ
զկնի իմ. և նա ասէ. Տէր հրաման տուր
60 ինձ երթալ նախ թաղել զհայր իմ։ Ասէ
ցնա Յս. Թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս

Digitized by Google

իւրեանց, եւ դու երթ՝ պատմեա զարքայու-
թիւն ա̃յ։ Ասէ եւ այլ ոմն. Եկից զհետ քո 61
տէր, բայց նախ հրաման տուր ինձ հրաժա-
րել 'ի տանէ իմմէ։ Ասէ ցնա յս̃. Ոչ որ 62
արկանէ ձեռն զմաճով՝ եւ հայիցի յետս, ե-
թէ յաջողեալ իցէ արքայութեան ա̃յ։

ԳԼ. Ժ.

Յետ այսորիկ երեւեցոյց տր̃ եւ այլ եւս եօ- 1
թանասուն եւ երկուս. եւ առաքեաց զնոս
երկուս երկուս առաջի իւր յամ̃ քաղաքս եւ
'ի տեղիս, ուր ինքն երթալոց էր։ Եւ ա- 2
սէ ցնս. Հունձք բազում են՝ եւ մշակք սա-
կաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտէր հնձոց, զի հան-
ցէ մշակս 'ի հունձս իւր։ Երթայք, ա- 3
հա առաքեմ զձեզ իբրեւ զգառինս 'ի մէջ
գայլոց։ Մի՛ բառնայք քսակ, մի՛ մախաղ, 4
մի՛ կօշիկս, եւ 'ի ճանապարհի ումեք ողջոյն
մի՛ տայցէք։ Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ 5
ասասջիք թէ Ողջոյն տանս այսմիկ։ Եւ ե- 6
թէ իցէ անդ որդի ողջունի, հանգիցէ 'ի վ̃ը
նր̃ ողջոյնն ձեր. ապա թէ ոչ՝ 'ի ձեզ դարձ-
ցի։ Եւ 'ի նմին տան ագանիջիք, ուտի- 7
ջիք եւ ըմպիջիք 'ի նոցանէ. զի արժանի է
մշակն վարձու իւրոյ. մի՛ փոխիցիք տանէ 'ի
տուն։ Յոր քաղաք մտանիցէք՝ եւ ընդու- 8
նիցին զձեզ, ուտիջիք զինչ առաջի դնիցեն

Digitized by Google

9 ձեր: Այլ բժշկեսջիք որ 'ի նմա հիւանդք
իցեն. և ասասջիք նց̃, Մերձեալ է 'ի վերայ
10 ձեր արքայութի̃ այ̃: Իսկ յոր քաղաք մտա-
նիցէք՝ և ոչ ընդունիցին զձեզ, իբրև ելա-
11 նիցէք 'ի հրապարակս նր̃՝ ասասջիք. Այլ
զփոշիս որ կռուեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս
մեր՝ թօթափեսցուք 'ի ձեզ. բայց զայս գի-
12 տասջիք՝ զի մերձեալ է արքայութի̃ այ̃: Ա-
սեմ ձեզ, Զի սոդոմացւոց ընդարձակագոյն
լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այն-
13 միկ: Վայ քեզ քորազին. վայ քեզ բեթ-
սայիդա. զի եթէ 'ի տիւրոս և 'ի սիդոնի
եղեալ էին զօրութիւնն՝ որ եղեն 'ի ձեզ, վա-
ղուց ևս արդեօք 'ի խորգ և 'ի մոխիր նըս-
14 տեալ ապաշխարեալ էր: Բայց տիւրոսի
և սիդոնի դ̃ր ընդարձակագոյն լիցի 'ի դատաս-
15 տանի քան ձեզ: Եւ դու կափառնաում,
որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես, մինչև 'ի
16 դժոխս իջցես. Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ, և
որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ. և որ զիս
անարգէ՝ զառաքիչն իմ անարգէ. և որ ինձ
17 լսէ լսէ այնմիկ որ զիսն առաքեաց: Դար-
ձան եօթանասունն և երկուքն խնդութ̃ և
ասեն. Տէր՝ և դևք հնազանդին մեզ յա-
18 նուն քո: Եւ ասէ ցնա. Տեսանէի զսա-
տանայ անկեալ յերկնից իբրև զփայլակն:
19 Ահա ետու ձեզ իշխանութի̃ կոխել զօձս

Digitized by Google

և զկարիճս՝ և զա՟մ զօրութ՟ի թշնամւոյն. և
ձեզ ոչինչ մեղանչիցէ։ Բայց ընդ այն 20
մի՛ խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ, այլ
խնդացէք՝ զի անուանք ձեր գրեալ են յեր-
կինս։ Ի նմին ժամու ցնծացաւ յս՟ հոգ- 21
ւովն սրբով՝ և ասէ. Գոհանամ զքէն Հայր՝
Տ՟ր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր զայս
յիմաստնոց և ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր զայս
տղայոց. այո՛ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև
առաջի քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի 22
Հօրէ իմմէ. և ոչո՛ք գիտէ թէ ո՛վ է որդի,
եթէ ոչ Հայր, և ո՛ է Հայր՝ եթէ ոչ՝ որդի,
և ում կամիցի որդին յայտնել։ Եւ դար- 23
ձեալ առանձինն առ աշակերտսն՝ ասէ. Երա-
նի աչացն՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ։
Ասեմ ձեզ. զի բազո՛ւմ մարգարէք և թագա- 24
ւորք կամեցան տեսանել զոր դուքդ տեսա-
նէք, և ո՛չ տեսին. և լսել զոր լսէքդ, և ո՛չ
լուան։ Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ 25
փորձէր զնա և ասէր, Վարդապետ՝ զի՞նչ
գործեցից՝ զի զկեանսն յաւիտենականս ժա-
ռանգեցից։ Եւ նա ասէ ցնա. Յօրէնս զի՞նչ 26
գրեալ է, ո՞րպէս ընթեռնուս։ Նա պա- 27
տասխանի ետ և ասէ, Սիրեսցես զՏ՟ր ա՟ծ քո
յա՟մ սրտէ քումմէ, և յա՟մ անձնէ քումմէ,
և յա՟մ զօրութ՟է քումմէ, և յա՟մ մտաց քոց.
և զընկեր քո իբրև զանձն քո։ Եւ ասէ ցնա. 28

Digitized by Google

Ուղիղ ետուր զպատասխանիդ. զայդ արա՝
29 և կեցցես: Նա իբրև կամեցաւ զանձն
արդարացուցանել՝ ասէ ցՅս̃. Եւ ո՞վ է իմ ըն-
30 կեր: Պատասխանի ետ Յս̃ և ասէ. Այր մի
իջանէր յԵրուսաղեմէ յԵրիքով, և անկաւ ՚ի ձեռս
աւազակաց, որք մերկացուցին զնա՝ և վէրս
՚ի վ̃ր եդին, թողին կիսամահ և գնացին:
31 Դէպ եղև քահանայի միոջ իջանել ընդ
նոյն ճանապարհ, և տեսեալ զնա՝ զանցա-
32 րար: Նոյնպէս և Ղևտացի մի եկեալ ընդ
33 նոյն տեղի՝ ետես և զանց արար: Սամա-
րացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն ընդ նոյն
34 առնովաւ, և տեսեալ զնա՝ գթացաւ: Եւ
մատուցեալ պատեաց զվէրս նր̃, արկեալ ՚ի
վ̃ր ձէթ և գինի. և եդեալ ՚ի վերայ գրաս-
տու իւրոյ՝ ած զնա ՚ի պանդոկ մի, և դար-
35 մանեաց զնա: Եւ ՚ի վաղիւն անդր իբրև
ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպանդոկապետն
երկուս դահեկանս՝ և ասէ. Դարման տար
դմա, և զոր ինչ ծախեսցես ՚ի դա՝ ՚ի միւս-
անգամ գալստեան իմում հատուցից քեզ:
36 Արդ՝ ո՞ յերեցունց ՚ի նոցանէ թուի քեզ
մերձաւոր լեալ անկելոյն ՚ի ձեռս աւազա-
37 կաց: Եւ նա ասէ. Որ արար զողորմութի̃ն
՚ի վ̃ր նր̃. ասէ ցնա Յս̃. Երթ և դու արա
38 նոյնպէս: Եւ եղև ՚ի գնալն նց̃, և ինքն
եմուտ ՚ի գեօղ մի. և կին ոմն անուն Մար-

թա ընկալաւ զնա 'ի տան իւրում ։ Եւ նորա 39
էր քոյր մի, որում անուն էր Մարիամ. որ և
եկն նստաւ առ ոտսն տն, և լսէր զբանս
նր ։ Եւ Մարթա զբաղեալ էր 'ի բազում 40
սպասու. եկն եկաց առ նմա և ասէ. Տէր՝
ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն ե֊
թող զիս 'ի սպասու. արդ՝ ասա դմա զի
օգնեսցէ ինձ ։ Պատասխանի ետ յն և ասէ, 41
Մարթա Մարթա՝ դու հոգաս և զբաղում
իւիք զբաղեալ ես, բայց աստ սակաւ ինչ 42
պիտոյ է. Մարիամ մասն բարի ընտրեաց,
որ ոչ բարձցի 'ի նմանէ ։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ եղև 'ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. 1
և իբրև դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշա֊
կերտացն իւրոց. Տէր՝ ուսո մեզ յաղօթս
կալ, ոպ և Յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց
իւրոց ։ Ասէ ցնոսա, Յորժամ կայցէք 2
յաղօթս՝ ասասջիք. Հայր մեր՝ սբ եղի֊
ցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո ։
Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ զօր֊ 3
ըստօրէն ։ Եւ թող մեզ զմեղս մեր, զի և 4
մեք թողումք ամենայնի որ պարտիցի մեզ.
և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն ։ Եւ ա֊ 5
սէ ցնոսա. Ո՞վ է 'ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ,
և երթիցէ առ նա 'ի մէջ գիշերի, և ասի֊

Digitized by Google

ցէ ցնա. Բարեկամ՝ տո՛ւր ինձ փոխ երիս նըր-
6 կանակս. Զի բարեկամ իմ եկն առ իս
յուղւոյ, և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նր̃:
7 Եւ նա 'ի ներքուստ տայցէ պատասխանի և
ասիցէ. Մի՛ աշխատ առներ զիս, զի դուրքդ
փակեալ են, և մանկունքս ը̃ ինև կան յան-
8 կողնի. ո՛չ կարեմ յառնել՝ և տալ քեզ: Աս-
ասեմ ձեզ, Եթէ ոչ յարուցեալ տայցէ նմ̃ վս̃
բարեկամութեն̃, սակայն վս̃ ժտութեն̃ յա-
րուցեալ տայցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ:
9 Եւ ես ասեմ ձեզ, Խնդրեցէք՝ և տացի
ձեզ, Հայցեցէք և գտջիք, բախեցէք՝ և
10 բացցի ձեզ: Զի ա̃մ որ խնդրէ՝ առնու.
և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի
11 նմ̃: Ո՞ ոք 'ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի
իւր ձուկն, միթէ փոխանակ ձկանն օ̃ձ տայ-
12 ցէ նմ̃: Եւ կմ̃ խնդրիցէ ձու, միթէ կա-
13 րի̃ճ տայցէ նմ̃: Իսկ եթէ դուք որ չարքդ
էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձե-
րոց, ո՞րչափ ևս առաւել հայր ձեր յերկնից
տացէ բարիս այնոցիկ*, որ խնդրեն 'ի նը-
14 մանէ: Եւ հանէր դև մի համր, և եղև յել-
անել դիւին՝ խօսեցաւ համրն, և զարմացան
15 ա̃մ ժողովուրդքն: Եւ ոմանք 'ի նոցանէ
ասեն. Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց

* 'Ի Յոյնն, Տացէ զՍբ̃ Հոգին այնոցիկ:

հանէ դա զդևս ։ Այլք փորձէին՝ և 16
նշան յերկնից խնդրէին 'ի նմանէ ։ Իսկ նա 17
գիտացեալ զխորհուրդս նց̅, ասէ ցն̅ ։ Ամ̅
թագաւորութի̅ բաժանեալ յանձն՝ աւերի,
և տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի ։ Ա- 18
պա եթէ և սատանայ բաժանեցաւ յանձ-
նէ, զիա՞րդ կայցէ թագաւորութի̅ նր̅ ։ զի
ասէք զինէն եթէ Բէեղզեբուղաւ իշխա-
նաւն դիւաց հանէ դա զդևս ։ Եթէ ես 19
բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս, որդիքն ձեր
ի՞ւ հանիցեն ։ վասն այդորիկ նոքին եղիցին
ձեր դատաւորք ։ Իսկ եթէ մատամբ այ̅ 20
հանեմ զդևս, ապա հասեալ է 'ի վերայ ձեր
արքայութի̅ այ̅ ։ Յորժամ հզօր վառեալ՝ 21
պահիցէ զտուն իւր, 'ի խաղաղութե̅ են ինչք
նորա ։ Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա 'ի 22
վր̅ եկեալ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինու-
թի̅ն հանէ՝ յոր յուսացեալ էր, և զաւար նր̅
բաշխեսցէ ։ Որ ոչ է ը̅ իմ՝ հակառակ իմ 23
է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ ։ Յոր- 24
ժամ այսն պիղծ ելանիցէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ը̅
անջրդին տեղիս, խնդրէ հանգիստ ։ և իբ-
րև ոչ գտանէ, ասէ ։ Դարձայց անդրէն 'ի
տուն իմ ուստի ելի ։ Եւ գայ գտանէ մաք- 25
րեալ և յարդարեալ ։ Յայնժամ երթայ 26
և առնու եօթն այլ այսս չար ևս ք̅ զինքն՝
և մտանէ բնակէ անդ ։ և լինի յետինն մար-

27 դոյն այնորիկ չար քան զառաջինն ։ Եւ
եղեւ մինչդեռ խօսէր զայս, ձայն բարձ կին
մի 'ի ժողովրդենէ անտի՝ եւ ասէ. Երանի է
որովայնին՝ որ կրեաց զքեզ, եւ ստեանցն՝
28 որ դիեցուցին զքեզ ։ Եւ նա ասէ. Այո՛ ե-
րանի այնոցիկ է, որ լսեն զբանն այ, եւ պա-
29 հեն ։ Եւ 'ի դիզանել 'ի վերայ նր ժողո-
վրդոցն՝ սկսաւ ասել. Ազգս այս ազգ չար
է. նշան խնդրէ, եւ նշան յերկնից ոչ տացի
30 սմա՝ բայց նշանն յովնանու ։ Զի որպէս
եղեւ յովնան նշան նինուէացւոց, այնպէս
եղիցի եւ Որդի մարդոյ՝ ազգիս այսմիկ ։
31 Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստա-
նի ընդ արս ազգիս այսորիկ՝ եւ դատապար-
տեսցէ զոսա, զի եկն 'ի ծագաց երկրի լ-
սել զիմաստութիւն սողոմոնի. եւ ահա աւա-
32 ւել քան զսողոմոն է աստ ։ Արք նինուէա-
ցիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ՝ եւ դատապարտեսցեն զսա, զի ա-
պաշխարեցին 'ի քարոզութիւն յովնանու. եւ
33 ահա աւաւել քան զյովնան է աստ ։ Ոչ
ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքստեան,
եւ ոչ ընդ գրուանաւ. այլ 'ի վերայ աշտա-
նակի, զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն ։
34 Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնդ
առատ է, ամ մարմինդ լուսաւոր եղիցի. եւ
երբ ակնդ չար է, եւ մարմինդ խաւարին. եւ

Digitized by Google

ղեցի։ Արդ զգոյշ լեր՝ գուցէ լոյսդ որ ՚ի 35
քեզ է՝ խաւար իցէ։ Եթէ մարմինդ քո 36
ամ՛ լուսաւոր է եւ չգուցէ մասն ինչ խաւա-
րին, եղիցի լուսաւոր ամ՛. որպէս յորժամ
ճրագն նշուլիւք լուսաւորեսցէ զքեզ։ Եւ 37
մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փա-
րիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա. եւ նա մը-
տեալ բազմեցաւ։ Իբրեւ ետես փարիսե- 38
ցին՝ զարմացաւ, զի նախ ոչ մկրտեցաւ յա-
ռաջ քան զճաշ։ Ասէ ցնա Տր. Այժմ 39
դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին եւ
զպնակին սրբէք. եւ ներքինն ձեր լի է յա-
փշտակութե՛ եւ չարութե՛։ Անմիտք՝ ոչ 40
ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ եւ զներքինն
նոյն արար։ Բայց ա՛ղէ զարժանն իւր 41
տուք ողորմութի, եւ ահա ամ՛ սբ է ձեր։
Այլ վա՛յ ձեզ փարիսեցւոց. զի տասա- 42
նորդէք զանանուխ եւ զփեգենայ եւ զամե-
նայն բանջար, եւ անցանէք զիրաւամբք եւ
զսիրովն ա՛յ. զայս արժան էր առնել՝ եւ զայ-
նա ոչ անցանել։ Վա՛յ ձեզ փարիսեցւոց. 43
զի սիրէք զբարձրագահս ՚ի ժողովուրդս, եւ
զողջոյնս ՚ի հրապարակս։ Վա՛յ ձեզ, 44
զի էք դուք իբրեւ զգերեզմանս անյայտս, եւ
մարդիկ գնան ՚ի վերայ եւ ոչ գիտեն։ Պա- 45
տասխանի ետ ոմն յօրինականացն՝ եւ ասէ
ցնա. Վարդապետ՝ զայս բանս ասելով եւ զմ

46 մեզ թշնամանես: Եւ նա ասէ. Եւ ձեզ
վայ օրինականացդ. զի բառնայք մարդ-
կան բեռինս դժուարակիրս, և դուք մա-
տամբ միով 'ի բեռինսն ոչ մերձենայք:
47 Վայ ձեզ, զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն.
48 և հարքն ձեր սպանին զնոսա: Ապա ուրեմն
վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հարցն
ձերոց. զի նոքա կոտորեցին զնոսա, և դուք
49 զգերեզմանս նոցա շինէք: Վասն այնորիկ ի-
մաստութիւն այ ասաց. Առաքեցից 'ի նոսա
մարգարէս և առաքեալս, և 'ի նոցանէ սպա-
50 նանիցեն և հալածիցեն: Զի խնդրեսցի
արիւն ամ մարգարէից հեղեալ 'ի սկզբանէ
51 աշխարհի՝ յազգէ յայսմանէ: Յարենէն
աբելի մինչև յարիւնն զաքարիայ կորուսե-
լոյ ը սեղանն և ը տաճարն, այո ասեմ ձեզ՝
52 խնդրեսցի յազգէ յայսմանէ: Վայ ձեզ
օրինականացդ, զի թաքուցանէք զփականս
գիտութեան. դուք ոչ մտանէք, և որ մտա-
53 նելոցն էն արգելուք: Եւ 'ի խօսելն զայս
ամ առ նոսա առաջի ամ ժողովրդեանն,
զամօթի հարկանէին. և* սկսան դպիրքն և
փարիսեցիք չարել՝ և գրգռել ը նմա վասն

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Առաջի ամ ժողո-
վրդեանն, զամօթի հարկանէին. և:

բզ̃մ իրաց. Եւ սպասել որսալ ինչ բան 54
'ի բերանոյ նր̃, զի չարախօսեսցեն զնմանէ։

ԳԼ. ԺԲ։

Որովք 'ի կուտել բիւրաւորաց ժողովըր- 1
դեանն՝ մինչեւ կոխել զմիմեանս, սկսաւ
ասել ցաշակերտսն իւր, Նախ զգո՛յշ լերուք
անձանց 'ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ է կեղ-
ծաւորութիւն։ Զի ոչինչ է 'ի ծածուկ 2
որ ոչ յայտնեսցի, եւ գաղտնի որ ոչ ծանի-
ցի։ Վ̃ն զի զոր ինչ ասիցէք 'ի խաւարի, 3
լսելի լիցի 'ի լոյս. եւ զոր յունկանէն խօսե-
ցարուք 'ի շտեմարանս, քարոզեսցի 'ի վ̃ե
տանեաց։ Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց ի- 4
մոց. Մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ սպա-
նանեն զմարմին, եւ յետ այնորիկ աւելի ինչ
ո՛չ ունիցին առնել։ Բայց ցուցից ձեզ յում- 5
մէ երկնչիցիք. Երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ
սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել 'ի
գեհեն. այո՛ ասեմ ձեզ՝ Յայնմանէ երկնչի-
ջիք։ Ո՞չ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դան- 6
գաց վաճառի, եւ մի 'ի նոցանէ ո՛չ է մոռա-
ցեալ առաջի ա̃յ։ Այլ ձեր եւ ա̃մ իսկ հեր 7
գլխոյ թուեալ է. մի՛ երկնչիք, զի քան զբա-
զում ձագս լաւ էք դուք։ Ասեմ ձեզ. 8
զի Ա̃մ որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդ-
կան, եւ Որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմա-

9 նէ առաջի հրեշտակաց ա̃յ։ Եւ որ ուրաս-
ցի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի
10 առաջի հրեշտակաց ա̃յ։ Եւ ա̃մ որ ասէ
բան զՈրդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմ. բայց որ
11 զՀոգին ս̃բ հայհոյիցէ, մի՛ թողցի նմ։ Եւ
յորժամ տանիցին զձեզ 'ի ժողովուրդս և 'ի
պետութիւս և յիշխանութիւս, մի՛ հոգայցէք՝
ո̃պ թէ զինչ պատասխանի տայցէք, կամ
12 զինչ ասիցէք։ Զի Հոգին ս̃բ ուսուսցէ
ձեզ 'ի նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ խօսել։
13 Ասէ ոմն 'ի ժողովրդենէն ցնա. Վարդա-
պետ՝ ասա՛ ցեղբայր իմ բաժանել ը̃ իս ըզ
14 ժառանգութիւն։ Եւ նա ասէ ցնա. Այր
դու՝ ո՞ կացոյց զիս դատաւոր կամ բաժանա-
15 րար 'ի վ̃ր ձեր։ Եւ ասէ ցն̃ս. Տեսէք և
զգո՛յշ լերուք յա̃մ ագահութենէ. զի ո՛չ եթէ
'ի մթերից ընչից ուրուք իցեն կեանք նորա։
16 Խօսեցաւ առ ն̃ս առակ մի՝ և ասէ. Առն
ուրումն մեծատան եւտուն անդք տոհմակա-
17 նըս։ Եւ խորհէր 'ի միտս իւր և ասէր. Զի՞
գործեցից՝ զի ո՛չ գոյ տեղի, ուր ժողովեցից
18 զարդիւնս իմ։ Եւ ասէ. Գիտեմ զինչ ա-
րարից. քակեցից զշտեմարանս իմ, և ևս մե-
ծամեծս շինեցից. և անդր ժողովեցից ըզ
19 ցորեան՝ և զա̃մ բարութիւնս իմ. Եւ ասացից
ցանձն իմ. Անձն՝ ունիս բ̃զմ բարութիս համ-
բարեալ ամաց բազմաց. հանգի՛ր՝ կե՛ր ա՛րբ՝

և ուրախ լեր ։ Ասէ ցնա՝ Ա̄ծ. Անմիտ՝ 20
յայսմ գիշերի զոգիդ՝ ՚ի քէն՝ ՚ի բաց պահան-
ջիցեն, իսկ զոր պատրաստեցերն՝ ում լինի-
ցի ։ Նոյնպէս և որ գանձէ անձին, և ո՛չ 21
յԱ̄ծ մեծանայցէ ։ Ասէ ցաշակերտսն իւր. 22
Վ̄ն այդորիկ ասեմ ձեզ, մի՛ հոգայք ը̄ ոգ-
ւոյ՝ թէ զի՞նչ ուտիցէք. և մի՛ ընդ մարմնոյ՝
թէ զի՞նչ զգենուցուք ։ Զի ոգի առաւել 23
է քան զկերակուր, և մարմին՝ քան զհան-
դերձ ։ Հայեցարո՛ւք ընդ ագռաւս, զի ո՛չ 24
սերմանեն և ո՛չ հնձեն, որոց ո՛չ գոն շտե-
մարանք՝ և ո՛չ համբարանոցք, և Ա̄ծ կերակ-
րէ զն̄ս. ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ
էք քան զթռչունս ։ Ո՞վ ՚ի ձէնջ առ հո- 25
գալ՝ կարիցէ յաւելուլ ՚ի հասակ իւր կան-
գուն մի ։ Իսկ արդ՝ եթէ ՚ի փոքուն չէք 26
բաւական, վ̄ն այլոցն զի՞ հոգայցէք ։ Հայե- 27
ցարո՛ւք ընդ շուշանն՝ որպէս աճէ, ո՛չ ջա-
նայ՝ և ո՛չ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝ Եւ ո՛չ սողոմոն
յա̄մ ՚ի փառսն իւր՝ զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նո-
ցանէ ։ Իսկ եթէ զխոտն՝ որ այսօր ՚ի բա- 28
ցի է և վաղիւ ՚ի հնոց արկանելի, Ա̄ծ այն-
պէս զգեցուցանէ. ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ
թերահաւատք ։ Եւ դուք մի՛ խնդրէք 29
զի՞նչ ուտիցէք կա̄մ զի՞նչ ըմպիցէք, և մի՛ ըղ-
բաղնուք. Զի զայն ա̄մ հեթանոսք աշխար- 30
հի խնդրեն. այլ ձեր հայր գիտէ՝ զի պիտոյ

Digitized by Google

31 է այն ամ ։ Բայց խնդրեցէք զարքայութն
32 այ , և այն ամ յաւելցի ձեզ ։ Մի երկնչիր
հօտ փոքրիկ . զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ
33 ձեզ զարքայութիւն ։ Վաճառեցէք զինչս ձեր ,
և տուք ողորմութիւն . և արարէք ձեզ քսակս
առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս.
ուր ոչ գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապականէ .
34 Զի ուր գանձն ձեր է , անդ և սիրտք ձեր ե-
35 ղիցին ։ Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ
36 մէջս , և ճրագունք լուցեալք ։ Եւ դուք նմա-
նողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տն իւրեանց՝
թէ երբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց . զի յոր-
ժամ գայցէ և բախիցէ , վաղվաղակի բանայ-
37 ցեն նմ ։ Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս
եկեալ տրն գտցէ արթունս . ամէն ասեմ
ձեզ , զի Գօտի ը մէջ ածցէ և բազմեցուսցէ
38 զնս , և անցեալ պաշտիցէ զնս ։ Եւ եթէ
յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ և
գտցէ այնպէս , երանելի են ծառայքն այ-
39 նոքիկ ։ Բայց զայն գիտասջիք , եթէ
գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ՝
հսկէր , և չտայր թոյլ ական հատանել ՚ի
40 տան իւրում ։ Եւ դուք եղերուք պատ-
րաստք , զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝
41 գայ Որդի մարդոյ ։ Ասէ պետրոս . Տէր՝
առ մեզ ասացեր զառակդ զայդ , եթէ առ
ամենեսեան ։ Եւ ասէ տր . Ո՞վ իցէ հա-

ւատարիմ տնտես և իմաստուն, զոր կացոյց
տէր իւր 'ի վ՟ր գերդաստանի իւրոյ տալ 'ի
ժամու զկերակուրս: Երանի իցէ ծառային 43
այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ ա-
րարեալ այնպէս: Ճշմարիտ ասեմ ձեզ, զի 44
'Ի վ՟ր ա՟մ ընչից իւրոց կացուսցէ զնա: Ա- 45
պա եթէ ասիցէ ծառայն այն 'ի սրտի իւ-
րում. Յամէ տէր իմ 'ի գալ. և սկսանիցէ
հարկանել զծառայսն և զաղախնայս, ու-
տել և ըմպել և արբենալ: Եկեսցէ տէր 46
ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ակն ոչ
ունիցի, և 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ. ի
մէջ կտրեսցէ զնա, և զմասն ն՟ր ընդ անհա-
ւատս դիցէ: Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ ըզ 47
կամս տ՟ն իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեսցէ ը՟ կա-
մացն ն՟ր, արբցէ գան բազում: Եւ որ ոչն 48
գիտիցէ՝ և արժանի գանի ինչ գործիցէ,
արբցէ գան սակաւ. ամենայնի՝ որում շատ
տուաւ, շատ խնդրեսցի 'ի նմանէ. և որում
բ՟զմ աւանդեցաւ, առաւել ևս պահանջես-
ցեն 'ի նմանէ: Հուր եկի արկանել յեր- 49
կիր. և զի՞նչ, կամիմ թէ արդէն իսկ բո-
բոքէր: Եւ մկրտութի մի ունիմ մկրտիլ, 50
և զիա՞րդ փութամ մինչև կատարեսցի: Հա- 51
մարիք եթէ խաղաղութի եկի տալ յերկիր, ոչ՝
ասեմ ձեզ, այլ բաժինս: Զի եղիցին յայսմ- 52
հետէ հինգ 'ի տան միում բաժանեալք, երե-

53 քըն յերկուց, և երկուքն յերից։ Բաժանես-
ցի հայր յորդւոյ՝ և որդի 'ի հօրէ, մայր 'ի
դստերէ՝ և դուստր 'ի մօրէ, սկեսուր 'ի
54 հարսնէ՝ և հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ։ Ա-
սաց և ժողովրդեանն. Յորժամ տեսանիցէք
ամպ ծագեալ յարևմտից, իսկոյն ասէք՝ թէ
55 Անձրև գայ, և լինի այնպէս. Եւ յորժամ
հարաւ շնչեալ, ասէք՝ թէ Խորշակ լինի, և
56 լինի այնպէս։ Կեղծաւորք՝ զերեսս երկնի
և երկրի գիտէք փորձել, իսկ զժամանակս
57 զայս զիա՞րդ ոչ փորձէք։ Ընդէ՞ր և յան-
58 ձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն։ Յոր-
ժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում առ իշխան,
'ի ճանապարհի տո՛ւր զհաշիւն զերծանել 'ի
նմանէ. զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ դա-
տաւորն, և դատաւորն մատնիցէ դահճի,
59 և դահիճն արկանիցէ 'ի բանտ։ Ասեմ
քեզ, Ոչ ելանիցես անտի մինչև հատուցա-
նիցես զյետին բնիոնն։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եկին ոմանք 'ի նմին ժամանակի, և պատ-
մեցին նմա վ՟ն գալիլեացւոցն, որոց զա-
րիւնն պիղատոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա։
2 Պատասխանի ետ և ասէ ց՟նս. Համարի՞ք
եթէ այն գալիլեացիք եղեն մեղաւոր քան
զա՟մ գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրե-

Digitized by Google

ցին ։ Ո՛չ՝ ասեմ ձեզ, Ա՛յլ եթէ ոչ ապաշ- 3
խարիցէք՝ ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք ։
Կամ նք͞ ութուտասանքն, յորոց վերայ 4
աշտարակն անկաւ ՚ի սեղովամ, և սպան ըզ
նս͞. համարի՞ք եթէ նոքա պարտապանք ե-
ղեն քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ
են յեէմ ։ Ո՛չ՝ ասեմ ձեզ, Ա՛յլ եթէ ոչ 5
ապաշխարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կո-
րընչիջիք ։ Ասաց և զառակս զայս. Թզենի 6
մի էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում. և
եկն խնդրել պտուղ ՚ի նմանէ և ոչ եգիտ ։
Ասէ ցայգեգործն. Ահա երեք ամք են՝ 7
յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ ՚ի թզեն-
ւոջդ՝ և ոչ գտանեմ. արդ՝ կտրեա զդա,
ընդէ՞ր և զերկիրդ խափանէ ։ Նա պատաս- 8
խանի ետ և ասէ. Տէ՛ր՝ թող զդա յայս ամ
ևս, մինչև շուրջ զդովաւ բրեցից՝ և արկից
աղբ. Թերևս արասցէ պտուղ. ապա թէ 9
ոչ՝ յամէ ևս հատցես զդա ։ Եւ ուսուցանէր ՚ի 10
միում ժողովրդանոցացն ՚ի շաբաթս ։ Եւ 11
ահա կին մի՝ զոր ունէր այս հիւանդութե
ան ութուտասան. և էր կարկամեալ, և ոչ
կարէր ամենևին ՚ի վեր հայել ։ Եւ տեսեալ 12
յս͞ի՝ կոչեաց առ ինքն, և ասէ ցնա. Կին դու՝
արձակեալ ես ՚ի հիւանդութէ քումմէ ։ Եւ 13
եդ ՚ի վ͞ր նր͞ ձեռն, և առ ժամայն ուղղեցաւ,
և փառաւոր առնէր զա͞ծ ։ Պատասխանի ետ. 14

ժողովրդապետն ցասուցեալ՝ թէ ընդէ՞ր 'ի
շաբաթու բժշկեաց յն, եւ ասէ ցժողովուր-
դըն. Վեց օր է՝ յորս արժան է գործել, յայնս
եկա՛յք բժշկեցարո՛ւք, եւ մի՛ յաւուր շաբա-
15 թու: Պատասխանի ետ նմա տր՝ եւ ասէ.
Կեղծաւորք՝ իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ 'ի շա-
բաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ 'ի մսու-
16 րոյ՝ եւ տանի տայ ջուր: Իսկ այս՝ դուստր
աբրահամու էր. զոր կապեաց սատանայ ա-
հաւասիկ ութուտասն ամ, ո՞չ էր արժան
արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու:
17 Եւ զայս իբրեւ ասէր, յամօթ լինէինա-
մենեքին որ հակառակն կային նմա. եւ ամ
ժողովուրդն ուրախ լինէր 'ի վերայ ամ փա-
18 ռաւորութեացն՝ որ գործէին 'ի նմանէ: Եւ
ասէր. Ո՞ւմ նման է արքայութիւն այ, եւ ո՞-
19 րում նմանութեան նմանեցուցից զնա: Նմա-
ման է հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ մար-
դոյ՝ արկ 'ի պարտէզ իւր, աճեաց եւ եղեւ
ծառ, եւ թռչունք երկնից բնակեալ էին
20 յոստսն նորա: Եւ դարձեալ ասէ. Ո՞ւմ նմա-
21 նեցուցից զարքայութիւն այ. Նման է խմո-
րոյ՝ զոր առեալ կնոջ թագոյց յալեր երից
22 գրուից՝ մինչեւ խմորեցաւ ամ: Եւ շրջէր ը
քաղաքս եւ ը գեօղս՝ ուսուցանէր. եւ ճանապարհ
23 արարեալ յեէմ, Ասէ ոմն ցնա. Տէ՛ր՝ եթէ
սակա՛ւք իցեն, որ ապրելոց իցեն. Եւ նա ասէ

ցն՟ն ։ Ջանացարո՛ւք մտանել ը՟ն դուռն նեղ · 24
ասեմ ձեզ , զի Բազումք խնդրեսցեն մտա-
նել՝ և ո՛չ կարասցեն ։ Յորմէ հետէ մտցէ 25
տանուտէրն՝ և փակեսցէ զդուռնն , և սկսա-
նիցիք կալ արտաքոյ՝ և բախել զդուռնն , և
ասել · Տէ՛ր տէ՛ր բա՛ց մեզ · և պատասխանի
տուեալ ասիցէ ձեզ · Ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի
էք ։ Յայնժամ սկսանիջիք ասել · Կերաք ա- 26
ռաջի քո և արբաք , և 'ի հրապարակս մեր ու-
սուցեր ։ Եւ ասիցէ · Ասեմ ձեզ , ո՛չ գիտեմ 27
զձեզ ուստի էք · 'ի բա՛ց կացէք յինէն ա՟մ
մշակք անիրաւութեան ։ Անդ եղիցի լալ և 28
կրճել ատամանց , յորժամ տեսանիցէք
զաբրահամ և զիսահակ և զյակոբ և զա՟մ
մարգարէս յարքայութեան ա՟յ՝ և զձեզ հան-
եալ արտաքս ։ Եւ եկեսցեն յարևելից և յա- 29
րևմտից և 'ի հիւսիսոյ և 'ի հարաւոյ , և
բազմեսցին յարքայութեան ա՟յ ։ Եւ ահա 30
իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք · և իցեն
առաջինք՝ որ լինիցին յետինք ։ 'Ի նմին ա- 31
ւուր մատեան ոմանք փարիսեցիք , և ասեն
ցնա · Ել և գնա՛ աստի , զի հերովդէս կամի
սպանանել զքեզ ։ Եւ ասէ ցն՟ն · Երթայք՝ 32
ասացէք աղուեսուն այնմիկ · ահաւասիկ
հանեմ դևս , և բժշկութիւս կատարեմ այ-
սօր և վաղիւ , և յերիր աւուր կատարիմ ։
Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ և 'ի միւ- 33.

Digitized by Google

սուն աւուր գնալ. զի ոչ է մարթ մարգա-
34 րէի կորնչել արտաքոյ քան զԵղէմ։ Եղէմ
Եղէմ՝ որ կոտորեիր զմարգարէս, և քարկոծ
առնէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանի՜ցս ան-
գամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո. ոպ՛ հաւ
զձագս իւր ընդ թեւովք, և ոչ կամեցարուք։
35 Ահա թողեալ լիցի ձեզ տուն ձեր. բայց
ասեմ ձեզ. եթէ Ոչ ևս տեսանիցէք զիս,
մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն տն։

ԳԼ · ԺԴ ·

1 Եւ եղև ՚ի մտանելն նր ՚ի տուն ուրումն
իշխանացն փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու ու-
2 տել հաց. և նոքա սպասէին նմա։ Եւ ա-
հա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջի նր։
3 Պատասխանի ետ յս՝ և ասէ ցօրինաւորսն
և ցփարիսեցիս. եթէ Արժա՞ն իցէ ՚ի շաբա-
4 թու բժշկել։ Եւ նոքա լուռ եղեն. և
բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա, և
5 արձակեաց։ Եւ ասէ ցնս. Ո՞յր ուրուք ՚ի
ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ՚ի ջրհոր, և
ո՞չ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբա-
6 թու։ Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատա-
7 խանի առ այն։ Ասաց և առ կոչնականսն
առակ մի, հայեցեալ թէ զիա՛րդ բարձրն-
8 տիր լինէին, ասէ ցնս։ Յորժամ կոչի-
ցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս՝ կամ ՚ի կոչունս,

մի՛ բազմիցիս յառաջին բարձին. գուցէ պատ-
ուականագոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալն
'ի նմանէ։ Եւ եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կո- 9
չեաց, ասիցէ ցքեզ. Տո՛ւր սմա տեղի. և ա-
պա սկսանիցիս ամօթով զյետին տեղին ու-
նել։ Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիջի՛ր 10
բազմեսջի՛ր 'ի յետին տեղւոջ. զի յորժամ
գայցէ՝ որ կոչեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ.
Բարեկա՛մ՝ 'ի վե՛ր մատիր. յայնժամ եղի-
ցին քեզ փառք առաջի բարձակցացն քոց։
Զի ա՛մ որ բարձրացուցանէ զանձն, 11
խոնարհեսցի, և որ խոնարհեցուցանէ զան-
ձն, բարձրասցի։ Ասէ և ցկոչնատէրն. 12
Յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի՛ կո-
չեր զբարեկամս քո, և մի՛ զեղբարս քո, և
մի՛ զազգականս քո, և մի՛ զդրացիս քո, և
մի՛ զմեծամեծս. զի մի՛ և նոքա փոխարէն
կոչեսցեն զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն։
Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութիւն, 13
կոչեա՛ զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զ-
կոյրս։ Եւ երանելի լինիցիս. զի ո՛չ ու- 14
նին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ. և հա-
տուսցի քեզ փոխարէն 'ի յարութեան արդա-
րոց։ Իբրև լուաւ զայս ոմն 'ի բազմակա- 15
նացն ասէ ցնա. Երանի՛ որ կերիցէ ճաշ յար-
քայութեան այ։ Եւ նա ասէ. Այր ոմն գոր- 16
ծեաց ընթրիս, և հրաւիրեաց զբազումս։

17 Եւ առաքեաց զծառայ իւր ՚ի ժամու ընթ-
րեացն կոչել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկայք.
18 զի ահաւասիկ պատրաստ է ամ ինչ։ Եւ
սկսան մի ըս միոջէ ամենեքեան հրաժարել.
առաջինն ասէ, Ագարակ գնեցի, և հարկ
է ելանել տեսանել զնա. աղաչեմ զքեզ՝
19 կալ զիս հրաժարեալ։ Եւ միւսն ասէ.
Լծս հինգ եզանց գնեցի, և երթամ փոր-
ձել զնս. աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժա-
20 րեալ։ Եւ միւսն ասէ. Կին առի, և վասն
21 այնորիկ ոչ կարեմ գալ։ Եւ եկեալ ծա-
ռայն պատմեաց զայն տն իւրում։ Յայն-
ժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծա-
ռայն իւր. Ել վաղվաղակի ՚ի հրապարակս՝
և ՚ի փողոցս քաղաքիդ, և զաղքատս և զզ-
22 խեղս և զկաղս և զկոյրս մոյծ այսր։ Եւ
ասէ ծառայն. Տէ՛ր՝ եղև զոր հրամայեցերն,
23 և կայ ևս տեղի։ Եւ ասէ տրն ցծառայն,
Ել ՚ի ճանապարհս և ՚ի ցանգս, և արա՛ այսր
24 մտանել, զի լցցի տունս իմ։ Ասեմ ձեզ,
զի ոչ ոք յայնց կոչեցելոց ճաշակեսցէ յըն-
25 թրեաց իմոց։ Եւ երթային ընդ նմա ժողո-
վուրդք բազումք. դարձաւ և ասէ ցնոսա։
26 Եթէ ոք գայ առ իս՝ և ոչ ատեայ զհայր իւր
և զմայր՝ և զկին և զորդիս՝ և զեղբարս և զք-
քորս, նա և զանձն ևս իւր, ոչ կարէ իմ
27 աշակերտ լինել։ Եւ որ ոչ բառնայ զխ

խաչ իւր՝ եւ գայ զհետ իմ, ոչ կարէ իմ աշա-
կերտ լինել: Ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ կամիցի շի- 28
նել աշտարակ, եւ ոչ նախ նստեալ համարի-
ցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական ՚ի կա-
տարումն: Զի մի՛ գուցէ իբրեւ արկանիցէ 29
հիմն՝ եւ ոչ կարիցէ կատարել, ամենեքին որ
տեսանիցեն, սկսանիցին ծաղր առնել զնա,
Եւ ասել, թէ Այս այր սկսաւ շինել, եւ ոչ 30
կարաց կատարել: Կամ ո՞ր թագաւոր եր- 31
թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թա-
գաւորի. եւ ոչ նստեալ նախ խորհիցի, ե-
թէ կարող իցէ տասն հազարաւ զդէմ ու-
նել զայնորիկ՝ որ գայցէ ՚ի վ͞ր ն͞ր քսան հա-
զարաւ: Ապա թէ ոչ՝ մինչ դեռ հեռագոյն 32
իցէ, հրեշտակութիւն առաքեալ՝ աղաչեսցէ
՚ի խաղաղութիւն: Նոյն՝ այսպէս ա͞մ ոք ՚ի 33
ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յա͞մ ընչից իւրոց,
ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել: Բարւոք է 34
աղ. ապա թէ աղն անհամեսցի, իւ համե-
մեսցի: Ոչ յերկիր՝ եւ ոչ յաղբ է պիտա- 35
նացու. այլ ընկենուլ զնա արտաքս. որ
ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

ԳԼ. ԺԵ:

Եւ էին մերձ առ նա ա͞մ մաքսաւորք եւ 1
մեղաւորք՝ լսել ՚ի նմանէ: Տրտնջէին 2
փարիսեցիքն եւ դպիրքն՝ եւ ասէին. Ընդէ՞ր

Digitized by Google

սա զմեղաւորս ընդունի՝ և ուտէ ընդ նոսա :
3 Ասաց առ նոսա զառակս զայս : Ո՞վ
4 որ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչ-
խար, և կորուսանիցէ մի ՚ի նոցանէ. ո՞չ
թողուցու զիննսուն և զինն յանապատի, և
երթայցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչև գտանի-
5 ցէ զնա : Եւ իբրև գտանէ, դնէ զնա ՚ի
6 վերայ ուսոց իւրոց խնդալով, Եւ երթայ ՚ի
տուն. կոչէ զբարեկամս և զդրացիս, և ասէ
ցնոսա. Ուրախ եղերուք ընդ իս, զի գտի
7 զոչխարն իմ զկորուսեալ : Ասեմ ձեզ, զի
Այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մե-
ղաւորի որ ապաշխարիցէ՝ քան վասն իննսուն
և իննն արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխա-
8 րութիւն : Կամ ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն
դրամք տասն. և եթէ կորուսանիցէ դրամ
մի, ո՞չ լուցանիցէ ճրագ, և ածիցէ աւել ՚ի
տան և խնդրիցէ ստէպ՝ մինչև գտանիցէ :
9 Եւ իբրև գտանէ, կոչէ զբարեկամս և
զդրացիս՝ և ասէ. Ուրախ լերուք ընդ իս,
10 զի գտի զդրամն իմ զոր կորուսի : Այն-
պէս՝ ասեմ ձեզ, Ուրախութիւն եղիցի առա-
ջի հրեշտակաց այ ՚ի վր միոյ մեղաւորի՝ որ
11 ապաշխարիցէ : Եւ ասէ. Այր միոջ էին
12 երկու որդիք. Ասէ կրտսերն ՚ի նոցանէ
ցհայրն. Հայր՝ տուր ինձ բաժին, որ անկա-
նի յինչիցդ. և նա բաժանեաց նոցա զկեանսն. :

Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ ժողովեալ 13
զամենայն կրտսեր որդւոյն գնաց յաշխարհ հե-
ռի. եւ անդ վատնեաց զինչս իւր, զի կեայր
անառակութեամբ: Եւ իբրեւ սպառեաց զա- 14
մենայն, եղեւ սով սաստիկ յաշխարհին
յայնմիկ, եւ սկսաւ ինքն չքաւորել: Եւ 15
գնացեալ յարեցաւ՚ի մի ոմն ՚ի քաղաքացւոց
աշխարհին այնորիկ. եւ յղեաց զնա յագա-
րակ իւր արածել խոզս: Եւ ցանկայր լը- 16
նուլ զորովայն իւր յեղջերէն զոր խոզքն ու-
տէին, եւ ոչ ոք տայր նմա: Եւ եկեալ ՚ի 17
միտս իւր՝ ասէ. Քանի՞ վարձկանք իցեն ՚ի
տան հօր իմոյ հացալիցք, եւ ես աստ սովա-
մահ կորնչիմ: Յարուցեալ գնացից առ 18
հայր իմ, եւ ասացից ցնա. Հայր՝ մեղայ յեր-
կինս՝ եւ առաջի քո. Եւ ոչ եւս եմ արժանի 19
կոչել որդի քո, արա զիս իբրեւ զմի ՚ի վարձ-
կանացքոց: Եւ յարուցեալ եկն առ հայր 20
իւր. եւ մինչ դեռ հեռագոյն էր, ետես
զնա հայրն՝ եւ գթացաւ, յարեաւ ընթա-
ցաւ ընդ առաջ, անկաւ զպարանոցաւն նորա,
եւ համբուրեաց զնա: Եւ ասէ ցնա որ- 21
դին. Հայր՝ մեղայ յերկինս՝ եւ առաջի քո,
ոչ եւս եմ արժանի կոչել որդի քո: Ասէ 22
հայրն ցծառայս իւր. Վաղվաղակի հանէք
զպատմուճանն առաջին, եւ ագուցէք նմա,
եւ տուք զմատանին ՚ի ձեռն նորա՝ եւ կօշիկս

Digitized by Google

23 յոտս նր. Եւ ածէք զեզն պարարակ, զե-
24 նեցէք, կերիցո՛ւք՝ եւ ուրա՛խ լիցուք. Զի այս
որդի իմ մեռեալ էր՝ եւ եկեաց, կորուսեալ
25 էր՝ եւ գտաւ. եւ սկսան ուրախ լինել: Եւ
էր երէց որդին նր յագարակի. եւ մինչ դեռ
գայր՝ եւ մերձ եղեւ 'ի տունն, լուաւ զձայն
26 երգոց եւ զպարուց. Եւ կոչեցեալ առ ինքն
զմի 'ի ծառայիցն, հարցանէր թէ զինչ իցէ
27 այն: Եւ նա ասէ ցնա. զի եղբայր քո ե-
կեալ է, եւ եզեն հայր քո զեզն պարարակ,
28 զի ողջամբ ընկալաւ զնա: Բարկացաւ՝ եւ
ո՛չ կամէր մտանել. եւ հայրն ելեալ արտաքս՝
29 աղաչէր զնա: Պատասխանի ետ եւ ասէ
ցհայրն. Այսքանի՞ ամք են՝ զի ծառայեմ
քեզ, եւ երբէք զպատուիրանաւ քով ո՛չ ան-
ցի. ուլ մի երբէք ո՛չ ետուր ինձ՝ զի ուրախ
30 եղէց ընդ բարեկամս իմ: Յորժամ եկն
որդիդ քո այդ, որ եկեր զկեանս քո ը̅ պոռ-
31 նիկս, զեներ դմա զեզն պարարակ: Եւ
ասէ ցնա, Որդեակ դու հանապազ ընդ իս
32 ես, եւ ա̅մ որ ինչ իմ է՝ քո է: Այլ ուրախ
լինել եւ խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո
այս մեռեալ էր՝ եւ եկեաց, կորուսեալ էր՝
եւ գտաւ:

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ ասէր առ աշակերտսն. Այր մի էր մե- 1
ծատուն, որոյ էր տնտես. և եղև զնմա-
նէ ամբաստանութիւն, որպէս թէ վատնիցէ
զինչս նորա: Կոչեաց և ասէ ցնա, Զի՞նչ 2
է այս զոր լսեմ զքէն, տո՛ւր զհամար տնտե-
սութեան քո. զի ո՛չ ես կարօղ լինել տնտես:
Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն. Զի՞նչ գոր- 3
ծեցից, զի տէր իմ հանէ զտնտեսութիւնս.
գործել ո՛չ կարեմ՝ մուրանալ ամաչեմ:
Գիտեմ զինչ արարից. զի յորժամ ՚ի բաց 4
լինիցիմ ՚ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս
՚ի տունս իւրեանց: Եւ կոչեցեալ առ ինքն 5
մի ըստ միոջէ ՚ի պարտապանացն տն իւրոյ, ա-
սէ ցառաջինն. Որչա՞փ ինչ պարտիս տեառն
իմում: Եւ նա ասէ. Հարիւր մար ձիթոյ. 6
ասէ ցնա, Ա՛ռ զգիր քո, և նիստ գրեա՛ վաղ-
վաղակի յիսուն:Ապա ասէ ցմիւսն. 7
Դու քանի՞ ինչ պարտիս. և նա ասէ. Հա-
րիւր քոռ ցորենոյ. և ասէ ցնա. Ա՛ռ զգիր
քո՛ և նիստ գրեա՛ ութսուն: Եւ գովեաց 8
տէրն զտնտեսն անիրաւութեան, զի իմաստութեամբ
արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ ի-
մաստնագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս
իւրեանց: Եւ ես ձեզ ասեմ. Արարէք ձեզ 9
բարեկամս ՚ի մամոնայէ անիրաւութեան. զի

յորժամ պակասիցէ այն՝ ընկալցին զձեզ ՚ի
10 յարկսն յաւիտենականս։ Որ ՚ի փոքուն
հաւատարիմ է, և ՚ի բազմին հաւատարիմ
է. և որ ՚ի փոքուն անիրաւ է, և ՚ի բազմին
11 անիրաւ է։ Իսկ արդ՝ եթէ յանիրաւ մա-
մոնային չեղէք հաւատարիմք, զճշմարիտն
12 ձեզ ո՞ հաւատասցէ։ Եւ եթէ յօտարին
չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տացէ ձեզ։
13 Ոչ ո՛ք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծա-
ռայել. զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սի-
րիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն ար-
համարհիցէ. ո՛չ կարէք այ ծառայել և մա-
14 մոնայի։ Իբրև լսէին զայս ամ փարիսե-
ցիքն՝ քանզի արծաթասէրք էին, և անգոս-
15 նէին զնա։ Եւ ասէ ցնս. Դուք էք՝ որ ար-
դարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան,
սակայն ած գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առա-
ջի մարդկան բարձր է՝ պիղծ է առաջի այ։
16 Օրէնքն և մարգարէքն մինչև ցյովհան-
նէս. յայնմ հետէ արքայութիւն այ աւետա-
17 րանի, և ամ ոք զնա բռնաբարէ։ Դիւ-
րին իցէ երկնից և երկրի անցանել, քան յօ-
18 րինացն միոյ նշանախեցի անկանել։ Ա-
մենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և առնէ այլ,
19 շնայ. և որ զարձակեալն առնէ, շնայ։ Այր
ոմն էր մեծատուն, և ագանէր բեհեզս և
ծիրանիս, և ուրախ լինէր հանապազ առա-

Digitized by Google

րապէս ։ Եւ աղքատ ոմն անուն Ղազարոս 20
անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ ․
Եւ ցանկայր յագել 'ի փշրանացն որ անկա- 21
նէին 'ի սեղանոյ մեծատանն ․ այլ և շունք
եւ գային, և լեզուին զվէրս նորա ։ Եւ ե- 22
ղև մեռանել աղքատին, և տանել հրեշտա-
կաց զնա 'ի գոգն Աբրահամու ․ մեռաւ և
մեծատունն, և թաղեցաւ ։ Եւ 'ի դժոխ- 23
սըն ամբարձ զաչս իւր մինչ 'ի տանջանսն էր,
եւ ետես զԱբրահամ 'ի հեռաստանէ, և զՂա-
զարոս 'ի գոգ նորա հանգուցեալ ։ Եւ նա 24
աղաղակեաց և ասէ ․ Հայր Աբրահամ, ո-
ղորմեա՛ց ինձ, և առաքեա՛ զՂազարոս, զի
թացցէ զծագ մատին իւրոյ 'ի ջուր, և զո-
վացուսցէ զլեզու իմ ․ զի պապակիմ 'ի տա-
պոյ աստի ։ Եւ ասէ ցնա Աբրահամ, Որ- 25
դեակ՝ յիշեա՛ զի ընկալար դու զբարիս
քո 'ի կեանսն քում, և Ղազարոս նոյնպէս
զչարչարանս ․ արդ՝ սա աստ մխիթարի, և
դու այդր պապակիս ։ Եւ 'ի վերայ այսր ամենայնի՝ 26
վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ ․ եթէ կա-
միցին աստի առ ձեզ անցանել՝ ո՛չ կարեն, և
ոչ այտի որք առ մեզ անցանել ։ Եւ ասէ ․ 27
Արդ աղաչեմ զքեզ հայր, զի արձակեսցես
զդա 'ի տուն հօր իմոյ ։ Են իմ անդ եղբարք 28
հինգ, որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն ․ զի մի՛ և
նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց ։ Եւ 29

Digitized by Google

ասէ Աբրահամ. Ունին զՄովսէս և զմարգա-
30 րէս, նց̃ լուիցեն: Եւ նա ասէ. Ո՛չ՝ հայր
Աբրահամ, բայց եթէ ՚ի մեռելոց ոք երթի-
31 ցէ առ նոսա, և ապաշխարեսցեն: Եւ ա-
սէ ցնա. Եթէ Մովսեսի և մարգարէիցն ոչ
լսեն, և ոչ թէ ՚ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հա-
ւատասցեն:

ԳԼ. ԺԷ.

1 Ասաց և ցաշակերտսն իւր, Ոչ է մարթ
չգալ գայթագղութե̃. բայց վա՜յ այնմիկ
2 է՝ յորոյ ձեռն գայցէ: Լաւ էր նմա՝ թէ
վէմ երկանաքար կախէր զպարանոցէ նորա՝
և ընկենոյր ՚ի ծով, քան թէ գայթակղե-
ցուցանիցէ զմի ոք ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ:
3 Զգո՛յշ կացէք անձանց. եթէ մեղիցէ
եղբայր քո, սաստեա՛ նմա. և եթէ ապաշխա-
4 րիցէ, թո՛ղ նմա: Եւ եթէ եօթն անգամ
մեղիցէ քեզ, և եօթն անգամ դարձցի ՚ի
քեզ՝ և ասիցէ, Ապաշխարեմ, թողցես նմա:
5 Եւ ասեն առաքեալքն ցՏէր. Յաւել մեզ
6 հաւատս: Եւ ասէ Տէր. Եթէ ունիցիք
հաւատս քան զհատ մանանխոյ, և ասիցէք
թթենւոյս այսմիկ. Խլեա՛ց և տնկեա՛ց ՚ի
7 ծովու, և հնազանդեսցի ձեզ: Իսկ ո՞վ
ոք ՚ի ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ
կամ հովիւ, որ իբրև մտանիցէ յագարակէ՝

ասիցէ ցնա վաղվաղակի. թէ Անց բազմեաց:
Այլ ո՛չ ասիցէ ցնա. թէ Պատրաստեա 8
զինչ ընթրեցից իցեմ, և գօտի ածեալ պաշ-
տեա՛ զիս՝ մինչև կերայց և արբից, և ապա
կերիցես և արբցես դու: Մի՛ թէ շնորհ 9
ինչ ունիցի՞ ծառային այնմիկ, զի արար
զամենայն հրամանսն: Նոյնպէս և դուք՝ 10
յորժամ առնիցէք զամ հրամայեալսն ձեզ,
ասասջիք թէ Ծառայք անպիտանք եմք,
զոր պարտէաքն առնել՝ արարաք: Եւ եղև 11
մինչև երթայր նա յԵմ, և ինքն անցանէր
ընդ մէջ սամարեայ և գալիլեացւոց: Եւ 12
մինչդեռ մտանէր 'ի գեօղ մի, պատա-
հեցին նմա տասն այր բորոտ՝ որք կացին 'ի
հեռաստանէ, Բարձին զձայնս՝ և ասեն. 13
Յիսուս վարդապետ՝ ողորմեաց մեզ: Եւ 14
իբրև ետես զնս, ասէ ցնս. Երթայք ցու-
ցէք զանձինս քահանայիցն. և եղև իբրև
գնացին, առժամայն սրբեցան: Մի 'ի նոցանէ 15
'ի նոցանէ իբրև ետես՝ եթէ բժշկեցաւ,
դարձաւ ահաւոր՝ 'ի ձայն մեծ փառաւոր
առնէր զած. Անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւ- 16
րոց առ ոտս նր, և գոհանայր զնմանէ. և
նինքն էր սամարացի: Պատասխանի ետ յս 17
և ասէ. ո՞չ տասն սոքա սրբեցան, իսկ արդ
իննունքն ո՞ւր են. Ոչ ոք գտան դառնալ 18
տալ փառս այ, բայց միայն այլազգիս այս:

19 Եւ ասէ ցնա . Արի՛ գնա՛ . զի հաւատք քո
20 կեցուցին զքեզ : Իբրև հարցաւ ՚ի փարիսեց-
ւոցն՝ թէ Ե՞րբ գայցէ արքայութիւնն այ . պատասա-
խանի ետ նոցա և ասէ . Ոչ գայ արքայութիւն
21 այ խորամանգ . Եւ չասիցեն թէ Ահաւասիկ
աստ է՝ կամ անդ . զի ահա արքայութիւն այ ՚ի
22 ներքս ՚ի ձեզ է : Ասաց և ցաշակերտսն .
Եկեսցեն աւուրք ցանկանայցէք ձեզ մի յա-
ւուրցն Որդւոյ մարդոյ տեսանել՝ և ոչ տե-
23 սանիցէք : Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ Ահա-
ւասիկ է՝ կամ անդ , մի՛ երթայցէք զհետ :
24 Զի որ փայլակն փայլատակեալ ՚ի ներքոյ
երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ , նոյնպէս և
25 Որդի մարդոյ յաւուրն իւրում : Բայց նախ
պարտ է նմա բազում չարչարիլ՝ և խոտիլ
26 յազգէս յայսմանէ : Եւ որպէս եղև յա-
ւուրսն Նոյի , նոյնպէս եղիցի և յաւուրս Որդ-
27 ւոյ մարդոյ : Ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս
առնէին՝ և արանց լինէին՝ մինչև յօրն՝ յո-
րում եմուտ Նոյ ՚ի տապանն , և եկն ջրհե-
28 ղեղն՝ և կորոյս զամենեսեան : Նոյնպէս՝
և որպէս յաւուրսն Ղովտայ եղև , ուտէին
ըմպէին՝ գնէին վաճառէին , տնկէին շինէին .
29 Եւ յորում աւուր ել Ղովտ ՚ի Սոդոմայ , տե-
ղաց Հուր և ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս
30 զամենեսեան . Ըստ նմին օրինակի եղիցի և յա-
ւուրն , յորում Որդի մարդոյ յայտնելոց է :

Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ և կա– 31
րասի իւր 'ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն ·
և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս ։
Յիշեցէք զկինն Ղովտայ ։ Որ խնդրիցէ 32
զանձն իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա · 33
և որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա ։ Ա– 34
սեմ ձեզ · Յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու
'ի մի մահճիս, մին առցի՝ և միւսն թողցի ։
Եւ եթէ եղիցին երկու* աղային 'ի միասին, 35
մին առցի՝ և միւսն թողցի · և եթէ իցեն եր–
կու յանդի, մին առցի՝ և միւսն՝ թողցի ։
Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա · Յո՞ տէր ։ 36
Եւ նա ասէ ցնս · Ուր մարմին է, անդ և 37
արծուիք ժողովեսցին ։

ԳԼ · ԺԸ ։

Ասաց և առակ մի նց̃ առ այն, թէ պարտ 1
է յա̃մ ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛
ձանձրանալ ։ Ասէ · Դատաւոր մի էր 'ի քա– 2
ղաքի ուրեմն, յա̃յ ոչ երկնչէր՝ և 'ի մարդ–
կանէ ոչ ամաչէր ։ Եւ այրի մի էր 'ի նմին 3
քաղաքի, գայր առ նա և ասէր · Դատ արա
ինձ յոսոխէ իմմէ ։ Եւ ոչ կամէր 'ի բզ̃մ 4
ժամանակս · յետ այնորիկ ասէ 'ի միտս իւ–
րում, Եթէ և յա̃յ ոչ երկնչիմ, և 'ի մարդ–

* 'Ի Յոյնն · Երկու կանայք ։

5 կանէ ո՛չ ամաչեմ, Գոնէ վն՟ աշխատ առ-
նելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ, զի մի՛
6 իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս։ Եւ ա-
սէ տ՟ր. Լուարո՛ւք զի՞նչ դատաւորն անիրա-
7 ւութե՟ն ասէր։ Իսկ ա՟ծ ո՞չ առնիցէ վրէժ-
խնդրութի՟ ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն
առ նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի. և երկայնա-
8 միտ միայն լինիցի առ նս՟։ Այո՛ ասեմ ձեզ.
զի Արասցէ վրէժխնդրութի՟ նց՟ վաղվաղակի.
իսկ Որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ՞ արդեօք
9 հաւատս յերկրի։ Ասաց և առ ոմանս
պանծացեալս յանձինս, թէ արդարք իցեն՝
և խոտիցեն զբազումս, զառակս զայս։
10 Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ յաղօթս,
11 մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր։ Փա-
րիսեցին կայր մեկուսի, և զայս առանձին
աղօթս մատուցանէր. Ա՟ծ իմ՝ գոհանամ
զքէն, զի ոչ եմ իբրև զայլս 'ի մարդկանէ,
զյափշտակօղս՝ և զանիրաւս՝ և զշունս, կա՟մ
12 իբրև զայս մաքսաւոր։ Այլ պահեմ եր-
կիցս 'ի շաբաթու, և տամ տասանորդս
13 յա՟մ ստացուածոց իմոց։ Եւ մաքսաւորն
կայր մեկուսի, և ոչ կամէր և ոչ զաչսն ընդ-
երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս իւր՝
14 և ասէր. Ա՟ծ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։ Ա-
սեմ ձեզ. Էջ սա արդարացեալ 'ի տուն իւր
քան զնա. զի ա՟մ որ բարձրացուցանէ զան-

Digitized by Google

Սրտի իւր, խոնարհեսցի. և որ խոնարհեցու-
ցանէ զանձն, բարձրասցի: Մատուցա- 15
նէին առ նա և մանկունս զի մերձեսցէ ՚ի
նա, իբրև տեսին աշակերտքն սաստէին
նց: Իսկ յս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն 16
ասէ, Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս,
և մի արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է
արքայութիւն այ: Ամէն ասեմ ձեզ, Որ ոչ 17
ընդունիցի զարքայութիւնն այ իբրև զմանուկ,
ոչ մտցէ ՚ի նա: Եւ եհարց զնա ոմն իշ- 18
խան և ասէ, Վարդապետ բարի՛ զի՞նչ
գործեցից, զի զկեանսն յաւիտենականս
ժառանգեցից: Ասէ ցնա յս, Զի՞ ասես 19
զիս բարի. չիք որ բարի բայց մի այ:
Զպատուիրանս գիտես. մի շնար, մի 20
սպանաներ, մի գողանար, մի սուտ վկայեր,
պատուեա զհայր քո և զմայր: Եւ նա ա- 21
սէ, Զայդ ամ պահեցի ՚ի մանկութենէ իմմէ:
Իբրև լուաւ զայն յս ասէ ցնա. Միւս ևս 22
պակաս է քեզ. զամ ինչ զոր ունիս, վաճա-
ռեա և տուր աղքատաց, և ունիցիս գանձս
յերկինս. և եկ զկնի իմ: Նա իբրև լուաւ 23
զայս տրտմեցաւ. քանզի էր մեծատուն
յոյժ: Իբրև ետես զնա յս տրտմեալ, ասէ. 24
Որպէս դժուարաւ որ ինչս ունիցին մտա-
նիցեն յարքայութիւն այ: Դիւրագոյն իցէ 25
մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան

26 մեծատան յարքայութիւն այ մտանել ։ Եւ
որ լսանն՝ ասէին. Եւ ո՞ կարիցէ ապրել ։
27 Եւ նա ասէ . Անհնարինք առ 'ի մարդկա-
28 նէ, հնարաւորք են յայ ։ Եւ ասէ Պետ-
րոս . Ահաւասիկ մեք թողաք զամ ինչ ըզ
29 մեր, եւ եկաք զկնի քո ։ Եւ նա ասէ ցնս ,
Ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ ոք է որ եթող ըզ
տուն կամ զծնողս կամ զեղբարս կամ զկին կամ
30 զորդիս վն արքայութեան այ , Եթէ ոչ առ-
նուցու բազմապատիկ 'ի ժամանակի յայս-
միկ . եւ յաշխարհին որ գալոց է՝ զկեանսն
31 յաւիտենականս ժառանգեսցէ ։ Եւ ա-
ռեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնս .
Ահաւասիկ ելանեմք յեղմ . եւ կատարեսցին
ամ գրեալքն մարգարէիւք վն Որդւոյ մար-
32 դոյ ։ Զի մատնեսցի հեթանոսաց եւ կա-
33 տակեսցի ։ Եւ հարկանիցեն եւ սպանանի-
34 ցեն զնա, եւ յերրիր աւուր յարիցէ ։ Եւ
նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ , այլ էր
բանն ծածկեալ 'ի նոցանէ , եւ ոչ գիտէին
35 զասացեալսն ։ Եւ եղեւ 'ի մօտել նորա
յԵրիքով , կոյր ոմն նստէր առ ճանապար-
36 հաւն մուրացիկ ։ Իբրեւ լուաւ զանցանել
ժողովրդեանն , հարցանէր՝ թէ զի՞նչ իցէ
37 այն ։ Եւ պատմեցին նմա , թէ յն նազով-
38 րեցի անցանէ ։ Աղաղակեաց եւ ասէ . Յս
39 որդի դաւթի՝ ողորմեաց ինձ ։ Եւ որ ա-

Digitized by Google

ռաջին երթային՝ սաստէին նմ զի լռեսցէ. և
նա եւս առաւել աղաղակէր, Որդի Դաւթի
ողորմեաց ինձ: Ոտեղի առ յս, և հրամայ- 40
եաց ածել զնա առ ինքն. և իբրև մերձ
եղև առ նա, եհարց զնա և ասէ. Զի՞նչ 41
կամիս զոր՝ զի արարից քեզ. և նա ասէ.
Տէր՝ զի բացցին աչք իմ, և տեսից: Եւ յս 42
ասէ ցնա. Հայեաց, հաւատք քո կեցուցին
զքեզ: Եւ առժամայն ետես, երթայր 43
զհետ նր՝ և փառաւոր առնէր զած. և ամ
ժողովրդեանն տեսեալ, տայր օրհնու-
թիւն այ:

ԳԼ. ԺԹ.

Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով: Եւ ահա 1
այր մի անուն կոչեցեալ զակքէոս, և նա 2
էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն: Եւ 3
խնդրէր տեսանել՝ եթէ ո՞վ իցէ յս, և ոչ
կարէր 'ի բազմութէն, զի կարճ էր հասա-
կաւ: Եւ ընթացեալ յառաջս, ել 'ի ժան- 4
տաթզենին՝ զի տեսանիցէ զնա. քանզի ը
այն իսկ անցանելոց էր: Իբրև եկն 'ի տե- 5
ղին, հայեցաւ 'ի վեր յս և ասէ ցնա. Զակքէ
փութա էջ այտի, զի այսօր 'ի տան քում
արժան է ինձ ագանել: Փութացաւ և էջ՝ 6
և ընկալաւ զնա ուրախութե: Իբրև տե- 7
սին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թե

8 առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել ։ Եկն՝
եկաց զաքէոս, եւ ասէ ցՏր՟. Տէ՛ր՝ ահա ըզ
կէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. եւ եթէ
9 զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին ։ Եւ ա-
սէ ցնա Յս՟. Այսօր եղեւ փրկութի՟ տանս այս-
միկ. քանզի եւ սա որդի աբրահամու է ։
10 Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցու-
11 ցանել զկորուսեալն ։ Եւ մինչդեռ նոքա
զայն լսէին, յաւել առակ մի եւ ասէ վասն
մերձենալոյ նր՟ յեմ՟, եւ համարելոյ նց՟ եթէ
առժամայն յայտնելոց է արքայութի՟ այ՟ ։
12 Ասէ. Այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհ
հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութի՟, եւ
13 դառնալ ։ Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝
ետ նց՟ տասն մնաս, եւ ասէ ցնոսա. Յարգե-
14 ցէք զայդ՝ մինչեւ եկից ։ Եւ քաղաքացիքն
նր՟ ատէին զնա. առաքեցին հրեշտակս զկնի
նր՟ եւ ասեն, թէ Ոչ կամիմք թագաւորել
15 դմա ՚ի վր՟ մեր ։ Եւ եղեւ դառնալ նմ՟ ա-
ռեալ զթագաւորութի՟ն, եւ կոչեալ զծառայ-
սըն՝ որոց տուեալ էր զարծաթն, զի գիտաս-
16 ցէ թէ ո՞ զինչ շահեցաւ ։ Եկն առաջինն
եւ ասէ. Տէր մնասն քո՝ տասն մնաս արար ։
17 Եւ ասէ ցնա. Ազնիւ ծառայ եւ բարի, զի
՚ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր, լիջիր իշխա-
18 նութի՟ ունել ՚ի վր՟ տասն քաղաքի ։ Եկն
երկրորդն եւ ասէ. Մնասն քո արար հինգ

մնաս։ Ասէ և ցնա. Եւ դու լինիջիր ՚ի վերայ 19
հինգ քաղաքաց։ Եկն միւսն և ասէ. Տէր՝ 20
ահա մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ ՚ի վար-
շամակի։ Երկնչէի ՚ի քէն, զի այր ստամ- 21
բակ ես. բառնաս՝ զոր ոչ եդիր, և հնձես՝
զոր ոչ սերմանեցեր։ Եւ ասէ ցնա. ՚Ի բե- 22
րանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայդ ան-
հաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ
եմ, բառնամ՝ զոր ոչ եդի, և հնձեմ՝ ուր
ոչ սերմանեցի։ Եւ ընդէ՞ր ոչ ետուր զար- 23
ծաթն իմ ՚ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տո-
կոսեօք պահանջէի։ Եւ ասէ ցպաստաւոր- 24
սըն. Առէք ՚ի դմանէ զմնասն, և տարայք
տուք այնմ որ ունիցի զտասն մնասն։ Եւ 25
ասեն ցնա. Տէր՝ ունի տասն մնաս։ Ասեմ 26
ձեզ, եթէ Ամ͞ի որ ունիցի, տացի. և յայն-
մանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին բարձցի
՚ի նմանէ։ Բայց զթշնամիսն իմ զայնո- 27
սիկ, որ ոչն կամէին զիս թագաւորել ՚ի
վ͞ր նոցա, ածէք այսր և սպանէք առաջի
իմ։ Եւ իբրև զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ 28
ելանել յերուսաղէմ։ Եւ եղև իբրև 29
մերձեցաւ ՚ի բեթփագէ և ՚ի բեթանիա մօտ
՚ի լեառն՝ որ կոչի ձիթենեաց, առաքեաց
երկուս յաշակերտացն իւրոց՝ և ասէ։ Եր- 30
թայք դուք ՚ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ,
յոր իբրև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ

Digitized by Google

կապեալ, յորում ոչ ոք ՚ի մարդկանէ երբեք
31 ոչ նստաւ. լուծէք զնա և ածէք։ Եւ եթէ
ոք հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէ՞ր լուծա-
նէք, այսպէս ասասջի՛ք ցնա, թէ Տ՟ն իւրում
32 պիտոյ է։ Իբրև չոգան որ առաքեցանն,
գտին ոպ՟ ասացն ցնս՟, կայր յաւանակն։
33 Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն
տեարքն նորա ցնս՟, Զի՞ լուծանէք զյաւա-
34 նակդ։ Եւ նոքա ասեն. Տ՟ն իւրում պիտոյ է։
35 Եւ ածին զնա առ յս՟. և արկին զնովաւ
36 հանդերձս, և հեծուցին զյս՟։ Եւ մինչ դեռ
երթայր, զհանդերձս իւրեանց տարածա-
37 նէին զճանապարհաւն։ Եւ իբրև այն ինչ
մերձ եղև ՚ի զառ ՚ի վայր լերինն ձիթենեաց,
սկսաւ ամ՟ բազմութի՟ աշակերտացն ուրա-
խութե՟ օրհնել զա՟ծ ՚ի ձայն մեծ վս՟ ամ՟ եղե-
38 լոց զօրութեանցն՝ զոր տեսին։ Եւ ասէին.
Օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն տ՟ն.
խաղաղութի՟ յերկինս, և փառք ՚ի բարձունս։
39 Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն յամբոխէ ան-
տի ասեն ցնա. Վարդապետ՝ սաստեա՛ աշա-
40 կերտացդ քոց։ Պատասխանի ետ և ասէ.
Ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լռեսցեն, քա-
41 րինքդ աղաղակեսցեն։ Եւ իբրև մերձե-
ցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց ՚ի վ՟ն նր՟, և
42 ասէ։ Եթէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս
յայսմիկ զխաղաղութի՟ն քո. բայց այժմ

Digitized by Google

ծածկեցաւ յերեսաց քոց։ Զի եկեսցեն 43
աւուրք 'ի վր̃ քո, և պատեսցեն զքև թըշ-
նամիք քո պատնէշ. և պաշարեսցեն զքեզ,
և նեղեսցեն զքեզ յա̃մ կողմանց։ Եւ յա- 44
տակեսցեն զքեզ, և զորդիս քո 'ի քեզ. և
ոչ թողուցուն քար 'ի քարի վր̃ յա̃մի 'ի քեզ.
փոխանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցե-
լութե̃ քո։ Եւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ 45
հանել զաղաւնէվաճառսն, և զգնողս. և
զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց ։ Եւ 46
ասէ ցնոսա. Գրեալ է՝ և եղիցի տուն իմ
տուն աղօթից, և դուք արարիք զդա այրս
աւազակաց ։ Եւ ուսուցանէր զնո̃ հանա- 47
պազ 'ի տաճարին. իսկ քահանայապետքն
և դպիրք՝ և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդ-
րէին զնա կորուսանել, Եւ ոչ գտանէին՝ 48
թէ զինչ արասցեն. զի ժողովուրդն ա̃մ կա-
խեալ կային զնմանէ 'ի լսել ։

ԳԼ · Ի ։

Եւ եղև 'ի միում աւուրցն յայնցանէ, 1
մինչ դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի
տաճարի անդ՝ և աւետարանէր, հասին 'ի
վերայ քահանայապետքն և դպիրք ծերովքն
հանդերձ, Եւ ասեն ցնա, Ասա մեզ՝ որո̃վ 2
իշխանութե̃բ գործես դու զայդ, կամ ո̃վ է՝
որ ետ քեզ զայդ իշխանութի̃ ։ Պատաս- 3

խանի ետ և ասէ ցնս, Հարցից և ես զձեզ
4 բան մի, և ասացէք ինձ։ Մկրտութիւն
յովհաննու յերկնի՞ց էր՝ եթէ՛ ի մարդկա-
5 նէ։ Եւ նք խորհեցան՛ ի միտս իւրեանց
6 և ասեն։ Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ. Իսկ
ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմ. և եթէ ասեմք
՚ի մարդկանէ, ամ ժողովուրդն քարկոծ առ-
նեն զմեզ. զի հաստատեալ է՛ ի միտս զյով-
7 հաննէ, թէ մարգարէ է։ Եւ պատասխանի
8 ետուն չգիտել թէ ուստի իցէ։ Եւ յս ասէ
ցնն. Եւ ո՛չ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութբ
9 առնեմ զայս։ Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝
զառակս զայս. Այր ոմն տնկեաց այգի, և ետ
զնա մշակաց. և ինքն գնաց՛ ի ճանապարհ
10 ժամանակս բազումս։ Եւ՛ ի ժամու առա-
քեաց առ մշակսն ծառայ, զի՛ ի պտղոյ այգ-
ւոյն տացեն նմ. և մշակքն գան հարին ըզ
11 նա, և արձակեցին ունայն։ Եւ յաւել
միւս ևս ծառայ յղել. նոքա և զնա ևս գան
հարին՝ անարգեցին, և առաքեցին ունայն։
12 Եւ յաւել զերրորդն առաքել. նոքա և
13 զնա վիրաւորեցին, և հանին արտաքս։ Աս-
սէ տէր այգւոյն. Զի՞նչ արարից, առաքեցից
զորդի իմ սիրելի, թերևս՛ ի սմանէ պատ-
14 կառեսցեն։ Իբրև տեսին զնա մշակքն,
խորհեցան ը՛ միմեանս՝ և ասեն. Սա է ժա-
ռանգն. սպանցուք զսա, զի մեր լինիցի ժա-

ռանգութ՟ին։ Եւ հանին զնա արտաքս քան 15
զայգին և սպանին. արդ՝ զի՞նչ արասցէ ը՟
նոսա տէր այգւոյն։ Ո՞չ ապաքէն գայցէ և 16
կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և տացէ
զայգին այլոց. Իբրև լուան՝ ասեն. Քա՛ւ մի՛
լիցի։ Եւ նա հայեցեալ ը՟ն նս՟ ասէ. Իսկ 17
զի՞նչ իցէ այն՝ որ գրեալն է. Թէ Վէմն զոր
անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ ան-
կեան։ Ամենայն որ ընդհարցի ը՟ վէմս 18
ը՟ այս՝ խորտակեսցի, և յորոյ վերայ անկ-
ցի՝ հոսեսցէ զնա։ Եւ խնդրէին դպիրքն 19
և քահանայապետք արկանել 'ի նա ձեռս 'ի
նմին ժամու, և երկեան 'ի ժողովրդենէն.
զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն
զայն։ Եւ ապա սպասեցին, և առաքե- 20
ցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ
արդարս ունել. զի ըմբռնեսցեն զնա բա-
նիւք, առ 'ի մատնել զնա պետութ՟ն և իշ-
խանութ՟ն դատաւորին։ Հարցին ցնա և 21
ասեն, Վարդապետ՝ գիտեմք եթէ ուղիղ
խօսիս և ուսուցանես, և ո՛չ առնուս ակն՝
այլ ճշմարտութ՟բ զճանապարհն այ՟ ուսու-
ցանես։ Արժա՞ն է մեզ կայսեր հարկս 22
տալ՝ թէ ո՛չ։ Եւ նայեցեալ ը՟ խորաման- 23
կութ՟ն նց՟՝ ասէ ցն՟ս։ Ցուցէ՛ք ինձ զդահե- 24
կանն. և նոքա ցուցին. և ասէ. Ո՞յր պատ-
կեր և գիր ունի. պատասխանի ետուն և

25 ասեն՝ Կայսեր ։ Եւ նա ասէ ցնս , Արդ-
երթայք տուք զկայսերն կայսեր , եւ զա̃յն
26 ա̃յ ։ Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա-
նիւք առաջի ժողովրդեանն . եւ զարմացեալ
27 ընդ պատասխանի նր՝ լռեցին ։ Մատու-
ցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն , որք հակա-
ռակէին չլինել յարութեան , հարցին զնա՝
28 Եւ ասեն, Վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ ,
եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի , որոյ իցէ
կին՝ եւ անորդի իցէ, զի առնուցու եղբայրն նր
զկինն , եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում ։
29 Արդ՝ եօթն եղբարք էին . եւ առաջինն ա-
30 ռեալ կին՝ մեռաւ անորդի ։ Եւ զնա եւ երկ-
31 րորդն, մեռաւ եւ նա անորդի ։ Առ զնա եւ եր-
րորդն. նոյնպէս եւ եօթանեքին. եւ ոչ թողին
32 որդիս ։ Մեռաւ եւ կինն ։ Արդ՝ 'ի յարութե
33 Ո՞ւմ 'ի նոցանէ լինիցի կին . զի եօթանեքին
34 կալան զնա կին ։ Պատասխանի ետ նոցա յս
եւ ասէ . Որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս
35 առնեն՝ եւ արանց լինին ։ Իսկ որ արժանի
լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝ եւ յարու-
թեն որ 'ի մեռելոց , ոչ կանայս առնեն , եւ
36 ոչ արանց լինին ։ Քանզի եւ ոչ մեռանել
ևս կարեն , զի հաւասար հրեշտակաց են՝ եւ
որդիք ա̃յ . քանզի յարութեան որդիք են ։
37 Այլ զի յառնեն մեռեալք , եւ Մովսէս գու-
շակեաց 'ի մորենւոջն , որպ ասէ զտր ա̃յ

Digitized by Google

աբրահամու եւ զա̃յ սահակայ եւ զա̃յ յակով-
բայ : Եւ ա̃ծ չէ մեռելոց՝ այլ կենդա- 38
նեաց, զի ամենեքին նմա կենդանի են :
Պատասխանի ետուն ոմանք ՚ի դպրացն եւ 39
ասեն, Վարդապետ՝ բարւոք ասացեր : Եւ 40
ոչ եւս ոք իշխէր հարցանել զնա եւ ոչինչ :
Ասէ եւ առ նս̃, Զիա̃րդ ասեն զքս̃՝ թէ 41
որդի է դաւթի : Զի ինքն դաւիթ ասէ ՚ի 42
գիրս սաղմոսաց . Ասաց տ̃ր ցտ̃ր իմ, նիստ
ը̃ աջմէ իմմէ, Մինչեւ եդից զթշնամիս քո 43
պատուանդան ոտից քոց : Իսկ արդ՝ եթէ 44
դաւիթ զնա տ̃ր կոչէ, զիա̃րդ որդի նր̃ ի-
ցէ : Եւ լուիլու ա̃մ ժողովրդեանն ասէ 45
ցաշակերտսն : Զգոյշ լերուք ՚ի դպ- 46
րացն, որ կամին պատմուճանօք շրջել, եւ սի-
րեն ողջոյնս ՚ի հրապարակս եւ զնախաթոռս
՚ի ժողովուրդս եւ զբարձերէցս յընթրիս :
Որ ուտեն զտունս այրեաց, եւ պատճա- 47
ռանօք յերկարեն զաղօթս. նոքա ընկալցին
աւելի դատաստանս :

ԳԼ. ԻՌ.

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն՝ որ 1
արկանէին զտուրս իւրեանց ՚ի գանձա-
նակն : Ետես եւ զկին ոմն այրի աղքատ, 2
որ արկ անդր երկուս լումայս : Եւ ասէ. 3
Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի այրին այն աղքատ

4 աւելի արկ քան զամենեսին ։ Ամենիքին
նոքա 'ի մթերից իւրեանց արկին յընծայսն
ա՟յ · բայց նա 'ի կարօտութենէ իւրմէ զա՟մ
5 զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ ։ Եւ յասել
ոմանց զտաճարէն՝ թէ գեղեցիկ վիմօք
և աշտարակօք զարդարեալ է , ասէ ·
6 Այդ ա՟մ զոր տեսանէք , եկեսցեն ա-
ւուրք՝ յորս ոչ թողցի այդր քար 'ի քարի
7 վ՟ր , որ ոչ քակտեսցի ։ Հարցին զնա և
ասեն · Վարդապետ՝ երբ լինիցի այդ , և
զի՞նչ նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց իցէ ։
8 Եւ նա ասէ · Զգոյշ կացէք , մի՛ խաբիցիք ·
զի բազումք գայցեն յանուն իմ և ասիցեն՝
թէ Ես եմ · և մերձեցաւ ժամանակ , մի՛ եր-
9 թայցէք զկնի նոցա ։ Եւ յորժամ լուիցէք
պատերազմունս և խռովութիւն՝ մի՛ զարհու-
րիցիք , զի պարտ է նախ այնմ լինել · այլ
10 ոչ առ ժամայն կատարած ։ Յայնժամ ա-
սէ ցն՟ս · Յարիցէ ազգ յազգի վերայ , և թա-
11 գաւորութի՟ 'ի թագաւորութե՟ վերայ ։ Եւ
շարժմունք մեծամեծք · և 'ի տեղիս տեղիս
սովք և սրածութիւնք , եղիցին արհաւիրք և
12 նշանք մեծամեծք յերկնից ։ Բայց յա-
ռաջ քան զայս ամենայն մխեսցեն զձեռս
իւրեանց 'ի ձեզ՝ և հալածեսցեն · մատնես-
ցեն 'ի ժողովուրդս և 'ի բանտս , և տանի-
ցին առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վ՟ն

Digitized by Google

անուան իմոյ ։ Եւ լինիցի ձեզ այն ՚ի վ- 13
կայութ̃ի։ Արդ դի՛ք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յա- 14
ռաջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի ։
Զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութ̃ի , 15
որում ո՛չ կարիցեն կալ հակառակ՝ կա՛մ տալ
պատասխանի ամ̃ հակառակորդքն ձեր ։
Մատնեսջի՛ք և ՚ի ծնողաց և յեղբարց և 16
յազգականաց և ՚ի բարեկամաց , և սպա-
նանիցեն ՚ի ձէնջ ։ Եւ եղիջի՛ք ատեցեալք 17
յամենեցունց վասն անուան իմոյ ․ Եւ մազ 18
մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ո՛չ կորիցէ ․ Եւ համբե- 19
րութ̃ ձերով ստասջի՛ք զոգիս ձեր ։ Այլ 20
յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք
զեՀ̃մ , յայնժամ գիտասջի՛ք թէ մերձ է ա-
ւեր նր̃ ։ Յայնժամ որ ՚ի հրէաստանի ի- 21
ցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս ․ և որ ՚ի միջի նր̃
իցեն՝ խուսեսցեն ․ և որ ՚ի գաւառսն իցեն՝
մի՛ մտցեն ՚ի նա ։ Զի աւուրք վրէժխնդ- 22
րութ̃ե են այնոքիկ՝ առ ՚ի կատարելոյ ամ̃
գրելոց ։ Բայց վա՛յ իցէ յղեաց և ստըն- 23
տուաց յաւուրսն յայնոսիկ ․ զի եղիցի տագ-
նապ մեծ ՚ի վերայ երկրի , և բարկութիւն
ժողովրդեանն այնմիկ ։ Եւ անկցին ՚ի սուր 24
սուսերի , և գերեսցին յամ̃ հեթանոսս ․ և
եՀ̃մ եղիցի կոխան յազգաց՝ մինչև կատա-
րեսցին ժամանակք հեթանոսաց ։ Եւ 25
եղիցին նշանք յարեգական և ՚ի լուսին և

յաստեղս , և յերկրի տագնապ հեթանո֊
սաց՝ յահեղ բարբառոյ իբրև ծովու և խռո֊
26 վութե , Ցելանելոյ ոգւոց մարդկան յեր֊
կիւղէ և 'ի կարծեաց եկելոց 'ի վ՟ր տիեզե֊
27 րաց , զի զօրութիւնք երկնից շարժեսցին : Եւ
յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ
28 ամպովք՝ զօրութ՟ և փառօք բազմօք : Եւ
յորժամ սկսանիցի այս լինել , ամբարձջիք
և բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր . զի մերձ
29 է փրկութի ձեր : Եւ ասաց առակ մի նց՟ :
30 Տեսէք զթզենիդ և զա՟մ ծառ . Յորժամ
ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց , տեսանէք՝
և 'ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն :
31 Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք
զայս ա՟մ եղեալ՝ գիտասջիք թէ մերձ է ար֊
32 քայութիւն ա՟յ : Ամէն ասեմ ձեզ . թէ Ո՛չ
անցցէ ազգս այս , մինչև այս ա՟մ լինիցի :
33 Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ ո՛չ
34 անցանիցեն : Զգո՛յշ լերուք անձանց , գու֊
ցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ՟
և արբեցութ՟՝ և հոգովք աշխարհականօք ,
և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վ՟ր ձեր օրն
35 այն . Զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վ՟ր
ամենեցուն , որ բնակեալ են ՚ի ա՟մ երեսս
36 երկրի : Արթո՛ւն կացէք այսուհետև ,
յա՟մ ժամ աղօ՛թս արարէք . զի արժանի
լինիջիք զերծանել յայնմ յա՟մէ որ լինելոց

է, և կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ: Եւ 'ի 37
տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս
ելեալ ագանէր 'ի լերինն որ կոչէր ձիթե-
նեաց: Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր 38
ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն լսել 'ի
նմանէ:

ԳԼ · ԻԲ :

Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ կո- 1
չէր պասգա. Եւ խնդրէին քահանայա- 2
պետքն և դպիրք՝ թէ ո՛պ̃ սպանանիցեն զն
նա. բայց երկնչէին 'ի ժողովրդենէ անտի:
Մտա եմուտ սատանայ 'ի յուդա 'ի կո- 3
չեցեալն իսկարիովտացի, որ էր 'ի թուոյ
երկոտասանիցն: Չոգաւ ետ բանս ընդ 4
քահանայապետսն և ընդ դպիրս՝ և ընդ իշ-
խանս ժողովրդեանն, զի մատնեսցէ զնա
նց̃: Եւ խնդացին, և խոստացան տալ նմ̃ 5
արծաթ: Եւ յանձն առ, և խնդրէր պա- 6
րապ մատնել զնա նց̃՝ մեկուսի յամբոխէն:
Եկն օր բաղարջակերացն, յորում օրէն 7
էր զենուլ զպասեքն: Եւ առաքեաց զշ 8
պետրոս, և զյովհաննէս՝ և ասէ. Երթայք
պատրաստեցէք մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք:
Եւ նոքա ասեն. Ուր կամիս զի պատրաս- 9
տեսցուք: Եւ ասէ ցնս̃. Ահա իբրև մը- 10
տանիցէք 'ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր

մի բարձեալ սափոր ջրոյ. Երթիջիք զհետ
11 նր̄ 'ի տունն, յոր մտանիցէ. Եւ ասասջիք
ցտանուտէր տանն. Վարդապետ ասէ քեզ՝
ո՞ւր են վանքն իմ, յորում զպասեքն ուտի-
12 ցեմ աշակերտօքս հանդերձ: Եւ նա ցուց-
ցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ, և
13 անդ պատրաստեսջիք: Եւ գնացեալ գը-
տին որպէս և ասացն նց̄, և պատրաստեցին
14 զպասեքն: Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազ-
մեցաւ, և երկոտասան առաքեալքն ը̄ն նմա:
15 Եւ ասէ ցնոսա. Ցանկանալով ցանկացայ
զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչև չար-
16 չարեալ իցեմ: Բայց ասեմ ձեզ, թէ Ոչ
ևս կերայց 'ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայու-
17 թն այ̄: Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ
և ասէ. Առէք զայդ՝ և բաժանեցէք 'ի ձեզ:
18 Ասեմ ձեզ՝ թէ Յայսմ հետէ ոչ արբից 'ի
բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ արքայութի այ̄:
19 Եւ առեալ հաց գոհացաւ, եբեկ և ետ
նց̄՝ և ասէ. Այս է մարմին իմ, որ վս̄ բազ-
մաց տուեալ, զայս արասջիք առ իմոյ յիշա-
20 տակի: Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթ-
րեացն առ՝ և ասէ. Այս բաժակ է նոր ուխտ
21 իմով արեամբ վս̄ ձեր հեղլոյ: Բայց ա-
ռասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ը̄ իս 'ի սեղանս:
22 Եւ Որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն եր-
թայ, բայց վա՜յ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն

մատնիցի: Եւ նք սկսան խնդրել ընդ մի- 23
մեանս, թէ ով է 'ի նոցանէ՝ որ զայն գոր-
ծելոց իցէ: Եւ եղև հակառակութի 'ի 24
մէջ նց, թէ ո 'ի նոցանէ համարիցի մեծ:
Եւ նա ասէ ցնոսա. Թագաւորք ազգաց 25
տիրեն նց, և որ իշխենն նց՝ բարերարք կո-
չին. Այլ դուք ոչ այնպէս. այլ որ մեծն 26
է 'ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջ-
նորդն իբրև զսպասաւորն: Ով է մեծ, 27
բազմեալն՝ եթէ սպասաւորն. ոչ ապաքէն
բազմեալն. բայց ես եմ 'ի միջի ձերում իբ-
րև սպասաւոր: Եւ դուք էք՝ որ ցանգ 28
կայիք ընդ իս 'ի փորձութիւնս իմ: Եւ ես 29
ուխտեմ ձեզ՝ ոպ և հայր իմ ուխտեաց ինձ
զարքայութի. Զի ուտիցէք և ըմպիցէք 'ի 30
սեղան իմ յարքայութեն իմում, և նստի-
ցիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտա-
սան ազգ իսրայելի: Եւ ասէ տր. Սիմոն 31
սիմոն՝ ահա սատանայ խնդրեաց զձեզ
խարբալել իբրև զցորեան: Այլ ես 32
աղաչեցի վն քո՝ զի մի՛ պակասեսցեն
հաւատք քո. և դու երբեմն դարձցիս՝
և հաստատեսցես զեղբարս քո: Եւ 33
նա ասէ ցնա. Տէր՝ ը քեզ պատրաստ
եմ և 'ի բանտ և 'ի մահ երթալ: Եւ նա 34
ասէ ցնա. Ասեմ քեզ պետրէ, Ոչ իցէ այսօր
հաւու խօսել՝ մինչև երիցս ուրացիս զիս

35 չգիտել: Եւ ասէ ցնս. Յորժամ առաքե-
ցի զձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշ-
36 կաց, միթէ կարօտացա՞յք իմիք: Եւ նո-
քա ասեն. Եւ ոչ իմիք. ապա ասէ. Այլ այժմ
որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մա-
խաղ. և որ ոչն ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս
37 իւր՝ և գնեսցէ իւր սուսեր: Բայց ասեմ
ձեզ. Զի այս ևս որ գրեալ է՝ պարտ է զի
կատարեսցի յիս, թէ Ընդ անօրէնս համա-
րեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճարեալ է:
38 Եւ նոքա ասեն. Տէ՛ր՝ ահաւասիկ են աստ
երկու սուրք, և նա ասէ ցնոսա. Բաւական
39 են: Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեն 'ի
լեառն ձիթենեաց. գնացին զհետ նր և ա-
40 շակերտքն: Իբրև եհաս 'ի տեղին՝ ասէ
ցնս. Յաղօթս կացէք չմտանել 'ի փորձութի:
41 Եւ ինքն մեկնեցաւ 'ի նոցանէ իբրև
քարընկէց մի. եդ ծունր՝ կայր յաղօթս,
42 Եւ ասէր. Հա՛յր՝ եթէ կամիս, անցո՛ զբա-
ժակս զայս յինէն. բայց ո՛չ իմ կամք՝ այլ
43 քոյդ լիցին: Եւ երևեցաւ նմ հրեշտակ
յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա. և էր 'ի
տագնապի, և մտադիւրութբ ևս կայր յա-
44 ղօթս: Եւ հոսէին 'ի նմանէ քրտունք
իբրև զկայլակս արեան՝ ոլոռն ոլոռն, հե-
45 ղեալ յերկիր: Եւ յարուցեալ յաղօթիցն
եկն առ աշակերտսն, եգիտ զնոսա 'ի քուն

Digitized by Google

'ի տրտմութենէն. Եւ ասէ ցնս՟. Զի՞ ննջէք, 46
արիք կացէք յաղօթս՝ զի մի՛ մտանիցէք 'ի
փորձութի՟: Եւ մինչ դեռ խօսէր, ահա- 47
ւասիկ ամբոխ. և որ կոչէրն Յուդա՝ մի յեր-
կոտասանիցն՝ առաջնորդէր նց՟: Իբրև մեր-
ձեցաւ առ յս՟՝ համբուրեաց զնա. քանզի
զայն նշան տուեալ էր նց՟, թէ ը՟ որում ես
համբուրեցից, նա է՛ զնա ունիցիք*: Եւ ասէ 48
ցնա յս՟, Յուդա՝ համբուրելո՞վ մատնես զՈր-
դի մարդոյ: Իբրև տեսին որ զնովաւն էին՝ 49
որ ինչ եղևն, ասեն ցնա, Տէ՛ր՝ հարցո՞ւք
զնս՟ սրով: Եւ եհար մի ոմն 'ի նոցանէ ըզ- 50
քահանայապետին ծառայ, և 'ի բաց եհան
զաջոյ ունկն նր՟: Պատասխանի ետ յս՟ և 51
ասէ, Թո՛յլ տուք մինչև ցայդ վայր. և մա-
տուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց զնա: Եւ ա- 52
սէ ցեկեալսն 'ի վր՟ նր՟՝ ցքահանայապետսն
և ցիշխանս տաճարին և ցծերս. Իբրև 'ի
վր՟ աւազակի՞ ելէք սուսերօք և բրօք: Հա- 53
նապազ ը՟ ձեզ էի 'ի տաճարին, և ո՛չ ձգե-
ցիք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ, և իշ-
խանութի՟ խաւարի: Եւ կալեալ զնա 54
ածին և մուծին 'ի տուն քահանայապետին.

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Քանզի զայն նշան տուեալ էր նց՟, թէ ը՟ որում ես համբուրեցից, նա է՛ զնա ունիցիք:

և պետրոս երթայր զկնի նորա հեռագոյն ։
55 Եւ արկեալ լուցին կրակ ՚ի մէջ գաւթին՝ և
նստան շուրջ, նստաւ և պետրոս ՚ի մէջ նո-
56 ցա ։ Տեսեալ զնա աղախին մի՝ զի նստէր
առ լոյսն. հայեցաւ ընդ նա և ասէ. Եւ սա ընդ
57 նմա էր՝ որ ընդ նմայն էին ։ Իսկ պետրոս ու-
րացաւ և ասէ. Ոչ գիտեմ զնա կին դու ։
58 Եւ յետ սակաւ միոյ այլ ոմն տեսեալ զնա,
և ասէ. Եւ դու ՚ի նոցանէ ես. և պետրոս
59 ասէ. Ո՛վ այր դու՝ չեմ ՚ի նոցանէ ։ Եւ իբ-
րև ժամ մի անց ՚ի վերայ, այլ ոմն վիճէր և ա-
սէր. Ստոյգ և սա ընդ նմա էր, քանզի գա-
60 լիլեացի է ։ Ասէ պետրոս. Ո՛վ այր դու՝ չգի-
տեմ զինչ խօսիս. և առժամայն մինչ դեռ
61 նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ ։ Դարձաւ
տէր՝ և հայեցաւ ՚ի պետրոս. և յիշեաց պետ-
րոս զբանն տեառն՝ զոր ասաց ցնա. Մինչչև
հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս չգի-
62 տել զիս ։ Եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառ-
63 նապէս ։ Եւ արքն՝ որ պահէին զնա,
այպն առնէին զնովաւ, և հարկանէին ։
64 Ծածկէին զերեսս նորա և տանջէին. և
հարցանէին զնա և ասէին. Մարգարէա՛ց՝ ո՞վ
65 է որ եհարն զքեզ ։ Եւ այլ բազում ինչ
66 հայհոյութիւն խօսէին ՚ի նա ։ Եւ իբրև
այգ եղև, ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողո-
վրդեանն՝ քահանայապետքն և դպիրք,

Digitized by Google

և հանին ածին զնա յատեանն իւրեանց՝
և ասեն, Եթէ դու ես քն̃. ասա՛ մեզ։
Ասէ ցնոսա. Եթէ ասացից ձեզ, սա- 67
կայն ոչ հաւատայք. Եւ եթէ հարցից 68
ինչ զձեզ, չտայք ինձ պատասխանի՝ կա՛մ ար-
ձակիցէք։ Բայց յայսմ հետէ նստցի Որդի 69
մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեան այ̃։ Եւ ա- 70
սեն ամենեքեան. Ուրեմն դու ես որդին այ̃.
Եւ նա ասէ ցնոսա. Դուք ասէք, թէ ես եմ։
Եւ նք̃ ասեն. Զի՞նչ ևս պիտոյ է մեզ վը- 71
կայութիւն, զի մեզէն իսկ լուաք 'ի բերանոյ
դորա։

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ յարուցեալ ամ̃ բազմութիւն նց̃, ածին 1
զնա առ պիղատոս։ Եւ սկսան չարա- 2
խօս լինել զնմանէ և ասել. Գտաք զսա՝ զի
թիւրէր զազգս մեր, և արգելոյր 'ի տալոյ
հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ եթէ Քսն̃
իցէ թագաւոր։ Իսկ պիղատոս եհարց 3
զնա և ասէ. Դո՞ւ ես թագաւորն հրէից.
Նա պատասխանի ետ նմ̃ և ասէ. Դու ասա-
ցեր։ Ասէ պիղատոս ցքահանայապետսն 4
և ցժողովուրդսն. Ոչ գտանեմ ինչ վնաս յառ-
նըս յայսմիկ։ Եւ նոքա պնդէին և ասէին. 5
եթէ Խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ըն̃
ամ̃ հրէաստան՝ սկսեալ 'ի գալիլեէ մինչև

6 ցայսր: Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զգա-
լիլեէ, եհարց եթէ գալիլեացի իցէ այրն:
7 Եւ իբրև գիտաց թէ յիշխանութենէ Հե-
րովդի է, ետ տանել զնա առ Հերովդէս.
քանզի և նա յեէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ:
8 Եւ Հերովդէս իբրև ետես զյս, ուրախ
եղև յոյժ. զի ցանկայր ՚ի բազում ժամա-
նակաց տեսանել զնա. քանզի լսէր բազում
անգամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ
9 լեալ՝ տեսանել ՚ի նմանէ: Հարցանէր ընդ
նմա բանիւք բազմօք. և նա ոչինչ ետ նմա
10 պատասխանի: Կային քահանայապետքն
և դպիրքն՝ և պնդագոյնս չարախօսէին զնը-
11 մանէ: Արհամարհեաց զնա և Հերովդէս
հանդերձ իւրովք զօրականօքն. և այպն ա-
րարեալ, արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս,
12 և ետ տանել անդրէն առ պիղատոս: Եւ
եղեն բարեկամք պիղատոս և Հերովդէս յա-
ւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին
13 միմեանց: Կոչեաց պիղատոս զքահանայա-
14 պետսն և զիշխանս և զժողովուրդն. Եւ
ասէ ցնս, Ածիք մատուցիք ինձ զայրս զայս
իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և ա-
հաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և վնաս
ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ զորոյ դուք չա-
15 րախօսէքդ զդմանէ: Այլ և ոչ Հերով-
դէս, քանզի ետու տանել զդա առ նա. Եւ

Digitized by Google

արդ՝ ոչինչ մահու արժանի է գործեալ դո-
րա։ Խրատեցից զդա, և արձակեցից։ 16
Զի հարկ էր մի մի ը͞ն տօնի արձակել ն͞ց։ 17
Եւ նոքա աղաղակէին ա͞մ բազմութ͞բն՝ 18
և ասէին. Բարձ զդա՝ և արձակեա մեզ ըզ
բարաբբա։ Որ էր վ͞ն խռովութ͞ե իրիք ե- 19
ղելոյ ՚ի քաղաքին և սպանութ͞ե մտեալ ՚ի
բանտ։ Դարձեալ պիղատոս սկսաւ խօ- 20
սել. քանզի կամէր արձակել զյ͞ս։ Եւ նո- 21
քա անդրէն աղաղակէին և ասէին. Ի խաչ
հան զդա։ Եւ նա երիցս ասէ ց͞նս, Զինչ 22
չար արար սա. ոչինչ վ͞նաս մահու գտի ՚ի
սմա. խրատեցից զսա և արձակեցից։ Եւ 23
ն͞ք ստիպէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա
՚ի խաչ հանել. և զօրանային բարբառք ն͞ց
և քահանայապետիցն։ Եւ պիղատոս հա- 24
ւանեցաւ առնել զհայցուածս ն͞ց։ Արձա- 25
կեաց ն͞ց զբարաբբայն՝ զոր վ͞ն խռովու͞ե և
սպանու͞ե արկեալ էր ՚ի բանտ, զոր և խնդ-
րէինն իսկ. և զյ͞ս մատնեաց կամաց նոցա։
Իբրև առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զսի͞մ 26
ոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին
՚ի վ͞ր ն͞ր զխաչն բերել զկնի յ͞սի։ Եւ 27
երթայր զհետ ն͞ր բազմու͞թ ժողովրդեանն,
և կանանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա։
Դարձաւ յ͞ս և ասէ ց͞նս, Դստերք եէմի 28
մի՛ լայք ՚ի վ͞ր իմ, այլ լացէք ՚ի վ͞ր անձանց

Digitized by Google

29 և 'ի վ՟ր որդւոց ձերոց։ Զի եկեսցեն ա-
ւուրք, յորս ասիցեն՝ թէ Երանի ամլոց և
որովայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ ոչ
30 դիեցուցին։ Յայնժամ սկսանիցին ասել
լերանց՝ թէ Անկերուք 'ի վ՟ր մեր, և բլրոց՝
31 թէ Ծածկեցէք զմեզ։ Զի եթէ ը՟ փայտ
դալար զայս առնեն, ը՟ չորն զի՞նչ լինիցի։
32 Ածին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանա-
33 նել ը՟ նմ՟։ Իբրև չոքան 'ի տեղին՝ կո-
չեցեալ գագաթն, անդ հանին զնա 'ի խաչ.
և զչարագործսն զոմ՟ ը՟ աջմէ՝ և զոմ՟ ընդ
34 ձախմէ խաչեցին։ Եւ յս՟ ասէ. Հայր՝ թո՛ղ
դոցա, զի ո՛չ գիտեն՝ զինչ գործեն։ Եւ 'ի
բաժանել զհանդերձս նր՟, արկին վիճակս։
35 Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ. անդո-
նէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ և ա-
սէին. Զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և
զանձն՝ եթէ դա է ք՟ս որդի ա՟յ ընտրեալն։
36 Այպն առնէին զնա և զինուորքն, եկեալ
37 առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ։ Եւ ա-
սէին. Եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փր-
38 կեա՛ զանձն քո։ Եւ էր գիր գրեալ 'ի վե-
րայ նր՟՝ յունարէն և դաղմատերէն և եբ-
րայեցերէն գրով, եթէ Սա է արքայն հր-
39 էից։ Իսկ մի ոմ՟ 'ի կախելոց չարագոր-
ծացն հայհոյէր զնա, և ասէր. Ո՞չ դու ես
40 ք՟ս՝ փրկեա՛ զանձն քո և զմեզ։ Պատաս-

Digitized by Google

խանի ետ ընկերն սաստելով նմա եւ ասէ.
Ոչ երկնչի՛ս դու յա̄յ՝ զի ՚ի նմին պատժի կաս:
Եւ մեք յիրաւի, զի արժանի՛ որոց գոր- 41
ծեցաքն՝ առնումք զհատուցումն. եւ սա ա-
պիրատ ինչ ոչ գործեաց: Եւ ասէ ցյն̄. 42
Յիշեա՛ զիս տէ՛ր՝ յորժամ գայցես արքայութ̄
քով: Եւ ասէ ցնա յն̄. Ամէն ասեմ քեզ. 43
այսօր ընդ իս իցես ՚ի դրախտին: Եւ էր 44
իբրեւ վեցերորդ ժամ. եւ խաւար եղեւ ՚ի վ̄ր
ա̄մ երկրի մինչեւ ցիններորդ ժամ. խաւա-
րեցաւ արեգակն: Եւ հերձաւ վարագոյր 45
տաճարին ը̄ մէջ: Եւ կարդաց յն̄ ՚ի ձայն 46
մեծ՝ եւ ասէ. Հա՛յր՝ ՚ի ձեռս քո աւանդեմ
զհոգի իմ. զայս իբրեւ ասաց, եհան զոգի:
Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ ե- 47
ղեն, փառաւոր արար զա̄ծ՝ եւ ասէ. Արդա-
րեւ այրս այս արդար էր: Եւ ա̄մ ժողո- 48
վուրդքն որ եկեալ էին, եւ տեսանէին զտե-
սիլն զայն՝ եւ զգործ, բախէին զկուրծս՝ եւ
դառնային: Կային եւ ա̄մ ծանօթքն նր̄ ՚ի 49
հեռաստանէ. եւ կանայք որ եկեալ էին ընդ
հետ նր̄ ՚ի գալիլեէ՝ տեսանէին զայն: Եւ 50
ահա այր մի անուն յովսէփ, որ էր նախա-
րար՝ այր բարեգործ եւ արդար: Սա չէր 51
միաբանեալ ը̄ խորհուրդս եւ ը̄ գործս
նց̄, յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից. որ եւ
ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեն̄ ա̄յ: Սա 52

մատուցեալ առ պիղատոս՝ խնդրեաց զմար-
53 մինն յսի ։ Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց
պաստառակալաւ, և եդ ՚ի կռածոյ գերեզ-
54 մանին, ուր չէր բնաւ զոք եդեալ ։ Եւ օրն
55 էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր ։ Եւ
երթային զհետ նր կանայքն՝ որ եկեալ էին
ընդ նմ ՚ի գալիլեէ․ տեսին զգերեզմանն, և
56 ոպ եդաւ մարմին նր ։ Դարձան, և պատ-
րաստեցին խունկս և իւղս․ և ՚ի շաբաթուն
հանդարտեցին վս պատուիրանին ։

ԳԼ · ԻԴ ։

1 Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ ա-
ռաւօտն եկին ՚ի գերեզմանն․ բերին
զխունկսն զոր պատրաստեցին․ և այլ կա-
2 նայք ընդ նս ։ Եւ գտին զվէմն թաւալե-
3 ցուցեալ ՚ի գերեզմանէ անտի ։ Եւ մտեալ
4 ՚ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն տն յսի ։ Եւ
եղև ընդ հիանալն նց վս այնորիկ, և ահա
արք երկու հասին առ նս ՚ի հանդերձս լու-
5 սաւորս ։ Եւ իբրև զահի հարան, և խո-
նարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ա-
սեն ցնս․ Զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մե-
6 ռեալս ։ Չէ աստ՝ այլ յարեաւ․ յիշեցէք
ոպ խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ՚ի գալիլեա․
7 Եւ ասէր՝ թէ Պարտ է Որդւոյ մարդոյ
մատնիլ ՚ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և ՚ի

Digitized by Google

խաչ ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել :
Եւ յիշեցին զբանսն նր̄ : Եւ դարձան 8
պատմեցին զայս ամ̄ մետասանիցն , և այ- 9
լոցն ամենեցուն : Եւ էին Մարիամ Մագ- 10
դաղենացի և Յովհաննա և Մարիամ Յակով-
բայ , և այլք ը̄ նն̄՝ որ պատմեցին զայս առա-
քելոցն : Եւ երևեցան առաջի նց̄ շաղփաղ- 11
փութի բանքն նց̄ , և չհաւատային նց̄ : Այլ 12
պետրոս յարուցեալ ընթացաւ 'ի գերեզ-
մանն , և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ
զի կային . և գնաց ը̄ միտս զարմացեալ՝ թէ
զինչ եղև : Եւ ահա երկուք 'ի նոցանէ եր- 13
թային 'ի նմին աւուր 'ի գեօղ մի , որ հեռի
էր յերէմէ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ.
և էր անուն նր̄ Եմմաւուս : Եւ նք̄ խօսէին 14
ընդ միմեանս վս̄ ամ̄ անցիցն անցելոց : Եւ 15
եղև ը̄ խօսելն նց̄ . և ը̄ վիճել՝ և ինքն իսկ յս̄
մերձեցաւ՝ և երթայր ը̄ նս̄ : Եւ նց̄ աչք կա- 16
լեալ էին առ 'ի չճանաչելոյ զնա : Եւ ա- 17
սէ ցնս̄ , Զինչ են բանքդ՝ վս̄ որոց վիճիքդ
ը̄ միմեանս՝ մինչ դեռ գնայքդ , և տրտմեալ
էք : Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի նոցանէ՝ ո- 18
րում անուն էր Կղէովպաս , և ասէ ցնա .
Դու միայն կաս յերէմ , որ ոչ գիտացեր զինչ
գործեցաւ 'ի նմ̄ յաւուրսս յայսոսիկ : Եւ 19
ասէ ցնս̄ , Զինչ . և նոքա ասեն . Զյս̄
նազովրեցւոյ , որ եղև այր մարգարէ հզօր

արդեամբք և բանիւք առաջի ա՟յ, և ա՟մ ժո-
20 ղովրդեանն: Որպէս մատնեցին զնա քա-
հանայապետքն՝ և իշխանքն մեր ՚ի դատաս-
21 տան մահու՝ և հանին զնա ՚ի խաչ: Այլ մեք
ակնունէաք՝ թէ նա է որ փրկելոցն իցէ զիս-
րայէլ. այլև հանդերձ այսու ամենայնիւ,
այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործե-
22 ցաւ: Այլև կանայք ոմանք ՚ի մէնջ զար-
մացուցին զմեզ. որք կանխեալ է՟ն առաւօտու
23 չոգան ՚ի գերեզմանն, Եւ ոչ գտին զմար-
մինն ն՟ր. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս
հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմանէ՝ թէ
24 կենդանի է: Եւ գնացին ոմանք ՚ի մէնջ
՚ի գերեզմանն. և գտին նոյնպէս որ՟պ և կա-
25 նայքն ասացին. բայց զնա ոչ տեսին: Եւ
նա ասէ ցն՟ս. Ով անմիտք և հեղգասիրտք ՚ի
հաւատալ յա՟մի, զոր խօսեցան մարգարէքն:
26 Ոչ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ ք՟ի, և մը-
27 տանել ՚ի փառս իւր: Եւ սկսեալ ՚ի մով-
սեսէ և յա՟մ մարգարէից, մեկնէր նոցա՝ որ
28 ինչ յա՟մ գիրս գրեալ է զնմանէ: Իբրև
մերձեցան ՚ի գեօղն յոր երթային, և նա
պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ:
29 Եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն. Ընդ
մեզ ագիր, զի է՟ երեկս է՝ և տարաժամեալ
30 է օրս. և եմուտ ագանել ընդ է՟ ն՟ս: Եւ
եղև ՚ի բազմելն ն՟ր ընդ նոսա, առեալ ըզ

հացն՝ օրհնեաց, եբեկ եւ ետ նց ։ Եւ նց 31
բացան աչք՝ եւ ծանեան զնա. եւ նա եղեւ 'ի
նոցանէ աներեւոյթ ։ Եւ ասեն ցմիմեանս. 32
Ո՞չ իսկ եւ սիրտք մեր ճմլէին 'ի մեզ՝ մինչ
խօսէրն ը մեզ զճանապարհայն. եւ որպէս
բանայր մեզ զգիրս ։ Եւ յարուցեալ նոյն 33
ժամայն՝ դարձան յԵրուսաղէմ, եւ գտին
ժողովեալ զմետասանսն՝ եւ զորս ը նոսայն
էին ։ Եւ ասեն՝ թէ Արդարեւ յարեաւ 34
տր՝ եւ երեւեցաւ Սիմոնի ։ Եւ նոքա պատ- 35
մէին զայն որ զճանապարհայնն, եւ թէ
զիա՞րդ ետ ծանօթս նոցա 'ի բեկանել հացին։
Մինչ դեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ յն 36
եկաց 'ի մէջ նոցա՝ եւ ասէ ցնոսա. Խաղա-
ղութի ը ձեզ. ես եմ՝ մի՛ երկնչիք* ։ Եւ 37
զարհի հարեալ երկնչէին. եւ համարէին ոգի
ինչ տեսանել ։ Եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ խռո- 38
վեալ էք՝ եւ ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի
սիրտս ձեր ։ Տեսէք զձեռս իմ եւ զոտս, զի 39
ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս եւ տեսէք. զի
ոգի՛ մարմին եւ ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիս
տեսանէք զի ունիմ ։ Եւ զայս ասացեալ՝ 40
եցոյց նց զձեռսն եւ զոտսն ։ Եւ մինչ 41
դեռ տակաւին չհաւատային 'ի խնդու-
թենէն՝ եւ զարմացեալ էին, ասէ ցնո-

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Ես եմ՝ մի՛ երկնչիք ։

42 սա · Ունի՞ք ինչ կերակուր աստ ։ Եւ նոքա
ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն, և խո-
43 րիսխ մեղու ։ Եւ առ՝ եկեր առաջի նո-
44 ցա , և զմնացորդսն ետ նոցա* ։ Եւ ասէ
ցնոսա · Այս բանք են՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ ,
մինչ առ ձեզն էի , թէ պարտ է լնուլ ամե-
նայն գրելոցն յօրէնսն մովսեսի և ՚ի մար-
45 գարէս և ՚ի սաղմոսսն վասն իմ ։ Յայն-
ժամ եբաց զմիտս նոցա իմանալ զգիրս ։
46 Եւ ասէ ցնոսա , թէ Այսպէս պարտ էր
չարչարիլ քի , և յառնել ՚ի մեռելոց յա-
47 ւուր երրորդի · Եւ քարոզել յանուն նր
ապաշխարութի և թողութի մեղաց յամե-
48 նայն ազգս՝ սկսեալ յերուսաղեմէ ։ Եւ
49 դուք էք վկայք այսոցիկ · Եւ ահա ես ա-
ռաքեմ զաւետիս հօր իմոյ ՚ի ձեզ · և դուք
նստարո՛ւք ՚ի քաղաքիս յերուսաղէմ, մինչև
50 զգենուցուք զօրութի ՚ի բարձանց ։ Եհան
զնոսա մինչև ՚ի բեթանիա , և ամբարձեալ
51 ձեռս իւր՝ օրհնեաց զնոսա ։ Եւ եղև
յօրհնելն նորա զնոսա , մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ,
52 և վերանայր յերկինս ։ Եւ նոքա երկիր-
պագեալ նմա՝ դարձան յերուսաղէմ ուրա-
53 խութբ մեծաւ ։ Եւ էին հանապազ ՚ի
տաճարին , գովէին և օրհնէին զած ։

---

* ՚Ի Յոյնն չէ , Եւ զմնացորդսն ետ նոցա .

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ։

ԳԼ. Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆԷ էր Բանն. եւ Բանն էր 1
առ ա՟ծ. եւ ա՟ծ էր Բանն։ Նա էր ՚ի 2
սկզբանէ առ ա՟ծ։ Ամենայն ինչ նովաւ 3
եղեւ, եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչինչ՝ որ ինչ
եղեւն։ Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն 4
էր լոյս մարդկան. Եւ լոյսն ՚ի խա- 5
ւարի անդ լուսաւորէ, եւ խաւար նմա
ոչ եղեւ հասու։ Եղեւ այր մի առա- 6
քեալ յա՟յ. անուն նմ՟ Յովհաննէս։ Սա 7
եկն ՚ի վկայութիւն զի վկայեսցէ վ՟ն լուսոյն.
զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ։ Ոչ 8
էր նա լոյսն. այլ զի վկայեսցէ վ՟ն լուսոյն։
Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ 9
զա՟մ մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ։ Յաշ- 10
խարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ. եւ աշ-
խարհ զնա ոչ ծանեաւ։ Յիւրսն եկն, եւ 11
իւրքն զնա ոչ ընկալան։ Իսկ որք ընկա- 12
լանն զնա, ետ ն՟ց իշխանութիւն որդիս ա՟յ լի-

Digitized by Google

13 Նոքա՝ որոց հաւատացեն յանուն նր. Որք
ոչ յարենէ և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ՝ և ոչ 'ի
14 կամաց առն, այլ յայ ծնան: Եւ բանն
մարմին եղև՝ և բնակեաց 'ի մեզ. և տե-
սաք զփառս նր՝ զփառս իբրև զմիածնի առ
15 'ի հօրէ, լի շնորհօք և ճշմարտութբ: Յով-
հաննէս վկայէ վս նր, աղաղակեաց և ա-
սէ. Սա՛ է զորմէ ասէի. որ զկնի իմ գալոցն
էր՝ առաջի իմ եղև. զի նախ քան զիս էր:
16 Զի 'ի լրութէ անտի նր մեք ամենեքին
17 առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց: Զի
օրէնքն 'ի ձեռն մովսիսի տուան, շնորհքն
և ճշմարտութիւն 'ի ձեռն յսի քսի եղեն:
18 Զած ոչ ոք ետես երբէք, բայց միա-
ծինն որդի որ է 'ի ծոց հօր՝ նա պատմեաց:
19 Եւ այս է վկայութին յովհաննու, յորժամ
առաքեցին առ նա հրէայքն յեմ քահա-
նայս և ղևտացիս, զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու
20 ո՞ ես: Եւ խոստովան եղև, և ոչ ուրա-
ցաւ. խոստովան եղև, եթէ Ես ոչ եմ Քսն:
21 Եւ հարցին ցնա. Իսկ ո՞վ ես դու, եղիա՞
ես. և ասէ. Ո՛չ եմ: Իսկ մարգարէ՞ն ես դու.
22 պատասխանի ետ՝ թէ ոչ: Իսկ ասա՛ մեզ՝
դու ո՞վ ես, զի պատասխանի տարցուք՝ որոց
23 առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես վս քո: Ա-
սէ. Ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի. ու-
ղի՛ղ արարէք զճանապարհս տն, որպ ասաց

Digitized by Google

եսայի մարգարէ։ Եւ որք առաքեցանն ՚ի 24
փարիսեցւոց անտի էին։ Հարցին զնա և 25
ասեն. Իսկ զի՞ մկրտես եթէ դու չես Քն̃,
և ոչ եղիա, և ոչ մարգարէն։ Պատասխա- 26
նի ետ նոց̃ յովհաննէս և ասէ. Ես մկր-
տեմ զձեզ ջրով. ՚ի միջի ձերում կայ, զոր
դուքն ոչ գիտէք։ Որ զկնի իմ գալոցն է, 27
որում չեմ արժանի եթէ լուծից զխրացս
կօշկաց նր̃։ Այս ՚ի բեթաբրա եղև յայն 28
կոյս յորդանանու, ուր էրն յովհաննէս և
մկրտէր։ ՚Ի վաղիւանդր տեսանէ զյս̃ զի գայր 29
առնա, և ասէ. Ահաւասիկ գառնն այ̃ որ բառ-
նայ զմեղս աշխարհի։ Սա է՝ վն̃ որոյ եսն 30
ասէի, Զկնի իմ գայ այր որ առաջի իմ ե-
ղև, զի յառաջ իսկ էր քան զիս։ Եւ ես 31
ոչ գիտէի զնա. այլ զի յայտնի լինիցի իս-
րայէլի, վն̃ այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել։
Վկայեաց յովհաննէս և ասէ. Թէ Տե- 32
սանէի զհոգին՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի
յերկնից, և հանգչէր ՚ի վր̃ նր̃։ Եւ ես 33
ոչ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զիս մկր-
տել ջրով՝ նա ասաց ցիս. Յոր վր̃ տեսանի-
ցես զհոգին, զի իջանիցէ և հանգչիցէ ՚ի
վերայ նր̃, նա է որ մկրտէ հոգւովն սրբով։
Եւ ես տեսի և վկայեցի եթէ Սա է որդին այ̃։ 34
՚Ի վաղիւ անդր կայր յովհաննէս, և յա- 35
շակերտաց անտի նր̃ երկու։ Եւ նայեցեալ 36

ընդ յսի զի գնայր, ասէ. Ահաւասիկ քս
37 գառն այ ։ Լուան ՚ի նմանէ երկու աշա-
կերտքն՝ զի խօսէր, և գնացին զհետ յսի ։
38 Իբրև դարձաւ յս, և ետես զնոսա՝ զի եր-
թային զհետ նր, ասէ ցնս. Զի՞նչ խնդրէք.
նք ասեն ցնա. Ռաբբի, որ թարգմանեալ
կոչի վարդապետ, ո՞ւր են օթեվանք քո ։
39 Ասէ ցնս. Եկա՛յք և տեսէք. եկին և տե-
սին՝ ուր էին օթեվանք նր. և առ նմ՝ ագան
այն օր, զի ժամ էր իբրև տասներորդ ։
40 Էր Անդրէաս եղբայր սիմովնի վիմի՝ մի
յերկուց անտի, որ լուանն ՚ի յովհաննէ և
41 գնացին զկնի նր ։ Գտանէ սա նախ զեղ-
բայր իւր զսիմոն, և ասէ ցնա. Գտաք զՄ
42 Մեսիա՝ որ թարգմանի քս ։ Եւ ած զնա
առ յս. հայեցեալ ընդ նա յսի՝ ասէ. Դու ես
սիմոն որդի յովնանու, դու կոչեսցիս կե-
43 փաս, որ թարգմանի պետրոս ։ Ի վաղիւ
անդր կամեցաւ ելանել ՚ի գալիլեա. գտա-
նէ զփիլիպպոս, և ասէ ցնա յս. Եկ
44 զկնի իմ ։ Եւ էր փիլիպպոս ՚ի բեդ-
սայիդա՝ ՚ի քաղաքէ անդրեայ և պետրո-
45 սի ։ Գտանէ փիլիպպոս զնաթանայէլ,
և ասէ ցնա. Զորմէ գրեաց մովսէս յօրէն-
սըն՝ և մարգարէքն, գտաք զյս զորդի յով-
46 սեփայ ՚ի նազարեթէ ։ Ասէ ցնա նաթա-
նայէլ. Իսկ ՚ի նազարեթէ մարթ ի՞նչ իցէ

բարւոյ իմիք լինել. ասէ ցնա փիլիպպոս.
Եկ և տես: Եւ ետես յս զնաթանայէլ 47
զի գայր առ նա, ասէ վնմ. Ահա արդարև
իսրայելացի յորում նենգութիւն ոչ գոյ: Ա- 48
սէ ցնա նաթանայէլ. Ուստի՞ ճանաչես զիս.
պատասխանի ետ յս և ասէ ցնա. Մինչև էր
փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր ՚ի ներ-
քոյ թզենւոյ, տեսի զքեզ: Պատասխա- 49
նի ետ նմ նաթանայէլ և ասէ. Ռաբբի՛ դու
ես որդի այ, դու ես թագաւորն իսրայելի:
Պատասխանի ետ նմ յս և ասէ. փոխա- 50
նակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի ՚ի ներքոյ թը-
զենւոյն, հաւատաս, մեծամեծս ևս քան
զայս տեսցես: Եւ ասէ ցնա. Ամէն ամէն 51
ասեմ ձեզ. տեսանիցէք զերկինս բացեալ՝
և զհրեշտակս այ, զի ելանիցեն և իջանիցեն
՚ի վերայ Որդւոյ մարդոյ:

ԳԼ. Բ.

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի 1
կանա գալիլեացւոց. և անդ էր մայրն
յսի: Կոչեցաւ և յս և աշակերտքն նորա 2
՚ի հարսանիսն: Եւ ՚ի պակասել գինւոյն, 3
ասէ մայրն ցյս. Գինի ոչ ունին: Եւ ասէ 4
ցնա յս, Զի՞ կայ իմ և քո՛ կին դու, չև՛ է
հասեալ ժամանակ իմ: Ասէ մայրն նորա 5
ցպաշտօնեայսն. Որ զինչ ասիցէ ձեզ՝ արաս-

6 չէր։ Մինչ էին թաքուցեալք կճեայք վեց ըստ
սրբութեան Հրէից. տանէին մի մի՛ ի նոցանէ
7 մարս երկուս կամ երիս։ Ասէ ցնոսա Յս.
Լցէք զթաքուցեալսդ ջրով. և լցին զնս մինչև՛ ի
8 վեր։ Եւ ասէ ցնս, Արդ՝ առէք և բերէք
9 ճարտարապետիս. և նոքա բերին։ Եւ իբ-
րև ճաշակեաց ճարտարապետն զջուրն գինի
եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց սպա-
սաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն. խօսի
10 ը փեսային ճարտարապետն, Եւ ասէ. Ամ
մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պարզէ.
և յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին.
դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ։
11 Զայս արար սկիզբն նշանաց Յս ՝ի Կանա
գալիլեացւոց, և յայտնեաց զփառս իւր. և
12 հաւատացին ՝ի նա աշակերտքն նորա։ Յետ
այսորիկ էջ Յս ՝ի Կափառնաում, ինքն
և մայր իւր և եղբարք իւր*. և անդ լինէր
13 ոչ բազում ինչ աւուրս։ Եւ էր մերձ զա-
14 տիկն Հրէից, և ել Յս յԵմ։ Եւ եգիտ ՝ի
տաճարին զի վաճառէին զարջառս և զոչ-
խարս և զաղաւնիս, և զլումայափոխսն՝ որ
15 նստէին։ Եւ արար խարազան չուանեայ,
և եհան զամենեսին ՝ի տաճարէն, զոչխար-
սն և զարջառս, և զպղինձս հատավաճա-

* Յոյնն յաւելու, Եւ աշակերտքն իւր։

ռացն ցրուեաց , եւ զսեղանսն կործանեաց :
Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնս̅ , 16
Բարձէք զայդ աստի , եւ մի՛ առնէք զտուն Հօր
իմոյ՝ տուն վաճառի : Յիշեցին աշա- 17
կերտքն նր̅ , թէ գրեալ է . Նախանձ տան
քո կերիցէ զիս : Պատասխանի ետուն 18
Հրէայքն եւ ասեն ցնա . Զի՞նչ նշան ցուցա-
նես դու մեզ՝ զի զայդ առնես: Պատասխանի 19
ետ յս̅ եւ ասէ ցնս̅ . Քակեցէք զտաճարդ
զայդ , եւ զերիս աւուրս կանգնեցից զդա :
Ասեն ցնա Հրէայքն . Զքառասուն եւ ըզ 20
վեց ամ շինեցաւ տաճարս , եւ դու զերիս ա-
ւուրս կանգնե՞ս զսա : Նա ասէր վն̅ 21
տաճարի մարմնոյն իւրոյ : Իսկ յորժամ 22
յարեաւ ՚ի մեռելոց , յիշեցին աշակերտքն
նր̅ , թէ զայս էր ասացեալ . եւ հաւատացին
գրոյն , եւ բանին՝ զոր ասաց յս̅ : Եւ իբրեւ 23
էր յԵմ̅ ՚ի զատկին ՚ի տօնի , բազմք̅ հաւա-
տացին յանուն նր̅ . զի տեսանէին զնշանսն
զոր առնէր : Բայց ինքն յս̅ ոչ հաւատայր 24
զանձն նց̅ , քանզի ինքն գիտէր զա̅մ : Եւ 25
զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վն̅ մար-
դոյ . զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կայր ՚ի
մարդն :

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

1 Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անուն Նիկո-
2 դեմոս անուն նորա՝ իշխան Հրէից: Սա-
եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի՝
գիտեմք եթէ յԱյ եկեալ ես վարդապետ.
զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել՝ զոր դուդ
3 առնես, եթէ ոչ Այ իցէ ընդ նմա: Պա-
տասխանի ետ Յս և ասէ ցնա. Ամէն ամէն
ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին՝ ոչ
4 կարէ տեսանել զարքայութիւն Այ: Ասէ
ցնա Նիկոդեմոս. Զիարդ կարէ մարդ ծնա-
նել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթ ի՞նչ իցէ
անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել՝
5 և ծնանել: Պատասխանի ետ Յս և ասէ.
Ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի
ջրոյ և 'ի Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայ-
6 ութիւն Այ: Զի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մար-
7 մին է, և ծնեալն 'ի Հոգւոյ՝ Հոգի է: Դու
մի՛ զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ Պարտ է
8 ձեզ ծնանել վերստին: Զի Հողմ ուր կա-
մի՝ շնչէ. և զձայն նր լսես. այլ ոչ գիտես՝
ուստի գայ, կամ յո՛ երթայ. նոյնպէս և
9 ամ ծնեալն 'ի Հոգւոյն: Պատասխանի
ետ Նիկոդեմոս և ասէ ցնա, Զիարդ մարթի
10 այդմ լինել: Պատասխանի ետ Յս և ասէ
ցնա. Դու ես վարդապետ Իղի՝ և զայդ ո՞չ.

գիտես ։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ . զի Զոր 11
ինչ գիտեմք՝ խօսիմք , և զոր տեսաք՝ վը-
կայեմք . և զվկայութիւն մեր ոչ ընդունիք ։
Իսկ արդ՝ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ 12
և ոչ հաւատայք . զիա՞րդ եթէ զերկնաւոր-
սըն ասացից՝ հաւատայցէք ։ Եւ ոչ ոք ել 13
յերկինս , եթէ ոչ՝ որ էջն յերկնից՝ Որդին
մարդոյ , որ էն յերկինս ։ Եւ որպէս Մովսէս 14
բարձրացոյց զօձն յանապատին , նոյնպէս
բարձրանալ պարտ է Որդւոյ մարդոյ։ Զի 15
ա̃մ որ հաւատայ 'ի նա՝ մի՛ կորիցէ , այլ
ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս ։ Զի 16
այնպէս սիրեաց ա̃ծ զաշխարհ՝ մինչև զորդին
իւր միածին ետ . զի ա̃մ որ հաւատայ 'ի նա՝
մի՛ կորիցէ , այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտե-
նականս ։ Զի ոչ առաքեաց ա̃ծ զորդի իւր 17
յաշխարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ , այլ զի
փրկեսցի աշխարհ նովաւ ։ Որ հաւատայ 'ի 18
նա , ոչ դատապարտեսցի . և որ ոչ հաւա-
տայ 'ի նա՝ արդէն իսկ դատապարտեալ է .
զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի որդւոյն
ա̃յ ։ Եւ այս իսկ է դատաստան . զի լոյս եկն 19
յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար ա-
ռաւել քան զլոյս . զի էին գործք իւրեանց
չարութեան։ Զի ա̃մ որ զչար գործէ՝ ատեայ 20
զլոյս . և ոչ գայ առ լոյսն , զի մի՛ յանդիմա-
նեսցին գործք ն̃ր ։ Իսկ որ առնէ զճշմար- 21

տութի՝ գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին
22 գործքն իւր, թէ աստուծով գործեցան։ Յետ
այսորիկ եկն յս և աշակերտքն նորա յեր-
կիրն Հրէաստանի. և անդ շրջէր նոքօք
23 հանդերձ՝ և մկրտէր։ Մկրտէր և յով-
հաննէս ՚ի յայենովն մերձ առ սաղիմ, զի
ջուրք բազում էին անդ. և գային և մկրտէին։
24 Զի չև ևս էր արկեալ յովհաննէս ՚ի բանտ։
25 Եւ եղև խնդիր յաշակերտացն յովհան-
26 նու ընդ հրէից վասն սրբութեան։ Եկին առ
յովհաննէս և ասեն ցնա. Ռաբբի՝ որ էրն
ընդ քեզ յայնկոյս յորդանանու, որում դուն
վկայեցեր, ահաւանիկ նա մկրտէ՝ և ամե-
27 նեքին գան առ նա։ Պատասխանի ետ
յովհաննէս՝ և ասէ. Ոչ կարէ մարդ առնուլ
յանձնէ և ոչինչ՝ եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա
28 յերկնից ՚ի վերուստ։ Դուք ձեզէն վը-
կայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ Ոչ եմ ես
քն, այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա։
29 Որ ունի հարսն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ
փեսային՝ որ կայ և լսէ նմ, ուրախութբ
ուրախ լինի վն ձայնի փեսային. արդ՝ այս
30 ուրախութի որ իմս է, լցեալ է։ Նմա պարտ
31 է աճել, և ինձ մեղմանալ։ Որ ՚ի վերուստն
գայ՝ ՚ի վերոյ է քան զամ. որ յերկրէ աստի
32 է, յերկրէ է՝ և յերկրէ խօսի։ Որ յերկ-
նից գայ, զոր ինչ ետես և զոր լուաւ՝ վկայէ.

Digitized by Google

և զվկայութիւն նորա ոչ ոք ընդունի։ Որ ըն- 33
դունի զվկայութիւն նորա՝ կնքեաց, թէ ա̄ծ
ճշմարիտ է։ Զի զոր ա̄ծն առաքեաց՝ 34
զբանս ա̄յ խօսի. զի ոչ եթէ չափով տայ ա̄ծ
զՀոգին։ Հայր սիրէ զՈրդի, և զա̄մ ինչ 35
ետ ՚ի ձեռս ն̄ր։ Որ հաւատայ յՈրդի, 36
ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և որ
ոչ հնազանդի Որդւոյ, ոչ տեսցէ զկեանս.
այլ բարկութիւն ա̄յ մնայ ՚ի վերայ նորա։

ԳԼ. Դ.

Իբրև գիտաց յ̄ս, եթէ լուան փարիսեցիքն՝ 1
եթէ յ̄ս բազում աշակերտս առնէ և
մկրտէ քան զՅովհաննէս. (Քանզի ոչ եթէ 2
յ̄ս ինքնին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա,
Եթող զՀրէաստան երկիր. և եկն միւս- 3
անգամ ՚ի Գալիլեա։ Եւ էր նմա անցա- 4
նել ընդ Սամարիա։ Գայ նա ՚ի քաղաք 5
մի Սամարացւոց՝ որում անուն էր Սիւքար,
մերձ ՚ի գեօղն զոր ետ Յակոբ որդւոյ իւ-
րում Յովսեփայ։ Եւ անդ էր աղբիւր մի 6
Յակոբայ. և յ̄ս վաստակեալ ՚ի ճանապար-
հէն, նստէր ՚ի վ̄ր աղբերն. և էր ժամ իբ-
րև վեցերորդ։ Գայ կին մի ՚ի Սամարեայ 7
հանել ջուր. ասէ ցնա յ̄ս, Տուր ինձ ըմ-
պել. Զի աշակերտքն ն̄ր երթեալ էին ՚ի 8
քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն։ Ա- 9

սէ ցնա կինն սամարացի. Դու՝ որ Հրէայդ
ես, զիա՞րդ յինէն ըմպել խնդրես 'ի կնոջէ
սամարացւոյ. զի ոչ երբէք խառնակին Հրէ-
10 այք ընդ սամարացիս: Պատասխանի
ետ նմա յս և ասէ. Եթէ գիտէիր դու ըզ-
պարգևն այ, և ո՞վ է որ ասէդ ցքեզ՝ թէ
տուր ինձ ըմպել, դու արդեօք խնդրէիր 'ի
11 նմանէ և տայր քեզ ջուր կենդանի: Ասէ
ցնա կինն. Տէ՛ր՝ դու քանզի և դոյլ իսկ ոչ
ունիս, և ջրհորս խոր է. իսկ արդ՝ ուստի
12 ունիցիս զջուրն կենդանի: Միթէ դու
մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայրն մեր յակոբ՝
որ զայս ջրհոր ետ մեզ, և ինքն աստի արբ՝
13 և որդիքն իւր, և խաշինք իւր: Պատասխա-
նի ետ նմա յս և ասէ. Ամ որ ըմպէ 'ի ջրոյ
յայսմանէ՝ միւսանգամ ծարաւէ. բայց որ
ըմպէ 'ի ջրոյն՝ զոր ես տացնմա, մի՛ ծարա-
14 ւեսցէ յաւիտեան: Այլ ջուրն զոր ես
տացնմա, եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բղխելոյ
15 'ի կեանսն յաւիտենականս: Ասէ ցնա
կինն. Տէ՛ր՝ տուր ինձ զջուրն զայն, զի մի՛
ծարաւեցից. և մի՛ եկից այսր՝ հանել ջուր:
16 Ասէ ցնա յս, Երթ կոչեա՛ զայր քո՝ և եկ
17 այսր: Պատասխանի ետ նմա կինն և ա-
սէ. Չիք իմ այր. ասէ ցնա յս, Բարւոք ա-
18 սացեր՝ թէ չիք իմ այր: Զի հինգ այր
փոխեալ է քո, և զոր այժմ ունիս՝ չէ քո այր.

զայդ արդար ասացեր ։ Ասէ ցնա կինն . 19
Տէր՝ թուի ինձ, թէ մարգարէ իցես դու ։
Հարքն մեր 'ի լերինս յայսմիկ երկիրպա- 20
գին . և դուք ասէք՝ եթէ Յեէ̃մ և եթ է
տեղի , ուր արժան իցէ երկիրպագանել ։
Ասէ ցնա Յս̃ , Կին դու՝ հաւատա ինձ , զի 21
եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ 'ի լերինս
յայսմիկ և ոչ յեէ̃մ երկիրպագանիցեն հօր։
Դուք երկիր պագանէք՝ որում ոչն գի- 22
տէք , մեք երկիր պագանեմք որում գի-
տեմքն . զի փրկութի̃ 'ի հրէից է ։ Այլ 23
եկեսցէ ժամանակ՝ և այժմ իսկ է . յորժամ
ճշմարիտքն երկրպագուք երկիր պագանի-
ցեն հօր՝ հոգւով և ճշմարտութբ̃ . քանզի և
հայր այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ ։
Հոգի է ա̃ծ , և երկրպագուաց նր̃ հոգ- 24
ւով և ճշմարտութբ̃ պարտ է երկիրպագա-
նել ։ Ասէ ցնա կինն , Գիտեմք զի մեսիա 25
գայ անուանեալն քս̃ . յորժամ եկեսցէ նա,
պատմեսցէ մեզ զա̃մ ։ Ասէ ցնա Յս̃ , Ես 26
եմ՝ որ խօսիմս ընդ քեզ ։ Եւ յայն բան 27
եկին աշակերտքն նր̃ , և զարմանային՝ զի ը̃
կնոջն խօսէր . բայց ոչ ոք ասաց 'ի նոցանէ,
թէ զի՞նչ խնդրես , կամ զի՞նչ խօսիս ընդ
դմա ։ Եթող կինն զսափորն իւր՝ և չո- 28
քաւ 'ի քաղաքն , և ասէ ցմարդիկն ։ Ե- 29
կայք տեսէք զայր մի , որ ասաց ինձ զա̃մ՝ որ

Digitized by Google

ինչ իմ գործեալ է. միթէ նա՞ իցէ քն̃ :
30 Ելին ՚ի քաղաքէն՝ և գային առ նա : Եւ
31 մինչև եկեալ էին նոքա, աղաչէին զնա ա֊
շակերտքն և ասէին. Ռաբբի՝ հաց կեր :
32 Նա ասէ ցնոսա. Ես կերակուր ունիմ ու֊
33 տել, զոր դուքն ոչ գիտէք : Ասէին աշա֊
կերտքն ընդ միմեանս. Միթէ եբե՞ր ինչ ոք
34 զմա ուտել : Ասէ ցնս յս̃., Իմ կերակուր
այն է՝ զի արարից զկամս այնորիկ որ առա֊
քեացն զիս, և կատարեցից զգործն նորա :
35 Ո՞չ դուք ասէք՝ եթէ այլ ևս չորք ամիսք
են, և հունձք գան, ահաւասիկ ես ասեմ
ձեզ. Ամբարձէք զաչս ձեր, և տեսէք զար֊
տորայսն, զի սպիտակացեալ են՝ և ՚ի
36 հունձս հասեալ : Եւ որ հնձէն՝ վարձս
առնու, և ժողովէ զպտուղ ՚ի կեանսն յա֊
ւիտենականս. զի որ սերմանէն՝ և որ հնձէ՝
37 հասարակ ցնծասցեն : Յայսմ իսկ է բանն
ճշմարիտ. զի այլ է որ սերմանէ, և այլ է
38 որ հնձէ : Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր
ոչ դուք վաստակեցէք. այլք վաստակեցին,
39 և դուք ՚ի վաստակս նց̃ մտէք : Եւ ՚ի քա֊
ղաքէն յայնմանէ սամարացւոց՝ բազումք
հաւատացին ՚ի նա վն̃ բանի կնոջն վկայե֊
լոյ՝ եթէ ասաց ինձ զա՛մ, որ ինչ իմ գործեալ
40 էր : Իսկ իբրև եկին առ նա սամարացիքն,
աղաչէին զնա լինել առ նս̃. և եղև անդ ա֊

ւուրս երկուս ։ Եւ ևս բազումք հաւա- 41
տացին ՚ի նա վն բանին նր ։ Եւ ասէին 42
ցկինն, թէ ոչ այսուհետև վասն քո խօսիցդ
հաւատամք, զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմա-
նէ. և գիտեմք եթէ դա է ճշմարտիւ փրր-
կիչ աշխարհաց ։ Եւ յետ երկուց աւուրց ել 43
անտի և գնաց ՚ի գալիլեա ։ Զի ինքն իսկ յն 44
վկայեաց՝ եթէ Մարգարէ յիւրում գաւառի
պատիւ ոչ ունի ։ Այլ յորժամ եկն նա ՚ի 45
գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն. զի
տեսեալ ևս էր զամ նշանսն, զոր արար յեէմ
՚ի տօնին. քանզի և նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն ։
Եկն դարձեալ ՚ի կանա գալիլեացւոց՝ ուր 46
արար զջուրն գինի ։ Եւ անդ էր թագաւո-
րազն մի, որոյ որդին նր հիւանդ կայր ՚ի կա-
փառնայում ։ Նա իբրև լուաւ եթէ յն ե- 47
կեալ է ՚ի հրէաստանէ ՚ի գալիլեա, եկն առ
նա՝ և աղաչէր, զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի
նր. քանզի մեռանիլ էր ։ Ասէ 48
ցնա. Եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տե-
սանիցէք՝ ոչ հաւատայք ։ Ասէ ցնա թագա- 49
ւորազն. Տէր՝ էջ մինչչև մեռեալ իցէ մա-
նուկն իմ ։ Ասէ ցնա յն. Երթ՝ որդին քո 50
կենդանի է. և հաւատաց այրն բանին՝ զոր
ասաց նմ՚ յն, և գնաց ։ Եւ մինչդեռ իջա- 51
նէր, ընդ առաջ եղեն նմ ծառայքն նր. ա-
ւետիս ետուն և ասեն, թէ Մանուկն նորա .

52 կենդանի է։ Հարցանէր ցնն վն ժամուն՝
յորում ապաքինեցաւ, եւ ասեն ցնա. Երէկ
յեօթներորդ ժամու եթող զնա ջերմն։
53 Գիտաց հայրն նր՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յո-
րում ասացն ցնա յն՝ թէ որդին քո կենդա-
նի է. եւ հաւատաց ինքն եւ ամ տուն իւր։
54 Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար
յն եկեալ 'ի Հրէաստանէ 'ի Գալիլեա։

ԳԼ · Ե։

1 Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից. եւ ել յն
2 յԵմ։ Եւ էր յԵմ 'ի պրոբատիկէ
աւազանին. որ կոչէր եբրայեցերէն բեթ-
3 հեզդա, հինգ սրահ, Յորս անկեալ դնէր
բազմութիւն յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց՝ կաղաց՝
գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ։
4 Եւ հրեշտակ տն իջանէր ըստ ժամանակի
յաւազանն՝ եւ յուզէր զջուրսն. եւ որ նախ
'ի շարժումն ջուրցն իջանէր, բժշկէր՝ ոչ ու-
5 նելով նշան հիւանդութե։ Եւ անդ էր այր
մի, որոյ երեսուն եւ ութ ամ էր 'ի հիւան-
6 դութեն իւրում։ Զնա իբրեւ ետես յն՝ զի
անկեալ դնէր, եւ գիտաց եթէ բազում ժամա-
նակք են այնուհետեւ, ասէ ցնա. Կամի՞ս
7 ողջ լինել։ Պատասխանի ետ նմ հիւանդն.
Տէր՝ ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յու-
զիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. եւ մինչ ես

Digitized by Google

դանդաղիմ, այլ որ քան զիս յառաջագոյն
իջանէ։ Ասէ ցնա Յս. Արի՛ առ զմահիճս 8
քո՛ և գնա՛։ Եւ ողջացաւ այրն, և յա- 9
րեաւ՝ առ զմահիճս իւր՝ և շրջէր. և էր շա-
բաթ յաւուրն յայնմիկ։ Ասեն հրեայքն 10
ցբժշկեալն. Շաբաթ է՝ և ո՛չ է արժան քեզ
առնուլ զմահիճս քո։ Պատասխանի ետ 11
նոցա և ասէ. Որ բժշկեացն զիս՝ նա ասաց
ցիս, առ զմահիճս քո՛ և գնա՛։ Հարցին 12
ցնա և ասեն. Ո՛վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ
առ զմահիճս քո՛ և շրջեա՛ց։ Եւ բժշկեալն 13
ո՛չ գիտէր թէ ո՛վ իցէ. քանզի Յս խոյս ետ
վասն ամբոխին 'ի տեղւոջէ անտի։ Յետ 14
այսորիկ գտանէ զնա Յս 'ի տաճարին, և ա-
սէ ցնա. Ահաւադիկ ողջացար՝ մի՛ ևս մե-
ղանչեր, զի մի՛ չար ևս ինչ լինիցի քեզ։
Գնաց այրն՝ և պատմեաց հրէիցն, եթէ 15
Յս էր՝ որ բժշկեացն զիս։ Եւ վն այնորիկ 16
հալածէին զՅս հրեայքն, զի զայն առնէր
'ի շաբաթու։ Եւ Յս պատասխանի ետ նց. 17
Հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ, և ես գոր-
ծեմ։ Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին 18
հրեայքն սպանանել զնա. զի ոչ միայն
լուծանէր զշաբաթս, այլ և հայր իւր կոչէր
զած, և հաւասար առնէր զանձն այ։
Պատասխանի ետ Յս և ասէ ցնս, Ամէն ա- 19

մէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ Որդի մարդոյ* առ-
նել յանձնէ և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ
զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն
20 և որդին նմին նման գործէ: Զի Հայր սի-
րէ զՈրդի, և զա̃մ ինչ ցուցանէ նմա զոր
ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս
ցուցանէ նմ̃ զգործս, զի որ դուք զարմա-
21 նայք: Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմե-
ռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և Որ-
22 դի՝ զորս կամի կենդանի առնէ: Եւ ոչ ե-
թէ Հայր դատի զոք՝ այլ զա̃մ դատաստան
23 ետ Որդւոյ իւրոյ. Զի ամենեքեան պատ-
ուեսցեն զՈրդի՝ որպ̃ պատուեն զՀայր. որ ոչ
պատուէ զՈրդին, ոչ պատուէ զՀայր զառա-
24 քիչն նր̃: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի Որ
զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առա-
քեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
կանս, և 'ի դատաստան ոչ մտանէ. այլ
25 փոխեցաւ 'ի մահուանէ 'ի կեանս: Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. զի Գայ ժամանակ՝ և ար-
դէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լուիցեն ձայնի
26 որդւոյն այ̃. և որք լուիցենն՝ կեցցեն: Զի
որպ̃ Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյն-
պէս ետ և Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւ-

* Ի Յոյնն ոչ գոյ, Մարդոյ:

րում ։ Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան 27
առնել. և զի Որդի մարդոյ է։ Ընդ այն զի՞ 28
զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում
ամենեքին որ 'ի գերեզմանս կայցեն, լուի-
ցեն ձայնի նր̃, Եւ եկեսցեն արտաքս. ո- 29
րոց բարիս գործեալ իցէ՝ 'ի յարութ̃ կենաց.
և որոց զչար արարեալ՝ 'ի յարութեն դա-
տաստանաց։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել 30
և ոչինչ. այլ որպ̃ լսեմ՝ դատեմ, և դատաս-
տանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս
իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։
Եթէ ես վկայեմ վն̃ իմ, վկայութիւն իմ 31
չէ ճշմարիտ ։ Այլ է որ վկայէ վն̃ իմ. 32
և դուք գիտէք, եթէ ճշմարիտ է վկայութին
զոր վկայեաց վասն իմ ։ Դուք առաքեցիք 33
առ յովհաննէս՝ և վկայեաց ճշմարտութեն ։
Այլ ես ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում 34
վկայութի̃. այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապ-
րեսջիք ։ Նա էր ճրագն՝ որ լուցեալ էր և 35
ծագէր. և դուք կամեցարուք ցնծալ առ
ժամանակ մի 'ի լոյս նր̃ ։ Այլ ես ունիմ 36
վկայութի̃ մեծ ևս քան զյովհաննու. ըզ
գործս՝ զորս ետ ցիս հայր՝ զի կատարեցից
զնս̃. նոքին իսկ գործքն՝ զոր գործեմ, վը-
կայեն վն̃ իմ, եթէ հայր առաքեաց զիս.
Եւ որ առաքեացն զիս հայր՝ նա վկայեաց 37
վն̃ իմ ։ Դուք ոչ զձայն նորա երբէք լուա-

Digitized by Google

38 րուք. եւ ոչ զտեսիլ նր տեսէք։ Եւ ոչ ըզ
բան նր ունիք 'ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա
39 առաքեաց՝ դուք նմ ոչ հաւատայք։ Քըն-
նեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ու-
նել զկեանսն յաւիտենականս. եւ նոքին իսկ
են՝ որ վկայեն վս իմ, որովք համարիք ու-
40 նել կեանս*։ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս՝
41 զի զկեանսն ունիցիք։ Ես փառս 'ի մարդ-
42 կանէ ոչ առնում։ Այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ
43 զսէրն այ ոչ ունիք յանձինս։ Ես եկի յա-
նուն հօր իմոյ՝ եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ
ոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք։
44 Զիա՞րդ կարէք դուք հաւատալ. զի փառս
'ի միմեանց առնուք, եւ զփառս զառ 'ի
45 միոյն այ ոչ խնդրէք։ Մի՛ համարիք՝ եթէ
ես չարախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ հօր. գոյ
որ չարախօս կայ զձէնջ՝ Մովսէս, յոր դուքն
46 յուսացեալ էք։ Զի եթէ հաւատայիք
դուք Մովսեսի, հաւատայիք արդեօք եւ ինձ.
47 զի նա վս իմ իսկ գրեաց։ Զի եթէ նր
գրոցն ոչ հաւատայք, զիա՞րդ իմոց բանիցս
հաւատայցէք։

* 'Ի Յոյնն չէ՛, Որովք համարիք ունել
կեանս։

ԳԼ. Զ.

Յետ այսորիկ գնաց յն՟ յայնկոյս ծովուն 1
գալիլեացւոց տիբերեայ: Եւ զհետ եր- 2
թայր նորա ժողովուրդ բազում. զի տեսանէին
զնշանսն՝ զոր առնէր ՚ի վերայ հիւանդաց:
Ել ՚ի լեառն յն՟, և անդ նստէր աշակեր- 3
տօքն հանդերձ: Եւ էր մերձ զատիկ տօնն 4
հրէից: Բարձ ՚ի վեր զաչս իւր յն՟ և ե- 5
տես, զի ժողովուրդ բազում գայր առ նա.
ասէ ցփիլիպպոս. Ուստի՞ գնեսցուք հաց՝ զի
կերիցեն դոքա: Զայս ասէր փորձելով 6
զնա. այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոցն էր:
Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս. Երկե- 7
րիւր դահեկանի հաց չէ դոցա բաւական,
թէպէտ և իւրաքանչիւրոք սակաւ ինչ առ-
նուցու: Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա 8
անդրէաս՝ եղբայր սիմովնի վիմի. Է աստ 9
պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ գա-
րեղէն՝ և երկուս ձկունս. այլ այն զի՞նչ է
առ այդչափ մարդիկ: Ասէ յն՟. Բազմե- 10
ցուցէք զմարդիկդ. և էր խոտ յոյժ ՚ի տեղ-
ւոջն. և բազմեցան մարդիկն թուով իբրև
հինգ հազար: Եւ առ զհացն յն՟ և գոհա- 11
ցաւ՝ և բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս
և ՚ի ձկանցն որչափ և կամեցան: Եւ իբ- 12
րև յագեցան, ասէ ցաշակերտսն. Ժողովե-

Digitized by Google

ցէք զնշխարեալ կոտորոցդ՝ զի մի՛ ինչ կորի-
13 ցէ։ Ժողովեցին, եւ լցին երկոտասան սա-
կառի զկոտորոցն 'ի հինգ գարեղէն նկանա-
14 կէ անտի, որ յաւելաւ 'ի կերողացն։ Իսկ
մարդիկն իբրեւ տեսին զնշանսն զոր արար՝
ասէին, եթէ Սա է ճշմարիտ մարգարէն, որ
15 գալոց էր յաշխարհ։ Յս իբրեւ գիտաց եթէ
գալոց են յափշտակել զնա՝ զի արասցեն
զնա թագաւոր, գնաց դարձեալ 'ի լեառն
16 միայն։ Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, իջին աշա-
17 կերտքն նր 'ի ծովեզրն։ Եւ մտեալ 'ի նաւ՝
գային յայնկոյս ծովուն 'ի Կափառնայում.
եւ իբրեւ նսեմացաւ, եւ չեւ եւս եկեալ էր առ
18 նս Յս։ Եւ ծովն 'ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ
19 յուզէր։ Եւ վարեալ իբրեւ ասպարէզս
քսան եւ հինգ՝ կամ երեսուն, տեսանէին
զՅս զի գնայր 'ի վր ծովուն՝ եւ մերձ էր 'ի
20 նաւն, զարհուրեցան յոյժ։ Նա ասէ
21 ցնոսա. Ես եմ՝ մի՛ երկնչիք։ Եւ կամէին
ընդունել զնա 'ի նաւն. եւ վաղվաղակի
22 եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային։ 'Ի
վաղիւ անդր ժողովուրդն՝ որ կայր յայն-
կոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ
գոյր անդ բայց միայն 'ի միոյն, յոր մտին
աշակերտքն նր. եւ զի չէր մտեալ Յս ընդ աշա-
կերտսն իւր 'ի նաւն. բայց միայն աշակերտ-
23 քն նր գնացին։ Իսկ այլ նաւք գային

Digitized by Google

'ի տիբերեայ մօտ յայն տեղէն՝ ուր զհացն
կերան ։ Իսկ իբրև տեսաւ ժողովուրդն ե- 24
թէ Յս ոչ է անդ՝ և ոչ աշակերտքն նր, առին
նոքա զնաւսն , և եկին 'ի կափառնայում
խնդրել զՅս ։ Եւ իբրև գտին զնա յայն- 25
կոյս ծովուն , ասեն ցնա. Ռաբբի՝ ե՞րբ եկիր
այսր ։ Պատասխանի ետ նց Յս և ասէ . 26
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . խնդրէք զիս , իբր
ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք
'ի հացէ անտի՝ և յագեցարուք ։ Երթայք 27
գործեցէք մի՛ զկորստական կերակուրն, այլ
զկերակուրն՝ որ մնայ 'ի կեանսն յաւիտե-
նականս , զոր Որդին մարդոյ տացէ ձեզ .
քանզի զնա Հայր կնքեաց Ած ։ Ասեն 28
ցնա. Զի՞նչ առնիցեմք՝ զի զգործսն Այ գոր-
ծեսցուք ։ Պատասխանի ետ Յս՝ և ասէ 29
ցնս . Այս է գործն Այ , զի հաւատայցէք
յայն՝ որ առաքեացն զիս ։ Ասեն ցնա . 30
Զի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հաւա-
տասցուք , զի՞նչ գործիցես ։ Հարքն մեր 31
կերան զմանանայն յանապատի անդ՝ ոպ և
գրեալ է . Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել ։
Ասէ ցնս Յս , Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ե- 32
թէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ
հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից զճշմա-
րիտ ։ Զի հաց Այ է, որ իջանէ յերկնից՝ 33
և կեանս տայ աշխարհի ։ Ասեն ցնա . Տէ՛ր 34

35 յա̃մ ժամ տո́ւր մեզ զհացն զայն ։ Ասէ
ցնոսա յս̃ , Ես եմ հացն կենաց . որ գայ առ իս՝
ո́չ քաղցիցէ , և որ հաւատայ յիս՝ ո́չ երբէք
36 ծարաւեսցի ։ Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք
37 զիս , և ոչ հաւատայք ։ Զամենայն զոր
տայ ինձ հայր , առ իս եկեսցէ . և որ գայ
38 առ իս , ո́չ հանից արտաքս ։ Զի իջի ես
յերկնից՝ ո́չ զի զկամս իմ արարից , այլ ըզ
39 կամս այնորիկ որ առաքեացն զիս ։ Այս
են կամք հօր իմոյ , որ առաքեացն զիս . զի
զա̃մ զոր ետ ցիս հայր՝ ո́չ կորուսից 'ի
նմանէ , այլ յարուցից զնա յաւուրն յետ-
40 նում ։ Այս են կամք հօր իմոյ . զի ա̃մ որ
տեսանիցէ զորդի՝ և հաւատայցէ 'ի նա ,
ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս . և ես
41 յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։ Տրտըն-
ջէին զնմանէ հրէայքն , զի ասաց թէ ես
42 եմ հացն իջեալ յերկնից ։ Եւ ասէին , Ո՞չ
սա է յս̃ որդին յովսեփու , զորոյ մեք գի-
տեմք զհայրն և զմայր . իսկ արդ՝ զիա̃րդ ա-
43 սէ՝ թէ ես յերկնից իջի ։ Պատասխանի
ետ յս̃ , և ասէ ցնոսա . Մի՛ քրթմնջէք ը̃ մի-
44 մեանս ։ Ոչ ո́ք կարէ գալ առ իս , եթէ ոչ
հայրն՝ որ զիս առաքեաց, ձգեսցէ զնա . և
ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։
45 Գրեալ է 'ի մարգարէս , Եւ եղիցին ամենե-
քեան ուսեալք յա̃յ . ա̃մ որ լսէ 'ի հօրէ՝ և

Digitized by Google

ուսանի, գայ առ իս։ Իբրև ոչ եթէ զՀայր 46
ուրուք տեսեալ իցէ. եթէ ոչ՝ որ էն յԱյ,
նա ետես զՀայր։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի 47
Որ հաւատայ յիս, ընդունի զկեանսն յաւի-
տենականս։ Ես եմ հացն կենաց։ Հար- 48
քըն ձեր կերան զմանանայն յանապատին՝ 49
և մեռան։ Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ 50
է. զի որ ուտիցէ ոք ՚ի սմանէ՝ մի՛ մեռանի-
ցի։ Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից 51
իջեալ։ Եթէ ոք ուտիցէ ՚ի հացէ յայս- 52
մանէ՝ կեցցէ ՚ի յաւիտեան. և հացն զոր ես
տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վն կենաց
աշխարհի։ Մարտնչէին ընդ միմեանս 53
Հրեայքն՝ և ասէին. Զիարդ կարէ սա տալ
մեզ զմարմին իւր յուտել։ Ասէ ցնոսա 54
յս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերի-
ջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ՝ և արբջիք զա-
րիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Որ 55
ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ, ու-
նի զկեանս յաւիտենականս. և ես յարու-
ցից զնա յաւուրն յետնում։ Զի մարմին 56
իմ ճշմարիտ կերակուր է, և արիւն իմ ճըշ-
մարիտ ըմպելի է։ Որ ուտէ զմարմին իմ 57
և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես
՚ի նմա։ Որպէս առաքեաց զիս կենդանին 58
Հայր, և ես կենդանի եմ վս Հօր. և որ ու-
տէն զիս, և նա կեցցէ վասն իմ։ Այս է 59

Digitized by Google

հացն՝ որ յերկնից իջեալ. ոչ որպէս կերան
հարքն ձեր զմանանայն և մեռան. որ ուտէ
60 զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։ Զայս ա–
սաց՚ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն՚ի կա–
61 փառնայում։ Նոյն բազումք յաշակերտացն
իբրև լուան՝ ասեն. Խիստ է բանդ այդ,
62 ո՞ կարէ լսել դմա։ Իբրև գիտաց յն յանձն
իւր՝ եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշա–
կերտքն, ասէ ցնս. Այդ գայթագղեցուցա–
63 նէ զձեզ։ Իսկ արդ՝ եթէ տեսանիցէք
զՈրդի մարդոյ, զի ելանիցէ ուր էր զառա–
64 ջինն։ Հոգին է կենդանարար, մարմին
ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ
65 ձեզ՝ հոգի է և կեանք։ Այլ են ոմանք՚ի
ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան. քանզի գիտէր յն՚ի
սկզբանէ, ո՞վ են այնոքիկ՝ որ ոչն հաւա–
տան, և ո՞վ է այն՝ որ մատնելոցն է զնա. և
66 ասէր. Վս այնորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչո՛ք
կարէ գալ առիս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմ
67 ՚ի հօրէ իմմէ։ Յայսմանէ բազումք յաշա–
կերտացն նր չոգան յետս, և ոչ ևս շրջէին
68 ը̃ նմա։ Ասէ յն ցերկոտասան աշակերտ–
69 սն. Միթէ և դո՞ւք կամիք երթալ։ Պա–
տասխանի ետ նմ սիմոն պետրոս. Տէր՝ առ
ո՞վ երթիցուք. բանս կենաց յաւիտենակա–
70 նաց ունիս։ Եւ մեք հաւատացաք՝ և
71 ծանեաք՝ եթէ Դու ես Քն որդի այ։ Պա–

տասխանի ետ նց Յս. Ո՞չ ես զձեզ զերկոտա-
սանսդ ընտրեցի, եւ մի ’ի ձէնջ սատանայ
է: Եւ ասէր զսիմովնեան յուդայէ իսկա- 72
րիովտացւոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր զնա.
եւ մի էր յերկոտասանիցն:

ԳԼ. Է.

Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յս ’ի Գալիլեա. 1
քանզի ո՛չ կամէր ’ի Հրէաստանի շրջել,
զի խնդրէին զնա Հրէայքն սպանանել: Եւ 2
էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւարահարաց:
Ասեն ցնա եղբարքն նորա. Գնա՛ աստի եւ 3
երթ ’ի Հրէաստան, զի եւ աշակերտքն քո
տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես: Զի 4
ոչ ոք է որ ’ի ծածուկ ինչ գործէ՝ եւ խնդրէ
ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես,
յայտնեա՛ զանձն քո աշխարհի: Քանզի 5
եւ եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ’ի նա:
Ասէ ցնս Յս. Ժամանակ իմ չե՛ւ է հասեալ 6
բայց ձեր ժամանակ յամ ժամու պատրաստ
է: Ո՛չ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց 7
զիս ատեայ, զի ես վկայեմ վասն նր՝ եթէ
գործքն իւր չարութեն են: Դուք երթայք 8
’ի տօնն յայն, ես ո՛չ երթամ ’ի տօնն յայն.
զի իմ ժամանակ չե՛ւ է լցեալ: Զայս իբ- 9
րեւ ասաց՝ ինքն մնաց անդէն ’ի Գալիլեա:
Իբրեւ ելին եղբարքն նր, ապա եւ ինքն 10

Digitized by Google

եւ 'ի տօնն, ոչ յայտնապէս այլ իբրեւ 'ի ծա-
11 ծուկ: Եւ Հրէայքն խնդրէին զնա 'ի տօ-
12 նի անդ՝ եւ ասէին, Ո՞ւր իցէ նա: Եւ
քրթմնջիւն էր զնմանէ 'ի ժողովուրդսն.
Կէսքն ասէին՝ թէ Բարի այր է. այլքն ասէին,
13 Ոչ՝ այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն: Եւ
ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն երկ-
14 իւղին Հրէից: Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ,
15 ել յս 'ի տաճարն՝ եւ ուսուցանէր: Զար-
մանային Հրէայքն եւ ասէին. Զիա՞րդ գիրս
16 գիտէ սա, զի ուսեալ ինչ չիք: Պատաս-
խանի ետ նց յս եւ ասէ. Իմ վարդապետու-
թիւս չէ իմ, այլ այնորիկ որ առաքեացն զիս:
17 Եթէ ոք կամի զկամս նորա առնել՝ գիտասցէ
վասն վարդապետութեան, յայ իցէ արդեօք՝
18 եթէ ես ինչ յանձնէ խօսիմ: Որ
յանձնէ իւրմէ խօսի՝ փառս անձին իւրում
խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ
առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, եւ անիրա-
19 ւութիւն ոչ գոյ 'ի նմա: Ո՞չ մովսէս ետ
ձեզ զօրէնսն, եւ ոչ ո՛ք 'ի ձէնջ առնէ զօ-
20 րէնսն: Զի՞ խնդրէք զիս սպանանել.
պատասխանի ետ ժողովուրդն եւ ասէ. Դեւ
գոյ 'ի քեզ. ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել:
21 Պատասխանի ետ նց յս եւ ասէ. Մի գործ
գործեցի, եւ ամենեքին զարմացեալ էք:
22 Վասն այնորիկ մովսէս ետ ձեզ թլփա-

տութ̃ն . զի ո՛չ եթէ 'ի Մովսիսէ էր , այլ
'ի հարց անտի . և 'ի շաբաթու թլփատէք
զմարդ ։ Իսկ արդ՝ եթէ թլփատութ̃ն առ֊ 23
նու մարդ 'ի շաբաթու , զի մի՛ օրէնքն մով֊
սեսի լուծցին . ընդ իս ցասուցեալ էք՝ զի
ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի 'ի շաբաթու ։
Մի՛ ըստ աչս դատէք , այլ ուղիղ դա֊ 24
տաստան արարէք ։ Ասէին ոմանք յերու֊ 25
սաղեմացւոց անտի . Ո՞չ նա է սա՝ զոր խնդ֊
րէինն սպանանել . Եւ աւասիկ յայտնապէս 26
խօսի , և չասեն ինչ ը̃ դմա . գուցէ արդեօք
և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ ք̃ն ։
Այլ զսա գիտեմք ուստի է . իսկ ք̃ն յոր֊ 27
ժամ գայցէ , ոչ ո՛ք գիտէ ուստի է ։ Աղա֊ 28
ղակեաց յ̃ս 'ի տաճարին , ուսուցանէր՝ և
ասէր . Եւ զիս գիտէք , և ուստի եմ գիտէք .
և յանձնէ իմմէ ո՛չ եմ եկեալ , այլ է ճշմա֊
րիտ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ո՛չ գի֊
տէք ։ Ես գիտեմ զնա . զի 'ի նմանէ իսկ 29
եմ , և նա առաքեաց զիս ։ Խնդրէին զնա 30
ունել՝ և ել 'ի ձեռաց նց̃* . և ոչ ո՛ք արկ 'ի նա
ձեռն , զի չև՛ էր հասեալ ժամ նորա ։ Եւ 31
բազումք 'ի ժողովրդենէն հաւատացին 'ի
նա , և ասէին . Ք̃ն յորժամ գայցէ՝ միթէ
աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ քան զոր սայս

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ , Եւ ել 'ի ձեռաց նց̃ ։

32 առնէ: Եւ լուան փարիսեցիքն զտրտունջ
ժողովրդեանն զնմանէ. եւ առաքեցին քա-
հանայապետքն եւ փարիսեցիք սպասաւորս՝
33 զի կալցին զնա: Ասէ յս. փոքր մի եւս
ժամանակ ընդ ձեզ եմ. եւ երթամ առ այն
34 որ առաքեացն զիս: Խնդրիցէք զիս՝ եւ
ո՛չ գտանիցէք. եւ ուր եսն երթամ, դուք
35 ո՛չ կարէք գալ: Ասեն հրէայքն ընդ մի-
մեանս. Ուր յս երթայցէ դա՝ զի մեք ո՛չ գը-
տանիցեմք զդա. միթէ ՚ի սփիւռս հեթա-
նոսաց երթայցէ՝ եւ ուսուցանիցէ զհեթա-
36 նոսս: Զի՞նչ է բանն այն՝ զոր ասաց.
Խնդրիցէք զիս՝ եւ ո՛չ գտանիցէք. եւ ուր եսն
37 երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ: ՚Ի վերջ-
նում աւուր մեծի տօնին կայր յս աղաղակէր
եւ ասէր. Եթէ որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ առ
38 իս, եւ արբցէ: Որ հաւատայ յիս՝ որպ եւ
ասեն գիրք, Գետք յորովայնէ նորա բղխես-
39 ցեն ջրոց կենդանութեան: Զայս ասէր վասն
հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին որ հաւատային
՚ի նա. զի չեւ՛ էր հոգի, քանզի յս չեւ՛ էր փա-
40 ռաւորեալ: Բազումք ՚ի ժողովրդենէն իբրեւ
լսէին զբանս զայս, ասէին. Սա է ճշմարիտ
41 մարգարէն: Այլքն ասէին՝ Սա է քս. իսկ
կէսքն ասէին՝ Միթէ ՚ի գալիլեէ՞ գալոց իցէ
42 քս: Ո՞չ գիրք ասեն, եթէ ՚ի զաւակէ դաւ-
թի, եւ ՚ի բեթղեհեմ գեղջէ՝ ուր դաւիթն

էր, գալոց է քն : Եւ եղև հերձուած 'ի 43
մէջ ժողովրդեանն վասն նր : Եւ ոմանք 44
'ի նոցանէ կամէցան ունել զնա. այլ ոչ ո՛ք
մխեաց 'ի նա ձեռս : Եւ եկին անդրէն 45
սպասաւորքն առ քահանայապետսն և փա-
րիսեցիս, և ասեն սոքա ցնոսա. Ընդէ՞ր ո՛չ
ածէք զնա այսր : Պատասխանի ետուն 46
սպասաւորքն՝ և ասեն. Ոչ երբէք այնպէս
խօսեցաւ մարդ՝ ոպ այրն այն: Պատասխանի 47
ետուն փարիսեցիքն՝ և ասեն. Միթէ և դո՞ւք
մոլորեցարուք : Միթէ ոք յիշխանացն 48
հաւատաց 'ի նա՝ կմ 'ի փարիսեցւոց : Այլ 49
այն խաժամուժ ամբոխ, որ ո՛չ գիտէ զօ-
րէնս, և նզովեալ են : Ասէ նիկոդեմոս 50
ցնոսա՝ որ եկեալն էր առ նա գիշերի յա-
ռաջագոյն՝ և մի էր 'ի նոցանէ : Միթէ 51
օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն
ինչ նախ 'ի նմանէ. կամ գիտեն զինչ գոր-
ծէ : Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. 52
Միթէ և դու ես 'ի գալիլեէ՞ իցես. քննեա՝
և տես. զի մարգարէ 'ի գալիլեէ ո՛չ յառ-
նէ : Եւ գնացին իւրաքանչիւրոք 'ի տե- 53
ղի իւր :

ԳԼ. Ը.

Իսկ յս գնաց 'ի լեառն ձիթենեաց : Եւ 1
ընդ առաւօտն դարձեալ եկն 'ի տաճարն. 2

եւ գայր առ նա ամենայն ժողովուրդն. եւ
3 նստեալ ուսուցանէր զնոսա: Ածին առ
նա դպիրքն եւ քահանայապետքն եւ փարի-
սեցիք՝ կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութեան. եւ կա-
4 ցուցեալ զնա առաջի, Ասեն ցնա. Վար-
դապետ, կինս այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտ-
5 նապէս շնացեալ է: Այլ յօրէնս Մովսէս
մեզ պատուիրեաց զայսպիսիսն քարկոծել.
6 արդ՝ դու զի՞նչ ասես վասն դորա: Զայս
ասէին փորձելով զնա՝ զի ունիցին ամբաս-
տանութիւն զնմանէ. իսկ յս 'ի խոնարհ նայե-
7 լով գրէր մատամբն յերկիր: Իսկ իբրեւ
առկայեցին հարցանելով զնա, համբարձեալ 'ի
վեր՝ ասէ ցնոսա. Որ անմեղն 'ի ձէնջ՝ նախ նա
8 ընկեսցէ քար 'ի վերայ դորա: Եւ դարձեալ
9 'ի խոնարհ նայելով՝ գրէր յերկիր: Եւ
լուեալ ելանէին մի ըստ միոջէ՝ սկսեալ յա-
ռաջնոցն մինչեւ 'ի վերջինսն. եւ մնաց միայն
10 յս, եւ կինն կայր առաջի նր: Պատասխա-
նի ետ յս՝ եւ ասէ ցնա. Կին դու՝ ո՞ւր են.
11 ոչ ոք զքեզ դատապարտեաց: Եւ ասէ,
Ոչ տր. եւ ասէ յս. Եւ ո՛չ ես դատապարտեմ
զքեզ. երթ յայսմ հետէ մի՛ մեղանչեր:
12 Դարձեալ խօսեցաւ ը նոսա յս, եւ ասէ.
Ես եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ը
խաւար մի՛ գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կե-
13 նաց: Ասեն ցնա փարիսեցիքն. Դու վասն

անձին քո վկայես՝ և վկայութիւն քո չէ՛ ճըշ-
մարիտ: Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնո- 14
սա. Թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին ի-
մոյ՝ վկայութիւն իմ ճշմարիտ է, զի գիտեմ
ուստի եկի՛ և յո՛ երթամ. բայց դուք ո՛չ
գիտէք, ուստի գամ՝ կա՛մ յո՛ երթամ: Դուք 15
ըստ մարմնոյ դատիք. ես ո՛չ դատիմ և ո՛չ
զոք: Թէպէտ և դատիմ ևս զոք՝ դատաստա- 16
տանն իմ ճշմարիտ է. զի չեմ միայն, այլ
ես՝ և որ առաքեացն զիս Հայր: Եւ յօ- 17
րէնսն իսկ ձեր գրեալ է՝ թէ. Երկուց մար-
դոց վկայութիւն ճշմարիտ է: Ես եմ որ 18
վկայեմ վասն իմ, և վկայէ վասն իմ որ ա-
ռաքեացն զիս Հայր: Ասէին ցնա, Ո՞ւր է 19
Հայր քո. պատասխանի ետ յս և ասէ ցնոսա.
Ոչ զիս գիտէք՝ և ո՛չ զՀայրն իմ. եթէ զիս
գիտէիք, և զՀայրն իմ թերևս գիտէիք:
Զայս բան խօսեցաւ 'ի տան գանձին՝ յոր- 20
ժամ ուսուցանէր 'ի տաճարի անդ. և ո՛չ ոք
կալաւ զնա, զի չև և՛ս հասեալ էր ժամ նր:
Ասէ դարձեալ ցնոսա յս. Ես երթամ, և 21
խնդրիցէք զիս. և 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք.
զի ուր ես երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ:
Ասէին Հրէայքն. Միթէ զիւրովի՛ն երթայ- 22
ցէ, զի ասէ՝ թէ ուր ես երթամ՝ դուք ո՛չ
կարէք գալ: Եւ ասէ ցնոսա. Դուք 'ի ներ- 23
քուստ աստի էք, և ես 'ի վերուստ անտի

եմ . դուք յաշխարհէ աստի էք , ես չեմ
24 յայսմ աշխարհէ : Բայց ասացի ձեզ՝ թէ
՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք . զի թէ ոչ հաւա-
տայցէք թէ ես եմ , մեռանիցիք ՚ի մեղս ձեր :
25 Ասեն ցնա , Դու ո՞վ ես . ասէ ցնոսա յս .
26 Նախ զի խօսիմս իսկ ընդ ձեզ : Բազում
ինչ ունիմ վն ձեր խօսել և դատել . այլ որ
առաքեացն զիս՝ ճշմարիտ է . և ես զոր
լուայ ՚ի նմանէ , զայն խօսիմ յաշխարհի :
27 Եւ ոչ գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա :
28 Ասէ ցնս յս . Յորժամ բարձրացուցանի-
ցէք զՈրդի մարդոյ , յայնժամ գիտասջիք՝
թէ ես եմ . և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ ,
այլ որպս ուսոյց զիս Հայրն իմ , զայն խօսիմ :
29 Եւ որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է . ոչ ե-
թող զիս միայն , զի ես զհաճոյս նր առնեմ
30 հանապազ : Իբրև զայս խօսեցաւ՝ բազումք
31 հաւատացին ՚ի նա : Ասէր յս առ հրէ-
այսն հաւատացեալս . Եթէ դուք կացջիք ՚ի
բանի իմում , ճշմարիտ աշակերտք իմ էք :
32 Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւն , և ճշմար-
33 տութիւն ազատեսցէ զձեզ : Պատասխանի
ետուն նմ և ասեն . Զաւակ աբրահամու եմք ,
և ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք . զիա՞րդ
34 ասես թէ ազատք լինիջիք : Պատասխանի
ետ նց յս , Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ամ
35 որ առնէ զմեղս , ծառայ է մեղաց : Եւ ծա-

ռայն ոչ յաւիտեան կայ 'ի տան, իսկ որդին
յաւիտեան կայ։ Իսկ արդ՝ եթէ որդին զձեզ 36
ազատեսցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք։
Գիտեմ զի զաւակ աբրահամու էք. այլ 37
խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին իմոյ չիք
տեղի 'ի ձեզ։ Ես՝ զոր տեսի առ հօր ի- 38
մում, խօսիմ. և դուք՝ զոր լուարուք 'ի հօ-
րէն ձերմէ՝ առնէք։ Պատասխանի ետուն 39
նմ̃ և ասեն. Հայր մեր աբրահամ է. ասէ
ցն̃ս յ̃ս. Եթէ որդիք աբրահամու էիք՝ ըզ
գործսն աբրահամու գործէիք։ Այլ այժ- 40
միկ խնդրէք սպանանել զիս՝ զայր մի, որ
ձեզ զճշմարտութի̃ խօսեցայ՝ զոր լուայ 'ի
հօրէ իմմէ. զայդ աբրահամ ոչ արար։
Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ. ասեն 41
ցնա. Մեք 'ի պոռնկութէ̃ չեմք ծնեալ. մի
է հայր մեր ա̃ծ։ Ասէ ցն̃ս յ̃ս. Եթէ ա̃ծ 42
էր հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես
յա̃յ ելի՝ և եկի. և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի,
այլ Նա առաքեաց զիս։ Ընդէ՞ր զխօսս 43
իմ ոչ գիտէք դուք. վ̃ն զի ոչ կարէք լսել
զբանն իմ։ Դուք 'ի հօրէ 'ի սատանայէ 44
էք. և զցանկութի̃ս հօրն ձերոյ կամիք առ-
նել. զի Նա մարդասպան էր 'ի սկզբանէ,
և 'ի ճշմարտութե̃ ոչ եկաց. զի ոչ գոյ ճըշ-
մարտութի̃ 'ի նմ̃. յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւ-
րոց անտի խօսի. զի սուտ է՝ և հայր Նորա։

Digitized by Google

45 Իսկ ես զի զճշմարտութիւն խօսիմ, ոչ հա-
46 ւատայք ինձ: Ո՞ ՚ի ձէնջ յանդիմանէ զիս
վասն մեղաց. եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝
47 ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ: Որ էն յԱյ՝
զբանս Այ լսէ. և դուք վն այնորիկ ո՛չ լսէք,
48 զի չէք յԱյ: Պատասխանի ետուն հրէայքն՝
և ասեն ցնա. Ո՞չ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ
49 սամարացի ես դու, և դև դոյ ՚ի քեզ: Պա-
տասխանի ետ Յս և ասէ. Ի՛ս դև ո՛չ գոյ՝
այլ պատուեմ զհայր իմ, և դուք անարգէք
50 զիս: Ես ո՛չ խնդրեմ զփառս իմ. է որ
51 խնդրէ՝ և դատի: Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ
52 մի՛ տեսցէ ՚ի յաւիտեան. Ասեն ցնա հրէայ-
քըն. Արդ գիտացաք թէ դև գոյ ՚ի քեզ.
աբրահամ մեռաւ՝ և մարգարէքն. և դու
ասես՝ եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ, մի՛ ճա-
53 շակեսցէ զմահ ՚ի յաւիտեան: Մի թէ դու
մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայր մեր աբրահամ,
որ մեռաւ, և մարգարէքն մեռան. արդ՝
54 դու զո՞ առնես զքեզ: Պատասխանի ետ
Յս. Եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառ-
քըն իմ ոչինչ են. է հայր՝ որ փառաւորէ զիս,
55 զորմէ դուքն ասէք՝ թէ Այ մեր է: Եւ ո՛չ
ճանաչէք զնա. բայց ես գիտեմ զնա. և թէ
ասեմ, թէ ո՛չ գիտեմ զնա՝ ձեզ նման սուտ
լինիմ. այլ գիտեմ զնա, և զբանն նորա պա-

Digitized by Google

հեմ ։ Աբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տե- 56
սանել զօր իմ, ետես՝ և ուրախ եղև ։ Ա- 57
սեն ցնա հրեայքն . Յիսուն ամ չև և՛ս է քո,
և զաբրահամ տեսեր ։ Ասէ ցնս յս, Ա- 58
մէն ամէն ասեմ ձեզ . յառաջ քան զլինելն
աբրահամու եմ ես ։ Վէմս առին , զի 59
արկցեն ՚ի վր նր . և յս խոյս ետ , և ել գնաց
՚ի տաճարէ անտի ։

ԳԼ. Թ.

Եւ մինչ դեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր 1
՚ի ծնէ ։ Եւ հարցին ցնա աշակերտքն 2
նորա՝ և ասեն . Ռաբբի՛ ո՞յր մեղս է , սորա՞
թէ հօր և մօր իւրոյ, զի կոյր ծնցի ։ Պա- 3
տասխանի ետ յս . Ոչ դորա մեղս է , և ո՛չ
հօր և մօր իւրոյ . այլ զի յայտնի լիցին
գործքն այ ՚ի դմա ։ Ինձ պարտ է գոր- 4
ծել զգործս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ,
մինչ աւուր կայ . գայ գիշեր՝ յորժամ ոչ ո՛ք
կարէ գործել ։ Մինչդեռ յաշխարհի եմ, 5
լոյս եմ աշխարհի ։ Զայս իբրև ասաց , 6
եթուք՝ ՚ի գետին՝ և արար կաւ ՚ի թքոյն , և
ծեփեաց զկաւն ՚ի վր աչաց կուրին ։ Եւ 7
ասէ ցնա . Երթ՝ լուա՛ յաւազանին սելովմայ .
որ թարգմանի առաքեալ . չոքաւ լուացաւ,
եկն և տեսանէր ։ Իսկ դրացիքն՝ և որոց 8
տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրա-

ցիկ էր, ասէին. Ո՞չ սա էր՝ որ նստէրն և
9 մուրանայր. Կէսքն ասէին, Նա է: Այլքն
ասէին. Ոչ՝ այլ նման է նմա. և ինքն ասէր՝
10 թէ Ես եմ: Ասեն ցնա. Իսկ զիա՞րդ բա-
11 ցան աչք քո: Նա ետ պատասխանի. Այր մի
որում Յիսուս անուն, կաւ արար՝ և ծե-
փեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս. Երթ ՚ի Սիղո-
վամ, և լուա՛. չոգայ լուացայ՝ և տեսա-
12 նեմ: Ասեն ցնա. Ո՞ւր է նա. ասէ ցնոսա.
13 Ոչ գիտեմ: Ածին առ փարիսեցիսն զնա,
14 որ երբեմն կոյրն էր: Եւ էր շաբաթ յոր-
ժամ զկաւն արար Յիս. և եբաց զաչս կու-
15 րին: Դարձեալ հարցանէին զնա փարի-
սեցիքն, թէ Ո՞ զիա՞րդ տեսանես. և նա ասէ
ցնս. Կաւ եդ ՚ի վր̃ աչաց իմոց, և լուացայ՝
16 և տեսանեմ: Ասեն ոմանք ՚ի փարիսեց-
ւոցն. Ոչ է այրն այն յԱյ̃, զի զշաբաթս ոչ
պահէ. Կէսքն ասէին. Իսկ զիա՞րդ կարէ
մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել. և
17 էին հերձուածք ՚ի մէջ նց̃: Ասեն դար-
ձեալ ցկոյրն. Դու զի՞ ասես վն̃ նր̃՝ զի եբաց
18 զաչս քո. և նա ասէ՝ թէ Մարգարէ է: Եւ
ոչ հաւատային Հրէայքն զնմանէ՝ թէ կոյր
էր՝ և բացաւ, մինչև կոչեցին զծնողս բա-
19 ցելոյն: Հարցին զնս և ասեն՝ Սա՞ է որդին
ձեր, զորմէ դուքն ասէիք, եթէ կոյր ծնաւ.
20 արդ՝ զիա՞րդ տեսանէ: Պատասխանի ե-

Digitized by Google

ասեն նց ծնողքն նր՝ և ասեն. Գիտեմք զի
սա է որդին մեր, և զի կոյր ծնաւ. Բայց 21
զիա՞րդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք. կամ
թէ ո՞ եբաց զաչս դորա՝ մեք ոչ գիտեմք.
զդա իսկ հարցէք, ինքնին ՚ի չափ հասեալ
է. ինքն իսկ խօսեսցի վն իւր։ Զայս ա- 22
սացին ծնողքն նր, զի երկնչէին ՚ի Հրէիցն.
քանզի ուխտ եդեալ էր Հրէից, եթէ որ
խոստովանեսցի զնա Քս՝ ՚ի բաց կացցէ ՚ի ժո-
ղովրդենէն։ Վն այնորիկ ասացին ծնողքն 23
նր, թէ ինքնին ՚ի չափ հասեալ է, զնա իսկ
հարցէք։ Դարձեալ կրկին անգամ կոչե- 24
ցին զայրն որ կոյրն էր, և ասեն ցնա. Տուր
փառս այ, մեք գիտեմք՝ զի այրն այն մե-
ղաւոր է։ Նա ասէ. Թէ մեղաւոր իցէ 25
ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ, զի կոյր
էի՝ և արդ տեսանեմ։ Դարձեալ ասեն 26
ցնա. Զի՞նչ արար քեզ, զիա՞րդ եբաց զաչս
քո։ Պատասխանի ետ նց. Ասացի ա- 27
ռաջի ձեզ՝ և ոչ լուարուք. զի՞ կամիք միւսան-
գամ լսել. միթէ և դուք կամիք աշակեր-
տել նմա։ Նոքա հայհոյեցին զնա՝ և ա- 28
սեն. Դու լեր նորա աշակերտ. մեք Մով-
սէսի աշակերտք եմք։ Մեք գիտեմք՝ զի 29
ընդ Մովսէսի խօսեցաւ այ. զդա ոչ գիտեմք
ուստի իցէ։ Պատասխանի ետ այրն և ա- 30
սէ ցնս. Յայդ իսկ են զարմանքն. զի դուք

ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ, և զիմ զաչս եբաց:
31 Գիտեմք՝ զի ած մեղաւորաց ոչ լսէ. բայց
եթէ աստուածապաշտ ոք իցէ՝ և զկամս նորա առնիցէ,
32 նմա լսէ: ՚Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ
եբաց ոք զաչս կուրի ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյ:
33 Եթէ ոչ յԱյ էր այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ:
34 Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. ՚Ի մեղս
իսկ ծնեալ ես ամենևին, և դու վարդապետես
35 զմեզ. և հանին զնա արտաքս: Լուաւ
յս՝ եթէ հանին զնա արտաքս, և իբրև եգիտ
զնա՝ ասէ ցնա. Դու հաւատաս յորդի այ:
36 Նա պատասխանի ետ և ասէ. Տէր՝ ո՞վ է զի
37 հաւատացից ՚ի նա: Ասէ ցնա յս. Եւ տեսեր
38 զնա, և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է: Եւ նա
ասէ. Հաւատամ տէր, և երկիր եպագ նմա:
39 Եւ ասէ յս. ՚Ի դատաստան եկի յաշ-
խարհս յայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսա-
40 ցեն, և որք տեսանեն՝ կուրասցին: Լուան
ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն՝ որք ընդ նմա էին, և
41 ասեն ցնա. Միթէ և մեք կոյրք իցեմք: Ա-
սէ ցնա յս, Եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ.
բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք, և մեղքն
ձեր ՚ի ձեզ հաստատեալ են:

ԳԼ. Ժ.

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. Որ ոչ մտանէ ընդ
դուռն ՚ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ընդ այլ

ելանէ՝ նա գող է, և աւազակ: Իսկ որ 2
մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց:
Նմա դռնապանն բանայ, և ոչխարքն ձայ- 3
նի նորա լսեն. և զիւր ոչխարսն կոչէ յանուա-
նէ, և հանէ զնոսա: Եւ յորժամ զիւրն 4
զամենայն* հանիցէ, առաջի նոցա երթայ՝
և ոչխարքն զհետ նորա երթան, զի ճանաչեն
զձայն նորա: Զօտարի զհետ ո՛չ երթիցեն, 5
այլ փախիցեն ՚ի նմանէ, զի ո՛չ ճանաչեն
զձայն օտարաց: Զայս առակ ասաց նոցա 6
Յիսուս, և նոքա ո՛չ գիտէին՝ եթէ զինչ էր որ խօ-
սէրն ընդ նոսա: Դարձեալ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ա- 7
մէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ես եմ դուռն ոչ-
խարաց: Ամենեքեան որ յառաջ քան զիս 8
եկին, գողք էին և աւազակք. այլ ո՛չ լուան
նոցա ոչխարքն: Ես եմ դուռն. ընդ իս եթէ 9
ոք մտանիցէ, կեցցէ՝ մտցէ և ելցէ, և ճա-
րակ գտցէ: Գողն ո՛չ գայ՝ եթէ ոչ՝ զի գո- 10
ղասցի և սպանցէ և կորուսցէ. ես եկի զի
զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին:
Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն 11
իւր դնէ ՚ի վերայ ոչխարաց: Իսկ վարձկանն՝ 12
որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն.
իբրև տեսանէ զգայլն զի գայ՝ թողու զոչ-
խարսն և փախչի. և գայլն յափշտակէ զնոսա

* Ի Յոյնն, Զիւր ոչխարսն:

13 և ցրուէ։ Վասնզի վարձկան է, և չէ փոյթ
14 նմ՝ վն ոչխարացն։ Ես եմ հովիւն քաջ,
և ճանաչեմ զիմսն՝ և ճանաչիմ յիմոցն։
15 Որպէս գիտէ զիս հայր, գիտեմ և ես
զհայր. և զանձն իմ դնեմ ՚ի վն ոչխարաց։
16 Նաև այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ո՛չ են
յայսմ գաւթէ. և զայն ևս պարտ է ինձ ա-
ծել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և եղի-
17 ցին մի հօտ՝ և մի հովիւ։ Վս այնորիկ սի-
րէ զիս հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ.
18 զի միւսանգամ առից զնա։ Ո՛չ ո՛ք հանէ
զնա յինէն. այլ ես դնեմ զնա անձամբ ի-
մով. իշխանութի՛ ունիմ դնել զնա, և իշ-
խանութի՛ ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
19 զայս պատուէր առի ՚ի հօրէ իմմէ։ Դար-
ձեալ հերձուած լինէր ՚ի մէջ հրէից վն բա-
20 նիցս այսոցիկ։ Եւ ասէին բազումք ՚ի նո-
ցանէ. Դև գոյ ՚ի նմա՝ և մոլեգնի, զի՞ բնաւ
21 լսէք նմա։ Այլքն ասէին. Այսպիսի բանք
ո՛չ դիւահարի են. միթէ դև կարէ՞ զաչս
22 կուրի բանալ։ Եղեն յայնժամ նաւակա-
23 տիքն յԷմ, և ձմեռն էր։ Եւ շրջէր յս ՚ի
24 տաճարին՝ ՚ի սրահին Սողոմոնի։ Շուրջ
եղեն զնովաւ հրէայքն և ասեն. Մինչև յե՞րբ
թափես զոգիս մեր, եթէ դու ես քն՝ ասա՛
25 մեզ համարձակ։ Պատասխանի ետ նց յս և
ասէ. Ասացի ձեզ՝ և ո՛չ հաւատայք ինձ.

զգործսն զոր ես գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝
նոքին իսկ վկայեն վ̃ն իմ ։ Այլ դուք ո՛չ 26
հաւատայք, զի չէք յոչխարաց անտի իմոց։
Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, և ես ճանա– 27
չեմ զն̃ս, և զկնի իմ գան ։ Եւ ես տամ նոցա 28
զկեանսն յաւիտենականս ․ և մի՛ կորիցեն
յաւիտեան ․ և մի՛ ոք յափշտակեսցէ զն̃ս ՚ի
ձեռաց իմոց ։ Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զն̃ս, 29
մեծ է քան զա̃մ, և ոչ ո՛ք կարէ յափշտակել
՚ի ձեռաց Հօր իմոյ ։ Ես և Հայր իմ մի եմք ։ 30
Վերստին հրէայքն՝ զի քարկոծ արասցեն 31
զնա ։ Պատասխանի ետ ն̃ց յ̃ս, Բազում 32
գործս բարիս ցուցի ձեզ ՚ի Հօրէ իմմէ ․ վասն
որո՞յ գործոյ ՚ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս։
Պատասխանի ետուն ն̃մ հրէայքն ․ Վասն 33
բարւոյ գործոյ ո՛չ առնեմք զքեզ քարկոծ,
այլ վ̃ն հայհոյութ̃ե ․ և զի դու մարդ ես, և
զանձն քո ա̃ծ առնես ։ Պատասխանի ետ 34
ն̃ց յ̃ս ․ Ո՞չ յօրէնս ձեր գրեալ է ․ Ես ասացի
թէ աստուածք իցէք ։ Իսկ եթէ զն̃ս աստ– 35
ուածս ասէ, առ որս բանն ա̃յ եղև ․ և չէ՛
մարթ եղծանել գրոյն ։ Իսկ զոր Հայր սըր– 36
բեաց՝ և առաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք՝
թէ հայհոյես ․ զի ասացի՝ թէ որդի ա̃յ եմ ։
Եթէ ո՛չ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի՛ 37
հաւատայք ինձ ։ Ապա թէ գործեմ, թէ 38
և ինձ ո՛չ հաւատայք, սակայն գործոցն հա–

Digitized by Google

ւատացէք. զի գիտասջիք և ծանիջիք՝ եթէ
39 Հայր յիս և ես՝ ՚ի Հայր : Դարձեալ խնդր-
40 րէին զնա ունել, և ել ՚ի ձեռաց նց : Եւ
գնաց միւսանգամ յայնկոյս յորդանանու՝
՚ի տեղին, ուր էր յովհաննէս զառաջինն՝ և
41 մկրտէր. և անդ կայր : Եկին բազումք
առ նա՝ և ասէին. զի Յովհաննէս նշան ինչ
42 ո՛չ արար : Բայց զամ, զոր ասաց յովհան-
նէս վն նր, ճշմարիտ էր. և բազումք հա-
ւատացին ՚ի նա անդ :

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ էր ոմն հիւանդ ղազարոս ՚ի բեթա-
նիայ, ՚ի գեղջէ մարեմայ, և մարթայի
2 քեռ նր : Այս այն մարիամ էր որ օծ
զտրն իւղով՝ և ջնջեաց զոտս նր հերովք իւ-
րովք. որոյ եղբայրն ղազարոս հիւանդ էր :
3 Առաքեցին առ նա քորքն նր՝ և ասեն .
Տէր՝ ահաւասիկ զոր դու սիրէիր՝ հիւան-
4 դացեալ է : Իբրև լուաւ յս, ասէ. Այն
հիւանդութիւն չէ ՚ի մահ, այլ վն փառացն
այ. զի փառաւոր լիցի որդի այ այնուիկ :
5 Եւ սիրէր յս զմարթա և զքոյր նր զմա-
6 րիամ, և զղազար : Իբրև լուաւ թէ հիւան-
դացեալ է, զանեղի կայր անդէն ուր էրն՝
7 աւուրս երկուս : Ապա յետ այնորիկ ասէ
ցնս, Եկայք երթիցուք միւսանգամ ՚ի հրէ-

Digitized by Google

ստան : Ասեն ցնա աշակերտքն . Ռաբբի՝ 8
այժմ եւս խնդրէին զքեզ Հրէայքն քարկոծ
առնել . եւ դարձեալ երթաս անդրէն :
Պատասխանի ետ յս. Ոչ երկոտասան ժամ 9
է աւուր . եթէ ոք գնայ 'ի տունջեան՝ ո՛չ
գայթագղի , զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ
տեսանէ : Ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայ- 10
թագղի , զի լոյս ո՛չ գոյ ընդ նմա : Զայս 11
իբրեւ ասաց , յետ այսորիկ ասէ ցնս , Ղա-
զարոս բարեկամ մեր ննջեաց , այլ երթամ
զի զարթուցից զնա : Ասեն ցնա աշակերտ- 12
քըն , Տէր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի : Այլ 13
յս վն մահուն նր ասէր . նք այսպէս թը-
ուեցաւ՝ թէ վն ննջելոյ քնոյն ասէ : Յայն- 14
ժամ ասէ ցնոսա յս յայտնապէս. Ղազարոս
մեռաւ : Եւ ես ուրախ եմ վն ձեր , զի դուք 15
հաւատասջիք ինձ , զի ես չէի անդ . բայց
արդ՝ եկա՛յք երթիցուք առ նա : Ասէ թովմ- 16
մաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակեր-
տակիցսն . Ե՛կայք եւ մեք՝ զի ընդ նմա մեռ-
ցուք : Եկն յս՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի 17
գերեզմանի : Եւ էր բեթանիա մերձ յե- 18
րուսաղէմ , իբրեւ ասպարիսօք հնգետասան:
Բազումք 'ի հրէից անտի եկեալ էին առ 19
մարթա եւ մարիամ , զի մխիթարեսցեն զնս
վն եղբօրն : Մարթա իբրեւ լուաւ՝ թէ 20
յս գայ , ընդ առաջ գնաց նր. բայց մարիամ

Digitized by Google

21 Նստէր անդէն 'ի տան ։ Ասէ Մարթա ցՅս՟,
Տէ՛ր, եթէ աստ լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր
22 մեռեալ։ Այլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ
23 խնդրեսցես յԱյ՟՝ տացէ քեզ Ած՟։ Ասէ ցնա
24 Յս՟. Յարիցէ եղբայրն քո։ Ասէ ցնա Մար-
թա. Գիտեմ զի յարիցէ 'ի յարութեան՝ յա-
25 ւուրն յետնում։ Ասէ ցնա Յս՟. Ես իսկ եմ
յարութիւն և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէ-
26 պէտ և մեռանի՝ կեցցէ։ Եւ ամ՟ որ կենդա-
նի է՝ և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի 'ի յաւի-
27 տեան. հաւատա՞ս այսմիկ։ Ասէ ցնա.
Այո՛ տէ՛ր՝ ես հաւատացի՝ եթէ դու ես Քս՟
28 որդին Այ՟, որ յաշխարհ գալոց էիր։ Եւ
զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զՄարիամ
զքոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ. Վարդապետ
29 եկեալ է և կոչէ զքեզ։ Նա իբրև լուաւ՝
30 յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա։ Չև
ևս էր եկեալ Յս՟ 'ի գեօղն. այլ էր անդէն
'ի տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղև նմ՟ Մարթա։
31 Իսկ Հրէայքն՝ որ էին ը՟ նմա 'ի տան անդ՝
և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զՄարիամ՝
թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին
և նոքա զհետ նորա. համարէին թէ 'ի գե-
32 րեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ։ Իսկ Մա-
րիամ իբրև եկն ուր էրն Յս՟՝ և ետես զնա՝
անկաւ առ ոտս նր՟ և ասէ, Տէ՛ր՝ եթէ աստ
էիր դիպեալ՝ ո՛չ էր մեռեալ եղբայրն իմ։

Զյն իբրև ետես զնա զի լայր, և որ ընդ նմա 33
էին հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր
իբրև զայրացեալ. Եւ ասէ. Ո՞ւր եդէք զդ 34
նա. ասեն ցնա, Տէ՛ր եկ և տես: Եւ ար- 35
տասուեաց յն: Ասէին հրեայքն. Տե՛ս զի 36
որչափ սիրէր զնա: Ոմանք 'ի նոցանէ ա- 37
սէին. Ո՞չ կարէր սա, որ եբաց զաչս կու-
րին, առնել՝ զի և սա մի՛ մեռցի: Զյն դար- 38
ձեալ զայրացեալ էր միտս իւր, գայ 'ի գե-
րեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ
'ի վերայ նորա: Եւ ասէ յն. 'Ի բաց արարէք 39
զվէմդ. ասէ ցնա մարթա՝ քոյր մեռելոյն.
Տէ՛ր, արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ
է: Ասէ ցնա յն, Ո՞չ ասացի քեզ՝ եթէ 40
հաւատասցես, տեսցես զփառսն այ: Եւ 41
իբրև 'ի վեր առին զվէմն, յն ամբարձ զաչս
իւր 'ի վեր, և ասէ. Հա՛յր գոհանամ զքէն,
զի լուար ինձ: Եւ ես գիտէի՝ զի յամ ժամ 42
լսես ինձ. այլ վն ժողովրդեանս որ շուրջ
կան՝ առնեմ, զի հաւատասցեն՝ թէ դու
առաքեցեր զիս: Զայս իբրև ասաց, 'ի 43
ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Ղազարէ
արի եկ արտաքս: Եւ ել մեռեալն ոտիւք 44
կապելովք, և ձեռօքն երիզապնդօք, և երե-
սօքն վարշամակապատօք, և ասէ ցնոսա յն.
Լուծէք զդա՝ և թողէք երթալ: Բազումք 45
'ի հրէիցն որ եկեալ էին առ մարեմանս,

իբրև տեսին զոր արարն՝ հաւատացին 'ի նա։
46 Եւ ոմանք 'ի նոցանէ գնացին առ փարի-
սեցիսն, և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն յս̅։
47 Ժողովեցին քահանայապետքն և փարի-
սեցիք ատեան, և ասեն. Զի՞նչ արասցուք,
48 զի այրն այն բազում նշանս առնէ։ Եթէ
թողումք զնա այնպէս, ամենեքին հաւա-
տան 'ի նա. և գայցեն հռոմք՝ և բառնայ-
49 ցեն զազգս մեր՝ և զտեղի։ Մի ոմն 'ի
նոցանէ՝ անուն Կայիափա, որ քահանայա-
պետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցն̅ս. Դուք
50 ոչինչ գիտէք։ Եւ ո՛չ բնաւ խորհիք իսկ,
թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի 'ի վր̅
ժողովրդեանս, և մի՛ ամ̅ ազգս կորիցէ։
51 Զայս ո՛չ յանձնէ ինչ ասաց. այլ զի քա-
հանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մարգա-
րէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր յս̅ 'ի վր̅ ազ-
52 գին։ Եւ ո՛չ 'ի վր̅ ազգին միայն, այլ զի և
զորդիսն այ̅ զցրուեալսն ժողովեսցէ 'ի մի։
53 Յայնմ յայնմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի
54 սպանցեն զնա։ Եւ յս̅ այնուհետև ո՛չ ե-
թէ համարձակ շրջէր 'ի մէջ հրէիցն. այլ
գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանա-
պատ, 'ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփ-
րայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հան-
55 դերձ։ Եւ էր մերձ զատիկն հրէից, և բա-
զումք ելին յԵրէմ 'ի գաւառէ անտի յառա-

ջագոյն քան զզատիկն, զի սրբեսցեն զան-
ձինս իւրեանց։ Խնդրէին զյս. և ասէին 56
ընդ միմեանս մինչ կային 'ի տաճարին.
Զի՞նչ թուի ձեզ՝ եթէ ո՞չ գայցէ 'ի տօն
այսր. պատուէր տուեալ էր քահանայա-
պետիցն և փարիսեցւոց, զի թէ ոք գիտասցէ
թէ ուր է, գուշակեսցէ զնմանէ՝ զի կալցին
զնա։

ԳԼ. ԺԲ:

Իսկ յս վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն 1
եկն 'ի բեթանիա, ուր էր ղազար մե-
ռեալն, զոր յարոյցն 'ի մեռելոց։ Եւ ա- 2
րարին անդ նմ ընթրիս. և 'ի սպասու կայր
մարթա, և ղազար մի էր 'ի բազմելոց ընդ
նմ։ Իսկ մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ 3
նարդեան ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտսն յսի,
և հերովք իւրովք մաքրէր զոտս նր. և տունն
լի եղև 'ի հոտոյ իւղոյն։ Ասէ մի ոմն յա- 4
շակերտաց անտի՝ յուդա իսկարիովտացի,
որ մատնելոցն էր զնա։ Ընդէ՞ր ոչ իւղդ 5
այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր դենարի, և
տուաւ աղքատաց։ Զայս ասաց՝ ո՛չ զի 6
զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա. այլ զի գող
էր՝ և զարկղն ինքն ունէր. և որ ինչ անկա-
նէր՝ նա կրէր։ Ասէ յս. Թո՛յլ տուր դմա, 7
զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ։

Digitized by Google

8 Զաղքատս յա՟մ ժամ ընդ ձեզ ունիք.
9 զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։ Իբրև
գիտաց ժողովուրդ բազում 'ի Հրէիցն թէ
անդ է՝ եկին, ոչ միայն վ՟ն յ՟Յի, այլ զի և
զՂազար տեսցեն, զոր յարոյցն 'ի մեռելոց։
10 Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի
11 և զՂազարոս սպանցեն։ Զի բազումք 'ի
Հրէից երթային՝* և հաւատային 'ի Յ՟ս։
12 'Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ
եկեալ էր 'ի տօնն, իբրև լուան թէ գայ
13 Յ՟ս յերուսաղէմ, Առին ոստս արմաւենեաց՝ և
ելին ընդառաջ նմա, աղաղակէին և ասէին.
Ովսաննայ, օրհնեալ որ գայ յանուն Տ՟ն՝
14 թագաւորդ Ի՟էլի։ Եւ գտեալ Յ՟ս էշ մի,
նստաւ 'ի վերայ նորա. որպէս և գրեալ է։
15 Մի՛ երկնչիր դուստր Սիոնի՝ ահաւասիկ
թագաւոր քո գայ նստեալ 'ի վ՟ր յաւանակի
16 իշոյ։ Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտա-
քըն ն՟ր զառաջինն, այլ յորժամ փառաւո-
րեցաւ Յ՟ս, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝
որ գրեալն էր վ՟ն ն՟ր. և զայն արարին նմ՟։
17 Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ը՟ նմա,
թէ զՂազար կոչեաց և եհ՟ 'ի գերեզմանէն,
18 և յարոյց զնա 'ի մեռելոց։ Եւ վ՟ն այնո-
րիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն, զի

---

* 'Ի Յոյնն, Երթային վ՟ն ն՟ր։

լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա:
Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս . 19
Տեսանէ՞ք զի ոչինչ օգտիք . ահաւասիկ
աշխարհ ա̃մ զհետ նորա գնաց : Էին անդ 20
ոմանք և հեթանոսաց յելելոցն անդր, զի եր-
կիրպագանիցեն ՚ի տօնին : Նոքա մատեան 21
առ փիլիպպոս որ ՚ի բեթսայիդայ գալիլէ-
ացւոց էր , աղաչէին զնա և ասէին . Տէ՛ր
կամիմք զյս տեսանել : Գայ փիլիպպոս և 22
ասէ ցանդրէաս . անդրէաս և փիլիպպոս
ասեն ցյս : Եւ յս պատասխանի ետ նոցա և 23
ասէ . Եկեալ է ժամ զի փառաւորեսցի Որդի
մարդոյ : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . Եթէ ոչ 24
հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի ,
Ինքն միայն կայ . ապա եթէ մեռանիցի՝ բա- 25
զում արդիւնս առնէ : Որ սիրէ զանձն իւր՝
արձակէ զնա . և որ ատեայ զանձն իւր յաշ-
խարհիս յայսմիկ , ՚ի կեանսն յաւիտենա-
կանս պահեսցէ զնա : Եթէ ոք զիս պաշտ- 26
եսցէ , զհետ իմ եկեսցէ . և ուր եսն եմ , անդ
և պաշտօնեայն իմ եղիցի . եթէ ոք զիս պաշտ-
եսցէ , պատուեսցէ զնա Հայրն իմ : Բայց 27
այժմ անձն իմ խռովեալ է . և զի՞նչ ասա-
ցից . եթէ Հայր՝ ապրեցո զիս ՚ի ժամէ աստի
յայսմանէ . այլ վասն այնորիկ եկեալ ՚ի ժամս
յայս : Հայր՝ փառաւորեա զանուն քո . Եկն 28
բարբառ յերկնից . Եւ փառաւոր արարի ,

29 և դարձեալ փառաւոր արարից ։ Այլ ժո-
ղովուրդն որ կայր և լսէր՝ ասէին, Որոտումն
լինել. կէսքն ասէին. Հրեշտակ խօսեցաւ ընդ
30 նմա ։ Պատասխանի ետ Յս՝ և ասէ. Ոչ վն
իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր ։
31 Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ.
այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի
32 արտաքս ։ Այլ ես յորժամ բարձրացայց
33 յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս ։ Զայս
ասէր, նշանակելով՝ թէ որով մահու մեռա-
34 նելոց իցէ ։ Պատասխանի ետ նմա ժողո-
վուրդն. Մեք լուաք յօրինաց՝ եթէ Քս յա-
ւիտեան կայ, և դու զիարդ ասես՝ թէ պարտ
է բարձրանալ Որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն
35 Որդին մարդոյ ։ Ասէ ցնա Յս. Փոքր միւս
ևս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք մինչ-
դեռ զլոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ.
զի որ գնայ 'ի խաւարի, ոչ գիտէ յո՛ երթայ.
36 Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ հաւատացէք
'ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք. զայս խօ-
սեցաւ Յս, և չոգաւ՝ թաքեաւ 'ի նոցանէ ։
37 Այլ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նց.
38 և նոքա ոչ հաւատային 'ի նա ։ Զի լցցի
բանն եսայեայ մարգարէի զոր ասացն,
Տէ՛ր՝ ո՛ հաւատաց 'ի լուր մեր, և բազուկ տն
39 ու՞մ յայտնեցաւ ։ Վն այնորիկ ոչ կարէին
հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ եսայի ։

Digitized by Google

Թէ կուրացոյց զաչս նոցա , եւ ապշեցոյց 40
զսիրտս նց̃ , զի մի՛ տեսցեն աչօք , եւ իմասցին
սրտիւք , եւ դարձցին՝ եւ բժշկեցից զնոսա ։
Զայս ասաց Եսայի՝ զի ետես զփառս նր̃ , եւ 41
խօսեցաւ վն̃ նր̃ ։ Բայց սակայն եւ յիշխա- 42
նաց անտի բազումք հաւատացին ՚ի նա ,
այլ վն̃ փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին , զի մի՛
՚ի ժողովրդենէն ելանիցեն ։ Քանզի սի- 43
րեցին զփառս մարդկան՝ առաւել քան ըզ
փառսն այ̃ ։ Եւ յս̃ աղաղակէր՝ եւ ասէր . 44
Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս , այլ
յայն՝ որ առաքեացն զիս ։ Եւ որ տեսանէ 45
զիս , զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս ։ Ես 46
լոյս յաշխարհ եկի , զի ամ̃ որ հաւատայ
յիս՝ ՚ի խաւարի մի՛ մնասցէ ։ Եւ եթէ ոք 47
լուիցէ բանից իմոց , եւ ոչ պահեսցէ , ես ոչ
դատիմ զնա . քանզի ոչ եկի՝ թէ դատե-
ցայց զաշխարհ , այլ զի փրկեցից զաշխարհ ։
Որ անարգէ զիս , եւ ոչ ընդունի զբանս իմ , 48
գոյ՝ որ դատի զնա . բանն զոր ես խօսեցայ ,
նա դատի զնա յաւուրն յետնում ։ Զի 49
ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ , այլ որ առա-
քեացն զիս Հայր , նա ետ ինձ պատուէր
զինչ ասացից՝ եւ զինչ խօսեցայց ։ Եւ գի- 50
տեմ՝ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւի-
տենականք . արդ՝ զոր ես խօսիմ , որպէս
ասաց ինձ Հայրն՝ այնպէս խօսիմ ։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի, գի-
տաց յս̃, թէ հասեալ է ժամ նր̃ զի փո-
խեսցի յաշխարհէս աստի առ Հայր, սիրեաց*
զիւրսն՝ որ յաշխարհի աստ էին. ի սպառ սի-
2 րեաց զնոսա: Եւ ի լինել ընթրեացն,
սատանայի իսկ արկեալ էր ի սիրտ՝ զի մատ-
նեսցէ զնա յուդա սիմովնի իսկարիովտաց-
3 ւոյ: Գիտաց յս̃՝ զի զամ̃ ինչ ետ Հայր ի
ձեռս նր̃, եւ թէ յայ̃ ել՝ եւ առ ած̃ երթայ,
4 Յառնէ յընթրեաց անտի, եւ դնէ զհան-
դերձսն, եւ առեալ զքղանձակ մի՝ ածածաւ:
5 Եւ ապա առեալ ջուր՝ արկ ի կոնք, եւ
սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն. եւ սր-
6 բէր զքղանձակաւն՝ զոր ածածեալ էր: Գայ
առ սիմովն պետրոս. եւ նա ասէ ցնա, Տէր՝
7 դու զիմ զոտս լուանաս: Պատասխանի
ետ նմա յս̃՝ եւ ասէ. Զոր ինչ եսս գործեմ,
դու այժմ ոչ գիտես. բայց ապա գիտասջիր:
8 Ասէ ցնա պետրոս. Ոչ լուասցես զոտս իմ
յաւիտեան. պատասխանի ետ նմ̃ յս̃, Եթէ
9 ոչ լուացից զքեզ՝ ոչ ունիս ընդ իս մասն: Ա-
սէ ցնա սիմոն պետրոս. Տէր՝ մի միայն զոտս

* Ի Յոյնն, Սիրեալ:

իմ, այլ և զձեռս և զգլուխ։ Ասէ ցնա Յս, 10
Լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտսն
լուանայցէ, քանզի ամենևին սուրբ է. և
դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեքին։ Զի 11
գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա. վասն
այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին սուրբ էք։
Իսկ յորժամ լուաց զոտս նոցա, առ զհան- 12
դերձսն իւր և դարձեալ բազմեցաւ, և ասէ
ցնս. Գիտէ՞ք զինչ արարի ձեզ։ Դուք 13
կոչէք զիս վարդապետ և տր. և բարւոք ա-
սէք, քանզի եմ իսկ։ Իսկ արդ՝ եթէ ես 14
լուացի զոտս ձեր՝ տէրս և վարդապետս, և
դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ։
Զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ 15
արարի. և դուք առնիջիք։ Ամէն ամէն 16
ասեմ ձեզ, ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր
իւր. և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն՝ որ ա-
ռաքեացն զնա։ Եթէ զայս գիտէք. երա- 17
նելի եւս էք՝ եթէ առնիցէք զայս։ Ոչ վասն 18
ամենեցուն ձեր ասեմ. զի ես գիտեմ զորս
ընտրեցից. այլ զի լցցի գիրն, թէ Որ ու-
տէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն։
Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչչև եղեալ, 19
զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք թէ ես
եմ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, որ ընդունի 20
զոր ոք ես առաքեցից, զիս ընդունի. և որ

Digitized by Google

զիս ընդունի, ը̃ ունի զայն՝ որ առաքեացն
21 զիս։ Զայս իբրև ասաց Յս̃, խռովեցաւ
յոգի իւր՝ վկայեաց և ասէ, Ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի մի ոմ̃ն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս։
22 Հայէին և միմեանս աշակերտքն տարակու-
23 սեալք, թէ զումմէ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմ̃ն
յաշակերտացն բազմեալ առ Յս̃ի, զոր սի-
24 րէրն Յս̃։ Ակնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս՝
25 հարցանել՝ ով իցէ, վ̃ն որոյ ասէն։ Եւ նա
անկեալ զլանջօքն Յս̃ի, ասէ ցնա. Տէր՝ ով
26 է։ Պատասխանի ետ Յս̃ և ասէ. Այն է ո-
րում ես թացից զպատառն՝ և տաց. և թա-
ցեալ զպատառն տայ Յուդայի սկարիովտ-
27 ացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ
՚ի նա սատանայ. և ասէ ցնա Յս̃. Զոր
28 ինչ առնելոց ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ
զայս ոչ ոք իմացաւ ՚ի բազմականաց անտի,
29 թէ առ ինչ ասաց ցնա։ Զի ոմանք հա-
մարէին, թէ՝ զի զարկղն ունէր Յուդա, ա-
սաց նմա Յս̃, Գնեա ինչ՝ որ պիտոյ իցէ մեզ
՚ի տօնիս. և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ։
30 Իսկ նորա առեալ զպատառն ել արտաքս
31 վաղվաղակի. և էր գիշեր։ Եւ իբրև ել,
ասէ Յս̃. Այժմ փառաւորեցաւ Որդի մար-
32 դոյ. և Ած̃ փառաւորեցաւ ՚ի նմա։ Զի
եթէ Ած̃ փառաւորեցաւ ՚ի նմա, և Ած̃ փա-

ռաւորեսցէ զնա յանձն իւր . և վաղվաղակի
փառաւորեսցէ զնա : Որդեակք իմ՝ փոքր 33
ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ . խնդրիցէք զիս .
և որպէս ասացի ցՀրէայսն , եթէ ուր եսն եր-
թամ , դուք ոչ կարէք գալ . և արդ ձեզ
ասեմ : Պատուիրան նոր տամ ձեզ , զի 34
սիրիցէք զմիմեանս . որպէս սիրեցի ես զձեզ , զի
և դուք սիրեսջիք զմիմեանս : Յայսմ գի- 35
տասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք
էք , եթէ սիրիցէք զմիմեանս : Ասէ ցնա 36
Սիմոն պետրոս , Տէ՛ր յո՞ երթաս , պա-
տասխանի ետ յս̃, Ուր եսն երթամ՝ դու ո՛չ
կարես այժմ գալ զկնի իմ , բայց ապա ե-
կեսցես զկնի իմ : Ասէ ցնա պետրոս , Տէ՛ր 37
ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո .
արդէն զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո :
Պատասխանի ետ յս̃ . Զանձն քո դիցես 'ի 38
վերայ իմ . ամէն ամէն ասեմ քեզ . չէ՛ իցէ
հաւու խօսեալ , մինչ դու երիցս ուրացցիս
զիս :

ԳԼ. ԺԴ.

Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր . այլ հաւա- 1
տացէք յած̃ , և յիս հաւատացէք : 'Ի 2
տան հօր իմոյ օթեվանք բազում են . ապա
թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ , թէ երթամ

3 պատրաստեմ ձեզ տեղի։ Եւ եթէ եր-
թամ եւ պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ
գամ, եւ առնում զձեզ առ իս. զի ուր եսն
4 իցեմ, եւ դուք անդ իցէք։ Եւ ուր եր-
թամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն գիտի-
5 ցէք։ Ասէ ցնա Թովմաս. Տէ՛ր՝ ոչ գի-
տեմք յո՞ երթաս, եւ զիա՞րդ զճանապարհն
6 կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա յն. Ես եմ
ճանապարհ եւ ճշմարտութիւն եւ կեանք. ոչ ոք
7 գայ առ Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ։ Եթէ զիս
գիտէիք՝ ապա եւ զՀայրն իմ գիտէիք, եւ այ-
սուհետեւ գիտասջիք զնա, եւ տեսէք զնա։
8 Ասէ ցնա Փիլիպպոս. Տէ՛ր՝ ցոյց մեզ զՀայր՝
9 եւ շատ է մեզ։ Ասէ ցնա յն. Այսչափ ժա-
մանակս ընդ ձեզ եմ, եւ ո՞չ ծանեար զիս Փի-
լիպպէ. որ ետեսն զիս՝ ետես զՀայրն. եւ դու
10 զիա՞րդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ զՀայր։ Ո՞չ
հաւատաս՝ եթէ ես ՚ի Հայր, եւ Հայր յիս է.
զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ, ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն՝ որ յիս
11 բնակեալ է, նա գործէ զգործսն։ Հա-
ւատացիք ինձ, եթէ ես ՚ի Հայր՝ եւ Հայր յիս։
12 Ապա թէ ոչ՝ գոնէ վն գործոցն հաւատացէք
ինձ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւա-
տայն յիս, զգործսն զոր ես գործեմ՝ եւ նա
գործեսցէ, եւ մեծամեծս եւս քան զնոյնս

Digitized by Google

գործեսցէ . զի ես առ Հայր երթամ ։ Եւ 13
զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ , արարից
զայն . զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի ։
Եթէ զոր ինչ խնդրիցէք յինէն * արա- 14
րից զայն ։ Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս 15
իմ պահեսջիք ։ Եւ ես աղաչեցից զՀայր , 16
և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ . զի ը̅ ձեզ
բնակեսցէ 'ի յաւիտեան ։ Զհոգին ճշ- 17
մարտութ̅ , զոր աշխարհս ոչ կարէ ըն-
դունել . զի ոչ տեսանէ զնա , և ոչ ճա-
նաչէ զնա , բայց դուք ճանաչէք զնա , զի
առ ձեզ բնակեսցէ՝ և ը̅ ձեզ եղիցի ։ Ոչ 18
թողից զձեզ որբս . գամ առ ձեզ ։ Փոքր 19
միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս ,
բայց դուք տեսանիցէք զիս . զի ես կենդանի
եմ , և դուք կենդանի լինելոց էք ։ Յայնմ 20
աւուր գիտասջիք դուք , զի ես 'ի Հօր իմում՝
և դուք յիս՝ և ես 'ի ձեզ ։ Որ ունի զպատ- 21
տուիրանս իմ՝ և պահէ զնն̃ , նա է որ սիրէ
զիս . և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ .
և ես սիրեցից զնա , և երևեցուցից նմա զիս ։
Ասէ ցնա Յուդա ոչ սկարիովտացին , Տէր՝ 22
զի՞ եղև՝ զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ
աշխարհի ։ Պատասխանի ետ յս̅ և ասէ 23

---

* 'Ի Յոյնն , Յանուն իմ ։

ցնա, Եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ,
և Հայր իմ սիրեսցէ զնա . և առ նա եկեսցուք՝ և օթևանս առ նմա արասցուք :
24 Այլ
որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ : և
բանն իմ զոր լուէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ
25 առաքեացն զիս : Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝
26 մինչ առ ձեզս եմ : Իսկ մխիթարիչն Հոգին
Ս̃բ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա
ուսուսցէ ձեզ զա̃մ, և յիշեցուսցէ զա̃մ՝
27 որինչ ասացի ձեզ : Խաղաղութի̃ն թողում
ձեզ, զխաղաղութի̃ն զիմ տամ ձեզ, ոչ ոպ̃
աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ . մի՛ խռովեսցին
28 սիրտք ձեր, և մի՛ զանգիտեսցեն : Լուայք,
զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ, և գամ առ
ձեզ . եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ
էր ձեր՝ թէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր
29 իմ մեծ է քան զիս : Եւ այժմ ասացի ձեզ
մինչչև եղեալ . զի յորժամ լինիցի հաւատասջիք :
30 Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ
ձեզ . գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ՝ և յիս
31 ինչ ոչ գտանէ : Այլ զի ծանիցէ աշխարհ,
եթէ սիրեմ զՀայր . և ոպ̃ պատուիրեաց
ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ . օ̃ն արիք՝ գնասցուք աստի :

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ 1
է: Զամենայն ուռ որ յիս է և ոչ բերէ 2
պտուղ, կտրէ զնա. և զամ որ բերէ պտուղ՝
սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի:
Դուք արդէն սուրբ էք վն բանին զոր 3
խօսեցայ ընդ ձեզ: Կացէք յիս և ես ՚ի ձեզ. 4
որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձ-
նէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ հաստատեալ յորթ-
թըն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստա-
տեալ իցէք: Ես եմ որթ և դուք ուռ. 5
որ հաստատեալ է յիս և ես ՚ի նմա, նա բե-
րէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կա-
րէք առնել: Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ 6
յիս, ել նա արտաքս իբրև զուռն և ցամա-
քեցաւ, և ժողովեն զնա և ՚ի հուր արկա-
նեն՝ և այրի: Եթէ կայցէք յիս և բանք 7
իմ ՚ի ձեզ կայցեն, որինչ կամիցիք խնդրես-
ջիք՝ և լինիցի ձեզ: Այսու մեծի փառաւորե- 8
ցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք. և
եղիջիք իմ աշակերտք: Որպէս սիրեաց 9
զիս Հայր, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն
կացէք ՚ի սէր իմ: Եթէ պահիցէք զպատ- 10
ուիրանս իմ, կացջիք ՚ի սէր իմ. որպ ես ըզ
պատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, և կամ ՚ի

11 սէր նր: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ու-
րախութիւն իմ 'ի ձեզ իցէ, եւ ձեր ուրախու-
12 թիւն լցեալ եղիցի: Այս է պատուիրան իմ,
զի սիրեսջիք զմիմեանս, որպ եւ ես զձեզ սի-
13 րեցի: Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ՛ք ունի,
եթէ զանձն իւր դիցէ 'ի վ՛ր բարեկամաց
14 իւրոց: Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ
15 առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ: Ոչ
եւս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ
գիտէ զինչ գործէ տէրն նր. այլ զձեզ կո-
չեցի բարեկամս, զի զա՛մ, զոր լուայ 'ի
16 Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ դուք
ընտրեցիք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ, եւ ե-
դի զձեզ. զի դուք երթայցէք՝ եւ պտղաբերք
լինիցիք. եւ պտուղն ձեր կայցէ. եւ զոր ինչ
խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ
17 ձեզ: Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք
18 զմիմեանս: Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ,
19 գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց: Եթէ
յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրսն սի-
րէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ
ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վն այնորիկ
20 ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշեցէք զբանն
զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան
զտէր իւր. Եթէ զիս հալածեցին, ապա եւ
զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահե-

ցին, ապա և զձերն պահեսցեն։ Այլ ըզ 21
նոյնս արասցեն ը̃ ձեզ վ̃ն անուան իմոյ. զի
ոչ գիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս։ Իմ 22
եթէ չէր եկեալ՝ և խօսեցեալ ը̃ նոսա, մեղ
ինչ ոչ գոյր ն̃ց. բայց արդ չիք պատճառք
վ̃ն մեղաց իւրեանց։ Որ զիս ատեայ՝ և 23
զհայրն իմ ատեայ։ Եթէ զգործսն չէր 24
գործեալ 'ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց,
մեղ ինչ ոչ գոյր ն̃ց. բայց արդ տեսին՝ և ա-
տեցին՝ և զիս և զհայր իմ։ Այլ զի լցցի 25
բանն, որ յօրէնս ն̃ց գրեալ է, թէ Ատեցին
զիս տարապարտուց։ Բայց յորժամ ե- 26
կեսցէ մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ
'ի հօրէ՝ զհոգին ճշմարտութ̃, որ 'ի հօրէ ե-
լանէ, նա վկայեսցէ վ̃ն իմ։ Եւ դուք վը- 27
կայէք՝ զի 'ի սկզբանէ ը̃ իս էք։

ԳԼ. ԺԶ.

Զայս խօսեցայ ը̃ ձեզ՝ զի մի՛ գայթակ 1
ղեսջիք։ 'Ի ժողովրդոց իւրեանց հա- 2
նիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ա̃մ
որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն
մատուցանել ա̃յ։ Եւ զայն արասցեն ընդ 3
ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զհայր՝ և ոչ զիս։
Այլ և զայս խօսեցայ ը̃ ձեզ՝ զի յորժամ 4
եկեսցէ ժամանակն՝ յիշիցէք՝ թէ ես ասացի

Digitized by Google

5 ձեզ: Զայս 'ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ;
քանզի ընդ ձեզ էի: Բայց արդ երթամ
ես առ առաքիչն իմ. և ոչ ոք 'ի ձէնջ հար-
6 ցանէ զիս, թէ յո՞ երթաս: Այլ զի զայս
խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութիւն ելից զսիրտս
7 ձեր: Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ
է ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ եր-
թայց՝ մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ա-
պա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ:
8 Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ
վասն մեղաց՝ և վասն արդարութեան՝ և վասն
9 դատաստանի: Վասն մեղաց՝ զի ոչ հա-
10 ւատան յիս: Վասն արդարութեան՝ զի առ
Հայր իմ երթամ, և ոչ ևս տեսանէք զիս:
11 Վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս
12 այսորիկ դատապարտեալ է: Եւս բազում
ինչ ունիմ ասել ձեզ՝ այլ ոչ կարէք հան-
13 դարտել այժմիկ: Յորժամ եկեսցէ նա
Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ
ա̃մ ճշմարտութիւն. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ
խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի, և զգալոցն
14 պատմեսցէ ձեզ: Նա զիս փառաւորեսցէ,
զի յիմմէ անտի առնուցու՝ և պատմեսցէ
15 ձեզ: Զա̃մ ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վ̃ն
այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առ-
16 նուցու՝ և պատմեսցէ ձեզ: Փոքր մի, և ոչ

Digitized by Google

ևս տեսանէք զիս, և ապա սակաւիկ մի՝ և
տեսանիցէք զիս. և զի ես երթամ առ Հայր:
Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեա- 17
նըս, Զի՞նչ է այն զոր ասէ ցմեզ, թէ փոքր
մի և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ
մի և տեսանիցէք զիս. և, թէ ես առ Հայր
երթամ: Նոքա ասէին, Զի՞նչ իցէ այն փոքր 18
մի ևս զոր, չգիտեմք զի՞նչ խօսի: Գիտաց 19
յն եթէ կամէին զնա հարցանել, և ասէ ցնո.
Յն պաղորիկ խնդրեք ընդ միմեանս՝ զի ասացի
թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ
սակաւիկ մի ևս, և տեսանիցէք զիս: Ա- 20
մէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լայցէք և ող-
բասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք
տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրա-
խութի եղիցի: Կին յորժամ ծնանիցի 21
տրտմութի է նմա, զի հասեալ է ժամ նր.
այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ
զնեղութիւն վն խնդութեն, զի ծնաւ մարդ
յաշխարհ: Եւ դուք այժմ տրտմութի ու- 22
նիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ
լիցին սիրտք ձեր. և զուրախութիւն ձեր
ոչո՛ք հանիցէ 'ի ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր 23
զիս ինչ ոչ հարցանիցէք: Ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ
իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Մինչև 24

ցայժմ ոչինչ խնդրեցիք յանուն իմ. խնդ-
րեցէք, և առնուցուք, զի ուրախութիւն
25 ձեր լցեալ իցէ: Զայս առակօք խօսեցայ
ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ յորժամ ոչ ևս
առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ յայտնապէս
26 զՀօրէ պատմեցից ձեզ: Յայնմ աւուր
խնդրեսջիք յանուն իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝
27 եթէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր: Զի
ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ՝ զի դուք զիս սի-
րեցիք, և հաւատացիք՝ եթէ ես յԱյ ելի:
28 Ելի 'ի Հօրէ և եկի յաշխարհ, դարձեալ
թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր:
29 Ասեն ցնա աշակերտքն. Ահա արդ յայտ-
նութ խօսիս. և առակ և ոչ մի ինչ ասես:
30 Այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զամ. և
ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ.
31 յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ յԱյ ելեր: Պա-
տասխանի ետ նոց յս, և ասէ. Այժմ հաւա-
32 տայք: Ահա եկեսցէ ժամ, և եկեալ իսկ
է, զի ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տեղիս,
և զիս միայն թողուցուք. և չեմ միայն, զի
33 Հայր ընդ իս է: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ,
զի ընդ իս խաղաղութի ունիցիք. յաշխարհի
աստ նեղութի ունիցիք, այլ քաջալերեցա-
րուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի:

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԷ.։

Զայս իբրեւ խօսեցաւ Յս̃, ամբարձ զաչս 1
իւր յերկինս եւ ասէ. Հա՛յր՝ հասեալ է
ժամ, փառաւորեա՛ զորդի քո, զի եւ որդի
քո փառաւորեսցէ զքեզ։ Որպէս ետուր 2
նմա իշխանութի̃ ա̃մ մարմնոյ. զի ամենայնի,
զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յաւիտե-
նականս։ Այս են յաւիտենական կեանք, 3
զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ ա̃ծ՝ եւ
զոր առաքեցեր զյս̃ քս̃։ Ես զքեզ փառա- 4
ւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի, զոր
ետուր ցի՛ս՝ զի արարից։ Եւ այժմ փառա- 5
ւորեա՛ զիս հա՛յր՝ առ 'ի քէն փառօքն՝ զոր
ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ 'ի
քէն։ Յայտնեցի զանուն քո մարդկան՝ 6
զորս ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, եւ ինձ
ետուր զնոսա. եւ զբանն քո պահեցին։ Արդ 7
գիտացին՝ եթէ զա̃մ ինչ զոր ետուր ինձ,
առ 'ի քէն են։ Զի զբանն՝ զոր ետուր ինձ, 8
ետու նոցա. եւ նոքա ընկալան, եւ ծանեան
ճշմարտութի̃՝ թէ առ 'ի քէն ելի. եւ հաւատա-
ցին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։ Արդ՝ ես 9
վասն նց̃ աղաչեմ, եւ ո՛չ վս̃ աշխարհի աղա-
չեմ. այլ վս̃ նոցա՝ զորս ետուրն ինձ, զի քո
են։ Եւ որ ինչ իմ է, ա̃մ քո է. եւ որ ինչ 10

քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ ՚ի նոսա։
11 Այլ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշ-
խարհի են, և ես առ քեզ գամ. Հա՛յր ս̃ր՝
պահեա՛ զնս̃ յանուն քո, որով ետուրն ինձ.
12 զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք։ Մինչ էի
յաշխարհի ը̃ նս̃, ես պահէի զնս̃ յանուն
քո՛ որով ետուրն ինձ, և պահեցի*. և ոչ ո՛ք
՚ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան,
13 զի գիրն լցցի։ Բայց արդ առ քեզ գամ. և
զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զու-
րախութիւն իմ լիով յանձինս իւրեանց։
14 Ես ետու նոցա զբանն քո. և աշխարհս ա-
տեաց զնս̃, զի չե՛ն յաշխարհէ, որպէս և ես չե՛մ
15 յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձ-
ցես զնս̃ յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնս̃
16 ՚ի չարէ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս և
17 ես չե՛մ յաշխարհէ։ Սո՛ւրբ արա զնս̃ ճշ-
մարտութ̃բ քով. զի քո բանդ ճշմարտութի̃
18 է։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես
19 առաքեցի զնս̃ յաշխարհ։ Եւ ՚ի վ̃ր նոցա
ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և
20 նոքա սրբեալք ճշմարտութ̃բ։ Այլ ո՛չ
վ̃ն նց̃ միայն աղաչեմ, այլ և վասն ա̃մ հաւա-
21 տացելոց բանիւն նց̃ յիս։ Զի ամենեքին

* ՚Ի Յոյնն, Զորս ետուրն ինձ պահեցի։

մի իցեն, որպ դու Հայր յիս՝ և ես ’ի քեզ, զի
և նոքա ’ի մեզ իցեն. զի և աշխարհս հաւատասցէ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ես՝ 22
զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի
իցեն մի՝ որպ և մեք մի եմք։ Ես ’ի նոսա՝ և 23
դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ’ի մի. և
գիտասցէ աշխարհս՝ եթէ դու առաքեցեր
զիս. և սիրեցի զնոսա որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր՝ զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի 24
ուր եմն ես, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի։
Հայր արդար՝ և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. 25
այլ ես զքեզ ծանեայ, և նոքա ծանեան՝
եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա 26
զանուն քո, և ծանուցից. զի սէրն զոր սիրեցեր զիս՝ ’ի նոսա իցէ, և ես ’ի նոսա։

ԳԼ. ԺԸ.

Զայս իբրև ասաց Յիսուս, ել աշակերտօքն 1
հանդերձ յայնկոյս ձորոյն Կեդրոնի,
ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր։ Գիտէր և Յուդա, որ զնա 2
մատնելոց էր՝ զտեղին. զի բազում անգամ
ժողովեալ էր անդր Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ։ Եւ Յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն, 3

Digitized by Google

գդըն, և 'ի քահանայապետացն և 'ի փարի-
սեցւոց սպասաւորս, գայ անդր ջահիւք և
4 լապտերօք և զինուք: Իսկ յս իբրև ետես
զայն ամ եկեալ 'ի վր նորա, ել և ասէ ցնս,
5 Զո՞ խնդրէք: Պատասխանի ետուն նմա.
Զյս Նազովրեցի. ասէ ցնս յս, Ես եմ. կայր
ընդ նոսա և յուդա՝ որ մատնէրն զնա:
6 Իբրև ասաց՝ թէ ես եմ, յետս յետս չոգան՝
7 և զարկան զգետնի: Դարձեալ եհարց
զնոսա. Զո՞ խնդրէք. և նոքա ասեն, Զյս
8 Նազովրեցի: Պատասխանի ետ նց յս. Ա-
սացի ձեզ թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս խնդրէք՝
9 թոյլ տուք դոցա երթալ: Զի լցցի բանն՝
զոր ասաց. թէ զոր ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսից
10 'ի նոցանէ և ոչ զոք: Իսկ սիմոն պետրոս՝
քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա՝ և եհար
զքահանայապետին ծառայ, և 'ի բաց առ
զունկն նորա զաջոյ. և էր անուն ծառային
11 մաղքոս: Ասէ յս ցպետրոս. Արկ զսուրդ
արդրէն 'ի պատեանս իւր. զբաժակն զոր
12 ետ ինձ հայր՝ ո՞չ ըմպիցեմ զնա: Իսկ գուն-
դըն և հազարապետն և սպասաւորք հրէիցն
13 կալան զյս՝ և կապեցին: Եւ ածին զնա
նախ առ աննա՝ որ էր աներ կայիափայի.
որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ:
14 Այս այն կայիափայ էր՝ որ խրատն ետ

Հրէից, եթէ լաւ է առն միում մեռանել
'ի վ̅ր̅ ժողովրդեանն: Եւ երթայր զհետ 15
յ̅ս̅ի սիմովն պետրոս՝ եւ միւս աշակերտն:
Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քա-
հանայապետին՝ եմուտ ընդ յ̅ս̅ի 'ի գաւիթ
քահանայապետին: Եւ պետրոս կայր առ 16
դրանն արտաքոյ: Եւ միւս աշակերտն որ էր
ծանօթ քահանայապետին՝ ել ասաց դղըռ-
նապանն՝ եւ եմոյծ 'ի ներքս զպետրոս: Ա- 17
սէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ ցպետրոս.
Միթէ եւ դու յաշակերտաց առնն այնորիկ
իցես, եւ նա ասէ՝ Ոչ եմ: Կային անդ ծա- 18
ռայքն եւ սպասաւորքն խարոյկ արկեալ՝
քանզի ցուրտ էր՝ եւ ջեռնուին. կայր ը̅ նոսա
եւ պետրոս եւ ջեռնոյր: Եւ քահանայապետն 19
եհարց զյ̅ս̅ վ̅ն̅ աշակերտացն՝ եւ վ̅ն̅ վարդա-
պետութեն նորա: Պատասխանի ետ նմա 20
յ̅ս̅. Ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի.
ես յ̅ա̅մ ժամ ուսուցի 'ի ժողովրդեանն, եւ
'ի տաճարի անդ՝ ուր ա̅մ հրէայք ժողովեալ
էին, եւ 'ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ: Զի՞ 21
հարցանես զիս. հա՛րց զայնոսիկ՝ որ լուանն,
թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա. ահաւանիկ
նոքա գիտեն զինչ ասացի ես: Իբրեւ նա 22
զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ
կայր, ած ապտակ յ̅ս̅ի՝ եւ ասէ. Այդպէս

Digitized by Google

23 պատասխանի տաս քահանայապետիդ: Եւ
յն ասէ ցնա. Եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկա-
յեա՛ վն չարին, իսկ եթէ բարի, ընդէ՞ր
24 հարկանես զիս: Եւ առաքեաց զնա ան-
նաս կապեալ առ կայիափա քահանայապետ:
25 Եւ սիմովն պետրոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր.
ասեն ցնա՝ Միթէ և դու յաշակերտաց անտի
26 նր իցես: Նա ուրացաւ և ասէ՝ թէ ոչ եմ: Եւ
ասէ մի ոմն 'ի ծառայից քահանայապետին՝
ազգական այնորիկ, զորոյ զունկն եհատ
պետրոս. Ո՞չ ես իսկ տեսի զքեզ 'ի պարտիզի
27 անդ ընդ նմա: Դարձեալ ուրացաւ
պետրոս. և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ:
28 Եւ ածեն զյն 'ի վանացն կայիափայ յա-
պարանս դատաւորին. և էր այգուց, և նո-
քա ո՛չ մտին յապարանսն, զի մի պղծես-
29 ցին. այլ զի ուտիցեն զզատիկն: Ել առ
նս պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. Զի՞նչ չարա-
խօսութի մատուցանէք զառնէն զայնմանէ:
30 Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. Եթէ
չէր չարագործ այրն այն, ապա ո՛չ մատնէաք
31 զնա քեզ: Ասէ ցնս պիղատոս. առէ՛ք զնա
դուք, և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք.
ասեն ցնա հրէայքն. Մեզ ո՛չ է արժան սպա-
32 նանել զոք: Զի լցցի բանն յսի զոր ա-
սաց, նշանակեալ՝ թէ որով մահու մեռանե-

Digitized by Google

լոց իցէ։ Եմուտ միւսանգամ յապարան- 33
սըն Պիղատոս, կոչեաց զյն՝ և ասէ ցնա.
Դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից։ Պատասխանի 34
ետ յն. Ինքնի՞ն ասես զայդ՝ եթէ այլք ասա-
ցին քեզ զինէն։ Պատասխանի ետ Պիղա- 35
տոս. Միթէ և ես Հրեա՞յ իցեմ. ազգն քո և
քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ,
զի՞նչ գործ գործեալ է քո։ Պատասխնի ետ 36
յն, Իմ արքայութի չէ յայսմ աշխարհէ.
եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութին իմ,
սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք զի մի
մատնեցայց Հրէից. բայց արդ՝ թագաւո-
րութին իմ չէ աստի։ Ասէ ցնա Պիղա- 37
տոս, Ապա թէ այդպէս իցէ, թագաւոր
ոմն ես դու։ Պատասխանի ետ յն. Դու ա-
սես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ, և՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշ-
խարհ, զի վկայեցից ճշմարտութեն. ամ որ
՚ի ճշմարտութենէ է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ։
Ասէ ցնա Պիղատոս. Զի՞նչ է ճշմարտու- 38
թի։ Զայս իբրև ասաց, դարձեալ ել առ
Հրեայսն և ասէ ցնս. Ես՝ և ոչ մի ինչ պատ-
ճառս գտանեմ ՚ի նմա։ Բայց է ձեր սո- 39
վորութի, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ՚ի զատ-
կիս, արդ՝ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ ըզ
թագաւորն Հրէից։ Աղաղակեցին ամե- 40

նեքեանՙ և ասէին. Մի՛ զդա, այլ զբարաբ-
բա. և էր բարաբբայն այն աւազակ:

ԳԼ. ԺԹ.

1 Յայնժամ առ պիղատոս զյս և գան ե-
2 հար: Եւ զինուորացն արարեալ պսակ
'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ նր, և զգեցուցին
3 նմա հանդերձ ծիրանի: Եւ գային առ նա,
և ասէին, Ողջ եր արքայ հրէից, և հանէին
4 նմա ապտակս: Ել դարձեալ պիղատոս
արտաքս և ասէ ցնս, Ահա ածեմ զնա ար-
տաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես վնաս
5 ինչ 'ի նմա ոչ գտանեմ: Ել յս արտաքս
և ունէր պսակ 'ի փշոց՝ և հանդերձ ծիրա-
6 նի. և ասէ ցնս. Ահա՛ ա՛յրդ ցձեզ*: Իբրև
տեսին զնա քահանայապետքն և սպասա-
ւորք, զաղաղակ|բարձին՝ և ասեն. 'Ի խա՛չ
հան՝ 'ի խա՛չ հան զդա: Ասէ ցնոսա պիղա-
տոս. Առէք զդա 'ի ձեզ, և ձեզէն հանէք 'ի
խաչ. զի ես 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ:
7 Պատասխանի ետուն նմա հրէայքն. Մեք
օրէնս ունիմք. և ըստ օրինաց մերոց պարտի
մեռանել. զի զանձն իւր որդի այ արար:
8 Իբրև լուաւ զբանս զայս պիղատոս, ա-

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ. Ցձեզ:

ռաւել եւս երկեաւ ։ Եմուտ դարձեալ 9
անդրէն յապարանսն, եւ ասէ ցյս̃. Ուստի՞
ես դու. եւ յս̃ ոչ ետ նմա պատասխանի ։
Ասէ ցնա պիղատոս. Ընդ իս ո՞չ խօսիս, ո՞չ 10
գիտես եթէ իշխանութի̃ ունիմ հանել ըզ
քեզ 'ի խաչ, եւ իշխանութի̃ ունիմ արձա-
կել զքեզ ։ Պատասխանի ետ յս̃. Ո՛չ ու- 11
նէիր դու իշխանութի̃ 'ի վերայ իմ եւ ո՛չ մի,
եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի վերուստ. վասն
այնորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա մեծ
մեղք են ։ Եւ յայնմանէ պիղատոս խնդ- 12
րէր արձակել զնա. եւ հրէայքն աղաղակէին
եւ ասէին. եթէ զդա արձակես՝ չե՛ս բարե-
կամ կայսեր. ամենայն ոք որ թագաւոր կո-
չէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր ։ Իսկ 13
պիղատոս իբրեւ լուաւ զբանս զայսոսիկ, ած
զյս̃ արտաքս. եւ նստաւ 'ի վր̃ բեմին, 'ի տեղ-
ւոջն որ կոչէր քարայատակ, եւ եբրայեցերէն
կապպաթա ։ Էր ուրբաթն զատկի. եւ էր 14
ժամ իբրեւ վեցերորդ, եւ ասէ ցհրէայսն.
Ահա՛ թագաւորդ ձեր ցձեզ ։ Եւ նոքա ա- 15
ղաղակէին, Բա՛րձ 'ի մէնջ բա՛րձ 'ի մէնջ՝ եւ
հա՛ն զդա 'ի խաչ. ասէ ցնս̃ պիղատոս. Ես
զթագաւորդ ձեր 'ի խա՞չ հանիցեմ. պա-
տասխանի ետուն քահանայապետքն. Չի՛ք
մեր թագաւոր բաց 'ի կայսերէ ։ Յայնժամ 16

Digitized by Google

ետ զնա 'ի ձեռս նոցա, զի 'ի խաչ ելանիցէ:
17 Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. և բար-
ձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր
'ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան,
18 և կոչէր եբրայեցերէն գողգոթա: Ուր և
'ի խաչն իսկ հանին զնա. և ընդ նմա երկուս
ևս այլս աստի և անտի, և 'ի միջի զՅն:
19 Գրեաց և տախտակ մի պիղատոս, և եդ
'ի վն խաչին. և էր գրեալ: Յն նազովրե-
20 ցի՝ թագաւոր հրէից: Զայն տախտակ
ընթերցան բազումք 'ի հրէից, զի մօտ էր
'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յս.
և էր գրեալ՝ եբրայեցերէն, դաղմատերէն,
21 և յունարէն: Ասեն ցպիղատոս քահանայ-
ապետքն հրէից, Մի՛ գրեր թագաւոր
հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ
22 հրէից: Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր
23 ինչ գրեցի՝ գրեցի: Իսկ զինուորքն իբրև
հանին 'ի խաչ զՅս, առին զհանդերձս նր և
արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր զին-
ուորի մասն. իսկ զպատմուճանն՝ քանզի
էր առանց կարանի՝ 'ի վերուստ փորանկեալ
24 ամենևին: Ասեն ցմիմեանս. Մի՛ պատա-
ռեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս 'ի վր
դորա՝ ում և ելցէ. զի լցցի գիրն՝ որ ասէ.
Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս,

և 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս
արկին ։ Զինուորքն զայս ինչ գործեցին ։
Եւ կային առ խաչին յսի՛ մայրն նորա , և 25
քոյր մօրն նր մարիամ կղէովպայ, և մարիամ
մագդաղենացի ։ Յս իբրև ետես զմայրն 26
և զաշակերտն՝ զոր սիրէր , զի կայր մօտ ․
ասէ ցմայրն , Կին դու՝ ահա՛ որդի քո ։ Ա- 27
պա ասէ ցաշակերտն ․ Ահա՛ մայր քո ․ և
յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ
իւր ։ Յետ այսորիկ իբրև գիտաց յս , ե- 28
թէ ահա ամ ինչ կատարեալ է , զի կա-
տարեսցի գիրն , ասէ ․ ՝Ծարաւի եմ ։ Եւ 29
անդ կայր աման ինչ լի քացախով ․ և նոցա
սպունգ լցեալ քացախով ը լեղւոյ՝* շուրջ
եդեալ զմշտկաւ զոպայի՝ մատուցին 'ի բե-
րան նորա ։ Իբրև առ յս զքացախն հան- 30
դերձ լեղւովն՝ ասէ ․ Ամ ինչ կատարեալ է․
և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց
զոգին ։ Իսկ հրէայքն՝ քանզի ուրբաթ էր , 31
զի մի՛ անդէն 'ի խաչին ագանիցին մարմինքն
մինչև ցշաբաթն , զի էր օր մեծ շաբաթուն
այնորիկ ․ աղաչեցին զպիղատոս՝ զի խորտա-

---

* 'Ի Յոյնն ոչ գոյ, Ընդ լեղւոյն ։ Նոյն-
պէս և 'ի յաջորդ համարին պակասի , Հանդերձ
լեղւով ։

32 կեացեն զբարձս նց, և բարձցին ։ Եկին
զինուորքն , և զառաջնոյն խորտակեցին
զբարձս, նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ը̄ նմա ՚ի
33 խաչին ելեալ էր ։ Բայց իբրև եկին առ
յս՝ և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ո՛չ
34 խորտակեցին զբարձս նորա ։ Այլ մի ոմն
՚ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նր ·
35 և ել վաղվաղակի արիւն և ջուր ։ Եւ որ
ետեսն՝ վկայեաց, և ճշմարիտ է վկայութի
նր ։ և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ , զի և
36 դուք հաւատասջիք ։ Այս եղև՝ զի լցցի
37 գիրն , Եթէ ոսկր նր մի՛ փշրեսցի ։ Եւ
դարձեալ միւս գիր ասէ , եթէ Հայեսցին
38 ՚ի նա՝ յոր խոցեցինն ։ Յետ այսորիկ ա-
ղաչեաց զպիղատոս յովսէփ, որ յարիմա-
թեայ էր աշակերտ յսի ՚ի ծածուկ՝ վս ահին
հրէից, զի բարձցէ զմարմինն յսի . և հրա-
39 մայեաց պիղատոս, եկն և եբարձ զնա ։ Եկն
և նիկոդեմոս՝ որ եկեալն էր առ յս ՚ի գիշե-
րի զառաջինն . և եբեր զմուռս խառն ընդ
40 հալուէս՝ իբրև լտերս հարիւր ։ Առին ըզ
մարմինն յսի, և պատեցին կտաւովք՝ խնկովք
համդերձ, որպէս օրէն էր հրէից պատել ։
41 Եւ էր ՚ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պար-
տէզ . և ՚ի պարտիզի անդ գերեզման նոր ,
42 յորում ոչ ո՛ք երբէք էր եդեալ ։ Անդ վս

*ուրբաթուն Հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝
եդին զյն̃ :*

ԳԼ. Ի :

*Եւ ՚ի միաշաբաթոջն Մարիամ Մագդա- 1
ղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյ-
սըն ՚ի գերեզման անդր, և տեսանէ զվէմն̃
բարձեալ ՚ի դրաց գերեզմանին : Ապա 2
ընթանայ՝ և գայ առ սիմովն̃ պետրոս և առ
միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն յն̃, և ասէ ցնո-
սա, Բարձին զտր̃ ՚ի գերեզմանէ անտի, և
ոչ գիտեմ ո՞ւր եդին զնա : Ել պետրոս և 3
միւս աշակերտն՝ և գային ՚ի գերեզմանն :
Ընթանային երկոքեան ՚ի միասին . և միւս 4
աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն
քան զպետրոս՝ և եկն նախ ՚ի գերեզմանն :
Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ 5
կտաւքն, բայց ՚ի ներքս ոչ եմուտ : Եկն 6
և սիմովն̃ պետրոս՝ որ գայրն զկնի նր̃ . և
եմուտ ՚ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն՝
զի կային անդ : Եւ վարշամակն որ էր ՚ի 7
գլուխ նր̃՝ ոչ ը̃ այլ կտաւսն կայր, այլ ու-
րոյն ծալեալ ՚ի մի կողմն̃ : Յայնժամ ե- 8
մուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յա-
ռաջագոյն ՚ի գերեզմանն, ետես և հաւա-
տաց : Զի չև ևս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ 9*

10 է նմա 'ի մեռելոց յառնել ։ Չոգան դար-
11 ձեալ առ միմեանս աշակերտքն ։ Բայց
մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ և
լայր , և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ 'ի գե-
12 րեզմանն , Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակս
'ի սպիտակս , զի նստէին մի 'ի սնարից և մի
13 յանոտից՝ ուր կայր մարմինն յ̃ի ։ Եւ նո-
քա ասեն ցնա . Կին դու զի՞ լաս ։ ասէ ցն̃ս .
Զի բարձին զտ̃րն իմ 'ի գերեզմանէ աստի,
14 և ո՛չ գիտեմ ուր եդին զնա ։ Զայս իբ-
րև ասաց , դարձաւ 'ի թիկունս կոյս , և
տեսանէ զյ̃ն զի կայր . և ո՛չ գիտէր թէ յ̃ն
15 իցէ ։ Ասէ ցնա յ̃ն . Կին դու՝ զի՞ լաս , զո՞
խնդրես՝ Նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պար-
տիզպանն իցէ , ասէ ցնա . Տէ՛ր՝ եթէ դու
բարձեր զնա՝ ասա՛ ինձ ուր եդիր զնա , զի
16 ես առից զնա ։ Ասէ ցնա յ̃ն . Մարիամ .
և նա դարձաւ , և ասէ ցնա եբրայեցերէն .
17 Րա՛բբունի , որ թարգմանի՝ վարդապետ ։ Ա-
սէ ցնա յ̃ն . Մի՛ մերձենար յիս , զի չև ևս ե-
լեալ եմ առ հայր իմ . այլ ե՛րթ դու առ եղ-
բարսն իմ , և ասա՛ ցնոսա . Ելանեմ ես առ
հայրն իմ՝ և առ հայր ձեր , և ա̃ծն իմ՝
18 և ա̃ծ ձեր ։ Գայ մարիամ մագդաղե-
նացի՝ և պատմէ աշակերտացն , եթէ
ետես նա զտ̃ր , և զայս ինչ ասաց ցնա ։

Digitized by Google

Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթուջն աւուրն , 19
եւ դրունք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժո-
ղովեալ վն ահին հրէից , եկն յն եւ եկաց 'ի
միջի նց , եւ ասէ ցնս . Ողջոյն ը ձեզ : Իբ- 20
րեւ զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռսն եւ զկողս
իւր . եւ խնդացին աշակերտքն իբրեւ տեսին
զտր : Ասէ ցնս դարձեալ . Ողջոյն ը ձեզ , 21
որպ առաքեաց զիս հայր իմ , եւ ես առաքեմ
զձեզ : Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ փչեաց 'ի 22
նս եւ ասէ . Առէք հոգի սբ : Եթէ ու- 23
մեք թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա .
եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի : Իսկ 24
Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն
երկուորեակ . ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն
յն : Ասէին ցնա այլ աշակերտքն , եթէ 25
Տեսաք զտր , եւ նա ասէ ցնոսա . Եթէ ոչ
տեսից 'ի ձեռս նր զնշան բեւեռացն , եւ ար-
կից զմատունս իմ 'ի տեղիս բեւեռացն , եւ
մխեցից զձեռս իմ 'ի կողս նորա , ոչ հա-
ւատամ : Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ 26
էին 'ի ներքս աշակերտքն . եւ Թովմաս ը նս .
գայ յն դրօքն փակելովք . եւ եկաց 'ի մէջ ,
եւ ասէ . Ողջոյն ը ձեզ : Ապա ասէ ցԹովմաս . 27
Բեր զմատունս քո եւ ա՛րկ այսր . եւ տես զձեռս
իմ . եւ բեր զձեռն քո՝ եւ մխեա՛ 'ի կողս իմ ,
եւ մի՛ լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ :

28 Պատասխանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա.
29 Տէր իմ՝ և Ած իմ: Ասէ ցնա Յս. Այդ զի
տեսերդ զիս՝ և հաւատացեր, երանի որոց
30 ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատասցեն: Բա-
զում և այլ նշանս արար Յս առաջի աշակեր-
տաց իւրոց, որ ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ:
31 Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւա-
տայցէք, եթէ Յս Քս է որդի Այ. և զի հա-
ւատայցէք, և զկեանսն յաւիտենականս
ընդունիցիք յանուն նր:

ԳԼ. ԻԱ:

1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեցաւ զանձն
իւր Յս աշակերտացն իւրոց առ ծովե-
զերբն տիբերիայ. և յայտնեցաւ այսպէս:
2 Էին ՚ի միասին սիմոնպետրոս. և Թով-
մաս անուանեալն երկուորեակ, և Նաթա-
նայէլ՝ որ ՚ի կանայ գալիլեացւոց, և որդիքն
զեբեդեայ, և այլք յաշակերտաց անտի եր-
3 կու: Ասէ ցնս սիմոնպետրոս. Երթամ
ձուկն որսալ. ասեն ցնա. Գամք և մեք ընդ
քեզ, գնացին և մտին ՚ի նաւ, և յայնմ գի-
4 շերի կալան և ոչինչ: Իբրև այգ եղև՝ կայր
Յս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշա-
5 կերտքն թէ Յս իցէ: Ասէ ցնս Յս. Ման-
կունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ, պատաս-

խանի ետուն և ասեն ցնա, Ոչ. Ասէ ցնո- 6
սա, արկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ,
և գտանիցէք. արկին, և ոչ կարէին ձգել
'ի բազմութենէ անտի ձկանցն: Ասէ աշա- 7
կերտն այն, զոր սիրէրն յս՝ ցպետրոս. Տէր է
այն. սիմոն պետրոս իբրև լուաւ թէ տր է,
արկաւ զիւրև զափածանելին՝ քանզի մերկ
էր, և ընկէց զինքն 'ի ծովն: Եւ այլ ա- 8
շակերտքն նաւաւն իսկ գային, քանզի չէին
հեռի 'ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր
կանգնաւ, քարշէին զգործին հանդերձ
ձկամբն: Իբրև ելին 'ի ցամաք, տեսա- 9
նեն կրակետղ կայծականց, և ձուկն մի 'ի
վերայ, և հաց: Ասէ ցնոսա յս. Բերէք 'ի 10
ձկանց այտի՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ.
Եմուտ սիմոն պետրոս. և ձգէր զգոր- 11
ծին 'ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հա-
րիւր յիսուն և երիւք. և այնչափ ինչ կայր,
և ոչ պատառեցաւ գործին: Ասէ ցնոսա 12
յս. եկայք ճաշեցէք, և ոչ՛ք յաշակերտացն
իշխէր հարցանել՝ թէ դու ո՞վ ես, զի գի-
տէին թէ տրն է: Գայ յս՝ և առնու ըզ 13
հացն՝ և տայ նոցա, նոյնպէս և զձուկնն:
Զայս երիցս անգամ երևեցաւ յս աշա- 14
կերտացն յարուցեալ 'ի մեռելոց: Եւ 15
իբրև ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յս.

Սիմոն յովնանու սիրե՞ս զիս առաւել քան
զդոսա , ասէ ցնա . Այո՛ տէր , և դու գի-
տես՝ զի սիրեմ զքեզ . ասէ ցնա՝ Արածեա՛
16 զգառինս իմ ։ Դարձեալ ասէ ցնա , Սի-
մովն յովնանու սիրե՞ս զիս , ասէ ցնա . Այո՛
տէր և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ . ասէ
17 ցնա՝ Արածեա՛ զոչխարս իմ . Ասէ ցնա ե-
րիցս անգամ . Սիմոն յովնանու սիրե՞ս զիս .
տրտմեցաւ պետրոս , զի ասացն ցնա երիցս՝
թէ սիրես զիս . և ասէ ցնա . Տէ՛ր դու զա՟մ
գիտես . և դու իսկ զամենայն ճանաչես , և
եթէ սիրեմ զքեզ . ասէ ցնա յս՟ . Արածեա՛
18 զոչխարս իմ ։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ .
զի մինչ մանուկն էիր , անձամբ անձին գօ-
տի ածէիր՝ և երթայիր յո՛ և կամէիր . և յոր-
ժամ ծերասցիս , ձեռս'ի վեր կալցես և
այլք ածցեն քեզ գօտի , և տարցին՝ ուր ոչն
19 կամիցիս ։ Զայս ասաց՝ նշանակեալ թէ
որով մահու փառաւոր առնիցէ զա՟ծ . և
զայս իբրև ասաց , ասէ ցնա . Եկ զկնի իմ ։
20 Դարձաւ պետրոս՝ և տեսանէ զաշակեր-
տըն՝ զոր սիրէր յս՟ , զի երթայր զկնի ։ Որ
և անկաւ զլանջօքն նո՛ և ասէ , Տէր ո՞վ է
21 որ մատնելոցն է զքեզ ։ Զնա տեսեալ
22 պետրոսի , ասէ ցյս՟ . Տէ՛ր իսկ սա զի՞ ։ Ա-
սէ ցնա յս՟ . Եթէ կամիմ , զի կայցէ դա՝

Digitized by Google

մինչև ես գամ. քեզ զի՞ փոյթ է՛ դու եկ
զկնի իմ ։ Եւ ել բանս այս յեղբարս՝ և 23
համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մեռանի-
ցի. և ոչ ասաց նմա յս եթէ ոչ մեռանիցի.
այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կայցէ դա՝ մինչև ես
գամ ։ Այս աշակերտ է՛ որ վկայէ վն այ- 24
սոցիկ, Որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ. և գի-
տեմք, եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա ։
Բայց է և այլ ինչ բազում զոր արար յս, 25
զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ
թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել
զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին ։

Digitized by Google

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼ. Ա.

1 ԶԲԱՆՆ առաջին զոր արարի վասն
ամենայնի ո՛ Թէոփիլէ. զոր սկսաւ Յս
2 առնել և ուսուցանել, Մինչև յօրն
պատուիրելոյ առաքելոցն 'ի ձեռն Հո-
գւոյն սբյ. զորս ընտրեացն, և վերա-
3 ցաւ: Որոց յանդիման կացոյց զինքն կեն-
դանի յետ չարչարանացն իւրոց 'ի բազում
արուեստս՝ յաւուրս քառասուն երևել նց
4 և ասել վասն արքայութեանն այ: Եւ 'ի
հաղորդել ը նս հացի՝ պատուէր տայր
նց յեէմէ մի՛ մեկնել, այլ սպասել աւե-
5 տեացն Հօր՝ զոր լուարուքն յինէն: Զի
յովհաննէս մկրտեաց 'ի ջուր. այլ դուք
մկրտիցիք 'ի հոգին սբ՝ ոչ յետ բազում ինչ
6 աւուրցս այսոցիկ: Եւ նոքա մատուցեալ
հարցանէին զնա՝ և ասէին. Տէ՛ր եթէ 'ի
ժամանակի աստ յայսմիկ հաստուցանելո՞ց ի-
7 ցես զարքայութիւն իէլի: Նաէ ցնոսա. Ոչ

Digitized by Google

է ձեզ գիտել զժամս և զժամանակս, զոր
Հայր եդ յիւրում իշխանութեան ։ Այլ առ- 8
ջիք զօրութիւն՝ ի հասանել Հոգւոյն սբյ՟ ՝ի վե-
րայ ձեր, և եղիջիք ինձ վկայք յԵ՟մ և յա՟մ
Հրէաստանի և ՝ի սամարիա՝ մինչև ՝ի ծագս
երկրի ։ Եւ զայս իբրև ասաց, մինչ դեռ 9
հայէին նոքա՝ վերացաւ . և ամպն կալաւ
զնա յաչաց նց՟ ։ Եւ մինչ դեռ պշուցեալ 10
էին ը՟ երկինս երթալոյ նր՟՝ և ահաւասիկ
արք երկու երևեցան նց՟ ՝ի հանդերձս սպի-
տակս, Որք և ասացին. Արք գալիլեացիք՝ 11
զի՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս ։ Այս յս՟
որ վերացաւն ՝ի ձէնջ յերկինս, սոյնպէս ե-
կեսցէ՝ զոր օրինակ տեսիք զնա երթալ յեր-
կինս ։ Ապա դարձան յԵրուսաղէմ յան- 12
ուանեալ լեռնէն Ձիթենեաց . որ է մերձ
յԵ՟մ ըստ շաբաթու ճանապարհի ։ Եւ 13
իբրև մտին, ելին ՝ի վերնատունն՝ ուր վանքն
իսկ էին . պետրոս և յակոբոս՝ յովհաննէս
և անդրէաս՝ փիլիպպոս և թովմաս՝ բարթո-
ղոմէոս և մատթէոս՝ յակովբոս ալփեան
և շմաւոն նախանձայոյզ՝ և յուդա յակով-
բեան ։ Սոքա ամենեքեան էին հանապազոր- 14
դեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կանամբք,
և մարեմաւ մարբն յս՟ի՝ և եղբարբքն նորա ։
Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ պետ- 15
րոս ՝ի մէջ եղբարցն՝ ասէ . և էր անդ բազ-

մաւլթէ անուանց իբրև հարիւր և քսանից ։
16 Արք եղբարք՝ պարտ էր կատարել գրոյն.
զոր յառաջագոյն ասաց Հոգին Սբ 'ի բե-
րանոյ դաւթի վն յուդայի, որ եղև առաջ-
17 նորդ ունելեացն յսի. Զի 'ի թիւս մեր
էր ընդ մեզ. և հասեալ էր նմա վիճակ պաշտա-
18 մանս այսորիկ ։ Սա ստացաւ գեօղ 'ի
վարձուց անիրաւութե. և ուռուցեալ հեր-
19 ձաւ ընդ մէջ՝ և հեղաւ ամ փորն նր ։ Եւ
յայտնի եղև ամենեցուն՝ որ բնակեալ են
յեմ. մինչև կոչել գեղջն այնմիկ բարբա-
ռովն իւրեանց Ակեղդամայ. այսինքն է
20 գեօղ արեան ։ Զի գրեալ է 'ի գիրս սաղ-
մոսաց. Եղիցի բնակութի նր աւերակ, և
մի ոք իցէ՝ որ բնակիցէ 'ի նմա. և զկարգ
21 նորա առցէ այլ ։ Արդ՝ պարտ է յարանցս
յայսցանէ եկելոցս ընդ մեզ յամ ժամանա-
22 կի, յորում մուտ և ել առ մեզ տրյս. Սկըս-
եալ 'ի մկրտութենէն յովհաննու մինչև յօրն՝
յորում վերացաւ 'ի մէնջ. վկայ յարութե
23 նր ընդ մեզ լինել միում 'ի սոցանէ ։ Եւ
կացուցին երկուս. զյովսէփ որում բարսա-
բայն կոչէին, որ անուանեցաւն յուստոս.
24 և զմատաթիա ։ Եւ կացեալ յաղօթս՝ ա-
սեն, Դու տր սրտագէտ ամի՝ յայտնեա զմի
ոք զոր ընտրեցեր 'ի սոցանէ յերկոցունց.
25 Առնուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ և

զառաքելութեն, յորմէ անկաւ յուդաս՝ գը-
նալ ի տեղի իւր։ Եւ ետուն վիճակս նց, 26
և ելանէր վիճակն մատաթեայ. և համարե-
ցաւ ընդ մետասան առաքելոցն։

ԳԼ. Բ.

Եւ ի կատարել աւուրցն պենտեկոստէից՝ 1
էին ամենեքեան միաբան ի միասին։
Եւ եղև յանկարծակի հնչիւն յերկնից՝ 2
եկեալ իբրև սաստիկ հողմոյ. և ելից զամ
տունն յորում նստէին։ Եւ երևեցան նց 3
բաժանեալ լեզուք իբրև ի հրոյ. և նստաւ
իւրաքանչիւր ի վր նց։ Եւ լցան ամե- 4
նեքեան հոգւովն սրբով. և սկսան խօսել
յայլ և այլ լեզուս՝ ոպ և հոգին տայր բար-
բառել նոցա։ Եւ էին յեէմ բնակեալ 5
Հրէայք՝ արք երկիւղածք յամ ազգաց, որ ի
ներքոյ երկնից։ Եւ իբրև եղև բարբառս 6
այս, եկն միաբան բազմութիւն՝ և խռնեցաւ.
զի լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել նց։
Աքանչանային ամենեքեան, և զարմա- 7
նային՝ և ասէին ընդ միմեանս. Ո՞չ աւասիկ ա-
մենեքին սոքա որք խօսինն՝ գալիլեացիք
են։ Եւ զիա՞րդ լսեմք մեք յիւրաքանչիւր 8
բարբառս մեր՝ յորում ծնեալ եմք։ Պար- 9
թևք՝ և մարք՝ և իլամացիք՝ և որ բնակեալ
են ի միջագետս, ի Հրէաստանի, և ի գամիրս

Digitized by Google

10 'ի պոնտոս, և յասիա. 'ի փռիւգիա՛ և 'ի
պամփիլիա՛ յեգիպտոս՛ և 'ի կողմանս լի-
բեացւոց, որ՛ ընդ կիւրենացիս, և որ եկք
11 Հռովմայեցիք: Հրէայք՛ և եկք նոցուն,
կրետացիք և արաբացիք՛ լսեմք խօսից նոցա
12 'ի մեր լեզուս զմեծամեծս այ̃: Սքանչա-
նային ամենեքեան զարմացեալք, և ասէին
13 ցմիմեանս. Զի՞նչ կամիցի այս լինել: Իսկ
կէսոցն ը̃ խաղ արկեալ ասէին, թէ Քաղ-
14 ցուալից են: Յարուցեալ պետրոս հան-
դերձ մետասանիւքն, ամբարձ զձայն իւր՛
և խօսեցաւ ը̃ նոսա. Արք հրէաստանեայք՛
և որ բնակեալ էք յերուսաղէմ ամենեքին,
այս ձեզ յայտնի լիցի՛ և ունկն դիք բանից
15 իմոց: Ոչ որպէս դուքդ կարծէք՛ թէ սո-
քա արբեալ իցեն. զի դեռ երեք ժամք
16 են աւուրս: Այլ այս է՛ որ ասացաւ 'ի
17 ձեռն մարգարէին յովելայ: Եւ եղիցի
յետ այսորիկ յաւուրս յետինս՛ ասէ ա̃ծ:
Հեղից յոգւոյ իմմէ՛ 'ի վերայ ամենայն մարմ-
նոյ. և մարգարէասցեն ուստերք ձեր՛ և
դստերք ձեր. և երիտասարդք ձեր տեսիլս
տեսցեն, և ծերք ձեր երազովք երազես-
18 ցին: Եւ 'ի վերայ ծառայից իմոց և 'ի
վերայ աղախնանց իմոց յաւուրս յայնոսիկ
հեղից յոգւոյ իմմէ, և մարգարէասցեն:
19 Եւ տաց նշանս յերկինս 'ի վեր՛ և նշանս

Digitized by Google

յերկիր 'ի խոնարհ, արիւն և հուր և մրրիկ
ծխոյ: Արեգակն դարձցի 'ի խաւար՝ և 20
լուսին յարիւն, մինչև եկեալ իցէ օր
տեառն մեծ և երևելի: Եւ եղիցի ամե- 21
նայն որ կարդասցէ զանուն տն՝ կեցցէ:
Արք իսրայելացիք, լուարուք զբանս զայսո- 22
սիկ. զՅս նազովրեցի՝ զայր ցուցեալ յԱյ 'ի
ձեզ զօրութբ և նշանօք և արուեստիւք, զոր
արար նովաւ Այ 'ի միջի ձերում. որպէս և դուք
իսկ գիտէք: Զնա նկատեալ խորհրդով 23
և կանխագիտութբն Այ՝ մատնեալ 'ի ձեռս
անօրինաց, բևեռեալ 'ի փայտի սպանէք:
Զոր Այ յարոյց լուծեալ զերկունս մա- 24
հու. քանզի ոչ էր հնար ըմբռնել նմա 'ի
նմանէ: Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ. Յա- 25
ռաջագոյն տեսանէի զՏր առաջի իմ յամ
ժամ, զի 'ի աջմէ իմմէ է, զի մի՛ սասանե-
ցայց. Վն այսորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ, 26
և ցնծացաւ լեզու իմ. ևս և մարմին իմ բը-
նակեսցէ յուսով: Զի ոչ թողցես զանձն 27
իմ 'ի դժոխս, և ոչ տացես սրբոյ քում տե-
սանել զապականութի: Ծանուցեր ինձ 28
զճանապարհս կենաց. լցուցեր զիս ուրա-
խութեամբ յերեսաց քոց 'ի քաղցրութէ*:
Արք եղբարք՝ պարտ է համարձակութբ 29

---

* 'Ի Յոյնն ոչ կայ, 'Ի քաղցրութենէ:

Digitized by Google

ասել վասն նահապետին դաւթի. զի մե-
ռաւ և թաղեցաւ. և գերեզմանն նր կայ 'ի
30 միջի մերում մինչև ցայսօր։ Զի մարգա-
րէ էր, և գիտէր՝ եթէ երդմամբ երդուաւ
նմա այ 'ի պտղոյ յորովայնէ նր նստուցա-
31 նել յաթոռ նորա։ Յառաջագոյն ծանու-
ցեալ խօսեցաւ վասն յարութեն քի. զի ոչ
թողաւ ոգի նր 'ի դժոխս՝ և ոչ մարմին նր
32 եաես զապականութի։ Զայս յս յարոյց
33 այ, որում ամենեքին մեք վկայեմք։ Ա-
ջովն այ բարձրացեալ, զաւետիս հոգւոյն
սբյ ընկալեալ 'ի հօրէ՝ սփռեաց զայս, զոր
34 դուք իսկ տեսանէք՝ և լսէք։ Զի ոչ եթէ
դաւիթ ել յերկինս. ասէ իսկ ինքն, Ասաց
35 տր ցտր իմ՝ նիստ ընդ աջմէ իմմէ, Մինչև
եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից
36 քոց։ Արդ՝ ճշմարտիւ գիտասցէ ամ տունն
իլի, զի և տր զնա և օծեալ արար. զայն
37 յս՝ զոր դուքն խաչեցէք։ Իբրև լուեալ զայս՝
զղջացան 'ի սիրտս իւրեանց, և ասեն ցպետ-
րոս՝ և ցայլ առաքեալսն. Զի՞նչ գործեսցուք
38 արք եղբարք։ Ասէ ցնս պետրոս. Ապա-
շխարեցէք՝ և մկրտեսցի իւրաքանչիւրոք 'ի
ձէնջ յանուն տն յի քի 'ի թողութի մե-
ղաց, և ընկալջիք զաւետիս հոգւոյն սբյ։
39 Զի ձեզ են աւետիքս՝ և որդւոց ձերոց,
և ամ հեռաւորաց՝ զորս կոչեսցէ տր այ

Digitized by Google

մեր։ Եւ այլովք բանիւք բազմօք վկայու- 40
թիւն դնէր, և մխիթարէր զնա՝ և ասէր. Ապ-
րեցարո՛ւք յազգէ աստի խոտորելոյ յայս-
մանէ։ Ոմանց յօժարութ՟բ ընկալեալ զբան 41
նորա մկրտեցան. և յաւելան յաւուր յայնմիկ
ոգիք իբրև երեք հազարք։ Եւ էին հա- 42
նապազորդեալք վարդապետութեան ա-
ռաքելոցն, և հաղորդութեն՟ և բեկանելոյ
հացին, և աղօթից։ Եւ լինէր ամենայն 43
անձին՝ ահ և երկիւղ. բազում նշանք
և արուեստք 'ի ձեռս առաքելոցն գործէին։
Ամենայն հաւատացեալքն էին 'ի միա- 44
սին, և ունէին զամենայն ինչ հասարակաց։
Եւ զստացուածս և զինչս վաճառէին, և 45
բաշխէին զայն ամենեցուն՝ ըստ զիարդ պի-
տոյ ինչ լինէր։ Զանապազօր կանխեալ 46
միաբանութ՟բ 'ի տաճարն, և առտնին՝ բեկա-
նէին զհացն, և առնուին կերակուր ուրա-
խութ՟բ և միամտութ՟բ սրտիւ։ Օրհնէին զա՟ծ 47
և ունէին շնորհս առ ա՟մ ժողովուրդն. և տ՟ր
յաւելոյր 'ի փրկեալսն հանապազօր 'ի նոյն։

ԳԼ. Գ.

Պետրոս և յովհաննէս ելանէին 'ի տաճար 1
անդր յիններորդ ժամու աղօթիցն։ Եւ 2
էր այր մի կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ, զոր
բարձեալ դնէին հանապազ առ դրան տա-

ճարին՝ որ կոչէր գեղեցիկ. խնդրել ողոր-
մութիւն յայնցանէ՛ որ մտանէին 'ի տաճարն։
3 Որոյ տեսեալ զպետրոս և զյովհաննէս՝
զի մտանէին 'ի տաճարն, աղաչէր ողորմութի
4 առնուլ ։ Հայեցաւ 'ի նա պետրոս յով-
հաննու հանդերձ, և ասէ. Հայեա՛ց 'ի մեզ։
5 Նա դարձաւ 'ի նոսա. և ակն ունէր առ-
6 նուլ ինչ 'ի նոցանէ։ Եւ ասէ պետրոս.
Արծաթ և ոսկի ոչ ունիմ. բայց զոր ու-
նիմս՝ զայս տաց քեզ. յանուն յսի քսի նա-
7 զովրեցւոյ արի՛՝ և գնա՛։ Եւ կալեալ զա-
ջոյ ձեռանէ նր՝ յարոյց զնա, և անդէն հաս-
8 տատեցան բարձք նր՝ և սրունք։ 'Ի վեր
վազեաց և եկաց գնալ, և եմուտ ընդ նս
'ի տաճարն. գնայր և վազվազէր՝ և օրհնէր
9 զած։ Եւ ետես ամ ժողովուրդն զնա, զի
10 գնայր՝ և օրհնէր զած։ Եւ գիտէին զնա՛ զի
նա էր, որ նստէր վասն ողորմութն առ գե-
ղեցիկ դրան տաճարին, և լցան զարմանա-
11 լեօք 'ի վր նշանին՝ որ եղև. Եւ մինչ նա
ունէր զպետրոս և զյովհաննէս, ընթացաւ
ամ ժողովուրդն առ նս 'ի սրահն՝ որ կոչէր
12 սողովմոնի, զարմացեալք։ Իբրև ետես
պետրոս, պատասխանի ետ ժողովրդեանն.
Արք իէլացիք՝ զի՞ զարմացեալ էք 'ի վերայ
այսորիկ, կամ ընդ մեզ զի՞ էք պշուցեալ,
իբրու թէ անձին զօրութբ ինչ՝ կմ՞ քաջու-

Թէ արարեալ իցէ գնալդ դմա ։ Ած աբ- 13
րահամու և ած սահակայ և ած յակոբայ,
ած հարցն մերոց փառաւորեաց զորդի իւր
զյս ․ զոր դուքն մատնեցիք՝ և ուրացայք ա-
ռաջի պիղատոսի, 'ի դատել նր արձակել ։
Եւ դուք զսբն և զարդարն ուրացայք , 14
և խնդրեցիք այր մի մահապարտ* շնորհել
ձեզ ․ Եւ զառաջնորդ կենացն սպանէք , 15
զոր ած յարոյց 'ի մեռելոց ․ որում մեք իսկ
վկայ եմք ։ Եւ հաւատովք անուան նորա 16
զսա՝ զոր տեսանէք և գիտէք , հաստատեաց
անուն նր ․ և հաւատքն որք նովաւ՝ ետուն
դմա զառողջութիւս զայս յանդիման ձեր ա-
մենեցուն ։ Եւ արդ եղբարք՝ գիտեմ զի 17
անգիտութեամբ արարիք, որպ և իշխանքն ձեր ։
Այլ ած՝ որպ յառաջագոյն պատմեաց 'ի 18
բերանոյ ամ մարգարէից զչարչարելն քնի
իւրոյ, նոյնպէս և կատարեաց ։ Արդ՝ ա- 19
պաշաւեցէք և դարձարուք 'ի ջնջել զմեղս
ձեր ․ Որպ զի եկեսցեն ժամանակք հանգըս- 20
տեան յերեսաց տն ․ և առաքեսցէ զյառա-
ջագոյն նկատեալն ձեզ՝ զյս քս ։ Զոր 21
պարտ է երկնից ընդունել մինչև 'ի ժամա-
նակս ամենեցուն հաստատելոյ ․ զորոց խօ-
սեցաւ ած 'ի բերանոյ սրբց մարգարէից ։

---

* 'Ի Յոյնն, Սպանող ։

22 Մովսէս ասաց ցհարսն մեր. Թէ Մար-
գարէ յարուսցէ ձեզ տր̃ ած̃ ձեր յեղբարց
ձերոց իբրև զիս, նմա լուիջիք ը̃ ամենայ-
23 նի որ զինչ և խօսեսցի առ ձեզ: Եւ ե-
ղիցի ամ̃ անձն որ ոչ լուիցէ մարգարէին
24 այնմիկ, սատակեսցի ՚ի ժողովրդենէն: Եւ
ամ̃. մարգարէք՝ որ ՚ի սամուէլէ և այսր, խօ-
սեցան և պատմեցին զաւուրս զայսոսիկ:
25 Դուք էք որդիք մարգարէիցն և ուխտին
զոր ուխտեաց ած̃ ընդ հարս ձեր, և ասէ
ցաբրահամ. ՚Ի զաւակի քում օրհնեսցին
26 ամ̃ ազգք երկրի: Ձեզ նախ յարոյց ած̃
զորդի իւր, և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ ՚ի
դառնալ ձեզ իւրաքանչիւր ՚ի չարեաց ձերոց:

ԳԼ. Դ.

1 Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովր-
դեանն, հասին ՚ի վերայ նց̃ քահանայա-
պետքն և իշխանք տաճարին՝ և սադուկե-
2 ցիքն: Զայրագնեալք վասն ուսուցանելոյ
նց̃ զժողովուրդն՝ և պատմելոյ յն̃իւ զյարու-
3 թին մեռելոց: Արկեցին ՚ի նս̃ զձեռս իւ-
րեանց. և եդին զնոսա ՚ի բանտի մինչև ՚ի
4 վաղիւն, զի էր ը̃ երեկս: Իսկ բազումք
՚ի լսողաց բանին՝ հաւատացին. և եղև թիւ
5 մարդկան իբրև հազարաց հնգից: Եւ
եղև ՚ի վաղիւ անդր՝ ժողովել նց̃ զիշխանսն

Digitized by Google

և զերիցունս և զդպիրսն յե՜մ. Եւ զԱննա 6
քահանայապետ՝ և զԿայիափա, և զՅով-
հաննէս և զԱղեքսանդրոս, և որք միան-
գամ էին յազգէ քահանայութեն: Եւ 7
կացուցեալ զնս՛ ՚ի մէջ՝ հարցանէին. Որո՞վ
զօրութը կա՛մ որո՞վ անուամբ արարէք դուք
զայս: Յայնժամ պետրոս լցեալ հոգւով 8
սրբով՝ ասէ ցնս. Իշխանք ժողովրդեանն և
երիցունք Իղի, Եթէ արժան ինչ իցէ դա- 9
տել զմեզ այսօր վասն երախտեաց առն միոյ
տկարի, որով սա բժշկեցաւ: Յայտնի լի- 10
ցի ամենեցուն ձեզ՝ և ա՜մ ժողովրդեանդ
Իղի, զի յանուն յա՜ի քս՜ի նազովրացւոյ՝ զոր
դուքն խաչեցէք՝ զոր ա՜ծ յարոյց ՚ի մեռե-
լոց, նովաւ սա կայ աւասիկ առաջի ձեր ող-
ջացեալ: Նա է վէմն անարգեալ ՚ի ձէնջ 11
շինողաց, որ եղև գլուխ անկեան: Եւ չիք 12
այլով ուիք փրկութի. զի և ոչ անուն այլ
գոյ ՚ի ներքոյ երկնից տուեալ ՚ի մարդիկ
որով արժան իցէ կեալ մեզ: Հայեցեալ 13
՚ի համարձակութին պետրոսի և յովհան-
նու, և ՚ի վերայ հասեալ՝ թէ արք տգէտք
և առանց դպրութե են, զարմանային.
զի ճանաչէին զնս՛ թէ ը՜ն յս՜ի էին: Եւ 14
զայրն ևս տեսանէին զբժշկեալն՝ զի կայր
ընդ նոսա, և ոչինչ կարէին տալ պատաս-
խանի: Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս 15

Digitized by Google

քան զատեանն ելանել, խորհեցան ընդ մի–
16 մեանս, Եւ ասեն. Զինչ արարցուք ա–
րանցս այսոցիկ. զի երեւելի նշան եղեւ 'ի ձեռն
սոցա, ամ իսկ բնակչաց Եէմի յայտ է, եւ ոչ
17 կարեմք ուրանալ: Այլ զի մի' առաւել
ճարակեսցի 'ի ժողովուրդն, սպառնասցուք
նոցա՝ մի' եւս խօսել յանունն յայն մի' ումեք
18 'ի մարդկանէ: Եւ կոչեցեալ զնոսա պատուի–
րեցին ամենեւին մի' խօսել՝ եւ մի' ուսուցանել
19 յանուն յսի: Իսկ պետրոս եւ յովհաննէս
պատասխանի ետուն՝ եւ ասեն ցնոսա, Եթէ
արժա՞ն իցէ առաջի այ ձեզ լսել առաւել
20 քան այ, ընտրեցէք: Այլ մեք ոչ կարեմք՝ զոր
21 տեսաքն եւ լուաք՝ չխօսել: Նոքա սպառնա–
ցեալ արձակեցին զնոսա, եւ ոչինչ գտեալ՝ թէ
ո՞րպէս պատուհասեսցեն զնոսա վն ժողովր–
դեանն. զի ամենեքեան փառաւոր առնէին
22 զած՝ վն իրացն եղելոց: Զի ամաց էր այրն՝
աւելի քան զքառասուն, յորոյ վր եղեւ
23 նշանս այս բժշկութե: Եւ անտի արձակեալ՝
եկին առ իւրեանսն, եւ պատմեցին՝ որչափ
ինչ ասացին ցնոսա քահանայապետքն եւ երի–
24 ցունքն: Եւ նք լուեալ ամբարձին զձայնս
իւրեանց առ ած՝ եւ ասեն: Դու տր ած՝ որ
արարեր զերկինս եւ զերկիր՝ զծով եւ զամ
25 որ 'ի նս: Որ 'ի բերանոյ հօր մերոյ դաւ–
թի ծառայի քո՝ 'ի ձեռն հոգւոյն սբյ ասա–

Digitized by Google

ցեր*, զմէ՞ խռովեցան հեթանոսք՝ և ժողո-
վուրդք խորհեցան ՚ի սնոտիս ։ Յանդիման 26
եղեն թագաւորք երկրի, և իշխանք ժողո-
վեցան ՚ի միասին վ՟ն տ՟ն և վասն օծելոյ ն՟ր ։
Ժողովեցան արդարև ՚ի քաղաքիս յայս- 27
միկ ՚ի վերայ ս՟բյ որդւոյ քո յ՟սի՝ զոր օծերն,
Հերովդէս և պոնտոս պիղատոս՝ ազգօք և
ժողովրդովք ի՟լի, Առնել՝ որչափ ձեռն քո 28
և կամք յառաջագոյն սահմանեցին լինել ։
Եւ արդ տ՟ր՝ հայեաց ՚ի սպառնալիս ն՟ց, և 29
տո՛ւր ծառայից քոց ա՟մ համարձակու՟թբ խօ-
սել զբանն քո ։ ՚Ի ձգել զձեռն քո ՚ի բժշ- 30
կութիւն, և նշանս և արուեստս՝ լինել ա-
նուամբն ս՟բյ որդւոյ քո յ՟սի ։ Եւ մինչ կային 31
նոքա յաղօթս՝ շարժեցաւ տեղին յորում
էին ժողովեալ, և լցան ամենեքին հոգւով
սրբով. և խօսէին զբանն ա՟յ համարձա-
կու՟թբ ։ Եւ բազմութե՟ն հաւատացելոցն 32
էր սիրտ և անձն մի. և ոչոք ՚ի նոցանէ ասէր
զընչից իւրոց թէ իւր իցէ. այլ էր ն՟ց ա՟մ
ինչ հասարակաց ։ Եւ զօրու՟թբ բազմաւ 33
տային վկայու՟թի առաքեալքն զյարու՟թն
տ՟ն յ՟սի ք՟սի. և շնորհք մեծամեծք էին ՚ի վ՟ր
ամենեցուն ն՟ց ։ Եւ ո՛չ ոք կարօտէր ՚ի ն՟ս, զի 34

---

* ՚Ի Յոյնն, Որ ՚ի բերանոյ դաւթի ծա-
ռայի քո ասացեր ։

որ միանգամ տեարքն էին գեղից կմ ապա-
րանից՝ վաճառէին և բերէին զգինս վաճա-
35 ռելոցն ։ Դնէին առ ոտս առաքելոցն . և
բաշխէին իւրաքանչիւր՝ որպէս ումեք պիտոյ
36 ինչ լինէր ։ Յովսէփ՝ որ կոչեցաւն բառ-
նաբաս յառաքելոց անտի, որ թարգմանի՝
որդի մխիթարութե . ղևտացի՝ յազգէ կիպ-
37 րացի ։ Նորա գիւղ, վաճառեաց և ե-
բեր զգինսն՝ եդ առ ոտս առաքելոցն ։

ԳԼ. Ե ։

1 Եւս այր ոմն անանիա անուն, հանդերձ
կնաւ իւրով սափիրաւ վաճառեաց ագա-
2 րակ . Եւ խորեաց ՚ի գնոց անտի՝ գիտելով
և կնոջն . և եբեր մասն ինչ՝ եդ առ ոտս առա-
3 ռաքելոցն ։ Ասէ պետրոս . Անանիա՛ ընդէ՞ր
ելից սատանայ զսիրտ քո՝ ստել քեզ հոգ-
4 ւոյն սրբոյ, և խորել ՚ի գնոց գեղջն ։ Ոչ
ապաքէն մինչ կայրն՝ քո էր, և ՚ի վաճառելն՝
ընդ քո իշխանութբ էր . զի՞ է զի եդիր ՚ի
սրտի քում զիրս զայս . ոչ ստեցեր մարդկան,
5 այլ այ ։ Եւ լուեալ անանիա զբանս զայ-
սոսիկ, անկաւ՝ և եհան զոգի . և եղև ահ
մեծ ՚ի վերայ ամենեցուն՝ որ լուանն զայն ։
6 Յոտն կացին երիտասարդքն՝ և ամփոփե-
7 ցին զնա, և տարան թաղեցին ։ Եւ եղև
իբրև ժամք երեք անցին՝ և կին նր ոչ գի-

տէր զինչ եղեալն էր, եմուտ 'ի ներքս։
Պատասխանի ետ նմա պետրոս և ասէ. 8
Ասա՛ դու ինձ թէ այնչափի՞ գնոց զգեօղն վա-
ճառեցիք. և նա ասէ. Այո՛ այնչափ։ Եւ 9
ասէ ցնա պետրոս։ Զի՞ է զի միաբանեցայք
դուք փորձել զհոգին տն. ահա ոտքն որ
թաղեցին զայրն քո 'ի դրան, հանցեն և
զքեզ։ Եւ անկաւ անդէն առ ոտս նորա՛ և 10
եհան զոգի, մտին երիտասարդքն գտին
զնա մեռեալ, և հանին թաղեցին առ առն իւ-
րում։ Եւ եղև երկիւղ մեծ 'ի վր̅ ամ̅ եկեղե- 11
ցւոյն, և 'ի վր̅ ամենեցուն որ լուան զայն։
Եւ 'ի ձեռս առաքելոցն լինէին նշանք և 12
արուեստք բազումք 'ի ժողովրդեանն. և
էին միաբան ամենեքեան 'ի սրահին սողով-
մոնի։ Եւ յայլոց անտի ոչ ոք իշխէր մեր- 13
ձենալ առ նս. այլ յարգէր զնս ժողովուր-
դքն։ Եւ առաւել ևս յաւելուին հաւա- 14
տացեալքն 'ի տր, բազմութի արանց և կա-
նանց։ Մինչև 'ի հրապարակսն հանել 15
զհիւանդս, և դնել պատգարակօք և մահճօք
իւրեանց, զի ի̅ անցանելն պետրոսի գոնէ
հովանի նր̅ հասցէ ումեք 'ի նոցանէ։ Եւ 16
ժողովէր բազմութի շուրջ 'ի քաղաքաց ան-
տի յեէմ, բերէին զհիւանդս և զնեղեալս
յայսոց պղծոց. Որք և բժշկէին ամենե-
քեան։ Յարուցեալ քահանայապետն, 17

եւ ամենեքին որ ընդ նմա՝ եւ աղանդ սադու-
18 կեցւոց՝ լցան նախանձու: Այլ արկին ըզ
ձեռս յառաքեալսն, եւ եդին զնս հրապարա-
19 կաւ 'ի բանտի: Ապա հրեշտակ տն գի-
շերի եբաց զդուրս բանտին, եւ հանեալ
20 զնոսա՝ ասէ. Գնացէք՝ կացէք 'ի տաճարին,
եւ խօսեցարո՛ւք ընդ ժողովրդեանն զամ պատ-
21 գամս կենացս այսոցիկ: Այլ իբրեւ լուան,
մտին ընդ առաւօտն 'ի տաճարն՝ եւ ուսուցա-
նէին. Եկն քահանայապետն՝ եւ որ ընդ նմա,
կոչեցին միաբան զատեանն՝ եւ զամ ծերա-
կոյտ որդւոցն Իէլի. եւ առաքեցին 'ի բանտն
22 ածել զնս: Այլ իբրեւ եկին սպասաւորքն՝
ո՛չ գտին զնս 'ի բանտին. դարձեալ անդրէն
23 պատմեցին, Այլ ասեն. թէ Զբանտն գը-
տաք փակեալ ամ զգուշութբ, եւ զպահա-
պանսն՝ զի կային առ դրանն. բացաք՝ եւ 'ի
24 ներքս զոք ոչ եւ'ս գտաք: Իբրեւ լուան ըզ
բանս զայս* իշխանք տաճարին եւ քահանայա-
պետքն՝ հիանային վնց, թէ զի՞նչ ար-
25 դեօք լինիցի այն: Այլ եկն ոմն պատմեաց
նոցա, թէ Ահա արքն զորս եդիք 'ի բանտի
կան 'ի տաճարին, եւ ուսուցանեն զժողո-
26 վուրդն: Յայնժամ երթեալ իշխանն սպա-
սաւորօքն հանդերձ ած զնս ոչ բռնութբ.

---

* Ի Յոյնն, Քահանայքն եւ իշխանք:

քանզի երկնչէին ՚ի ժողովրդենէն՝ զի մի՛
քարկոծեսցին։ Եւ ածեալ զնո̃ կացուցին 27
յատենի. եհարց ցնո̃ քահանայապետն, Եւ 28
ասէ. Ո՞չ պատուիրելով պատուիրեցաք
ձեզ՝ մի՛ ուսուցանել յանունն յայն. եւ արդ՝
ահաւասիկ լցէք զեէ̃մ ուսմամբ ձերով, եւ
կամիք ածել ՚ի վե̃ր մեր զարիւն զառն զայնո-
րիկ։ Պատասխանի ետ պետրոս եւ այլ ա- 29
ռաքեալքն եւ ասեն. Հնազանդել պարտ է
ա̃յ առաւել՝ քան մարդկան։ Ա̃ծ հարցըն 30
մերոց յարոյց զյս̃՝ զոր դուք սպանիք կա-
խեալ զփայտէ։ Զնա ա̃ծ առաջնորդ եւ 31
փրկիչ բարձրացոյց աջով իւրով տալ ա-
պաշխարութի̃ իլի̃ եւ թողութիւն մեղաց։
Եւ մեք եմք վկայք բանիցս այսոցիկ, եւ 32
հոգին ս̃բ՝ զոր ետ ա̃ծ հնազանդելոց իւ-
րոց։ Եւ նոքա իբրեւ լուան, առատա- 33
նային՝ եւ խորհէին սպանանել զնոսա։ Յա- 34
րուցեալ ո̃մն ՚ի մէջ ատենին փարիսեցի̃
որում անուն էր գամաղիէլ, օրէնսուսոյց՝
պատուական ա̃մ ժողովրդեանն. Հրա-
մայեաց սակաւիկ մի զարսն արտաքս տա-
նել։ Եւ ասէ ցնո̃. Արք իէլացիք, հայե- 35
ցարո՛ւք ՚ի ձեզ վասն արանցս այսոցիկ՝ զի̃նչ
արժան իցէ գործել։ Յառաջ քան զա- 36
ւուրս զայսոսիկ յարեաւ թեւդաս՝ ասել
զանձնէ, թէ իցէ ո̃մն. յոր անկան արք թը-

Digitized by Google

ւով իբրև չորեք հարիւր · որ սպանաւ՝ և
ամենեքեան որ միաբան էին ընդ նմա , քակ-
37 տեցան՝ և եղեն յոչինչ ։ Յետ նր̅ յարեաւ
Յուդա գալիլեացի՝ յաւուրս աշխարհագ-
րին · և ապստամբեցոյց ժողովուրդ բազում
զհետ իւր · և նա կորեաւ՝ և ամենեքեան որ
38 նմայն հաւանեալ էին , ցրուեցան ։ Եւ
զարդիս ասեմ ձեզ · ’Ի բաց կացէք յարանցդ
յայդցանէ՝ և թո՛յլ տուք դոցա · զի թէ ’ի
մարդկանէ իցէ խորհուրդդ այդ կամ՝ գործդ՝
39 քակտեսցի ։ Ապա թէ յա̅յ է՝ ոչ կարէք
քակտել զդոսա · գուցէ և ա̅ծամարտք գը-
40 տանիցիք ։ Հաւանեցան նմ̅ · և կոչեցեալ
զառաքեալսն՝ գան հարին , և պատուիրե-
ցին մի՛ ևս խօսել յանուն յս̅ի · և արձակե-
41 ցին զնս̅ ։ Եւ նոքա գնացին խնդալով
յերեսաց ատենին , զի վս̅ անուան տ̅ն ար-
42 ժանի եղեն անարգելոյ ։ Եւ զա̅մ օր ’ի
տաճարին և տանին ոչ դադարէին ուսու-
ցանել՝ և աւետարանել զյս̅ք̅ս ։

ԳԼ. Զ.

1 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ’ի բազմանալ աշա-
կերտացն՝ եղև տրտունջ յունաց առ
հեբրայեցիսն · զի արհամարհեալ լինէին ’ի
պաշտամանն հանապազորդ այրիք նոցա ։
2 Կոչեցին երկոտասանքն զբազմութիւն աշա-

Digitized by Google

կերտացն՝ և ասեն. Ո՛չ է հաճոյ մեզ թո-
ղուլ զբանն այ՟ և պաշտել զսեղանս։ Ընտ- 3
րեցէք եղբարք՝ վկայեալս 'ի ձէնջ արս եօ-
թըն՝ լիս հոգւով սրբով և իմաստութ՟բ.
զորս կացուսցուք 'ի վերայ պիտոյիցս այսո-
ցիկ. Եւ մեք աղօթից և պաշտաման և 4
բանին* հպատակ լիցուք։ Եւ հաճոյ թը- 5
ւեցաւ բանն առաջի ա՟մ բազմութեանն, և
ընտրեցին զստեփաննոս՝ այր լի հաւատովք
և հոգւով սրբով, և զփիլիպպոս, և զպրոքո-
րոն, և զնիկանովրա, և զտիմոնիա, և զպար-
մենա, և զնիկողայոս զեկն անտիոքացի։
Զորս կացուցին առաջի առաքելոցն. և 6
աղօթս արարեալ՝ եդին 'ի վերայ նց՟ զձեռս։
Եւ բանն այ՟ աճէր. և բազմանայր թիւ 7
աշակերտացն յոյժ յեէ՟մ. և բ՟զմ ժո-
ղովք 'ի քահանայիցն անսային հաւատոցն։
Ստեփաննոս՝ այր լի շնորհօք և զօրութ՟բ, 8
առնէր արուեստս և նշանս մեծամեծս 'ի
ժողովրդեանն։ Յարեան ոմանք 'ի ժողո- 9
վըրդեանէն, որ կոչէր լիբէացւոց՝ և կիւրե-
նացւոց՝ և աղէքսանդրացւոց՝ և որ 'ի կիւ-
լիկեցւոց՝ և յասիայ, վիճել ը՟ ստեփաննո-
սի. Եւ ոչ կարէին զդէմ ունել իմաստու- 10
թեանն և զհոգւոյն, որով խօսէր։ Յայն- 11

* 'Ի Յոյնն. Եւ պաշտաման բանին։

ժամ հրապուրեցին արս ոմանս ասել, թէ
Լուաք զդորա խօսել բանս հայհոյութե՛ 'ի
12 Մովսէս և յԱծ ։ Եւ խռովեցին զժողովուր-
դըն և զերիցունս և զդպիրսն. և հասեալ 'ի
վե՛ յափշտակեցին զնա՝ և ածին յատեան ։
13 Եւ կացուցին վկայս սուտս՝ որ ասէին,
Այրս այս ոչ դադարէ խօսել բանս հայհոյու-
14 թե՛ զտեղւոյն սրբոյ՝ և զօրինացն ։ Լուաք
'ի դմանէ զի ասէր, թէ Յս՛ Նազովրեցի՛ նա
քակեսցէ զտեղիս զայս, և փոխեսցէ զօ-
15 րէնս՝ զոր ետ մեզ Մովսէս ։ Եւ հայեցեալ
'ի նա ամենեցուն՝ որ նստէին յատենին,
տեսին զերեսս նո՛ իբրև զերեսս հրեշտակի ։

ԳԼ. Է.

1 Ասէ քահանայապետն թէ Արդարև այդ
2 այդպէ՞ս իցէ ։ Եւ նա ասէ. Արք եղ-
բարք և հարք՝ լուարուք ինձ ։ Ած՛ փառաց
երևեցաւ հօր մերում Աբրահամու մինչ-
դեռ 'ի Միջագետս էր, մինչչև բնակեցու-
ցեալ էր զնա 'ի Խառան. և ասէ ցնա ։
3 Ել յերկրէ քումմէ և յազգէ քումմէ,
4 և եկ յերկիր՝ զոր ցուցից քեզ ։ Յայնժամ
ելեալ յերկրէն քաղդէացւոց բնակեցաւ 'ի
Խառան, և անտի յետ մեռանելոյ հօր նո-
րա՝ փոխեաց, և պանդխտեցոյց զնա յերկ-
րիս յայսմիկ, յորում դուք այժմ բնակեալ

էք։ Եւ ոչ ետ նմա ժառանգութի՛ 'ի սմա, 5
եւ ոչ քայլ մի ոտին. եւ խոստացաւ տալ նմա
զսա 'ի բնակութի՛, եւ զաւակի նր̃ յետ նր̃,
մինչ ոչ գոյր նորա որդի։ Խօսեցաւ ա̃ծ 6
այսպէս, թէ Եղիցի զաւակ նր̃ պանդուխտ
յօտար երկրի. եւ ծառայեցուսցեն զնա՝ եւ
չարչարեսցեն ամս չորեք հարիւր։ Եւ 7
զազգն՝ որում ծառայեսցեն, դատեցայց ես
ասէ ա̃ծ. եւ յետ այսորիկ ելցեն՝ եւ պաշտես-
ցեն զիս 'ի տեղւոջս յայսմիկ։ Եւ ետ 8
նմա ուխտ թլփատութե̃. եւ այպա ծնաւ
զիսահակ, եւ թլփատեաց զնա յաւուր ու-
թերորդի. եւ իսահակ զյակովբ. եւ յա-
կովբ զերկոտասան նահապետսն։ Եւ նա- 9
հապետքն նախանձեալ ընդ յովսեփայ՝ վա-
ճառեցին յեգիպտոս. եւ էր ա̃ծ ընդ նմա։
Եւ փրկեաց զնա յա̃մ նեղութե̃ց նր̃, եւ 10
ետ նմա շնորհս եւ իմաստութի̃ առաջի փա-
րաւոնի արքային եգիպտացւոց. եւ կացոյց
զնա իշխան եգիպտացւոցն՝ եւ ա̃մ տանն նո-
րա։ Եւ եկն սով յա̃մ երկիրն եգիպտո- 11
սի, եւ 'ի քանան նեղութի̃ մեծ. եւ ոչ գտա-
նէին կերակուր հարքն մեր։ Եւ լուեալ 12
յակովբայ թէ գտանի կերակուր յեգիպ-
տոս՝ առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն
Եւ յերկրորդումն ետ ծանօթս յովսէփ 13
եղբարց իւրոց. եւ յայտնի եղեւ ազգն նորա

Digitized by Google

14 փարաւոնի ։ Առաքեաց յովսէփ և կո-
չեաց զյակովբ զհայր իւր, և զա̃մ ազգա-
15 տոհմն՝ ոգիս եօթանասուն և հինգ ։ Եւ
էջ յակովբ յեգիպտոս՝ և վախճանեցաւ
16 ինքն և հարքն մեր ։ Եւ փոխեցան ՚ի սիւ-
քեմ, և եդան յայրին, զոր ստացաւ աբ-
րահամ գնոց արծաթոյ յորդւոցն եմովրայ՝
17 ՚ի սիւքեմ ։ Իբրև մերձեցաւ ժամանակ
աւետեացն՝ զոր խոստացաւ Ա̃ծ աբրահա-
մու, աճեաց ժողովուրդն՝ և բազմացաւ
18 յեգիպտոս ․ Մինչև յարեաւ այլ թագա-
ւոր յեգիպտոս, որ ոչ ճանաչէր զյովսէփ ։
19 Նա հնարեցաւ ազգին մերում, և չար-
չարեաց զհարսն մեր առնել ընկեցիկ զմ
20 մանկունս նոցա՝ զի մի՛ ապրեսցին ։ Յո-
րում ժամանակի ծնաւ և մովսէս՝ և էր կայ-
տառ առաջի Ա̃յ ․ որ և սնաւ ՚ի տան հօր իւ-
21 րոյ ամիսս երիս ։ Եւ յընկեցիկն առնել
զնա՝ եբարձ զնա դուստր փարաւոնի, և
22 սնոյց զնա իւր յորդեգիրս ։ Եւ վարժե-
ցաւ մովսէս ա̃մ իմաստութ̃ եգիպտացւոցն ․
և էր զօրաւոր բանիւք և գործովք իւրովք ։
23 Իբրև լցաւ նր̃ քառասնամեայ ժամանակ,
անկաւ ՚ի սիրտ նր̃ շրջել զեղբարբքն իւ-
24 րովք՝ զորդւովքն ի̃ղի ։ Եւ տեսեալ զոմ̃
զրկեալ՝ զչարեցաւ, և խնդրեաց զվրէժ զըր-
25 կելոյն՝ սպանեալ զեգիպտացին ։ Զմտաւ

ածէր թէ իմացին եղբարք նորա․ զի Ած ՚ի
ձեռն նր տալոց էր զփրկութի նց․ և նոքա
ոչ իմացան։ Այլ ՚ի վաղիւ անդր երեւեցաւ 26
նց մինչդեռ մարտնչէին՝ և վարեաց զնոսա ՚ի
խաղաղութի․ ասէ, Ա՛րք՝ եղբարք էք, ընդէ՞ր
զրկէք զմիմեանս։ Իսկ որ զրկէր զընկերն, 27
մերժեաց զնա՝ և ասէ․ Ո՞ կացոյց զքեզ իշխան
և դատաւոր ՚ի վերայ մեր։ Մի՞թէ սպա- 28
նանե՞լ կամիցիս զիս՝ զոր օրինակ սպաներ
երէկ զեգիպտացին։ Այլ փախեաւ Մովսէս 29
՚ի բանիցս յայսցանէ, և եղև պանդուխտ
յերկրին Մադիամու․ ուր ծնաւ երկուս որ-
դիս։ Այլ ՚ի կատարել ամացն քառասնից, ե- 30
րեւեցաւ նմ՝ յանապատի լերինն սինայ հրեշ-
տակ տն ՚ի բոց հրոյ մորենւոյն։ Այլ Մով- 31
սէսի տեսեալ՝ զարմացաւ ընդ տեսիլն, և ՚ի
մատչելն նր նշմարել՝ եղև ձայն տն։ Ես 32
եմ Ած հարց քոց, Ած աբրահամու՝ և սա-
հակայ՝ և յակոբայ․ և զահի հարեալ Մով-
սէս՝ ոչ իշխէր հայել։ Այլ ասէ ցնա տր․ 33
Ո՛յծ զկօշիկս ոտից քոց, զի տեղիդ՝ յորում
դուդ կացեր՝ երկիր սր է։ Տեսանելով 34
տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ՝ որ
յեգիպտոս, և լուայ հեծութե նց՝ և իջի
փրկել զնս․ և արդ՝ եկ առաքեցից զքեզ
յեգիպտոս։ Զայն Մովսէս՝ զոր ուրացանն 35
և ասեն, Ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և դատա-
ւոր ՚ի վր մեր․ զնա Ած իշխան և փրկիչ ա-

ռաքեաց 'ի ձեռն հրեշտակին, որ երևեցաւ
36 նմա 'ի մորենւոջն ։ Նա եհան զնոսա՝ ա-
րարեալ նշանս և արուեստս յերկրին եգիպ-
տացւոց՝ և 'ի կարմիր ծովուն, և յանապա-
37 տին՝ ամս քառասուն ։ Սա է մովսէս, որ
ասաց ցորդիսն Իէլի · Մարգարէ յարուցէ
ձեզ տ͞ր ա͞ծ ձեր յեղբարց ձերոց իբրև զիս,
38 նմա լուիջիք ։ Սա է որ եղև յեկեղեց-
ւոջն՝ յանապատին ընդ հրեշտակին, որ խօսե-
ցաւ ընդ նմա 'ի լերինն սինայ՝ և ընդ հարսն
մեր · որ ընկալաւ զպատգամս կենդանիս՝
39 տալ մեզ ։ Որում ոչ կամեցան հնազանդ
լինել հարքն մեր · այլ մերժեցին՝ և դար-
40 ձան սրտիւք իւրեանց յեգիպտոս ։ Եւ
ասեն ցահարոն · Արա՛ մեզ աստուածս, որ
երթիցեն առաջի մեր · զի մովսէսն այն՝ որ
եհան զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց, ոչ գի-
41 տեմք զի՛ եղև նմա ։ Եւ արարին յաւուր-
սն յայնոսիկ որթ, և մատուցին զոհս կռ-
ոց, և ուրախ լինէին 'ի գործս ձեռաց իւր-
42 եանց ։ Դարձոյց ա͞ծ՝ և մատնեաց զն͞ս 'ի
պաշտօն զօրուն երկնից · որպէս և գրեալ
է 'ի գիրս մարգարէից · Միթէ զոհս և պա-
տարագս մատուցէ՞ք ինձ զամս քառասուն
43 յանապատին՝ տունդ Իէլի ։ Եւ առէք
զխորանն մողոքայ, և զաստղն աստուծոյն
հռեմփայ, զպատկերսն զոր արարէք երկիր-

պագանել նոցա. և փոխեցից զձեզ յայն
կողմն բաբելացւոց: Խորանն վկայութեան 44
էր ընդ հարսն մեր յանապատին. որպէս հրա-
ման ետ՝ որ խօսէրն ընդ Մովսեսի, առնել զայն
ըստ օրինակին զոր ետես: Զոր և ընկա- 45
լեալ բերին հարքն մեր հանդերձ յեսուաւ
՚ի վիճակ ազգացն, զորս մերժեաց ա̃ծ յերե-
սաց հարցն մերոց, մինչև յաւուրս դաւթի.
Որ եգիտ շնորհս առաջի ա̃յ, և խնդրեաց 46
գտանել զյարկս ա̃յ յակովբայ: Նաև սո- 47
ղոմոն շինեաց նմ̃ տուն: Այլ ո՛չ եթէ 48
բարձրեալն ՚ի ձեռագործ տաճարս բնակէ.
այլ ո՛պ մարգարէն ասէ. Երկինք աթոռ 49
իմ են, և երկիրս պատուանդան ոտից ի-
մոց. Ո՞րպիսի տուն շինեցիք ինձ ասէ տ̃ր.
կամ զի՞նչ տեղի հանգստեան իմոյ. Ո՞չ 50
ձեռն իմ արար զայս ա̃մ: Խստապարա- 51
նո՛ցք և անթլփատք սրտիւք և ականջօք,
դո՛ւք հանապազ հոգւոյն սր̃բ հակառակ
կայք. որպէս հարքն ձեր, և դուք: Զո՞ ՚ի 52
մարգարէիցն ո՛չ հալածեցին հարքն ձեր. և
սպանին զայնոսիկ՝ որ յառաջագոյն պատմե-
ցին վասն գալստեան արդարոյն, որոյ դուք
այժմ մատնիչք և սպանողք եղէք. Որք ա- 53
ռիք զօրէնս ՚ի հրամանս հրեշտակաց, և ո՛չ
պահեցիք: Եւ լուեալ զայս՝ զայրանային 54
՚ի սիրտս իւրեանց, և կրճտէին զատամունս

Digitized by Google

55 ՚ի վ̃ր ն̃ր։ Եւ նա էր լի հոգւով սրբով․
հայեցաւ յերկինս՝ եւ ետես զփառս ա̃յ, եւ
զՅ̃ս՝ զի կայր ընդ աջմէ ա̃յ․ եւ ասէ, Ահա
տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ եւ զՈրդի մար-
56 դոյ զի կայ ընդ աջմէ ա̃յ։ Աղաղակեալ
՚ի ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւրեանց, եւ
57 դիմեցին առ հասարակ ՚ի վ̃ր նորա։ Եւ
հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին․
եւ վկայքն դնէին զձորձս իւրեանց առ ոտս
58 երիտասարդի միոջ՝ որ կոչէր Սաւուղ։ Եւ
քարկոծ առնէին զստեփաննոս, որ կար-
դայր եւ ասէր․ Տէր Յ̃ս ընկա՛լ զոգի իմ։
59 Եդ ծունր՝ աղաղակեաց ՚ի ձայն բարձր․
Տէ՛ր՝ մի՛ համարիր դոցա զայս մեղս․ եւ զայս
իբրեւ ասաց՝ ննջեաց․ եւ սօղոս էր կամակից
սպանմանն ն̃ր։

ԳԼ․ Ը։

1 Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ
՚ի վերայ եկեղեցւոյն յԵրուսաղէմ․ եւ ամենե-
քեան ցրուեցան ՚ի գեօղս Հրէաստանի եւ ՚ի
2 սամարիա՝ բաց յառաքելոցն։ Եւ բար-
ձին զստեփաննոս՝ արք երկիւղածք՝ եւ ա-
3 րարին կոծ մեծ ՚ի վերայ նորա։ Բայց
սօղոս վնասակար էր եկեղեցւոյն․ ՚ի տու-
նս տունս մտանէր, քարշէր զարս եւ ըզ
4 կանայս՝ մատնէր ՚ի բանտ։ Եւ սփռեալ-

քըն՝ շրջէին աւետարանէին զբանն ։ Իսկ 5
փիլիպպոս իջեալ 'ի քաղաքն սամարացւոց
քարոզէր նոցա զՔս ։ Ունկն դնէին ժողո- 6
վուրդքն բանիցն փիլիպպոսի միաբան՝ 'ի
լսելն նոցա և 'ի տեսանել զնշանսն, զոր առ-
նէր ։ Զանզի բազումք որ ունէին զայսս 7
պիղծս՝ աղաղակէին 'ի ձայն մեծ, և ելա-
նէին ։ Եւ բազում անդամալոյծք և կաղք 8
բժշկէին ։ Եւ եղև ուրախութի մեծ 'ի 9
քաղաքին յայնմիկ։ Այր ոմն անուն սիմովն՝
յառաջագոյն էր 'ի քաղաքին. մոգ էր, և
ապշեցուցանէր զազգն սամարացւոց. ասել
զանձնէ՝ թէ իցէ մեծ ոմն ։ Որ հայէին 10
ամենեքին 'ի փոքուէ մինչև 'ի մեծամեծս,
և ասէին. Սա է զօրութի այ, որ կոչի մեծ ։
Հայէին 'ի նա վն բազում ժամանակաց 11
մոգութեքն ապշեցուցանելոյ զնն ։ Բայց 12
յորժամ հաւատացին փիլիպպոսի. որ աւե-
տարանէր վն արքայութեն այ, և անուանն
յնի քնի, մկրտէին ամենեքեան արք և կա-
նայք ։ Այլ և ինքն սիմոն հաւատաց, և 13
մկրտեալ կանխէր առ փիլիպպոս, տեսեալ
զնշանսն և զմեծամեծ զօրութիւնսն որք լի-
նէին, զարմանայր ։ Իբրև լուան՝ որ 14
յերէմ առաքեալքն էին, թէ և 'ի սամա-
րիա ընկալան զբանն այ, առաքեցին առ նն
զպետրոս և զյովհաննէս ։ Որք իջեալ կա- 15

Digitized by Google

ցին յաղօթս 'ի վր՟ նոցա, որպ՟ զի առցեն զՀո-
16 գին Սբ՟ ։ Զի ցայնժամ չև և՛ս էր և ոչ 'ի վր՟
միոյ նց՟ հասեալ ։ բայց միայն մկրտեալք էին
17 յանուն տն՟ յի՟ ։ Յայնժամ եդին զձեռս
18 'ի վր՟ նց՟ և առնուին Հոգի Սբ՟ ։ Տեսեալ
սիմոնի՝ թէ ձեռն 'ի վր՟ դնելով առաքելոցն՝
տուեալ լինի հոգին Սբ՟, մատոյց նց՟ ինչս՝ և
19 ասէ ։ Տո՛ւք և ինձ զիշխանութի՟ս զայս, զի
յոյր վերայ դնիցեմ զձեռս՝ առցէ Հոգի Սբ՟ ։
20 Իսկ պետրոս ասէ ցնա ։ Արծաթ քո ընդ քեզ
լիցի 'ի կորուստ, զի զպարգևսն այ՟ համա-
21 րեցար ընչիւք ստանալ ։ Ոչ գոյ քեզ մասն
և վիճակ 'ի բանիդ յայդմիկ ։ քանզի սիրտ
22 քո ոչ է ուղիղ առաջի այ՟ ։ Ապաշաւեա՛
դու 'ի չարեացդ քոց յայդցանէ, և աղաչեա՛
զտր՟ ։ թերևս թողութի՟ լիցի քեզ 'ի մեղմև
23 խորհրդոց սրտի քո ։ Քանզի 'ի դառնու-
թի՟ մաղձի, և 'ի կնճիռն անիրաւութե՟ տե-
24 սանեմ զքեզ ։ Պատասխանի ետ սիմոնն
և ասէ ։ Աղաչեցէք դուք վս՟ իմ զտր՟, զի մի՛
ինչ եկեսցէ 'ի վր՟ իմ՝ յորոց դուքդ ասա-
25 ցէք ։ Իսկ նք՟ եդեալ զվկայութի՟ խօսեցան
զբանն այ՟, և դարձան յեմ՟ ։ և 'ի բազում
գեօղս սամարացւոցն աւետարանէին ։
26 Հրեշտակ տն՟ խօսեցաւ ընդ փիլիպպոս և
ասէ ։ Արի և գնա՛ դու 'ի կողմն հարաւոյ՝
ը՟ ճանապարհ որ իջանէ յեմ՟ 'ի գազա ։

զի այս է անապատ: Եւ յարուցեալ գնաց. 27
Եւ ահաւասիկ այր մի եթեովպացի, ներ-
քինի հզօր՝ կանդակայ տիկնոջ եթեովպա-
ցւոց. որ էր ՚ի վր̃ ա̃մ գանձուց նորա. որ ե-
կեալ էր երկիրպագանել յե̃մ. Եւ էր 28
անդրէն դարձեալ, և նստեալ ՚ի կառս իւ-
րում՝ ընթեռնոյր զմարգարէն զեսայի.
Ասէ հոգին ցփիլիպպոս. Մատի՛ր և յա- 29
րեա՛ց ՚ի կառսդ յայդոսիկ: Եւ ընթա- 30
ցեալ փիլիպպոսի՝ լսէր զի ընթեռնոյր զեսայի
մարգարէ, և ասէ. Գիտիցե՞ս արդեօք՝ զոր
ընթեռնուցուդ: Եւ նա ասէ՝ Զիա՞րդ 31
կարիցեմ, թէ ոք ոչ առաջնորդեսցէ ինձ.
և աղաչեաց զփիլիպպոս ելանել նստել ընդ
նմա: Եւ գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռնոյր՝ 32
էր այս. Իբրև զոչխար ՚ի սպանդ վարե-
ցաւ, և իբրև զորոջ առաջի կտրչի իւրոյ ան-
մռունչ, այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր:
՚Ի խոնարհութե̃ նր̃ դատաստան նր̃ բար- 33
ձաւ, և զազգատոհմն նորա ո՞ պատմեսցէ.
զի բառնին յերկրէ կեանք նր̃: Պատաս- 34
խանի ետ ներքինին փիլիպպոսի, և ասէ.
Աղաչեմ զքեզ՝ վն̃ ո̃յր ասէ մարգարէն զայս.
վն̃ ի՛ւր, եթէ վասն այլոյ ուրուք: Եբաց 35
փիլիպպոս զբերան իւր, և սկսեալ ՚ի գրոցս
յայսցանէ աւետարանեաց նմա զյս̃: Իբ- 36
րև երթային զճանապարհայն՝ եկին ՚ի ջուր

ինչ. և ասէ ներքինին, Ահաւասիկ ջուր՝
37 զի՞նչ արգելու զիս ’ի մկրտելոյ: Եւ ասէ
ցնա. Եթէ հաւատաս բոլորով սրտիւ քով՝
մարթ է: Պատասխանի ետ և ասէ. Հաւա-
38 տամ՝ եթէ յն քն է որդի այ: Եւ հրա-
մայեաց կացուցանել զկառսն. և իջին եր-
կոքեան ’ի ջուրն փիլիպպոս և ներքինին, և
39 մկրտեաց զնա: Եւ իբրև ելին ’ի ջրոյ ան-
տի՝ Հոգին սբ եկն ’ի վերայ ներքինւոյն. և
հրեշտակ տն յափշտակեաց զփիլիպպոս*, և
ոչ ևս ետես զնա ներքինին. և գնայր զճա-
40 նապարհ իւր ուրախութեամբ: Բայց փիլիպ-
պոս գտաւ յազովտոս. և շրջեալ աւետա-
րանէր ամ քաղաքացն մինչև ’ի գալ նորա ’ի
կեսարիա:

ԳԼ. Թ.

1 Իսկ սօղոս տակաւին լցեալ սպառնալեօք
և սպանմամբ աշակերտացն տն, մատու-
2 ցեալ առ քահանայապետն. Խնդրեաց ’ի
նմանէ թուղթս ’ի դամասկոս առ ժողո-
վուրդսն. ոչ թէ զոք գտցէ զայնր ճանա-
պարհի արս կամ կանայս, կապեալս ածցէ
3 յեմ: Եւ ըն երթալն նր եղև մերձե-

---

* Ի Յոյնն, Եւ իբրև ելին ’ի ջրոյ անտի՝ Հոգի տն յափշտակեաց զփիլիպպոս:

նալ ՚ի դամասկոս. յանկարծակի շուրջ ըզ
նովաւ փայլատակեաց լոյս յերկնից: Եւ 4
անկեալ յերկիր, լուաւ բարբառ՝ որ ասէր
ցնա. Սաւուղ սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս:
Եւ ասէ, Ո՞վ ես տ͞ր. եւ նա ասէ. Ես եմ 5
յ͞ս զոր դու հալածես. խիստ է քեզ ընդ-
դէմ խթանի աքացել: Եւ զարհուրեալ՝ 6
եւ անշշունջ լեալ ասաց. Տէր՝ զիս զի՞նչ կա-
միս առնել: Եւ ասէ ցնա տ͞ր. Արի՛ յոտն 7
կաց՝ եւ մուտ ՚ի քաղաքդ, եւ պատմեսցի քեզ
զի՞նչ պարտ իցէ առնել. իսկ արքն՝ որ ընդ
նմայն երթային, կային անշշունջ. զձայնն
միայն լսէին՝ բայց տեսանէին եւ ոչինչ: Յա- 8
րեաւ սօղոս յերկրէ անտի, եւ աչօք բացօք
ոչ զո՛ք տեսանէր. զձեռանէ առեալ նորա՝
մուծին ՚ի դամասկոս: Եւ էր անդ ա- 9
ւուրս երիս՝ եւ ո՛չ տեսանէր, եւ ո՛չ եկեր եւ
ո՛չ արբ: Եւ էր ոմն աշակերտ ՚ի դամաս- 10
կոս՝ անանիա անուն. ասէ ցնա տ͞ր ՚ի տես-
լեան, Անանիա, եւ նա ասէ, Ահաւասիկ եմ
տ͞ր: Եւ ասէ ցնա տ͞ր. Յո՛տն կաց՝ եւ գնա՛ 11
ընդ փողոցն՝ որ կոչի ուղիղ, եւ խնդրեսցես
յապարանսն յուդայ՝ սօղոս անուն զտարսո-
նացի՝ զի կայ դեռ յաղօթս: Եւ ետես ՚ի 12
տեսլեան այր մի անանիա անուն՝ մտեալ եւ
եդեալ ՚ի վերայ ն͞ր ձեռն, ո͞պ զի տեսցէ:
Պատասխանի ետ անանիա. Տէր լուայ ՚ի 13

բազմաց վասն առնն այնորիկ՝ որչափ արար
14 չարիս սրբոց քոց յԵրէմ. Եւ աստ ունի իշ-
խանութիւն ՚ի քահանայապետուցն կապել զա-
15 մենեսեան, որ կարդան զանուն քո։ Ասէ
ցնա տր̃. Երթ դու՝ զի անօթ ընտրութեան է
ինձ նա, կրել զանուն իմ առաջի հեթանո-
սաց՝ եւ թագաւորաց՝ եւ որդւոցն իսրայելի։
16 Քանզի ես իսկ ցուցից նմա՝ որչափ պարտ
17 իցէ նմա չարչարիլ վն̃ անուան իմոյ։ Եւ
գնաց անանիա՝ եւ եմուտ յապարանսն. եւ
եդեալ ՚ի վերայ նորա ձեռս, ասէ. Սաւուղ
եղբայր՝ ՚ի վեր հայեաց, տր̃ առաքեաց զիս,
յս̃ որ երեւեցաւն քեզ ՚ի ճանապարհին յո-
րում գայիրն. որպէս զի տեսցես՝ եւ լցցիս հոգ-
18 ւով սրբով։ Եւ վաղվաղակի անկան յա-
չաց նր̃ իբրեւ կեղեւանք. տեսեալ՝ եւ յարեաւ.
19 մկրտեցաւ. Եւ առեալ կերակուր՝ զօրա-
ցաւ. եւ եղեւ ՚ի դամասկոս ընդ աշակերտսն
20 աւուրս ինչ։ Եւ վաղվաղակի ՚ի ժողո-
վուրդսն քարոզեաց զյս̃, թէ սա է որդին
21 այ̃։ Զարմացեալ էին ամենեքեան՝ որ
լսէին, եւ ասէին. Ո՞չ սա էր՝ որ աւար հար-
կանէր յԵրէմ զայնոսիկ, որ կարդային զա-
նուն յս̃ի. եւ այսր նմին իրի եկեալ է, զի կա-
պեալս զնոսա տարցի առ քահանայապետսն։
22 Բայց սողոս առաւել եւս զօրանայր՝ եւ յաղ-
թահարէր զհրէայսն, որ բնակեալ էին ՚ի

դամասկոս․ և խելամտեցուցանէր թէ սա՛
է ք՟սն։ Իբրև կատարէին աւուրք բա- 23
զումք, խորհեցան հրէայքն սպանանել զնա։
Յայտնեցաւ սօղոսի նենգութիւն նց՟․ քան- 24
զի պահէին զդրունսն ՚ի տուէ և ՚ի գիշե-
րի՝ ոչ զի սպանցեն զնա։ Եւ առեալ զնա 25
աշակերտացն ՚ի գիշերի՝ ընդ պարիսպն կա-
խեալ իջուցին վանդակաւ։ Իբրև եկն 26
սօղոս յերուսաղէմ՝ ընտելանէր յարիլ յա-
շակերտսն․ և ամենեքեան երկնչէին ՚ի նո-
մանէ, չհաւատային թէ իցէ աշակերտ։
Բայց բառնաբայ առեալ զնա՝ ած առ ա- 27
ռաքեալսն․ և պատմեաց նց՟ որպէս ՚ի ճա-
նապարհին ետես զտ՟ր, և զի խօսեցաւ ընդ
նմա․ և զի ՚ի դամասկոս համարձակեցաւ
յանուն յ՟ի։ Եւ էր ը՟ ն՟ս ՚ի մտանել և 28
ելանել յերէմ, համարձակեալ յանուն տ՟ն։
Խօսէր և վիճէր ը՟ յոյնսն․ և նոքա խո- 29
կային սպանանել զնա։ Եւ իմացեալ եղ- 30
բարց՝ իջուցին զնա ՚ի կեսարիա, և առա-
քեցին զնա ՚ի տարսոն։ Բայց եկեղեցին 31
ը՟ ամ՟ հրէաստան՝ և ՚ի սամարիա և ՚ի գա-
լիլեա ունէր խաղաղութիւն, շինեալ և եր-
թեալ զհետ երկիւղի տ՟ն․ և մխիթարութ՟
հոգւոյն ս՟բ բազմանայր։ Եւ եղև ՚ի շրջելն 32
պետրոսի առ ամենեքումբք, իջանել նմա և
առ սուրբսն՝ որ բնակեալ էին ՚ի լիւդիա։

Digitized by Google

33 Եւ եգիտ անդ այր մի, որում անուն էր Ենե-
եա, ՚ութամեան դնէր ՚ի մահիճս անդամա-
34 լոյծ ։ Եւ ասէ ցնա Պետրոս. Ենեա՛ բժշկէ
զքեզ Տր̃ Յս̃ Քս̃, արի՝ և քեզէն թօթափեա՛
35 զանկողինս քո. և վաղվաղակի յարեաւ ։ Եւ
տեսին զնա ամենեքեան, որ բնակեալ էին ՚ի
Լիւդիա և ՚ի Սարոնա, որք և դարձան իսկ
36 ՚ի Տր̃ ։ Եւ ՚ի Յոպպէ էր կին ոմ̃ աշակեր-
տեալ՝ անուն Տաբիթա, որ թարգմանեալ
կոչի այծեմնիկ. սա էր լի գործովք բարեօք և
37 ողորմութեամբք զոր առնէր ։ Եւ եղև յաւուրսն
յայնոսիկ հիւանդանալ նմա և մեռանել.
լուացին զնա՛ և եդին ՚ի դստիկոնի անդ ։
38 Եւ մերձ էր Լիւդիա ՚ի Յոպպէ. աշակեր-
տացն լուեալ եթէ Պետրոս անդ է, առա-
քեցին երկուս արս առ նա՛ աղաչել, զի մի՛
39 դանդաղեսցի գալ առ նոսա ։ Եւ յարուցեալ
Պետրոս՝ եկն ընդ նոսա. զոր իբրև եկն՝ հանին
՚ի վերնատունն, և կացին շուրջ զնովաւ այ-
րիքն ամ̃. լային և ցուցանէին զձորձս և ըզ-
հանդերձս, որչափ առնէր նց̃ այծեմնիկն ։
40 Եւ հանեալ արտաքս զամենեսեան Պետ-
րոսի, եդ ծունր՝ եկաց յաղօթս. և դար-
ձաւ ՚ի մարմինն և ասէ. Տաբիթա՛ արի՛
կա՛ց յանուն Տն̃ Յի̃ Քի̃. և նա եբաց զաչս
իւր, և տեսեալ զՊետրոս՝ նստաւ կանգուն ։
41 Ձեռն ետ նմա՝ և յարոյց զնա. կոչեաց

զսուրբսն եւզայրիսն , առաջի կացոյց զնա
կենդանի ։ Եւ յայտնի եղեւ ը՟ ա՟մ յոպպէ . 42
և հաւատացին բազումք 'ի տ՟ր ։ Եւ եղեւ 43
աւուրս բազումս լինել նմ՟ 'ի յոպպէ՝ առ ու-
մեմն սիմովնի խաղախորդի ։

ԳԼ . Ժ ։

Այր մի էր 'ի կեսարիա անուն կոռնե- 1
լիոս՝ հարիւրապետ, 'ի գնդէ որ կոչէր
իտալացի . Բարեպաշտօն և երկիւղած 2
յա՟յ ա՟մ տամբ իւրով . առնէր ողորմութիւն
բազումս 'ի ժողովրդեանն . և յաղօթս կայր
առ ա՟ծ յա՟մ ժամ ։ Ետես 'ի տեսլեան 3
յայտնապէս զինններորդ ժամու աւուրն ըզ
հրեշտակ ա՟յ զի մտանէր առ նա՝ և ասէր
ցնա . Կոռնելիէ ։ Եւ նա հայեցեալ ընդ 4
նա՝ զարհուրեցաւ, և ասէ . Զի՞ է տ՟ր . Եւ
ասէ ցնա . Աղօթք քո և ողորմութիւնք քո ե-
լին յիշատակաւ առաջի ա՟յ ։ Եւ արդ՝ 5
յղեա՛ արս 'ի յոպպէ՝ և կոչեա՛ զսիմոն զոմն
որ կոչի պետրոս . Նա մտեալ է առ սիմովնի 6
ումեմն խաղախորդի , որոյ է տունն մերձ
'ի ծով ։ Եւ իբրև գնաց հրեշտակն՝ որ 7
խօսէր ը՟նմա , կոչեաց երկուս 'ի ծառայից
իւրոց՝ և զինուոր մի բարեպաշտօն 'ի սպա-
սաւորացն իւրոց , Եւ պատմեալ նց՟ զա՟մ 8
առաքեաց զնոսա 'ի յոպպէ ։ Եւ 'ի վաղիւ 9

անդր 'ի ճանապարհ անկանել նոցա՝ և մօտ 'ի
քաղաքն լինել, ել պետրոս 'ի տանիսն կալ
10 յաղօթս զվեցերորդ ժամուն։ Քաղցեաւ՝
և կամէր ճաշակել. և 'ի պատրաստելն նոցա՝
11 եղև 'ի վերայ նորա զարմացումն։ Եւ տեսանէր
զերկինս բացեալ, և զչորեցունց տանոց կա-
խեալ անօթ ինչ իբրև զկտաւոյ մեծի 'ի-
12 ջեալ նստեալ 'ի վերայ երկրի. Յորում էին
ամենայն չորքոտանիք և սողունք երկրի՝ և թռչ-
13 չունք երկնից։ Եւ եղև ձայն առ նա. Ա-
14 րի պետրոս, զե՛ն և կե՛ր։ Եւ պետրոս ա-
սէ. Քա՛ւ լիցի տէր, զի ո՛չ երբէք կերայ խառ-
15 նակ ինչ և անսուրբ։ Ձայն եղև կրկին
անգամ առ նա, Զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛
16 պղծեր։ Այս եղև երիցս՝ և վերացաւ ա-
17 նօթն յերկինս։ Եւ մինչդեռ զարմացեալ
էր ընդ միտս պետրոս՝ թէ զի՞նչ իցէ տեսիլն՝
զոր ետես. ահա՛ արքն առաքեալք 'ի կոռ-
նելեայ՝ հարցին զապարանիցն սիմովնի, կա-
18 ցին առ դրանն. Կոչեցին՝ և հարցանէին,
եթէ Սիմոն՝ որ կոչի պետրոս՝ աստ մտեա՞լ
19 իցէ։ Եւ մինչդեռ պետրոս զմտաւ ածէր
վասն տեսլեանն, ասէ հոգին ցնա. Ահաւասիկ
20 արք ոմանք խնդրեն զքեզ։ Այլ արի՛ էջ
և երթ ընդ նոսա առանց իրիք խղճելոյ, զի ես
21 առաքեցի զնոսա։ Եւ իբրև էջ պետրոս առ
նոսա, ասէ. Ահաւասիկ ես եմ՝ զոր խնդ-

րէքն . զի՞նչ իրք են՝ վն որոյ եկիք ։ Եւ 22
նոքա ասեն , Կոռնելիոս հարիւրապետ՝ այր
արդար, և երկիւղած յայ , վկայեալ յամ
ազգէն հրէից . հրաման առ ՚ի հրեշտակէ
սրբոյ՝ կոչել զքեզ ՚ի տուն իւր՝ և լսել բանս
՚ի քէն ։ Կոչեաց զնս ՚ի ներքս՝ և առ իւր 23
ագոյց . և ՚ի վաղիւ անդր յարուցեալ պետ-
րոս՝ գնաց ը նոսա . և ոմանք յեղբարց
անտի՝ որ ՚ի յոպպէ էին , եկին ը նմա ։ Եւ 24
՚ի վաղիւ անդր մտին ՚ի կեսարիա . և կոռ-
նելիոս մնայր նց , կոչեցեալ զազգատոհմն
իւր՝ և զկարևոր բարեկամսն ։ Եւ եղև 25
՚ի մտանելն պետրոսի ը առաջ եղև նմա
կոռնելիոս , անկեալ առ ոտսն՝ եր-
կիրպագանէր ։ Եւ պետրոս կանգնեաց 26
զնա՝ և ասէ , Յոտն կաց՝ և ես ինքն մարդ
եմ ։ Եւ խօսելով ը նմ եմուտ ՚ի ներքս . և 27
գտանէր անդ ժողովեալ զբազումս ։ Եւ 28
ասէ ցնս . Դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս ան-
մարթ է առն հրէի հպել կամ մերձենալ
առ այլազգի . և ինձ ած եցոյց մի՛ զոք խառ-
նակ կամ անսուրբ ասել ՚ի մարդկանէ ։
Վասն այսորիկ և առանց ը բանս՝ ինչ ա- 29
ծելոյ եկի կոչեցեալ . բայց արդ հարցա-
նեմ , Զի՞նչ պէտս կոչեցիք զիս ։ Եւ կոռ- 30
նելիոս ասէ . Յառաջ քան զչորս աւուրսմինչ

ցայս ժամ* կայի յաղօթս յիններորդ ժամու՝ ՚ի տան
իմում, և ահա այր մի եկն՝ եկաց առաջի իմ
31 ՚ի հանդերձս սպիտակս, և ասէ. Կոռ-
նելի՛ լսելի եղեն աղօթք քո. և ողորմու-
32 թիւնք քո յիշեցան առաջի այ̃: Այլ արդ՝
յղեա՛ ՚ի յոպպէ և կոչեա՛ զսիմովն, որ կո-
չեցեալն է պետրոս. սա մտեալ է ՚ի տան
սիմոնի ուրուք խաղախորդի մերձ ՚ի ծով.
որ եկեսցէ, և խօսեսցի բանս ընդ քեզ:
33 Այլ ես իսկ և իսկ յղեցի առ քեզ. դու բար-
ւոք արարեր՝ զի եկիր. Արդ՝ ամենեքին մեք
առաջի այ̃ կամք լսել զա̃մ, զոր հրամայեալ
34 է քեզ ՚ի տ̃նէ: Եբաց պետրոս զբերան
իւր՝ և ասէ. Ճշմարտութ̃ հասեալ եմ, զի
35 ոչ գոյ ակնառութիւն առ ՚ի յա̃յ. Այլ յա̃մ
ազգս՝ որ երկնչիցին ՚ի նմանէ՝ և գործեն զար-
36 դարութիւն, ընդունելի է նմա: Զբանն
առաքեաց որդւոցն ի̃լի աւետարանել զխա-
ղաղութիւն ՚ի ձեռն յի̃ի քի̃ի. սա է ամենայ-
37 նի տ̃ր: Դուք ինքնին գիտէք զբանն, որ
եղև ը̃ ա̃մ հրէաստան սկսեալ ՚ի գալիլեէ
յետ մկրտութեանն՝ զոր քարոզեաց յովհան-
38 նէս: Զյ̃ս որ ՚ի նազարեթէ, զոր օծն ա̃ծ

* Ի Յոյնն. Պահէի մինչ ցայս ժամ, և
կայի:

Հոգւով սրբով և զօրութ․ որ շրջեցաւ բա-
րի առնել՝ և բժշկել զա̃մ ըմբռնեալս ՚ի սա-
տանայէ. զի ա̃ծ էր ը̃ նմա։ Եւ մեք վը- 39
կայք եմք ամենայնի զոր արար յերկրին
Հրէաստանի և յեէ̃մ. զոր և սպանին կա-
խեալ զփայտէ։ Զնա ա̃ծ յարոյց յեր- 40
րորդ աւուր. և ետ նմա յայտնի լինել. Ոչ 41
ա̃մ ժողովրդեանն, այլ մեզ վկայիցս յառա-
ջագոյն ընտրելոցս յա̃յ. որ և կերաք՝ և ար-
բաք ը̃ նմա՝ յետ յարութե̃ն նր̃ ՚ի մեռելոց։
Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել ժողովր- 42
դեանն՝ և վկայութի̃ դնել, թէ նա է սահ-
մանեալն յա̃յ՝ դատաւոր կենդանեաց և մե-
ռելոց։ Սմա ա̃մ մարգարէք վկայեն, 43
թողութի̃ մեղաց առնուլ անուամբ նորա՝
ա̃մ հաւատացելոց ՚ի նա։ Եւ մինչդեռ 44
խօսէր պետրոս զբանս զայս, հանգեաւ հո-
գին ս̃բ ՚ի վ̃ր ամենեցուն՝ որ լսէին զբանն։
Զարմացան որք ՚ի թլփատութ̃է անտի 45
հաւատացեալք եկեալ էին ընդ պետրոսի.
զի և ՚ի հեթանոսս պարգևք հոգւոյն ս̃բյ
զեղուին։ Քանզի լսէին ՚ի նոցանէ խօ- 46
սել լեզուս՝ և մեծացուցանել զա̃ծ։ Յայն- 47
ժամ պատասխանի ետ պետրոս. Միթէ զջուր
ոք արգելուլ կարէ՞ առ. ՚ի չմկրտելոյ զսոսա.
որք և զհոգին ս̃բ ընկալան՝ որպէս և մեք։
Եւ հրամայեաց նո̃ց մկրտել յանուն յ̃սի 48

Digitized by Google

քսի. յայնժամ աղաչեցին զնա լինել անդ աւուրս ինչ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Լուան առաքեալքն և եղբարքն՝ որ էին 'ի
կողմանս Հրէաստանի՝, զի և 'ի հեթա-
2 նոսս ընկալան զբանն այ։ Բայց յորժամ
ել Պետրոս յէմ, խզճէին 'ի նմանէ որ 'ի
թլփատութենէ անտի հաւատացեալքն.
3 Եւ ասէին, թէ Եմուտ առ արս անթլփատս՝
4 և եկեր ընն։ Եւ սկսաւ Պետրոս պատ-
5 մել նց կարգաւ՝ և ասէ. Ես էի 'ի քաղաքին
'ի Յոպպէ յաղօթս՝ և տեսանէի 'ի զարմաց-
ման տեսիլ. իջանել անօթ ինչ իբրև կտաւոյ
մեծի, զչորեցունց տանոց կախեալ յերկնից՝
6 և եհաս մինչև առ իս։ Յոր պշուցեալ
հայէի. և տեսի զչորքոտանիս երկրի, և
զգազանս՝ և զսողունս, և զթռչունս երկ-
7 նից։ Եւ լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս.
8 Արի Պետրոս՝ զե՛ն և կե՛ր։ Եւ ասեմ. Քա՛ւ
լիցի տէր, զի խառնակ ինչ և անսուրբ ո՛չ
9 երբէք եմուտ 'ի բերան իմ։ Պատասխա-
նի ետ ինձ երկիցս անգամ բարբառն յերկ-
նից. Զոր ած սրբեաց՝ դու մի՛ խառնակ հա-
10 մարիր։ Այս եղև երիցս, և վերացաւ ա-
11 մենայն դարձեալ յերկինս։ Եւ ահա անդ-
րէն երեք արք եկին կացին առ ապարա-

Digitized by Google

նիցն՝ ուր եմն էի, առաքեալք 'ի կեսարիայ
առ իս ։ Այլ ասէ ցիս Հոգին՝ երթալ ընդ 12
նոսա՝ և մի՛ ինչ խղճել . եկին ընդ իս և սոքա
վեցեքին եղբարքս , և մտաք 'ի տունն առնն
այնորիկ ։ Եւ պատմեաց մեզ՝ որպէս ե- 13
տես զհրեշտակն 'ի տան իւրում , զի կայր
և ասէր ցնա . Առաքեա՛ 'ի յոպպէ , և կոչեա՛
զսիմոն զկոչեցեալն պետրոս . Որ խօսեսցի 14
բանս ընդ քեզ , որովք կեցցես դու՝ և ամե-
նայն տուն քո ։ Եւ իբրև սկսայ խօսել՝ 15
եկն Հոգին սբ 'ի վերայ նց . ոպ 'ի վր մեր
'ի սկզբանն ։ Յիշեցի զբանն տն զոր ա- 16
սէրն . Յովհաննէս մկրտեաց 'ի ջուր . բայց
դուք մկրտիցիք 'ի Հոգին սբ ։ Իսկ արդ՝ 17
եթէ զհաւասարական պարգևն ետ աճ և նց
որպէս և մեզ՝ 'ի հաւատալն 'ի տր յն քն .
ես զի՞նչ կարող էի արգելուլ զաճ ։ Եւ 18
լուեալ զայս՝ լռեցին և փառաւոր առնէին
զաճ՝ և ասէին . Ապրեմն և 'ի հեթանոսս ետ
աճ զապաշխարութիւն կենաց ։ Եւ ցրու- 19
եալքն 'ի նեղութենէն որ եղև 'ի վերայ
ստեփաննոսի՝ հասին մինչև 'ի փիւնիկէ
և 'ի կիպրոս և յանտիոքիա . ոչ ումեք
խօսէին զբանն , բայց միայն հրէից ։ Եւ 20
էին ոմանք 'ի նոցանէ արք կիպրացիք և կիւ-
րենացիք՝ որք մտեալ յանտիոք՝ խօսէին ընդ
յոյնսն աւետարանեալ զտր յն ։ Եւ էր 21

ձեռն տն ընդ նոսա . և բազմութիւն հաւատացե-
22 լոց դարձաւ ՚ի տր : Իսկ եղև բանս այս յա-
կանջս եկեղեցւոյն որ էր յԵրուսաղէմ , վն նոցա .
և առաքեցին զբառնաբաս մինչև յանտիոք :
23 Որ իբրև եկն՝ և ետես զշնորհսն այ՝ ուրախ
եղև , և մխիթարէր զամենեսին յօժարութ-
24 սրտի կալ ընդ ՚ի տր : Զի էր այր զուար-
թամիտ* և լի հոգւով սրբով և հաւատովք
25 և յաւելաւ ժողովուրդ բազում տն : Ել-
եալ ՚ի տարսոն խնդրել զսօղոս , և գտեալ
26 զնա՝ ած յանտիոք : Իսկ եղև նոցա զամ
ողջոյն ժողովել յեկեղեցին՝ և ուսուցանել
ժողովուրդ բազում , և անուանել նախ յան-
27 տիոք զաշակերտսն . Քրիստոնեայս : Ընդ
աւուրսն ընդ այնոսիկ իջին յերուսաղեմէ
28 մարգարէք՝ յանտիոք . Յարուցեալ մի ոմն
՚ի նոցանէ անուն ագաբոս՝ նշանակեաց հոգ-
ւովն սով մեծ լինել ընդ ամ աշխարհ , որ եղև
29 առ կղօդեաւ : Բայց յաշակերտացն ան-
ափ , ոպ զինչ կարող ոք էր՝ իւրաքանչիւր
ոք ՚ի նոցանէ որոշեցին առաքել ՚ի պէտս
եղբարցն՝ որ բնակեալ էին ՚ի հրէաստանի .
30 Զոր և արարին իսկ՝ առաքեալ առ երի-
ցունսն ՚ի ձեռն բառնաբայ և սօղոսի :

---

* Ի Յոյնն . Զի էր այր բարի :

ԺԶ. ԺԲ:

Ընդ ժամանակսն ը̅ այնորիկ արկ Հերովդ- 1
դէս արքայ ձեռն՝ չարչարել զոմանս յե-
կեղեցւոյն: Եւ սպան զՅակոբոս զեղ- 2
բայրն Յովհաննու սրով: Ետես եթէ հա- 3
ճոյ է Հրէիցն, յաւել ևս ունել զՊետրոս.
և էին աւուրք բաղարջակերաց: Զոր 4
իբրև կալաւ՝ եդ 'ի բանտի, և մատնեաց
չորից չորրորդաց զինուորաց պահել զնա.
և կամէր յետ զատկին ածել զնա ժողովր-
դեանն: Եւ Պետրոս 'ի պահեստի էր 'ի 5
բանտին. և աղօթք ստէպ լինէին յեկեղեց-
ւոյն վ̃ն նր̃ առ ա̃ծ: Իբրև կամեցաւ զնա 6
ածել Հերովդէս, 'ի գիշերին յայնմիկ էր
Պետրոս 'ի քուն 'ի մէջ երկուց զինուորաց՝
կապեալ կրկին շղթայիւք. և պահապանքն
առաջի դրանն պահէին զբանտն: Եւ ա- 7
հա՛ հրեշտակ տ̃ն եկն եկաց 'ի վերայ՝ և լոյս
ծագեաց 'ի տանն, և խթեաց զկողսն Պետ-
րոսի, յարոյց զնա՝ և ասէ. Արի՛ վաղվաղա-
կի. և անկան շղթայքն 'ի ձեռաց նր̃: Եւ 8
ասէ հրեշտակն ցնա. Ած զգօտի քո, և ա՛րկ
զհողաթափս յոտս քո. և արար այնպէս.
և ասէ ցնա, Արկ զձորձս քո՝ և եկ զկնի իմ:
Եւ ելեալ երթայր զհետ, և ո՛չ գիտէր՝ 9
թէ ճշմարիտ իցէ որ ինչ եղեն 'ի հրեշտա-

10 կէն. զի համարէր երազ տեսանել: Եւ
իբրև անցին նք̅ ա̅ մի պահ և ըստ երկուս,
եկին մինչև 'ի դուռն երկաթի՝ որ հանէր 'ի
քաղաքն. որ ինքնին բացաւ նց̅. և մտեալ
անցին ը̅ փողոց մի. և վաղվաղակի 'ի բաց
11 եկաց 'ի նմանէ հրեշտակն: Եւ պետրոս
իբրև 'ի միտս եզև, ասէ. Արդ գիտեմ ճշ-
մարիտ՝ եթէ առաքեաց տ̅ր զհրեշտակ իւր.
և փրկեաց զիս 'ի ձեռաց հերովդի, և յա̅մ
12 ակնկալութենէ ժողովրդեանն հրէից: Եւ
լեալ 'ի միտս՝ եկն 'ի տուն մարեմու մօր յով-
հաննու, որ կոչեցաւն մարկոս. ուր էին
բազումք ժողովեալ՝ և աղօթս առնէին:
13 Եւ 'ի բաղխել զդուրս դրանն, մատեաւ
աղախին մի՝ ունկն դնէր. որում անուն էր
14 հռովդէ: Եւ ծանուցեալ զձայնն պետ-
րոսի՝ 'ի խնդալոյն ո՛չ եբաց զդուռն. 'ի
ներքս ընթացեալ պատմեաց, թէ պետրոս
15 առ դրանն կայ: Նոքա ասեն ցնա, Մոլի՛ս.
և նա ևս պնդէր՝ թէ այսպէս է, և նոքա
16 ասէին, Հրեշտակ նորա իցէ: Եւ պետրոս
ստէպ բաղխէր. իբրև բացին, տեսին զնա
17 և զարմացան: Եւ նա ձեռամբ ցուցանէր
նց̅ լռել. և պատմեաց՝ ո̅պ տ̅ր եհան զնա 'ի
բանտէն. և ասէ, Պատմեցէք յակովբայ և
18 եղբարց դայս. և ել գնաց յայլ տեղի: Եւ
իբրև այգ եղև՝ էր խռովութիւն մեծ 'ի մէջ

Digitized by Google

զինուորացն, զի՞ արդեօք պետրոսն եղեւ:
Իսկ Հերովդէս իբրեւ խնդրեաց զնա՝ եւ 19
ոչ եգիտ, հարցեալ զպահապանսն՝ հրամայ-
եաց սպանանել. եւ իջեալ ՚ի Հրէաստանէ ՚ի
կեսարիա՝ եւ անդ լինէր: Եւ էր Հերովդ- 20
դէս ցասմամբ ընդ տիւրացիս եւ ընդ սիդոնա-
ցիս. եւ նոքա առ հասարակ եկին առ նա. եւ
՚ի բանի արարեալ զբղաստոս սենեկապետն
արքայի, խնդրէին զխաղաղութիւն վասն կերակ-
րելոյ երկրին նոցա յարքունուստ: Յաւուր 21
միում յերեւելւոջ՝ Հերովդէս զգեցեալ էր
զհանդերձ թագաւորութեան եւ նստէր յատե-
նի, եւ խօսէր ընդ նոսա հրապարակաւ: Եւ՝ 22
ամբոխն աղաղակէր՝ թէ աստուծոյ բարբառ է, եւ
ոչ մարդոյ: Եւ անդէն եհար զնա հրեշ- 23
տակ տեառն, փոխանակ զի ոչ ետ փառս աստուծոյ. եւ
եղեւ որդնալից՝ սատակեցաւ: Եւ բանն 24
աստուծոյ աճէր եւ բազմանայր: Բառնաբաս եւ 25
սօղոս դարձան յերուսաղեմէ իբրեւ կատարեցին
զպաշտօնն. առեալ էր ընդ իւրեանս եւ
զյովհաննէս՝ որ կոչեցեալն էր մարկոս:

ԳԼ. ԺԳ:

Էին ոմանք յանտիոք ընդ եկեղեցւոյն՝ մար- 1
գարէք եւ վարդապետք, բառնաբաս՝ եւ
շմաւոն՝ կոչեցեալն նիգէր, եւ ղուկիոս կիւ-
րենացի, եւ մանայէն դայեկորդի Հերովդի,

2 չորրորդապետի, և Սօղոս: Մինչդեռ 'ի
պաշտաման տ՟ն կային և պահէին, ասէ
Հոգին Ս՟բ. Որոշեցէք ինձ զԲառնաբաս և
զՍօղոս 'ի գործ յոր կոչեցեալ է իմ զդոսա:
3 Յայնժամ պահեալ և աղօթս արարեալ
4 եդին ձեռն 'ի վ՟ր ն՟ց և արձակեցին. Եւ
նոքա առաքեալք 'ի Հոգւոյն ս՟բյ իջին 'ի Սե-
5 լեւկիա, և անտի նաւեցին 'ի Կիպրոս: Եւ
հասեալ 'ի Սաղամինա՝ պատմէին զբանն ա՟յ
'ի ժողովուրդս Հրէից. ունէին և զՅովհան-
6 նէս պաշտօնեայ: Շրջեալ ը՟ն ա՟մ կղզին
մինչև 'ի Պափոս, գտին անդ զայր ոմն մոգ
սուտ մարգարէ՝ Հրէայ, որում անուն էր
7 Բարեյեսու: Որ էր ը՟ն փոխանակի բդեշ-
խին Սերգեայ Պօղոսի՝ առն իմաստնոյ. ն՟ր
աղաչեալ զԲառնաբաս և զՍօղոս՝ խնդրէր
8 լսել զբանն ա՟յ: Ընդդէմ եկաց ն՟ց Ելի-
մաս մոգ. քանզի այսպէս թարգմանի ա-
նուն ն՟ր. խնդրէր շրջել զփոխանակ բդեշ-
9 խին 'ի հաւատոց: Իսկ Սօղոս, որ և Պօ-
ղոսն՝ լցեալ Հոգւով սրբով հայեցաւ 'ի նա.
10 Եւ ասէ, Ով լի ա՟մ նենգութ՟բ և խորա-
մանկութ՟բ՝ որդի սատանայի թշնամի ա՟մ
արդարութ՟ն ո՞չ լռես 'ի թիւրելոյ զճանա-
11 պարհս տ՟ն զուղիղս: Եւ արդ՝ ահա ձեռն
տ՟ն 'ի վերայ քո, և եղիցիս կոյր՝ չտեսանել
զարեւ մինչև 'ի ժամանակ մի. և անդէն ան-

կաւ 'ի վերայ նորա մէգ և խաւար , և շրջեալ
խնդրէր առաջնորդս ։ Յայնժամ տեսեալ 12
փոխանակի բդեշխին զիրսն որ եղեն՝ հաւա-
տաց , զարմացեալ ընդ վարդապետութիւն տն ։
Այլ ամբարձեալ 'ի պափեայ պօղոսեանց՝ 13
եկին 'ի պերգէ պամփիլեայ . յովհաննէս
մեկնեալ 'ի նոցանէ՝ դարձաւ յեմ ։ Այլ 14
նոքա գնացեալ 'ի պերգեայ՝ եկին յանտիոք
պիսիդեայ . և մտեալ 'ի ժողովուրդն յա-
ւուր շաբաթու՝ նստան ։ Այլ յետ ըն- 15
թեռնլոյ զօրէնսն և զմարգարէս , առաքե-
ցին առ նոսա ժողովրդապետքն՝ և ասեն . Արք
եղբարք՝ եթէ իցեն 'ի ձեզ բանք մխիթա-
րութեան առ ժողովուրդդ՝ խօսեցարուք ։
Յոտն եկաց պօղոս՝ շարժեաց զձեռն և ա- 16
սէ . Արք իսրայելացիք՝ և որք երկնչիք յայյ՝ լուա-
րուք ։ Այ ժողովրդեանս այսորիկ իսրլի 17
ընտրեաց զհարսն մեր . և զժողովուրդն
բարձրացոյց 'ի պանդխտութեն յերկրին ե-
գիպտացւոց . և 'ի բազուկ բարձր եհան
զնոսա անտի ։ Այլ իբրև քառասնամեայ 18
ժամանակ կերակրեաց զնոսա յանապատի .
Այլ քակեալ ազգս եօթն յերկնին քանա- 19
նու՝ ժառանգեցոյց նոցա զերկիր նոցա , Իբրև 20
ամս չորեք հարիւր և յիսուն . և յետ այսո-
րիկ ետ նոցա դատաւորս մինչև 'ի սամուէլ
մարգարէ ։ Այլ անտի յառաջ խնդրեցին 21

Digitized by Google

թագաւոր. և ետ նոցա ած զսաւուղ որդի
կիսեայ՝ այր յազգէ բենիամենի, ամս քա֊
22 ռասուն ։ Եւ իբրև փոխեաց զնա, յա֊
րոյց նոցա զդաւիթ թագաւոր, որում և ա֊
սաց վկայութիւն. Գտի զդաւիթ որդի յես֊
սեայ այր ըս սրտի իմում. որ արասցէ զամ
23 զկամս իմ ։ Ի սորա զաւակէ ած ըս ա֊
24 ւետեացն յարոյց իղի զփրկիչն յս. Ըստ յա֊
ռաջագոյն քարոզութեան յովհաննու, առա֊
ջի երեսաց մտին նր մկրտութիւն ապաշխարու֊
25 թեան ամ ժողովրդեանն իղի ։ Եւ իբրև
լնոյր յովհաննէս զընթացսն, ասէր. Զո՞ ոք
կարծէք զինէն՝ թէ իցեմ. չեմ ես այն.
այլ ահա գայ զկնի իմ, որում չեմ արժանի
26 զկօշիկս ոտիցն լուծանել ։ Արք եղբարք՝
որդիք աբրահամեան տոհմին, և որ ՚ի ձեզ
երկիւղածք իցեն յայ. ձեզ բանս այս փրկու֊
27 թեան առաքեցաւ ։ Քանզի որ բնակեալ
են՝ յէմ, և իշխանք նոցա՝ անծանօթ եղեն
՚ի նմանէ. և զձն բարբառոյ մարգարէիցն,
որ զամ շաբաթս ընթեռնուին՝ դատեալ
28 կատարեցին. Եւ ոչ մի ինչ պատճառս մա֊
հու գտեալ՝ խնդրեցին ՚ի պիղատոսէ սպա֊
29 նանել զնա ։ Եւ իբրև կատարեցին զամ
որ վն նր գրեալ էր, իջուցեալ ՚ի փայտէն
30 եդին ՚ի գերեզմանի ։ Այլ ած յարոյց
զնա ՚ի մեռելոց. Որ երևեցաւ աւուրս

Digitized by Google

բազմաց այնոցիկ, որ ելեալ էին ը նմա 'ի 31
Գալիլեէ յԵմ․ որք և արդ իսկ վկայք են
նորա առ ժողովուրդն։ Եւ մեք ձեզ աւետա- 32
րանեմք զխոստումն՝ որ առ հարսն եղեալ
էր։ Զի զնոյն ած կատարեաց առ մեզ 33
որդւոց նց՝ յարուցեալ զՅն․ որպէս և 'ի սաղմո-
սին գրեալ է յերկրորդում․ Որդի իմ ես
դու․ և ես այսօր ծնայ զքեզ։ Եւ զի յա- 34
րոյց զնա 'ի մեռելոց, և ոչ ևս դառնալոց է
յապականութիւն․ այսպէս ասէ, եթէ Տաց
ձեզ զսրբութիւն Դաւթի զհաւատարիմս։
Վասնզի և 'ի միւսումն ասէ․ Ոչ տացես 35
սրբոյ քում տեսանել զապականութիւն։ Զի 36
Դաւիթ յազգի անդ իւրում պաշտեաց․ և
'ի կամս այ ննջեաց, և յաւելաւ առ հարս
իւր՝ և ետես զապականութիւն։ Իսկ զոր 37
ած յարոյց ոչ ետես զապականութիւն։
Յայտնի լիցի ձեզ արք եղբարք, զի սովաւ 38
ձեզ թողութիւն մեղաց աւետարանի․ և յա-
մենայնէ յորմէ ոչ կարացիք օրինօքն Մովսե-
սի արդարանալ, Սովաւ ամ որ հաւատայ՝ 39
արդարանայ։ Զգոյշ կացէք՝ գուցէ ե- 40
կեսցէ 'ի վերայ ձեր ասացեալն 'ի մարգա-
րէս։ Տեսէք արհամարհոտք՝ և զարմա- 41
ցարուք, և եղծարուք․ զի գործ մի՝ գործեմ
ես յաւուրս ձեր․ գործ, որում ոչ հաւա-
տայցէք՝ եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ։ Ել իբր- 42

Digitized by Google

րեւ ելին անտի, աղաչէին 'ի միւսում շաբա-
43 Թու խօսել ն՟ց զնոյն բանս: Եւ իբրեւ արձա-
կեցաւ ժողովուրդն, գնային երթային բա-
զումք 'ի Հրէիցն, և 'ի պաշտօնէիցն ե-
կամտից զՊօղոսիւ և զԲառնաբայ. որք խօ-
սէին ը՟ն նոսա, և հաւանեցուցանէին զնոսա
44 կալ մնալ 'ի շնորհսն ա՟յ: Եւ 'ի գալ
միւսոյ շաբաթուն, գրեթէ ա՟մ քաղա-
45 քըն ժողովեցաւ լսել զբանն ա՟յ: Եւ իբրեւ
տեսին Հրէայքն զամբոխն՝ լցան նախան-
ձու. և ընդդէմ դարձեալ ասացելոցն 'ի
46 Պօղոսէ հայհոյէին: Համարձակեցեալ Պօ-
ղոս և Բառնաբայ՝ ասէին. Ձեզ նախ-
պարտ էր խօսել զբանն ա՟յ. և քանզի դուք
մերժեցէք զնա, և ոչ արժանի համարիք ըզ
ձեզ կենացն յաւիտենականաց, ահաւասիկ
47 դառնամք 'ի հեթանոսս: Զի այսպէս
պատուիրեաց մեզ տ՟ր. Եդի զքեզ 'ի լոյս
հեթանոսաց՝ լինել քեզ 'ի փրկութիւն մինչեւ
48 'ի ծագս երկրի: Զայս լուեալ հեթանո-
սացն՝ ուրախ լինէին, և փառաւոր առնէին
զբանն ա՟յ. և հաւատացին՝ որք էին կար-
49 գեալ 'ի կեանսն յաւիտենականս: Եւ շըր-
50 ջէր բանն ա՟յ ը՟ն ա՟մ գաւառն: Բայց Հրէ-
այքն գրգռեցին զպաշտօնեայ կանայս ըզ-
գաստս՝ և զգլխաւորս քաղաքին, և յարու-
ցեալ հալածանս 'ի վերայ Պօղոսի և Բառ-

Digitized by Google

նարայ՝ հանին զնս՟ 'ի սահմանացն իւրեանց :
Եւ նք՟ թօթափեալ զփոշին յոտից 'ի վե- 51
րայ նց՟, եկին յիկոնիոն : Եւ աշակերտքն 52
լնուին խնդութբ՟՝ և հոգւով սրբով :

ԳԼ. ԺԴ.

Եւ եղև յիկոնիոն 'ի միասին մտանել նոցա 1
'ի ժողովուրդ հրէիցն, և խօսել նոյն-
պէս. մինչև հաւատալ հրէից՝ և յունաց
բազմաց յոյժ : Բայց անհաւան հրէայքն 2
յարուցին և չարացուցին զանձինս հեթա-
նոսացն 'ի վր՟ եղբարց : Բազում ժամա- 3
նակս շրջէին համարձակեալք՝ տն՟ վկայութ՟
բանիւ շնորհաց իւրոց, և տալ նշանս և ար-
ուեստս լինել 'ի ձեռս նոցա : Եւ եղև 4
հերձուածք 'ի բազմութե՟ քաղաքին. ոմանք
էին 'ի հրէայսն, և ոմանք յառաքեալսն :
Իբրև եղև դիմել հեթանոսացն և հրէից 5
իշխանօքն իւրեանց 'ի թշնամանել և 'ի քար-
կոծել զնս՟, Զգ՟ եղեալ նոցա փախեան 'ի 6
քաղաքս լիկայոնացւոց 'ի լիւստրա և 'ի դեր-
բէ՝ և շուրջ զգաւառաւն, և անդ աւետարա-
նէին. Եւ այր մի լիւստրացի տկար յոտից նըս- 7
տէր՝ կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ, որոյ երբեք
չէր գնացեալ : Սա լուաւ զխօսսն պօղոսի. 8
որոյ հայեցեալ 'ի նա, և տեսեալ՝ թէ ունի
հաւատս փրկութե՟, Ասէ մեծաձայն. Քեզ 9

Digitized by Google

ասեմ յանուն տն̄ մերոյ յս̄ի քս̄ի՝ յոտն կաց
՚ի վր̄ ոտից քոց ուղիղ. և վաղվաղէր և
10 գնայր: Եւ ժողովրդոցն տեսեալ՝ զոր ա-
րարն պօղոս, բարձին զձայնս իւրեանց լի-
կայոնարէն, և ասեն. Աստուածք նմա-
11 նեալք մարդկան իջին առ մեզ: Եւ կո-
չէին զբառնաբաս դիոս, և զպօղոս հերմէս,
12 քանզի նա էր առաջնորդ բանին: Իսկ
քուրմն դիայ՝ որ կայր առաջի քաղաքին,
ցուլս և պսակս հասուցեալ ՚ի դուռն
13 հանդերձ բազմութ̄բն՝ կամէր զոհել: Եւ
լուեալ առաքելոցն բառնաբայ և պօղոսի,
պատառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ ոստաքս
14 վաղեցին յամբոխէն. աղաղակէին, Եւ ա-
սէին. Արք՝ զի՞նչ գործէք զայդ. մեք ձեզ
նմանօղք կարեօք մարդիկ եմք, աւետարա-
նել ձեզ յայդպիսի ունայնութե̄ց դառնալ
յա̄ծ կենդանի. որ արար զերկինս և զեր-
15 կիր, և զծով և զա̄մ որ ՚ի նոսա: Որ յան-
ցեալ ազգսն թոյլ ետ ն̄մ հեթանոսաց գը-
16 նալ ՚ի ճանապարհս իւրեանց: Եւ սակայն
ոչ եթէ առանց վկայութե̄ զինքն եթող, բա-
րերարութ̄բն տալ յերկնից ձեզ անձրեւս և
ժամանակս պտղաբերս, լնուլ կերակրովք
17 և ուրախութ̄բ զսիրտս ձեր: Եւ զայս ա-
սացեալ հազիւ լռեցուցանէին զժողովուրդ-
սն ՚ի չզոհելոյ ն̄ց. այլ գնալ յիւրաքան-

Digitized by Google

չէր անգէտ։ Եւ ՚ի շրջելն նորա եւ յուսուցա- 18
նելն՝ եկին հասին յանտիոքէ եւ յիկոնիէ Հրէ-
այք. եւ ՚ի վիճել նց համարձակութեամբ պատ-
րեցին զժողովուրդն՝ ՚ի բաց կալ ՚ի նոցանէ՝
եւ ասէին թէ Ոչինչ ճշմարտութի ասեն, այլ
զամ ստեն. եւ քարկոծեալ զպօղոս՝ քարշեցին
արտաքս քան զքաղաքն, եւ համարէին զնա
մեռեալ։ Եւ ՚ի պատել զնովաւ աշակերտա- 19
ցն՝ յարեաւ եմուտ ՚ի քաղաքն, եւ ՚ի վաղիւ-
անդր ել բառնաբաւ հանդերձ ՚ի դերբէ։
Աւետարանեալ ՚ի քաղաքին յայնմիկ՝ եւ 20
աշակերտեալ զբազումս, դարձան ՚ի լիւստ-
րա՝ եւ յիկոնիոն՝ եւ յանտիոքիա. Հաստա- 21
տել զանձինս աշակերտելոցն՝ եւ մխիթարել
կալ հաստատուն ՚ի հաւատսն. եւ թէ բա-
զում նեղութիւք պարտ է մեզ մտանել յար-
քայութին այ։ Ձեռնադրեցին նոցա ը 22
եկեղեցւոյ երիցունս. աղօթս արարեալ
հանդերձ պահօք, յանձն արարին զնս տն
յոր հաւատացեալն էին։ Եւ շրջեալ ընդ 23
պիսիդիա՝ եկին ՚ի պամփիլիա։ Եւ խօ- 24
սեցեալ ՚ի պերգէ զբանն տն, իջին յատտա-
լիա։ Եւ անտի նաւարկեալ՝ գնացին 25
յանտիոք, ուստի էին յանձն արարեալ շնոր-
հացն այ՝ ՚ի գործն զոր կատարեցին։ Ե- 26
կեալ եւ ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմեցին
որչափ արար այ ընդ նս. եւ զի եբաց հե-

27 թանոսաց զդուռն հաւատոյ։ Որ ընէին ժա-
մանակս ոչ սակաւս ըզ աշակերտսն։

ԳԼ. ԺԵ.

1 Եւ ոմանք իջեալ 'ի Հրէաստանէ՝ ուսու-
ցանէին զեղբարս, Եթէ ոչ թլփատիք
2 ըստ օրինացն Մովսիսի՝ ոչ կարէք ապրել։ Եւ
'ի լինելն ոչ սակաւ հակառակութեան և խնդ-
րոյ Պօղոսի և Բառնաբայ ընդ նոսա, եդին ե-
լանել Պօղոսի և Բառնաբայ և ոմանց 'ի նո-
ցանէ՝ առ առաքեալսն և երիցունս յեէմ
3 վասն խնդրոյն այսորիկ։ Իսկ նոքա յուղար-
կեալք յեկեղեցւոյն, շրջեցան ըզ Փիւնիկէ,
և ըզ Սամարիա, պատմէին զդարձն հեթա-
նոսաց, և առնէին ուրախութիւն մեծ ամ եղ-
4 բարց։ Եւ հասեալ յեէմ՝ ընկալեալք յե-
կեղեցւոյն և յառաքելոցն և յերիցանց, պատ-
5 մէին որչափ ինչ արար ըզ նոսա Ած։ Յա-
րեան ոմանք 'ի հերձուածոյն փարիսեցւոց
հաւատացեալք, և ասէին Թէ պարտ է թլփա-
տել զնոսա, և պատուիրել պահել զօ-
6 րէնսն Մովսիսի։ Եւ ժողովեցան առա-
քեալքն և երիցունք տեսանել վասն բանիս
7 այսորիկ։ Եւ յետ բազում խնդրոյ լինելոյ՝
յոտն եկաց Պետրոս՝ և ասէ ցնոսա. Արք եղ-
բարք՝ դուք ինքնին գիտէք, զի յաւուրցն ա-
ռաջնոց 'ի միջի ձերում ընտրեաց Ած բերա-

նով իմով լսել հեթանոսաց բանին աւետա-
րանի, և հաւատալ։ Եւ սրտագէտն ա՟ծ 8
վկայեաց նոցա, տալով նոցա զհոգին ս՟բ որպէս
և մեզ. Եւ ոչինչ ընտրութիւն արար ի մէջ 9
նոցա և մեր, հաւատովք սրբեալ զսիրտս նոցա։
Արդ ընդէ՞ր փորձէք զա՟ծ, դնել լուծ ի 10
վերայ պարանոցի աշակերտացն, զոր ոչ հարքն
մեր և ոչ մեք կարացաք բառնալ։ Այլ 11
շնորհօքն տ՟ն յ՟ի ք՟ի հաւատամք ապրել,
զորօրինակ և նոքա։ Լռեաց ա՟մ ժողո- 12
վուրդն, և լսէին Բառնաբայ և Պօղոսի պատ-
մելոյն. որչափ արար ա՟ծ նշանս և արուեստս
ի հեթանոսս ի ձեռն նոցա։ Եւ յետ 13
լռելոյն նոցա պատասխանի ետ Յակով-
բոս և ասէ. Արք եղբարք՝ լուարուք ինձ։
Շմաւոն պատմեաց՝ որպէս յառաջագոյն 14
ա՟ծ այց արար առնուլ ժողովուրդ ի հեթա-
նոսաց անուան իւրոյ։ Եւ այնմ միաբա- 15
նին բանք մարգարէիցն. որպ և գրեալ է։
Յետ այսորիկ դարձայց և շինեցից զյար- 16
կըն դաւթի զանկեալն, և զկործանեալսն
նորա վերստին շինեցից և կանգնեցից զնա.
Որպէս զի խնդրեսցեն մնացորդք մարդկան 17
զտ՟ր. և ա՟մ հեթանոսք՝ յորոց վ՟ր կոչեցեալ
է անուն իմ, ասէ տ՟ր. որ առնէ զայս ա՟մ։
Յայտնի է ի յաւիտենից տ՟ն գործ իւր։ 18
Վասն որոյ և ես իրաւունս համարիմ, մի 19

Digitized by Google

նեղել զայնոսիկ՝ որք 'ի հեթանոսացն դառ-
20 նան առ ած : Այլ տալ թուղթ առ նոսա,
խորշել 'ի կերակրոց կռոց՝ և 'ի պոռնկութէ
21 և 'ի մեռելոտւոյ՝ և յարենէ : Զի Մով-
սէս յազգացն առաջնոց ը քաղաքաց զքա-
րոզիչսն իւր ունի՝ 'ի ժողովսն ը ամ շաբա-
22 թուց ընթերցեալ : Յայնժամ հաճոյ թը-
ւեցաւ առաքելոցն և երիցանցն ամ եկե-
ղեցւոյն, արս ընտրեալս 'ի նոցանէ առա-
քել յԱնտիոք ը Պօղոսի և ը Բառնաբայ .
զՅուդա զկոչեցեալն Բարսաբա՝ և զՇիղա,
23 արս գլխաւորս . Գրեալ առ եղբարս 'ի
ձեռն նց զայս ինչ : Առաքեալք և երիցունք
և եղբարք, յԱնտիոք և 'ի Սուրիա և 'ի Կիւ-
լիկիա եղբարցդ՝ որ 'ի հեթանոսացդ էք ;
24 ողջոյն : Քանզի լուաք թէ ոմանք իբրև
'ի մէնջ խռովեցուցին զձեզ բանիւք, խախ-
տել զանձինս ձեր . ասեն թլփատել և պա-
25 հել զօրէնսն՝ որոց ոչ հրամայեցաք : Հա-
ճոյ թուեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս՝ արս
ընտրեալս յղել առ ձեզ ը սիրելիս մեր՝ ը
26 Բառնաբայ և ը Պօղոսի : Արք՝ որք մատ-
նեցին զանձինս իւրեանց վասն անուան տն
27 մերոյ յսի քսի : Արդ՝ առաքեաց զՅուդա
և զՇիղա . և նց 'ի բանից զնոյն պատմել :
28 Զի հաճոյ թուեցաւ հոգւոյն սբյ և
մեզ, մի՛ ինչ աւելի բեռն դնել ձեզ . բայց

միայն 'ի կարևորացս յայսոցիկ. Ի բաց 29
կալ. 'ի զոհելոյ կռոց՝ և յարենէ՝ և 'ի հեղ-
ձուցելոյ՝ և 'ի պոռնկութենէ. յորոց պահեալ
զանձինս բարւոք գործէք. ողջ լերուք ։
Եւ նոքա արձակեալք՝ իջին յանտիոք, և 30
ժողովեալ զժողովուրդն՝ ետուն զթուղթն։
Եւ ընթերցեալ՝ ուրախ եղեն 'ի վ͞ր մխի- 31
թարութենն։ Յուդա և Շիղա, զի և նո- 32
քա մարգարէք էին՝ բանիւք բազմօք մխի-
թարեցին զեղբարս և հաստատեցին։ Եւ 33
եղեալ անդ ժամանակս՝ արձակեցան խա-
ղաղութ͞բ. յեղբարց առ առաքեալսն։ Եւ 34
հաճոյ թուեցաւ Շիղայի մնալ անդէն։
Բայց Պօղոս և Բառնաբաս շրջէին յան- 35
տիոք, ուսուցանել և աւետարանել՝ և այ-
լովք բազմօք՝ զբանն Տ͞ն։ Իսկ յետ 36
աւուրց ինչ ասէ Պօղոս ցԲառնաբաս.
Դարձցուք և շրջեսցուք զեղբարբք՝ ը͞ն ա͞մ
քաղաքաց՝ յորս քարոզեցաք զբանն Տ͞ն՝ թէ
ո͞րպ ունիցին։ Բառնաբաս կամէր առ- 37
նուլ և զՅովհաննէս զկոչեցեալն Մարկոս.
Բայց Պօղոս աղաչէր՝ թէ զմեկնեալն 'ի 38
նոցանէ 'ի Պամփիւլիա, և զչեկեալն ընդ
ն͞ս 'ի գործն, մի՛ առնուլ ը͞ն ինքեանս։ Եւ 39
եղև գժտութ͞ի մինչև մեկնել նոցա 'ի մի-
մեանց. Բառնաբայ առնուլ զՄարկոս՝ նա-
ւել 'ի Կիպրոս։ Եւ Պօղոսի ընտրեալ ըզ 40

շիղայ՝ ել, յանձն արարեալ շնորհացն այ՝
41 յեղբարց անտի : Եւ շրջէր 'ի կողմանս
ասորւոց և կիւլիկեցւոց, և հաստատէր զե-
կեղեցիսն :

ԳԼ. ԺԶ.

1 Նոյն եհաս 'ի դերբէ և 'ի լիւստրա. և ա-
հա աշակերտ ոմն էր անդ՝ անուն տիմո-
թէոս, որդի կնոջ հրէի հաւատացելոյ՝ և
2 հօր հեթանոսի : Սա վկայեալ էր 'ի լիւստ-
3 րացւոց և յիկոնիացւոց եղբարց : Զսա կա-
մեցաւ պօղոս ընդ իւր տանել. և առեալ
թլփատեաց զնա վն հրէիցն, որ էին 'ի տե-
ղիսն յայնոսիկ. քանզի գիտէին ամենեքին
4 զհայր նր՝ թէ հեթանոս էր : Իբրև անցա-
նէին ընդ քաղաքսն՝ աւանդէին նոցա պահել
զհրամանսն պատուիրեալս յառաքելոցն և
5 յերիցանցն որք յեղէմ : Եւ եկեղեցիքն
հաստատէին 'ի հաւատս, և յաւելուին 'ի
6 թիւն հանապազօր : Եւ շրջեցան ընդ փռիւգիա
և ընդ կողմանս գաղատացւոց, արգելեալք 'ի
7 հոգւոյն սրբոյ խօսել զբանն յասիա : Նայց ե-
կեալ առ միւսեաւ՝ թևակոխէին երթալ 'ի
բիւթանիա, և ոչ համարձակեաց նոցա հոգին
8 յի. Եւ անցեալ ընդ միւսիա՝ իջին 'ի տրովա-
9 դա : Եւ տեսիլ երևեցաւ 'ի գիշերի պօ-
ղոսի. այր մն մակեդոնացի կայր, աղաչէր

զնա՝ և ասէր. Անցեալ 'ի Մակեդոնիա՝ օգ-
նեսցես մեզ: Եւ իբրև զտեսիլն ետես, 10
վաղվաղակի խնդրեցաք ելանել 'ի Մակեդո-
նիա. տեղեկացեալք՝ թէ հրաւիրեաց զմեզ
Տր̃ աւետարանել նց̃: Եւ ելեալ 'ի Տրո- 11
վադայ՝ դէպ ուղիղ գնացաք 'ի Սամոթրա-
կէ, և 'ի վաղիւ անդր 'ի Նորքաղաքն. Եւ 12
անտի 'ի Փիլիպպուս, որ է առաջին վիճակ՝
Մակեդոնացւոց քաղաք՝ կողոնիա. և անդ
'ի քաղաքին դադարեալ մեր աւուրս ինչ.
Յաւուրն շաբաթու ելաք արտաքոյ քաղա- 13
քին առ գետափն՝ ուր համարէր աղօթս մա-
տուցանել. և նստեալ խօսէաք ընդ ժողո-
վեալ կանայսն: Եւ կին ոմն անուն Լիդիա 14
ծիրանավաճառ՝ 'ի Թիւատիր քաղաքէ՝ եր-
կիւղած յա̃յ՝ լսէր. զորոյ Տր̃ իսկ եբաց
զսիրտն անսալ խօսիցն Պօղոսի: Եւ իբ- 15
րև մկրտեցաւ ինքն և տուն իւր, աղաչէր և
ասէր. Եթէ համարիցիք զիս հաւատացեալ
Տն̃՝ մտեալ 'ի տուն իմ ագերուք. և բռ-
նադատեաց տարաւ զմեզ: Եւ եղև մինչ 16
երթայաք մեք յաղօթս, պատահեաց մեզ
աղախին ոմն՝ զոր ունէր այս հարցուկ, որ
շահս բազումս տայր տերանց իւրոց մոլե-
լովն: Նա զհետ եղեալ Պօղոսի և մեր ա- 17
ղաղակէր և ասէր. Արքս այս ծառայք Ա̃յ
բարձրելոյ են, որ պատմեն ձեզ զճանա-

Digitized by Google

18 պարհս փրկութեան: Եւ զայս առնէր 'ի բա-
զում աւուրս. զայրացեալ պօղոսի դարձաւ
և ասէ ցայսն. Պատուիրեմ քեզ յանուն յ͞սի
ք͞սի, ել 'ի դմանէ. և ել 'ի նմին ժամու:
19 Իբրև տեսին տեարքն նորա՝ եթէ հատաւ
յոյս շահի նոցա, առեալ զպօղոս և զշիղա՝
20 ձգեցին 'ի հրապարակ առ իշխանսն: Եւ
ածեալ զն͞ս առ զօրագլուխսն ասէին. Արքս
այս խռովեցուցանեն զքաղաքս մեր. ին-
21 քեանք հրեայք են, Եւ պատմեն մեզ օրէնս
զոր չէ արժան մեզ ընդունել, և ոչ առնել.
22 զի հռովմայեցիք եմք: Եւ կուտեցաւ ամ-
բոխն 'ի վ͞ր ն͞ց և զօրագլուխքն պատառե-
ցին զհանդերձս իւրեանց. հրամայեցին
23 գան հարկանել: Եւ բազում վէրս եդեալ
'ի վերայ ն͞ց՝ արկին 'ի բանտ, պատուիրեցին
բանտապետին զգուշութ͞բ պահել զնոսա:
24 Որոյ առեալ զայսպիսի պատուէր արկ զն͞ս
'ի ներքին բանտն. և զոտս ն͞ց պնդեաց 'ի
25 կոճեղս: Եւ 'ի մէջ գիշերոյն պօղոս և շի-
ղա կային յաղօթս՝ և օրհնէին զա͞ծ. և ուն-
26 կրն դնէին նոցա կալանաւորքն: Եւ եղև
յանկարծակի շարժումն մեծ՝ մինչև 'ի շար-
ժել հիմանց բանտին. և բացան անդրէն
դրունքն ամենայն, և ամենեցուն կապանք
27 լուծան: Իբրև զարթեաւ բանտապետն՝
և ետես բացեալ զդուրս բանտին, ձգեաց

Digitized by Google

զսուսեր՝ եւ կամէր . երթեալ զիւրովին . կար-
ծէր փախուցեալ զկապեալսն ։ Եւ գո- 28
չեաց ՚ի ձայն մեծ Պօղոս՝ եւ ասէ . Մի ինչ
գործեր չը անձին քո չար . քանզի ամենեքին
աստ եմք ։ Խնդրեաց լոյս՝ եւ դիմեաց ՚ի 29
ներքս . եւ զարհուրեալ անկաւ առաջի Պօ-
ղոսի եւ Շիղայի . Եւ ածեալ զնոսա արտաքս՝ 30
ասէ , Տեարք՝ զի՞նչ պարտ է ինձ առնել՝ զի
ապրեցայց ։ Եւ նոքա ասեն . Հաւատա՛ ՚ի 31
Տր Յս , եւ ապրեսցիս դու՝ եւ տուն քո ։
Եւ խօսեցան նմա զբանն Տն՟ եւ ամենե- 32
ցուն որ էին ՚ի տանն ։ Եւ առեալ զնոսա 33
՚ի նմին ժամու գիշերոյն՝ լուաց ՚ի վիրաց
անտի . եւ մկրտեցաւ ինքն եւ իւրքն ամենե-
քեան անդէն վաղվաղակի ։ Եւ ածեալ 34
զնոսա ՚ի տուն իւր , եդ առաջի նոցա սեղան . եւ
ուրախ եղեւ ամենայն տամբն հաւատացեալ
յԱծ ։ Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ առաքեցին զօ- 35
րագլուխքն զնուիրակսն , եւ ասեն . Արձա-
կեա՛ զարսդ զայդոսիկ ։ Եւ պատմեաց 36
բանտապետն զբանսն Պօղոսի , եթէ առա-
քեցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք . արդ
ելէք եւ երթայք խաղաղութբ ։ Իսկ Պօ- 37
ղոս ասէ ցնոսա . Դան հարեալ զմեզ հրապա-
րակաւ՝ արս անմեղս Հռովմայեցիս արկին ՚ի
բանտ , եւ արդ լռելեայն հանեն զմեզ . ո՞չ
այդպէս , այլ եկեսցեն ինքեանք իսկ հան-

Digitized by Google

38 ցեն զմեզ: Եւ պատմեցին զօրագլխացն
նուիրակքն զբանսն. զահի հարան իբրեւ
լուան թէ հռովմայեցիք են. եւ եկեալ աղա-
39 չեցին զնոսա: Եւ իբրեւ հանին, աղաչէին
40 գնալ 'ի քաղաքէն: Եւ ելեալ 'ի բանտէն՝
մտին առ Լիւդիա. եւ տեսեալ զեղբարս
մխիթարեցին զնոսա, եւ գնացին:

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ շրջեցեալ ընդ ամփիպոլիս եւ ընդ Ապողո-
նիա, եկին 'ի Թեսաղոնիկէ, ուր էր ժո-
2 ղովուրդ Հրէից: Եւ ըստ սովորութեան պօ-
ղոս եմուտ առ նոսա, եւ 'ի շաբաթս երիս խօ-
3 սեցաւ ընդ նոսա 'ի գրոց: Բանայր՝ եւ դնէր
առաջի, եթէ պարտ էր քրիստոսի չարչարիլ եւ
յառնել 'ի մեռելոց. եւ թէ նա է քրիստոս յի՛
4 զոր ես պատմեմ ձեզ: Եւ ոմանք 'ի նո-
ցանէ հաւանեցան, եւ վիճակեցան պօղոսի
եւ շիղայի. բայց պաշտօնէիցն հեթանոսաց
էր բազմութիւն յոյժ, եւ 'ի կանանց գլխա-
5 ւորաց ոչ սակաւք: Եւ նախանձեցան
հրէայքն. եւ առեալ արս ոմանս փռեհիկս
անօրէնս՝ ամբոխ արարեալ խռովեցին ըզ
քաղաքն, եւ կուտեալ առ յապարանսն յա-
սոնի, խնդրեցին զնոսա ածել 'ի հրապարակ:
6 Եւ իբրեւ ոչ գտին զնոսա, քարշէին զյասոնի
եւ զոմանս եղբարս առ քաղաքապետսն. բա-

ղղք բարձեալ, եթէ որք զաշխարհս խռովե-
ցին՝ սոքա և այսր հասին. Զորս ընկալեալ 7
է Յասոնի. և սոքա ամենեքեան հակառակ
հրամանացն կայսեր գործեն. Թագաւոր
զայլ ասեն զՅս։ Եւ խռովեցուցին զժո- 8
ղովուրդսն՝ և զքաղաքապետսն, որ լսէին
զայս։ Եւ առեալ երաշխաւորութի առ 'ի 9
Յասոնայ և յայլոցն՝ արձակեցին զնոսա։
Բայց եղբարք վաղվաղակի գիշերայն յու- 10
ղարկեցին զպօղոս և զշիղա 'ի բերիա. որք
իբրև հասին անդր՝ 'ի ժողովուրդն հրէից
գնացին։ Զի սոքա էին ազնուականա- 11
գոյնք՝ քան որ 'ի Թեսաղոնիկն էին. որք ըն-
կալան զբանն այ յօժարութբ. հանապազ
քննէին զգիրս, եթէ իցէ այս այսպէս։
Եւ բազումք 'ի նոցանէ հաւատացին. և 12
'ի յունաց կանանց զգաստից՝ և յարանց՝ ոչ
սակաւք։ Բայց իբրև գիտացին՝ որ 'ի Թե- 13
սաղոնիկէ հրէայքն էին, եթէ և 'ի բերիա
պատմեցաւ 'ի պօղոսէ բանն այ, եկին և
անդր՝ շարժել և խռովեցուցանել զժողո-
վուրդսն։ Յայնժամ վաղվաղակի զպօղոս 14
առաքեցին եղբարք գնալ մինչև 'ի ծովեզր,
և մնացին շիղա և տիմոթէոս անդէն։ Եւ 15
որք ածէին զպօղոս ածին զնա մինչև յա-
թէնս. և առեալ պատուէր 'ի նմանէ առ
շիղա և տիմոթէոս, զի վաղվաղակի ե-

Digitized by Google

16 կեսցեն առնա . և գնացին : Այլ յաթէնս
'ի մնալ նց պօղոսի , զայրանայր հոգի
նր 'ի նմա . զի տեսանէր 'ի կռապաշ-
17 տութն զքաղաքն : Այլ խօսէր 'ի ժողո-
վրդեանն ընդ հրէայսն և ընդ պաշտօ-
նեայսն՝ 'ի հրապարակին զամ օր՝ որոց և
18 պատահէին : Ոմանք յեպիկուրեանցն և
'ի ստոյիկեանց փիլիսոփայից հակառակէին
ը նմ . և ոմանք ասէին , Զի՞նչ կամիցի սեր-
մանաքաղս այս խօսել . իսկ այլք , թէ օտա-
րոտի իմն դից թուի պատմիչ լինել սա . քան-
19 զի զՅս և զյարութիւն աւետարանէր : Այլ
առեալ զնա ածին յարիսպագոսն , և ա-
սէին . Կարասցո՞ւք իմանալ՝ թէ զի՞նչ է նոր
20 վարդապետութիդ՝ որ 'ի քէն պատմի : Օ-
տարացուցիչս իմն բերես 'ի լսելիս մեր . կա-
միմք գիտել՝ թէ զի՞նչ կամիցի այս լինել :
21 Զի աթենացիք ամենեքին՝ և եկքն օտարք
ոչ յայլ ինչ պարապէին , բայց ասել ինչ կամ
22 լսել նորագոյնս : Եկաց պօղոս 'ի մէջ ա-
րիսպագին՝ և ասէ . Արք աթենացիք , ըստ ա-
մենայնի իբրև պաշտօնասէրս տեսանեմ ըզ
23 ձեզ : Քանզի շրջեալ և տեսեալ զպաշ-
տամունս ձեր , գտի բագին մի յորում գը-
րեալ էր՝ անծանօթի այ . զոր դուքն յան-
ծանօթս պաշտէք , ես զնոյն պատմեմ ձեզ :
24 Ած որ արար զաշխարհս և զամ որ 'ի

նմա, նա երկնից և երկրի է տ̃ր. ոչ 'ի ձե-
ռագործ տաճարս բնակէ, Եւ ոչ 'ի ձեռաց 25
մարդկան պաշտի իբրև կարօտ իմիք. նա
տայ ամենայնի կեանս և շունչ՝ և զա̃մ ինչ:
Արար 'ի միոջէ արենէ զա̃մ ազգս մարդ- 26
կան՝ բնակել 'ի վ̃ր ա̃մ երեսաց երկրի.
հաստատեաց կարգեալ ժամանակս և սահ-
մանադրութիւս բնակութե̃ ն̃ց խնդրել զա̃ծ.
Զի թերևս զննիցեն զնա՝ և գտանիցեն. 27
Նաև ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումեքէ
'իմէնջ: Զի նովաւ կեամք և շարժիմք 28
և եմք, ո̃պ և ոմանք 'ի ձերոց ճարտարաց
ասացին, թէ նորա և ազգ իսկ եմք: Եւ 29
արդ՝ որովհետև ազգք եմք ա̃յ, ոչ պարտիմք
համարել ոսկւոյ՝ կա̃մ արծաթոյ՝ կամ քարի,
որ 'ի ճարտարութէ և 'ի մտաց մարդոյ քան-
դակեալ իցէ, զա̃ծականն լինել նմանող:
Բայց զժամանակս անգիտութե̃ն անտես 30
արարեալ ա̃յ, արդ՝ զայս պատուիրէ մարդ-
կան՝ ա̃մ ումեք ապաշխարել: Քանզի 31
հաստատեաց օր՝ յորում պարտ է դատել
զաշխարհս արդարութ̃բ, 'ի ձեռն առն՝ ո-
րով սահմանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝
յարուցեալ զնա 'ի մեռելոց: Իբրև լուան 32
յարութի̃ մեռելոց, ոմանք ծաղր առնէին.
կէսքն ասէին՝ Լուիցուք 'ի քէն վ̃ն այդորիկ
միւսանգամ: Եւ ապա պօղոս ել գնաց 'ի 33

Digitized by Google

34 միջոյ նց։ Այլ ոմանք արք անկեալք 'ի նա,
հաւատացին. ընդ որս էր և դիոնեսիոս ա-
րիոպագացի, և կին մի անուն դամարիս
և այլք ընդ նոսա։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Յետ այսորիկ մեկնել պօղոսի յաթենա-
2 ցւոց անտի եկն 'ի կորնթոս. Եւ եգիտ
հրէայ զոմն անուն ակիւղաս՝ յազգէ պոնտա-
ցի, այն ինչ եկեալ յիտալիայ, և զպրիսկի-
ղա կին նր, վն հրամանին կղօդեայ՝ որոշել
զամ հրեայս 'ի հռովմայ. և յարեցաւ 'ի նս։
3 Եւ վն զի համարուեստ էր, եղև առ նս
և գործէր. քանզի էին խորանակարք ար-
4 ուեստիւ։ Եւ խօսէր 'ի ժողովրդեանն ըն
ամ շաբաթուց, և հաւանեցուցանէր ըզ
5 հրէայս և զհեթանոսս։ Իբրև իջին 'ի մա-
կեդոնիայ շիղա և տիմոթէոս, ստիպէր հոգ-
ւով պօղոս դնել վկայութի հրէիցն՝ թէ յս
6 է քսն։ Եւ յընդդէմ դառնալ նոցա և 'ի
հայհոյել. թօթափեաց զձորձն և ասէ ցնո-
սա. Արիւն ձեր 'ի գլուխս ձեր, քաւեալ եմ
ես. յայսմ հետէ 'ի հեթանոսս երթամ։
7 Եւ գնացեալ անտի եմուտ 'ի տուն ու-
րումն, որում անուն էր տիտոս յուստոս
պաշտօնեայ այ. որոյ ապարանքն էին մերձ
8 'ի ժողովետղն։ Կրիսպոս ժողովրդապետ

հաւատաց 'ի տէր ամենայն տամբ իւրով. և
բազմաց 'ի կորնթացւոցն լուեալ հաւատա-
յին և մկրտեցան: Եւ ասէ տէր 'ի գիշերին 9
տեսլեամբ ցպօղոս. Մի՛ երկնչիր՝ այլ խօ-
սեաց՝ և մի՛ լռեր. Քանզի ես ընդ քեզ եմ, 10
և ոչ ո՛ք ընդդէմ դարձցի քո՛ 'ի չարչարել զ
քեզ. քանզի ժողովուրդ է իմ բազում 'ի
քաղաքիս յայսմիկ: Եւ նստաւ անդ տա- 11
րի մի և ամիս վեց՝ ուսուցանել նոցա ըզ
բանն այ: Առ գաղիոնիւ փոխանակաւ բդ- 12
եշխին աքայեցւոց՝ յարեան միաբան հրէ-
այքն 'ի վր պօղոսի, և ածին զնա յատեան.
Եւ ասէին, եթէ Արտաքոյ օրինաց պատրէ 13
սա զմարդիկ պաշտել զած: Եւ իբրև մերձ 14
էր պօղոս բանալ զբերան իւր, ասէ գաղիոնի
ի հրէայսն. Եթէ էր ինչ անիրաւութիւն կամ
խարդախութիւն չարեաց՝ ո՛վ հրէայք, 'ի դէպ էր
ինձ անսալ ձեզ: Ապա եթէ խնդիրք ինչ են 15
վն բանի և անուանց և օրինաց ձերոց՝ տե-
սէք ձեզէն. քանզի դատաւոր այդպիսի ի-
րաց չկամիմ լինել: Եւ մերժեաց զնս յա- 16
տենէ անտի: Եւ առեալ ամենեցուն յու- 17
նացն զսոսթենէս ժողովրդապետն՝ հարկա-
նէին առաջի ատենին. և ոչինչ զայնմանէ
գաղիոնի փոյթ լինէր: Բայց պօղոսի տա- 18
կաւին մնացեալ աւուրս բազումս, յեղբարց
հրաժարեալ՝ նաւէր յասորիս. և ընդ նմա

պրիսկիղա և ակիւղա , փոքրել զգլուխ 'ի
19 կենքրա․ քանզի ուխտադիր էր։ Այս հա-
սեալ յեփեսոս՝ զնոսա եթող անդ, և ինքն
մտեալ 'ի ժողովուրդն խօսէր ընդ հրէայսն․
20 Այս աղաչեցին զնա՝ բազում ժամանակս
21 լինել անդ․ և ոչ առ յանձն․ Այլ հրա-
ժարեալ 'ի նոցանէ՝ և ասէ , Դարձեալ շըր-
ջեցայց առ ձեզ այ̃ կամօք․ ամբարձաւ յե-
22 փեսեայ․ Այս իջեալ 'ի կեսարիա՝ ել և ետ
23 ողջոյն եկեղեցւոյն․ էջ յանտիոք։ Այս ե-
ղեալ անդ ժամանակ ինչ․ ել շրջել կարգաւ
ընդ գաղատացւոց աշխարհն և ընդ փռիւգիա,
24 հաստատել զա̃մ աշակերտեալսն։ Հրէայ
ոմն ապեղէս անուն՝ աղեքսանդրացի յազ-
գէ , այր ճարտարաբան, եկն եհաս յեփե-
25 սոս․ զօրաւոր էր գրովք։ Սա էր տեղե-
կացեալ ճանապարհին տն̃, և եռայր հոգ-
ւով․ խօսէր՝ և ուսուցանէր ճշմարտութե
վասն յս̃ի․ գիտէր միայն զմկրտութիւն յով-
26 հաննու։ Սա սկսաւ համարձակել 'ի ժո-
ղովրդեանն․ և լուեալ 'ի նմանէ ակիւղայ
և պրիսկիղայ ; առին զնա առ իւրեանս, և
ճշմարտագոյնս պատմեցին նմ̃ զճանապարհն
27 այ̃։ Իբրև կամեցաւ նա գնալ յաքայիա,
յօժարեալ եղբարքն՝ գրեցին առ աշակերտ-
սըն ընդունել զնա․ որ իբրև եհաս անդր՝
բազում նպաստ լինէր հաւատացելոցն 'ի

Digitized by Google

ձեռն շնորհացն ։ Քանզի պնդագոյն զհը֊ 28
րէայսն յանդիմանէր հրապարակաւ. ցու֊
ցանել գրովք՝ եթէ քս̃ն է յս̃ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ ։

Եւ եղև մինչ դեռ Ապողոսն 'ի Կորնթոս 1
էր, Պօղոսի շրջեալ զվերին կողմամբքն՝
և իջեալ յԵփեսոս, և գտեալ զոմանս զա֊
շակերտս, Ասէ ցն̃ս. եթէ Հոգի սբ̃ ընկա֊ 2
լարո̃ւք 'ի հաւատալն. Նոքա ասեն ցնա.
Այլ ոչ թէ հոգի սբ̃ գուցէ լուեալ է մեր ։
Եւ ասէ, Իսկ յի՞նչ մկրտեցարուք. Նոքա 3
ասեն. 'Ի յովհաննու մկրտութի̃ն ։ Եւ ա֊ 4
սէ Պօղոս. Յովհաննէս մկրտեաց մկրտու֊
թի̃ ապաշխարութե̃ ամ̃ ժողովրդեանն, և
ասէր. զի Որ գալոցն է յետ նր̃ 'ի նա հաւա֊
տասցեն. այսինքն է՝ 'ի յս̃ քս̃ ։ Եւ իբրև 5
լուան, մկրտեցան յանուն տ̃ն յս̃ի ։ Եւ 'ի 6
դնել 'ի վերայ ն̃ց Պօղոսի զձեռն, եկն հո֊
գին սբ̃ 'ի վ̃ն նոցա. խօսէին լեզուս՝ և մար֊
գարէանային ։ Եւ էին ամենեքեան արք 7
իբրև երկոտասան ։ Եւ մտեալ 'ի ժողո֊ 8
վուրդն՝ համարձակէր ամիսս երիս. խօսէր՝
և հաւանեցուցանէր վ̃ն արքայութե̃ն ա̃յ ։
Իբրև ոմանք խստանային՝ և ընդդէմ 9
դառնային բամբասել զճանապարհն առա֊
ջի բազմութե̃ն, մեկնեալ 'ի նոցանէ՝ որո֊

Digitized by Google

չեաց զաշակերտսն. հանապազօր խօսէր 'ի
10 դիւանին տիւրանեայ ուրումն: Եւ այս ե-
զև զերկեամ մի, մինչև տմ բնակչացն ա-
սիացւոց լսել զբանն տն՝ հրէից և հեթանո-
11 սաց: Եւ զօրութիւս ոչ սակաւս առնէր
12 մծ 'ի ձեռն պօղոսի. Մինչև զի և 'ի հիւան-
դըս տանել 'ի քրտանէ նր թաշկինակս կամ
վարշամակս, և մերժել 'ի նոցանէ ախտի-
13 ցըն, և այսոց չարաց ելանել: Յանդգնե-
ցան ոմանք և 'ի շրջող հրէիցն՝ որ երդմնե-
ցուցիչքն էին, անուանել 'ի վր այնոցիկ
որ ունէին այսս չարս, զանուն տն յսի, և
ասէին. Երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի յն՝ զոր
14 պօղոսն քարոզէ: Էին ուրումն սկևեայ
հրէի քահանայապետի եօթն որդիք, որ
15 զայս առնէին: Պատասխանի ետ այսն
չար՝ և ասէ ցնս. Զյն գիտեմ և զպօղոս ճա-
16 նաչեմ, բայց դուք ով էք: Եւ վազեաց
այրն՝ յորում էր այսն չար՝ ըմբռնեալ զեր-
կոսեան յաղթահարեաց զնս, մինչև մերկս
17 և վիրաւորս փախչել 'ի տանէ անտի: Եւ
յայտնի եղև տմ հրէից և հեթանոսաց՝ որ
բնակեալ էին յեփեսոս. և անկաւ երկիւղ
յամենեսեան 'ի նոսա. և մեծանայր անուն
18 տն յսի: Եւ այլք բազումք 'ի հաւատացե-
լոցն գային, և խոստովան լինէին՝ և պատ-
19 մէին զգործս իւրեանց: Եւ բազումք 'ի

կախարդասարացն բերէին զգիրսն , այրէին
առաջի ամենեցուն . և համարեցան զգինս
նոցա՝ և գտանէին արծաթոյ բիւրս հինգ ։
Եւ այսպէս բանն տն աճէր՝ և զօրանայր ։ 20
Եւ իբրև կատարեցաւ այս , եդ պօղոս 'ի 21
մտի շրջել 'ի մակեդովնիա և 'ի աքայիա՝
և գալ յերէմ . ասէ , եթէ յետ երթալոյն
իմ անդր , պարտ է ինձ և զհռովմ տեսա-
նել ։ Առաքեաց 'ի մակեդոնիա երկուս 'ի 22
պաշտօնէիցն իւրոց զտիմոթէոս և զերաս-
տոս , և ինքն մնաց ժամանակ ինչ յասիա ։
Եւ եղև 'ի ժամանակին յայնմիկ խռովու- 23
թի ոչ սակաւ վն ճանապարհին ։ Իսկ դե- 24
մետրիոս ումն անուն՝ արծաթագործ , գոր-
ծէր մեհեանս արծաթիս արտեմի դից . և
տայր ճարտարացն լինել ոչ սակաւ շահ . Որ 25
ժողովեաց իսկ զձեռագէտս արուեստին , և
ասէ . Արք՝ դուք ձեզէն իսկ գիտէք , զի յայ-
սմ գործոյ է շահ մեզ ։ Եւ տեսանէք և 26
լսէք՝ եթէ ոչ միայն զեփեսացւոց , այլ զը-
րեթէ զամ իսկ ասիացւոց՝ պօղոս այս հա-
ւանեցուցեալ շրջեաց բազում ժողովս՝ ա-
սել , թէ ոչ են աստուածք՝ ձեռագործք ։
Եւ ոչ միայն այս ճգնէ զմեր կողմնս գալ 27
'ի յանարգիմանութի , այլ և զմեծին դսյ ար-
տեմեայ զմեհեանն յոչինչ համարել . նաև
քակելոց եւս իցէ մեծութի նր , զոր ամ ա-

28 սիա՝ և տիեզերք պաշտեն ։ Այլ զայս իբրև
լուան, լի եղեն բարկութեամբ . աղաղակէին և
29 ասէին, Մե՛ծ է Արտեմիս Եփեսացւոց ։ Այլ
ցաւ քաղաքն խռովութեամբ . դիմեցին առ հա-
սարակ ՚ի թէատրոնն, յափշտակէին զԳայի-
ոս և զԱրիստարքոս Մակեդոնացի՛ ուղե-
30 կիցսն Պօղոսի ։ Բայց Պօղոս իբրև կամե-
ցաւ մտանել յամբոխն, ոչ թողէին զնա ա-
31 շակերտքն ։ Ոմանք և յասիապետացն՝ որ
էին նր̃ բարեկամք, յղէին առ նա՝ և աղա-
32 չէին . մի տալ զանձն ՚ի թէատրոնն ։ Ոմանք
այլ իմն աղաղակէին . զի էր ժողովն նոցա
խռովեալ և բազումք ՚ի նոցանէ ոչ գիտէին,
33 թէ վն̃ որոյ ժողովեալ իցեն ։ Եւ յամբո-
խէն բազմուէ յառաջ կալան զԱղեքսանդ-
րոս . և իբրև ածին զնա Հրէայքն յառաջ,
աղէքսանդրոս շարժեաց զձեռն՝ և կամէր
34 պատասխանի տալ ամբոխին ։ Իբրև գի-
տացին՝ եթէ այրն Հրէայ է, միաբարբառ ե-
ղեալ յամենեցունց՝ իբրև ժամս երկուս ա-
ղաղակել, եթէ Մե՛ծ է Արտեմիս Եփեսա-
35 ցւոց ։ Լռեցոյց դպրապետն զամբոխն՝ և ա-
սէ . Արք Եփեսացիք, իսկ ո՞ է ՚ի մարդկանէ
որ ոչ գիտէ զԵփեսացւոց քաղաքս մեհենա-
զարդ մեծին Արտեմեայ դիցն, և դիոպե-
36 տեայ ։ Եւ զի այդ այդպէս է անշուշտ՝
ձեզ պարտ է հանդարտել, և մի ինչ յանդուգ-

նութեամբ գործել։ Ածէք զարսդ զայդոսիկ 37
այսր, ոչ մեհենակապուտս՝ եւ ոչ հայհոյիչս
աստուածոյ մերոյ։ Ապա եթէ դեմետրիոս 38
եւ որք ընդ նմա ճարտարքն՝ ունիցին ինչ ընդ ու-
մեք բանս, յատեան երթիցեն, եւ դատա-
ւորք գոն, եւ ամբաստան լիցին զմիմեանց։
Ապա եթէ վն այլ իրիք խնդիր իցէ՝ յօրի- 39
նաւոր ժողովսն վճարեսցեն։ Քանզի եւ 40
մեզ վիշտ վտանգի է ընդ կռուոյս այսր աւուր՝
առանց իրիք յանցանաց լինելոյ, զորմէ ոչ
կարասցուք պատասխանի տալ վասն ժողո-
վոյս այսորիկ։ Եւ զայս ասացեալ՝ արձա-
կեաց զժողովսն։

ԳԼ. Ի։

Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց պօ- 1
ղոս զաշակերտսն, եւ մխիթարեաց. ող-
ջոյն ետ՝ եւ ել գնաց 'ի մակեդոնիա։ Եւ 2
շրջեալ ընդ կողմանսն ընդ այնոսիկ՝ եւ մխի-
թարեալ զնս բանիւք բազմօք, եկն յելլա-
դա։ Իբրեւ արար անդ ամիսս երիս, եղեւ 3
նմա դաւ 'ի հրէից՝ մինչդեռ կամէր ելա-
նել յասորիս. խորհուրդ կալաւ դառնալ
ընդ մակեդոնիա։ Եւ երթայր ընդ նմա 4
մինչեւ յասիայ սոսիպատրոս պիւռեայ բերիա-
ցի, եւ 'ի թեսաղոնիկեցւոց՝ արիստարքոս
եւ սեկունդոս՝ եւ գայիոս դերբեցի եւ տիմո-

թէոս, և ասիացիք՝ տիւքիկոս և տրոփիմոս։
5 Սոքա յառաջ երթեալ մնային մեզ 'ի տրո-
6 վադա։ Եւ մեք նաւեցաք յետ աւուրցն
բաղարջակերաց 'ի փիլիպպեայ՝ և եկաք առ
նա 'ի տրովադա՝ մինչև յաւուրս հինգ. անդ
7 դադարեցաք աւուրս եօթն։ Եւ յաւուրն
շաբաթուց՝ մինչդեռ ժողովեալ էաք բե-
կանել զհացն, պօղոս խօսէր ընն̃՝ զի գնա-
լոց էր 'ի վաղիւ անդր. և երկայնեաց ըզ
8 բանն մինչև 'ի մէջ գիշերոյն։ Էին լապ-
տերք բազումք 'ի վերնատանն, ուր էաքն
9 ժողովեալ։ Եւ նստէր ոմն երիտասարդ
անուն եւտիքոս 'ի վր̃ պատուհանին, նիր-
հէր 'ի քուն թանձրութն̃ 'ի խօսելն պօղոսի
յաճախ, ընկղմեալ 'ի քնոյ անտի՝ անկաւ
յերրորդ դստիկոնէն 'ի վայր, և բարձաւ մե-
10 ռեալ։ Եւ իջեալ պօղոսի՝ անկանէր զնո-
վաւ. առնոյր զնա ընդ գիրկս՝ և ասէր. Մի
11 խռովիք, քանզի հոգի սորա 'ի սմին է։ Եւ
ել եբեկ զհացն՝ և ճաշակեաց. և բազում
ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ, և ապա ել
12 գնաց։ Եւ ածին զպատանին կենդանի,
13 և մխիթարեցան ոչ սակաւ։ Եւ մեք մը-
տեալ 'ի նաւն՝ ամբարձաք յասոն. անտի
ակն ունէաք միւսանգամ առնուլ զպօղոս.
զի այդպէս պատուիրեալ էր՝ մինչ ինքն ըզ
14 ցամաքաւն երթալոց էր։ Եւ իբրև գիպե-

Digitized by Google

ցաւ մեզ 'ի յասոն , առեալ զնա եկաք 'ի մի-
տիլինէ : Եւ անտի նաւեալ 'ի վաղիւ անդր 15
հասաք հանդէպ քիայ . և 'ի միւս օրն հասաք
'ի սամոս . և 'ի վաղիւ անդր եկաք 'ի մելի-
տոն : Զի 'ի մտի եդեալ էր պօղոսի նա- 16
ւել առ եփեսոսաւ՝ ոպ̃ զի մի՛ լիցի նմա ժա-
մանակ ինչ յամել յասիա . քանզի փութայր
եթէ հնար ինչ իցէ նմա՝ զօրն պենտեկոս-
տէից երթալ յեմ̃ : Եւ 'ի մելիտոնեայ 17
յղեալ յեփեսոս՝ կոչեաց զերիցունս
եկեղեցւոյն : Եւ իբրև եկին առ նա , 18
ասէ ցնոսա . Դուք ձեզէն գիտէք յօրէ
յառաջնմէ՝ յորմէ եկի յասիա . որպէս
ը̃ ձեզ զա̃մ ժամանակսն եղէ . Ծառայել 19
տն̃ ա̃մ խոնարհութ̃բ և բազում արտասուօք
և փորձութ̃բք՝ որ դիպեցան ինձ 'ի նենգու-
թենց հրէից : Որպէս ոչինչ զանգիտեցի 20
յօգտակարացն չպատմել ձեզ՝ և ուսուցա-
նել զձեզ հրապարակաւ և առտնին . Տալ 21
վկայութ̃ի հրէից և հեթանոսաց զապաշխա-
րութ̃են՝ որ առ ա̃Ճ , և զհաւատոցն՝ որ 'ի
տ̃ր մեր յս̃ քս̃ : Եւ արդ՝ ահաւասիկ ես 22
կապեալ հոգւով երթամ յեմ̃ , և որ ինչ
անդ ը̃ իս անցանելոց իցէ՝ չգիտեմ : Բայց 23
զի հոգին սբ̃ ըստ քաղաքաց վկայէ ինձ և
ասէ , եթէ կապանք և նեղութ̃իք մնան քեզ :
Այլ և ո՛չ իւիք համարիմ զանձն իմ պատ- 24

ուական՝ որպէս զկատարել զընթացս իմ ու-
րախութ., և զպաշտօնն զոր առի 'ի Տնէ Յսէ
25 վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Այ։ Եւ
արդ՝ ահաւասիկ գիտեմ ես, թէ ոչ ևս տե-
սանելոց էք զերեսս իմ դուք ամենեքեան,
յորս շրջեցայ քարոզել զարքայութիւնն։
26 Վասն որոյ վկայութի դնեմ ձեզ յաւուր
յայսմիկ զի ս'րբ եմ յարենէ ամենեցուն։
27 Վասնզի ոչ խորշեցայ 'ի չպատմելոյ ձեզ
28 զամ կամս Այ։ Զգոյշ կացէ՛ք անձանց և
ամ հօտիդ, յորում եդ զձեզ Հոգին Սբ տե-
սուչս՝ հովուել զժողովուրդ Տն, զոր ապրե-
29 ցոյց արեամբ իւրով։ Վասնզի գիտեմ ես՝
եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յա-
փշտակողք 'ի ձեզ, որ ոչ խնայեսցեն հօ-
30 տին։ Եւ 'ի ձէնջ յարիցեն արք՝ որք խօ-
սիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի իւ-
31 րեանց։ Վասն այսորիկ արթուն կացէք,
և յիշեցէք՝ զի զերկեամ* մի զցայգ և զցե-
րեկ ոչ դադարեցի արտասուօք խրատել զմի
32 մի իւրաքանչիւր։ Եւ արդ՝ յանձն առնեմ
զձեզ Այ և բանի շնորհաց նր, որ կարողն է
շինել և տալ ձեզ ժառանգութի ընդ սրբսն
33 ամ։ Արծաթոյ՝ կամ ոսկւոյ՝ կամ հանդեր-
34 ձ՛ց ոչ ուրուք 'ի ձէնջ ցանկացայ. Դուք

---

* 'Ի Յոյնն, Երեքեամ մի.

ինքնին գիտէք՝ զի զպէտս իմ եւ որոց ընդ
իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս ։ Եւ զա̃մ 35
ինչ ցուցի ձեզ․ զի այսպէս պարտ է վաս-
տակել, եւ դարմանել զհիւանդս․ եւ յիշել
զբանն տ̃ն յ̃ի․ զոր ինքն իսկ ասաց․ Երա-
նելի է մանաւանդ տալ՝ քան առնուլ ։ Եւ 36
զայս իբրեւ ասաց, եդեալ ծնկնր ամենե-
քումբք՝ եկաց յաղօթս ։ Բազում լալիւն 37
եղեւ ամենեցուն․ եւ անկեալ զպարանոցաւն
պօղոսի՝ համբուրէին զնա ։ Առաւել տրտմէին 38
մանաւանդ ՚ի վերայ բանին՝ զոր ասէր, թէ
ոչ եւս տեսանելոց են զերեսս նորա, եւ յու-
ղարկեցին զնա ՚ի նաւ անդր ։

ԳԼ. ԻԱ.

Եւ իբրեւ եղեւ ելանել մեզ եւ մեկնել ՚ի նո- 1
ցանէ, հանդէպ գնացեալ եկաք ՚ի կով.
եւ ՚ի վաղիւ անդր ՚ի հռոդոն, եւ անտի ՚ի
պատարա ։ Եւ գտեալ նաւ մի՝ զի երթայր 2
՚ի փիւնիկէ, եւ ելեալ ՚ի նա գնացաք․ Եւ 3
յայտ եղեալ կիւպրեայ՝ թողաք զնա ՚ի ձա-
խակողմն, նաւեցաք յասորիս, եւ իջաք ՚ի
տիւրոս․ քանզի անդ էր նաւն թափելոց ըզ
բեռինս ։ Եւ գտեալ զաշակերտսն՝ կա- 4
ցաք անդ աւուրս եօթն․ որք ասէին ցպօղոս
՚ի ձեռն հոգւոյն՝ մի՛ ելանել յեմ ։ Եւ 5
իբրեւ եղեւ մեզ կատարել զաւուրսն՝ ելեալ

գնայաք, յուղարկէին զմեզ ամենեքեան հան-
դերձ կանամբք և որդւովք մինչև արտաքոյ
քաղաքին. և եդեալ ծունր առ ծովեզերբն
6 կացաք յաղօթս։ Եւ հրաժարեցաք 'ի մի-
մեանց՝ և ելաք 'ի նաւն. և նոքա դարձան
7 յիւրեանց տեղիս։ Եւ մեր զնաւն առե-
ալ 'ի Տիւրոսէ հասաք 'ի Պտղոմայիդա.
և ողջոյն տուեալ եղբարց՝ եղաք օր մի առ
8 նս։ Եւ 'ի վաղիւ անդր ելեալ անտի՝ ե-
կաք 'ի Կեսարիա. և մտեալ յապարանսն
Փիլիպպոսի աւետարանչի, որ էր յեօթանց
9 անտի, ագաք առ նմա։ Նորա էին դըս-
10 տերք չորք՝ կոյսք մարգարէք։ Եւ 'ի լի-
նելն մեր անդ աւուրս բազումս, էջ ոմն 'ի
Հրէաստանէ մարգարէ՝ անուն Ագաբոս։
11 Եւ եկեալ առ մեզ, առեալ զգօտին Պօ-
ղոսի՝ կապեաց զոտս և զձեռս իւր. և ասէ.
Այսպէս ասէ Հոգին Սբ. զայրն որոյ գօտիս
այս է՝ այսպէս կապեսցեն յե̃մ Հրեայք, և
12 մատնեսցեն 'ի ձեռս հեթանոսաց։ Եւ իբ-
րև լուաք զայն՝ աղաչէաք մեք, և որ 'ի տեղ-
13 ւոջն էին՝ չելանել նմա յե̃մ։ Յայնժամ
պատասխանի ետ Պօղոս. Զի՞նչ գործէք, զի՞
լայք և ճմլեցուցանէք զսիրտ իմ. քանզի
ես ոչ միայն կապելոյ՝ այլև մեռանելոյ յե̃մ
պատրաստ եմ վասն անուանն տ̃ն յ̃ի ք̃ի։
14 Եւ 'ի չանսալն նորա՝ լռեցաք, ասեմք. Տ̃ն կամք

լիցին ։ Այլ յետ աւուրցն այնոցիկ հանդեր- 15
ձեալ ելանէաք յեմ ։ Եկին ընդ մեզ և յա- 16
շակերտաց անտի կեսարացւոց , և տանէին
զմեզ առ որում վանս ունելոց էաք՝ մնասոնի
ումեմն կիպրացւոյ՝ առաջին աշակերտի ։
Այլ 'ի մտանելն մեր յեմ , խնդութբ ըն- 17
կալան զմեզ եղբարք ։ 'Ի վաղիւ անդր ե- 18
մուտ պօղոս ը̅ մեզ առ յակովբոս . և եկին
ամ երիցունքն ։ Այլ ողջոյն տուեալ նց՝ 19
պատմէր մի ըստ միոջէ՝ զոր արար ած 'ի հե-
թանոսս 'ի ձեռն պաշտաման նր ։ Այլ նց 20
լուեալ՝ փառաւոր առնէին զած , և ասեն
ցնա . Տեսանե՞ս եղբայր՝ քանի բիւրք են հա-
ւատացելոցն հրէից , և ամենեքեան նախան-
ձաւոր օրինացն են ։ Բայց իրազեկ եղեն 21
վն քո՝ թէ ապստամբութի ուսուցանես 'ի
մովսեսէ՝ որոց 'ի հեթանոսս ամ հրէայք են .
ասես՝ մի՛ թլփատել զորդիս նց , և մի՛ ը̅ կրօ-
նիցն գնալ ։ Արդ զի՞նչ լինիցի՝ ապաքէն 22
լսեն , եթէ եկեալ ես ։ Արդ զայս արա՛ զոր 23
ասեմք քեզ . են 'ի մեզ արք չորք ուխտաւորք
յանձինս իւրեանց . Զնս առեալ սրբեսցիս 24
ը̅ նոսա . և ծախեա՛ ինչ 'ի նս զի գերծցեն
զգլուխս . և գիտասցեն ամենեքին , թէ զո-
րոց իրազեկ եղեն զքէն՝ ոչինչ է . այլ միա-
բանիս և դու պահել զօրէնս ։ Բայց վն 25
հաւատացելոցն հեթանոսաց , մեք առա-

Digitized by Google

քեցայք՝ ոչ ընտրեցայք, մի՛ ինչ այսպիսի պա-
հել նոցա. բայց միայն զգուշանալ՝ ՚ի կռոց
զոհելոյ, և յարենէ, և ՚ի հեղձուցելոյ, և
26 ՚ի պոռնկութենէ ։ Յայնժամ պօղոսի ա-
ռեալ զարսն՝ ՚ի վաղիւ անդր ը՟նդ սրբեալ
եմուտ ՚ի տաճարն. յայտ առնել զկատա-
րումն աւուրցն սրբութեն, մինչև մատեաւ ՚ի
վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ՚ի նոցանէ պա-
27 տարագ ։ Եւ իբրև մերձ էին եօթն աւուրքն
՚ի կատարել, տեսեալ զնա ՚ի տաճարին ասի-
ացւոց հրէիցն՝ զեղուլին զնովաւ զա՟մ զամբո-
խըն. և արկեալ ՚ի նա ձեռս՝ աղաղակէին ։
28 Արք իէ՟լացիք՝ օգնեցէք, այս այր է՝ որ հա-
կառակ ժողովրդեանն և օրինացս և տեղւոյս
այսորիկ՝ ամենեցուն ա՟մ ուրեք ուսուցանէ.
մինչև հեթանոսս ևս եմոյծ ՚ի տաճարն և
29 պղծեաց զս՟բ տեղին ։ Քանզի էր յառաջա-
գոյն տեսեալ զտրոփիմոս եփեսացի ՚ի քա-
ղաքին ը՟նդ նմա. զոր կարծէին, եթէ ՚ի տաճար
30 անդր եմոյծ պօղոս ։ Շարժեցաւ քաղաքն
ա՟մ, և կուտեցաւ ժողովուրդն. և առեալ
զպօղոս ձգէին արտաքոյ տաճարին. և վաղ-
31 վաղակի փակեցան դրունքն. Եւ խնդրէին
զնա սպանանել, եհաս զրոյց ՚ի հազարապետ
32 գնդին, եթէ խռովեալ է եէ՟մ ։ Որոյ
անդէն առեալ զօրականս և հարիւրապետս
դիմեաց ՚ի վ՟ր ն՟ց. և ն՟ք տեսեալ զհազարա-

պետն և զզօրականսն, դադարեցին 'ի հար-
կանելոյ զպօղոս: Յայնժամ մատուցեալ 33
հազարապետն կալաւ զնա, և հրամայեաց
կապել կրկին շղթայիւք՝ և հարցանէր՝ թէ
ո՞ իցէ, և զի՞նչ իցէ արարեալ: Այլք այլ 34
ինչ աղաղակէին զնմանէ յամբոխին. իբրև
ոչ կարացին գիտել զստոյգն վասն ամբոխին,
հրամայեաց ածել զնա 'ի բանակն: Եւ 35
իբրև եհաս յաստիճանսն, դէպ եղև բառ-
նալ բերել զնա 'ի զօրականացն՝ վն բռնու-
թեան ամբոխին: Քանզի զհետ երթայր 36
բազմութի ժողովրդեանն, և ասէին՝ Բարձ
զդա: Մինչ դեռ մտանելոց էր պօղոս 'ի 37
բանակն, ասէ ցհազարապետն՝ եթէ ար-
ժա՞ն իցէ ինձ խօսել ընդ քեզ. և նա ասէ.
Յունարէն գիտե՞ս. Ո՞չ արդեօք դու իցես 38
եգիպտացին, որ յառաջ քան զայս աւուրս
ապստամբեցուցեր՝ և հաներ յանապատ չորս
հազարս արս սիկարեանս: Եւ ասէ պօ- 39
ղոս, Ես եմ այր հրէայ 'ի տարսոնէ կիլիկեց-
ւոց, ոչ աննշան քաղաքի քաղաքացի. աղա-
չեմ զքեզ հրամայեա՛ ինձ խօսել առ ժողո-
վուրդդ: Եւ 'ի հրամայելն նորա, պօղոս 40
կացեալ 'ի վր աստիճանացն՝ շարժեաց ընդ
ձեռն ժողովրդեանն. իբրև բազում լռու-
թի լինէր, սկսաւ բարբառել հեբրայեցւոց
բարբառովն՝ և ասէ.

ԳԼ. ԻԲ.

1 Արք եղբարք և հարք՝ լուարուք ինձ այժմ
2 առ ձեզ պատասխանատրութեանս։ Իբ-
րև լուան՝ թէ հեբրայեցւոց լեզուաւն բար-
բառեցաւ նոցա՝ առաւել ևս դադարեցին 'ի
3 լռութի։ Եւ ասէ. Ես եմ այր հրէայ ծը-
նեալ 'ի Տարսոնի Կիլիկեցւոց՝ սնեալ 'ի քա-
ղաքիս յայսմիկ առ ոտս Գամաղիէլի, խրա-
տեալ ըստ ճշմարտութեան հայրենի օրինաց.
նախանձայոյզ էի այ՝ որպէս ամենեքին դուք
4 այսօր։ Որ զսոյն ճանապարհ վարեցի
մինչև 'ի մահ, կապել և մատնել 'ի բանտս
5 զարս և զկանայս. Որպէս և քահանայապետդ
վկայէ ինձ՝ և ամենայն ծերակոյտդ. յորոց
և թուղթս առեալ առ եղբարս 'ի Դամաս-
կոս երթայի, ածել և անտի կապեալս յե-
6 րուսաղէմ, զի պատժեսցին։ Եւ եղև ինձ
'ի գնալն և 'ի մերձենալ 'ի Դամասկոս, ըզ
միջաւուրբն յանկարծակի յերկնից փայլա-
7 տակեալ լոյս սաստիկ զինև, Եւ անկայ յեր-
կիր. և լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս. Սա-
8 ւուղ սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս։ Եւ ես
ետու պատասխանի՝ թէ Ո՞վ ես տր. և ասէ
ցիս, Ես եմ Յիսուս Նազովրեցի՝ զոր դու հալա-
9 ծես։ Բայց որ ընդ իսն էին՝ զլոյսն տեսա-
նէին. այլ զձայնն ոչ լսէին՝ որ խօսէր ընդ իս։

Եւ ասեմ, Զի՞նչ արարից տէր. և ասէ ցիս 10
տէր. Յարուցեալ երթիցես ՚ի Դամասկոս, և
անդ պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի որ հրա-
ման է քեզ առնել: Իբրև ոչ տեսանէի ՚ի 11
փառաց լուսոյն այնորիկ, զձեռանէ ձգեալ
՚ի նոցանէ որ ընդ իսն էին, մտի ՚ի Դամաս-
կոս. Անանիա ոմն այր երկիւղած ըստ օրի- 12
նաց, վկայեալ յամենայն բնակչաց՝ որ ՚ի Դամաս-
կոս Հրէայքն էին. Եկն եկաց առ իս՝ և ա- 13
սէ. Սաւուղ եղբայր՝ ՚ի վեր հայեաց: Եւ 14
ես նոյնժամայն ՚ի վեր հայեցայ ՚ի նա. և
նա ասէ ցիս. Աստուած հարցն մերոց յառաջագոյն
ընտրեաց զքեզ ճանաչել զկամս նորա, և տե-
սանել զարդարն, և լսել բարբառ ՚ի բերա-
նոյ նորա. Զի եղիցիս վկայ նորա առ ամենայն մար- 15
դիկ, որոց տեսերն և լուար: Եւ արդ զի՞ 16
հեղգաս, արի մկրտեաց և լուա զմեղս քո ՚ի
կարդալ զանուն նորա: Եւ եղև ինձ ՚ի 17
դառնալն յԵրուսաղէմ՝ և կալ յաղօթս ՚ի տաճա-
րին, լինել ՚ի զարմացման. Եւ տեսանել 18
զնա՝ զի ասէր ցիս. փութա՛ ել յԵրուսաղէմէ վաղ-
վաղակի. քանզի չեն ընդունելոց զքո վկայու-
թիւն վասն իմ: Եւ ես ասեմ. Տէր ինքեանք 19
իսկ գիտեն՝ զի ես էի որ ՚ի բանտ տայի,
և գան հարկանէի ըստ ժողովրդոց զհաւա-
տացեալս ՚ի քեզ: Եւ յորժամ հեղոյր ա- 20
րիւնն ստեփաննոսի վկայի քո, ես ինքն էի

որ 'ի վերայ կայի, և համակից լինէի սպանման
նր̅ և պահէի զհանդերձս սպանողաց-
21 նն: Եւ ասէ ցիս. Գնա, զի ես 'ի հեթա-
22 նոսս հեռաւորս առաքեցից զքեզ: Եւ
ունկն դնէին նմա մինչև ցայս բան. ապա
բարձին զձայնս իւրեանց՝ և ասեն. Բարձ
յերկրէ զայդպիսիդ՝ զի չէ պարտ այդպիս-
23 ւոյդ կեալ: Եւ յաղաղակելն նց̅ և ընկե-
նուլ զհանդերձս և զփոշին ցանել յօդսն,
24 Հրամայեաց հազարապետն մուծանել ըզ-
նա 'ի բանակն. ասէր՝ գանիւ հարցանել
զնա, զի գիտասցէ վս̅ որոյ յանցման այնպէս
25 աղաղակէին զնմանէ: Եւ իբրև պրկեցին
զնա փոկովք, ասէ պօղոս ցհարիւրապետն՝
որ 'ի վն̅ կայր. եթէ Զայր հռովմայեցի և
անպարտ պա՞րտ իցէ ձեզ գան հարկանել.
26 Իբրև լուաւ հարիւրապետն, մատուցեալ
առ հազարապետն պատմեաց՝ և ասէ. Զի՞նչ
կամիս առնել՝ քանզի այրս այս հռովմայեցի
27 է. Եւ մատուցեալ հազարապետն, ասէ
ցնա. Ասա՛ դու ցիս՝ հռովմայեցի՞ ես. և նա
28 ասէ՝ Այո՛: Պատասխանի ետ հազարապետն.
Ես բազում գնոց զզինուորութիւնս զայս ըս-
տացայ. ասէ պօղոս. Ես ծնեալ իսկ 'ի դը-
29 մին եմ: Եւ վաղվաղակի 'ի բաց կացին 'ի
նմանէ՝ որ հարկանելոցն էին զնա. և հազա-
րապետն իսկ երկեաւ, իբրև գիտաց եթէ

Digitized by Google

Հռովմայեցի է. եւ զի կապեալն եւս էր զնա։
Եւ ՚ի վաղիւ անդր կամէր գիտել զճշմա- 30
րիտն, թէ զինչ չարախօսութիւն իցէ հրէիցն․
արձակեաց զնա, եւ հրամայեաց կոչել զքա-
հանայապետսն եւ զամ ատեանն. եւ իջու-
ցեալ զպօղոս կացոյց ՚ի մէջ նց։

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ հայեցեալ պօղոսի յատեանն՝ ասէ. 1
Արք եղբարք՝ ես ամ ուղիղ մտօք գնա-
ցեալ եմ առաջի այ մինչեւ ցայսօր։ Եւ 2
քահանայապետն անանիա հրամայեաց ըս-
պասաւորացն հարկանել զբերան նորա։
Յայնժամ պօղոս ասէ ցնա. Հարկանելոց 3
է զքեզ ած՝ որմ բռեալ. եւ դու նստիս դա-
տել զիս ըս օրինաց, եւ առանց օրինաց հրա-
մայես զիս հարկանել։ Եւ որ շուրջն կային՝ 4
ասեն. Զքահանայապետն այ հայհոյես։ Եւ 5
ասէ պօղոս. Ոչ գիտէի եղբարք՝ եթէ իցէ
քահանայապետ. գրեալ իսկ է՝ Զիշխան ժո-
ղովրդեան քո մի հայհոյեսցես։ Իբրեւ գի- 6
տաց պօղոս՝ եթէ մի կողմն սադուկեցւոց է
եւ միւսն փարիսեցւոց, աղաղակէր ՚ի մէջ ա-
տենին. Արք եղբարք՝ ես փարիսեցի եմ,
որդի փարիսեցւոյ. վն յուսոյ եւ յարութե
մեռելոց՝ ես աւասիկ դատիմ։ Եւ զայս 7
իբրեւ ասաց՝ եղեւ հերձուած փարիսեցւոցն

Digitized by Google

և սադուկեցւոց . և պատառեցաւ բազմու-
8 թին ։ Զի Սադուկեցիքն ասեն, Չիք
յարութիւն, ո՛չ հրեշտակ՝ և ո՛չ հոգի . բայց փա-
9 րիսեցիքն խոստովանին զերկոսեան ։ Եւ
եղև աղաղակ մեծ . յոտն կացին ոմանք ՚ի
դպրաց անտի ՚ի կողմանէ փարիսեցւոց, հա-
կառակէին և ասէին . Ոչինչ չարութիւն գը-
տանեմք յառնս յայսմիկ, բայց թէ հոգի խօ-
10 սեցաւ ՚ի դմա՝ կամ հրեշտակ ։ Եւ ՚ի բազ-
մանալ ամբոխին՝ երկուցեալ հազարապետն
թէ գուցէ ճեղքիցի պօղոս ՚ի նոցանէ, հրա-
մայեաց զօրականին իջանել յափշտակել
11 զնա ՚ի միջոյ նց, և ածել ՚ի բանակն ։ Եւ
՚ի վաղուեան գիշերին եկաց առ նմա տր, և
ասէ . Քաջալերեա՛ց պօղէ, զի որպ վկայեցեր
վասն իմ յեէմ . նոյնպէս պարտ է քեզ և ՚ի
12 հռովմ վկայել ։ Եւ իբրև այգ եղև՝ արարեալ
ժողով հրէիցն նզովեցին զանձինս, ո՛չ ուտել
13 և ո՛չ ըմպել՝ մինչև սպանցեն զպօղոս ։ Եւ էին
աւելի քան զքառասուն՝ որոց զայս ընդ մի-
14 մեանս երդմունս արարեալ էր ։ Որք մա-
տեան առ քահանայապետսն և երիցունս՝ և
ասեն . Նզովիւք նզովեցաք զանձինս՝ ոչինչ
15 ճաշակել մինչև սպանցուք զպօղոս ։ Բայց
դուք զգացուցէք հազարապետին հանդերձ
ատենիւ, զի իջուսցէ զնա առ ձեզ, որպ թէ
կամիցիք ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմա-

նէ . և մեք յառաջ քան զմտանել նորա՝ պատ
րաստ եմք ՚ի սպանանել զնա ։ Եւ լուեալ 16
քեռորդւոյն պօղոսի զդաւաճանութիւն , եկն
եմուտ ՚ի բանակն անդր՝ պատմեաց պօղոսի ։
Եւ կոչեցեալ պօղոսի առ իւր զմի ՚ի հա- 17
րիւրապետացն անտի ասէ . Զպատանիս զայս
տար առ հազարապետն , զի ունի ինչ պատ-
մել նմա ։ Եւ նա առեալ զնա տարաւ առ 18
հազարապետն՝ և ասէ . Կապեալն պօղոս կո
չեաց զիս , և աղաչեաց զպատանիս զայս ա-
ծել առ քեզ ; ունի ինչ խօսել ընդ քեզ ։
Առեալ զձեռանէ նորա հազարապետին՝ 19
գնաց մեկուսի , հարցանէր՝ թէ զի՞նչ ունիս
խօսել ընդ իս ։ Եւ նա ասէ , Հրէայք միա- 20
բանեցին աղաչել զքեզ , զի ՚ի վաղիւ զպօ-
ղոս իջուսցես յատեան , իբրև թէ կամիցին
ինչ ճշմարտագոյնս հարցանել վասն նորա .
Արդ՝ դու մի՛ անսայցես նոցա . քանզի դա- 21
րան գործեալ է նմա ՚ի նոցանէ՝ արանց աւե-
լի քան զքառասուն , որ նզովեցին զանձինս՝
ոչ ուտել և ոչ ըմպել՝ մինչև սպանցեն զնա .
արդ պատրաստ են՝ և սպասեն քում հրա-
մանի ։ Ապա հազարապետն արձակեաց 22
զպատանին պատուիրեալ մի՛ ումեք ասել ,
թէ զայս զգացուցեր ինձ ։ Եւ կոչեաց եր- 23
կուս ՚ի հարիւրապետացն՝ և ասէ . Պատ-
րաստեցէք զօրականս երկերիւր , որք զի եր-

թիցեն մինչև 'ի Կեսարիա . և հեծեալս եօ-
թանասուն՝ և տիգաւորս երկերիւր , 'ի յե-
24 րից ժամու գիշերույն. Եւ գրաստս պատ-
րաստականս՝ որպ զի իջուցեն զպօղոս ապրե-
25 ցուսցեն առ Փելիքս դատաւոր . Գրեն
26 թուղթ , որ ունէր օրինակ զայս : Կղօդիոս
Լիւսիաս առ քաջ դատաւորդ Փելիքս ողջոյն .
27 Զայրս զայս կալեալ 'ի հրէից՝ և մերձ 'ի սպա-
նանել 'ի նոցանէ , հասեալ 'ի վե զօրակա-
նաւ ապրեցուցի , իմացեալ թէ հռովմայեցի
28 է : Կամեցայ գիտել զպատճառն վն որոյ ամ-
բաստանէին զնմանէ , իջուցի զդա յա-
29 տեան նց : Զոր գտի ամբաստանեալ վն
խնդրոյ իրիք իւրեանց օրինաց . և ոչինչ ար-
ժանի մահու կամ կապանաց ունէր վնաս :
30 Իբրև ազդ եղև նենգութե յայրդ լինե-
լոյ 'ի նոցանէ՝ յղեցի առ քեզ . հրամանս տու-
եալ և չարախօսացն խօսել զնմանէ առա-
31 ջի քո . ողջ լեր : Եւ զօրականացն ըստ հրա-
մանի նորա առեալ զպօղոս՝ ածին գիշերայն
32 յանտիպատրիս : Եւ 'ի վաղիւ անդր ար-
ձակեալ զհեծեալս ընդ նմա երթալ՝ դարձան
33 'ի բանակն : Նոքա մտին 'ի Կեսարիա . և
տուեալ ցդատաւորն զթուղթն , առաջի կա-
34 ցուցին նմ և զպօղոս : Իբրև ընթերցաւ՝
եհարց թէ յորմէ նահանգէ իցէ , և ստու-
35 գեալ եթէ 'ի կիւլիկեցւոյ է . Լուայց քեզ

Digitized by Google

աւէ՝ յորժամ և չարախօսքն քո եկեսցեն. և
հրամայեաց յապարանս հերովդի պահել
զնա:

ԳԼ. ԻԴ.

Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահանայապետն 1
Անանիա հանդերձ ծերովք ոմամբք, և
ճարտարախօսաւ Տերտուղեաւ ումամբ. որք
և զգացուցին դատաւորին վասն Պօղոսի:
Եւ 'ի կոչելն զնա՝ սկսաւ Տերտուղոսն 2
ամբաստան լինել և ասել: Բազում խաղա-
ղութի գտեալ է 'ի քէն՝ և իրաց ուղղութի
ազգիս այսորիկ քով խնամով. Ամենայ- 3
նիւ և ամենայն ուրեք շնորհակալ եմք՝
քաջդ փելիքս ամ գոհութբ: Բայց զի 4
մի՛ աւելի ևս աշխատ արարից զքեզ, աղա-
չեմ լսել մեզ կարճ 'ի կարճոյ՝ քոյին հեզու-
թբդ: Քանզի գտաք զայրս զայս ապա- 5
կանիչ և խռովիչ ամ Հրէից՝ որք են ը̃ տիե-
զերս, և առաջնորդ Նազովրեցւոց հերձուա-
ծոյն: Որ և զտաճարն իսկ կամեցան պղծ- 6
ծել. զոր և կալաք, և ը̃ մերոց օրինացն դա-
տել կամեցաք: Եկեալ Լիւսիաս հազա- 7
րապետ՝ մեծաւ բռնութբ 'ի ձեռաց մերոց
եհան: Հրամայեաց և չարախօսացն նորա 8
գալ առ քեզ. յորմէ դու իսկ բաւական լի-
նիցիս վերստին դատեալ՝ ամի հասու լինել,

9 զորոց մեքս ամբաստանեմք զդմանէ։ Միա-
բանեցին և Հրէայքն, ասեն՝ Այդ այդպէս
10 է։ Պատասխանի ետ պօղոս, յակնարկել
նմա դատաւորին խօսել։ Ի բազում ամաց
լինել քեզ դատաւոր ազգիս այսորիկ գի-
տեմ. յօժարութ̃բ վ̃ն իմոց իրաց պատաս-
11 խանի առնեմ։ Վանզի կարող ես գիտել,
զի ոչինչ աւելի է իմ քան զաւուրս երկոտա-
սան՝ յորմէ հետէ ելի երկիր պագանել յեճմ։
12 Եւ ոչ ի տաճարի անդ գտին զիս ընդ ու-
մեք խօսեցեալ, և կամ ժողովս արարեալ
13 բազմաց, ոչ ի ժողովուրդս՝ Եւ ոչ ի քա-
ղաքի, և ոչ յանդիման առնել կարեն քեզ՝
14 վ̃ն որոյ այժմդ չարախօսեն զինէն։ Բայց
զայս խոստանամ քեզ, եթէ ը̃ ճանապար-
հին՝ զոր ասեն հերձուած, այնպ̃ պաշտեմ
զհայրենի ա̃ծն. հաւատացեալ ա̃մի՝ որ ինչ
15 յօրէնս և ի մարգարէս գրեալ է։ Ունիմ
յոյս առ ա̃ծ. որում և դոքա իսկ ակնունին՝
թէ յարութ̃ի լինելոց է արդարոց և մեղա-
16 ւորաց։ Յորում և ես իսկ ճգնիմ, ան-
խիղճ միտս ունել առ ա̃ծ և առ մարդիկ յա-
17 մենայն ժամ։ Ի բազում ամաց ողորմու-
թիւս եկի առնել յազգս իմ. և ետու պա-
18 տարագս. Որովք գտին զիս սրբեալ ի
19 տաճարին՝ ոչ բազմօք և ոչ ամբոխիւ. Ո-
մանք յասիացւոց անտի Հրէայք՝ որոց պարտ

եր գալ առաջի քո՝ և ամբաստան լինել, ի-
թէ ունիցին ինչ զինէն. Եւ կամ ինքեանք 20
սոքա ասասցեն, զինչ գտին յիս անիրաւու-
թիւն մինչդեռ կայի յատենին։ Բայց միայն 21
վն միոյ բարբառոյս այսորիկ՝ զոր աղաղա-
կեցի մինչ կայի 'ի մէջ նց. եթէ վն յարու-
թեն մեռելոց դատիմ ես այսօր 'ի ձէնջ։ Եւ 22
յապաղեաց զնս փելիքս, զի ստուգագոյնս
գիտէր վասն ճանապարհին, ասէ, Յորժամ
լիւսիաս հազարապետ իջցէ այսր՝ տեղեկա-
ցայց վասն ձեր։ Հրամայեաց հարիւրա- 23
պետին պահել զնա, և ունել յանդարձա-
կի, և մի՛ ոք յիւրոց անտի արգելուլ 'ի
պաշտելոյ զնա։ Եւ յետ աւուրց ինչ եկն փե- 24
լիքս հանդերձ դրուսիլլաւ կնաւ իւրով, որ
էր հրէայ. կոչեաց զպօղոս՝ և լուաւ 'ի նմանէ
վասն որ 'ի յն քս հաւատոցն։ Եւ 'ի խօսելն 25
նր վն արդարութն և ժուժկալութն և
հանդերձեալ դատաստանին, զահի հա-
րեալ փելիքս, ետ պատասխանի. Դու առ
այժմ երթ՝ և յորժամ ժամ լիցի, կոչեցից
զքեզ։ Միանգամայն և ակն ունէր՝ թէ տա- 26
ցի ինչ նմա 'ի պօղոսէ. վն որոյ ստէպ կո-
չեցեալ զնա՝ խօսէր ընդ նմա։ Եւ 'ի կատարել 27
երկուց ամաց եկն փոխանորդ փելիքսի փես-
տոս պորկիոս. իբրև կամեցաւ շնորհս
առնել հրէից փելիքս, եթող զպօղոս
կապեալ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԵ.

1 Փեստոս իբրեւ եհաս յիշխանութիւն, յետ
2 երից աւուրց ել յԵ՜մ ՚ի կեսարեայ: Եւ
զգացուցին նմա քահանայապետքն եւ գլխա-
3 ւորք հրէիցն զպօղոսէ, Եւ աղաչէին խընդ-
րել շնորհս ՚ի նմանէ. զի կոչեսցէ զնա յԵ՜մ.
դարան գործեալ սպանանել զնա ՚ի ճանա-
4 պարհի: Իսկ փեստոս արար պատասխանի
պահել զնա ՚ի կեսարիա. թէ ինքն իսկ ը՜
5 հուպ անդր երթալոց է: Եւ որ ՚ի ձէնջ
կարողք իցեն՝ ասէ, ընդ իս իջցեն, եւ եթէ
իցէ ինչ յառնն վնաս՝ ամբաստան լիցին ըզ-
6 նմանէ: Եւ լեալ անդ աւուրս՝ ոչ աւելի
քան զութ կմ՜ զտասն, եկն էջ ՚ի կեսարիա՝
եւ ՚ի վաղիւ անդր նստեալ յատենի, հրա-
7 մայեաց ածել զպօղոս: Եւ իբրեւ եկն՝ կա-
ցին շուրջ զնովաւ՝ որ յԵ՜մէ իջեալ էին հը-
րէայք. բազում եւ ծանր վնաս դնէին՝ զոր
8 ոչ կարէին ցուցանել: Քանզի առնէր պա-
տասխանի պօղոս, եթէ ոչ յօրէնս հրէից՝ եւ
ոչ ՚ի տաճարն՝ եւ ոչ ՚ի կայսր ինչ վնասակար
9 եմ: Բայց փեստոս կամեցեալ հրէիցն շը-
նորհս առնել՝ պատասխանի ետ պօղոսի՝ եւ ա-
սէ. Կամի՞ս յԵ՜մ ելանել՝ եւ անդ վ՜ն դոցին
10 իրաց դատել առաջի իմ: Եւ ասէ պօղոս.
յատենի կայսեր հասեալ կամ, ուր պարտ

Digitized by Google

է ինձ դատել. հրէից ինչ չեմ վնասակար,
որպէս և դու իսկ քաջ գիտես։ Ապա թէ 11
վնասակար իցեմ՝ և արժանի մահու ինչ
գործեցի, ո՛չ զանգիտեմ 'ի մեռանելոյ. իսկ
եթէ ոչինչ իցէ՝ զորոց սոքա ամբաստան լի-
նին զինէն, ոչ ո՛ք կարէ զիս դոցա շնորհել.
'ի կայսր բողոքեմ։ Յայնժամ փեստոս խօ- 12
սեցեալ ընդ խորհրդակցին՝ արար պատասխանի,
'Ի կայսր բողոքեցեր՝ առ կայսր երթիցիր։
Իբրև անցին աւուրք ինչ, ագրիպպաս ար- 13
քայ և բերինիկէ եկին 'ի կեսարիա՝ յողջոյն
փեստոսի։ Եւ իբրև աւուրս բազումս հանէին 14
անդր, փեստոս զեկոյց արքայի զպօղոսէ և
ասէ. Այր մի է աստ մնացեալ կապեալ 'ի
փելիքսէ։ Վասն որոյ իբրև չոգայ յեմ, 15
զգացուցին ինձ քահանայապետքն և գլխա-
ւորք հրէիցն. խնդրէին յինէն առնել նմա
պատուհաս։ Որոց ետու պատասխանի, եթէ 16
Չէ՛ օրէն հռովմայեցւոց շնորհել ումեք զոք,
մինչև ամբաստանեալն յանդիման ունիցի
զդատախազսն՝ և տեղի պատասխանւոյ առ-
նուցու վն ամբաստանութեն։ Եւ իբրև 17
եկին այսր՝ ոչինչ յապաղեցի, այլ 'ի վաղիւ-
նստեալ յատենի՝ հրամայեցի ածել զայրն։
Վասն որոյ մատուցեալ ամբաստանքն և 18
ո՛չ մի ինչ վնաս չարութե 'ի մէջ բերէին՝ զո-
րոց եսն կարծէի. Բայց խնդիրս ինչ՝ վասն 19

իւրեանց պաշտաման ունէին ընդ նմա. և վասն
յիսուսի ուրումն մեռելոյ, զորմէ ասէր պօղոս
20 թէ կենդանի է. Իբրև յանհնարս մտի վասն
այնպիսի իրաց քննութեան, ասեմ, Եթէ կամի-
ցի երթալ յերուսաղէմ, և անդ դատել վասն նոցին
21 իրաց: Բայց ՚ի պօղոսի բողոքելն զի պա-
հեսցի ՚ի քաջի արանցն յանդիմանութեան, հրա-
մայեցի պահել զնա՝ մինչև տաց տանել առ
22 կայսր: Ագրիպպաս ցփեստոս ասէ, Կա-
մէի և ես լսել առնն. և նա ասէ. Վաղիւ լուի-
23 ցես: Եւ ՚ի վաղիւ անդր իբրև եկն ագրիպ-
պաս և բերինիկէ բազում երևելի սպասուք, և
մտին յատեանն հանդերձ հազարապետօքն
և արամբք պատուականօք քաղաքին. և
24 հրամայեալ փեստոսի ածին զպօղոս: Եւ ա-
սէ փեստոս, Արքայ ագրիպպա և ամենայն արք
որք ընդ մեզ էք. տեսանէ՞ք զսա, վասն սորա
ամենայն ժողովք հրէից ամբաստան եղեն ինձ
յերուսաղէմ և աստ. աղաղակէին՝ թէ չէ պարտ
25 դմա կեալ: Բայց ես ՚ի վերայ հասի թէ ոչինչ է
դորա արժանի մահու գործեալ. և դորա
ինքնին բողոք կալեալ առ քաջ արանցն.
26 խորհեցայ յղել: Վասն որոյ ստուգութիւն
ինչ գրել տեառն իմում ոչ ունիմ. վասն այնո-
րիկ ածի զդա առաջի ձեր՝ և մանաւանդ ա-
ռաջի քո արքայ ագրիպպա. որպէս վերստին
27 քննեալ՝ մարթացից ինչ գրել: Զանգի

անպատեհ իմն թուի ինձ տալ տանել կապեալ մի, և ոչ ինչ վնաս զնմանէ նշանակել:

ԳԼ. ԻԶ.

Եւ ագրիպպաս ասէ ցպօղոս. Հրամայեալ 1
է քեզ՝ վ͞ս քո խօսել, յայնժամ պօղոսի
ձգեալ զձեռն՝ առնէր պատասխանի: Վասն 2
ա͞մ ամբաստանութեն հրէից զինէն արքայ
ագրիպպա՝ համարիմ զանձն երանելի. զի քո
առաջի այսօր տալոց եմ պատասխանի: Մա- 3
նաւանդ զի գիտակ ես իսկ ամենայն կրօնից
և խնդրոց հրէից. վ͞ս որոյ աղաչեմ երկայն-
մտութ͞բ լսել ինձ: Քանզի զկենաց իմոց՝ 4
որ 'ի մանկութէ, 'ի սկզբանէ լեալ յազգի
իմում յե͞մ, տեղեակ են ամենայն հրէայք:
Յառաջագոյն գիտեն 'ի վաղուց հետէ, 5
եթէ կամիցին վկայել. զի ը͞ս ճշմարտագոյն
կրօնից օրինաց մերոց կեցեալ եմ փարիսե-
ցի: Եւ արդ վ͞ս յուսոյն՝ առ հարսն եղե- 6
լոյ աւետեացն յ͞այ՝ դատեալ կամ յատենի.
Զոր երկոտասան ազգատոհմս մերոյ ան- 7
պակաս զցայգ և զցերեկ պաշտեալ ակն ու-
նին հասանել. վասն որոյ յուսոյ ամբաստա-
նիմ արքայ 'ի հրէիցդ: Զի՞նչ անհաւատ 8
թուի ձեզ՝ եթէ ա͞ծ զմեռեալս յարուցանէ:
Ես իսկ ինքնին պատշաճ համարէի զբ͞մ 9
ինչ հակառակ անուանն յ͞սի նազովրեցւոյ

10 գործել ։ Զոր և արարի իսկ յե՟մ . և
զբ՟մս 'ի սրբոցն ես բանտարգել առնէի , 'ի
քահանայապետից առեալ իշխանութ՟ի . և
11 զսպանելոցն ն՟ց բերէի համար ։ Եւ ըստ
ա՟մ ժողովրդոցն՝ բազում անգամ պատժել
զնոսա բռնադատէի հայհոյել . առաւել ևս
մոլեալ 'ի վ՟ր ն՟ց հալածէի մինչև յարտաքին
12 քաղաքսն ։ Որովք գնացեալ 'ի դամաս-
կոս՝ իշխանութ՟բ և հրամանօք քահանայա-
13 պետից , Զմիջաւուրբն 'ի ճանապարհի տե-
սի՝ արքայ , յերկնից առաւել քան զլուսաւո-
րութիւն արեգական ծագեալ զինև լոյս ,
14 և զնոքօք՝ որ ը՟ իսն երթային։ Եւ ամե-
նեցուն մեր անկանել յերկիր , լուայ ձայն
որ ասէր ցիս հեբրայեցւոց բարբառո՟վ ,
Սաւուղ սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս . խիստ
15 է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել ։ Եւ ես
ասեմ , Ո՞ ես տ՟ր . և տ՟ր ասէ , Ես եմ յ՟ս զոր
16 դուն հալածես ։ Այլ արի և կաց 'ի վերայ
ոտից քոց . զի վ՟ս այսորիկ երևեցայ քեզ՝ առ-
նուլ զքեզ 'ի ձեռն պաշտօնեայ և վկայ , ո-
րոց տեսեր դ զիս , և որոց երևեցայց քեզ .
17 փրկել զքեզ 'ի ժողովրդենէդ՝ և 'ի հե-
18 թանոսաց . յորս ես առաքեցից զքեզ . Բա-
նալ զաչս ն՟ց դարձուցանել 'ի խաւարէ 'ի
լոյս . և յիշխանութ՟է սատանայի յա՟ծ . առ-
նուլ նոցա զթողութ՟ի մեղաց , և վիճակ ը՟

Digitized by Google

ոքիս՝ հաւատովքն որ յիս ։ Ուստի արքայ 19
ագրիպպա՝ ոչ եղէ անհաւան երկնաւոր տեսո-
լեանն ․ Այլ նախ որոց 'ի դամասկոս և 20
յեր̃մ էին, և ը̃ն ա̃մ գաւառս հրէաստանի
և 'ի հեթանոսս, պատմեցի զղջանալ՝ և դառ-
նալ յա̃ծ կենդանի ․ արժանի ապաշխարու-
թեն գործս գործել ։ Վասն այսորիկ հրէից 21
կալեալ զիս 'ի տաճարին, կամէին սպանա-
նել ։ Օգնութի̃ հասեալ առ յա̃յ մինչև 22
ցայսօր կացի վկայեալ փոքու և մեծի, ոչինչ
արտաքոյ ասել՝ քան զոր մարգարէքն և մով-
սէս խօսեցան զհանդերձելոցն լինելոյ ․ Ե- 23
թէ չարչարելոցն է ք̃ն, եթէ առաջին՝ 'ի յա-
րութե̃ մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովր-
դեանն և հեթանոսաց ։ Եւ նո̃ զայս պա- 24
տասխանի տուեալ, փեստոս 'ի ձայն մեծ
ասէ ․ Մոլիս պօղէ, բզ̃մ դպրու̃ ի̃քդ զքեզ 'ի
մոլութի̃ դարձուցանեն ։ Իսկ պօղոս ասէ, 25
Ոչ մոլիմ՝ քա̃ջդ փեստոս, այլ զցածութե̃ն և
զճշմարտութե̃ բանս բարբառիմ ։ Գիտակ 26
իսկ է այսոցիկ արքայ, ը̃ն որում և համար-
ձակեալդ խօսիմ ․ քանզի ծածկել* 'ի քէն ի-
մեք 'ի սոցանէ՝ չառնում յանձն ․ զի ոչ եթէ
յանկեան ուրեք գործեալ իցէ այս ։ Հա- 27
ւատա̃ս արքայ ագրիպպա մարգարէից ․ գի-

---

* 'Ի Յոյնն ․ Ծածկեալ գոլ ․

28 տեմ զի հաւատաս ։ Եւ ասէ ագրիպպաս
ցպօղոս , փոքու իմն հաւանեցուցանես զիս
29 լինել քրիստոնեայ ։ Եւ պօղոս ասէ . Խնդ-
րէի յա̃յ՝ և փոքու և մեծաւ՝ ոչ միայն զքեզ՝
այլ զամենեսեան որ լսեն ինձ այսօր՝ լինել
այսպիսի որպէս և ես եմ , բաց 'ի կապանաց
30 աստի ։ Յոտն եկաց արքայն և դատաւորն
31 և բերինիկէ , և որ ը̃ նոսայն նստէին ։ Եւ
իբրև գնացին , խօսէին ընդ միմեանս և ա-
սէին , թէ Ոչինչ արժանի մահու կամ կա-
32 պանաց գործէ այրս այս ։ Իսկ ագրիպպաս
ցփեստոս ասէ . Արձակել մարթ էր զայրս
զայս՝ եթէ ոչ էր բողոքեալ 'ի կայսր ։

ԳԼ · ԻԷ ։

1 Իբրև հրամայեցաւ մեզ նաւել յիտալիա
տային զպօղոս՝ և զայլս ոմանս կապեալս
ցհարիւրապետ մի , որում անուն էր յուլիոս՝
2 սեբաստեան գնդին ։ Եւ ելեալ 'ի նաւ
մի անդրամիտտացի , որ երթալոց էր 'ի կող-
մանս ասիացւոց՝ գնացաք . էր ը̃ մեզ և ա-
3 րիստարքոս՝ մակեդոն թեսաղոնիկեցի ։ Եւ
'ի վաղիւ անդր իջաք 'ի սիդոն . և մարդա-
սիրութ̃ ցուցեալ յուլիոսի առ պօղոս , հրա-
մայեաց առ բարեկամսն երթալ՝ և դարման
4 գտանել ։ Եւ անտի ելեալ խոնարհագոյն
նաւեցաք 'ի կիպրոս՝ վն̃ հողմոյն ընդդէմ

լինելոյ։ Յայնժամ ը̅ մէջ ծովուն կիւլի- 5
կեայ և պամփիլեայ նաւեալ՝ իջաք 'ի սմի-
ռա լիկիացւոց։ Եւ անդ գտեալ հարիւ- 6
րապետին զնաւ մի աղեքսանդրացի՝ որ եր-
թայր յիտալիա, եմոյծ զմեզ անդր։ Եւ 7
'ի բազում աւուրս ծանրանաւեալք՝ հազիւ
հասաք առ կնիդաւ. և 'ի չթողացուցանել
մեզ հողմոյն, նաւեցաք խոնարհագոյն 'ի
կրետէ առ սաղմոնեաւ։ Հազիւ անցեալ 8
առ նովաւ եկաք 'ի տեղի ինչ՝ որ կոչէր գե-
ղեցիկ նաւահանգիստ. յոր հուպ էր քաղա-
քըն ղասեայ։ Եւ իբրև բ̅զ̅մ ժամանակք 9
անցանէին, և սխալ ևս լինէր նաւելոյն. և
վ̅ն այն ինչ ևս պահոցն անցանելոյ, տայր
խրատ պօղոս, Եւ ասէ ցնոսա. Արք՝ տեսա- 10
նեմ զի թշնամանօք և բ̅զ̅մ վնասու՝ ոչ միայն
բեռինդ և նաւիդ, այլ և անձանց մերոց լի-
նելոց է նաւարկութիս։ Իսկ հարիւրա- 11
պետն նաւապետին և նաւավարին առաւել
անսայր՝ քան բանիցն պօղոսի։ Իբրև դըժ- 12
պատեհ իմ̅ն թուէր նաւահանգիստն առ
'ի ձմեռել, բազումք խորհեցան գնալ ան-
տի. թերևս կարասցեն հասանել 'ի փիւնի-
կէ՝ ձմեռել 'ի նաւահանգստին կրետացւոց,
որ հայէր ը̅ հարաւակողմ̅ն և ը̅ աշխարհն։
Եւ 'ի շնչել հարաւոյն, համարեցան ուր 13
գիմեալն էին հասանել. և արկեալ՝ մօտ ան-

Digitized by Google

14 ցանկէին զկրետեաւ : Եւ ոչ յետ բազում
ժամուց՝ անկաւ զնովաւ հողմ ուռուցիկ, որ
15 կոչի եւրակլիկլոն : Ընդ յափշտակել նա-
ւին՝ և 'ի չհանդուրժել ընդդէմ հողմոյն,
16 թոյլ տուեալ երթայաք և գայաք : 'Ի կղզե-
ինչ դիմեալ՝ որ կոչէր կղաւդա, հազիւ կա-
17 րացաք ըմբռնել զմակոյկն : Զոր առեալ՝
յօգնականութիւն կապէին շ՟ նաւն, երկու-
ցեալ թէ գուցէ 'ի յորձանուտն անկանիցին.
իջուցեալ զառագաստն՝ այնպէս երթային և
18 գային : Եւ 'ի սաստկագոյն մրրկանալոյն
մերոյ՝ 'ի վաղիւ անդր զկարասին ընկեցիկ
19 առնէին : Եւ յերիր աւուր ընդ իւրեանց
20 ձեռն՝ զգործին նաւին ընկեցին : Իբրև ոչ
արև՝ և ոչ աստեղք երևէին 'ի բազում ա-
ւուրս, և ձմեռն ոչ սակաւ կայր 'ի վ՟ր, ապա
21 բառնայր ա՟մ յոյս փրկութե՟ մերոյ : Եւ
զի բազում աւուրս նօթի էին, յայնժամ
պօղոս կացեալ 'ի մէջ նոցա՝ ասէ. Պարտ էր
ձեզ ով արք՝ անսալ ինձ, և ոչ ելանել 'ի
կրետեայ՝ և շահել զվնաս զայս՝ և զվնաս :
22 Եւ արդ խրատեմ զձեզ քաջալերել. զի
վնաս անձին՝ և ոչ միում 'ի ձէնջ լինիցի,
23 բաց 'ի նաւէդ : Քանզի երևեցաւ ինձ
յայսմ գիշերի հրեշտակ այ՟՝ որոյ եսն եմ՝ և
24 պաշտեմ զնա. Եւ ասէ. Մի՛ երկնչիր պօ-
ղէ, կայսեր ևս պարտ է քեզ յանդիման լի-

Digitized by Google

նել . և ահա շնորհեալ է քեզ ա̅յ զամենե-
սեան , որ են ընդ քեզ 'ի նաւիդ ։ Վասն այ- 25
սորիկ քաջալերեցարուք արք, զի հաւատամ
յա̅ծ թէ այսպէս լինի՝ զորօրինակ խօսե-
ցաւ ընդ իս ։ Բայց 'ի կղզի ինչ հասանէ մեզ 26
անկանել ։ Իբրև չորեքտասաներորդ գիշեր
լինէր՝ մինչ դեռ ծփէաք 'ի հանդրին անդուն- 27
դըս , 'ի մէջ գիշերին կարծէին նաւավարքն
եթէ հասեալ իցեն յաշխարհ ուրեք ։ Եւ ըն- 28
կեցեալ զգունդսն՝ գտին գիրկս քսան . և սա-
կաւ ինչ դադարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և
գտին գիրկս հնգետասան . Զահի հա- 29
րեալ թէ գուցէ 'ի խիստ ինչ տեղիս անկա-
նիցին՝ յետուստ կողմանէ ընկեցին խարիսխս
չորս . ըղձանային այգուն լինելոյ ։ Բայց 30
նաւավարքն խնդրէին փախչել 'ի նաւէ ան-
տի , և իջուցեալ զկուրն 'ի ծով անդր՝ պատ-
ճառանօք՝ որպէս թէ առաջոյ կողմանէ խա-
րիսխս ձգելոց իցեն ։ Ասէ պօղոս ցհարիւ- 31
րապետն և ցզօրականս . Եթէ ոչ դոքա մնան
'ի նաւիս՝ դուք ապրել ո՛չ կարէք ։ Յայն- 32
ժամ զօրականքն հատին զլարս կրին՝ և 'ի
բաց ընկեցին ։ Եւ մինչդեռ այգն կամէր 33
լինել , աղաչէր պօղոս զամենեսեան առնուլ
կերակուր, ասէ. Այս չորեքտասաներորդ օր
է՝ որում ակն ունիք նօթիս կատարել , և չէ
ինչ ճաշակեալ ։ Վասն որոյ աղաչեմ ըզ 34

Digitized by Google

ձեզ՝ ճաշակել կերակուր, զի այն իսկ վասն
ձերոյ փրկութեն է. զի ոչ ուրուք 'ի ձէնջ
35 մազ մի 'ի գլխոյ կորիցէ: Եւ իբրեւ ասաց
զայս, առեալ հաց՝ գոհացաւ զայ առաջի
36 ամենեցուն, եբեկ՝ եւ սկսաւ ուտել: Եւ
քաջալերեցան ամենեքին. եւ նոքա առին կե-
37 րակուր: Եւ էաք ամենայն հոգիք 'ի նա-
38 ւին՝ երկերիւր եօթանասուն եւ վեց: Եւ ի-
բրեւ յագեցան կերակրով. թեթեւացու-
ցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն 'ի ծով:
39 Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ զերկիրն ոչ ճանա-
չէին, բայց զգոգ մի նշմարէին՝ թէ ափն ծո-
վուն իցէ. յոր խորհէին թէ հնար ինչ իցէ
40 զերծուցանել զնաւն: Եւ զխարիսխսն հա-
տեալ՝ ընկեցին 'ի ծով, թողացուցին զխառ-
նելիս թեւոցն, եւ 'ի բաց առին զառագաս-
տըն. եւ ետուն հողմոյն յառաջն կոյս ծովուն:
41 Անկեալ 'ի տեղի մի երկծով՝ թիւրեցին
զնաւն. եւ առաջին կողմն նաւուն խրեալ՝ ան-
շարժ մնայր, եւ յետին կողմն քակէր 'ի բըռ-
42 նութենէն*: Եւ զօրականացն խորհուրդ ա-
րարեալ՝ զի զկապեալսն սպանցեն. եւ մի՛ ոք
43 լողեսցէ եւ փախիցէ: Եւ հարիւրապետն
քանզի կամեցաւ ապրեցուցանել զՊօղոս՝
արգել զնա 'ի խորհրդոյն. հրամայեաց զի

*'Ի Յոյնն. 'ի բռնութենէ ալեացն:

որ կարողն իցեն լուղել՝ անկանիցին նախ
և 'ի ցամաք ելանիցեն. Իսկ զայլսն զորս 'ի 44
տախտակս, և զորս յայլ ինչ կայր 'ի նաւէ
անտի. և այսպէս եղև ամենեցուն փրծա-
նել յերկիր:

ԳԼ. ԻԸ:

Եւ ապրեալքն՝ յայնժամ գիտացաք թէ մե- 1
լիտինէ էր անուն կղզւոյն. բայց բար-
բարոսքն շնորհեցին ոչ սակաւ մարդասի-
րութիւն մեզ: Քանզի լուցին խարոյկ և 2
ընկալան զամենեսին զմեզ վն անձրևին որ
տեղայր՝ և վասն ցրտոյն: Եւ 'ի ժողովել 3
Պօղոսի խուրձ ինչ բազում՝ և դնել 'ի վե-
րայ խարուկին, իժ մի 'ի ջերմութենէն ելեալ՝
կալաւ զձեռանէ նորա: Եւ իբրև տեսին 4
բարբարոսքն կախեալ զգազանն զձեռանէ
նորա, ասէին ցմիմեանս. Սպանող
է այրս այս՝ որ թէպէտ և ապրեցաւ 'ի ծո-
վէն, իրաւունքն չետուն կեալ: Եւ նորա 5
թօթափեալ զգազանն 'ի հուրն, եղև նմա
չար և ոչինչ: Եւ նոքա ակն ունէին նմա 6
այտնլոյ՝ կամ անկանելոյ՝ և յանկարծակի
մեռանելոյ. իբրև շատ ակնկալեալ՝ և տե-
սանէին թէ ոչինչ վնաս եղև նմա՝ դարձեալ
դարձուցեալ զբանսն՝ ասէին թէ աստուած
ոմն է: Եւ շուրջ զտեղեաւն զայնուիկ 7

էին գիւղք գլխաւորի կղզւոյն՝ որում անուն
էր Պոպղիոս. որ առ զմեզ յերաշխի զերիս
8 աւուրս՝ և սիրով ընկալաւ: Եւ եղև հօրն
Պոպղեայ ՚ի ջերմն և յախտ թանչից հիւան-
դանալ՝ դնել. առ որ մտեալ Պօղոս՝ և կա-
ցեալ յաղօթս՝ եդ զձեռն և բժշկեաց զնա:
9 Եւ իբրև այս եղև, այլ հիւանդքն՝ որ էին
10 ՚ի կղզւոջն՝ գային և բժշկէին. Որք և
բազում պատուովք պատուեցին զմեզ. և
իբրև գնացաք, ետուն՝ որ ինչ պէտք էին:
11 Եւ յետ երից ամսոց ելաք ՚ի նաւ մի ա-
ղեքսանդրացի՝ որ ձմերեալ էր ՚ի կղզւոջն
12 նշանաւորաւ դիոսկուրացւոց: Եւ իջեալ
13 ՚ի սիրակուսա՝ եղաք աւուրս երիս: Ան-
տի գնացեալ հասաք ՚ի հռեգիոն, և յետ
աւուր միոյ ՚ի շնչել հարաւոյն, երկօրեայք
14 եկաք ՚ի պատիոլոս: Ուր և գտաք եղ-
բարս՝ աղաչեցեալք ՚ի նոցանէ լինել ա-
15 ւուրս եօթն. և ապա ելաք ՚ի Հռոմ: Եւ
անտի լուեալ եղբարց զմէնջ՝ ելին ընդ ա-
ռաջ մեր մինչև յորգոստայն ապփեայ՝ և ե-
րիցն կրպակաց. զոր տեսեալ Պօղոսի գո-
16 հացաւ զԱ̃յ՝ և քաջալերեցաւ: Եւ իբրև
մտաք ՚ի Հռոմ, հրամայեցաւ Պօղոսի լի-
նել առանձինն հանդերձ զինուորաւն՝ պահ-
17 պանաւ իւրով: Եւ եղև յետ երից ա-
ւուրց՝ կոչել նմա զհրէիցն գլխաւորս. և

իբրև եկին, ասէ ցնոսա. Ես՝ արք եղբարք՝
ոչինչ հակառակ գործեալ ժողովրդեանն՝
կամ կրօնիցն հայրենեաց, կապեալ յերու-
սաղեմէ՝ մատնեցայ ՚ի ձեռս հռովմայեց-
ւոց: Որք իբրև դատեցան զիս՝ կամեցան 18
արձակել, վ՟ն և ոչ մի ինչ վնաս մահու գը-
տանելոյ յիս: Ի հակառակել հրէիցն, 19
հարկ եղև բողոքել ՚ի կայսր. իբր ոչ ե-
թէ զազգէն իմմէ ունէի ինչ չարախօսել:
Վասն այսր պատճառանաց աղաչեցի ըզ 20
ձեզ՝ տեսանել և խօսել. քանզի վասն յու-
սոյն իսրայելի կամ ՚ի շղթայս յայսոսիկ:
Եւ նոքա ասեն ցնա. Մեք ոչ թուղթս 21
ինչ վասն քո ընկալաք ՚ի հրէաստանէ, և
ոչ եկեալ ոք յեղբարց պատմեաց՝ կամ խօ-
սեցաւ ինչ վասն քո չարութի՟: Բայց ա- 22
ղաչեմք ՚ի քէն լսել՝ թէ զինչ խորհիցիս.
զի վասն հերձուածոյդ այդորիկ յայտ իսկ
է մեզ, զի ամենայն ուրեք հակառակու-
թիւն կրէ: Ժամ եդեալ նմա օր մի, ե- 23
կին ՚ի վանսն առ նա բազումք. որոց պատ-
մէր վկայութ՟ք զարքայութի՟ն այ՟. և հաւանե-
ցուցանէր զնոսա վասն յ՟սի, յօրինացն մով-
սեսի և ՚ի մարգարէից՝ յայգուէ մինչև ցե-
րեկոյ: Եւ ոմանք հաւանէին բանիցն, և 24
կէսքն չհաւատային: Եւ անմիաբանք 25
լեալ միմեանց արձակէին, յասելն պօղոսի

բան մի. թէ Բարւոք խօսեցաւ Հոգին սուրբ 'ի
ձեռն եսայեայ մարգարէի առ հարսն մեր.
26 Եւ ասէ. Երթ առ ժողովուրդդ, եւ ասա-
ցես. լսելով լուիջիք՝ եւ մի՛ իմասջիք, եւ
27 տեսանելով տեսջիք եւ մի՛ տեսջիք: Զի
թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանն այնորիկ,
եւ ականջօք իւրեանց ծանր լուան. եւ զաչս
իւրեանց կափուցին, զի մի՛ երբեք տեսցեն
աչօք՝ եւ ականջօքն լուիցեն եւ սրտիւք իմաս-
28 ցին՝ եւ դարձցին, եւ բժշկեցից զնոսա: Եւ
արդ՝ յայտնի լիցի ձեզ, զի հեթանոսաց
առաքեցաւ փրկութիւն այ՝ նոքին եւ լուիցեն:
29 Եւ իբրեւ զայս ասաց՝ արտաքս գնացին
'ի նմանէ Հրէայքն. որք ունէին 'ի մէջ իւ-
30 րեանց զբազում խնդիրս: Եւ եղեւ զեր-
31 կեամ մի բովանդակ իւրով վարձու. Եւ
ընդունէր զամենեսեան որ մտանէին առ
32 նա: Քարոզէր զարքայութիւն այ, եւ ու-
սուցանէր վասն տն յսի քսի, անխափան
ամենայն համարձակութբ :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՀՌՈՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ ծառայ յսի քսի կոչեցեալ 1
առաքեալ, որոշեալ յաւետարանն այ.
Որ յառաջ խոստացաւ 'ի ձեռն մարգարէից 2
իւրոց գրովք սրբովք, Վասն որդւոյ իւրոյ 3
եղելոյ 'ի զաւակէ դաւթի ըստ մարմնոյ.
Սահմանելոյ որդւոյ այ զօրութբ ըս հոգ- 4
ւոյն սրբութեն, 'ի յարութենէ մեռելոց յսի
քսի տն մերոյ. Որով ընկալաք շնորհս եւ 5
առաքելութիւն 'ի հնազանդութիւն հաւատոց
յամենայն հեթանոսս վն անուան նորա.
Յորս եւ դուք էք կոչեցեալ յսի քսի։ Ա- 6
մենեցուն որոց էք 'ի Հռովմ, սիրելեաց այ 7
կոչեցելոց սրբոց, շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղա-
ղութիւն յայ հօրէ մերմէ եւ 'ի տնէ յսէ քսէ։
Նախ գոհանամ զայ իմոյ 'ի ձեռն յսի քսի 8
վն ձեր ամենեցուն. զի հաւատք ձեր պատ-

Digitized by Google

9 մեալ են ընդ ա՟մ աշխարհ ։ Վկայ է ինձ
ա՟ծ, զոր պաշտեմս հոգւով իմով յաւետա-
10 րանի որդւոյ ն՟ր, Թէ ո՟պ զյիշատակ ձեր
առնեմ յա՟մ ժամ յաղօթս իմ, աղաչելով՝
զի թերևս երբէք յաջողեսցի ինձ կամօքն
11 ա՟յ գալ առ ձեզ ։ Վ՟անզի անձկացեալ եմ
տեսանել զձեզ, զի փոխեցից՚ի ձեզ շնորհս
12 ինչ հոգևորս՛ առ ՚ի հաստատել զձեզ . Այս-
ինքն է, մխիթարակից լինել ձեզ վասն ընդ
13 միմեանց իմոյ և ձերոց հաւատոց ։ Ոչ կա-
միմ եթէ տգէտ իցէք եղբարք . զի բազում
անգամ յօժարեցի գալ առ ձեզ, և արգե-
լայ մինչև ցայժմ . զի և ՚ի ձեզ գտից պտուղ
14 ինչ ո՟պ և յայլ հեթանոսս ։ Վ՟անզի յու-
նաց և բարբարոսաց՝ իմաստնոց և անմտից
15 պարտապան եմ, Այնպէս՝ որչափ իմով-
սանն, յօժարութ՟ և ձեզ՝ որ ՚ի Հռովմդ էք՝
16 աւետարանել ։ Զի ո՛չ եթէ ամօթ ինչ
համարիմ զաւետարանն . քանզի զօրութի՟
ա՟յ է ՚ի փրկութի՟ ա՟մ հաւատացելոց . Նախ
17 հրէի՟ և ապա հեթանոսի ։ Զի արդա-
րութի՟ն ա՟յ նովաւ յայտնի ՚ի հաւատոց ՚ի
հաւատս . ո՟պ և գրեալ է, թէ Արդարն ՚ի
18 հաւատոց կեցցէ ։ Վ՟անզի յայտնելոց է
բարկութի՟ն ա՟յ յերկնից ՚ի վերայ ա՟մ ամբա-
րշտութե՟ և անիրաւութե՟ մարդկան . որք
զճշմարտութի՟ն անիրաւութ՟ ունին .

Digitized by Google

Վասն զի գիտութիւն այ յայտնի է ՚ի նս. 19
քանզի այ իսկ յայտնեաց նց։ Զի 20
աներեւոյթք նր ՚ի սկզբանէ աշխարհի
արարածովքս իմացեալ տեսանին, այսինքն
է՝ մշտնջենաւորութի եւ զօրութի եւ այու-
թի նր. զի ոչ գտանիցեն ամենեւին
տալ պատասխանի։ Զի ծանեան զայ, 21
եւ ոչ իբրեւ զայ փառաւորեցին կամ գո-
հացան, այլ նանրացան ՚ի խորհուրդս
իւրեանց, եւ խաւարեցան անմտութք սիրտք
նց։ Զանձինս առ իմաստունս ունէին 22
յիմարեցան։ Եւ փոխեցին զփառս անեղ- 23
ծին այ ՚ի նմանութի պատկերի եղծանելի
մարդոյ եւ թռչնոց եւ չորքոտանեաց եւ սող-
նոց։ Վասն որոյ մատնեաց զնոսա այ ՚ի 24
ցանկութի սրտից նց ՚ի պղծութի, անարգել
զմարմինս իւրեանց յանձինս. Որք փոխա- 25
նակեցին զճշմարտութի այ ընդ ստութե.
հնազանդեցան եւ պաշտեցին զարարածս, եւ
ոչ զարարիչն. որ է օրհնեալ յաւիտեանս.
ամէն։ Վասն այնորիկ մատնեաց զնոսա 26
այ ՚ի կիրս անարգութե. զի էգք նց փո-
խանակեցին զպէտս բնականս ՚ի պէտս ան-
բնականս։ Նոյնպէս եւ արուացն թողեալ 27
զբնական պէտս իգութե, բորբոքեցան ցան-
կութք իւրեանց ՚ի միմեանս. արուք ընդ ա-
րուս զխայտառակութի գործէին, եւ զզարձ

Digitized by Google

փոխարինին՝ որ պարտ էր մոլորութեան նոցա՝
28 յանձինս իւրեանց ընդունէին ։ Եւ ոչ՝
զի ոչ ընտրեցին զա̄ծ ունել 'ի գիտութեան,
մատնեաց զնոսա ա̄ծ 'ի միտս անարգութեան՝
29 գործել զանարժանս ։ Լցեալսն ա̄մ անի-
րաւութբ̄, պոռնկութբ̄, անզգամութբ̄, ագա-
հութբ̄, չարութբ̄, լի նախանձու, սպանու-
թբ̄, հերիւ, նենգութբ̄, չարաբարութբ̄, շոգ-
30 մոգք, Չարախօսք, ա̄ծատեացք, թշնամա-
նողք, ամբարտաւանք, ամբարհաւաճք, գը-
31 տիչք չարեաց, զծնողս անարգողք ։ Անմիտք,
ուխտադրուժք, անագորոյնք, աննուէրք,
32 անողորմք ։ Ոյք հասեալ էին յա̄յ իրաւանցն
ա̄յ, եթէ ոյք զայսպիսիսն գործեն՝ արժա-
նի են մահու. և ոչ միայն որ զայն առնեն,
այլ և որ կամակիցն լինին գործելեացն * ։

ԳԼ . Բ .

1 Վասն որոյ առանց պատասխանի ես
ով մարդ՝ որ դատիդ. զի որով դատիս
զընկերն, զանձն քո դատապարտես, զի դա-
2 զնոյն գործես՝ որով դատիսն ։ Քանզի
գիտեմք, եթէ ա̄յ դատաստանն ճշմարտութբ̄
է 'ի վե̄ր այնոցիկ որ զայնպիսիսն գործեն.

* Ի Յոյնն, Եւ ոչ միայն զայն առնեն՝
այլ և կամակից լինին գործելեացն .

Digitized by Google

Իսկ արդ խորհիցի՞ս զայս ով մարդ, որ 3
դատիս զայնոսիկ որ զայնպիսիսն գործեն՝
և դու զնոյնն գործես, եթէ դու ապրելոց
իցես ՚ի դատաստանաց անտի այ։ Եթէ 4
զմեծութիւն քաղցրութեան նր, և զներելութե
և զերկայնամտութիւն արհամարհիցես.
չգիտիցե՞ս զի քաղցրութիւն այ զքեզ յա-
պաշխարութի ածէ։ Այլ ըստ խստութեան 5
քում, և ըն անզեղջ սրտի գանձես անձին
քում բարկութի յաւուր բարկութեան և
յայտնութեան արդար դատաւորութեան այ։
Որ հատուցանէ իւրաքանչիւր ըն գործս 6
իւրեանց. Որ համբերութիւն են ՚ի գործս 7
բարութեան, զփառս և զպատիւ և զանեղծու
թի խնդրեն զկեանսն յաւիտենից. Իսկ 8
որ ՚ի հակառակութէ անտի են՝ և ապստամբք
՚ի ճշմարտութենէն՝ և զհետ երթեալ զանի-
րաւութե, բարկութի և սրտմտութի, Նե- 9
ղութի և անձկութի ՚ի վերայ ամ մարդոյ՝
որ գործէ զչար. նախ հրէի և ապա հեթա-
նոսի։ Փառք պատիւ և խաղաղութի ամի 10
որ գործէ զբարի. նախ հրէի և ապա հե-
թանոսի։ Զի ոչ է ակնառութի առաջի 11
այ։ Որք միանգամ արտաքոյ օրինացն մե- 12
ղան, արտաքոյ օրինացն կորնչին. և որք ընդ
օրինօքն մեղան, օրինօքն և դատեսցին։ Զի 13
ոչ եթէ որ լսելիք օրինացն են՝ արդարացեալ

Digitized by Google

են առաջի այ, այլ առնելիք օրինացն արդա-
14 րասցին : Այլ յորժամ հեթանոսք՝ որ զօ-
րէնս ոչ ունին, բնութբ զօրինացն գործի-
ցեն. նոքա որ զօրէնսն ոչ ունին՝ անձանց իւ-
15 րեանց իսկ են օրէնք . Որք ցուցանեն ըզ-
գործս օրինացն գրեալ ՚ի սիրտս իւրեանց՝
վկայութբ մտաց իւրեանց*, և յանդիմանել
զմիմեանս ՚ի խորհրդոց իւրեանց, կամ թէ
16 պատասխանի իսկ տալ : Յաւուրն՝ յորում դա-
տիցի այ զգաղտնիս մարդկան՝ ըստ աւետա-
17 րանիս իմոյ, ՚ի ձեռն յսի քսի : Ապա եթէ
դու Հրեայ անուանեալ ես, և յեցեալ ես յօ-
18 րէնսն՝ և պարծիս յայ, Եւ գիտես զկամս
Նորա, և ընտրես զլաւն, և խրատեալ ես
19 յօրինացն . Վստահ ես յանձն քո առաջ-
20 նորդ լինել կուրաց՝ լոյս խաւարելոց, Խրա-
տիչ անզգամաց՝ վարդապետ տղայոց . ունել
զկերպարանս գիտութե և ճշմարտութե օրի-
21 նացն : Իսկ արդ՝ որ ուսուցանես զընկերն,
զանձն քո ոչ ուսուցանես . որ քարոզես չգո-
22 ղանալ՝ գողանաս . Որ ասես չշնալ՝ շնաս .
որ գարշիս ՚ի մեհենաց՝ զսեղանս կողոպտես.
23 Որ օրինօքն պարծիս՝ յանցանել ըստ օրէնսն
24 զայ անարգես : Զի անուն այ վսն ձեր

* ՚Ի Յոյնն, Յանդիմանել զմիմեանս խորհրդոց իւրեանց :

հայհոյի՛ ի մէջ հեթանոսաց՝ ոպ՟ և գրեալ է։
Թլփատութի՟ օգնէ՝ եթէ զօրէնսն պահի- 25
ցես. ապա եթէ յանցաւոր օրինացն իցես,
թլփատութի՟ քո անթլփատութի՟ եղև։ Իսկ 26
եթէ անթլփատութի՟ն զիրաւունս օրինացն
պահիցէ, ո՞չ ապաքէն անթլփատութի՟ նր՟
ի թլփատութի՟ համարեսցի. Եւ դատիցի՝ 27
որ ի բնէ անթլփատութի՟ է զօրէնսն կատա-
րելով, զքեզ՝ որ գրովն և թլփատութե՟ն յան-
ցաւոր օրինացն իցես։ Զի ո՛չ եթէ՝ որ 28
յայտնի հրեայն է, և ո՛չ որ յայտնի մարմ-
նով թլփատութիւնն. Այլ որ ի ծածուկ 29
հրեայն է; և թլփատութի՟ սրտի հոգւով՝ և
ո՛չ գրով. որոյ գովութի՟ն ո՛չ ի մարդկանէ
է, այլ յայ՟։

ԳԼ. Գ.

Իսկ արդ՝ զի՞նչ աւելի է հրէին, կամ զի՞նչ 1
օգուտ ի թլփատութե՟ անտի։ Բազում 2
ինչ՝ ա՟մ իրօք. նախ այն իսկ՝ զի հաւատա-
րիմ եղեն պատգամքն այ՟։ Իսկ արդ՝ եթէ 3
չէր հաւատացեալ ոմանց, միթէ անհաւա-
տութի՟ նց՟ զայ՟ հաւատոսն խափանէ՞ր. քա՛
լիցի։ Այլ եղիցի ա՟ծ ճշմարիտ՝ և ա՟մ 4
մարդ սուտ, որպէս և գրեա՟ է. Որպէս ար-
դար եղիցիս ի բանս քո, և յաղթեսցես ի
դատել քեզ։ Իսկ արդ՝ եթէ ապիրատու- 5

թիւն մեր զա՟յ արդարութիւն յանդիման կա-
ցուցանէ՝ զինչ ասեմք. մի թէ անիրաւ ի՞նչ է
6 ա՟ծ՝ որ ածէ զբարկութիւն. Ըստ մարդկու-
թեան ասեմ, ՝Քաւ լիցի. ապա թէ ոչ՝ զիա՞րդ
7 դատի ա՟ծ զաշխարհ։ Զի եթէ ճշմար-
տութիւն ա՟յ յիմում ստութեան առաւել ՚ի
փառս նր՟, զի՞ ևս ես իբրև զմեղաւոր դա-
8 տիմ։ Իսկ կամ թէ՝ որպէս հայհոյիմքն,
և որպէս ասեն զմէնջ ոմանք ասել, թէ Ա-
րասցուք զչար զի եկեսցէ բարի. որոց դա-
9 տաստանքն յիրաւի են։ Իսկ արդ՝ ի՞ւ իւիք
առաւել իցեմք. ապաքէն և ո՛չ իւիք. քան-
զի յառաջագոյն իսկ մեղադիր եղեաք Հրէից
և հեթանոսաց՝ ամենեցուն ը՟ մեղօք լինե-
10 լոյ։ Որպէս և գրեալ է. թէ Ոչ ո՛ք է ար-
11 դար՝ և ո՛չ մի. Իսկ ո՛չ գոյ՝ որ իմանայ, և ոչ ո՛ք
12 է՝ որ խնդրէ զա՟ծ։ Ամենեքեան խոտորե-
ցան, ՚ի միասին անպիտանացան. ոչ ո՛ք է որ
առնէ զքաղցրութիւն, և ոչ ո՛ք է մինչև ՚ի մի։
13 Գերեզման բաց է կոկորդ նց՟, լեզուօք
իւրեանց նենգաւորք եղեն. թոյնք իժից ՚ի
14 ներքոյ շրթանց նց՟։ Որոց բերանք անի-
15 ծիւք և դառնութեա՟ լի են։ Երագ են ոտք
16 նց՟ հեղուլ զարիւն։ Բեկումն և թշուա-
17 ռութիւն ՚ի ճանապարհս նոցա. Իսկ զճա-
18 նապարհն խաղաղութեան ո՛չ ծանեան։ Ոչ
է երկիւղ ա՟յ առաջի աչաց նոցա։

Digitized by Google

Բայց գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ա- 19
սեն՝ այնոցիկ որ ը̃դ օրինօքն են ասեն. զի ա̃մ
բերան խցցի, և դատապարտ լիցի ա̃մ աշ-
խարհ ա̃յ: Զի ՚ի գործոց օրինաց ո՛չ արդա- 20
րասցի ա̃մ մարմին առաջի նր̃. ք̃զի օրինօքն
է գիտութի̃ մեղաց: Բայց արդ՝ առանց օրի- 21
նացն իսկ արդարութիւն ա̃յ յայտնեալ է վը-
կայեալ յօրինաց անտի և ՚ի մարգարէից:
Քանզի արդարութիւն ա̃յ ՚ի հաւատոց ան- 22
տի յի̃ս ք̃սի յամենայն հաւատացեալս. և
ոչ ինչ է խտիր: Քանզի ամենեքեան մե- 23
ղան. և նուազեալ են ՚ի փառաց անտի ա̃յ:
Եւ արդարանան ձրի նորին շնորհօք ՚ի 24
ձեռն փրկութե̃ որ ՚ի ք̃ս յ̃ս. Զոր յառաջն 25
եդ ա̃ծ ՚ի քաւութի̃ ՚ի ձեռն հաւատոց ա-
րեամբն նր̃, ՚ի հանդէս արդարութե̃ նորա
վ̃ս թողութե̃ յառաջագոյն մեղացն գործե-
լոց, ՚Ի ներելն ա̃յ՝ ՚ի հանդէս արդարութե̃ 26
նորա ՚ի ժամանակի յայսմիկ. զի եղիցի նա
արդար, և արդարացուսցէ զայն՝ որ ՚ի հա-
ւատոցն յ̃սի: Իսկ արդ՝ ո՞ւր են պարծանքն՝ 27
արգելան. յորո՞ց օրինաց, ՚ի գործո՞ց անտի.
ո՛չ, այլ ՚ի հաւատոցն օրինաց: Քանզի 28
համարիմք հաւատովք արդարանալ մարդոյ
առանց գործոց օրինաց: Եթէ հրէի՞ց 29
միայն իցէ ա̃ծ՝ և հեթանոսաց ո՞չ. այո́ և
հեթանոսաց: Զի եթէ մի է ա̃ծ՝ որ ար- 30

դարացուցանէ զթլփատութիւն ՚ի հաւատոց,
ապա և զանթլփատութիւն նովին հաւատովք:
31 Արդ՝ զօրէնսն ի՞նչ խափանե՞մք հաւատով-
քդ, քաւ լիցի. այլ զօրէնսն հաստատեմք:

ԳԼ. Դ.

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք զգտանելն աբրա-
համու նահապետին մերոյ ըստ մարմնոյ:
2 Զի եթէ աբրահամու գործովք էր ար-
դարացեալ, ունել ունէր պարծանս՝ այլ ոչ
3 առ ա՟ծ: Իսկ զի՞նչ ասիցէ գիր. Հաւա-
տաց աբրահամ յա՟ծ՝ և համարեցաւ նմա
4 յարդարութի՟: Բայց այնմ որ գործիցեն՝
ոչ համարին վարձքն ըստ շնորհաց, այլ ըստ
5 պարտեաց: Իսկ այնմ որ ոչն գործիցէ՝
բայց հաւատայցէ յայն որ արդարացուցա-
նէ զամբարիշտսն, համարին հաւատք նորա
6 յարդարութի՟: Որպէս և դաւիթ ասէ
զերանութի՟ մարդոյ՝ որում ա՟ծ համարի ար-
7 դարութի՟ առանց գործոց: Երանի որոց
թողան անօրէնութի՟ք, և որոց ծածկեցան
8 մեղք իւրեանց: Երանի՛ է այր՝ որում
9 ոչ համարեսցի տ՟ր զմեղս ն՟ր: Արդ՝ երա-
նութի՟ս այս ՚ի վ՟ր թլփատութե՞ն է, եթէ
՚ի վերայ անթլփատութե՟ն. քանզի ասեմք՝
եթէ համարեցան աբրահամու հաւատքն
10 յարդարութի՟. Արդ զիա՞րդ համարեցան.

մինչդեռ ՚ի թլփատութե՞ն էր՝ եթէ յանթըլ-
փատութեն. ոչ ՚ի թլփատութեան, այլ յան-
թլփատութեն: Եւ նշանակ առ զթլփա- 11
տութիւն, կնիք արդարութեն հաւատոցն՝ որ
յանթլփատութե անտի. զի եղիցի նա հայր
ամ հաւատացելոց՝ որ յանթլփատութե ան-
տի իցեն, առ ՚ի համարելոյ նոցա արդարու-
թիւն. Եւ հայր թլփատութե՝ որոց ոչ ՚ի թըլ- 12
փատութե անտի եւ եթ, այլեւ որոց երթայ-
ցեն ՚ի հետս անթլփատութեն հաւատոց հօր
մերոյ աբրահամու: Զի ոչ եթէ 13
օրինօքն են աւետիքն աբրահամու եւ
զաւակի նորա՝ ժառանգ լինել աշխարհի,
այլ ՚ի հաւատոցն արդարութենէ: Զի 14
եթէ որք յօրինացն են, ժառանգք ի-
ցեն. ապա ընդունայն են հաւատքն՝ եւ դա-
տարկ աւետիքն: Քանզի օրէնքն զբար- 15
կութի գործեն. բայց ուր ոչ են օրէնք, եւ
ոչ յանցանք ինչ: Վասն այնորիկ ՚ի հա- 16
ւատոց անտի, զի ըստ շնորհացն իցէ. առ ՚ի
լինելոյ հաստատուն աւետեացն ամ զաւա-
կին. ոչ այնմ միայն՝ որ յօրինաց անտի, այլ
եւ այնմ որ ՚ի հաւատոցն աբրահամու. որ
է հայր մեր ամենեցուն. Որպէս եւ գրեալ 17
է, թէ Հայր ազգաց բազմաց արարից ըզ-
քեզ առաջի այ. որում հաւատաց՝ եթէ կեն-
դանի առնէ զմեռեալս, եւ կոչէ զչգոյն իբ-

Digitized by Google

18 րև զգոյս : Որ յանյոյսն յուսով հաւատաց
լինել նմա հայր ազգաց բազմաց . ո՟պ և ա
սացաւն , թէ Այնպէս եղիցի զաւակ քո :
19 Եւ նա ո՟չ երկմտեաց 'ի հաւատոցն , թէ–
պէտ և հայեցաւ 'ի մարմինն իւր այնուհետև
իբրև 'ի մեռեալ , քանզի զհարիւրամենիւք
ուրեմն էր . և 'ի մեռելութիւն յարգանդին
20 սառայի : Բայց յաւետեացն ա՟յ ո՟չ երկ
մտեաց անհաւատութ՟բ . այլ զօրացաւ հա–
21 ւատովք , ետ փառս ա՟յ . Եւ հաստատեցաւ
'ի միտս իւր , եթէ որ խոստացաւն՝ կարող
22 է առնել : Վասն որոյ համարեցաւ նմա
23 յարդարութիւն : Արդ՝ զի գրեցաւն , ո՟չ ե–
թէ վ՟ն նորա միայն՝ եթէ համարեցաւ նմա ,
24 Այլ և վասն մեր՝ որոց համարելոց է , որք
հաւատամք յայն՝ որ յարոյցն զյ՟ս զտ՟ր մեր
25 'ի մեռելոց . Որ մատնեցաւ վ՟ն յանցանաց
մերոց , և յարեաւ վասն զմեզ արդարացու–
ցանելոյ :

ԳԼ. Ե :

Արդ յուսհետև արդարացեալք 'ի հաւատոց
1 անտի , խաղաղութիւն կալցուք առ ա՟ծ 'ի
ձեռն տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի . Որով և զըն–
2 ծայութիւն ընկալաք հաւատովք 'ի շնորհս յայ–
սոսիկ՝ յորում կամք , և պարծիմք յուսով
3 փառացն ա՟յ : Եւ ո՟չ այսչափ միայն , այլ

պարծիմք եւս 'ի նեղութիւնս մեր . քանզի գի-
տեմք , եթէ նեղութիւնք զհամբերութիւն գոր-
ծեն . Համբերութիւն զհանդէս , հանդէս 4
զյոյս . Յոյս ոչ երբեք ամաչեցուցանէ . զի 5
սէրն ա̃յ սփռեալ է 'ի սիրտս մեր , 'ի ձեռն
Հոգւոյն ս̃րյ որ տուաւ մեզ ։ Զի մինչդեռ 6
տկարքն էաք՝ ք̃ս վ̃ն մեր 'ի ժամանակի 'ի
վ̃ն ամբարշտաց մեռաւ ։ Զի վասն ար- 7
դարոյ հազիւ ոք մեռանիցի . այլ վասն բար-
ւոյ թերեւս համարձակիցի ոք մեռանել ։
Յայտնեաց ա̃ծ* զսէրն իւր 'ի մեզ . զի մինչ- 8
դեռ մեղաւորքն էաք , Ք̃ս վ̃ն մեր մե- 9
ռաւ. որչափ եւս առաւել յարդարանալս մե-
րում այժմիկ արեամբն ն̃ր ապրեսցուք նո-
վաւ 'ի բարկութենէ անտի ։ Զի եթէ մինչ 10
թշնամիքն էաք՝ հաշտեցաք ը̃ ա̃յ մահուամբ
որդւոյն ն̃ր . որչափ եւս առաւել 'ի հաշտելս
մերում՝ ապրեսցուք կենօքն ն̃ր ։ Եւ ոչ 11
այսչափ միայն , այլեւ պարծիմք եւս յա̃ծ 'ի
ձեռն տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի . որով եւ զհաշտու-
թիւն իսկ ընկալաք Զի որպէս 'ի միոջէ 12
մարդոյ մեղք յաշխարհ մտին՝ եւ 'ի մեղաց
անտի մահ . եւ այնպէս յա̃մ մարդիկ տարա-
ծեցաւ մահ՝ որով ամենեքին մեղան ։

*'Ի Յոյն . Բայց յայտնեաց ա̃ծ ։

13 Բանզի մինչև յօրէնսն մեղք էին
յաշխարհի . բայց մեղք ոչ համարին,
14 ուր օրէնք ոչ իցեն ։ Այլ թագաւո-
րեաց մահ յԱդամայ մինչև ցՄովսէս և 'ի վ՟ր
չյանցուցելոց, ը՟ նմանութե՟ յանցուածոցն
Ադամայ . որ է օրինակ հանդերձելոցն ։
15 Այլ ոչ որպ՟ յանցանքն նոյնպէս և շնորհքն.
զի եթէ միոյն յանցանօք բազումք մեռան,
որչափ ևս առաւել շնորհքն այ՟ և պարգևքն՝
շնորհօք միոյն մարդոյ յի՟ ք՟ի 'ի բազումս
16 առաւելան ։ Եւ ոչ որպ՟ 'ի միոջէ յանցուցե-
լոյն պարգևքս . զի դատաստանն 'ի միոջէ
յանցուածոյ անտի 'ի դատապարտութիւն .
այլ շնորհքն 'ի բազմաց յանցուածոցն յար-
17 դարութիւն ։ Զի եթէ 'ի միոյն յանցանաց
մահ թագաւորեաց միով՟ն, որչափ ևս առա-
ւել՝ որք զառաւելութիւն շնորհաց և զպար-
գևաց արդարութեան առնուցուն, կենօք թա-
18 գաւորեսցեն 'ի ձեռն միոյն յի՟ ք՟ի ։ Ա-
պա ուրեմն՝ որպ՟ միոյն յանցանօքն յա՟մ մարդիկ
դատապարտութիւն, նոյնպէս և միոյն արդա-
րութեամբ՝ յա՟մ մարդիկ արդարութիւն կենաց ։
19 Զի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն մար-
դոյ՝ մեղաւորք բազումք եղեն, նոյնպէս և
հնազանդութեամբ միոյն՝ արդարք բազումք ե-
20 ղիցին ։ Բայց օրէնք 'ի ներքս անկան, զի
յանցանքն բազմասցին . զի ուր առաւել ե-

Digitized by Google

ղեն մեղքն*, առաւել եւս յաւելան շնորհքն։
Զի ոպ թագաւորեցին մեղքն ՚ի մահու 21
անդ. նոյնպէս եւ շնորհքն թագաւորեսցեն
արդարութ՚ ՚ի կեանսն յաւիտենից ՚ի ձեռն
յնի քնի տն մերոյ։

ԳԼ. Զ.

Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք, յաճախեսցո՞ւք ՚ի 1
մեղսն՝ զի շնորհքն բազմասցին։ Քա՛ւ 2
լիցի. որք մեռաք մեղացն, զիա՞րդ տակաւին
՚ի նմին կեցցեմք։ Եթէ ո՞չ գիտէք՝ զի որ 3
միանգամ մկրտեցաք ՚ի քս յս՝ ՚ի մահ անդր
նր մկրտեցաք։ Թաղեցաք ընդ նմին մկր- 4
տութբն ՚ի մահ. զի ոպ յարեաւ քս ՚ի մե-
ռելոց փառօք հօր, նոյնպէս եւ մեք ՚ի նո-
րոգութն կենաց շրջեսցուք։ Զի եթէ տըն- 5
կակից եղեաք նմանութե մահու նր, այլ եւ
յարութե նր լինիցիմք։ Զայս գիտասջիք՝ 6
զի հին մարդն մեր խաչակից եղեւ նորա, զի
խափանեսցի մարմին մեղացն՝ մի՛ եւս ծա-
ռայել մեզ մեղացն։ Զի որ մեռանին՝ 7
արդարացեալ է ՚ի մեղաց անտի։ Իսկ ե- 8
թէ մեռաք ընդ քնի, հաւատամք թէ եւ կեց-
ցուք ընդ նմա։ Գիտեմք՝ եթէ քս յարու- 9
ցեալ է ՚ի մեռելոց. այսուհետեւ ոչ մեռանի

---

*Ի Յոյնն, Բայց ուր առաւել եղեն մեղքն։

Digitized by Google

10 և մահ նմա ոչ ևս տիրէ: Զի որ մեռաւն՝
մեղացն մեռաւ միանգամ. և որ կենդանին
11 է՝ կենդանի է այ̃: Նոյնպէս և դուք հա-
մարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն, և
12 կենդանիս այ̃ ՚ի քս̃ յս̃ ՚ի տր̃ մեր: Մի՛
այսուհետև թագաւորեսցէ մեղք ՚ի մահ-
կանացու մարմինս ձեր՝ հնազանդել ցան-
13 կութեանց նորա: Եւ մի՛ պատրաստէք զան-
դամս ձեր զէն անիրաւութեան մեղացն. այլ
պատրաստեցէք զանձինս ձեր այ̃՝ ոպ̃ ՚ի մե-
ռելոց ՚ի կենդանիս. և զանդամս ձեր զէն
14 արդարութեան այ̃: Զի մեղք ձեզ ոչ տի-
րեսցեն. քանզի ո՛չ էք ը̃ օրինօք՝ այլ ը̃ շնոր-
15 հօք: Իսկ արդ՝ զի՞արդ. մեղիցո՞ւք՝ զի չեմք
16 ը̃ օրինօք՝ այլ ը̃ շնորհ՛ք. քաւ լիցի: Ո՞չ
գիտէք՝ թէ որում պատրաստէք զանձինս
ձեր ծառայս ՚ի հնազանդութիւն, ծառայ էք՝
որում հնազանդիքն, եթէ մեղաց՝ ՚ի մահ,
և եթէ ՚ի հնազանդութիւն՝ արդարութեան:
17 Այլ շնորհք. այ̃. զի էիք ծառայք մե-
ղաց, հնազանդեցայք ՚ի սրտէ որում ա-
18 ւանդեցայք յաւակ վարդապետութեան: Արդ՝
ազատացեալք ՚ի մեղաց ծառայեցէք արդա-
19 րութեան: Մարդկօրէն ասեմ վս̃ տկարութեան
մարմնոյ ձերոյ. զի որպէս պատրաստեցիք
զանդամս ձեր ծառայս պղծութեան և անօրէ-
նութեան յանօրէնութիւն, նոյնպէս և այժմ պատ-

Digitized by Google

րաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս արդա-
րութեան՝ ի սրբութիւն: Զի մինչ ծառայքն 20
էիք մեղաց՝ ազատացեալ էիք յարդարութենէն:
Իսկ արդ զի՞նչ պտուղ ունէիք յայնժամ, 21
որովք այժմդ զամօթի հարեալ էք. զի վախ-
ճանն նց մահ է: Բայց արդ ազատեցեալք 22
՝ի մեղացն և ծառայեալք այ՝ ունիք զպտուղ
ձեր ՝ի սրբութիւն, և վախճանն նր կեանք յա-
ւիտենից: Զի թոշակն մեղաց մահ է. 23
այլ շնորհքն այ կեանք յաւիտենից ՝ի քն յն
՝ի տր մեր:

ԳԼ. Է.

Եթէ ո՞չ գիտէք եղբարք, զի ընդ գիտունս 1
օրինաց խօսիմ. զի օրէնք տիրեն մարդոյ՝
որչափ ժամանակս կենդանի իցէ: Քան- 2
զի կին առնակին ՝ի կենդանի այր իւր կա-
պեալ կայ օրինօք. իսկ եթէ մեռցի այրն,
արձակեալ է յօրինաց առն: Ապա ուրեմն 3
մինչ կենդանի է այրն, շուն կոչի՝ եթէ լինի-
ցի առն այլում. և եթէ մեռցի այրն՝ ազատ
է յօրինացն, չհամարեալ շուն՝ եթէ լինիցի
առն այլում: Այսուհետև և դուք եղ- 4
բարք՝ մեռայք օրինացն մարմնովն քի, լի-
նել այլում որ ՝ի մեռելոցն յարուցեալ է, զի
պտղաբեր լիցուք այ: Քանզի մինչ էաքն 5
մարմնով, կարիք մեղաց՝ որ օրինօքն էին՝ զօ-

րանային յանդամս մեր, առ 'ի պտղաբերս
6 առնելոյ զմեզ մահու: Բայց այժմ դա-
տարկացաք յօրինաց անտի. քանզի մեռաք
այնմիկ որով ըմբռնեալն էաք, առ 'ի ծա-
ռայել մեզ նորոգութ͞բ հոգւոյն՝ և ո՛չ հնու-
7 թ͞բ գրոյն: Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք. օրէնքն
մե՞ղք իցեն. քաւ լիցի. այլ զմեղս ո՛չ գիտէի,
եթէ ոչ օրինօք. և զցանկութի՛ ո՛չ ճանաչէի,
եթէ ոչ օրինացն էր ասացեալ՝ Մի՛ ցանկա-
8 նայցես: Պատճառս առին * մեղքն պատուի-
րանաւն, և գործեցին յիս զա͞մ ցանկութի͞ն.
զի առանց օրինացն մեղքն մեռեալ էին:
9 Ես առանց օրինացն երբեմն էի կենդա-
նի. այլ իբրև հաս յիս պատուիրանն, մեղ-
10 քըն կենդանացան. Ես մեռայ, և գը-
տաւ ինձ պատուիրանն՝ որ 'ի կեանսն էր,
11 նոյն 'ի մահ: Զի մեղացն պատճառս ա-
ռեալ պատուիրանաւն՝ խաբեցին զիս, և նո-
12 վին սպանին: Այսու հետև օրէնք ս͞ր են՝ և
պատուիրանն ս͞բ և արդար և բարերար:
13 Իսկ արդ՝ ինձ բարին մա՞հ եղև. քաւ լիցի. այլ
մեղքն. զի երևեսցին մեղքն բարեաւն գոր-
ծել ինձ զմահ. զի եղիցին ը͞ն առաւելութ͞ն մեղ-
14 քըն մեղաւոր 'ի ձեռն պատուիրանին: Գի-
տեմք՝ զի օրէնքն հոգևոր են. այլ ես մարմ-

* Ի Յոյնն, Բայց պատճառս առին:

նաւոր եմ, ընդ մեղօք վաճառեալ ։ Զի 15
զոր գործեմն՝ ոչ գիտեմ, ոչ եթէ զոր կամիմն՝
զայն առնեմ, այլ զոր ատեամն՝ զայն գոր-
ծեմ ։ Ապա թէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն առ- 16
նեմ, վկայեմ օրինացն՝ եթէ բարւոք են ։
Այլ արդ՝ ոչ եթէ ես գործեմ զայն. այլ 17
բնակեալ յիս մեղքն ։ Գիտեմ զի ոչ բնա- 18
կեալ է յիս, այսինքն՝ ՚ի մարմնի իմում՝ բա-
րի ինչ. զի կամքն առաջի կան ինձ, և առ-
նել զբարին ոչ ։ Զի ոչ եթէ զոր կամիմ 19
զբարին՝ առնեմ. այլ զոր ոչն կամիմ զչարն,
զայն գործեմ ։ Ապա եթէ զոր ոչն կամիմ 20
զայն առնեմ, ոչ ևս ես առնեմ զայն՝ այլ
բնակեալ յիս մեղքն ։ Իսկ արդ՝ գտանեմ 21
զօրէնս այնորիկ՝ որ կամիցին առնել յիս բզ-
բարին, և ինձ չարն առաջի կայ*։ Հաճեալ 22
եմ ը̅ օրէնսն ա̅յ ը̅ն ներքին մարդոյն. Բայց 23
տեսանեմ այլ օրէնս յանդամս իմ, զինեալ
հակառակ օրինաց մտաց իմոց, և գերեալ
զիս օրինօքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ ։
Այր մի տառապեալ եմ ես, ո՞վ ապրեցուս- 24
ցէ զիս ՚ի մարմնոյ աստի մահու ։ Այլ շը- 25
նորհքն ա̅յ ՚ի ձեռն յ̅ի ք̅ի տ̅ն մերոյ ։ Ապա

* ՚Ի Յոյնն, Իսկ արդ գտանեմ զօրէնս ինձ՝ զի յորժամ կամիմ առնել զբարին, ինձ չարն առաջի կայ ։

ուրեմն՝ ես ինքնին մտօք իմովք ծառայեմ
օրինացն ա͞յ. և մարմնով՝ օրինացն մեղաց։

ԳԼ. Ը.

1 Թէ այդպէս իցէ՝ ոչինչ դատապարտութի͞
2 է այնոցիկ՝ որ ՚ի ք͞ս յ͞ս։ Զի օրէնք
հոգւոյն կենաց ՚ի ք͞ս յ͞ս ազատեցին զիս յօ-
3 րինաց մեղացն և մահու։ Զի որ անհնա-
րին էր օրինացն՝ որով տկարանայր մարմնով,
ա͞ծ զորդին իւր առաքեաց ՚ի նմանութիւն
մարմնոյ մեղաց՝ և վ͞ս մեղաց, և դատապար-
4 տեաց զմեղս ՚ի մարմնի անդ. Զի արդարու-
թի͞ օրինացն կատարեսցի ՚ի մեզ, որք ո՛չ ը͞ս
5 մարմնոյ գնայցեմք՝ այլ ը͞ս հոգւոյն։ Զի
որք ը͞ս մարմնոյն՝ զմարմնոյն խորհին, և որք
6 ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն։ Զի խորհուրդ
մարմնոյ՝ մահ է, և խորհուրդ հոգւոյն՝
7 կեանք և խաղաղութի͞։ Քանզի խորհուրդ
մարմնոյ թշնամութի͞ է յա͞ծ՝ զի օրինացն ա͞յ
8 ո՛չ հնազանդի. նաև կարէ իսկ ո՛չ։ Զի
որ մարմնովքն են, ա͞յ հաճոյ լինել ո՛չ կարեն։
9 Բայց դուք ո՛չ էք մարմնով՝ այլ հոգւով,
եթէ իցէ հոգին ա͞յ ՚ի ձեզ բնակեալ. ապա
եթէ ոք զհոգի ք͞սի ոչ ունի, սա չէ՛ նորա։
10 Իսկ եթէ ք͞ս ՚ի ձեզ է՝ ապա մարմին մե-
ռեալ է վասն մեղաց, և հոգին կենդանի է
11 վ͞ս արդարութե͞։ Եթէ հոգի այնորիկ՝

որ յարոյցն զՅս՟ ՚ի մեռելոց, բնակեալն է ՚ի
ձեզ. ապա և որ յարոյց զՔս՟ ՚ի մեռելոց՝
կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս
ձեր բնակեալ հոգւովն իւրով ՚ի ձեզ։
Այսուհետև եղբարք՝ պարտապան եմք ոչ 12
մարմնոյ՝ ըստ մարմնոյ կեալ։ Զի թէ ըստ 13
մարմնոյ կեցջիք՝ մեռանելոց էք. իսկ եթէ
հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք՝ կեց-
ջիք։ Զի որ հոգւովն այ՟ վարին, նոքա են 14
որդիք այ՟։ Զի ոչ առիք զհոգին ծա- 15
ռայութեան միւսանգամ յերկիւղ, այլ առիք
զհոգին որդեգրութեան. որով աղաղակեմք
Աբբայ՝ Հայր։ Նոյն ինքն հոգին վկայէ 16
հոգւոյս մերում, եթէ եմք որդիք այ՟։ Իսկ 17
եթէ որդիք. ապա և ժառանգք, ժառանգք
այ՟ և ժառանգակիցք Քի՟. եթէ չարչա-
րանացն կցորդ լինիմք, և փառացն հաղորդ
լինելոց եմք։ Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ ոչ 18
են արժանի չարչարանք ժամանակիս հան-
դերձելոց փառացն որ յայտնելոց են ՚ի մեզ։
Զի ակնկալութիւն արարածոց՝ յայտնութեան 19
որդւոյն այ՟* սպասէ։ Զի ընդունայնութեան 20
արարածք հնազանդեցան, ոչ իւրեանց կա-
մաւ՝ այլ վասն այնորիկ որ հնազանդեցոյցն

* ՚Ի Յոյնն, Որդւոցն այ՟։ Նոյնպէս և ՚ի ներքոյ 21 համարին։

21 յուսով, Զի և ինքեանք իսկ արարածքն
ազատեսցին 'ի ծառայութենէ ապականութեն
22 յազատութիւն փառաց որդւոյն այ: Քան-
զի գիտեմք, եթէ ամ արարածք հեծեն և
23 երկնեն մինչև ցայժմ: Եւ ոչ այսչափ
միայն. այլև մեք իսկ՝ որ զպտուղ հոգւոյն
ունիմք, անձամբ՝ յանձինս մեր հեծեմք՝ որ-
դեգրութեն ակն կալեալ փրկութե մարմնոյ
24 մերոյ: Զի յուսով ապրեցաք. այլ յոյս
տեսանելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ ոք՝ զի՞
25 եւս յուսայ: Ապա թէ զոր ո՛չն տեսանեմք
յուսամք, համբերութեամբ ակն ունիմք:
26 Նոյնպէս և հոգին 'ի թիկունս հասանէ
տկարութե մերում. զի զոր կամքն յաղօթս՝
որպէս արժան իցէ՝ ո՛չ գիտեմք. այլ ինքնին
հոգին բարեխօս լինի 'ի հեծութիւնս անմռունչս:
27 Այլ որ քննէն զսիրտս՝ գիտէ զինչ խոր-
հուրդ է հոգւոյն. զի ըստ այ բարեխօսէ վս
28 սրբոց: Այլ գիտեմք՝ եթէ որոց սիրեն
զած՝ յամի գործակից լինի 'ի բարիս՝ որք
29 հրաւիրանաւն կոչեցան: Զի զորս յառաջն
ճանաչէր՝ յառաջագոյն և հրաւիրեաց կեր-
պարանակից լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ.
զի եղիցի նա անդրանիկ 'ի մէջ եղբարց բազ-
30 մաց: Եւ զորս յառաջագոյնն հրաւիրեաց՝
զնոսին և կոչեաց. և զորս կոչեացն, զնոսին
և արդարացոյց. և զորս արդարացոյցն, ըզ

Digitized by Google

Նոսին և փառաւորս արար։ Իսկ արդ զի՞նչ 31
ասեմք առ այս. եթէ ած 'ի մեր կոյս է, ո՞վ
իցէ մեր հակառակ։ Որ յիւր որդին ոչ 32
խնայեաց՝ այլ վն մեր ամենեցուն մատնեաց
զնա. զիա՞րդ ո՛չ նովաւ հանդերձ զամ շնոր-
հիցէ մեզ։ Ո՞վ իցէ որ մեղադիր լինիցի 33
ընտրելոց այ. ած է որ արդարացուցանէ.
Իսկ արդ՝ ո՛վ է որ դատապարտ առնիցէ. 34
Քս յս՝ որ մեռաւն մանաւանդ թէ յարու-
ցեալ իսկ է. և է ընդ աջմէ այ, որ և բա-
րեխօս իսկ է վն մեր։ Արդ՝ ո՞վ մեկնեսցէ 35
զմեզ 'ի սիրոյն քսի, նեղութի՞ թէ անձկութի՞
թէ հալածանք՝ թէ սով՝ թէ մերկութի՞
թէ վիշտք՝ թէ սուր. Որպէս և գրեալ է. 36
Վն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարե-
ցաք իբրև զոչխար 'ի սպանդ։ Այլ յայսմ 37
ամենայնի առաւել յաղթեմք նովաւ՝ որ
սիրեացն զմեզ։ Քանզի հաստատեալ եմ, 38
եթէ ո՛չ մահ և ո՛չ կեանք և ո՛չ հրեշտակ և
ո՛չ իշխանութիք, և ո՛չ որ կանն՝ և ո՛չ հանդեր-
ձեալքն և ո՛չ զօրութիք. Եւ ո՛չ բարձրութի 39
և ո՛չ խորութի, և ո՛չ այլ ինչ արարած կա-
րէ մեկնել զմեզ 'ի սիրոյ անտի այ, որ 'ի
քս յս 'ի տր մեր։

Digitized by Google

ԳԼ. Թ.

1 Ստուգութիւն ասեմ 'ի Քս՝ եւ ոչ ստեմ, վը-
2 կայեն ինձ միտք իմ 'ի Հոգի Սբ. Զի
տրտմութիւն է ինձ յոյժ եւ անպակաս ցաւք
3 սրտի իմոյ: Զի ուխտիւք խնդրէի ես իսկ
նզովեալ լինել 'ի Քսէ, վս եղբարց իմոց
4 եւ ազգականաց ըստ մարմնոյ. Որ են իէլա-
ցիք. որոց որդեգրութիւն եւ փառքն եւ կտա-
կարանքն եւ օրէնսդրութիւն եւ պաշտօնն եւ
5 աւետիքն. Որոց հարքն, յորոց եւ Քս ըստ
մարմնոյն, որ է 'ի վերայ ամենեցուն Ած օրհ-
6 նեալ յաւիտեանս. ամէն: Ոչ ինչ է մարթ՝
եթէ անկած լինիցի բանն Այ. զի ոչ ամե-
նեքեան՝ որ յիսրայելէն են, նոքա իէլեանք
7 իցեն. Եւ ոչ որ զաւակն աբրահամու են՝
ամենեքեան որդիք իցեն. այլ իսահակաւ
8 կոչեսցի քեզ զաւակ: Այսինքն՝ ոչ եթէ
որ որդիք մարմնոյն են, են որդիք Այ. այլ
որդիք աւետեացն համարին 'ի զաւակ:
9 Քանզի աւետեաց իսկ է բանս այս, եթէ
'ի ժամանակի յայսմիկ եկից՝ եւ եղիցի որդի
10 Սառայի: Եւ ոչ այնչափ միայն՝ այլ եւ 'ի
Հռեբեկայ 'ի միոջէ անկողնոյ սահակայ հօր
11 մերոյ: Զի մինչչեւ ծնեալ էին, եւ մինչչեւ
բարի ինչ կամ չար գործեալ էին, զի ըստ
ընտրութեան առաջադրութիւն Այ հաստատեա-

Digitized by Google

ցի. Ո՛չ ՚ի գործոց՝ այլ յայնմանէ որ կոչեացն՝ 12
ասացաւ նմա. Թէ երէցն կրտսերոյն ծա- 13
ռայեսցէ. որպէս և գրեալ է. Թէ զՅակովբ
սիրեցի, և զԵսաւ ատեցի։ Իսկ արդ՝ զի՞նչ 14
ասասցուք. միթէ անիրաւութի՞ւն իցէ Աստուծոյ. քա՛ւ
լիցի։ Զի Մովսիսի ասէ. Ողորմեցայց՝ 15
որում ողորմեցայցն, և գթացայց՝ յորս գը-
թացայցն։ Ապա ո՛չ ըստ այնմ ինչ է՝ որ կա- 16
միցին, և ո՛չ ըստ այնմ՝ որ ընթանայցէ.
այլ ըստ Աստուծոյ՝ որ ողորմին։ Քանզի 17
ասէ գիր ցփարաւոն. Թէ վասն այ-
նորիկ գրգռեցի զքեզ, զի ՚ի քեզ ցուցից
զզօրութիւն իմ, և պատմեսցի անուն իմ ընդ
ամենայն երկիր։ Ապա ուրեմն՝ ում կամի՝ ողոր- 18
մի, և ում կամի՝ խստանայ. Իսկ արդ՝ ա- 19
սիցես, Թէ մեղ ևս զի՞ դնէ՝ զի կամաց նորա
ոչո՛ք կայ հակառակ։ Իսկ արդ՝ դու ո՞վ 20
ես մարդ՝ որ պատասխանի տաս Աստուծոյ. միթէ ա-
սիցէ՞ ստեղծուածն ցստեղծիչն, Թէ Ընդէ՞ր
այդպէս արարեր զիս։ Եթէ ո՞չ ունիցի իշ- 21
խանութիւն բրուտն կաւոյն, ՚ի նմին զանգ-
ուածոյ առնել անօթ՝ զոմն ՚ի պատիւ և զոմն
յանարգանս։ Ապա եթէ կամէր Աստուած ցու- 22
ցանել զբարկութիւն, և յայտնի առնել զզօ-
րութիւն իւր. որ համբերեն բազում երկայն-
մտութեամբ անօթոցն բարկութեան պատրաստե-
լոցն ՚ի կորուստ։ Զի յայտնի արասցէ զզ 23

մեծութիւն փառաց իւրոց ՚ի վ̃ր անօթոցն ո-
ղորմութեան, զոր պատրաստեաց ՚ի փառս ։
24 Զորս և կոչեաց զմեզ, ո՛չ միայն ՚ի Հրէից՝
25 այլև ՚ի հեթանոսաց ։ Որպէս և յովսէէ
ասէ, Կոչեցից զոր ո՛չ ժողովուրդն
իմ, ժողովուրդ իմ. և զչսիրեցեալն՝
26 սիրեցեալ ։ Եւ եղիցի ՚ի տեղւոջ
յորում ասացաւ նոցա՝ թէ ո՛չ ժողո-
վուրդ իմ դուք, անդ կոչեսցին նոքա որդիք
27 այ կենդանւոյ ։ Եսայի աղաղակէ վ̃ն Իլի.
Եթէ իցէ թիւ որդւոցն Իլի իբրև զաւազ
28 ծովու՝ սակաւ ինչ մնացորդք մնասցեն ։ Զի
բան մի հակիրճ և համառօտ արդարութ̃բ.
զբանն հակիրճ արասցէ տր ՚ի վերայ երկրի ։
29 Եւ որպէս ասէ եսայի, Թէ ո՛չ տն զօրու-
թեանց թողեալ էր մեզ զաւակ՝ իբրև զսոդոմ
30 լինէաք՝ և գոմորայ նմանէաք ։ Իսկ
արդ զի՞նչ ասիցեմք, զի հեթանոսք՝ որ
ո՛չ երթային զհետ արդարութեան՝ հասին
արդարութեան, այնմ արդարութեան որ ՚ի հա-
31 ւատոց անտի ։ Բայց իէլ երթայր զհետ
օրինացն արդարութեան, և յօրէնս արդարութեան
32 ո՛չ ժամանեաց ։ Ընդէ՞ր. զի ո՛չ ՚ի հաւա-
տոց՝ այլ իբրև ՚ի գործոց օրինաց. քանզի
գթեցին նոքա առ վիմին գայթակղութեան.
33 Որպէս և գրեալ է, Ահաւասիկ դնեմ ՚ի
սիոն քար գայթակղութեան և վէմ գլորման.
և ա̃մ որ հաւատասցէ ՚ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ՝

ԳԼ. Ժ։

Եղբարք՝ իմ կամք սրտի եւ աղօթք առ ած 1
վն նց են 'ի փրկութի։ Վասն զի վկայեմ 2
նց՝ թէ զնախանձն այ ունին, այլ ո՛չ գիտու-
թբ։ Զի տգէտ են այ արդարութեն, եւ 3
զիւրեանցն խնդրեն կացուցանել. զի արդա-
րութեն այ ո՛չ հնազանդեցան. Վասն զի 4
կատարած օրինացն քս է՝ յարդարութի ամ
հաւատացելոց։ Մովսէս գրէ զարդարու- 5
թենէ, որ յօրինացն է՝ Թէ արասցէ զայն
մարդ՝ կեցցէ նովին։ Իսկ զհաւատոցն արդա- 6
րութենէ այսպէս ասէ. Մի՛ ասիցես 'ի սրտի քում,
ո՞վ ելանիցէ յերկինս, այսինքն է զքս իջու-
ցանել. Կամ ո՞վ իջանիցէ յանդունդս, այս- 7
ինքն է զքս հանել 'ի մեռելոց։ Այլ զի՞նչ 8
ասէ գիր. Մերձ է բանն 'ի բերան քո եւ 'ի
սրտի քում, այսինքն է բանն հաւատոց զոր
քարոզեմք։ Զի եթէ խոստովանեսցես 9
բերանով քով տր զյս, եւ հաւատասցես 'ի
սրտի քում՝ թէ ած յարոյց զնա 'ի մեռելոց,
կեցցես։ Զի սրտիւ հաւատայք յարդա- 10
րութի, եւ բերանով խոստովանիք 'ի փրկու-
թիւն։ Վասն զի ասէ գիր. Ամ որ հաւա- 11
տասցէ 'ի նա, մի ամաչեսցէ։ Զի ո՛չ գոյ 12
խտիր հրէի եւ հեթանոսի. քանզի նոյն տր
է ամենեցուն, բաւական յամենեսին՝ որք

13 կարդան առ նա։ Զի ամ՛ որ կարդաս-
14 ցէ զանուն տն՛ կեցցէ։ Իսկ զիա՞րդ կար-
դասցեն՛ յոր ո՛չն հաւատացին. կամ զիա՞րդ
հաւատասցեն՛ որում ոչ լուան. կամ զիա՞րդ
15 լուիցեն առանց ուրուք քարոզելոյ. Կամ
զիա՞րդ քարոզեսցեն, եթէ ո՛չ առաքեսցին.
ոպ՛ և գրեալ է. Իբրև զի գեղեցիկ են ոտք
աւետարանչացն խաղաղութե՛ և աւետարան-
16 չացն բարութե։ Այլ ո՛չ ամենեքեան հնա-
զանդ եղեն աւետարանին. եսայի աղաղա-
17 կէ. Տր՛ ո՞ հաւատաց լրոյ մերում։ Ապա ու-
րեմն՛ հաւատք ՚ի լսելոյ են, և լուր ՚ի բանէն
18 քի։ Այլ ասեմ, միթէ ո՞չ լուան. մանաւանդ
զի ՚ը ամ՛ երկիր ել բարբառ նց, և ՚ը ծագս
19 տիեզերաց խօսք նց։ Այլ ասեմ, միթէ
իսրայէլ ո՞չ լուաւ. Նախ մովսէս ասէ, Ես
նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ ժողովրդեամբ,
և ազգաւ անմտաւ զկծեցուցից զձեզ ։
20 Այլ եսայի համարձակի իսկ՛ և ասէ.
Գտայ այնոցիկ՛ որ զիս ո՛չ խնդրէին. յայտ-
նի եղէ այնոցիկ՛ որ զինէն ո՛չ հարցանէին։
21 Այլ առ իսրայէլ ասէ. Զօր ամենայն ձր-
գեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդ անհաւան՛
և հակառակող ։

ԳԼ. ԺԱ.

Իսկ արդ՝ ասեմ, միթէ մերժեա՞ց ա՟ծ զժո-
ղովուրդ իւր. քաւ լիցի. քանզի և ես իս- 1
րայէլացի եմ, ՚ի զաւակէ աբրահամու յազ-
գէ բենիամենի: Ո՛չ մերժեաց ա՟ծ զժողո- 2
վուրդ իւր, զոր յառաջն ծանեաւ. Թէ ո՞չ
գիտէք յեղիա զի՞նչ ասէ գիր. ո՞պ ամբաս-
տան լինի՞ զի՟ղէլէ: Տէ՛ր՝ զմարգարէս քո 3
կոտորեցին, և զսեղանս քո կործանեցին. ես
մնացի միայն, և խնդրեն զանձն իմ: Այլ 4
զի՞նչ ասէ նմա պատասխանին. Թողի ինձ աւէ
եօթն հազար այր, որ ո՛չ կրկնեցին ծունր
բահաղու: Նոյնպէս և յայսմ ժամանակի 5
մնացորդք՝ ըստ ընտրութեան շնորհացն եղեն:
Իսկ եթէ շնորհօք՝ ո՛չ ևս ՚ի գործոց. ապա 6
թէ ոչ՝ շնորհքն ո՛չ ևս շնորհք լինին: Իսկ 7
արդ՝ զոր խնդրէրն իէլ, այնմ ո՛չ եհաս.
բայց ընտրութեան եհաս*, և այլքն կուրացան.
Որպէս գրեալ է. Ետ ն՟ց ա՟ծ հոգի յիմա- 8
րութեան աչս՝ որովք ո՛չ տեսանիցեն, և ա-
կանջս՝ որովք ոչ լսիցեն, մինչև ցայսօր ժա-
մանակի: Եւ դաւիթ ասէ. Եղիցին սե- 9
ղանք նոցա յորոգայթ և ՚ի յորս և ՚ի գայ-
թակղութիւն և ՚ի հատուցումն նոցին: Խա- 10

---

* ՚Ի Յոյնն, Բայց ընտրութիւն եհաս:

ւարեսցին աչքնց զի մի՛ տեսցեն . և զԹի֊
11 կունս նց համապազ կորացո՛ : Իսկ արդ ա֊
սեմ, միթէ վասն այնորիկ յանցեանն՝ զի կոր֊
ծանեսցին, քաւ լիցի . Այլ նոցա յանցանօքն
փրկութիւն հեթանոսաց . զի նախանձ արկցէ
12 նց: Իսկ եթէ յանցանքն նց մեծութի աշ֊
խարհի, և պարտութիւն նց մեծութի հե֊
թանոսաց . Ո՞րչափ ևս առաւել լրութիւն նց:
13 Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց՝ ցորչափ ժա֊
մանակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ . ըզ
14 պաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ . Օ՛ի թեր֊
ևս նախանձ արկից նոցա մարմնով իմով* և
15 ապրեցուցից զոմանս 'ի նոցանէ . Օ՛ի
եթէ մերժումն նց հաշտութի աշխարհի է . իսկ
ընդունելութիւն զի՞նչ իցէ, եթէ ոչ կենդա֊
16 նութի 'ի մեռելոց : Իսկ եթէ սկիզբն սուրբ
է՝ և զանգուածն . և եթէ արմատն՝ ապա՛ և
17 ոստքն . Եթէ յոստոց անտի ոմանք փշրե֊
ցան, և դու որ ձիթենիդ վայրենի էիր՝ պատ֊
ուաստեցար 'ի նոսա, և բաժանորդ եղեր
18 արմատոյն և պարարտութե ձիթենւոյն, Մի՛
պարծիր առ ոստովքն . ապա եթէ պարծի֊
ցիս՝ ոչ եթէ դու զարմատն 'ի վեր ունիս,
19 այլ արմատն զքեզ : Իսկ արդ՝ ասիցես,

---

* 'Ի Յոյնն, Օ՛ի թերևս նախանձ ար֊
կից մարմնոյ իմում :

ոստքն փշրեցան՝ զի ես պատուաստեցայց։
Բարւոք է՛ անհաւատութ̃ն փշրեցան, և 20
դու հաւատովք հաստատեցար. մի՛ հպար֊
տանար՝ այլ երկի՛ր։ Զի թէ ա̃ծ 'ի բուն 21
ոստոյն ոչ խնայեաց, գուցէ երբէք և 'ի քեզ
ոչ խնայիցէ։ Արդ՝ տես զքաղցրութ̃ի՛ և 22
զխստութ̃ին ա̃յ. 'ի վ̃ր կործանելոցն սաստ֊
կութ̃ի, և 'ի վ̃ր քո քաղցրութ̃ին ա̃յ, եթէ կաց֊
ցես 'ի նմին քաղցրութ̃ն. ապա թէ ոչ և դու
կոճոպեսցիս։ Այլ նոքա եթէ ոչ 'ի նմին 23
անհաւատութ̃ն կայցեն, պատուաստեսցին.
զի կարօ՛ղ է ա̃ծ միւսանգամ պատուաստել
զն̃ս։ Զի եթէ դու 'ի բուն 'ի վայրենի 24
ձիթենւոյ անտի հատար՝ և յանբուն 'ի բա֊
րի ձիթենւոջն պատուաստեցար, ո՞րչափ ևս
առաւել նոքա՝ որ բունքն իսկ են՝ պատուա֊
տեսցին յիւրեանց ձիթենւոջն։ Ո՛չ կա֊ 25
միմ եղբարք՝ եթէ տգէտք իցէք խորհրդոյս
այսմիկ, զի մի՛ յանձինս ձեր իցէք իմաս֊
տունք. զի կուրութ̃ի փոքր 'ի շատէ եղև
Իէլի. մինչև լրումն հեթանոսաց մտցէ,
Եւ ապա ա̃մ Իէլ կեցցէ. ո̃պ և գրեալ է, 26
Եկեսցէ 'ի Սիովնէ փրկիչ՝ և դարձուսցէ
զամբարշտութ̃իւն 'ի Յակովբայ։ Եւ այս 27
ն̃ց որ յինէն ուխտ՝ յորժամ բարձից զմեղս
ն̃ց։ Ըստ աւետարանիս թշնամիք են վ̃ն 28
ձեր, ը̃ս ընտրութ̃են սիրելիք վասն հարցն։

29 Քանզի անզեղջ են շնորհքն և կոչումն այ :
30 Զի որպէս և դուք երբեմն ապստամբք էիք
յայ՝ և արդ ողորմութիւն գտէք առ նոցա ա-
31 պստամբութեամբն : Նոյնպէս և նոքա այժմ
ապստամբք եղեն առ ձերում ողորմութեանդ . զի
32 և նոքա ողորմութիւն գտցեն *: Քանզի ար-
գել այ զամենեսին յանհաւանութեան, զի ա-
33 մենեցուն ողորմեսցի : Ո՜վ խորք մեծութեան
և իմաստութեան և գիտութեան այ . որպէս զի
առանց քննելոյ են դատաստանք նր, և ա-
34 ռանց զննելոյ են ճանապարհք նր : Զի
ո՞վ գիտաց զմիտս տն, կամ ո՞վ խորհրդակից
35 եղև նմա . Կամ ո՞վ ետ նմա փոխ, և առնու-
36 ցու զփոխարէն ՚ի նմանէ : Զի ՚ի նմանէ
և նովաւ և ՚ի նոյն ամ . նմա փառք յաւի-
տեանս . ամէն :

ԳԼ. ԺԲ.

1 Աղաչեմ զձեզ եղբարք գթութեամբքն այ՝
պատրաստել զմարմինս ձեր պատարագ
կենդանի՝ սբ հաճոյ այ՝ զխօսուն պաշտօնդ
2 ձեր . Եւ մի կերպարանիք կերպարանօք աշ-
խարհիս այսորիկ . այլ նորոգեցարուք ՚ի նո-

* ՚Ի Յոյնն, Նոյնպէս և նոքա այժմ ապստամբք եղեն, զի առ ձերում ողորմութեանդ և նոքա ողորմութիւն գտցեն :

Digitized by Google

րոգութեն միտաց ձերոց, առ 'ի քննել ձեզ
զկամն, և եթէ զինչ են կամք ա̃յ՝ բարին և
հաճոյն և կատարեալն։ Զայս ասեմ շը- 3
նորհօքն ա̃յ որ տուեալ են ինձ՝ ա̃մի որ է 'ի
ձեզ, մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զար-
ժանն խորհելոյ. այլ խորհել 'ի զգաստանալ
իւրաքանչիւր՝ որպ̃ և բաժանեաց ա̃ծ չափ
հաւատոց։ Որպէս 'ի միում մարմնի ան- 4
դամս բազումս ունիմք. և անդամքն ա̃մ ոչ
զնոյն գործ ունին։ Նոյնպէս և բազումքս 5
մի մարմին եմք 'ի ք̃ս, այլ իւրաքանչիւր մի-
մեանց անդամք եմք։ Բայց ունիմք մեք 6
շնորհս ըստ շնորհացն, որ տուեալ են մեզ
ազգս ազգս. եթէ մարգարէութի՝ ըստ չա-
փուն հաւատոց, Եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշ- 7
տամանն, եթէ որ ուսուցանէն՝ ը̃ն վարդա-
պետութեն, Եթէ որ մխիթարէն՝ ը̃ն մխի- 8
թարութեն. որ առատն է՝ զուարթութբ̃, որ վե-
րակացուն է՝ փութով, որ ողորմին լըջմտու-
թբ̃։ Սէր առանց կեղծաւորութե, ատել 9
զչար, զհետ երթալ բարեաց. Եղբայր- 10
սիրութե առ միմեանս գթածք. 'ի պատիւ
զմիմեամբք եղանել. 'Ի փոյթ՝ մի՛ վեհե- 11
րոտք. հոգւով եռացէք, տն̃ ծառայեցէք,
Յուսով խնդացէք, Նեղութե համբերեցէք, 12
աղօթից տեւք կացէք, 'Ի պէտս սրբոց հա- 13
ղորդեցարուք. զհիւրասիրութե զհետ եր-

Digitized by Google

14 Թայք։ Օրհնեցէք զհալածիչս ձեր, օրհ-
15 նեցէք եւ մի՛ անիծանէք։ Խնդալ ընդ խնդա-
16 ցողս, լալ ընդ լացողս։ Զնոյն միմեանց
խորհիջիք, մի՛ ամբարտաւանէք՝ այլ ընդ խո-
նարհս զիջանիցիք. մի՛ լինիք իմաստունք
17 յանձինս ձեր. Մի՛ ումեք չարի չար հատու-
ցանէք. խորհեցարո՛ւք զբարիս առաջի ամենայն
18 մարդկան։ Եթէ հնար ինչ իցէ ձեր՝ ընդ
19 ամենայն մարդկան խաղաղութիւն կալջիք։ Մի՛
զանձանց վրէժ խնդրէք սիրելիք, այլ տուք
տեղի բարկութեան. քանզի գրեալ է, Իմ է
վրէժխնդրութիւն, եւ ես հատուցից ասէ Տէր։
20 Այլ եթէ քաղցեալ իցէ թշնամի քո՝ հա՛ց
տուր նմա. եւ եթէ ծարաւի՝ ջո՛ւր տուր նմա.
զայս արարեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտես-
21 ցես 'ի գլուխ նորա։ Մի՛ յաղթիր 'ի չարէն.
այլ յաղթեա՛ բարեաւն չարին։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Ամենայն անձն որ ընդ իշխանութեամբ իցէ 'ի
հնազանդութեան կացցէ. քանզի ո՛չ ուս-
տեք է իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ. եւ որ ենն,
2 յԱստուծոյ կարգեալ են։ Այսուհետեւ որ հա-
կառակ կայ իշխանութեան, Աստուծոյ հրամանին հա-
կառակ կայ. եւ որք հակառակն կան, ան-
3 ձանց դատաստանս ընդունին. Զի իշխան-
քըն ոչ են յերկիւղ բարեաց գործոց՝ այլ չա-

Digitized by Google

բաց. կամի՞ս չերկնչել յիշխանութենէ անտի ,
զբարիս գործեա , և ընկալցիս զգովութիւն ՚ի
նմանէ . Զի ա՟յ պաշտօնեայ է քեզ ՚ի բա- 4
րիս : Ապա եթէ չար գործիցես , երկի՛ր .
զի ո՛չ եթէ վայրապար ածեալ է սուսեր իւր
մէջ . ա՟յ սպասաւոր է՝ վրէժխնդիր ՚ի բար-
կութիւն այնմ՝ որ զչարն գործիցէ : Վասն 5
որոյ հարկ է հնազանդ լինել՝ ո՛չ միայն վասն
բարկութե՟ն , այլև վ՟ն մտացն խղճի : Վասն 6
այնորիկ և հարկս հարկանէք , զի ա՟յ սպա-
սաւորք են ՚ի նոյն կանխեալք : Արդ՝ հա- 7
տուցէք իւրաքանչիւր զպարտս . որում ըզ-
հարկ՝ զհարկն , որում զմաքս՝ զմաքսն , ո-
րում զերկիւղ՝ զերկիւղն , որում զպատիւ՝
զպատիւն . Եւ մի՛ ումեք պարտապան ըզ- 8
տանիցիք , բայց զմիմեանս սիրելոյ . զի որ
սիրէ զընկերն , զօրէնսն կատարէ . Զի մի՛ 9
շնայցես , և մի՛ սպանանիցես , և մի՛ գողա-
նայցես , և մի՛ սուտ վկայիցես , և մի՛ ցան-
կանայցես . և եթէ այլ ինչ պատուիրան
է՝ յայն բան բովանդակի , եթէ Սիրեսցես
զընկեր քո իբրև զանձն քո : Սէր ընկերի 10
իւրում չար ո՛չ առնէ . լրումն օրինացն սէր է :
Եւ զայս գիտասջիք վ՟ն ժամանակիս . զի 11
արդ ժամ իսկ է մեզ ՚ի քնոյ զարթնուլ . զի
այժմ մերձ է մեզ փրկութի՟ն քան յորժամ
հաւատացաքն . Գիշերն մերժեցաւ՝ և տիւն 12

Digitized by Google

մերձեցաւ. 'ի բաց արասցուք այսուհետեւ
զգործսն խաւարի եւ զգեցցուք զզէնսն լու-
13 սոյ: Իբրեւ ի տուընջեան զգաստացեալք
շրջեսցուք. մի՛ անառակութբք՝ եւ արբեցու-
թբք, եւ մի՛ խառն անկողնովք՝ եւ պղծութբք,
14 եւ մի՛ նախանձու՝ եւ հակառակութբ. Այլ
զգեցարուք զտր յս քս. եւ մարմնոյ խնամ մի՛
տանիք 'ի ցանկութիս:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Այլ զտկարացեալն 'ի հաւատս ընկալա-
2 րուք մի՛ խղճիւ երկմտութեց: Ամն հա-
ւատայ ուտել զամ. եւ որ հիւանդն է, բան-
3 ջար կերիցէ: Որ ուտէն, զայն՝ որ ոչն ու-
տէ՝ մի՛ անգոսնեսցէ. եւ որ ոչն ուտէ, զայն՝
որ ուտէն, մի՛ դատեսցի. քանզի ած զնա
4 ընկալաւ: Դու ո՞վ ես՝ որ դատիս զայլոյ
ծառայ. իւրում տն կայ՝ կամ անկանի. բայց
կացցէ՝ զի կարող է տր հաստատել զնա:
5 Ոմն պահէ օր ըս օրէ՝ եւ ոմն պահէ զօրհա-
նապազ, իւրաքանչիւրոք զիւր միտս հա-
6 ճեսցէ: Որ խորհի զօրն՝ տն խորհի. եւ որ ոչն
խորհի զօրն, տն չխորհի. եւ որ ուտէ, տն
ուտէ, եւ գոհանայ զայ. եւ որ ոչն ուտէ, տն
7 չուտէ, եւ գոհանայ զայ: Ոչ ոք 'ի մէնջ
8 անձամբ կեայ, եւ ոչ անձամբ մեռանի: Ե-
թէ կեամք՝ տն կեամք, եւ եթէ մեռանիմք՝

տն մեռանիմք . և արդ՝ եթէ կեամք և ե-
թէ մեռանիմք՝ տն եմք ։ Բանզի 'ի նոյն 9
խոկ և քս մեռաւ և եկեաց, զի մեռելոց և
կենդանեաց առ հասարակ տիրեսցէ ։ Դու 10
զի՞ դատիս զեղբայր քո . կամ ընդէ՞ր անգոս-
նես զեղբայր քո ։ Բանզի ամենեքին կա-
լոց եմք առաջի ատենին քսի ։ Զի գրեալ 11
է . Կենդանի եմ ես ասէ տր, զի ինձ կրկ-
նեսցի ամ ծունր՝ և ամ լեզու խոստովան լի-
ցի այ ։ Ապա ուրեմն՝ իւրաքանչիւր ոք 'ի 12
մէնջ ընդ անձին համարս տացէ այ ։ Այ- 13
սուհետև՝ մի՛ զմիմեանս դատեսցուք . այլ ա-
ռաւել զայս դիք 'ի մտի՝ չդնել գայթակղու-
թի եղբօրն ։ Զայս գիտեմ, և հաստա- 14
տեալ եմ 'ի քս յն, զի ոչինչ է պիղծ նովաւ .
բայց այնմ որ համարիցի ոք ինչ պիղծ նմա
է պիղծ ։ Զի եթէ վասն կերակրոյ եղ- 15
բայրն քո տրտմի, ոչ ևս սիրով գնացեր . մի՛
կերակրովք քով զնա կորուսաներ, վն որոյ
քսն մեռաւ ։ Մի՛ հայհոյեսցի բարին ձեր ։ 16
Զի ոչ է արքայութիւն այ կերակուր և ըմ- 17
պելի, այլ արդարութիւն և խնդութիւն և խա-
ղաղութիւն 'ի Հոգին սբ ։ Զի որ յայսմ ծա- 18
ռայէ քսի, հաճոյ է այ՝ և ընտիր մարդկան ։
Ապա այսուհետև զհետ երթիցուք զխա- 19
ղաղութեան., և զշինութեան որ առ միմեանս ։
Մի՛ վն կերակրոյ քակեր զգործ այ . ամ 20

Digitized by Google

ինչ ս̃բ է. այլ չար այնմ մարդոյ է՝ որ խըղ-
21 ճիւն ուտիցէ ։ Լաւ է ոչ ուտել միս, և
ոչ ըմպել գինի. և ոչ որով եղբայրն քո
22 գայթակղի կամ գլթէ կամ տկարանայ ։ Դու
ապաքէն հաւատս ունիս, կա՛լ առանձինն ա-
ռաջի ա̃յ. երանի՛ որ ոչ դատիցի զանձն, ո-
23 րով զքննկերն փորձիցէ* ։ Բայց որ խղճէն,
թէպէտ և ուտիցէ՝ դատապարտեալ է. զի
ոչ ըստ հաւատոց. զի ա̃մ ինչ՝ որ ոչ ՚ի հա-
24 ւատոց է՝ մեղք են ։ Այլ այնմ որ կարողն
է հաստատել զձեզ ը̃ աւետարանիս իմում
և ըստ քարոզութեն յ̃սի ք̃սի, ը̃ յայտնութե̃
խորհրդոյն՝ ժամանակօքն յաւիտենից լռե-
25 ցելոյ, Եւ յայտնելոյ այժմիկ՚ի ձեռն գրոց
մարգարէականաց՝ ը̃ հրամանի մշտնջենա-
ւորին ա̃յ, ՚ի հնազանդութի̃ հաւատոց, յա̃մ
26 հեթանոսս ծանուցելոյ, Միայնոյ իմաստ-
նոյն ա̃յ, ՚ի ձեռն յ̃սի ք̃սի, որում փառք յա-
ւիտեանս. ամէն ։ †

---

* ՚Ի Յոյնն, Երանի՛ որ ոչ դատի զանձն յայնմ զոր ինքն փորձէ ։

† Բազում օրինակք Յունաց զտանգամ ես ելք ընթեռնուն զայսոսիկ երկու տունս, այսինքն կ̃դ և ի̃ե կամ ՚ի վախճանի թղթոյս. Երկու օրինակք յերկոսին տեղիս ևս դնեն ըստ հա̃յ թարգմանութեանս ։

ԳԼ. ԺԵ.

Պարտ է մեզ՝ որ կարողս եմք, զտկարութի 1
տկարացն բառնալ. եւ մի՛ անձանց եւ եթ
հաճոյ լինել: Այլ իւրաքանչիւրոք ՚ի մէնջ 2
ընկերին հաճոյ լիցի ՚ի բարիս՝ վ̃ն շինուե̃:
Քանզի եւ ք̃ս ոչ եթէ անձին հաճոյ եղեւ, 3
այլ ո̃պ եւ գրեալ է. Նախատինք նախատ֊
չացքոց անկան ՚ի վերայ իմ: Բայց որ ինչ 4
գրեցաւն՝ ՚ի մեր վարդապետութի̃ գրեցաւ.
զի համբերութ̃ եւ մխիթարութ̃ գրոց զյոյսն
ընկալցուք: Այլ ա̃ծ համբերութեան եւ 5
ա̃մ մխիթարութե̃ տացէ ձեզ զնոյն խորհել
ը̃ միմեանս ը̃ յ̃ի ք̃ի: Զի միաբանութ̃ ՚ի 6
մի բերան փառաւոր առնիցէք զա̃ծ՝ եւ ըզ
հայր տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի: Վասն որոյ ընկա֊ 7
լարուք զմիմեանս. որպէս եւ ք̃ս ընկալաւ
զձեզ՝ ՚ի փառս ա̃յ: Այլ ասեմ, թէ ք̃սի սպա֊ 8
սաւոր թլփատութե̃ն լինել՝ վ̃ն ճշմարտու֊
թե̃ն ա̃յ էր, առ ՚ի հաստատուն առնելոյ զա֊
ւետիս հարցն: Այլ հեթանոսք վ̃ն ողոր֊ 9
մուե̃ն փառաւոր առնեն զա̃ծ. ո̃պ եւ գրեալ
է, Վասն այսորիկ գոհացայց զքէն ՚ի հե֊
թանոսս, եւ անուանքում սաղմոս ասացից:
Եւ դարձեալ ասէ. Ուրախ լերուք հեթա֊ 10
նոսք ը̃ ժողովրդեան նր̃: Եւ դարձեալ 11
թէ, Օրհնեցէք ա̃մ հեթանոսք զտ̃ր, եւ գո֊

Digitized by Google

12 վերջէք զնա ա՟մ ժողովուրդք : Եւ դարձեալ
Եսայի ասէ . Եղիցի արմատն յեսսեայ , և
որ կանգնելոցն է իշխան հեթանոսաց , ՚ի
13 նա հեթանոսք յուսասցին : Այլ ա՟ծ յու-
սոյ՝ լի արասցէ զձեզ ա՟մ խնդութ՟բ և խաղա-
ղութ՟բ*, առաւելուլ ձեզ յուսով զօրութ՟բ հոգ-
14 ւոյն ս՟բյ : Հաստատեալ եմ և ես ինքնին եղ-
բարք իմ՝ վ՟ս ձեր , զի և դուք լի էք բարութ՟բ,
լի էք ա՟մ գիտութ՟բ , կարող էք և զմիմեանս
15 խրատել : Այլ համարձակագոյնս գրեցի առ
ձեզ եղբարք իմ՝ փոքր ՚ի շատէ , իբրև յիշե-
ցուցանելով ձեզ վ՟ս շնորհացն՝ որ տուեալ
16 են ինձ յա՟յ . Լինել ինձ սպասաւոր յ՟ի ք՟սի
՚ի հեթանոսս . ըղձակերտս առնել զաւետա-
րանն ա՟յ , զի եղիցի պատարագն հեթանո-
սաց ընդունելի՝ սրբեալ հոգւովն սրբով :
17 Ունիմ այսուհետև պարծանս ՚ի ք՟ս յ՟ս ա-
18 ա՟ծ : Քանզի ոչ իշխեմ խօսել ինչ՝ զոր ո՟չ
գործեաց ք՟ս ինև ՚ի հնազանդութ՟ի հեթա-
19 նոսաց՝ բանիւք և արդեամբք , Զօրութ՟բ
նշանաց և արուեստից , զօրութ՟բ հոգւոյն ս՟բյ .
ո՟պ ինձ յե՟մէ և շուրջ՝ մինչև ՚ի կողմանս
20 լիւրիկացւոց լնուլ զաւետարանն ք՟սի : Այն-
պէս առատացեալ յաւետարանել , ոչ ուր

* ՚Ի Յոյնն , Խնդութ՟բ և խաղաղութ՟բ՝ հաւատով :

անուանեցաւքն, զի մի' իբրեւ յայլոց հիման
վ՟ր շինիցեմ. այլ որպէս և գրեալ է, Թէ 21
Որոց ոչ պատմեցաւ վ՟ն նր՟ տեսցեն. և որոց
ո'չ իցէ լուեալ՝ 'ի միտ առցեն: Վասն ո- 22
րոյ շատ խափանեցայ գալ առ ձեզ: Բայց 23
արդ՝ ո'չ ևս գոյ ինձ տեղի 'ի կողմանս յայսո-
սիկ. և անձուկ յոյժ ունիմ 'ի բազում ամաց
գալ առ ձեզ: Յորժամ անցանիցեմ 'ի 24
սպանիա, ակն ունիմ յանցանելն առ նոսա՝
տեսանել զձեզ. և 'ի ձէնջ յուղարկիլ անդր,
եթէ նախ իսկ փոքր 'ի շատէ ձեօք լցայց:
Բայց այժմ երթամ յեէ՟մ պաշտել զս՟բսն: 25
Վ՟անզի հաճոյ թուեցաւ մակեդոնացւոցն 26
և աքայեցւոցն հաղորդութիւն ինչ առնել
ընդ աղքատս սրբոցն՝ որ ենն յեէ՟մ: Հա- 27
ճոյ թուեցաւ, քանզի և պարտապան իսկ
էին նց՟. զի եթէ հոգևորացն նց՟ հաղորդ
եղեն հեթանոսք, պարտին և մարմնաւորա-
ցըն կցորդ լինել նոցա: Արդ՝ զայս կատա- 28
րեալ՝ և կնքեալ զպտուղ նոցա, անցից առ
ձեօք 'ի սպանիա: Զայս գիտեմ, զի 'ի 29
գալն առ ձեզ, լրութ՟բ օրհնութ՟ աւետարա-
նին ք՟սի եկից: Աղաչեմ զձեզ եղբարք 'ի 30
ձեռն տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի և սիրով հոգւոյն,
պատերազմակից լինել ինձ յաղօթս վ՟ն իմ
առ ա՟ծ. Զի ապրեցայց յապստամբացն, 31
որ 'ի հրէաստանի են. և պաշտօնն իմ որ

32 ղէմ, ընդունելի լիցի սրբոցն: Զի խնդութ̃
եկեալ առ ձեզ 'ի կամս ա̃յ, հանգեայց ը̃ն
33 ձեզ: Եւ ա̃ծ խաղաղութե̃ն եղիցի ընդ ձեզ
ամենեսին. ամէն:

ԳԼ. ԺԶ.

1 Յանձն առնեմ ձեզ զՓիբէ զքոյր մեր, որ
է սպասաւոր եկեղեցւոյն կենքրացւոց.
2 Զի զնա ընկալջիք 'ի տ̃ր՝ արժանի սրբոց,
և վերակացու լինիջիք նմա՝ յոր պէտս իրաց
և կոչեսցէ զձեզ. քանզի և նա վերակացու
3 եղև բազմաց և ինձ իսկ գլխովին: Ող-
ջո՛յն տաջիք պրիսկեայ և ակիւղայ՝ գոր-
4 ծակցաց իմոց 'ի ք̃ս յ̃ս. Որք ընդ անձին ի-
մոյ զհիւրեանց պարանոցս մատուցին. զորոց
ո՛չ ես միայն գոհանամ, այլ և ամենայն ե-
5 կեղեցիք հեթանոսաց: Եւ առ տնին եկե-
ղեցւոյն նց̃. Ողջո՛յն տաջիք եպենետեայ սի-
րելւոյ իմոյ՝ որ է պտուղ ասիացւոց 'ի ք̃ս:
6 Ողջո՛յն տաջիք մարեայ՝ որ բազում վաս-
7 տակս վաստակեաց 'ի ձեզ: Ողջո՛յն տաջիք
անդրոնիկեայ և յունեայ ազգականացն իմոց՝
և գերեկցաց, որք երևելիքն իսկ են յառա-
քեալս. որք և յառաջ իսկ քան զիս եղեն 'ի
8 ք̃ս: Ողջո՛յն տաջիք ամպղեայ սիրելւոյ ի-
9 մոյ 'ի տ̃ր: Ողջո՛յն տաջիք ուրբանեայ գոր-
ծակցի իմոյ 'ի տ̃ր, և ստաքեայ սիրելւոյ ի-

Digitized by Google

մոյ ։ Ողջո՛յն տայցէք Ապեղեայ՝ որ ընտիրն 10
է ՚ի տէր ։ Ողջո՛յն տայցէք նց, որ յԱրիստա֊ 11
բուղեայ տանէ անտի են ․ ողջո՛յն տայցէք Հե֊
րովդիովնեայ ազգականի իմոյ ․ ողջո՛յն տայցէք
այնոցիկ՝ որք ՚ի Նարկիսեայ տանէն իցեն ՚ի
տէր ։ Ողջո՛յն տայցէք տրիփոնեայ և տրիփո֊ 12
սեայ վաստակաւորաց ՚ի տէր ․ ողջո՛յն տայցէք
պերսիդեայ սիրելւոյ, որ բազում վաստակս
վաստակեաց ՚ի տէր ։ Ողջո՛յն տայցէք ռու֊ 13
փեայ ընտրելոյ ՚ի տէր, և մօր նորա և իմոյ ։
Ողջո՛յն տայցէք ասինկրիտեայ՝ փղենգոն֊ 14
տեայ՝ երմեայ՝ պատրոբայ՝ երմայ, և որ ըդ
նոսա եղբարք իցեն ։ Ողջո՛յն տայցէք փիլո֊ 15
զոգեայ՝ յուլեայ՝ ներեայ՝ և քեռ նորա ․ և
ողիմպեայ , և որք ընդ նոսա սուրբք ա֊
մենեքին իցեն ։ Ողջո՛յն տայցէք միմեանց 16
՚ի համբոյր սրբութն ․ ողջո՛յն տան ձեզ
ամենայն եկեղեցիք քսի ։ Աղաչեմ զձեզ 17
եղբարք՝ գիտել զայնպիսիսն , որ հեր֊
ձուածս և գայթագղութիւնս առնիցեն
արտաքոյ վարդապետութեն՝ զոր դուքն
ուսայք ․ և խորշեցարո՛ւք ՚ի նոցանէ ։ Զի 18
այնպիսիքն տն մերում քսի ո՛չ ծառայեն,
այլ իւրեանց որովայնի ․ և քաղցրաբա֊
նութբ և օրհնութբ պատրեն զսիրտս ան֊
մեղաց ։ Զի ձեր հնազանդութիդ առ ա֊ 19
մենեսեան հասեալ է ․ և արդ ՚ի ձեզ ու֊

րախ եմ . բայց կամիմ զձեզ իմաստունս լի-
20 նել 'ի բարիս՝ և անմեղս 'ի չարիս : Եւ
ած խաղաղութեն խորտակեսցէ զսատանայ
ընդ ոտիւք ձերովք մերձ ընդ մերձ . շնորհք
21 տն մերոյ յսի քսի ընդ ձեզ : Ողջոյն տայ
ձեզ տիմոթէոս եղբայր և գործակից իմ , և
ղուկիոս , և յասոն , և սոսիպատրոս աղ-
22 գականք իմ : Ողջոյն տամ ձեզ՝ և ես տեր-
23 տիոս , որ զթուղթս գրեցի 'ի տր : Ողջոյն
տայ ձեզ գայիոս ասպնջական իմ՝ և ամե-
նայն եկեղեցւոյն : Ողջոյն տայ ձեզ երաս-
տոս շահապ քաղաքիս , և կուարտոս եղ-
24 բայր : Շնորհք տն մերոյ յսի քսի ը ձեզ
25 ընդ ամենեսին . ամէն : Այլ այնմ որ
կարողն է հաստատել զձեզ ըստ աւետարա-
նին իմում , և ըստ քարոզութեն յսի քսի ,
ըստ յայտնութեն խորհրդոյն ժամանակօքն
26 յաւիտենից լռեցելոյ , Եւ յայտնելոյ
այժմիկ 'ի ձեռն գրոց մարգարէակա-
նաց՝ ըստ հրամանի մշտնջենաւորին այ , 'ի
հնազանդութի հաւատոց . յամենայն հե-
27 թանոսս ծանուցելոյ , Միայնոյ իմաստնոյն
այ 'ի ձեռն յսի քսի . նմա փառք յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Առ Հռովմայեցիս գրեցաւ 'ի Կորնթոսէ 'ի ձեռն
Փիբեայ սարկաւագի :

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա։

ՊՕՂՈՍ կոչեցեալ առաքեալ յի̃ի քի̃ի 1
կամօքն ա̃յ, և Սոսթենէս եղբայր. Եկե- 2
ղեցւոյդ ա̃յ որ է 'ի Կորնթոս՝ նուիրելոց 'ի քի̃
յի̃, կոչեցելոց սրբոց՝ ամենեքումբք հան-
դերձ, որք կարդան զանուն տ̃ն մերոյ յի̃ի
քի̃ի յա̃մ տեղիս նոցա՝ և մեր։ Շնորհք 3
ընդ ձեզ և խաղաղութի̃ յա̃յ հօրէ մերմէ՝ և
'ի տ̃նէ յի̃է քի̃է։ Գոհանամ զա̃յ իմոյ յա̃մ 4
ժամ վ̃ն ձեր 'ի վ̃ն շնորհացն ա̃յ՝ որ տուեալ
են ձեզ 'ի քի̃ յի̃. Զի յամենայնի մեծացա- 5
րուք դուք նովաւ՝ ա̃մ բանիւ և ա̃մ գիտու-
թի̃. Որպէս վկայութի̃ն իսկ ա̃յ հաստա- 6
տեցաւ 'ի ձեզ. Զի դուք մի՛ նուազիցիք՝ 7
և մի՛ իւիք շնորհօք, ակնկալեալ յայտնու-
թեան տ̃ն մերոյ յի̃ի քի̃ի. Որ և հաստա- 8
տեսցէ զձեզ մինչև 'ի կատարած անարատս՝

Digitized by Google

9 յոր տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի։ Հաւատարիմ
է ա՟ծ, որով կոչեցարուք 'ի հաղոր-
դութիւն որդւոյ ն՟ր յ՟սի ք՟սի տ՟ն մերոյ։
10 Աղաչեմ զձեզ եղբարք անուամբն տ՟ն մե-
րոյ յ՟սի ք՟սի, զի զնո՛յն բան ունիցիք ամե-
նեքեան, և մի՛ իցեն 'ի ձեզ հերձուածք.
քանզի էիք հաստատեալք* 'ի նոյն միտս և 'ի
11 նոյն հանճար։ Ազդ եղև ինձ վ՟ս ձեր եղ-
բարք՝ 'ի քղոուացւոց անտի թէ հակառա-
12 կութիւնք են 'ի ձեզ։ Այս արդ ասեմ իսկ,
եթէ իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ ասէ. Ես պօ-
ղոսեան եմ, և միւսն՝ եթէ Ես ապողոսեան,
և միւսն՝ եթէ Ես կեփայեան, և միւսն՝ եթէ
13 Ես ք՟սեան։ Իսկ արդ՝ բաժանեալ ի՞նչ իցէ
ք՟ս. միթէ պօղո՞ս 'ի խաչ ելեալ իցէ վասն
ձեր, կամ յանուն պօղոսի՞ մկրտեցարուք։
14 Գոհանամ զա՟յ իմոյ՝ զի ո՛չ զոք 'ի ձէնջ
մկրտեցի՝ բայց միայն զկրիսպոս՝ և զգայիոս.
15 զի մի՛ ոք ասիցէ, թէ յիմ անուն մկրտեցա-
16 րուք։ Տուլ ետու կնիք և տանն ստեփան-
նեայ. և զայլ ոք ո՛չ գիտեմ ամենևին՝ թէ
17 մկրտեցի։ Զի ո՛չ առաքեաց զիս ք՟ս մկր-
տել՝ այլ աւետարանել. ո՛չ ճարտարութ՟ք
բանից, զի մի՛ ընդունայն լիցի խաչն ք՟սի։
18 Զի ճառ խաչին՝ կորուսելոցն յիմարութի

---

* 'Ի Յոյնն, Այլ զի իցէք հաստատեալք։

է. այլ փրկելոցս մեզ՝ զօրութիւն այ։ Զի 19
գրեալ է. Կորուսից զիմաստութիւն իմաստ-
նոց. եւ զխորհուրդս խորհրդականաց ար-
համարհեցից։ Ո՞ւր իմաստուն, ո՞ւր դը 20
պիր, ո՞ւր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ո՞չ
ապաքէն յիմարեցոյց ած զիմաստութիւն աշ-
խարհիս այսորիկ։ Քանզի իմաստութբն 21
այ ո՛չ ծանեաւ աշխարհ իմաստութբն զած.
հաճեցաւ ած յիմարութբ քարոզութեն՝ ապ-
րեցուցանել զհաւատացեալս։ Իսկ որով- 22
հետեւ Հրեայք նշան հայցեն, եւ Հեթա-
նոսք զիմաստութիւն խնդրեն. Մեք քա- 23
րոզեսցուք զխաչելեալն քս, Հրէից գայ-
թակղութիւն, եւ հեթանոսաց յիմարութիւն.
Բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն Հրէից եւ Հե- 24
թանոսաց, զքս այ զօրութիւն, եւ այ իմաստու-
թիւն։ Զի յիմարն այ իմաստնագոյն է քն 25
զմարդիկ. եւ տկարն այ զօրագոյն է քան ըզ-
մարդիկ։ Թէպէտ եւ զձեր իսկ կոչումնդ 26
տեսիք եղբարք, զի ո՛չ բազում իմաստունք
ըս մարմնոյ, եւ ո՛չ բազում հզօրք, եւ ո՛չ բա-
զում ազնուականք. Այլ զյիմարս աշխար- 27
հիս ընտրեաց ած՝ զի յամօթ արասցէ զիմաս-
տունս. եւ զտկարս աշխարհիս ընտրեաց ած,
զի յամօթ արասցէ զհզօրս. Եւ զանտոհմս 28
աշխարհի եւ զարհամարհեալս ընտրեաց ած՝
եւ զոչինչսն, զի զէսն իմն խափանեսցէ. Ոպ 29

զի մի՛ պարծեսցի ա̃մ մարմին առաջի ա̃յ
30 Զի 'ի նմանէ դուք էք 'ի ք̃ս յ̃ս, որ եղև
մեզ իմաստութի՛ յա̃յ, արդարութի՛ և սրբ-
31 րութի՛ և փրկութի՛. Զի որպ̃ և գրեալ է.
Որ պարծին՝ 'ի տ̃ր պարծեսցի:

ԳԼ. Բ.

1 Եւ ես թէպէտ և եկի առ ձեզ եղբարք
ոչ ը̃ առաւելութե՛ բանից իմաստու-
2 թե՛ պատմել ձեզ զվկայութի՛ ա̃յ: Զի ոչ
եթէ 'ի մտի եդի գիտել ինչ 'ի ձեզ՝ բայց
3 միայն զյ̃ս ք̃ս՝ և զնոյն 'ի խաչ ելեալ: Եւ
ես տկարութե՛՝ և երկիւղիւ և դողութե՛ բազ-
4 մաւ եղէ առ ձեզ. Եւ բանն իմ և քարոզու-
թի՛ ոչ պատիր բանիւք իմաստութե՛, այլ
5 արդեամբք հոգւոյն և զօրութե՛. Զի հա-
ւատք ձեր մի՛ իցեն իմաստութե՛ մարդկան,
6 այլ զօրութե՛ ա̃յ: Զիմաստութի՛ խօ-
սիմք ը̃ կատարեալս. զիմաստութի՛ ո՛չ
զաշխարհիս այսորիկ և ո՛չ զիշխանաց աշ-
խարհիս այսորիկ զխափանելեացս.
7 Այլ խօսիմք զա̃յ իմաստութի՛ ծածուկ
խորհրդով, զոր յառաջ քան զյաւիտեանս
8 սահմանեաց ա̃ծ 'ի փառս մեր. Զոր
ոչ ո՛ք յիշխանաց աշխարհիս այսորիկ
ծանեաւ. զի եթէ էր ծանուցեալ՝ ո՛չ ար-
9 դեօք զտ̃րն փառաց 'ի խաչ հանէին: Այլ

Digitized by Google

ո՟պ և'գրեալ է . Զոր ակն ո՛չ ետես , և ունկն
ո՛չ լուաւ , և 'ի սիրտ մարդոյ ո՛չ անկաւ ,
պատրաստեաց ա՟ծ սիրելեաց իւրոց . Այլ 10
մեզ յայտնեաց ա՟ծ հոգւոյն իւրով , զի
հոգին զա՟մ քննէ՝ և զխորս ա՟յ : Զի ո՞ ոք 11
'ի մարդկանէ գիտէ ինչ զմարդոյն , եթէ ոչ
հոգի մարդոյն՝ որ 'ի նմա . Նոյնպէս և ո՛չ
զա՟յսն ոք գիտէ՝ եթէ ոչ հոգին ա՟յ : Այլ 12
մեք ոչ եթէ զհոգի աշխարհիս առաք՝ այլ
զհոգին որ յա՟յ . զի ծանիցուք զայն՝ որ յա՟յն
շնորհեցաւ՝ մեզ : Եւ զոր խօսիմքս՝ ո՛չ 13
եթէ մարդկեղէն ուսմամբ ճարտարութ՟բ
բանից՝ այլ վարդապետութ՟բ հոգւոյն , ը՟ն հո-
գևորս զհոգևորսն համեմատեմք : Քանզի 14
շնչաւոր մարդ ո՛չ ընդունի զհոգւոյն ա՟յ՝ զի
յիմարութի՟ է նմա . և ո՛չ կարէ գիտել՝ եթէ
հոգեպէս քննիցի* : Իսկ հոգևորն քննէ 15
զա՟մ , և ինքն յումեքէ ո՛չ քննի : Իսկ 16
արդ՝ ո՞վ գիտաց զմիտս տ՟ն որ և խրատտու
լինիցի նմ՟ . այլ մեք զմիտս ք՟ի ունիմք :

ԳԼ. Գ.

Եւ ես եղբարք՝ ո՛չ կարացի խօսել ը՟ն ձեզ 1
իբրև ընդ հոգևորս՝ այլ իբրև ը՟ն մարմ-
նաւորս : Իբրև տղայոց 'ի ք՟ս՝ կաթն ջամ- 2

* 'Ի Յոյնն, Քանզի հոգեպէս քննի :

բեցի ձեզ՝ և ո՛չ կերակուր, զի ո՛չ ևս կարէիք․
Նաև արդ իսկ ո՛չ կարէք․ քանզի դեռ մարմ-
3 նաւոր էք։ Ուր և արդ են իսկ ՚ի ձեզ հեռ
և նախանձ․ ո՞չ ապաքէն մարմնաւոր էք՝ և
4 ըստ մարդկան գնայք։ Յորժամ ասէ ոք ՚ի
ձէնջ՝ Ես Պօղոսեան եմ, և միւսն՝ թէ Ես ա-
պողոսեան, ո՞չ մարդիկ էք․ իսկ արդ՝ ո՛վ է
5 Պօղոս, կամ ո՛վ է Ապողոս, Պաշտօնեայք․
որովք հաւատացէքն, և իւրաքանչիւր ոք և
6 տր ետ։ Ես տնկեցի, Ապողոս ջուր ետ,
7 այլ ած աճեցոյց։ Այսուհետև՝ ո՛չ այն ոք
ինչ է՝ որ տնկեացն, և ո՛չ այն՝ որ ջուրն ետ,
8 այլ որ աճեցոյցն ած։ Որ տնկեացն և որ
զջուրն ետ՝ մի են․ բայց իւրաքանչիւր ոք
զիւր վարձս առնուցու ըստ իւրում վաստակոց։
9 Զի այ գործակիցք եմք, այ արդիւն էք,
10 այ շինած էք։ Ըստ շնորհացն այ՝ որ տը-
ւեալ են ինձ, իբրև իմաստուն ճարտարա-
պետ հիմն եդի․ բայց այլ է՝ որ շինէն․ այլ
իւրաքանչիւր ոք զգոյշ լիցի՝ թէ ոպ շինիցէ։
11 Զի հիմն այլ ոք ո՛չ կարէ դնել քան զե-
12 դեալն՝ որ է յս քս։ Իսկ թէ ոք շինէ ՚ի
վերայ հիմանս այսորիկ ոսկի՝ արծաթ՝
ականս պատուականս՝ փայտ՝ խոտ՝ եղէգն,
13 Իւրաքանչիւր գործն յայտնելոց է․ զի օրն
14 ընտրեսցէ, զի հրով յայտնելոց է։ Եւ
զիւրաքանչիւր գործն զինչ և իցէ՝

Digitized by Google

հուրն փորձեսցէ ։ Եթէ ուրուք գործն 15
զոր շինեաց՝ կացցէ, վարձս առցէ. և եթէ
ուրուք գործն այրեսցի՝ տուժեսցի, բայց
ինքն կեցցէ. այլ այնպէս՝ որպէս թէ 'ի
հուր ։ Ոչ գիտէք՝ եթէ տաճար էք այ՝ և 16
հոգի այ բնակեալ է 'ի ձեզ ։ Եթէ ոք ըզ 17
տաճար այ ապականէ, ապականեսցէ զնա
այ. զի տաճար այ սուրբ է, որ էք դուք ։
Մի ոք զանձն խաբեսցէ. եթէ ոք կա- 18
մեսցի 'ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշխարհիս
յայսմիկ, յիմար լիցի՝ զի եղիցի իմաստուն ։
Զի իմաստութիւն աշխարհիս այսորիկ՝ յի- 19
մարութիւն է առաջի այ. քանզի գրեալ է՝ թէ
Որ ըմբռնէ զիմաստունս 'ի խորագիտութեան
իւրեանց ։ Եւ դարձեալ՝ թէ Տէր ճանա- 20
չէ զխորհուրդս իմաստնոց՝ զի են ընդու-
նայն ։ Այսուհետև մի՝ ոք պարծեսցի 'ի 21
մարդկանէ ։ Զի ամ ինչ ձեր է. եթէ պօ- 22
ղոս, եթէ ապօղոս, եթէ կեփաս, եթէ աշ-
խարհ[3], եթէ կեանք, եթէ մահ, եթէ որ
կան, եթէ հանդերձեալքն. ամ ինչ ձեր
է. Դուք քի, քս այ ։ 23

ԳԼ. Դ.

Այսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ, իբ- 1
րև զպաշտօնեայս քի՝ և հազարապետս
խորհրդոցն այ ։ Արդ՝ խնդիր է 'ի մէջ հա- 2

զարապետաց՝ եթէ ոք հաւատարիմ գտցի։
3 Այլ ինձ և այս անարգանք են, եթէ ՚ի
ձէնջ դատեցայց՝ կամ բնաւ իսկ ՚ի մարդկա-
4 նէ. նաև զանձն իմ ո՛չ քննեմ։ Զի ոչինչ
գիտեմ զանձին իմոյ. այլ ո՛չ եթէ այսու ար-
5 դարանամ, զի որ քննէն զիս՝ Տ̃ր է։ Այ-
սուհետև մի՛ յառաջ քան զժամանակն դա-
տիք. մինչև եկեսցէ Տ̃ր, որ լուսաւոր առնի-
ցէ զգաղտնիս խաւարի, և յայտնիցէ զխոր-
հուրդս սրտից. և ապա իւրաքանչիւր գո-
6 վութիւն եղիցի յԱ̃յ։ Զայս եղբարք՝ առա-
կեցի յանձն իմ և յԱպողոս վասն ձեր. զի ՚ի
մէնջ ուսջիք՝ մի՛ ինչ առաւել ք̃ զգրեալն
իմանալ. զի մի՛ այր քան զընկեր հպարտա-
7 նայցէք ՚ի վերայ ընկերին։ Իսկ արդ ո՞վ
է՝ որ քննիցէ զքեզ. զի՞նչ ունիս՝ զոր ո՛չ իցէ
առեալ. և եթէ առեր՝ զի՞ պարծիս իբրև
8 զչառեալ։ Արդէն իսկ յագեալ իցէք՝ և ար-
դէն մեծացարուք, առանց մեր թագաւորե-
ցիք. և երանի թէ թագաւորէիք՝ զի և մեք
9 ընդ ձեզ թագաւորէաք։ Ինձ այսպէս թուի՝
եթէ զմեզ զառաքեալս յետնորդս արար Ա̃ծ՝
իբրև զմահապարտս. զի տեսիլ եղեաք աշ-
10 խարհի և հրեշտակաց և մարդկան։ Մեք
յիմարք վ̃ն Ք̃ի, և դուք իմաստունք ՚ի Ք̃ս.
մեք տկարք՝ և դուք հզօրք. դուք փառաւո-
11 րեալք՝ և մեք անարգք։ Մինչև ցայսօր

ժամանակի՝ եւ քաղցեալ եւ ծարաւեալ եւ
մերկ գնացաք եւ կոփահարեցաք եւ անհան-
գիստ եղեաք. Եւ աշխատեցաք ձեռօք մե- 12
րովք. բամբասէին զմեզ՝ օրհնէաք. հալա-
ծէին՝ յանձն առնուաք. Հայհոյէին՝ աղա- 13
չէաք, իբրեւ առաւել նշաւակի եղեաք ամ
աշխարհի. ամենեցուն փարելի լինել մինչեւ
ցայժմ: Ոչ եթէ ամօթ ինչ առնելով ըզ 14
ձեզ՝ գրեմ զայս, այլ իբրեւ զորդիս սիրելիս
խրատեմ: Թէպէտ եւ բիւր դաստիարակս 15
ունիցիք 'ի Քն՝ այլ ոչ եթէ բազում հարս.
զի 'ի Քն Յն աւետարանաւն ես ծնայ զձեզ:
Արդ՝ աղաչեմ զձեզ նմանողք ինձ եղիջիք՝ 16
ոպ եւ ես Քի: Վասն այնորիկ առաքեցի 17
առ ձեզ զտիմոթէոս, որ է իմ որդի սիրելի՝
եւ հաւատարիմ 'ի տր. որ յիշեցուսցէ ձեզ
զճանապարհս իմ, որ 'ի Քն Յն. ոպ եւ ամե-
նայն ուրեք՝ յամենայն եկեղեցիս ուսուցա-
նեմ: Որպէս թէ ես չիցեմ գալոց առ ձեզ՝ 18
ոմանք հպարտացան: Այլ եկից հուպ ըն 19
հուպ՝ եթէ տր կամեսցի. եւ 'ի միտ առից
ոչ զբանս հպարտացելոցն, այլ զզօրութիւն:
Զի ոչ եթէ բանիւք է արքայութիւն այ, 20
այլ զօրութբ: Արդ՝ որպէս կամիք՝ գաւա- 21
զանաւ եկից առ ձեզ, եթէ սիրով հոգւոյն
հեզութեն եւ արդարութեն եւ խոնարհութեն*:

* 'Ի Յոյնն, Եթէ սիրով եւ հոգւով հեզութեան.

ԳԼ. Ե.

1 Բնաւ և առաւանի իսկ 'ի ձեզ ընդէ՞ր պոռ-
նկութիւն, և այնպիսի պոռնկութիւն որ ոչ
և 'ի հեթանոսս, որպէս թէ զկին հօր իւրոյ
2 ունել : Եւ դուք հպարտացեալ էք. և ո՛չ
առաւել սգացարուք, զի բարձցի 'ի միջոյ
3 ձերմէ՝ որ զգործն զայն գործեաց : Զի
ես թէպէտ մարմնով մեկուսի եմ, սակայն
հոգւով մերձ եմ. բայց արդէն իսկ իբրև 'ի
մօտոյ ընտրեցի, զայն՝ որ այնպէսն գոր-
4 ծեաց. Յանուն տն՟ մերոյ յսի քսի, ժողո-
վել ձեզ 'ի միասին՝ և իմով հոգւովս՝ զօրու-
5 թե՟ն հանդերձ տն՟ մերոյ յսի քսի, Մատ-
նել զայնպիսին սատանայի 'ի սատակումն
մարմնոյ. զի ոգին ապրեսցի յաւուրն տն՟ մե-
6 րոյ յսի քսի : Ո՛չ բարւոք են պարծանքդ
ձեր. ո՞չ գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զամ՟
7 զանգուածն խմորէ : Արբեցէք 'ի բաց ըզ
հին զխմորն՝ զի եղիջիք նոր զանգուած, որպ՟
էքդ անխմորք. քանզի զատիկ մեր զենաւ
8 քս : Այսուհետև արասցուք տօնս. մի 'ի
խմորն հին, և մի 'ի խմորն չարութե և անզգա-
մութե. այլ յանխմորս սրբութե և ճշմար-
9 տութե : Գրեցի ձեզ 'ի թղթի այդր չխառ-
10 նակել ընդ պոռնիկս : Եւ ո՛չ եթէ ընդ պոռնիկս
աշխարհիս այսորիկ՝ կամ ընդ ագահս կամ ընդ

Digitized by Google

յափշտակօղս՝ կամ է կռապաշտս . ապա
թէ ոչ՝ պարտ էիք և յաշխարհէ իսկ ելանել ։
Նոյն արդ՝ գրեցի ձեզ չխառնակել . ե- 11
թէ ոք եղբայր անուանեալ, կա՛մ պոռնիկ իցէ
կա՛մ կռապաշտ՝ կա՛մ ագահ՝ կամ բամբասող՝
կա՛մ արբեցող՝ կա՛մ յափշտակող , ընդ այնպի-
սւոյն և հաց մի՛ ուտել ։ Զի՞ է իմ և 12
զարտաքինսն դատել . ո՞չ ապաքէն դուք
զներքինսդ դատիցիք . Եւ զարտաքինսն Ած 13
դատեսցի . բարձէք զչարն 'ի միջոյ ձերմէ ։

ԳԼ. Զ.

Իշխէ՞ ոք 'ի ձէնջ՝ եթէ իրք ինչ իցեն ընդ ըն- 1
կերի իւրում, դատել առաջի անիրաւաց՝
և ոչ առաջի սրբոց ։ Եթէ ո՞չ գիտէք զի 2
սուրբք զաշխարհ դատին . և եթէ ձեօք դա-
տի աշխարհ, ապա ո՞չ էք արժանի անարգա-
տենից ։ Ո՞չ գիտէք եթէ զհրեշտակս դա- 3
տիմք, թո՛ղ թէ զերկրաւորս ։ Զերկրա- 4
ւոր ատեանս եթէ յանձն առնուցուք, զա-
նարգսն եկեղեցւոյ դատաւորս նստուցէք ։
Առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ . այնչափ ո՞չ գոյ 5
ոք իմաստուն 'ի ձեզ , որ կարիցէ իրաւունս
ընտրել 'ի մէջ եղբօր իւրոյ ։ Այլ եղբայր 6
ընդ եղբօր դատի , և զայն 'ի մէջ անհաւա-
տից ։ Եւ արդ՝ ամենևին իսկ վատթարու- 7
թիւն է 'ի ձեզ , զի դատաստանք իսկ գոն 'ի

միջի ձերում. ընդէ՞ր ոչ դուք զրկիք, և ոչ
8 դուք առաւել նեղիք: Այլ դուք զրկէք և
9 նեղէք, և այդ՝ զեղբարս ևս: Եթէ ո՞չ
գիտէք՝ զի անիրաւք զարքայութիւնն այ ոչ
ժառանգեն. մի՛ խաբիք՝ ոչ պոռնիկք, ոչ
10 կռապաշտք, ոչ շունք, ոչ իգացեալք, ոչ
արուագէտք, ոչ գողք, ոչ ագահք, ոչ ար-
բեցողք, ոչ բամբասողք, և ոչ յափշտակողք՝
11 զարքայութի այ ոչ ժառանգեն: Եւ դուք
այնպիսիք ոմանք էիք. այլ լուացարուք՝ այլ
սրբեցարուք՝ այլ արդարացարուք յանուն
տն մերոյ յսի քսի, և 'ի հոգին այ մերոյ:
12 Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ոչ ամ ինչ
օգուտ է. ամ ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ եթէ
13 ես ընդ իշխանութբ ուրուք լինիցիմ: Կերա-
կուր որովայնի, և որովայն կերակրոյ. այլ
այծ զսա և զնն խափանեսցէ. բայց մարմին
ոչ պոռնկութեան՝ այլ տն, և տր՝ մարմնոյ:
14 Այլ այծ որ և զտրն յարոյց, և զձեզ յա-
15 րուսցէ զօրութբ իւրով: Ո՞չ գիտէք՝ եթէ
մարմինք ձեր անդամք են քսի. արդ՝ առեալ
զանդամս քսի, առնիցեմք անդամս պոռ-
16 նկի՞. քաւ լիցի: Եթէ ո՞չ գիտէք՝ զի որ
մերձենայ 'ի պոռնիկ՝ մի մարմին է. Եղի-
17 ցին, ասէ. երկոքեան 'ի մարմին մի: Եւ որ
18 մերձենայ 'ի տր՝ մի հոգի է: Փախերուք
'ի պոռնկութենէ. զամ մեղս՝ զոր և գործէ

մարդ՝ արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է. իսկ որ
պոռնկին՝ յիւր մարմին մեղանչէ։ Եթէ 19
ոչ գիտէք՝ զի մարմինք ձեր տաճար են Հոգ-
ւոյն սրբոյ որ է՚ի ձեզ՝ զոր ունիք յա՟յ. եւ չէք
անձանց տէր։ Քանզի գնոց գնեցայք. 20
փառաւոր արարէք զա՟ծ ՚ի մարմինս ձեր եւ
յոգիս, որ է յա՟յ։

ԳԼ. Է.

Այլ վասն որոյ գրեցիքն առ իս, Բարւոք 1
է մարդոյ ՚ի կին մարդ չմերձենալ. 2
Բայց վասն պոռնկութեան իւրաքանչիւր ոք
զիւր կին կալցի. եւ իւրաքանչիւր ոք կին զիւր
այր կալցի։ Կնոջ՝ այր իւր զպարտսն հա- 3
տուսցէ. նոյնպէս եւ կինն՝ առն իւրում։ 4
Կին ՚ի կին մարմնոյ իւրում ոչ իշխէ՝ այլ
այրն. նոյնպէս եւ այրն իւրում մարմնոյ ոչ
իշխէ՝ այլ կինն։ Մի՛ ՚ի զրկէք զմիմեանս. 5
բայց եթէ ինչ ՚ի միաբանութէ առ ժամա-
նակ մի, զի ուխտիցն պարապիցէք, եւ դար-
ձեալ ՚ի նոյն դարձջիք, զի մի՛ փորձեսցէ զձ
ձեզ սատանայ վասն անխառնութեն ձերոյ։
Զայս ասեմ ներելով՝ եւ ոչ հրամանա- 6
ւով։ Քանզի կամիմ եթէ ամ մարդ լինէր 7
իբրեւ զիս, այլ իւրաքանչիւր ոք զիւր շնորհս
ունի յա՟յ՝ ոմն այսպէս եւ ոմն այնպէս։ Բայց 8
ամուրեացն եւ այրեացն ասեմ, Լաւ է նցա-

9 Թէ կայցեն իբրեւ զիս: Ապա թէ ոչ ուժի-
ցին ժոյժ՝ ամուսնասցին. զի լաւ է ամուս-
10 նանալ՝ քան զջեռնուլ: Այլ կանամբեացն
պատուիրեմ, ոչ ես՝ այլ Տ͞ր. Կնոջ յառնէ
11 մի՛ մեկնել: Ապա եթէ մեկնեսցի, անայր
մնասցէ կամ անդրէն ընդ առն իւրում հաշ-
տեսցի, եւ առն՝ զկին իւր մի՛ թողուլ:
12 Այլ այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ Տ͞ր.
Եթէ ոք եղբայր կին ունիցի անհաւատ, եւ
նմա հաճոյ իցէ բնակել ը͞դ նմա՝ մի՛ թողցէ
13 զնա: Եւ կին, որ ունիցի զայր անհաւատ՝
եւ նմա կամ իցէ բնակել ը͞դ նմա՝ մի՛ թողցէ
14 զայրն. Զի սուրբ է այրն անհաւատ կը-
նաւն, եւ սուրբ է կինն անհաւատ արամբն.
ապա թէ ոչ՝ որդիքն ձեր պիղծ են. բայց
15 այժմ սուրբ են: Ապա եթէ անհաւատն
մեկնեսցի, մեկնեսցի. զի ոչինչ հարկ՚ի վե-
րայ կայ եղբօրն կամ քեռն՝ յայնպիսի իրս.
քանզի ՚ի խաղաղութի͞ն կոչեաց զմեզ ա͞ծ:
16 Զի՞ գիտես կին դու՝ եթէ զայրն քո ապ-
րեցուցես. կամ զի՞ գիտես այր դու՝ եթէ
17 զկին քո ապրեցուցես. Եթէ ոչ՝ իւրաքան-
չիւր ումեք ո͞պ եւ բաժանեաց Տ͞ր, զիւրա-
քանչիւր ոք ո͞պ եւ կոչեաց ա͞ծ՝ այնպէս գնաս-
ցէ. եւ այսպէս ընդ ա͞մ եկեղեցիս պատուէր
18 տամ: Թլփատեալ ոք կոչեցաւ՝ մի՛ ցան-
կասցի անթլփատութե͞ն. յանթլփատութ͞է

ոք կոչեցաւ՝ մի՛ թլփատեսցի ․ Զի թլփա- 19
տութիւն ոչինչ է՛ և անթլփատութիւն ոչինչ ․
այլ պահպանութիւն ա̃յ պատուիրանացն ։
Բայց իւրաքանչիւր ո՛ք յոր կոչումն կոչե- 20
ցաւ ՚ի նմին կացցէ ։ Ծառայ կոչեցար՝ մի՛ 21
փոյթ լիցի քեզ ․ այլ թէ և կարիցես ազատ
լինել՝ քեզ այնպէս լաւ իցէ ։ Զի որ ՚ի տ̃ր 22
կոչեցեալ է ծառայն՝ ազատ տ̃նէ ․ նոյնպէս
և որ ազատն կոչեցեալ է՝ ծառայ ք̃ի է ։
Գնոց գնեցայք՝ մի՛ լինիք ծառայք մարդ- 23
կան ։ Իւրաքանչիւր ոք՝ յոր կոչումն կոչե- 24
ցաւ՝ եղբա՛րք , ՚ի նմին կացցէ առաջի ա̃յ ։
Այլ վ̃ն կուսանաց՝ հրաման ինչ ՚ի տ̃նէ 25
ո՛չ ունիմ ․ բայց խրատ տամ՝ որպէս ողորմե-
լոյ ուրուք ՚ի տ̃նէ , հաւատարիմ լինել ։ Հա- 26
մարիմ՝ թէ այնպէս լաւ իցէ , բայց վ̃ն վը-
տանգին որ ՚ի վերայ կայ՝ բարւոք է մարդոյ
թէ այսպէս իցէ* ։ Կապեալ ես ՚ի կին , մի՛ 27
խնդրեր արձակել ․ արձակեալ ես ՚ի կնոջէ ,
մի՛ խնդրեր կին ։ Զի եթէ ամուսնանայ- 28
ցես՝ ո՛չ մեղար ․ և եթէ ամուսնանայցէ կոյսն՝
ո՛չ մեղաւ , բայց նեղութիւն մարմնոյ ունիցին
այնպիսիքն ․ այլ ես խնայեցի ՚ի ձեզ ։ Բայց 29

---

* ՚Ի Յոյնն , Վասն որոյ համարիմ՝ թէ
այնպէս լաւ իցէ վ̃ն վտանգին որ ՚ի վ̃ր կայ ․
զի բարւոք է մարդոյ թէ այնպէս իցէ ։

զայս ասեմ եղբարք՝ եթէ ժամանակս կար-
ճեալ է այսուհետև. զի որ ունիցին կանայս՝
30 ոպ̄ թէ չունիցին. Եւ որ լայցեն՝ ոպ̄ թէ ո՛չ
լայցեն, և որ խնդասն՝ ոպ̄ թէ չխնդայցեն,
31 և որ գնեսն՝ ոպ̄ թէ չունիցին. Եւ որ վա-
րեսն զաշխարհս՝ ոպ̄ թէ չվայելիցեն. զի ան-
ցեալ է վայելչութիւն աշխարհիս այսորիկ:
32 Այլ կամիմ զձեզ անհոգս լինել. զի որ ան-
կինն է՝ հոգայ զտն̄, թէ ո՛րպէս հաճոյ լիցի
33 տն̄. Եւ որ կանամբին է, հոգայ զաշխար-
34 հիս՝ թէ ոպ̄ հաճոյ լիցի կնոջ իւրում: Եւ
ահա մեկնեցան 'ի միմեանց առնակինն և
կոյսն. զի կոյսն հոգայ զտն̄՝ զի իցէ սբ̄ հոգ-
ւով և մարմնով. և առնակինն հոգայ զաշ-
խարհիս՝ թէ ոպ̄ հաճոյ լիցի առն իւրում:
35 Այլ զայս վս̄ ձերոյ օգտի ասեմ. ո՛չ եթէ
խեղդ ինչ արկանեմ ձեզ, այլ վս̄ պարկեշ-
տութե̄ և հպատակութե̄ տն̄ առանց զբաղա-
36 նաց: Ապա թէ ոք ամօթ համարեսցի վս̄ կու-
սին իւրոյ՝ եթէ իցէ ելեալ ըստ չափ, և այն-
պէս ինչ պարտ իցէ լինել. զոր կամեսցի ա-
37 րասցէ, ո՛չ մեղանչէ՝ ամուսնասցի: Իսկ որ
հաստատեալ է 'ի սրտի իւրում, և վտանգ
ինչ ո՛չ իցէ նմա, իշխանութի̄ ունի 'ի վս̄ կա-
մաց իւրոց. և զայն ընտրեաց 'ի սրտի իւրում
38 պահել զկոյսն իւր, բարւոք առնէ: Եւ
որ ամուսնացուցանէ զկոյսն իւր՝ բարւոք

Digitized by Google

առնէ. և որ ո՛չ ամուսնացուցանէ՝ լաւ ևս
առնէ: Կին կապեալ է՝ ցորքան ժամանակս 39
կենդանի է այր նր̃. ապա եթէ ննջեսցէ այր
նր̃, ազատ է՝ ում կամիցի ամուսնանալ. այլ
միայն տերամբ: Բայց երանելի ևս է՝ թէ 40
այնպէս կացցէ ը̃ս իմում խրատու. ես այս-
պէս համարիմ, եթէ և յիս իցէ Հոգի ա̃յ:

ԳԼ. Ը:

Այլ վասն զոհից կռոցն գիտեմք՝ եթէ ա- 1
մենեքին գիտութի̃ ունիմք. գիտութի̃
հպարտացուցանէ, այլ սէր շինէ: Եթէ 2
ոք կամիցի գիտել ինչ, չև ևս գիտաց՝ որպէս
արժանն էր գիտել: Բայց որ սիրէ զա̃ծ, 3
նա է տեղեկացեալ ՚ի նմանէ: Այլ վասն 4
կերակրոցն զոհելոց՝ գիտեմք եթէ ոչինչ իսկ
կուռքդ են յաշխարհի. զի չիք ոք ա̃ծ բաց ՚ի
միոյն: Զի թէպէտ և իցեն անուանեալ 5
աստուածք՝ եթէ յերկինս և եթէ յերկրի.
որպէս և են աստուածք բազումք՝ և տեարք
բազումք. Այլ մեզ մի է ա̃ծ հայր՝ յորմէ 6
ա̃մ, և մեք ՚ի նա. և մի տ̃ր յս̃ ք̃ս որով ա̃մ, և
մեք նովաւ: Այլ ո՛չ յամենեսին գիտութի̃ 7
է. ոմանք առ խղճի մտաց մինչև ցայժմ զկռո-
ցըն իբրև զզոհեալ ուտեն. և խիղճ մտացն նց̃
քանզի տկար է, պղծի: Այլ կերակուր զմեզ 8
առաջի ա̃յ ո՛չ կացուցանէ. ո՛չ եթէ չուտեմք՝

պակասիմք ինչ, և ո՛չ եթէ ուտեմք՝ առաւե-
9 լումք ինչ։ Բայց զգո՛յշ լերուք՝ գուցէ իշ-
խանութիւդ ձեր այդ՝ գայթակղութի լինի-
10 ցի տկարացն։ Եթէ ոք տեսանիցէ զքեզ՝
որ զգիտութիդ ունիս՝ բազմեալ ՚ի մեհենի,
ո՞չ ապա խիղճ մտաց նր՝ որ տկարութբ ըզ-
գածեալ է, անդէն շինիցի ուտել զզոհեալն.
11 Եւ կորնչիցի տկար եղբայրն ՚ի քում գի-
12 տութեն, վն որոյ քն մեռաւ։ Եւ այնպէս
յանցուցեալ յեղբարս, և զխիղճ մտաց տը-
կարացն զայրացուցեալ, ՚ի քն մեղանչէք։
13 Վասն որոյ՝ եթէ կերակուր գայթակ-
ղեցուցանէ զեղբայրն իմ, ո՛չ կերայց միս յա-
ւիտեան, զի մի՛ զեղբայրն իմ գայթակղե-
ցուցից։

ԳԼ. Թ.

1 Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն առա-
քեալ եմ, ո՞չ ապաքէն զտր մեր յն քն ա-
չօք իմովք տեսի, ո՞չ ապաքէն գործ իմ դուք
2 էք ՚ի տր։ Թէպէտ և այլոց չիցեմ առա-
քեալ՝ այլ դէպ ձեզ եմ. զի կնիք իսկ առա-
3 քելութե իմոյ դուք էք ՚ի տր։ Իմ պատասա-
4 խանի՝ ուր զիս հարցանիցեն՝ այս է։ Մի-
թէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութի ուտել և ըմպել։
5 Միթէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութի զքորս կա-
նայս շրջեցուցանել ընդ մեզ. ոպ և այլ ա-

ռաքեալքն, և եղբարքն Տն, և Կեփաս ։ Ե- 6
թէ միայն ես և Բառնաբաս ոչ ունիցիմք իշ-
խանութիւն չգործել ինչ ։ Ո՞ որ երբէք զին- 7
ուորիցի իւրովք թոշակօք. ո՞ որ տնկիցէ այ-
գի՝ և 'ի պտղոյ նորա ոչ ուտիցէ. ո՞ որ արածի-
ցէ խաշն՝ և 'ի կաթանէ խաշինն ո՞չ ուտիցէ ։
Մի՞թէ ըստ մարդկութեան խօսիցիմ զայս. 8
կամ թէ և օրէնքն զսոյն ո՞չ ասիցեն ։ 'Ի 9
Մովսիսի իսկ յօրէնսն գրեալ է. Մի՛ կապես-
ցես զցռուկ եզին կալոտւոյ. միթէ զեզանց
ինչ փոյթ էր այ ։ Ո՞չ ապաքէն վն մեր ա- 10
սէ. քանզի վն մեր գրեցաւ, զի յուսով պար-
տի որ սերմանէն, սերմանել. և որ կասուն՝
յուսով վայելել ։ Եթէ մեք 'ի ձեզ զհո- 11
գևորն սերմանեցաք՝ մեծ ի՞նչ է, եթէ 'ի
ձէնջ զմարմնաւորսդ հնձիցեմք ։ Եթէ 12
այլք ձերով իշխանութբդ վայելեն, ո՞չ առա-
ւել ևս մեք. այլ ոչ 'ի գործ ինչ արկաք
զիշխանութիս զայս. բայց ամի համբերեմք.
զի մի՛ խափան ինչ լինիցիմք աւետարանին
քսի ։ Ոչ գիտէք եթէ որ 'ի տաճարին 13
գործեն, 'ի տաճարէ անտի ուտեն. և որ
սեղանոյն պաշտօնեայք են, 'ի սեղանոյ ան-
տի վայելեն ։ Նոյնպէս և Տր հրամանեաց՝ 14
որոց զաւետարանն աւետարանեն, յաւե-
տարանէ անտի կեալ ։ Բայց ես և ոչ զմի ինչ 15
յայսցանէ արկի 'ի գործ, և ոչ գրեցի զայդ՝

Digitized by Google

զի ինձ այսպէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մա-
նաւանդ մեռանել, և ոչ զի զպարծանս իմ
16 ոք ընդունայն համարիցի։ Զի եթէ ա-
ւետարանեմ, ոչինչ են ինձ պարծանքս. քան-
զի հարկ 'ի վր կայ. բայց վայ է ինձ, եթէ
17 ոչ աւետարանեմ։ Եթէ կամաւ զայն առ-
նեմ, վարձք են ինձ. և եթէ ակամայ՝ տըն-
18 տեսութի յանձն է ինձ։ Իսկ արդ՝ զինչ
վարձք իցեն ինձ, եթէ յաւետարանելն ձրի
տաց զաւետարանն՝ զի մի՛ զեղծիցիմ ինչ իշ-
19 խանութս իմով յաւետարանի անդ։ Վան-
զի ազատ էի յամենայնէ՝ և ամենեցուն զան-
ձըն 'ի ծառայութի կացուցի, զի զբազումս
20 շահեցայց։ Եղէ ընդ Հրէայսն իբրև ըզ
21 Հրէայ, զի զՀրէայսն շահեցայց։ Եղէ ըն
օրինօք իբրև զայնոսիկ որ ըն օրինօքն էին.
իբր ոչ եթէ ըն օրինօքն էի, այլ զի որ ընդ
օրինօքն իցեն՝ և զնս շահեցայց. ըն անօրէնս
եղէ իբրև զանօրէն. իբր ոչ եթէ անօրէն ինչ
էի այ, այլ ընդ օրինօք քի. զի շահեցայց
22 զանօրէնսն։ Եղէ ըն տկարս իբրև զտկար՝
զի զտկարսն շահեցայց. ըն ամենայնի ամե-
նայն եղէ, զի թերևս ապրեցուցից զոմանս։
23 Զայս ամ առնեմ վն աւետարանին, զի
24 կցորդ եղէց նմա։ Ո՛չ գիտէք՝ եթէ որ
յասպարիսին ընթանան, ընթանալ ամե-
նեքին ընթանան. բայց մի ոք առնու

ղյազթութիւն. այնպէս ընթացարուք՝ զի
հասանիցէք: Ամենայն որ պատերազմի՝ 25
ամի ժուժկալ լինի. նոքա զի զեղծանելի
պսակն առնուցուն, և մեք զանեղծութեն:
Արդ՝ ես իսկ այնպէս ընթանամ, ոչ ոպ՟ 26
յաներևոյթս. այնպէս մրցիմ, որպէս ոչ թէ
զհողմս ինչ կոծելով. Այլ ճնշեմ ըզ 27
մարմինս իմ և հնազանդեցուցանեմ. զի
գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես ինքնին ան-
պիտան գտանիցիմ:

ԳԼ. Ժ.

Ոչ կամիմ, եթէ տգէտ իցէք եղբարք, զի 1
հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին.
և ամենեքին ը՟ ծովն անցին. Եւ ամենե- 2
քին 'ի մովսէս մկրտեցան յամպն և 'ի ծովն.
Եւ ամենեքին զնոյն հոգևոր կերակուրն 3
կերան. Եւ ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմ- 4
պելին արբին, զի ըմպէին 'ի հոգևոր վիմէն՝
որ երթայր զհետ նց՟. և վէմն էր ինքն քս՟:
Այլ ոչ եթէ ը՟ բազումս 'ի նոցանէ հա- 5
ճեցաւ այ՟, քանզի տապաստ անկան յանա-
պատի անդ: Եւ այն օրինակ լինէր մզ՟ 6
մեր. զի մի՛ լիցուք ցանկացողք չարեաց, ոպ՟
և նոքայն ցանկացան: Եւ մի՛ կռապաշտք 7
լինել՝ ոպ՟ ոմանք 'ի նոցանէ, ոպ՟ և գրեալ է.
Նստաւ ժողովուրդն ուտել և ըմպել՝ և յա-

8 բեան 'ի խաղալ ։ Այլ մի՛ պոռնկեսցուք
որպ ոմանք 'ի նոցանէ պոռնկեցան , եւ ան-
կան 'ի միում աւուր քսան եւ չորք հազարք ։
9 Այլ մի՛ փորձեսցուք զՔս · որպ ոմանք 'ի
նոցանէ փորձեցին , եւ յօձից անտի սատակե-
10 ցան ։ Այլ մի՛ տրտնջեսցուք · որպ ոմանք 'ի
նոցանէ տրտնջեցին , եւ կորեան 'ի սատակչէ
11 անտի ։ Արդ այն ամ օրինակաւ անցանէր
ընդ նոսա · բայց գրեցաւ վն մերոյ խրատու ,
12 յորս վախճան յաւիտենիցն եհաս ։ Առ-
սուհետեւ որ համարիցի հաստատուն կալ՝
13 զգոյշ լիցի , գուցէ անկանիցի ։ Փոր-
ձութի 'ի ձեր վերայ ոչ է եկեալ բայց 'ի մարդ-
կանէ · այլ հաւատարիմ է ած որ ոչ արկցէ
զձեզ 'ի փորձութի առաւել քան զկար ձեր ·
այլ արասցէ ընդ փորձութն եւ զելս՝ զի համ-
14 բերել կարասջիք · Վասն որոյ սիրելիք իմ,
15 փախերուք 'ի կռապաշտութէ ։ Իբրեւ ընդ
իմաստունս խօսիմ · ընտրեցէք ձեզէն զոր
16 ասեմս ։ Բաժակն օրհնութ զոր օրհնեմք՝
ո՞չ ապաքէն հաղորդութի է արեանն քի ·
հացն զոր բեկանեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղոր-
17 դութի է մարմնոյն քի ։ Զի մի հաց՝ մի մար-
մին եմք բազումքս · զի ամենեքին 'ի միոջէ
18 հացէ անտի վայելեմք ։ Տեսէք զիէլն ընդ
մարմնոյ · ո՞չ ապաքէն որ ուտեն 'ի զոհիցն՝
19 հաղորդ են սեղանոյն ։ Իսկ արդ զինչ ա-

Digitized by Google

սեմ, թէ զոհեալն իցէ՞ ինչ. և կամ թէ
կուռքն իսկ իցէ՞ ինչ։ Այլ զոր զոհենն 20
հեթանոսք, դիւաց՝ և ո՛չ այ զոհեն. ոչ կա-
միմ զձեզ հաղորդս դիւաց լինել. քանզի ոչ
կարէք զբաժակն տն ըմպել՝ և զբաժակն դի-
ւաց. Եւ ո՛չ կարէք՝ ի սեղանոյ տն վայելել՝ 21
և՝ ի սեղանոյ դիւաց։ Եթէ նախանձ ինչ 22
արկանիցեմք տն. միթէ զօրագո՞յնք իցեմք
քան զնա։ Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ
ոչ ամ ինչ օգուտ է. ամ՛ ինչ ինձ մարթ է, 23
այլ ոչ ամենայն ինչ շինէ։ Մի՛ ոք զանձին 24
և եթ խնդրիցէ՝ այլ և զընկերին։ Ամե- 25
նայն ինչ որ՝ ի սպանդանոցի վաճառի, կե-
րա՛յք՝ և մի՛ խտրէք վն խղճի մտաց. Զի տն 26
է երկիր լրիւ իւրով։ Եթէ ոք կոչէ զձեզ 27
յանհաւատից՝ և կամիցիք երթալ. զամ ինչ՝
որ առաջի դնիցի, կերա՛յք և մի՛ խտրէք վն
խղճի մտաց։ Ապա եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ 28
թէա՛յդ զոհեալ է, մի՛ ուտիցէք վն նր՝ որ
գուշակն եղև, և վն խղճի մտացն։ Այլ 29
զխիղճ մտացն ասեմ ո՛չ զքոյն, այլ զընկե-
րին. իսկ ընդէ՞ր քնաւ ազատութիւս իմ դա-
տիցի յայլոյ խղճէն մտաց։ Եթէ ես շնոր- 30
հօք վայելեմ, ընդէ՞ր հայհոյիցիմ, վասն ո-
րոյ ես գոհանամ։ Արդ՝ եթէ ուտիցէք՝ 31
եթէ ըմպիցէք՝ եթէ զինչ և առնիցէք. զամ
ինչ՝ ի փառս այ արասջիք։ Առանց գայ- 32

Թակղումն զնելոյ հրէից և հեթանոսաց լի-
33 նիջիք և եկեղեցւոյն այ ։ Որպէս և ես ամե-
նեւին ամենեցուն հաճոյ լինիմ. ոչ խնդրեմ
զանձին օգուտ, այլ զբազմաց՝ զի ապրեսցին ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Նմանօղք ինձ եղերուք, որպէս և ես քի ։
2 Գովեմ զձեզ՝ զի զամ ինչ զիմ յիշէք.
և որպէս աւանդեցի ձեզ՝ զաւանդութիւնս ու-
3 նիցիք ։ Կամիմ զի գիտիցէք դուք. եթէ
առն ամի գլուխ քս է, և գլուխ կնոջ այր,
4 և գլուխ քի այ ։ Ամենայն այր՝ յորժամ
յաղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէանայցէ՝ և
զգլուխն ծածկեալ ունիցի, յամօթ առնէ
5 զգլուխն իւր ։ Եւ ամ կին՝ յորժամ յա-
ղօթս կայցէ՝ կմ մարգարէանայցէ բացա
գլխով՝ յամօթ առնէ զգլուխն իւր, զի այն-
6 պէս համարի՝ թէ գերծեալ իցէ ։ Զի
եթէ ոչ սքողեսցի կին, փոքրեսցէ զհերս իւր.
ապա եթէ անպատեհ է կնոջ փոքրել կամ
7 գերծուլ, սքողեսցի ։ Այր մարդ չէ
պարտ ծածկել զգլուխ իւր. զի պատկեր և
փառք այ է. իսկ կին փառք առն իւրոյ է ։
8 Զի ոչ եթէ այր ՚ի կնոջէ է, այլ կին յառ-
9 նէ ։ Քանզի ոչ իսկ հաստատեցաւ այր վս
10 կնոջ, այլ կին վասն առն ։ Վասն այնորիկ
պարտի կինն շուք դնել գլխոյն վս հրեշտա-

Digitized by Google

կաց։ Բայց ոչ կին առանց առն, և ոչ այր 11
առանց կնոջ՝ ’ի տէր։ Զի որպէս կին յառ- 12
նէ՝ նոյնպէս և այր՝ ’ի կնոջէ. բայց ա՟մ յա՟յ։
Այլ դուք ձեզէն տուք զիրաւն. արժա՞ն 13
է կնոջ մարդոյ հոլանի յաղօթս կալ առաջի
ա՟յ։ Եւ ո՞չ բնութիւն իսկ ուսուցանէ ըզ 14
ձեզ, զի այր եթէ գիսաւոր է՝ անարգանք
են նմ՟. Բայց կին եթէ գիսաւոր է՝ փառք 15
են նմա. զի գէսք փոխանակ զգեստու տր-
ւեալ են նմա։ Ապա թէ ոք կամի հակա- 16
ռակող լինել, մեք չունիմք այնպիսի սո-
վորութիւն, և ոչ եկեղեցիքն ա՟յ։ Այլ 17
զայս պատուիրեմ, ոչ ո՟պ թէ գովիցեմ,
զի ոչ ’ի լաւ անդր՝ այլ ’ի վատթարն
նկրտիք*։ Նախ՝ յորժամ՝ ’ի վայր ժողովի- 18
ցիք յեկեղեցին, լսեմ եթէ հերձուածք գոն
’ի ձեզ, և սակաւ ինչ հաւատացի. Բայց 19
և հերձուածք լինելոց են՝ ’ի ձեզ. զի որ ըն-
տիրն իցեն՝ ’ի ձեզ՝ երևեսցին։ Եւ արդ՝ ’ի 20
ժողովելն ձեզ ’ի միասին՝ ոչ է տառնն տ՟ն ձեզ
տեղի հաց ուտելոյ†։ Զի իւրաքանչիւր ոք 21
զիւր ընթրիս յառաջանայ ուտել, և ոմն
քաղցեալ՝ և ոմն արբեալ։ Միթէ տունս ո՞չ 22

* ’Ի Յոյնն, ’Ի վատթարն ժողովիք։

† ’Ի Յոյնն, Մէ է զտէրունական ընթրի-
ըն ուտել։

ունիցիք ուտելոյ կմ ըմպելոյ. եթէ զեկե-
ղեցեաւն այ արհամարհիցէք, և յամօթ առ-
նէք զչքաւորսն. զի՞նչ ասացից. գովեցի՞ց զձեզ.
23 յայդմ ոչ գովեմ։ Զի ես ընկալայ 'ի
տեառնէ զոր և ձեզն աւանդեցի. եթէ Տէր յս
24 'ի գիշերին յորում մատնէր, առ հաց. Գո-
հացաւ եբեկ և ասէ. Առէք և կերայք.
այս է մարմին իմ, որ վն ձեր բաշխի. զայս
25 արարէք առ իմոյ յիշատակի։ Նոյնպէս և
զբաժակն յետ ընթրեացն առ՝ և ասէ. Այս
բաժակ՝ նոր ուխտ է իմով արեամբ. զայս
արարէք քանիցս անգամ եթէ ըմպիցէք՝ առ
26 իմոյ յիշատակի։ Քանիցս անգամ թէ ու-
տիցէք զհացս զայս, և զբաժակս ըմպիցէք,
զմահն տն պատմեցէք, մինչև եկեսցէ նա։
27 Այսուհետև որ ուտիցէ զհացս, կամ
ըմպիցէ զբաժակս տն անարժանութբ. պար-
28 տական եղիցի մարմնոյ և արեան տն։ Փոր-
ձեսցէ մարդ զանձն իւր, և ապա 'ի հացէ
29 անտի կերիցէ, և 'ի բաժակէն արբցէ։ Զի
որ ուտէ և ըմպէ անարժանութբ՝ դատաս-
տանս անձին իւրում ուտէ և ըմպէ, զի ո՛չ
30 խտրէ զմարմինն տն։ Վն այնորիկ իսկ են
'ի ձեզ բազում հիւանդք և ախտաժէտք. և
շատ եւս այն են, որ ննջեցեալք իսկ իցեն։
31 Զի եթէ զանձինս քննէաք, ապա ո՛չ դա-
32 տապարտէաք։ Այլ եթէ դատիմք՝ 'ի տնէ

խրատիմք. զի մի՛ ընդ աշխարհի դատապար-
տեսցուք ։ Այսուհետեւ եղբարք՝ յորժամ 33
'ի մի վայր ժողովիցիք ուտել՝ միմեանց մնա-
ջի՛ք ։ Ապա թէ ոք քաղցեալ իցէ՝ 'ի տան 34
իւրում կերիցէ. զի մի՛ 'ի դատապարտու-
թիւն ժողովիցիք ։ Այլ զայլ ինչ յորժամ եկից՝
յօրինեցից ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ ։

Այլ վասն հոգեւորացն եղբարք, ո՛չ կամիմ 1
եթէ անգէտ իցէք ։ Գիտէք իսկ՝ զի 2
մինչ հեթանոսքն էիք, առ կուռսն անմռ-
ունչս՝ ո՛րպէս երթայիք եւ գայիք ։ Վասն 3
որոյ ցուցանեմ ձեզ, զի ոչ ոք հոգւով այ
խօսի՝ եւ ասիցէ թէ նզովեալ յս. եւ ո՛չ ոք
կարէ ասել տր զյս, եթէ ոչ հոգւովն սըր-
բով ։ Եւ էպէտ եւ բաժինք շնորհաց են, այլ 4
հոգի նոյն է ։ Եւ թէ բաժինք պաշտամանց 5
են, այլ տր նոյն է ։ Եւ թէ բաժինք յաջո- 6
ղուծոց են, այլ ած նոյն է. որ յաջողէ զամ
յամենայնի ։ Բայց իւրաքանչիւր ումեք 7
տուեալ է յայտնութիւն հոգւոյն՝ առ իւրա-
քանչիւր օգուտ* ։ Ումեմն 'ի հոգւոյն տը- 8
ւեալ է բան իմաստութե. այլում բան գի-
տութե ըստ նմին հոգւոյ. Միւսումն հաւատք 9

---

* 'Ի Յոյնն, Առ 'ի օգուտ ։

նովին Հոգւով . այլում շնորհք բժշկութեանց
10 նովին Հոգւով . Այլում յաջողութիւնք զօրու-
թեանց . այլում մարգարէութիւն . այլում ընտ-
րութիւն հոգւոց . այլում ազգք լեզուաց . այ-
11 լում թարգմանութիւն լեզուաց : Այլ զայս
ա̃մ յաջողէ մի և նոյն Հոգի , և բա-
ժանէ իւրաքանչիւր ում և կամի :
12 Որպէս մարմին մի է , և անդամս բազումս
ունի . և ա̃մ բզ̃մ անդամք մարմնոյն մի մար-
13 մին է . նոյնպէս և Ք̃ս : Քանզի միով Հոգ-
ւով մեք ամենեքին ՚ի մի մարմին մկրտեցաք .
եթէ հրէայք , եթէ հեթանոսք , եթէ ծա-
ռայք , եթէ ազատք , ամենեքին զմի Հոգի
14 արբաք : Քանզի մարմին ոչ մի անդամ է
15 այլ բազում : Եթէ ասիցէ ոտն , զի չեմ
ձեռն՝ չեմ ՚ի մարմնոյ անտի , ո՞չ այնու չիցէ
16 ՚ի մարմնոյ անտի : Եւ եթէ ասիցէ ունկն ,
վ̃ն զի չեմ ակն՝ չեմ ՚ի մարմնոյ անտի , ո՞չ
17 այնու չիցէ ՚ի մարմնոյ անտի : Եթէ ա̃մ
մարմին ակն էր՝ ո՞ւր էր ունկն . և եթէ ա̃մ
18 լսելիք էր՝ ո՞ւր էին հոտոտելիք : Բայց արդ՝
ա̃ծ եդ զանդամսն՝ զմի մի իւրաքանչիւր ՚ի
19 նոցանէ ՚ի մարմնին՝ ում և կամեցաւ : Ապա
թէ էր ամենայն մի անդամ , ո՞ւր էր մարմին :
20 Բայց արդ՝ անդամք բազումք են , և մար-
21 մին մի : Ոչ կարէ ակն ասել ցձեռն՝ թէ
չես ինձ պիտոյ , և կ̃մ դարձեալ գլուխ ցոտս՝

թէ չէքին պիտոյ: Այլ առաւել որ թը- 22
ւին անդամք մարմնոյն թէ տկարագոյնք ի-
ցեն, կարեւորք են. Եւ որ թուին թէ ան- 23
արգագոյնք իցեն մարմնոյն, այնց առաւե-
լագոյն պատիւ առնեմք. և անօթոյքն մեր
առաւել ևս պարկեշտութի ունին: Եւ պար- 24
կեշտիցն մերոց չէ ինչ պիտոյ. քանզի ած
խառնեաց զմարմինն, և նուազին առաւել
ևս պատիւ ետ. Զի մի՛ իցեն հերձուածք՝ի 25
մարմնի անդ, այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայ-
ցեն անդամքն: Եթէ վշտանայ ինչ մի ան- 26
դամն, վշտանան ամ անդամքն ընդ նմա. և
եթէ փառաւորի մի անդամն, խնդան ամ
անդամքն ը նմա: Այլ դուք մարմին 27
քի էք՝ և անդամք յանդամոց նորա*:
Եւ զորս եդ ած յեկեղեցւոջ՝ այս են. 28
նախ՝ զառաքեալս, երկրորդ՝ զմարգարէս,
երրորդ զվարդապետս, ապա զօրութիւնս,
ապա շնորհս բժշկութեց, օգնութիս, վարիչս,
ազգս լեզուաց, թարգմանութիս լեզուաց†:
Միթէ ամենեքին առաքեալք իցեն. մի- 29
թէ ամենեքին մարգարէք իցեն. միթէ ա-
մենեքին վարդապետք իցեն. միթէ ամենե-

---

* Ի Յոյնն, Եւ անդամք ՝ի մասնէ:

† Ի Յոյնն ոչ գոյ, Թարգմանութիս լե-
զուաց:

30 քին զօրութի՞ք իցեն. Մի՞թէ ամենեքին
շնորհս բժշկութեա՞ն ունիցին. միթէ ամենե-
քին ՚ի լեզո՞ւս խօսիցին. միթէ ամենեքին
31 թարգմանիցե՞ն: Նախանձաւո՛ր լե-
րուք շնորհացն, որ լաւն են: Այլ ես առա-
ւել ևս ճանապարհ ցուցանեմ ձեզ.

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ և զհրե-
րեշտակաց՝ և սէր ոչ ունիցիմ, եղէ ես
իբրև պղինձ՝ որ հնչէ. կա՛մ իբրև ծնծղայ՛ որ
2 ղօղանջեն: Եւ եթէ ունիցիմ մարգարէու-
թի, և գիտիցեմ զխորհուրդս ա̃մ՝ և զա̃մ
գիտութի. և եթէ ունիցիմ զա̃մ հաւատս
մինչև զլերինս փոփոխելոյ, և սէր ոչ ունի-
3 ցիմ, ոչինչ եմ: Եւ եթէ ջամբիցեմ զա̃մ
ինչս իմ աղքատաց, և մատնիցեմ զմարմինս
իմ յայրումն, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ օգ-
4 տիմ: Սէր երկայնամիտ է՝ քաղցրանայ.
սէր ո՛չ նախանձի, ո՛չ ամբարհաւաճէ, ո՛չ
5 հպարտանայ. Ո՛չ յանդգնի, ո՛չ խնդրէ
6 զիւր, ո՛չ գրգռի, ո՛չ խորհի զչար. Ո՛չ խըն-
դայ ը̃ անիրաւութի, այլ խնդայ ը̃ ստու-
7 գութի: Ա̃մի տանէ. ա̃մի հաւատայ. ամե-
8 նեին յուսայ. ա̃մի համբերէ: Սէր ո՛չ եր-
բէք անկանի. եթէ մարգարէութիւ՛ք են՝ խա-
փանեսցին. եթէ լեզուք՝ լռեսցեն. եթէ գի-

Digitized by Google

տուն̃ խափանեսցի ։ Քանզի փոքր 'ի շա- 9
տէ գիտեմք . և փոքր 'ի շատէ մարգարէա-
նամք ։ Այլ յորժամ եկեսցէ կատա- 10
րումն , փոքր 'ի շատէս խափանեսցի ։
Մինչ տղայն էի՝ իբրև զտղայ խօսէի , իբրև 11
զտղայ խորհէի , իբրև զտղայ համարէի . այլ
յորժամ եղէ այր՝ զտղայութեն̃ 'ի բաց խափա-
նեցի ։ Այժմ տեսանեմք իբրև ընդ հայելի 12
օրինակաւ , այլ յայնժամ դէմ յանդիման .
այժմ խելամուտ եմ փոքր 'ի շատէ, այլ յայն-
ժամ գիտացից որպէս և նայն ծանեաւ զիս ։
Բայց արդ՝ մնան հաւատք՝ յոյս՝ սէր , սո- 13
քա երեքեան . և մեծ քան զսոսա սէր է ։

ԳԼ . ԺԴ ։

Զհետ երթայք սիրոյ , և նախանձաւոր 1
լերուք հոգևորացն, առաւել զի և դուք
մարգարէանայցէք ։ Զի որ խօսի 'ի լեզու՝ 2
ո՛չ ընդ մարդկան խօսի , այլ ընդ այ̃ . զի ո՛չոք է՝
որ լսէ , բայց հոգւով խօսի խորհուրդս ։
Իսկ որ մարգարէանայն , մարդկան խօսի 3
շինութի̃ և մխիթարութի̃ և սփոփութի̃ ։ Որ 4
խօսի 'ի լեզու՝ զանձն իւր շինէ . և որ մար-
գարէանայն՝ զեկեղեցին շինէ ։ Կամիմ զի 5
ամենեքին դուք 'ի լեզուս խօսիցիք, առաւել
զի մարգարէանայցէք . զի լաւ է՝ որ մարգա-
րէանայն քան զայն՝ որ 'ի լեզուս խօ-

Digitized by Google

սիցի. բայց եթէ թարգմանիցէ՝ զի ե-
6 կեղեցին շինութիւն առնուցու։ Բայց
այժմ եղբարք՝ եթէ եկից առ ձեզ ՚ի
լեզուս խօսելով. զինչ օգուտ լինիցիմ
ձեզ, եթէ ոչ խօսիցիմ՝ կամ յայտնութեամբ, կամ
գիտութեամբ, կամ մարգարէութեամբ, կամ վար-
7 դապետութեամբ։ Նոյնպէս որպէս անշունչքն
ձայն տայցեն, եթէ փող և եթէ քնար. զի
եթէ ընտրութիւն ինչ բարբառոյն չառնիցեն,
զիա՞րդ ճանաչիցի փողոյն հարկանել՝ կամ քը-
8 նարին հնչել։ Քանզի եթէ խառնաձայն
արձակիցի փողն, ո՞վ պատրաստեսցի ՚ի պա-
9 տերազմ։ Նոյնպէս և դուք՝ եթէ լեզուօք
ո՛չ նշանաւորիցէք զբանն՝ զիա՞րդ ճանաչիցին
խօսքն. զի լինիցիք այնուհետև իբրև ընդ
10 օդս խօսեցեալք։ Օրի այնչափ ազգք ձայ-
11 նից են յաշխարհի, և ոչինչ անձայն է։ Իսկ
արդ՝ եթէ ո՛չ գիտիցեմ զզօրութիւն ձայնին,
լինիցիմ այնմ որ խօսիցին ընդ իս՝ խուժ, և
12 նա որ խօսիցին ընդ իս՝ դուժ։ Նոյնպէս և
դուք՝ քանզի նախանձորդք էք հոգևորացն,
վասն շինութեան եկեղեցւոյն խնդրեցէք՝ զի առա-
13 ւել ևս իցէք։ Վասն որոյ որ խօսին ՚ի լե-
զուս, աղօթս արասցէ՝ զի և թարգմանիցէ։
14 Եթէ կամ յաղօթս լեզուաւ՝ հոգին իմ
կայ յաղօթս. այլ միտք իմ անպտուղ են։
15 Իսկ արդ՝ զինչ իցէ. Կացից յաղօթս հոգ-

ւով, կացից յաղօթս և մտօք. սաղմոս ասա-
ցից հոգւով, սաղմոս ասացից և մտօք ։ Ա- 16
պա թէ ոչ՝ եթէ օրհնիցես հոգւով, որ կայ-
ցէ 'ի տեղւոջ տգիտին, զիա՞րդ ասիցէ 'ի
քում գովութեանն զԱմէնն. քանզի զոր ասեսն՝
նա ո՛չ գիտէ ։ Զի դու բարւոք գոհանաս, 17
այլ ընկերն ո՛չ շինի ։ Գոհանամ 18
զԱյ, վն ամենեցուն ձեր՝ առաւել լե-
զուաւ խօսիմ* ։ Այլ 'ի մէջ եկեղեց- 19
ւոյ կամիմ բանս հինգ մտօք խօսել՝ զի և զայ-
լըս խրատիցեմ, քան բիւր բանս լեզուաւ ։
Եղբարք՝ մի՛ լինիք տղայք մտօք, այլ 'ի չա- 20
րեաց տղայացարուք, և մտօք կատարեալ լի-
նիջիք ։ Քանզի և յօրէնսն գրեալ է, եթէ Յօ- 21
տար լեզուաւ և 'ի շրթունս օտարոտիս խօսե-
ցայց ընդ ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ, սակայն և
ոչ այնպէս լուիցեն ինձ՝ ասէ Տր ։ Ապա ուրեմն 22
լեզուք նշանակի վն են՝ ոչ հաւատացելոց՝
այլ անհաւատից. իսկ մարգարէութի ոչ ան-
հաւատից՝ այլ հաւատացելոց ։ Ապա եթէ 23
գայցէ եկեղեցին ամ 'ի մի վայր, և ամենե-
քին 'ի լեզուս խօսիցին, և մտանիցեն անդր
տգէտք կամ անհաւատք. ո՞չ ասիցեն՝ եթէ զի՞
մոլիքդ ։ Իսկ եթէ ամենեքին մարգարէա- 24

---

* 'Ի Յոյնն, Քան զամենեսին զձեզ ա-
ռաւել լեզուօք խօսիմ ։

Digitized by Google

նայցեն, և մտանիցէ ոք անդր անհաւատ կա՛մ
տգէտ, յանդիմանի յամենեցունց, և քննի
25 յամենեցունց. Եւ գաղտնիք սրտի նր̃
յայտնի լինին. և ապա անկեալ 'ի վերայ
երեսաց երկիր պագանիցէ այ̃, և խոստովան
26 լինիցի՝ թէ Արդարև ած̃ է 'ի ձեզ ։ Եւ
արդ՝ զի՞նչ իցէ եղբարք, յորժամ 'ի մի
վայր ժողովիցիք, իւրաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ
եթէ սաղմոս ունիցի, թէ վարդապետութի̃
ունիցի. եթէ յայտնութի̃ ունիցի, թէ լե-
զուս ունիցի, եթէ թարգմանութի̃ ունիցի,
27 ամ̃ 'ի շինած լինիցի ։ Եթէ 'ի լեզուս ոք
խօսեսցի, երկուք. և եթէ ևս աւելի՝ երեք,
և ապա մի ըստ միոջէ. և մին թարգմանիցէ.
28 Ապա թէ չիցէ ոք՝ որ թարգմանիցէ,
լուռ լիցի յեկեղեցւոջն. ընդ միտս իւր՝ և
29 ը̃ այ̃ խօսեսցի ։ Բայց մարգարէք երկու
կամ երեք խօսեսցին, և այլքն քննեսցեն ։
30 Ապա եթէ այլ ումեք որ նստիցին՝ յայտ-
31 նեսցի, առաջինն լռեսցէ ։ Քանզի կարող
էք ամենեքին մի ըստ միոջէ մարգարէանալ.
զի ամենեքեան ուսանիցին. և ամենեքեան
32 մխիթարեսցին ։ Քանզի և հոգիք իսկ մար-
33 գարէից՝ մարգարէից հնազանդին ։ Զի
ոչ եթէ խռովութե̃ է ած՝ այլ խաղաղութե̃, որպ̃
34 յամ̃ եկեղեցիս սրբոց ։ Կանայք յամ̃ ե-
կեղեցիս լուռ լիցին. զի ոչ հրամայի նց̃ խօ-

սել, այլ հնազանդ լինել. որպէս և օրէնքն իսկ
ասեն: Ապա եթէ ուսանել ինչ կամիցին 35
'ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն. քանզի
անպատեհ է կնոջ մարդոյ յեկեղեցւոջ խօ-
սել: Եթէ 'ի ձէ՞նջ բանն ել. և կա՞մ 36
առ ձե՞զ միայն եհաս: Իսկ եթէ ոք հա- 37
մարիցի մարգարէ լինել՝ կամ հոգևոր, գի-
տասցէ՝ զոր գրեցի՛դ առ ձեզ, թէ տն պատ-
ուիրանք են: Ապա թէ ոք տգիտանայցէ, 38
տգիտասցի: Այսուհետև եղբարք՝ նա- 39
խանձեցարո՛ւք մարգարէանալ՝ և զխօսելն
լեզուօք մի՛ արգելուք: Այլ ամենայն ինչ 40
ձեր պարկեշտութ և ըստ կարգի լինիցի:

ԳԼ. ԺԵ:

Ծանուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն 1
իմ, զոր աւետարանեցի ձեզ. զոր և ըն-
կալարուք, յորում և հաստատեալ էք. Որով 2
ապրեցայքն. որով բանիւ աւետարանեցի
ձեզ՝ թէ ունիցիք. բայց եթէ 'ի զուր ինչ
հաւատայցէք: Զի ես ձեզ զայն նախ ա- 3
ւանդեցի՝ զոր և եսն ընկալայ. թէ և քս մե-
ռաւ վս մեղաց մերոց՝ ըստ գրոց. Եւ զի 4
թաղեցաւ, թէ և յարեաւ յաւուր երրորդի՝
ըստ գրոց. Եւ թէ երևեցաւ կեփայի, և 5
ապա երկոտասանիցն: Ապա երևեցաւ ա- 6
ւելի ևս քան զհինգ հարիւր եղբարց միան-

Digitized by Google

զամենայն. յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ,
7 և ոմանք ննջեցին։ Եւ ապա երևեցաւ
յակովբայ, ապա առաքելոցն ամենեցուն։
8 Յուսկ յետոյ քան զամենեսին իբրև ա-
9 նարգի միոջ՝ երևեցաւ և ինձ։ Զի ես
իսկ եմ տրուպն առաքելոց. որ չեմ իսկ ար-
ժանի թէ կոչեցայց առաքեալ. զի հալածե-
10 ցի զեկեղեցին ա̅յ։ Այլ շնորհօքն ա̅յ եմ՝
զինչ և իցեմ. և շնորհք նորա որ յիս՝ ընդու-
նայն ինչ ոչ եղեն. այլ առաւել քան զնոսա
ամենեսին վաստակեցի. և ո՛չ եթէ ես՝ այլ
11 շնորհքն ա̅յ՝ որ ընդ իս։ Արդ՝ եթէ ես և
եթէ նոքա՝ այսպէս քարոզեցաք, և դուք
12 այսպէս հաւատացէք։ Ապա եթէ ք̅ս քա-
րոզի թէ 'ի մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ
ասեն ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութի̅ մեռե-
13 լոց չիք։ Եթէ յարութի̅ մեռելոց չիք, ա-
14 պա և ք̅ս չէ՛ յարուցեալ։ Եւ եթէ ք̅ս չի-
ցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութի̅ն
15 մեր. ընդունայն են և հաւատքն ձեր. Եւ
գտանիցիմք սուտ վկայք ա̅յ, զի վկայեցաք
զա̅յ՝ թէ յարոյց զք̅ս. զոր ո՛չն արդեօք յա-
16 րոյց՝ եթէ մեռեալք ո՛չ յառնիցեն։ Իսկ
եթէ մեռեալք*, ո՛չ յառնեն՝ ապա և ք̅ս չէ՛
17 յարուցեալ։ Եւ եթէ ք̅ս չիցէ յարու-

* 'Ի Յոյնն, Զի եթէ մեռեալք։

ցեալ, ընդունայն են հաւատքն ձեր. և տա-
կաւին 'ի նմին մեղս կայցէք*: Իսկ արդ 18
որ ննջեցինն 'ի Քն, կորեան արդեօք †: Ե-
թէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք 'ի 19
Քն, ողորմելի եմք քան զամ մարդիկ:
Այլ արդ Քն յարուցեալ է 'ի մեռելոց՝ ա- 20
ռաջին պտուղ ննջեցելոց. Քանզի մարդով 21
եղև մահ, և մարդով յարութի մեռելոց: Որպ 22
Ադամաւն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և
Քնիւ ամենեքեան կենդանասցին. Իւրա- 23
քանչիւր յիւրում կարգի. նախ Քն, և ապա
Քնեանք 'ի գալստեան նր, Եւ ապա կատա- 24
րած. յորժամ տացէ 'ի ձեռս զթագաւորութի
այ՝ և Հօր. յորժամ խափանեսցէ զամ իշխա-
նութիս և զամ պետութի և զզօրութի: Զի 25
պարտ է նմա թագաւորել մինչև դիցէ զամ
թշնամիս 'ի ներքոյ ոտից իւրոց: Յետին 26
թշնամին խափանի՝ մահ. և զամ ինչ ‡ հնա-
զանդ արար 'ի ներքոյ ոտից նր: Այլ յոր- 27
ժամ ասիցէ. թէ հնազանդեալ է նմա ամ,

---

*'Ի Յոյնն, Եւ տակաւին 'ի մեղս ձեր կայք:

†'Ի Յոյնն, Վասն որոյ և որ ննջեցինն 'ի Քն կորեան:

‡'Ի Յոյնն, Զի զամ ինչ:

յայտ է թէ բաց յայնմանէ որ հնազանդե-
28 ցոյց նմ՛ զամ ։ Այլ յորժամ հնազանդեսցի նմա ամ՝ յայնժամ և ինքն որդի հնազան-
դեսցի այնմ, որ հնազանդեցոյց նմա զամ ․
29 զի եղիցի ած ամենայն յամի ։ Ապա թէ ոչ՝
զի՞նչ գործիցեն, որ մկրտեսցին վասն մեռե-
լոց, եթէ արդարև մեռեալք ոչ յառնիցեն ․
30 ընդէ՞ր իսկ մկրտին վն նց ․ Ընդէ՞ր և
31 մեք վտանգիմք յամ ժամ ։ Եւ հանապազ մե-
ռանիմք ․ ՚ի պարծանս ձեր եղբարք՝
32 զոր ունիմ ՚ի քս յս ՚ի տր մեր ։ Եթէ վն
մարդոյ ՚ի գազանամարտի լեալ էի յեփե-
սոս, զի՞նչ օգուտ էր ինձ՝ եթէ մեռեալք
ոչ յառնեն ․ կերիցուք արբցուք՝ քանզի վա-
33 ղիւ մեռանիմք ։ Մի՛ խաբիք ․ ապա-
կանեն զբարս քաղցունս բանք չարք ։
34 Սթափեցարուք արդարութ՝ և մի՛ մեղան-
չէք ․ զի զգիտութի այ ոչ ունին ոմանք ․ առ
35 ամօթոյ ձերոյ ասեմ ։ Այլ ասիցէ ոք ․
Ո՞րպէս յառնեն մեռեալք՝ կամ որո՞վ մարմ-
36 նով գայցեն ։ Անմի՛տ դու, զոր սերմանե-
սն, ոչ կենդանանայ՝ եթէ ոչ մեռանիցի ։
37 Եւ զոր սերմանեսն, ոչ զնոյն մարմին զոր
ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես, այլ հատ մերկ ․
եթէ ցորենոյ իցէ՝ և եթէ այլոց սերմանեաց ։
38 Եւ ած տայ նմա մարմին՝ որպ և կամի ․ և
իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին ։

Digitized by Google

Ոչ ամ մարմին նոյն մարմին է , այլ՝ այլ 39
մարմին է մարդկան , և այլ մարմին անաս-
նոց . այլ մարմին թռչնոց , և այլ մարմին
ձկանց ։ Եւ մարմինք երկնաւորք՝ և մար- 40
մինք երկրաւորք . այլ՝ այլ փառք երկնաւո-
րաց՝ և այլ փառք երկրաւորաց ։ Այլ փառք 41
արեգական , և այլ փառք լուսնի , և այլ
փառք աստեղաց . և աստղ քան զաստղ ա-
ռաւել է փառօք ։ Նոյնպէս և յարութիւն 42
մեռելոց . սերմանի ապականութեամբ՝ և յառ-
նէ առանց ապականութեան . Սերմանի անար- 43
գութեամբ՝ և յառնէ փառօք . սերմանի տկարու-
թեամբ՝ և յառնէ զօրութեամբ . Սերմանի մարմին 44
շնչաւոր՝ և յառնէ մարմին հոգևոր . եթէ
գոյ մարմին շնչաւոր , գոյ և հոգևոր ։ Որ 45
պէս և գրեալ է , Եղև մարդն առաջին ա-
դամ ՚ի շունչ կենդանի . երկրորդ ադամ ՚ի
հոգի կենդանարար ։ Բայց ոչ նախ հո- 46
գևորն . այլ շնչաւորն , և ապա հոգևորն ։
Առաջին մարդն յերկրէ հողեղէն . իսկ 47
երկրորդ մարդն տէր ,յերկնից ։ Որպէս հո- 48
ղեղէնն , նոյնպէս և հողեղէնքս . և որպ երկ-
նաւորն նոյնպէս և երկնաւորքն ։ Եւ որ- 49
պէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին . զգե-
գեսցուք և զպատկեր երկնաւորին ։ Բայց 50
զայս ասեմ եղբարք՝ եթէ մարմին և ա-
րիւն զարքայութիւն այ ժառանգել ոչ կա-

Digitized by Google

րեն. և ոչ ապականութիւն զանապականութիւն
51 ժառանգէ ։ Ահա՛ խորհուրդ մի ասեմ
ձեզ . Ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ոչ ամե-
52 նեքեան նորոգեսցուք* ։ Յանկարծակի յա-
կան թօթափել 'ի փող յետին . քանզի փող
հարկանի, և մեռեալք յարիցեն առանց ա-
53 պականութեան, և մեք նորոգեսցուք ։ Զի
պարտ է ապականութեանս այսմիկ զգենուլ
զանապականութիւն, և մահկանացուիս այս-
54 միկ զգենուլ զանմահութիւն ։ Այլ յորժամ
մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն, և
ապականութիւնս զանապականութիւն, յայնժամ
եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ . եթէ Ընկլաւ մահ
55 'ի յաղթութիւն ։ Ո՞ւր է մա՛հ յաղթութիւն քո .
56 ո՞ւր դժոխք խայթոց քո† ։ Խայթոց մահու
57 մեղք են, և զօրութիւն մեղաց օրէնք։ Այլ շնո՛րհք
այ. որ ետ մեզ զյաղթութիւն 'ի ձեռն տն մերոյ
58 յսի քսի ։ Այսուհետև եղբա՛րք իմ սիրելիք,
հաստատուն եղերուք, անշարժ կացէք, առ-
աւել լերուք 'ի գործս տն յամ ժամ. գիտա-
ցի՛ք՝ զի վաստակքն ձեր ոչ են ընդունայն ա-
ռաջի տն ։

---

* Ընտրելագոյն օրինակք Յունաց ընթեռնուն, Ոչ ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ամենեքեան նորոգեսցուք ։

† 'Ի Յոյնն, Ո՞ւր է մա՛հ խայթոց քո . ո՞ւր դժո՛խք յաղթութիւն քո ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ վն̄ հաշուին՝ որ 'ի սուրբսն է, որպէս 1
պատուէր ետու եկեղեցեացն գաղա-
տացւոց, նոյնպէս եւ՛ դուք արասջիք: Ըստ 2
իւրաքանչիւր միաշաբաթուցն իւրաքան-
չիւր ոք 'ի ձէնջ անձին իւրում գանձեսցէ՝ որ
ինչ եւ յաջողեսցի: Զի մի՛ յորժամ գայցեմ, 3
յայնժամ հաշիւք լինիցին. այլ յորժամ ե-
կից՝ զոր միանգամ ընտրեսջիք թղթովք, զն̄ս
առաքեցից տանել զշնորհսն ձեր յերուսա-
ղէմ: Ապա թէ արժա՛ն իցէ եւ ինձ եր- 4
թալ՝ ը̄ իս երթիցեն: Եւ եկից առ ձեզ՝ 5
յորժամ 'ի մակեդոնիա անցանիցեմ. բայց
իբրեւ շրջեցայց 'ի մակեդոնիա*: Թէ դէպ 6
լիցի, առ ձեզ մնացից՝ եւ կամ ձմերեցից, զի
եւ դուք յուղարկիցէք զիս՝ ուր եւ երթալոցն
եմ: Զի ո՛չ կամիմ զձեզ այժմ 'ի հարեւան- 7
ցի տեսանել. ակն ունիմ ժամանակ ինչ առ-
նել առ ձեզ, եթէ Տր̄ հրամայեսցէ: Բայց 8
այժմ լինիմ յեփեսոս մինչեւ ցպենտեկոստէ.
Զի դուռն բացեալ է ինձ մեծ եւ կարեւոր, 9
եւ հակառակորդք բազում են: Արդ՝ եթէ ե- 10
կեսցէ տիմոթէոս, տեսջիք զիարդ աներ-

* 'Ի Յոյնն, Քանզի ընդ մակեդոնիա
շրջեցայց:

կիւղ լինիցի առ ձեզ. զի զգործ Տեառն գործէ
11 որպէս և ես. Մի ոք զնա անգոսնեսցէ. և
յուղարկեսջիք զնա խաղաղութեամբ՝ զի եկեսցէ
առ իս. քանզի ակն ունիմ նմա եղբարբքհան-
12 դերձ: Այլ վասն Ապողոսի եղբօր՝ յոյժ աղա-
չեցի զնա, զի եկեսցէ առ ձեզ եղբարբք հան-
դերձ. և արդեօք ոչ էին կամք՝ զի այժմ եկե-
13 ցէ. այլ եկեսցէ յորժամ և պարապեսցէ: Հըս-
կեցէք՝ հաստատուն կացէք ՚ի հաւատս, ժրա-
14 ցարուք, զօրացարուք: Ամենայն ինչ ձեր
15 սիրով լինիցի: Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ գի-
տէք զտունն Ստեփանեայ և Փորտունատեայ
որ են պտուղ Աքայեցւոց*. և ՚ի պաշտօն սրբոց
16 կարգեցին զանձինս. Զի և դուք հնազանդ
լինիցիք այնպիսեացն, և ամենայն որ գործա-
17 կից իցէ և վաստակակից: Ուրախ եմ ՚ի
գալ Ստեփանեայ և Փորտունատեայ և Ա-
քայիկոսի, զի զձեր պակասութիւն նոքա լը-
18 ցին. Հանգուցին զոգի իմ և ըզ
19 ձեր. արդ՝ ծանիջիք զայնպիսիսն: Ողջոյն
տան ձեզ եկեղեցիքն Ասիացւոց. ողջոյն շատ
տան ձեզ ՚ի Տէր՝ Ակիւղաս, և Պրիսկիղա
հանդերձ առանձին եկեղեցեաւն իւրեանց:
20 Ողջոյն տան ձեզ եղբարքն ամենեքեան:

---

* Ի Յոյն. Գիտէք զտունն Ստեփանեայ՝ որ է առաջին պտուղ Աքայիայ:

Ողջոյն տուք միմեանց 'ի համբոյր սրբութ̃ե ։
Ողջոյնդ այդ՝ իմոյ ձեռին պօղոսի է ։ Ե- 21
թէ ոք ո՛չ սիրէ զտ̃ր յս̃, եղիցի նզովեալ՝ մա- 22
րանաթա ։ Շնորհք տ̃ն մերոյ յս̃ի ք̃սի ը̃ 23
ձեզ ։ Եւ սէր̃ն իմ ընդ ամենեսին ձեզ 24
'ի ք̃ս յս̃ . ամէն ։

Առ կորնթացիս առաջին Թուղթ Գրեցաւ 'ի Փի-լիպեայ, 'ի ձեռն ստեփանեայ և փուրտունա-տեայ և աքայիկեայ ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ յ՟ի ք՟ի կամօքն ա՟յ,
և տիմոթէոս եղբայր. եկեղեցւոյդ ա՟յ
որ է՛ ՚ի կորնթոս՝ սրբովքդ ամենեքումբք՝ որ
2 էն յա՟մ կողմանս աքայեցւոց։ Շնորհք
ը՟ ձեզ և խաղաղութի՟ յա՟յ հօրէ մերմէ՝ և ՚ի
3 տ՟նէ յ՟է ք՟է։ Օրհնեալ է ա՟ծ և հայր տ՟ն
մերոյ յ՟ի ք՟ի. հայր գթութեանց, և ա՟ծ
4 ամենայն մխիթարութեան. Որ մխիթարէն
զմեզ յա՟մ նեղութիւնս մեր, առ ՚ի կարող
լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝ որ յա՟մ
նեղութիւնս իցեն, մխիթարութե՟ն՝ որով
5 մեք մխիթարեմք յա՟յ։ Զի որպէս առաւելան
չարչարանքն ք՟ի ՚ի մեզ, նոյնպէս և ՚ի ձեռն
ք՟ի առաւել լինի և մխիթարութի՟ն մեր.
6 Զի եթէ նեղիմք՝ վա՟ ձերոյ մխիթարութե՟
և փրկութե՟, և եթէ մխիթարիմք՝ վա՟ ձերոյ

Digitized by Google

մխիթարու՟ն և փրկու՟ն, որ յաջողեալն է
համբերութ՟ք նոցին չարչարանաց. զոր և
մեքն չարչարիմք. Եւ յոյս մեր հաստատուն 7
է վ՟ն ձեր. քանզի գիտեմք՝ եթէ ո՟պ կցորդ-
եմք չարչարանացն՝ նոյնպէս և մխիթարու-
թեն: Քանզի ոչ կամիմ տգէտս լինել 8
ձեզ եղբարք՝ վ՟ն նեղութ՟ն մերոյ եղելոյ յա-
սիա. զի առաւել քան զկար մեր ծանրա-
ցաք մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և՛ ի կենաց:
Այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու ըն- 9
կալաք. զի մի՛ յանձինս ապաստանիցիմք՝ այլ
յա՟ծ որ յարուցանէ զմեռեալս. Որ յայն- 10
պիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ՝ և փրկեսցէ.
Քանզի յուսացեալ եմք*, եթէ տակաւին 11
փրկեսցէ օգնականութ՟բ աղօթից ձերոց վ՟ն
մեր: Զի ՛ի բազմադէմ շնորհացն որ՛ի մեզ՝
բազմօք յաճախեսցեն գոհութիւն վ՟ն մեր:
Քանզի պարծանք մեր այս են. վկայութի 12
մտաց մերոց. զի սրբութ՟բ և ստուգութ՟բ այ.
և ոչ մարմնեղէն իմաստութ՟բ, այլ շնորհօքն
այ շրջեցաք յաշխարհի. բայց առաւել եւս
առ ձեզ: Քանզի ոչ եթէ այլազգ ինչ 13
գրեմք առ ձեզ, այլ զոր ընթեռնուցուք՝ և
գիտակ լինիցիք. քանզի յուսամ եթէ մինչև
՛ի վախճան գիտիցէք. Ո՟պ և խնդամտութեան- 14

* Ի Յոյնն, Յոր յուսացեալ եմք.

ղէք մեզ փոքր 'ի շատէ . զի պարծանք ձեր
եմք , որպէս և դուք մեր յաւուրն տն՟ մերոյ յս՟ի
15 քս՟ի ։ Եւ յայս յապաստան կամէի նախ առ
ձեզ գալ , զի դուք կրկին շնորհս ընդունի-
16 ջիք . Եւ 'ի ձէնջ երթալ 'ի Մակեդոնիա .
և դարձեալ 'ի Մակեդոնիայ գալ առ ձեզ .
17 և 'ի ձէնջ յուղարկել 'ի Հրէաստան ։ Իսկ
եթէ զայս խորհեցայ՝ միթէ թեթևութեամբ
ինչ գնացի . և կամ զոր խորհիմն ըստ մարմ-
նոյ ինչ խորհիցիմ , այլ զի եղիցի յինէն կող-
18 մանէ , այոն այո , և ոչն ոչ ։ Հաւատա-
րիմ է ած՟ զի բանն մեր որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ
19 է այո , և ոչ ։ Քանզի որդին այ՟ յս՟ քս՟ որ 'ի
ձեզ մեօք քարոզեցաւ , ինև և Սիղուանոսիւ
և Տիմոթէիւ , ոչ եղև այո և ոչ . այլ այոն
20 'ի նմին եղև ։ Զի որչափ աւետիքն այ՟ են՝
'ի նմ՟ այոն . վասն որոյ և նովին ամէնն մեօք
21 'ի փառս այ՟ ։ Այլ որ հաստատեացն զմեզ
ձեօք հանդերձ 'ի քս՟ , և որ օծ զմեզ , ած՟ է .
22 Որ և կնքեաց զմեզ , և ետ զառհաւատ-
23 չեայ Հոգւոյն 'ի սիրտս մեր ։ Այլ ես վկայ
զած՟ կոչեմ անձին իմոյ . զի վս՟ խնայելոյ 'ի
ձեզ՝ ոչ ևս եկի 'ի Կորնթոս . զի ոչ եթէ տի-
րեմք ձեզ հաւատովքն՝ այլ գործակից եմք
շնորհացդ ձերոց . քանզի հաւատովք հաս-
տատեալ կայք ։

ԳԼ. Բ.

Բայց զայս և եթ ընտրեցի զի մի՛ միւսան- 1
գամ տրտմութեամբ եկից առ ձեզ ։ Զի ե- 2
թէ ես տրտմեցուցանեմ զձեզ . և ո՞վ է որ
ուրախ առնիցէ զիս , եթէ ոչ՝ որ տրտմիցին
յինէն ։ Եւ զայս զի գրեցի՝ զի մի՛ յորժամ 3
գայցեմ՝ տրտմութիւն ինչ կրիցեմ , ուստի պար-
տանդ իցէ ինձ ուրախ լինել . յուսացեալ
եմ ՚ի ձեզ ամենեսին , զի իմ ուրախութիւն՝
ձեր ամենեցուն է ։ Զի ՚ի բազում վշտաց և 4
՚ի նեղութէ սրտի գրեցի առ ձեզ բազում ար-
տասուօք , ոչ զի տրտմեսջիք , այլ զի զսէրն
իմ գիտասջիք , զոր ունիմ առաւելապէս առ
ձեզ ։ Իսկ եթէ ոք տրտմեցոյց՝ ոչ եթէ 5
զիս տրտմեցոյց՝ այլ փոքր ՚ի շատէ , զի մի՛
ծանրացայց ամենեցուն ձեզ ։ Բաւ է այն- 6
պիսւոյն պատուհասն այն՝ որ ՚ի բազմաց ան-
տի է ։ Այսուհետև նմին հակառակ՝ մա- 7
նաւանդ շնորհել ձեզ նմա և մխիթարել . զի
մի՛ յառաւել տրտմութենէն ընկղմեսցի այնպի-
սին ։ Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ հաստա- 8
տել ՚ի նա՝ զսէրն ։ Վասն այնորիկ իսկ և 9
գրեցի . զի զչափ առից զձեր՝ եթէ յա̃մի հպա-
տակ իցէք ։ Զի եթէ ումեք շնորհիցէք՝ 10
և ես . քանզի և ես եթէ շնորհիցեմ , զոր
ինչ շնորհիցեմն՝ վ̃ն ձեր ՚ի դէմս ք̃սի . Զի 11

մի՛ զրկեսցիմք ի սատանայէ. քանզի չեմք ինչ
12 անտեղեակ խորհրդոց նորա։ Այլ
իբրեւ հասի ես ի Տրովադա յաւետարանն
13 քի, եւ դուռն բաց էր ինձ ի Տէր, Ոչ եղեւ
հանգիստ հոգւոյ իմում. քանզի ոչ գտի
ես անդ զՏիտոս զեղբայր իմ. այլ հրա-
ժարեալ ի նոցանէ գնացի ի Մակեդո-
14 նիա։ Այլ ա̃յ շնորհք՝ որ յա̃մի հաշակ հար-
կանէ զմեզ ի քն յն, եւ զհոտ գիտութեան
15 իւրոյ յայտնի առնէ մեօք յա̃մ տեղիս. Զի
հոտ անոյշ եմք քի առ ա̃ծ ի մէջ փրկե-
16 լոցն եւ ի մէջ կորուսելոց. Միանց հոտ
մահու ի մահ. եւ միւսոց հոտ կենդա-
նութեան ի կեանս. եւ առ այս ո՞ բաւական իցէ։
17 Քանզի ոչ եմք իբրեւ զայլսն, որ վաճա-
ռականեն լինին բանին ա̃յ. այլ իբրեւ ի հա-
ստատութէ, այլ իբրեւ յա̃յ առաջի ա̃յ ի քն
խօսիմք։

ԳԼ. Գ.։

1 Սկսանիմք այսուհետեւ միւսանգամ զանձինս
ընծայեցուցանել, թէպէտ եւ ոչ պիտոյ
իցեն մեզ, ոպ̃ ոմանց՝ թուղթք ընծայութեան
2 առ ձեզ, կամ ի ձէնջ։ Այլ թուղթք մեր
դուք էք՝ գրեալ ի սիրտս մեր, ծանուցեալ
3 եւ ընթերցեալ յա̃մ մարդկանէ. Յայտ-
նեալք՝ զի էք թուղթք քի, պաշտեցեալ ի

մէնջ . և գրեալ՝ ոչ մրով , այլ Հոգւովն Ա-
ծոյ կենդանւոյ . ոչ 'ի տախտակս քարե-
ղէնս , այլ 'ի տախտակս սրտի մարմնեղէնս :
Յոյս մի այսպիսի ունիմք 'ի ձեռն Քսի առ 4
Ած : Ոչ եթէ անձամբ բաւական եմք 5
խորհել ինչ իբրև 'ի մէնջ . այլ բաւականու-
թիւն մեր յԱյ է . որ և բաւականս արար 6
զմեզ՝ պաշտօնեայս Նորոց կտակարանացս,
ո՛չ գրով՝ այլ Հոգւով . զի գիրն սպանանէ,
այլ Հոգին կեցուցանէ : Ապա եթէ պաշ- 7
տօնն մահու գրով դրոշմեալ 'ի տախտակսն
քարեղէնս՝ եղև փառօք , զի մի՛ կարասցեն
հայել որդիքն Իլի յերեսսն Մովսէսի՝ վն փա-
ռաց երեսացն նո՛ր, որ խափանելոցն էր . Ո՛ր- 8
չափ ևս առաւել պաշտօն Հոգւոյն եղիցի
փառօք : Ապա եթէ պաշտօն դատապար- 9
տութեն փառօք էր, ո՞րչափ ևս առաւել պաշ-
տօն արդարութեն փառօք : Քանզի ոչ եթէ 10
փառաւորի փառաւորեալն յայսմ մասին, վն
առաւելութե փառացն : Ապա եթէ որ խա- 11
փանելոցն էր՝ այն փառօք էր , ո՞րչափ ևս ա-
ռաւել որ կալոցն է՝ փառօք իցէ : Եւ արդ՝ 12
զի ունիմք այսպիսի յոյս , բազում համար-
ձակութբ վարեսցո՛ւք . Եւ ո՛չ որպէս Մովսէս 13
արկանէր քօղ 'ի վն երեսաց իւրոց , վասն
չհայելոյ որդւոցն Իլի 'ի վախճան խափանե-
լոցն : Այլ կուրացան միտք նոցա . քանզի 14

մինչև ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քող ձգեալ
կայ 'ի վր ընթերցուածոց Հին կտակարա-
նացն, և ո՛չ վերանայ. զի Քնիւ խափանելոց
15 է: Այլ մինչև ցայսօր՝ յորժամ ընթեռ-
նուն զՄովսէս՝ նոյն առագաստ կայ 'ի վերայ
16 սրտից նոցա: Այլ յորժամ դարձցին առ
17 Տէր՝ ապա վերասցի առագաստն: Զի Տէր
Հոգին է, ուր Հոգի Տն է, անդ ազատութի է:
18 Բայց մեր ամենեցուն բացեալ երեսօք ըզ
փառսն Տն իբրև ընդ հայելի տեսեալ՝ 'ի նոյն
պատկեր նորոգիմք 'ի փառաց 'ի փառս. որպէս
և 'ի Տն Հոգւոյ:

ԳԼ. Դ.

1 Վասն այսորիկ ունիմք զպաշտօնս զայս՝ որ
և գտաք զողորմութի, և ո՛չ ձանձրա-
2 նամք: Այլ հրաժարեցաք 'ի գաղտնեաց ա-
մօթոյն. զի մի՛ գնասցուք խորամանկութբ, և
մի՛ նենգեսցուք զբանն Այ. այլ յայտնութբ
ճշմարտութեն ընծայեսցուք զանձինս մեր
3 առ ամ միտս մարդկան առաջի Այ: Ապա թէ
իցէ ևս ծածկեալ աւետարանն մեր, 'ի մէջ
4 կորուսելոցն է ծածկեալ. Որոց աստուած
աշխարհիս այսորիկ կուրացոյց զմիտս ան-
հաւատիցն, զի մի՛ ծագեսցէ 'ի նս լուսաւո-
րութի աւետարանի փառացն Քի. որ է պատ-
5 կեր աներևութին Այ: Զի ոչ եթէ զանձինս

քարոզեմք, այլ զյ̃ս ք̃ս զտ̃ր. և զմեզ ծա-
ռայս ձեզ վ̃ն ք̃սի: Զի Ա̃ծ որ ասաց 'ի 6
խաւարէ լոյս ծագել. որ և ծագեաց իսկ 'ի
սիրտս մեր 'ի լուսաւորութ̃ի գիտութ̃ե փառացն
Ա̃յ 'ի դէմս յ̃սի ք̃սի: Այսուհետև ունիմք 7
զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս. զի առա-
ւելութ̃ի զօրութենն իցէ յԱ̃յ, և ոչ 'ի մէնջ: Յա- 8
մենայնի նեղեալք' այլ ոչ նուաղեալք. կա-
րօտեալք' այլ ոչ տարակուսեալք. Հալա- 9
ծեալք' այլ ոչ լքեալք. չարչարեալք' այլ
ոչ սատակեալք. Յա̃մ ժամ զմահն յ̃սի 'ի 10
մարմինս մեր կրեսցուք' զի և կենանքն յ̃սի 'ի
մարմինս մեր յայտնեսցին: Քանզի միշտ 11
մեք որ կենդանիքս եմք, 'ի մահ մատնիմք
վ̃ն յ̃սի, զի և կենանքն յ̃սի յայտնի լիցին 'ի
մահկանացու մարմինս մեր: Այսուհե- 12
տև մահ 'ի մեզ զօրանայ, և կենանք 'ի ձեզ:
Արդ' ունիմք զնոյն հոգի հաւատոց. ո̃պ 13
և գրեալ է, Հաւատացի' վ̃ն որոյ և խօսե-
ցայ. և մեք հաւատամք' վ̃ն որոյ և խօսիմք
իսկ: Զայս գիտեմք' եթէ որ յարոյցն 14
զյ̃ս, և զմեզ ընդ յ̃սի յարուսցէ՛ և յանդի-
ման կացուսցէ ձեօք հանդերձ. Քանզի ա̃մ 15
ինչ վասն ձեր է, զի շնորհքն յաճախեալք' 'ի
բազմաց 'ի գոհութ̃ե անտի' առաւելասցին 'ի
փառս Ա̃յ: Վասն որոյ և ոչ ձանձրանամք. 16
այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապա-

կանի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր–
17 ըստօրէ։ Զի առժամայն յաճախութի թե–
թեւ նեղութեա մերում՝ 'ի յաւիտենականն
առաւելութի զմեծութի փառացն գործէ 'ի
18 մեզ ։ Քանզի ոչ դիտեմք զերեւելիսն՝ այլ
զաներեւոյթսն. զի երեւելիքս առ ժամանակ
մի են, եւ աներեւոյթքն յաւիտենականք։

ԳԼ. Ե.

1 Քանզի գիտեմք՝ եթէ երկրաւոր տաճար
շինուածոյս մերոյ քակտեսցի, շինած
յա̃յ ունիմք՝ տաճար առանց ձեռագործի,
2 յաւիտենական յերկինս ։ Եւ ընդ այս
տաղտկամք. քանզի զբնակութի երկնից փա–
3 փագեմք զգենուլ. Նոյն թէ յորժամ
4 զգենուցումքն՝ ոչ մերկ գտանիցիմք. Քան–
զի որ եմք ի̃ յարկաւս ի̃ այսուիկ տաղտ–
կամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք մերկա–
նալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ. զի
ընկղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց անտի։
5 Այլ որ յաջողէն մեզ 'ի սոյն՝ ա̃ծ է. որ
6 ետ մեզ զառհաւատչեայ հոգւոյն ։ Արդ՝
համարձակիմք յա̃մ ժամ, եւ գիտեմք՝
եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ՝
7 օտարանամք 'ի տ̃նէ ։ Զի հաւատովք գը–
8 նամք՝ եւ ոչ կարծեօք ։ Այլ համարձակիմք՝
եւ առաւել եւս հաճեալ եմք ելանել 'ի մարմ–

նոյ աստի՝ և մտանել առ տր։ Վասն որոյ 9
և տառապանամք. զի եթէ յամիցեմք՝ և եթէ
ելանիցեմք՝ հաճոյ և եթ իցեմք նմ։ Վ՛ան- 10
զի ամենեցուն մեզ յանդիման լինել կայ ա-
ռաջի ատենին քսի. զի ընկալցի իւրաքան-
չիւր իւրով մարմնով*, զոր ինչ գործեաց
յառաջ՝ եթէ բարի, և եթէ չար։ Իսկ արդ՝ 11
զահն տն գիտելով չափ, զմարդկան ինչ
միտս հաճեմք. սակայն առաջի այ յայտնե-
լոց եմք†. բայց ես յուսամ և՛ի ձեր միտս
յայտնի լինել։ Իբր ոչ եթէ միւսանգամ 12
զանձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ, այլ
պատճառս տամք ձեզ պարծանաց վն մեր.
զի ունիցիք առ այնոսիկ՝ որ առ աչսն պար-
ծիցին, և ոչ սրտիւք։ Զի եթէ առան- 13
ցաք ինչ՝ այն այ է. և եթէ զգաստանամք՝
այն ձեր է։ Զի սէրն քսի ստիպէ զմեզ 14
քննել զայս. զի եթէ մին փոխանակ ամե-
նեցուն մեռաւ, ապա ուրեմն ամենեքեան
մեռեալ էին. Եւ ՛ի վերայ ամենեցուն մե- 15
ռաւ, զի որ կենդանիքն իցեն՝ մի անձանց ի-
ցեն կենդանիք, այլ այնմ՝ որ ՛ի վն նոցայն

---

* ՛Ի Յոյնն, իւրաքանչիւր զայնս ՛ի մարմ-
նի։

† ՛Ի Յոյնն, Զմարդիկ հաւանեցուցա-
նեմք. սակայն այ յայտնի եմք։

16 մեռաւ, և յարեաւ։ Այսուհետև մեք
ո՛չ զոք գիտեմք մարմնով. զի թէպէտ և գի-
տէաք մարմնով զՔս՝ այլ արդ ո՛չ ևս նոյնպէս
17 գիտեմք։ Ապա եթէ ինչ ՚ի Քս նոր արա-
րած իցէ. զի հինն անց, և արդ նոր եղև
18 ամ։ Այլ ամ ինչ յԱյ՝ որ հաշտեցոյց
զմեզ ընդ իւր ՚ի ձեռն Քի. և ետ մեզ
19 զպաշտօնն հաշտութեան։ Եւ քանզի Այ էր՝
Քիւ զաշխարհս հաշտեցուցանել ընդ իւր, և
չհամարել նց զմեղս իւրեանց, և եդ ՚ի մեզ
20 զբանն հաշտութեան։ Արդ՝ վն Քի պատգա-
մաւորիմք՝ որպ և Այ բարեխօսութբ մեօք.
21 աղաչեմք վն Քի՝ հաշտեցարո՛ւք ընդ Այ։ Զի
զայն՝ որ ոչն գիտէր զմեղս, վն մեր մեղս ա-
րար. զի մեք եղիցուք նովաւ արդարութիւն
Այ։

ԳԼ. Զ.

1 Գործակից եմք ձեր՝ և աղաչեմք*. մի՛ ընդ-
ունայն զշնորհսն Այ ընդունել ձեզ.
2 Զի ՚ի ժամանակի ընդունելութեան ասէ,
լուայ քեզ, և յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ.
Ահաւասիկ ժամանակ ընդունելի, ահա օր
3 փրկութեան. Մի՛ և մի՛ իւիք տայցէք պատ-

* Ի Յոյնն, Արդ՝ գործակից գոլով և
աղաչեմք։

ծառս*, զի մի՛ արատեսցի պաշտօնն. Այլ 4
յա̃մի ընծայեսցուցէք զանձինս ձեր իբրեւ
զպաշտօնեայս ա̃յ† համբերութ̃ բազմաւ 'ի
նեղութիս 'ի վիշտս 'ի չարչարանս, 'Ի գանս 5
'ի բանտս 'ի խռովութիս յաշխատութիս 'ի
հսկմունս 'ի պահս, 'Ի սրբութե̃ 'ի գիտութե̃ 6
յերկայնմտութե̃ 'ի քաղցրութե̃ 'ի հոգի սուրբ,
'ի սէր՝ առանց կեղծաւորութե̃, 'Ի բանս 7
ճշմարտութե̃, 'ի զօրութե̃ ա̃յ. վ̃ն զինուն ար-
դարութե̃† որ ը̃ աջմէն եւ ը̃ ահեկէն է. Փա- 8
ռօք եւ անարգութ̃, գովութ̃ եւ պարսաւանօք,
իբրեւ մոլարք՝ եւ ճշմարիտք, Իբրեւ անծա- 9
նօթք՝ եւ ծանուցեալք. իբրեւ մահկանա-
ցուք՝ եւ ահաւասիկ կենդանի եմք. իբրեւ խը-
րատեալք՝ եւ ո՛չ մահապարտեալք. Իբրեւ 10
տրտմեալք, եւ հանապազ ուրախ եմք. իբ-
րեւ տնանկք՝ եւ զբազումս մեծացուցանեմք.
իբրեւ ոչինչ ունիցիմք, եւ զա̃մ ինչ ունիմք:
Բերանք մեր բացեալ են առ ձեզ՝ կորն- 11
թացիք. եւ սիրտք մեր ընդարձակեալք:
Ոչինչ նեղիք 'ի մէնջ՝ բայց եթէ 'ի գութս 12
ձեր նեղիցիք. Արդ՝ զնոյն հատուցումն իբ- 13

---

*'Ի Յոյնն, Տալով պատճառս:

†'Ի Յոյնն. Այլ յա̃մի ընծայեսցուցանեմք զանձինս իբրեւ զպաշտօնեայս ա̃յ:

‡'Ի Յոյնն, 'Ի ձեռն զինուցն արդարութե̃.

րև ընդ որդեակս ունիմ, ընդարձակեցարուք
14 և դուք*։ Այլ մի՛ լինիք լծակիցք անհաւա
տից. քանզի զի՞նչ հաղորդութիւն է արդարութեան
ընդ անօրէնութեան. և կամ զի՞նչ հաւասարութիւն
15 է լուսոյ ընդ խաւարի. Այլ կամ զի՞նչ միաբա-
նութիւն է Քրիստոսի ընդ բելիարայ. կամ զի՞նչ բաժին
16 կայ հաւատացելոյն ընդ անհաւատին. Կամ
զի՞նչ նմանութիւն է տաճարի այ̃ մեհենաց։
Այլ ապաքէն դուք տաճար այ̃ կենդանւոյ էք.
ոպ̃ և ասաց ած̃, թէ Բնակեցայց ՚ի նոսա,
և գնացից ՚ի նոս. և եղէց նց̃ ած̃, և նոքա
17 եղիցին իմ ժողովուրդ։ Վ̃ որոյ ելէք ՚ի
միջոյ նոցա և մեկնեցարուք, ասէ տր̃. և ՚ի
18 պիղծս մի՛ մերձենայք. Եւ ես ընկալայց
զձեզ. և ես եղէց ձեզ ՚ի հայր, և դուք
եղիջիք ինձ յուստերս և ՚ի դստերս, ասէ
տր̃ ամենակալ։

ԳԼ. Է.

1 Իսկ որովհետև զայս աւետիս ունիմք սի-
րելիք՝ սրբեսցուք զանձինս մեր յամ̃ պղ-
ծութենէ մարմնոյ և հոգւոյ, կատարեսցուք
2 զսրբութիւն ահիւն այ̃։ Տարայք մեզ, զի ոչ

---

*Ի Յոյնն, Արդ զնոյն հատուցումն՝ իբ-
րև ընդ որդեակս ասեմ. ընդարձակե-
ցարուք և դուք։

ումեք մեղաք , եւ ոչ զոք եղծաք , եւ ոչ զոք
զրկեցաք : Ոչ եթէ 'ի դատապարտութիւն 3
ինչ ասեմ . քանզի յառաջ իսկ ասացի , ե-
թէ 'ի սիրտս մերում կայք` 'ի կեալ եւ 'ի մե-
ռանել ընդ ձեզ : Բազում համարձակութիւն է 4
ինձ առ ձեզ . բազում պարծանք են ինձ վ̃ն
ձեր . լի եմ մխիթարութ̃բ . առաւելեալ եմ
ուրախութ̃բ յա̃մ նեղութիւնս մեր : Քանզի յոր- 5
ժամ հասաք մեք 'ի Մակեդոնիա , եւ ոչ միով
իւիք հանգիստ գտաւ մարմնոյ մերում , այլ
յա̃մի նեղեալք . քանզի արտաքոյ մարտք եւ
'ի ներքոյ արհաւիրք : Այլ որ մխիթա- 6
րէն զխոնարհս , մխիթարեաց զմեզ Ա̃ծ 'ի
գալստեանն Տիտոսի : Ոչ միայն 'ի գա- 7
լստեանն նր̃ա, այլ եւ 'ի մխիթարութեանն` զոր մխի-
թարեցաւ նա 'ի ձեզ , 'ի պատմել մեզ զան-
ձկութիւն ձեր` զողբումն ձեր` զնախանձն ձեր
վ̃ն իմ , մինչ առաւել ուրախ լինել ինձ :
Զի թէ եւ տրտմեցուցի զձեզ թղթովն 8
ոչ զղջանամ . թէպէտ եւ զղջացեալ էի .
քանզի տեսանեմ` զի թուղթն այն թէ եւ
առ ժամանակ մի տրտմեցոյց զձեզ . Արդ` 9
ուրախ եմ , ոչ զի տրտմիցիք` այլ զի յապաշ-
խարութիւն տրտմեցարուք . քանզի տրտմեցայք
դուք ըստ Ա̃յ . զի մի' իւիք զրկիցիք 'ի մէնջ :
Զի որ ըստ Ա̃յ տրտմութիւն է , ապաշխա- 10
րութիւն 'ի փրկութիւն առանց զղջանալոյ գոր-

ծէ. իսկ աշխարհի տրտմութիւն՝ մահ գործէ։
11 Արդ՝ նոյն իսկ որ ըստ Աստուծոյն տրտմեցարուք,
որչափ ինչ փոյթ գործեաց ՚ի ձեզ, կամ ա-
ղերս կամ սաստ կամ երկիւղ կամ անձուկ կամ
նախանձ կամ վրէժխնդրութիւն. քանզի յամենայնի
ընծայեցուցիք զանձինս ձեր՝ սուրբս լինել յի-
12 րիդ յայդմիկ։ Ապա ուրեմն՝ թէ և գրե-
ցի ես առ ձեզ, ոչ վասն այնորիկ որ զրկեացն,
և ոչ վասն այնորիկ որ զրկեցաւն, այլ վասն յայտ-
նի լինելոյ փութոյն ձերոյ՝ որ վասն մեր՝ առ
13 ձեզ առաջի Աստուծոյ։ Վասն այնորիկ մխիթա-
րեալ եմք ՚ի վերայ մխիթարութեան մերոյ*, առա-
ւել ևս խնդացաք ՚ի վերայ խնդութեան տիտոսի.
քանզի հանգուցեալ էր հոգի նորա ՚ի ձէնջ ա-
14 մենեցունց։ Զի զինչ և պարծեցայ առ
նմա վասն ձեր՝ ոչ ամաչեցի. այլ որպէս զա-
մենայն ճշմարտութեամբ խօսեցաք ընդ ձեզ,
նոյնպէս և պարծանքն մեր առ տիտոսի ճշ-
15 մարիտ եղեն։ Եւ գութք նորա առա-
ւել ևս են ՚ի ձեզ. քանզի յիշեցուցանէր
մեզ զամենեցուն զձեր հնազանդութիւն. թէ
որպէս ահիւ և դողութեամբ ընկալարուք զնա։
16 Այս անդ՝ ուրախ եմ. զի յամենայնի հա-
մարձակ եմ առ ձեզ։

* ՚Ի Յոյնն, ՚Ի վերայ մխիթարութեան ձերոյ։

ԳԼ. Ը.

Ցուցանեմ ձեզ եղբարք զշնորհսն այ՝ որ 1
տուեալ են եկեղեցեացն մակեդոնաց-
ւոց . Զի մեծաւ հանդիսիւ նեղութե՝ առա- 2
ւելուն խնդութենն նց, և ծանր աղքատու-
թն առաւել եղև ՚ի մեծութի առատութե նց .
Զի ըստ կարի նց վկայեմ, և աւելի քան ըստ 3
կար . Ինքնակամ բազում աղաչանօք աղա- 4
չէին զշնորհսն, և զհաղորդութի պաշտա-
մանն որ ՚ի սուրբսն՝ տալ ցմեզ : Եւ որ- 5
չափ ակն ունէաք, այլ և զանձինս ևս ետուն,
նախ տն՝ և ապա մեզ կամօքն այ . Աղա- 6
չել զտիտոս* զի որպէս սկսաւն յառաջագոյն,
նոյնպէս և կատարեսցէ ՚ի ձեզ և զայդ ևս
շնորհ : Այլ որպէս յամի առաւել էք հաւա- 7
տովք՝ և բանիւ և գիտութբ և ամ փութով,
և որ ՚ի մէնջ ՚ի ձեզ սէրն է, զի և յայդմ
ևս շնորհս առաւել լինիցիք : Եւ ոչ հրա- 8
ման տալով ասեմ . այլ վասն այլոց փութոյ .
և վն ձերոյ սիրոյ՝ զանկեղծութիւն փորձեմ :
Քանզի գիտէք զշնորհսն տն մերոյ յսի 9
քսի . զի վասն ձեր աղքատացաւ՝ որ մեծա-
տունն էր, զի դուք նորա աղքատութեամբն մե-
ծասջիք : Եւ խրատ մի յայսմիկ տամ, զի 10

* Ի Յոյնն, Յաղաչելն մեր զտիտոս .

այն իսկ յօգուտ է ձեզ. որք ոչ միայն զառ-
նելն՝ այլ և զկամելն յառաջագոյն սկսայք
11 'ի հերուն հետէ: Բայց արդ և զառնելն
իսկ կատարեցէք. զի որպ յօժարութիւն 'ի կա-
մաց է, նոյնպէս և առնելն ըստ գոյից:
12 Զի եթէ յօժարութիւնն առաջի կայ, ըստ
գոյից ընդունելի է և ոչ եթէ ըստ չգոյից:
13 Զի ոչ եթէ այլոց հանգիստ կամիցիմ, և
14 ձեզ նեղութի: Այլ հաւասարութբ յայժ-
մու ժամանակիս ձեր առաւելութիւդ 'ի նց
պակասութեն. զի և նոցա առաւելութիւն եղի-
ցի 'ի ձերում պակասութեան, զի եղիցի հա-
15 ւասարութի՝ որպ և գրեալ է. Թէ որ բազումն
առ՝ ոչ ածաւելաւ. և որ սակաւն՝ ոչ նուազե-
16 ցաւ: Բայց շնորհք այ, որ ետ զնոյն փոյթ
17 վն ձեր 'ի սիրտ տիտոսի. Զի զաղաչանսն
ընկալաւ՝ և փութացեալ յօժարագոյնս դի-
18 մեաց գալ առ ձեզ: Եւ առաքեցաք ընդ նմ՝ զեղ-
բայրն՝ որոյ գովութիւն յաւետարանին անդ է
19 ընդ ամ եկեղեցիս: Եւ ոչ այսչափ միայն,
այլ և ձեռնադրեալ յեկեղեցեաց անտի,
նշդեհակից մեր երթալ 'ի շնորհս յայսմիկ որ
պաշտին 'ի մէնջ, 'ի փառս տն՝ և 'ի մեր յօ-
20 ժարութի: Բայց զայս խորշէաք իսկ թէ
զուցէ արատ ոք ինչ գտիցէ 'ի հաստատութեա
21 յայսմիկ որ պաշտեցաւս 'ի մէնջ: Քան-
զի խորհիմք զբարիս՝ ոչ միայն առաջի տն,

Digitized by Google

այլ և առաջի մարդկան։ Եւ առաքեցաք 22
ը̃ նմ զեղբայրն մեր՝ զոր ընտրեցաք ՚ի բա-
զում իրս բազում անգամ պինդ գտեալ. և
առաւել ևս այժմ պնդագոյն՝ յուսով մե-
ծաւ ՚ի ձեզ։ Բայց եթէ վ̃ն տիտոսի ինչ 23
քանզի են, իմ հաւասար է և ձեր գործա-
կից. և եթէ եղբարք մեր, առաքեալքն ե-
կեղեցւոյ՝ և փառք ք̃նի։ Եւ արդ՝ զհան- 24
դէս սիրոյ ձերոյ՝ և զմերոյ պարծանացն վ̃ն
ձեր, ՚ի դոսա ցուցջիք յանդիման դ̃մ եկե-
ղեցեաց։

ԳԼ. Թ.

Այլ վասն պաշտամանն՝ որ ՚ի սուրբսն է, 1
աւելի է ինձ և գրել առ ձեզ. Զի գի- 2
տեմ զյօժարութի̃ ձեր, զոր վ̃ն ձեր պարծե-
ցեալ եմ ՚ի մէջ մակեդովնացւոցն, թէ ա-
քայեցիքն ՚ի հերուն հետէ պատրաստ են.
և ձեր նախանձն զբ̃զմս յորդորեաց։ Եւ 3
առաքեցաք զեղբարսն, զի մի՛ պարծանքն մեր
որ վասն ձեր՝ ընդունայն լինիցին ՚ի մասինդ
յայդմիկ. այլ ո̃չ ասէի իսկ, պատրաստա-
գոյնք գտանիջիք. Գուցէ յորժամ գայ- 4
ցեն ը̃ մեզ մակեդովնացիքն՝ և գտանիցեն
զձեզ անպատրաստս, և ամաչեսցուք մեք.
զի մի՛ ասասցուք՝ թէ դուք ՚ի մասինդ յայդ-
միկ՝ պարծանաց. Որդ՝ կարևոր համարե- 5

ցայ աղաչել զեղբարս, զի յառաջագոյն իսկ
եկեսցեն առ ձեզ, և յառաջագոյն պատ-
րաստեսցեն զյառաջագոյն խոստացեալ
օրհնութիւն ձեր՝ ’ի պատրաստի ունել. այն-
պէս իբրև զօրհնութիւն, և մի՛ իբրև զագահութիւն։
6 Քանզի որ սերմանէ ճշդելով՝ ճշդելով և
հնձեսցէ. և որ սերմանէ առատութեամբ՝ առա-
7 տութեամբ և հնձեսցէ։ Իւրաքանչիւր որպէս
և յօժարեսցի ընդ սրտիւ, մի՛ առ հարկի
և տրտմութեան. քանզի զտուրս զուարթա-
8 ռատս սիրէ Ած։ Այլ կարող է Ած զամ շնո-
րհս առաւելուլ ’ի ձեզ. զի յամենայնի
յամ ժամ զամ բաւականութիւն ընկալեալ՝
9 առաւելուցուք յամ գործս բարութե. Որպ
և գրեալ է. Սփռեաց և ետ տնանկաց.
արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեան։
10 Այլ այն որ պարգևէ սերմն սերմանա-
հանաց՝ և հաց ’ի կերակուր, պարգևեսցէ
և բազմացուսցէ զսերմանիս ձեր, և աճե-
ցուսցէ զարդիւնս արդարութեան ձերոյ։
11 Յամի մեծացեալք ամ առատութեամբ որ յօրի-
12 նէն մեզ գոհութի այ։ Զի պաշտօն հար-
կիս այսորիկ ոչ միայն առ ’ի լնուլ զպակա-
սութի սրբոց է, այլ և առաւելուլ բազմօք
13 գոհութի այ։ Հանդիսիւ պաշտամանս այ-
սորիկ փառաւորել զած ’ի վ՟ հնազանդութե
խոստովանութե ձերոյ յաւետարանն քի.

եւ առատութիւն հաղորդութեանն ՚ի նոսա եւ յամե-
նեսին. Եւ նոցա աղօթիւք վասն ձեր, բաղձացեալ 14
անձկացեալ են առ ձեզ վասն առաւել շնոր-
հացն Այ՝ որ ՚ի ձեզ: Շնորհք Այ ՚ի 15
վերայ անպատում պարգեւացն նորա:

ԳԼ. Ժ.

Այլ ես ինքն Պօղոս աղաչեմ զձեզ հեզու- 1
թեամբ եւ հանդարտութեամբ քսի, որ յանդի-
ման ձեզ՝ խոնարհ առաւելեալ մի եմ ՚ի միջի
ձերում. բայց ՚ի հեռաստ համարձակիմ
առ ձեզ: Աղաչեմ, զի մի՛ ՚ի մօտոյ եւ եթէ 2
համարձակեցայց վստահութեամբ. կամ համա-
րեցայց յանդգնել* ՚ի վր ոմանց՝ որ կարծեն
զմէնջ՝ եթէ ըստ մարմնոյ գնայցեմք: Զի 3
թէպէտ եւ մարմնով գնամք, այլ ոչ եթէ ըստ
մարմնոյ զինուորիմք: Զի զէն զինուո- 4
րութեան մերոյ ոչ է մարմնաւոր, այլ զօրա-
ւոր յԱյ, առ ՚ի քակելոյ զամուրս. զխոր-
հուրդս քակեմք. Եւ զամ բարձրութիւն հը- 5
պարտացեալ ՚ի վր գիտութեանն Այ. եւ գե-
րեմք զամ միտս ՚ի հնազանդութիւն քսի. Եւ 6
՚ի պատրաստի ունիմք խնդրել զվրէժ ա-
մենայն անհնազանդութեան յորժամ ձեր եւս

---

* ՚Ի Յոյնն, Որով համարեցայ յանդըգ-
նել:

7 Հնազանդութեամբ կատարեցելոցն ։ Տեսայ իս-
բաքանչելիս երիվարաց զինակոչիք* . եւ թէ այլ
վրանաւորս յանձնէ իջեալ քան զիս լինել , զոյգս խոր-
հեցայ զորդեալ 'ի վերայ հայր . Թէ որ
8 հողն քանդէ՝ հորն անկանի եւ նմա ։ Ով թէ տու-
սանել եւ պարտիզացույց մի խոնարհեցայ մեր-
կոյ՝ զոր եւս մեզ նոր 'ի շինել՝ եւ ոչ 'ի քանդել
9 զմեզ , ոչինչ անմեղեցից ։ Ով թէ մի թաւա-
ցայց հերքէ առ ինչ արտաքսել ձեզ թշնամիքս ։
10 Նորոգէք , թռչունք ծանունք են եւ սաստ-
կելք . բայց անծոյլ մարդոյ ակար՝ եւ բանն
11 արհամարհեցին . Ուստի խորհրդեցի այնպէս
սէր , զի ազդեցուք եւս բանիւք թշնամոյ 'ի
ժամանակագունեալ եւ 'ի մեծաց արքայեանց ։
12 Վտանգի ոչ իշխեսցէ կորուսել եւ հաստատել
զանձինս մեր անձնէ , որ զանձինս իւրեանց
ձեզ ընծայեցուցանելն . այլ անձամբ յանձն
ձեռն զանձինս չարչարեն , եւ 'ի կորուսանել անձանց
13 յանձինս ոչ ստանան 'ի վերայ ։ Նա եւ
ոչ եթէ յանդգնութիւն ինչ պարծեցուցանէ . այլ
է չարութիւն կամաւորութեան , զոր բանականաց մեզ ձեռն
14 չարիքով հաստատել մինչեւ առ ձեզ ։ Այլ ոչ
եթէ հաստ ինչ մնացեալ 'ի ձեզ , եւ ձեռնա-
ցուցանիցեն զանձինս , քանզի մինչեւ առ
15 ձեզ հաստատ սահմանադրութեան քաղ ։ Այլ ոչ

* Եբրայեցին , Ծառայ երիվարաց զինակիր ։

յանչափս ինչ պարծիմք օտար վաստակօք․
բայց յոյս մի ունիմք զաճմանն հաւատոց
ձերոց՝ այդրէն՛ի ձեզ մեծանալոյ՝ ըստ կանո-
նիս մերոյ յառաւելուլն․ ՛Ի վեր ևս քան 16
զձեզ աւետարանել, ոչ օտար կանոնաւ՛ի
պատրաստականս ինչ պարծել ։ Զի որ 17
պարծին՝ ՛ի տր պարծեսցի ։ Զի ոչ եթէ 18
որ զանձն իւր ընծայեցուցանէ՝ նա է ընտ-
րեալ․ այլ զոր տրն ընծայեցուցանէ ։

ԳԼ․ ԺԱ․

Ուր էր եթէ ներէիք փոքր մի և իմում 1
անզգամութեանս , այլև անսայցէք իսկ ։
Նախանձեցուցանեմ զձեզ ՛ի նախանձ 2
այ․ զի խօսեցայ զձեզ առն միում , իբրև զզ
կոյս մի սրբ յանդիման կացուցանել քսի ։
Բայց երկնչիմ , գուցէ որպէս օձն խա- 3
բեաց զեւա խորամանկութբ իւրով , ապակա-
նեսցին միտք ձեր ՛ի միամտութէն՝ որ ՛ի քս ։
Զի եթէ որ գալոցն իցէ այլ քս քարոզի- 4
ցէ՝ զոր մեքն ոչ քարոզեցաք , կամ ոգի օտար
առնուցուք՝ զոր ոչ առէք , կամ աւետարան օ-
տար՝ զոր ոչ ընկալարուք , բարւոք անսայիք
նմ ։ Բայց ես այսպէս համարիմ , թէ ոչինչ 5
իւիք պակաս իցեմ քան զլաւ առաքեալսն ։
Թէպէտ և տգէտ ես իցեմ բանիւ , այլ 6
ոչ եթէ գիտութբ․ սակայն յամենայնի յայտնեցաք

7 զանձինս ամենեւին առ ձեզ : Եւ եթէ
մեղս ինչ գործեցի՞ զի զանձն խոնարհեցու-
ցի . և այն՝ զի դուք բարձրասջիք . զի ձրի զա-
8 ւետարանն այ՟ աւետարանեցի ձեզ : Զայլ
եկեղեցիս կողոպտեցի առեալ թոշակ ՚ի
9 ձեր սպասաւորութիւն : Եւ յորժամ եկի առ
ձեզ . Եթէպէտ և պակասեալ ինչ՝ ոչ ումեք ՚ի
ձէնջ ծանրացուցի , զի զպակասութիւն իմ
լցին եղբարքն եկեալք ՚ի Մակեդոնիացւոց .
և յամենայնի առանց ծանրանալոյ ձեզ
10 զանձն իմ պահեցի՛ և պահեցից : Քանզի
գոյ յիս ճշմարտութիւն քի՟ . զի պար-
ծանքս այս ոչ արգելցին յինէն ՚ի կող-
11 մանս աքայեցւոց : Ընդէ՞ր . իբրու թէ ո՞չ
12 սիրիցեմ զձեզ . զայն այ՟ գիտէ . Զոր
առնեմս՝ և արարից . զի հատից զպատճառս
այնոցիկ որ զպատճառսն կամիցին . զի որով
պարծիցին , և նոքա իբրև զմեզ գտանիցին ։
13 Զի այնպիսիքն սուտ առաքեալք , մշակք
նենգաւորք , կերպարանին ՚ի կերպարանս
14 առաքելոց քի՟ : Եւ չէն ինչ զարմանք .
քանզի և ինքն սատանայ կերպարանի ՚ի
15 հրեշտակ լուսոյ : Եւ ոչինչ է մեծ թէ և
պաշտօնեայք նր՟ կերպարանիցին իբրև պաշ-
տօնեայք արդարութե՟ . որոց կատարածն եղի-
16 ցի ըստ գործոց իւրեանց : Դարձեալ ասեմ .
Մի՛ ոք համարեսցի զիս անզգամ . ապա թէ

ոչ գոնէ իբրեւ զանզգամ ընկալարո՛ւք զիս,
զի եւ ես փոքր մի ինչ պարծեցայց: Եւ զոր 17
խօսիմս՝ ոչ եթէ ըստ տ͞ն խօսիմ, այլ իբրեւ
անզգամութ͞բ՝ ը͞ն կարգի այդ պարծանաց:
Եւ քանզի բազումք պարծին ը͞ն մարմնոյ, 18
եւ ես պարծեցայց: Սոտադիւր իմն անսայիք 19
անմտացն ձերովդ իմաստութ͞բ: Քանզի 20
անսայք, եթէ ոք խաբէ զձեզ, եթէ ոք ծա-
ռայեցուցանէ, եթէ ոք ուտէ զձեր, եթէ
ոք առնու ինչ, եթէ ոք հպարտանայ, եթէ
ոք զձեզ յանդիման հարկանէ: Ըստ ա- 21
նարգանացդ ասեմ, իբրեւ թէ մեք տկարա-
ցա՞ք արդեօք. յոր ինչ ոք համարձակիցի,
անզգամութ͞բ ասեմ՝ համարձակիմ եւ ես:
Եբրայեցի՞ք իցեն, եւ ես. ի͞էլացի՞ք իցեն, 22
եւ ես. զաւակ աբրահամու իցեն, եւ ես.
Պաշտօնեա՞յք ք͞ի իցեն, յանդգնագոյնս 23
ասացից՝ թէ առաւել եւս ես, եթէ վաստա-
կօք՝ առաւել. եթէ գանիւք՝ եւս առաւել.
եթէ բանտիւ՝ աւելի քան զն͞ս, եթէ մա-
հուամբք՝ բազում անգամ: 'Ի հրէից հըն- 24
գիցս՝ քառասուն միով պակաս առի. Ե- 25
րիցս ձաղկեցայ. միանգամ քարկոծ եղէ.
երիցս նաւակոծ եղէ. զտիւ եւ զգիշեր յան-
դունդս տառապեցայ. 'Ի ճանապարհս բա- 26
զում անգամ, վիշտս 'ի գետոց, վիշտս յա-
ւազակաց, վիշտս յազգէ, վիշտս 'ի հեթա-

Digitized by Google

նոսաց, վտանգս 'ի քաղաքի, վտանգս յանապա-
տի, վտանգս 'ի ծովու, վտանգս 'ի սուտ եղ-
27 բարց, Ի ջանս, 'ի վաստակս, 'ի տքնու-
թիւնս բազում անգամ, 'ի քաղց և 'ի ծարաւ.
'ի պահս բազում անգամ. 'ի ցուրտ և 'ի
28 մերկութիւն: Թող զայլ արտաքինսն. և զի հա-
նապազ խուռնամբոխն 'ի վերայ իմ կուտէր՝ և
29 հոգք ամենայն եկեղեցեացն: Ո՞ հիւանդա-
նայցէ՝ և ո՛չ ես հիւանդանայցեմ. ո՞ գայթագ-
30 ղի՝ և ո՛չ ես տոչորիցիմ: Եթէ պարծել ինչ
31 պարտ իցէ, զտկարութեանս պարծեցայց: Այ
և Հայրն տն մերոյ յի քի գիտէ՝ որ է օրհ-
32 նեալ յաւիտեանս, զի ո՛չ ստեմ: Ի Դա-
մասկոս ազգապետն Արետասայ արքայի պա-
հէր զքաղաքն Դամասկացւոց ունել զիս.
33 Եւ ընդ պատուհանն զամբիւղաւ կախեցայ ընդ
պարիսպն, և փախեայ 'ի ձեռաց նորա:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Պարծել ինչ պարտ իցէ. այլ օգնէ
ինչ ո՛չ. Եկայց եկից 'ի տեսիլս և 'ի յայտ-
2 նութիւնս: Գիտեմ այր մի 'ի Քս յառաջ
քան զչորեքտասան ամ. եթէ մարմնով՝ ո՛չ
գիտեմ, և եթէ առանց մարմնոյ՝ ո՛չ գիտեմ,
Այ գիտէ. յափշտակեալ զայնպիսին մինչև
3 յերրորդ երկինս: Եւ գիտեմ զայնպիսի
այր՝ եթէ մարմնով՝ և եթէ առանց մարմ-

նոյ՝ ոչ գիտեմ, ա՟ծ գիտէ. Զի յափշտակե- 4
ցաւ ՚ի դրախտն. եւ լուաւ բանս անճառս,
զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօսել: Վ՟ս այն- 5
պիսւոյն պարծեցայց, այլ վ՟ս անձին իմոյ ոչ
պարծեցայց. բայց եթէ ՚ի տկարութիւնս: Զի 6
եթէ եւ կամիցիմ պարծել՝ ոչ եղէց անզգամ.
քանզի զճշմարիտն ասեմ. այլ խնայեմ, գու-
ցէ ոք համարիցի ինչ յիս աւելի՛ քան զոր
տեսանիցէ յիս՝ կամ՛ լուիցէ յինէն: Եւ զի մի՛ 7
առաւելութիւն յայտնութեանցն հպարտացայց, տը-
ւաւ ինձ խայթ մարմնոյ՝ հրեշտակ սատանայ
կոփել զիս. զի մի՛ հպարտացայց: Եւ վ՟ս 8
այնորիկ երիցս անգամ աղաչեցի զտ՟ր՝ զի ՚ի
բաց արասցէ յինէն. Եւ ասէ ցիս. Շատ են 9
քեզ շնորհք իմ, զի զօրութիւն իմ ՚ի տկարութեան
կատարի. եւ արդ՝ լաւ եւս լիցի ինձ պարծել ՚ի
տկարութիւնս, զի բնակեսցէ յիս զօրութիւն ք՟սի:
Վասն որոյ հաճեալ եմ ըստ տկարութիւնս, 10
ընդ թշնամանս, ընդ վիշտս, ընդ հալա-
ծանս, եւ ընդ նեղութիւնս վասն ք՟սի. զի յորժամ
տկարանամ, յայնժամ զօրանամ: Եղէ 11
անզգամ, քանզի դուք ստիպեցէք զիս. զի
ինձ պարտ էր ՚ի ձէնջ վկայութիւն առնուլ՝ թէ
ոչինչ պակաս գտայ քան զլաւ առաքեալսն.
զի թէպէտ եւ ես ոչինչ եմ. Սակայն նշանք 12
առաքելոյ գործեցան ՚ի ձեզ ամ՟ համբերու-
թեամբ՝ նշանօք եւ արուեստիւք՝ եւ զօրութեամբք:

13 Նա արդ զի՞նչ իցէ, որով պակաս գտայք
քան զայլ եկեղեցիս. բայց եթէ այնու՝ զի
ես զձեզ ոչ ծանրացուցի. շնորհեցէք ինձ
14 զվնաս զայդ: Ահաւասիկ այս երիցս ան-
գամ պատրաստեալ եմ գալ առ ձեզ. և
ձեզ բեռն ինչ ոչ եղէց. զի ոչ խնդրեմ ինչ
զձեր, այլ զձեզ. քանզի ոչ պարտին որդիք
15 հարց գանձել, այլ հարք որդւոց: Բայց ես
մտադիւրութ̃բ ծախեցից, և ծախեցայց վն̃
անձանց ձերոց. զի թէպէտ և յառաւել սի-
16 րոյն զձեզ սակաւ սիրիցեմ: Այլ գուցէ թէ
ես ոչինչ ծանրացուցի ձեզ. այլ քանզի խորա-
17 գէտ էի, խեղօք կալայ զձեզ: Մի՞թէ ո-
րովք առաքեցի առ ձեզ՝ նոքօք ինչ ագահե-
18 ցի՞ ի ձէնջ: Աղաչեցի զտիտոս՝ և առա-
քեցի ընդ նմա զեղբայրն, միթէ ագա-
հեա՞ց ինչ զձեր տիտոս. ո՞չ նովին հոգւով
գնացաք. ո՞չ նովին շաւղօք շրջեցաք:
19 Դարձեալ համարիցիք՝ եթէ յոտս ան-
կեալ ինչ ձեզ աղերսիցեմք. առաջի այ̃ ի
քս̃ խօսիմք, զի ամենայն ինչ սիրելիք վասն
20 ձերոյ շինութեան է: Այլ երկնչիմ, գուցէ ե-
կեալ՝ ոչ ոպ̃ ես կամիմ գտանիցեմ զձեզ. և
ես գտանիցիմ ձեզ՝ ոպ̃ և դուք ոչ կամիցիք:
Գուցէ դարձեալ՝ հեռ, նախանձ, սրտմտութիւնք,
գրգռութիւնք, չարախօսութիւնք, քսութիւնք, հպար-
21 տութիւնք, ամբարտաւանութիւնք, խռովութիւնք: Գու-

Digitized by Google

ցէ դարձեալ յորժամ գայցեմ՝ նկուն ինչ
առնիցէ զիս ա̃ծ իմ առ ձեզ . եւ սուգ առ-
նուցում վ̃ն բազմաց յառաջագոյն մեղու-
ցելոց՝ եւ ոչ ապաշխարելոց ,՚ի վ̃ր պղծութե̃ եւ
պոռնկութե̃՝ եւ գիջութե̃՝ զոր գործեցին .

ԿԵ . ԺԳ ։

Այս երիցս անգամ գամ առ ձեզ . զի ՚ի 1
բերանոյ երկուց եւ երից վկայից հաս-
տատեսցի ա̃մ բան ։ Յառաջ ասացի, եւ դար- 2
ձեալ կանխաւ ասեմ՝ յանդիմանն երկիցս
անգամ . եւ այժմ ՚ի բացուստ գրեմ յառա-
ջագոյն յանցուցելոցն՝ եւ այլոցն ամենեցուն .
զի եթէ եկից դարձեալ՝ ոչ խնայեցից ։ Ե- 3
թէ զփորձ ինչ խնդրէք զք̃ի , որ ինեւս ը̃
ձեզ խօսի . որ հզօրացեալն է ՚ի ձեզ , եւ ոչ
տկարացեալ ։ Զի թէպէտ եւ խաչեցաւ 4
՚ի մրմնէ տկարութե̃, այլ կենդանի է զօրու-
թե̃ն ա̃յ . եւ մեք թէպէտ եւ տկարանայցեմք
վասն նր̃, այլ կենդանի լինիցուք ընդ նմա զօ-
րութեամբն ա̃յ ։ Փորձեցէք զանձինս 5
ձեր , եթէ կայք ՚ի նոյն հաւատս .
քննեցէք զանձինս . եթէ ո՞չ գիտէք
զանձինս՝ զի յ̃ք̃ս յ̃ս ՚ի ձեզ է . բայց եթէ
անպիտանք ինչ իցէք ։ Այլ ակնունիմ թէ 6
գիտիցէք . զի մեք ոչ եմք անպիտանք ։ Այլ 7
խնդրեմք յա̃յ՝ զի մի՛ ինչ արասջիք ձեզ չար .

ոչ զի մեք ընտիրք երեւեսցուք, այլ զի դուք
զբարիս գործիցէք՝ և մեք անպիտանք ի-
8 ցեմք* ։ Ո՛չ ինչ կարեմք ինչ հակառակ կալ
ճշմարտութեան. այլ վերակացու եմք ճշմար-
9 տութեան ։ Խրախ եմք՝ յորժամ մեք տկարա-
նայցեմք՝ և դուք զօրաւոր իցէք, զայն իսկ
և աղօթս առնեմք զձեր հաստատութենէդ ։
10 Վասն այնորիկ զայս 'ի հեռուստ գրեմ.
զի մի՛ յորժամ եկից՝ սաստկութբ վարեցայց
ըստ իշխանութեանս, զոր ետ ինձ տր 'ի շինել՝
11 և ոչ 'ի քակել ։ Այսուհետեւ եղբարք,
ողջ լերուք՝ հաստատուն կացէք՝ մխիթարե-
ցարուք՝ միաբան լերուք՝ խաղաղութի արա-
րէք. և ած խաղաղութեան և սիրոյ եղիցի ընդ
12 ձեզ ։ Ողջոյն տուք միմեանց 'ի համբոյր
սրբութե, ողջոյն տան ձեզ սուրբք ամենայն ։
13 Շնորհք տն մերոյ յսի քսի, և սէրն այ.
և հաղորդութի հոգւոյն սբյ ընդ ձեզ ամե-
նեսին. ամէն ։

---

* Ի Յոյնն, Ո՛չ իմ մի՛ չար ինչ առնիցէք դուք . . . և մեք իբրև անպիտանք իցեմք ։

Առ Կորնթացիս երկրորդ՝ գրեցաւ 'ի Փիլիպեայ.
'ի ձեռն Տիտոսի և Ղուկասու .

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա:

Պօղոս առաքեալ ոչ 'ի մարդկանէ 1
և ոչ 'ի ձեռն մարդոյ, այլ 'ի ձեռն յսի
քսի և այ հօր՝ որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց.
Եւ որ ընդ իս են եղբարքս ամենեքին, եկեղե- 2
ցեացդ գաղատացւոց. Շնորհք ը̃ ձեզ և խա- 3
ղաղուի յայ 'ի հօրէ և 'ի տնէ մերմէ յսէ քսէ.
Որ ետ զանձն իւր վասն մեղաց մերոց, զի 4
զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէ աստի չարէ՝ ը̃
կամացն այ և հօր մերոյ. Որում փառք յա- 5
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Զարմանամ՝ 6
զի այդպէս վաղվաղակի փոփոխիք յայնմա-
նէ որ կոչեացն զձեզ 'ի շնորհսն քսի յայլ
աւետարան. Որ ոչ գոյ այլ. բայց եթէ ի- 7
ցեն ոմանք որ խռովեցուցանիցեն զձեզ, և
կամիցին շրջել զաւետարանն քսի: Այլ թէ 8
մեք՝ կմ հրեշտակ յերկնից աւետարանես-

ցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն
9 ձեզ, նզովեալ լիցի։ Որպէս յառաջագոյնն
ասացաք՝ եւ արդ դարձեալ ասեմ, Եթէ ոք
աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր առի-
10 քըն, նզովեալ լիցի։ Արդ՝ մարդկա՞ն հաճոյ
լինիցիմ, թէ այ. կամ խնդրիցեմ մարդկա՞ն
հաճոյ լինել. եթէ տակաւին մարդկան
հաճոյ լինէի, ապա քսի ծառայ ոչ էի։
11 Յուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն,
որ աւետարանեցաւ յինէն. զի ոչ է ըստ մար-
12 դոյ. Բանզի եւ ոչ ես 'ի մարդոյ առի, եւ
ոչ ուսայ յումեքէ. այլ 'ի յայտնութենէն յսի
13 քսի։ Բանզի լուեալ իսկ է ձեր զիմ գը-
նացսն, որ երբեմն 'ի հրէութեան անդ. զի ան-
չափ հալածէի զեկեղեցին այ՝ եւ աւար հար-
14 կանէի զնա։ Եւ յառաջադէմ էի 'ի հրէու-
թեանն՝ քան զբազում հասակակիցս իմ, որ
յազգին իմում էին. առաւել նախանձա-
խնդիր էի իմոյ հայրենի աւանդութեանցն։
15 Այլ յորժամ կամեցաւ այն՝ որ որոշեաց զիս
յորովայնէ մօր իմոյ, եւ կոչեաց 'ի ձեռն շը-
16 նորհաց իւրոց, Յայտնել զորդին իւր ինեւ.
զի աւետարանեցից զնա 'ի հեթանոսս. ան-
դէն վաղվաղակի ոչինչ զգացուցի մարմնոյ
17 եւ արեան. Եւ ոչ ելի յերուսաղէմ, առ որ յառա-
ջագոյն քան զիս առաքեալքն էին. այլ չո-
գայ յարաբիա, եւ դարձեալ դարձայ 'ի դա-

Դամասկոս : Ապա յետ երից ամաց ելի յԵղէմ 18
տեսանել զՊետրոս . և եղէ առ նմա աւուրս
հնգետասան : Զայլ ոք յառաքելոց ան- 19
տի ոչ տեսի , բայց միայն զՅակովբոս զեղ-
բայրն Տն : Այլ զոր գրեմս առ ձեզ , ա- 20
հաւասիկ առաջի Այ՝ զի ոչ ստեմ : Ապա 21
եկի ՚ի կողմանս Ասորւոց և Կիլիկեցւոց : Եւ 22
յանծանօթս էի երեսօք եկեղեցեացն՝* որ ՚ի
Թլփատութէ անուն էին ՚ի Քս : Բայց զի 23
լսելով լուեալ էր , թէ որ հալածէրն զմեզ
յայնժամ , արդ աւետարանէ զհաւատսն՝
զոր երբեմն խափանէր . Եւ փառաւոր առ- 24
նէին ինև զԱծ :

ԳԼ. Բ :

Ապա յետ ամաց չորեքտասանից միւսան- 1
գամ ելի ՚յԵղէմ ընդ Բառնաբայ . առեալ
ընդ իս և զՏիտոս : Եւ ելի ըստ յայտնութեն . 2
և ցուցի նոցա զաւետարանն՝ զոր քարո-
զէի ՚ի հեթանոսս , առանձինն այնոցիկ՝ որ
կարծեալքն էին , գուցէ ընդունայն ինչ ըն-
թացեալ իցեմ՝ կամ ընթանայցեմ : Այլ և 3
ոչ Տիտոս՝ որ ընդ իս ՚ի հեթանոսաց էր , բռ-
նադատեցաւ թլփատել . Այլ վն սպրդա- 4
ցեալ սուտ եղբարցն , որք սպրդեցին մտա-

---

* Ի Յոյնն , Եկեղեցեացն Հրէաստանի :

նել դիտել զազատութիւնսն մեր՝ զոր ունիմք՚ի
5 քն յն. զի զմեզ ծառայեցուսցեն: Որոց և
ոչ առ ժամանակ մի անսացաք հնազանդու-
թեն. զի ճշմարտութիւն աւետարանին հաս-
6 տատեսցի առ ձեզ: Բայց զկարծելոցն ե-
թէ իցեն ինչ, որպիսի ոք երբեմն էին, չէ
ինչ ինձ փոյթ. քանզի ած ակն մարդկան
ոչ առնու. զի ինձ կարծեցեալքն այնպիսի ինչ
7 ոչ զգացուցին: Այլ զնորին հակառակն՝
իբրև տեսին թէ հաւատացեալ է ինձ աւե-
տարանն անթլփատութե. որպ պետրոսի թլ-
8 փատութե. Զի որ յաջողեաց պետրոսի յա-
ռաքելութի թլփատութեն, յաջողեաց և ինձ՚ի
9 հեթանոսս. Իբրև գիտացին զշնորհսն որ
տուեալ էին ինձ, յակովբոս՝ և կեփաս՝ և
յովհաննէս՝ որ կարծեալքն սիւնքն էին,
ձեռն ետուն հաւանութե ինձ և բառնաբա.
զի մեք՚ի հեթանոսս, և նոքա՚ի թլփատու-
10 թեն. Բայց միայն զի զաղքատսն յիշեს-
ցուք. զոր և ես փութացայ զնոյն առնել:
11 Այլ յորժամ եկն կեփաս յանտիոք, ընդ-
դէմ դարձայ նմ. քանզի գոգ իբրև ստգ-
12 տեալ իւն էր: Քանզի մինչև եկեալ էին
ոմանք առ՚ի յակովբայ, ը հեթանոսս ու-
տէր անխտիր. իսկ իբրև եկին, զատանէր և
որոշէր զանձն, երկուցեալ յայնցանէ որ՚ի
13 թլփատութէ անտի էին: Եւ կեղծաւորե-

ցան ընդ նմա և այլ Հրէայքն . մինչև բառ-
նաբաս անգամ խոնարհեցաւ 'ի նոցա կեղ-
ծաւորութիւն ։ Այլ իբրև տեսի թէ ոչ ու- 14
ղիղ գնան 'ի ճշմարտութիւն աւետարանին ,
ասեմ ցկեփաս առաջի ամենեցուն, Եթէ դու
որ Հրէայդ ես՝ հեթանոսաբար՝ և ոչ Հրէա-
բար կեաս , զիա՞րդ ստիպես հեթանոսաց լի-
նել Հրէաբէն ։ Զի մեք բուն Հրէայք եմք , 15
և ոչ 'ի հեթանոսաց մեղաւորք ։ Զայս 16
գիտեմք՝ եթէ ոչ արդարանայ մարդ 'ի գոր-
ծոց օրինաց , եթէ ոչ 'ի հաւատոցն յ՟սի ք՟սի .
և մեք 'ի ք՟ս յ՟ս հաւատացաք , զի արդարաս-
ցուք 'ի հաւատոցն ք՟սի , և ոչ 'ի գործոց օրի-
նաց . զի 'ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի
ամենայն մարմին ։ Իսկ եթէ մինչ խնդրի- 17
ցեմք արդարանալ 'ի ք՟ս , և գտանիցիմք մե-
ղաւորք . ապա ուրեմն՝ ք՟ս մեղա՟ց պաշտօնեայ
եղև . քաւ լիցի ։ Զի եթէ զոր քակեցին՝ 18
զնոյն միւսանգամ շինիցեմ . ապա յանցաւոր
զանձն իմ ես ինձէն երևեցուցանեմ ։ Զի 19
ես օրինօք օրինացն մեռայ , զի ա՟յ կեցից ,
և ը՟ ք՟սի 'ի խաչ ելից ։ Այլ կենդանի եմ 20
այսուհետև , ոչ ես՝ այլ կենդանի է յիս ք՟ս ։
Այլ որ այժմս կեամ մարմնով , հաւատովք
որդւոյն ա՟յ կեամ . որ սիրեացն զիս՝ և մատ-
նեաց զանձն վ՟ն իմ ։ Այլ ես ոչ անարգեմ 21
զշնորհսն ա՟յ . զի եթէ յօրինաց անտի էր ար-
դարութիւն , ապա ք՟ս զուր մեռաւ ։

ԳԼ. Գ.:

1 Ո՜վ անմիտ գաղատացիք, ո՞ նախանձ արար
զձեզ ոչ հնազանդել ճշմարտութեան.
որոց դրեթէ առաջի աչաց քն յն գրեցաւ ՚ի
2 խաչ ելեալ: Զայս միայն կամիմ ուսանել
՚ի ձէնջ. ՚ի գործո՞ց օրինաց զհոգին ընկա-
3 լարուք՝ եթէ ՚ի լրոյ հաւատոյ: Այդչափ
անմի՞տ էք. սկսեալ հոգւով, և արդ՝ մարմ-
4 նո՞վ վախճանիք: Այս այնչափ անցք անցին
5 ընդ ձեզ զուր, եթէ իցէ զուր: Իսկ արդ՝ որ
բաշխեաց ՚ի ձեզ զհոգին՝ և յաջողեաց ՚ի
ձեզ զզօրութիւնս. ՚ի գործո՞ց օրինաց է՝ եթէ
6 ՚ի լրոյ հաւատոյ: Որպէս Աբրահամ հաւա-
տաց յած, և համարեցաւ նմա յարդարութիւն:
7 Գիտիցէ՞ք արդեօք. զի որք ՚ի հաւատոց
անտի են, նոքա են որդիք Աբրահամու:
8 Յառաջագոյն գիտէր գիր, եթէ ՚ի հա-
ւատոց անտի արդարացուցանէ ած զհեթա-
նոսս, յառաջագոյն խոստացաւ Աբրահա-
մու, թէ Ի քեզ օրհնեսցին ամենայն ազգք:
9 Այսուհետև որք ՚ի հաւատոց անտի են՝
օրհնին ընդ հաւատացելոյն Աբրահամու:
10 Զի որ միանգամ ՚ի գործոց օրինացն են,
ընդ անիծիւք են. քանզի գրեալ է. թէ Ա-
նիծեալ ամենայն մարդ որ ոչ կացցէ յամենայն
գրեալսն ՚ի գիրս օրինաց՝ առնել զամենայն:

Digitized by Google

Զի օրինօքն ոչ ոք արդարանայ առաջի այ, 11
այն յայտ իսկ է. զի արդարն՝ ասէ, 'ի հա-
ւատոց կեցցէ: Բայց օրէնքն չեն 'ի հաւա- 12
տոց, այլ որ արասցէ զայն՝ կեցցէ 'ի նոսին:
Քս գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն, եղեալ 13
փն մեր անէծք. զի գրեալ է, թէ Անիծեալ ամ,
որ կախեալ կայցէ զփայտէ. Զի 'ի հեթա- 14
նոսս օրհնութի աբրահամու եղիցի 'ի քն յն.
զի մեք զաւետիս հոգւոյն առցուք հա-
ւատովք: Ըստ մարդկութե ասեմ՝ եղ- 15
բարք. Ապաքէն զմարդկան հաստատեալ
կտակ ոչ ոք կարէ անարգել. և ոչ այլ հրա-
ման 'ի վր այնր տալ: Իսկ աբրահամու 16
խոստացան աւետիքն, և զաւակի նորա. և
ոչ ասէ՝ զաւակաց իբրև զբազմաց, այլ իբ-
րև զմիոյ. Թէ՝ և զաւակի քում, որ է քս:
Բայց զայս ասեմ զկտակն յառաջագոյն 17
հաստատեալ յայ 'ի քս. օրէնքն որ յետ չո-
րեքհարիւր և երեսուն ամի եղան, ոչ կա-
րեն խախտել առ 'ի խափանելոյ զաւետիսն:
Եթէ յօրինաց անտի է ժառանգութին, 18
ապա ոչ ևս յաւետեացն՝ բայց աբրահամու
աւետեօք շնորհեաց ած: Իսկ զի՞նչ իցեն 19
օրէնք. յանցուածոց վասն յաւելան, մինչև
եկեսցէ զաւակն, որում խոստացեալն էր՝
կարգեալ հրեշտակօք 'ի ձեռն միջնորդի:
Իսկ միջնորդ՝ միոյ ուրուք ոչ է, բայց ած 20

Digitized by Google

21 մի է։ Իսկ արդ՝ օրէնքն հակառակ ի՞նչ ի-
ցեն աւետեացն Այ. քա՛ւ լիցի. զի եթէ տո-
ւեալ էին օրէնքն՝ որ կարօղ էին կենդանի
առնել, ապա հաստատ յօրինաց անտի էր
22 արդարութիւն։ Այլ փակեցին գիրք զա-
մենեսին ընդ մեղօք, զի աւետիքն ՚ի հաւա-
տոց անտի յՅի Քի տացին հաւատացելոց։
23 Մինչ չև հաւատքն եկեալ էին՝ ընդ օրինօքն
փակեալ պահէաք ՚ի հանդերձեալ հաւատսն,
24 որ յայտնելոց էին ՚ի մեզ։ Ապա օրէնքն
դաստիարակ եղեն մեզ ՚ի Քս Յս, զի ՚ի հա-
25 ւատոցն արդարասցուք։ Այլ իբրև եկին
հաւատքն, ոչ ևս ընդ դաստիարակաւ եմք։
26 Զանզի ամենեքին որդիք Այ էք հաւա-
27 տովք ՚ի Յս Քս։ Որք միանգամ ՚ի Քս մկըր-
տեցարուք, զՔս զգեցեալ էք. չիք խտիր.
28 Ոչ հրէի՝ և ոչ հեթանոսի, ոչ ծառայի՝ և
ոչ ազատի, ոչ արուի՝ և ոչ իգի. զի ամենե-
29 քեան դուք մի էք ՚ի Քս Յս։ Ապա եթէ
դուք Քսի էք, ուրեմն Աբրահամու զաւակ
էք՝ ըստ աւետեացն ժառանգք։

ԳԼ. Դ.

1 Զայս ասեմ. Յորքան ժամանակս ժա-
ռանգն տղայ է, չէ՛ ինչ առաւել ք̄ զծա-
ռայն. թէպէտ և տէր իցէ ամենեցուն.
2 Այլ ընդ հազարապետօք է՝ և ընդ դաստիա-

պետոց՝ մինչև 'ի ժամանակակէտ հօրն ։
Նոյնպէս և մեք մինչ տղայքն էաք՝ ընդ 3
տարերբք աշխարհիս 'ի ծառայութեան կայաք ։
Այլ իբրև եկն լրումն ժամանակին, ա- 4
ռաքեաց ա̃ծ զորդին իւր՝ որ եղև 'ի կնոջէ,
և եմուտ ը̃ օրինօք. Զի զնոսա որ ընդ օրի- 5
նօքն էին, գնեսցէ. զի մեք զորդեգրութ̃ի
ընկալցուք ։ Եւ զի էք դուք որդիք, ա- 6
ռաքեաց ա̃ծ զհոգի որդւոյն իւրոյ 'ի սիրտս
մեր*, որ աղաղակէ Աբբա՝ Հայր ։ Այսու- 7
հետև չես ծառայ, այլ որդի. եթէ որդի՝ և
ժառանգ ա̃յ ։ Այլ յայնժամ մինչ ոչն գի- 8
տէիք զա̃ծ՝ ծառայէիք այնոցիկ, որ ոչն էին
'ի բնէ աստուածք ։ Այլ այժմիկ ծանեայք 9
զա̃ծ, մանաւանդ թէ ծանուցայք իսկ յա̃յ,
զիա̃րդ դառնայք միւսանգամ անդրէն 'ի
տարերսն 'ի տկարս և յաղքատս, որոց միւ-
անգամ զանձինս ծառայեցուցանել կամիք ։
Զաւուրս խորէք՝ և զամիսս՝ և զժամա- 10
նակս՝ և զտարիս ։ Երկնչիմ 'ի ձէնջ, գու- 11
ցէ թէ 'ի զուր ինչ վաստակեցի 'ի ձեզ ։ Ե- 12
ղերուք իբրև զիս, քանզի և ես իբրև զձեզ
էի ։ Եղբարք՝ աղաչեմ զձեզ, չիք ինչ ձեր
մեղուցեալ առ իս. Գիտէք դուք՝ զի տը- 13
կարութ̃ մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զա-

* Ի Յոյնն, 'Ի սիրտս ձեր ։

ռակչինն․ և զփորձանսն որ ՚ի մարմնի իմում
14 էին , Ոչ անարգեցիք և ոչ անգոսնեցիք ․
այլ իբրև զհրեշտակ այ ընկալայք զիս՝ իբ-
15 րև զքս յս ։ Իսկ արդ ո՞ւր է երանութիւն
ձեր , վկայեմ ձեզ՝ եթէ հնար ինչ էր զաչս
16 ձեր հանէիք և տայիք ինձ ։ Արդ զի՞ թշ-
նամի իմ եղէ ձեզ , զի զստոյգն խօսեցայ ․
17 Այլ նախանձեցուցանեն զձեզ ոչ ՚ի բա-
րի ․ և արգելուլ կամին զձեզ՝ զի նոցա նա-
18 խանձաւորք լինիցիք ։ Բայց լաւ է նա-
խանձաւոր լինել ՚ի բարիս յամ ժամ , և
ոչ միայն յորժամ ՚ի ձերում միջի իցեմ ։
19 Որդեակք իմ , զորս դարձեալ վերստին
20 երկնեմ , մինչև նկարեսցի քս ՚ի ձեզ ։ Կա-
մէի այժմ գալ առ ձեզ՝ և փոխել զբարբառ
21 իմ ․ զի տարակուսեալ եմ ես վն ձեր ։ Ա-
սէք ինչ ինձ որ ընդ օրինօքն կամիք լինել ․
22 չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զօրէնս ։ Զի գրեալ
է թէ Աբրահամու երկու որդիք էին , մի
23 յաղախնոյ անտի , և մի յազատէն ։ Այլ
որ յաղախնոյն էր՝ ըս մարմնոյ ծնեալ էր ․
24 և որ յազատէն՝ ըստ աւետեաց ․ Որ է ա-
ռակ օրինակի ։ Զի այս ինքն են երկու կը-
տակարանք , մի ՚ի լեռնէ սինայ՝ ՚ի ծառայու-
25 թիւն ծնեալ՝ որ է Հագար ։ Քանզի Հա-
գարն՝ լեառն սինայ է յարաբիա , հաւասար
է այսմ երուսաղեմի ․ զի ծառայէ որդւովք

Digitized by Google

իւր որդիքը հանդերձ: Բայց վերինն Երուսա- 26
ղէմ ազատ է՝ որ է մայր մեր ամենեցուն:
Զի գրեալ է. Ուրախ լեր ամուլ՝ որ ոչ 27
ծնանէիր, գոչեա՛ և աղաղակեա՛ որ ոչ
երկնէիր. զի բազում են որդիք ամայեցելոյն ա-
ռաւել քան զայրամբոյն: Բայց մեք եղ- 28
բարք՝ ըստ Իսահակայ աւետեացն որդիք եմք:
Բայց որպէս յայնժամ, որ ըստ մարմնոյն ծը- 29
նեալ էր՝ հալածէր զայն որ ըստ հոգւոյն,
նոյնպէս և այժմ: Բայց զի՞նչ ասէ գիրն. 30
՚Ի բաց հան զաղախինն և զորդի նորա.
զի մի՛ ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն՝ ընդ
որդւոյն ազատի: Ապա ուրեմն եղբարք՝ 31
չեմք որդիք աղախնոյն, այլ ազատին. ազա-
տութե̃ն, որով Ք̃ն զմեզ ազատեցոյց:

ԳԼ. Ե.

Մինչ կայցէք այսուհետև, և մի՛ միւսան- 1
գամ ընդ լծով ծառայութեան մտանէք:
Ահաւասիկ ես Պօղոս ասեմ ձեզ. Զի ե- 2
թէ թլփատիք, Ք̃ն ինչ ձեզ ոչ օգնէ: Վկա- 3
յեմ ա̃մ մարդոյ որ թլփատիցի, թէ պար-
տական է զա̃մ օրէնսն կատարել: Խափա- 4
նեալ էք ՚ի Ք̃է որ օրինօքն արդարանայք.
և անկեալ էք ՚ի շնորհաց անտի: Զի մեք 5
հոգւոյն՝ ՚ի հաւատոց յուսոյն արդարութե-
ան ունիմք: Զի ՚ի Ք̃ս յն՛ ոչ թլփատութի- 6

ինչ կարող է՛ և ո՛չ անթլփատութիւն, այլ հա-
7 ւատք սիրով յաղթողեալք ։ Բարւոք ընթա-
նայիք, ո՞ կասեցոյց զձեզ ճշմարտութեան չհա-
8 ւանել ։ Զի այն հրապոյրք ո՛չ յայնմանէ
9 էին՝ որ կոչեացն զձեզ ։ Փոքր մի խմոր զա-
10 մենայն զանգուածն խմորէ ։ Ես յու-
սացեալ եմ ՚ի ձեզ տէրամբ՝ թէ ո՛չ այլազգ
ինչ խորհիցիք, և որ խռովեցուցանէ զձեզ՝
11 կրեսցէ զդատաստանն՝ ո՛ ոք և իցէ ։ Ես
եղբարք՝ եթէ թլփատութիւն քարոզեմ՝ ընդէ՞ր
տակաւին հալածիմ. ապա ուրեմն խափա-
12 նեալ իցէ գայթակղութիւն խաչին ։ Երա-
նի թէ մօտակտուր իսկ լինէին՝ որ զձեզն
13 խռովեցուցանեն ։ Զի դուք յազատութիւն
կոչեցեալ էք՝ եղբարք. միայն զի ազատու-
թիւն ձեր ո՛չ լինիցի ՚ի պատճառս մարմնոյ.
14 այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց ։ Զի ա̃մ
օրէնք ՚ի մի բան կատարին. ՚ի սիրեսցես
15 զընկեր քո իբրև զանձն քո ։ Ապա եթէ
զմիմեանս խածատիցէք՝ և ուտիցէք. զգո՛յշ
լերուք՝ գուցէ ՚ի միմեանց սատակիցիք ։
16 Բայց զայս ասեմ, Հոգւով գնացէք, և
17 զցանկութիւն մարմնոյ մի՛ կատարիցէք ։ Զի
մարմին ցանկայ հակառակ հոգւոյ, և հոգի
հակառակ մարմնոյ. և զի սոքա միմեանց
հակառակ են. մի՛ զոր կամիցիքն զայն առ-
18 նիցէք ։ Իսկ եթէ հոգւով վարիք, ապա

չէք ը̃ օրէնքի ։ Զի յայտնի են գործք 19
մարմնոյ․ այսինքն են՝ շնութիւն, պոռնկութիւն,
պղծութիւն, գիջութիւն․ Կռապաշտութիւն, կա֊ 20
խարդութիւն, թշնամութիւն, հեռանախանձ, բար֊
կութիւն, հակառակութիւնք, երկպառակութիւնք,
հերձուածք․ Չարակնութիւնք, սպանութիւնք, 21
արբեցութիւնք, անառակութիւնք, և որ ինչ սո֊
ցին նմանն են․ զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ
ձեզ !, որպէս կանխաւ ասէի, թէ որ զայս֊
պիսի ինչ գործեն՝ զարքայութիւն այ՛ ոչ ժառան֊
գեն ։ Իսկ պտուղ հոգւոյն այս է․ սէր, 22
խնդութիւն, խաղաղութիւն, երկայնմտութիւն,
քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատք, հեզութիւն, 23
ժուժկալութիւն․ զայսպիսեաց աստի օրէնքն
չէն հակառակ ։ Իսկ որ քնեանքն են, ըզ 24
մարմինս իւրեանց 'ի խաչ հանին կարեօքն և
ցանկութիւք հանդերձ ։ Եթէ կեամք հոգ֊ 25
ւով՝ ը̃ հոգւոյն և միաբանեսցուք ։ Եւ 26
մի՛ լինիցուք սնապարծք՝ միմեանց ձայն տալով,
և ը̃ միմեանս նախանձելով ։

ԳԼ. Զ.

Եղբարք՝ եթէ յանկարծ ըմբռնեսցի ոք 'ի 1
ձէնջ յինչ և իցէ յանցանս, դուք որ հո֊
գևորքդ էք՝ հաստատեցէք զայնպիսին հոգ֊
ւով հեզութե․ զգոյշ լինիցիք անձանց՝ զի մի՛
և դուք փորձիցիք ։ Զմիմեանց բեռն բար֊ 2

ձէք, և այնպէս կատարեցէք զօրէնսն Քի։
3 Եթէ համարիցի ոք լինել ինչ՝ և չիցէ,
4 զանձն իւր խաբէ։ Զգործ իւր կշռեսցէ
իւրաքանչիւր ոք, և ապա անձին իւրում
միայն պարծանս տացէ, և մի՛ առ ընկե-
5 րաւն։ Զի իւրաքանչիւր ոք զիւր բեռն
6 բառնալոց է։ Հաղորդուի արասցէ աշա-
7 կերտն վարդապետին՝ յա՛մ բարութիս*։ Մի՛
8 խաբիք, ա՛ծ ո՛չ արհամարհի։ Զի զոր ինչ
սերմանէ մարդ՝ զնոյն և հնձեսցէ. որ սեր-
մանէ 'ի մարմին իւր, 'ի մարմնոյ անտի հըն-
ձեսցէ զապականութի. և որ սերմանէ 'ի հո-
գին՝ 'ի հոգւոյ անտի հնձեսցէ զկեանսն յա-
9 ւիտենից։ Այլ զբարիս գործել մի՛ ձանձ-
րասցուք, զի 'ի ժամանակի իւրում հնձեսս-
10 ցուք առանց լքանելոյ†։ Այսուհետև մինչ-
դեռ ժամանակս 'ի ձեռս է՝ գործեսցուք ըզ-
բարիս առ ամենեսեան, մանաւանդ առ ըն-
11 տանիսն հաւատոց։ Տեսէք որպիսի գրով
12 գրեցի առ ձեզ իմով ձեռամբ։ Զի որ
միանգամ կամին բարեմարդիկ լինել մարմ-
նով, նոքա ստիպեն զձեզ թլփատել. միայն

---

* 'Ի Յոյնն, Հաղորդուի արասցէ աշա-
կերտն 'ի բանի՛ վարդապետին, յա՛մ բարու-
թիս։

† 'Ի Յոյնն, Եթէ ոչ լքանիցիմք։

զի մի՛ զխաչին քնի զհետ երթայցեն ։ Քան- 13
զի որ թլփատեալքն իսկ են, նքա զօրէնսն
ո՛չ պահեն. այլ կամին՝ զի դուք թլփատես-
ջի՛ք, զի ձերով մարմնովդ պարծեսցին ։ 14
Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել՝ բայց միայն
՚ի խաչն տն մերոյ յնի քնի. որով ինձ աշ-
խարհ ՚ի խաչ ելեալ է՝ և ես աշխարհի ։
Զի ՚ի քն յն ո՛չ թլփատութի ինչ է՝ և 15
ո՛չ անթլփատութի. այլ նոր արարած ։ Եւ 16
որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին,
խաղաղութի ՚ի վերայ նոցա և ողորմութի
և ՚ի վերայ իսրայելին այ ։ Այսուհետև 17
աշխատ ոք զիս մի՛ արասցէ. զի ես զչարչա-
րանսն քնի ՚ի մարմնի իմում կրեմ ։ Շ- 18
նորհք տն մերոյ յնի քնի ընդ ոգւոյդ ձերում
եղբարք. ամէն ։

Առ Գաղատացիս գրեցաւ ՚ի Հռոմէ ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ յի̄ի քի̄ի կամօքն այ̄,
սրբոց որ են յեփեսոս, և հաւատացե-
2 լոց 'ի քս̄ յս̄: Շնորհք ընդ ձեզ և խաղա-
ղութիւն յայ̄ հօրէ մերմէ՝ և 'ի տնէ յսէ քսէ:
3 Օրհնեալ է այ̄ և հայր տն̄ մերոյ յի̄ի քի̄ի. որ
օրհնեաց զձեզ ամ̄ հոգևոր օրհնութբ̄ յերկ-
4 նաւորս 'ի քս̄: Որպէս ընտրեաց զմեզ նո-
վաւ յառաջ քան զլինելն աշխարհի, լինել
մեզ սուրբս և անարատս առաջի նորա սի-
5 րով: Յառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յոր-
դեգրութի̄ 'ի ձեռն յի̄ի քի̄ի 'ի նոյն՝ ըս̄ հա-
6 ճութե̄ կամաց իւրոց, 'Ի գովեստ փառաց
շնորհաց իւրոց. որով զուարճացոյց զմեզ
7 սիրելեաւն: Որով ունիմք զփրկութի̄ 'ի
ձեռն արեան նր̄, զթողութի̄ մեղաց՝ ըստ
8 մեծութեան շնորհաց իւրոց. Որ առաւե-

Digitized by Google

լաւ 'ի մեզ ամ՟ իմաստութ՟բ և գիտութ՟բ:
Ցոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց՝ ը՟ 9
հաճութեան իւրում. զոր յառաջագոյն եդ
նովաւ, 'Ի տնտեսութ՟ի լրման ժամանա- 10
կաց, բովանդակել զամ՟ ք՟սիւ, որ ինչ յեր-
կինս՝ և որ ինչ յերկրի՝ 'ի նոյն: Որով և 11
վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ ը՟
յառաջադրութ՟ն այ՟. որ զամ՟ յաջողէ ը՟
խորհրդոց կամաց իւրոց. Լինել մեզ 'ի գո- 12
վեստ փառաց նր՟ յառաջագոյն յուսացելոցս
'ի ք՟ս: Որով և դուք իբրև լուարուք ըզ 13
բանն ճշմարտութ՟, զաւետարանն փրկութ՟ն
ձերոյ, որով և հաւատացեալ կնքեցայք հոգ-
ւոյն սբ՟յ աւետեաց. Որ է առ հաւատչեայ 14
ժառանգութ՟ մերոյ՝ 'ի փրկութ՟ի նուաճութ՟,
'ի գովեստ փառաց նորա: Վասն այնորիկ 15
և ես իբրև լուայ զհաւատսն զձեր՝ որ 'ի տր՟
յս՟, և զսէրն որ ը՟ ամ՟ սուրբս, Ոչ դա- 16
դարեմ 'ի գոհանալոյ վս՟ ձեր՝ յիշել զձեզ
յաղօթս. Զի ած՟ տն՟ մերոյ յս՟ի ք՟սի հայրն 17
փառաց՝ տացէ ձեզ զհոգին իմաստու-
թե՟ և յայտնութ՟ գիտութ՟ն իւրով. Լու- 18
սաւոր առնել զաչս սրտից՝ առ 'ի գիտելոյ
մեզ,* զինչ է յոյս կոչման նր՟, և զինչ մե-

* 'Ի Յոյնն, Լուսաւոր առնել զաչս սրտի ձերոյ՝ առ 'ի գիտելոյ ձեզ:

ծուն փառաց ժառանգութեան նորա 'ի սուրբս .
19 Եւ զինչ է առաւելութիւն մեծութեան զօրութեան նորա
'ի մեզ հաւատացեալս . ըստ յաղթողութեան կա-
20 րողութեան զօրութեան իւրոյ, Զոր յաղթեաց 'ի
Քս . զի յարոյց զնա 'ի մեռելոց . եւ նստոյց
21 ը աջմէ իւրմէ յերկնաւորս , 'Ի վեր ամ
իշխանութեան եւ պետութեան եւ զօրութեան՝ եւ տէ-
րութեան եւ ամ անուան անուանելոյ ոչ միայն
22 յաշխարհիս յայսմիկ , այլ եւ 'ի հանդերձե-
լումն ։ Եւ զամ ինչ հնազանդ արար 'ի
23 ներքոյ ոտից նորա . եւ զնա ետ գլուխ 'ի վերայ
ամ իրիք եկեղեցւոյ , Որ է մարմին նորա ,
լրումն որ զամ յամենայնի լնու ։

ԳԼ. Բ։

1 Եւ զձեզ՝ որ մեռեալն էիք 'ի մեղս ձեր
2 եւ յանցանս, Յորս երբեմն գնայիք ըս
յաւիտենի աշխարհիս այսորիկ ըստ իշխա-
նին իշխանութեան օդոյս այսոր , որ այժմս ը-
3 մտեալ է յորդիսն ապստամբութեան . Յորս եւ
մեք ամենեքեան շրջէաք երբեմն 'ի ցանկու-
թիւնս մարմնոյ մերոյ , եւ առնէաք զկամս
մարմնոյ՝ եւ զմտաց , եւ էաք արդարեւ որդիք
4 բարկութեան իբրեւ այլքն *։ Այլ ած որ մեծն է

* 'Ի Յոյնն , Եւ էաք 'ի բնէ որդիք բարկու-
թեան իբրեւ այլքն ։

ողորմութ՛ք՝ վ՛ն բազում սիրոյն իւրոյ՝ զոր
սիրեաց զմեզ ։ Մինչդեռ մեռեալն էաք 5
՚ի մեղս մեր, կենդանիս արար զմեզ ՚ի ք՛ս ։
քանզի շնորհօք ապրեցայք ։ Ընդ նմին 6
յարոյց, և ը՛ նմին նստոյց յերկնաւորս
՚ի ք՛ս յ՛ս ։ Զի ցուցցէ ՚ի յաւիտեանս 7
որ գալոցն են՝ զառաւել մեծութի շնորհացն
իւրոց՝ քաղցրութ՛բ ՚ի մեզ ՚ի ք՛ս յ՛ս ։ Զի 8
շնորհօք նորա էք փրկեալք ՚ի ձեռն հաւա-
տոցն. և այս ո՛չ ՚ի ձէնջ, այլ ա՛յ պարգև
է ։ Ոչ ՚ի գործոց, զի մի՛ ոք պարծեսցի ։ 9
Զի նորա արարածք եմք՝ հաստատեալք 10
ք՛սիւ յ՛սիւ ՚ի գործս բարութե, յորս յառաջա-
գոյն պատրաստեաց ա՛ծ, զի ՚ի նոյնս գնաս-
ցուք ։ Վասն որոյ և դուք յիշեցէք՝ զի երբե- 11
մն հեթանոսք էիք մարմնով. որ կոչեցեալն
են անթլփատութի յանուանեալ թլփատուէ
անտի մարմնաւոր ձեռագործին ։ Զի էիք ՚ի 12
ժամանակին յայնմիկ առանց ք՛սի, և օտա-
րացեալ էիք յառաքինուէն ի՛լի. և տարա-
գիրք յուխտից աւետեացն, և յոյս ինչ ո՛չ
ունէիք, և անա՛ծք էիք յաշխարհի ։ Իսկ այժ- 13
միկ ՚ի ձեռն յ՛սի ք՛սի, դուք՝ որ երբեմն հե-
ռաւորքն էիք՝ մերձաւորք եղերուք արեամբն
ք՛սի ։ Զի նա է խաղաղութի մեր՝ որ արար 14
զերկոսեան մի. և զմիջնորմն ցանկոյն քա-
կեաց՝ զթշնամութի ՚ի մարմնի իւրում ։ Զօ- 15

զօրէնս պատուիրանացն հրամանօքն խա-
փանեաց . զի զերկոսին հաստատեսցէ ին-
քեամբ՝ ՚ի մի նոր մարդ, և արասցէ խաղաղութի
16 Եւ հաշտեցուսցէ զերկոսին միով մարմնով
ը̅ ա̅յ խաչիւն իւրով , քանզի սպան զթշնա-
17 մութի յանձին իւրում : Եւ եկն աւետա-
րանեաց խաղաղութի ձեզ հեռաւորաց՝ և
18 խաղաղութի մերձաւորաց . Զի նովաւ ու-
նիմք զնուաճութի երկոքին՝ միով հոգւով առ-
19 հայր : Ապա այսուհետև ո՛չ էք օտարք և
պանդուխտք , այլ քաղաքակիցք սրբոց և ըն-
20 տանիք ա̅յ . Շինեալք ՚ի վերայ հիման ա-
ռաքելոց և մարգարէից . որոյ է գլուխ ան-
21 կեանն ք̅ս յ̅ս . Յորում ա̅մ շինուածն յօ-
դեալ և պատշաճեալ՝ աճէ ՚ի տաճար սուրբ
22 տերամբ : Յորում և դուք ը̅ նմին շինիք
՚ի բնակութի ա̅յ հոգւով :

ԳԼ. Գ.

1 Վասն այսորիկ ես պօղոս կապեալ յ̅ի ք̅ի
2 վասն ձեր հեթանոսաց : Թէ և լու-
ւեալ իցէ ձեր զտնտեսութի շնորհացն ա̅յ ,
3 որ տուեալ են ինձ ՚ի ձեզ : Զի ը̅ յայտ-
նութեն ցուցաւ ինձ խորհուրդն . որպէս յա-
4 ռաջագոյն գրեցի առ ձեզ սակաւուք . Առ
՚ի կարող լինել ձեզ ընթեռնուլ՝ և ՚ի միտ առ-
նուլ զիմաստութի զիմ ՚ի խորհրդեանն ք̅ի :

Զի այլոց ազգաց ո՛չ ցուցաւ որդւոց մարդ- 5
կան. որպ՟ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց ա-
ռաքելոց և մարգարէից՝ Հոգւովն. Լինել 6
հեթանոսաց ժառանգակիցս՝ և մարմնա
կիցս, և հաղորդս աւետեացն ՚ի ք՟ն յ՟ն՝ ա-
ւետարանաւն, Որոյ եղէ ես սպասաւոր ը՟ 7
պարգևաց շնորհացն այ՟՝ որ տուան ինձ ը՟
յաջողուած զօրութ՟ նր՟: Ինձ՝ որ տրուպս 8
եմ ա՟մ սրբոց, տուան շնորհքս այս, ՚ի հե-
թանոսս աւետարանել զանքննին մեծութ՟ն
ք՟ի. Եւ լուսաւոր առնել զամենեսին, թէ 9
զինչ է տնտեսութ՟ խորհրդոյն, որ ծած-
կեալ էր յա՟մ յաւիտենից առ այ՟՝ որ զա՟մ
ինչ արար: Զի յայտնեսցի արդ իշխանութ՟ց 10
և պետութ՟ց որ յերկինս են, ՚ի ձեռն եկե-
ղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութ՟ն այ՟. Ըստ 11
յառաջադրութ՟ յաւիտենացն զոր արար
՚ի ձեռն ք՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի: Որով ունիմք 12
զհամարձակութ՟ և զնուաճութ՟ յուսով ՚ի
ձեռն հաւատոց նր՟: Վ՟ն որոյ աղաչեմ 13
մի՛ ձանձրանալ ՚ի նեղութ՟ս մերում, որ վ՟ն
ձեր է. որ է փառք ձեր: Վասն այսորիկ 14
զնեմ ծունր առ հայր տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի.
Ուստի ա՟մ նահապետութ՟ յերկինս և յերկ- 15
րի անուանի. Զի տացէ ձեզ ը՟ մեծութ՟ 16
փառաց իւրոց հաստատել զօրութ՟ ՚ի ձեռն
հոգւոյն իւրոյ ՚ի ներքին մարդն. Բնակել 17

Digitized by Google

քսի հաւատովք 'ի սիրտս ձեր . սիրով ար-
18 մատացեալք և հաստատեալք . Զի կարող
լինիջիք հասանել ընդ ամ սուրբս , զինչ է
լայնութի և երկայնութի և բարձրութի և խո-
19 րութի . Ճանաչել զառաւելութի գիտու-
թեն սիրոյն քսի . զի լցջիք ամ լրութբն այ ։
20 Այլ այնմ որ կարողն է առաւել քք զամ
ինչ առնել յաճախութբ՝ քան զոր խնդրեմքն
և իմանամք . ըստ զօրութեանն՝ որ յաջողեալն
21 է 'ի մեզ ։ Նմա փառք յեկեղեցւոջ , և 'ի
քս յս , յամենայն ազգս յաւիտենից յաւի-
տեանս . ամէն ։

ԳԼ. Դ.

1 Արդ աղաչեմ զձեզ ես՝ որ կապեալս եմ
'ի տր , արժանի գնալ կոչմանն՝ յոր կո-
2 չեցարուք ։ Ամենայն խոնարհութբ և հե-
զութբ և երկայնմտութբ՝ անսալ միմեանց
3 սիրով . փութալ պահել զմիաբանութի հոգ-
4 ւոյն յօդիւ խաղաղութե ։ Մի մարմին և
մի հոգի . որպ և կոչեցարուք 'ի մի յոյս կոչ-
5 ման ձերոյ ։ Մի է տր , մի հաւատք , մի
6 մկրտութի ։ Մի այ , և հայր ամենեցուն՝
որ 'ի վերայ ամենայնի և ընդ ամենեսին՝ և

* 'Ի Յոյնն , Ճանաչել զսէրն քսի՝ զա-
ռաւելեալ քան զգիտութի ։

յամենեսին 'ի մեզ ։ Եւ իւրաքանչիւր 7
ումեք 'ի մէնջ տուեալ են շնորհք ըստ չա-
փոյ պարգեւացն քի ։ Վասն որոյ եւ ասէ ․ 8
Ել 'ի բարձունս գերեաց զգերութի ․ եւ ետ
պարգեւս մարդկան ։ Արդ ելն զի՞նչ է, եթէ 9
ոչ՝ զի էջ նախ 'ի ստորին կողմն երկրի ։ Որ 10
էջն նոյն է եւ որ ելն 'ի վերոյ քան զամ եր-
կինս ․ զի լցցէ զամ ։ Եւ նա ետ զոմանս 11
առաքեալս , զոմանս մարգարէս , զոմանս
աւետարանիչս , զոմանս հովիւս եւ վարդա-
պետս ․ 'Ի հաստատութի սրբոց , 'ի գործ 12
պաշտաման , 'ի շինուած մարմնոյն քի ․
Մինչեւ հասցուք ամենեքեան 'ի մի միաբա- 13
նութի հաւատոց եւ գիտութե որդւոյն այ ․
յայր կատարեալ 'ի չափ հասակի կատար-
մանն քի ։ Զի մի այսուհետեւ իցեմք տը- 14
ղայք խռովեալք եւ տատանեալք յամ հող-
մոց վարդապետութե խաբէութե մարդ-
կան , խորամանկութե 'ի խաբէութի մոլո-
րութե ։ Եւ ճշմարտեալք սիրով՝ աճեսցուս- 15
ցուք 'ի նա զամ , որ է գլուխ քս ․ Ուստի 16
ամ մարմինն յօդեալ եւ պատշաճեալ ամ խա
ղալեօք տարաբերութե ըստ ազդեցութե չափով
ըստ իւրաքանչիւր մասին՝ զաճումն մարմնոյ
գործէ 'ի շինած անձին իւրոյ սիրով ։ Արդ՝ 17
զայս ասեմ, եւ ուխտեմ 'ի տր ․ մի՛ եւս ձեզ
գնոյն օրինակ գնալ՝ որպէս եւ այլ հեթանոսք

18 գնան՝ ունայնութիւն մտաց իւրեանց. Ո-
րոց խաւարեալ են միտք իւրեանց, և օտա-
րացեալ են՝ ՚ի կենաց անտի այ՝ վն տգիտու-
թեան՝ որ է ՚ի նս, վն կուրութե սրտից իւ-
19 րեանց: Որք զանձանց իւրեանց զյոյսն հա
տին, և մատնեցին զանձինս գիջութե, ՚ի
20 գործս ամ պղծութե ագահութիւն: Այլ
21 դուք ո՛չ այսպէս ուսարուք զՔն. Եթէ պէտ
և լուարուք զնմանէ. և նովաւ ուսայք՝ որ
22 է ճշմարտութիւն յՅի. Ի բաց մերկանալ
՚ի ձէնջ ըստ առաջնոյն գնացիցն զմարդն հին՝
զապականեալն ցանկութիւնք խաբէութեան:
23 Եւ նորոգել հոգւովն մտաց ձերոց. Եւ
24 զգենուլ զնոր մարդն որ ըստ այն հաստա-
տեալ է՝ արդարութբ և սրբութբ ճշմարտու-
25 թեան: Վասն որոյ ՚ի բա՛ց ընկեցէք զսը-
տութիւն, խօսեցարո՛ւք զճշմարտութիւն իւրա-
քանչիւր ընդ ընկերի իւրում. զի եմք մի-
26 մեանց անդամք: Բարկանա՛յք՝ և մի՛ մե-
ղանչէք. արեգակն ՚ի վր բարկութե ձերոյ
27 մի՛ մտցէ: Եւ մի՛ տայք տեղի սատանայի:
28 Որ գողանայրն՝ մի՛ ևս գողասցի, այլ մա-
նաւանդ վաստակեսցէ գործել ձեռօք իւ-
րովք զբարիս. զի բաւական իցէ տալ՝ ում
29 պիտոյ իցէ: Ամենայն բան տգեղ ՚ի բե-
րանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ. այլ որ ինչ բարին է
՚ի շինած պիտոյից, զի տացէ շնորհս լսո-

Digitized by Google

ցին, որ լսենն: Եւ մի՛ տրտմեցուցանէք 30
զՀոգին սր̃ այ̃, որով կնքեցարուք յաւուրն
փրկութեան. Ամենայն դառնութիւն և բար- 31
կութիւն և սրտմտութիւն և աղաղակ և հայհոյ-
ութիւն բարձցի 'ի ձէնջ ամ̃ չարութիւն հան-
դերձ: Եղերուք ընդ միմեանս քաղցունք՝ 32
գթածք, շնորհել միմեանց, որպէս և ա̃ծ
քն̃իւ շնորհեաց մեզ:

ԳԼ. Ե.

Եղերուք նմանողք այ̃, իբրև որդիք սիրե- 1
լիք. Եւ գնացէք սիրով՝ ոպ̃ և քս̃ սիրեաց 2
զմեզ, և մատնեաց զանձն իւր վս̃ մեր՝ պա-
տարագ և զենումն այ̃ 'ի հոտ անուշից:
Այլ պոռնկութիւն և ամ̃ պղծութիւն, կամ 3
ագահութիւն՝ և անուանեսցի մի՛ 'ի միջի ձե-
րում, ոպ̃ վայել է սրբոց. Եւ զազրութիւն 4
կամ խօսք յիմարութեան կամ խեղկատակութիւն՝
որ ոչ վայել է. այլ մանաւանդ գոհութիւն:
Զայս տեղեկացեալ գիտասջիք. թէ 5
ամ̃ պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ագահ, որ է
կռապաշտ՝ ոչ ունի ժառանգութիւն յարքա-
յութեան քս̃ի և այ̃: Մի՛ ոք զձեզ խաբես- 6
ցէ բանիւք սնոտեօք. զի վս̃ այսորիկ իսկ
գայ բարկութիւն այ̃ 'ի վր̃ որդւոցն անհաւա-
նութեան: Մի՛ այսուհետև լինիք բաժանորդք 7
նց̃. Զի թէպէտ և երբեմն էիք խաւար, 8

արդ լոյս էք ’ի Տր․ իբրեւ զորդիս լուսոյ գը-
9 նացէք․ Զի պտուղ լուսոյ ամ բարութի
10 է՝ և արդարութի՝ և ճշմարտութի ։ փորձե-
11 ցէք՝ զի՞նչ է հաճոյ տն․ Եւ մի՛ կցորդ լինիք
անպտղութե գործոցն խաւարի․ այլ մանա-
12 ւանդ յանդիմանեցէք ։ Զի որ ’ի ծածուկ
ինչ գործի ’ի նոսա՝ զայն և խօսել աղտեղի
13 է ։ Այլ ամ ինչ յանդիմանեալ ’ի լուսոյ՝
յայտնի լինի․ զի ամ ինչ որ յայտնի է՝ լոյս
14 է ։ Վասն որոյ և ասէ․ Արի որ ննջեսդ,
և կանգնեաց ’ի մեռելոց, և լուսատու լիցի
15 քեզ քս ։ Տեսջի՛ք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք․
16 մի՛ իբրեւ անիմաստք, Այլ իբրեւ իմաս-
տունք․ գնեցէք զժամանակս, զի աւուրքս
17 չարութե են ։ Վասն այնորիկ մի՛ լինիք ան-
միտք, այլ իմացարո՛ւք զի՞նչ կամք են տն ։
18 Եւ մի՛ արբենայք գինւով, յորում զեղ-
խութի է․ այլ մանաւանդ լցարո՛ւք հոգւով․
19 Խօսել ’ի միմեանս ձեր* սաղմոսիւք, և օրհնու-
թե և երգովք հոգեւորօք․ երգել և սաղմոս ա-
20 սել ’ի սիրտս ձեր՝ տն ։ Գոհացարո՛ւք յամե-
նայն ժամ ’ի վերայ ամենայնի, յանուն տն
21 մերոյ յսի քսի՝ հօրն և այ ։ Հնազանդ լե-
22 րուք միմեանց երկիւղիւն քսի ։ Կանայք
իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրեւ տն․

---

* ’Ի Յոյնն, Խօսել ընդ միմեանս․

Զի այր է գլուխ կնոջ՝ որպ և Քս գլուխ է 23
եկեղեցւոյ. և ինքն է փրկիչ մարմնոյ: Այլ 24
որպ եկեղեցին հնազանդ լինի Քսի, նոյնպէս
և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի: Արք՝ 25
սիրեցէք զկանայս ձեր. որպ և Քս սիրեաց զե-
կեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վն նր.
Զի զնա սրբեսցէ սրբութբ աւազանին բա- 26
նիւ. Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման 27
փառաւոր զեկեղեցի. զի մի՛ ունիցի ինչ ա-
րատ՝ կամ աղտեղութի, կամ այլ ինչ յայնպի-
սեաց. այլ զի իցէ սուրբ և անարատ: Նոյն- 28
պէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս՝
իբրև զիւրեանց մարմինս. որ սիրէ զկին իւր՝
զանձն իւր սիրէ: Զի ոչ ոք երբէք ատեաց 29
զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ ըզ-
նա. որպ և Քս զեկեղեցի. Զի անդամք 30
եմք մարմնոյ նր, 'ի մարմնոյ նր և յոսկերաց
նր: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր 31
և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ,
և եղիցին երկոքին 'ի մարմին մի: Խորհ- 32
հուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ 'ի Քս և
յեկեղեցի: Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ 33
միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս
սիրեսցէ՝ իբրև զիւր անձն. և կին երկնչի-
ցի՛ յառնէ իւրմէ:

ԳԼ. Զ.

1 Որդիք՝ հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց
2 'ի Տէր. զի այն է արժանն։ Պատուեա՛
զհայր քո եւ զմայր. որ է առաջին պատուի-
3 րան յաւետիւն. Զի քեզ բարի եղիցի, եւ
4 երկայնակեաց լինիցիս 'ի վր երկրի։ Հա՛րք
մի՛ զայրացուցանէք զորդիս ձեր, այլ սնու-
ցանիջիք զնոսա խրատու եւ ուսմամբ Տն։
5 Ծառա՛յք՝ հնազանդ լերուք տերանց ձե-
րոց մարմնաւորաց, ահիւ եւ դողութեամբ եւ
միամտութբ սրտից ձերոց՝ որպէս եւ քի.
6 Մի՛ ըստ ականէ ծառայել իբրեւ մարդա-
հաճոյք. այլ իբրեւ ծառայք քի առնել ըզ
7 կամս այ. Սրտի մտօք ծառայել իբրեւ Տն,
8 եւ մի՛ իբրեւ մարդկան։ Գիտասջի՛ք թէ
իւրաքանչիւր ոք որ զինչ առնէ զբարիս, ըզ
նոյն ընդունի եւ 'ի Տնէ՝ եթէ ծառայ եւ ե-
9 թէ ազատ։ Եւ դուք տեա՛րք՝ զնոյն ա-
նիջիք առ նս. ներելով առնել զպատուհա-
սըն. գիտասջի՛ք թէ եւ նց եւ ձեր Տր գոյ
յերկինս. եւ ակնառութի ոչ գոյ առաջի նր։
10 Այսուհետեւ զօրացարո՛ւք Տերամբ, եւ
11 կարողութբ զօրութե նր։ Եւ զգեցարո՛ւք
զսպառազինութիւն այ. զի կարող լինիջի՛ք
12 կալ ընդ դէմ հնարից սատանայի։ Զի ոչ
է մեզ պատերազմ ընդ մարմնոյ եւ ընդ արեան,

Digitized by Google

այլ ը̃ իշխանութի̃ս, և ը̃ պետութի̃ս, և ը̃
աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ՝ ը̃ այսս
չարութե̃ որ 'ի ներքոյ երկնից ։ Վասն 13
այսորիկ առէք զսպառազինութի̃ն այ̃, զի կա֊
րող լինիցէք 'ի դիմի հարկանել չարին յա֊
ւուրն չարութե̃ ։ Եւ իբրև զա̃մ ինչ կա֊ 14
տարիցէք, հաստատուն կացէք․ զտեղի̃
կալջիք պնդեալ զմէջս ձեր ճշմարտու֊
թբ̃, և զգեցեալ զզրահսն արդարութե̃,
Եւ ագուցեալ զոտս պատրաստութբ̃ աւե֊ 15
տարանին խաղաղութե̃ ։ Եւ 'ի վե̃ ամենայ֊ 16
նի առէք զվահանն հաւատոց․ որով կարող
լինիջիք զա̃մ նետս մուխս չարին շիջուցա֊
նել ։ Եւ առէք զսաղաւարտն փրկութե̃, 17
և զսուսեր հոգւոյն՝ որ է բանն այ̃․ Ամ̃
աղօթիւք և խնդրուածովք՝ աղօթս առնել
յամենայն ժամանակի հոգւով ։ Եւ 'ի նոյն 18
տքնիջիք ա̃մ ժուժկալութբ̃՝ և խնդրուա֊
ծովք՝ վասն ա̃մ սրբոց, Եւ վասն իմ․ զի 19
ինձ տացի բան 'ի բանալ բերանոյ իմոյ, հա֊
մարձակութբ̃ ցուցանել զխորհուրդ աւետա֊
րանին․ Վս̃ որոյ պատգամաւորիմ կապա֊ 20
նօքս, զի նովին համարձակեցայց, որպէս և
պա̃րտ իցէ խօսել ։ Բայց զի գիտիցէք 21
և դուք զինէն, զինչ գործիցեմ․ զա̃մ ինչ
ցուցցէ ձեզ տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և
հաւատարիմ պաշտօնեայ 'ի տր̃․ Զոր ա֊ 22

ռաքեցի առ ձեզ դմին իրի, զի գիտասջիք
դուք զմէնջ, և մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր։
23 Խաղաղութիւն ընդ եղբարս. և սէր. հաւա-
տովքն հանդերձ յա՜յ ՚ի Հօրէ և ՚ի տ՜նէ յ՜նէ
24 ք՜նէ։ Շնորհք ընդ ամենեսին, որք սիրեն
զ՜տր մեր յ՜ս ք՜ս անեղծութ՜բ. ամէն։

Առ Եփեսացիսն գրեցաւ ՚ի Հռովմայ ՚ի ձեռն Տիւ-
քիկոսի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա:

ՊՕՂՈՍ եւ տիմոթէոս ծառայք յսի 1
քսի, ամ սրբոց 'ի քս յս՝ որ են 'ի կողմանս
փիլիպեցւոց, եպսկպցօք եւ սարկաւագօք:
Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յայ հօրէ մերմէ՝ 2
եւ 'ի տնէ յսէ քսէ. Գոհանամ զայ իմոյ 3
'ի վրյ ամ յիշատակաց ձերոց, Յամ ժամ 4
յամ խնդրուածս իմ՝ վն ձեր ամենեցուն
առնել աղօթս խնդութ. Վն հաղորդութն 5
ձերոյ ընդ աւետարանին, յօրէ յառաջնմէ
մինչեւ ցայժմ: Վստահ եմ յայդ, թէ որ 6
սկսաւն 'ի ձեզ զգործս բարեաց՝ կատարես-
ցէ մինչեւ յօրն յսի քսի. Որպ իրաւ իսկ թուի 7
ինձ խորհել զայս վն ձեր ամենեցուն. վն
ունելոյ ինձ զձեզ 'ի սրտի 'ի կապանս իմում
եւ 'ի պատասխանատուութն իմում, եւ 'ի հաս
տատութն աւետարանին. կցորդս ինձ շնոր-

Digitized by Google

8 հաց զձեզ ամենեսին լինել: Վկայ է ինձ
ա̅ծ, որպէս անձկացեալ եմ առ ձեզ ամե-
9 նեսին գթովքն ք̅սի յ̅սի: Եւ զայն ա-
ղօթս առնեմ. զի սէրն ձեր եւս ք̅ զեւս ա-
ռաւել լիցի 'ի գիտութ̅ և յա̅մ իմաստութ̅.
10 Ընտրել ձեզ զլաւն, զի իցէք հաստատունք
և առանց գայթակղութ̅ն 'ի յաւուրն
11 ք̅սի. Լցեալ պտղովք արդարութ̅ն 'ի
ձեռն յ̅սի ք̅սի 'ի փառս և 'ի գովեստ ա̅յ:
12 Կամիմ թէ գիտիցէք եղբարք. զի որ ինչ
վասն իմ էր՝ եւս ք̅ զեւս 'ի յառաջադիմութ̅
13 աւետարանին եղն. Մինչև կապանաց ի-
մոց յայտնի լինել 'ի ք̅ս յա̅մ հրապարակիս,
14 և առ այլս ամենեսին. Եւ առ բազում եղ-
բարս 'ի տ̅ր. որ վստահ են կապանօքս իմովք՝
առաւել եւս համարձակել՝ առանց երկիւղի
15 զբանն ա̅յ խօսել: Ոմանք առ նախանձու
և հակառակութ̅, և ոմանք մտադիւրութ̅ե
16 իսկ զք̅ս քարոզեն. Եւ ոմանք 'ի սիրոյ,
քանզի գիտեն՝ եթէ 'ի պատասխանատուու-
17 թի աւետարանին կամ. Եւ ոմանք առ հես-
տութ̅ զք̅ս պատմեն, այլ ոչ սրբութ̅. քան-
զի համարին նեղութիս յարուցանել 'ի վ̅ր
18 կապանաց իմոց: Բայց այս զինչ է. որով
օրինակաւ և իցէ, եթէ պատճառանօք՝ և
եթէ ճշմարտութ̅՝ ք̅ս պատմի. և ընդ այս
19 խնդամ՝ այլև ուրախ եւս եղէց: Զի գի-

տեամ, եթէ այս պահի ինձ՚ի փրկութի՚ի ձե-
րոց խնդրուածոց, և՚ի պարգևաց հոգւոյն
յՍի քսի, Ըստ ակնկալութե և յուսոյն իմոյ. 20
զի մի՛ իւիք յամօթ եղէց, այլ ամ համար-
ձակութբ՝ որպ և յամ ժամ և այժմ մեծաս-
ցի քս ՚ի մարմնի իմում, եթէ կենօք՝ և ե-
թէ մահու: Զի ինձ կեանք քս է, և մե- 21
ռանել շահ: Ապա եթէ կեանքս մարմ- 22
նոյ այս ինձ պտուղ գործոյ է. և զինչ ընտ-
րեցից՝ զայն ոչ գիտեմ: Նեղեալ եմ յեր- 23
կոցունց, զցանկալն՝ ելանել և ը քսի լինել
առաւել լաւ համարիմ. Եւ կալ մնալ առ- 24
ւէն ՚ի մարմնի՝ կարևոր ևս վս ձեր: Եւ 25
զայս յուսացեալ գիտեմ, եթէ կացից՝ և
մնացից ամենեցուն ձեզ, ՚ի ձեր զարգա-
նալ և խրախ լինել ՚ի հաւատս. Զի պար- 26
ծանք ձեր առաւել լիցին ՚ի քս յս ինև ՚ի միւս-
անգամ գալստեան իմում առ ձեզ:
Միայն թէ արժանի աւետարանին քսի 27
գնայցէք, զի եթէ գայցեմ, և տեսանիցեմ
զձեզ. և եթէ հեռի իցեմ, և լսիցեմ ըզ
ձէնջ. զի հաստատուն կայցէք ՚ի մի հոգի,
և միով շնչով նահատակիցէք ՚ի հաւատս ա-
ւետարանին. Եւ մի՛ զանգիտիցէք, և մի՛ ի- 28
ւիք ՚ի հակառակորդաց անտի. որ է նշ հան-
դէս կորստեան, և ձերոյ՝ փրկութե: Եւ 29
այդ յԱյ է՝ որ ձեզ շնորհեցաւ վս քսի, ոչ

միայն ՚ի նա հաւատալ՝ այլեւ վն նր չարչա-
30 րիլ. Զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր յիս
տեսէք, եւ այժմ լսէք յինէն:

ԳԼ. Բ.

1 Արդ՝ եթէ մխիթարութիւն ինչ իցէ ՚ի Քս, ե-
թէ սփոփումն սիրոյ՝ եթէ հաղորդութիւն
2 հոգւոյ, եթէ գթութիւն եւ ողորմութիւն. Լցէք
զխնդութիւն իմ. զնոյն խորհիջիք, զնոյն
սէր յանձին ունիջիք, համաշունչք՝ միախոր-
3 հուրդք. Մի ինչ ըստ գրգռութեան, եւ մի ինչ
ըստ սնափառութեան. այլ խոնարհութեամբ զմի-
մեանս լաւ համարել առաւել քան զան-
4 ձինս. Մի զանձանց եւեթ զիտել, այլ իւ-
5 րաքանչիւր որ զընկերին. Զայն խորհես-
ցի իւրաքանչիւր որ ՚ի ձէնջ, որ եւ ՚ի Քս Յս.
6 Որ ՚ի կերպարանս այ է, ոչ ինչ յափշտա-
կութիւն համարեցաւ զլինելն հաւասար այ.
7 Այլ զանձն ունայնացոյց՝ զկերպարանս ծա-
ռայի առեալ, ՚ի նմանութիւն մարդկան եղեալ՝
8 եւ կերպարանօք գտեալ իբրեւ զմարդ: Խո-
նարհեցոյց զանձն, լեալ հնազանդ մահու
9 չափ՝ եւ մահու խաչի: Վասն որոյ եւ այ
զնա առաւել բարձրացոյց. եւ շնորհեաց նմ
10 անուն, որ ՚ի վեր է քն զամ անուն: Զի
յանուն յսի քսի ամ ծունր կրկնեսցի երկ-
նաւորաց եւ երկրաւորաց՝ եւ սանդարամետա-

կանաց. Եւ ամ̃ լեզու խոստովան լիցի, 11
թէ տր̃ է յս̃ քս̃ 'ի փառս այ̃ հօր: Այսու- 12
հետեւ սիրելիք իմ, որպ̃ յամ̃ հնազանդե-
ցարուք, մի՛ միայն 'ի գալստեան իմում,
այլ առաւել եւս այժմ՝ յորժամ հեռի
եմ 'ի ձէնջ, ահիւ եւ դողութ̃ զանձանց
փրկութ̃ գործեցէք: Զի ա̃ծ է՛ որ յաջողէ 13
'ի ձեզ զկամելն եւ զառնելն վս̃ հաճութ̃ն:
Զամ̃ ինչ գործեցէք առանց տրտնջելոյ 14
եւ քրթմնջելոյ. Զի եղիջիք անբիծք եւ ա- 15
նարատք՝ որդիք այ̃, անմեղք 'ի մէջ կամա-
կոր եւ խեղաթիւր ազգին. յորոց միջի ե-
րեւիցիք իբրեւ լուսաւորք յաշխարհի. Ըզ 16
բանն կենաց ունել յանձինս 'ի պարծանս
ինձ յաւուրն քս̃ի. զի ոչ ընդունայն ինչ ըն-
թացայ, եւ ոչ ը̃ունայն վաստակեցի: Այլ 17
թէպէտ եւ նուիրիմ 'ի վերայ պատարագի եւ
պաշտաման հաւատոց ձերոց, խնդամ եւ ու-
րախակից եմ ամենեցուն ձեր. Նոյնպ̃ եւ 18
դուք խնդացէք՝ եւ ուրախակից եղերո՛ւք ինձ:
Բայց յուսամ 'ի տր̃ յս̃ զտիմոթէոս վաղ- 19
վաղակի արձակել առ ձեզ. զի եւ ինձ սրտի
դիւր լինիցի, յորժամ գիտիցեմ ինչ զձէնջ:
Զի ոչ զոք ունիմ համաշունչ՝ եթէ ըն- 20
տանեբար հոգայցէ վս̃ ձեր: Զի ամե- 21
նեքին զանձանց խնդրեն, եւ ոչ զյս̃ի քս̃ի:
Բայց զփորձ նր̃ գիտէք եւ դուք, զի իբրեւ 22

որդի Հօր ծառայեաց ընդ իս յաւետարանին։
23 Արդ՝ զդա ակնունիմ արձակել՝ որպ նոյն-
24 հետայն զանձնէ տեսանիցեմ։ Այլ յու-
սացեալ եմ ի Տէր՝ թէ և ես իսկ ընդ հուպ
25 եկից։ Բայց լաւ համարեցայ զԵպափրո-
դիտոս զեղբայրս և զգործակից և զզինուո-
րակից իմ, զձեր առաքեալ, և զպաշտօնեայ
26 իմոց պիտոյից՝ առաքել առ ձեզ։ Քանզի
և ինքն իսկ յոյժ անձկացեալ է տեսանել
զամենեսին զձեզ. և հոգայր՝ զի ձեր լուեալ
27 էր թէ խօթացաւ։ Եւ արդարև խօթա-
ցաւ մերձ ի մահ, այլ Աստուած ողորմեցաւ նմա.
ոչ նմա միայն, այլև ինձ՝ զի մի տրտմութիւն
28 ի վերայ տրտմութեան կրիցեմ։ Արդ՝ փութա-
պէս յղեցի զնա, զի տեսեալ զնա միւսան-
գամ՝ ուրախ լինիցիք. և ես առանց տրտմու-
29 թեան եղէց։ Ընկալջիք զնա ի Տէր ամենայն խըն-
դութեամբ, և զայնպիսին առ պատուականս
30 ունիջիք. Զի վասն գործոյն Քրիստոսի մինչև ի մահ
մերձեցաւ, զուն գործեալ ոգւովք չափ.
զի լցցէ զձեր պակասութիւն իմոյ պաշտաւ-
քութեան։

ԳԼ. Գ.

1: Այսուհետև եղբարք իմ, ուրախ լերուք
ի Տէր. զնոյն գրել առ ձեզ՝ ինձ ոչինչ
դանդաղելի է, և ձեզ կարի զգուշալի.

Զգոյշ եղերուք 'ի շանց անտի. զգոյշ ե- 2
ղերուք 'ի չար մշակաց անտի. զգոյշ եղե-
րուք 'ի կրճատուէ անտի։ Զի թլփա- 3
տութիւն մեք եմք, որ Հոգւովն Այ պաշտեմք,
և պարծիմք 'ի Քն Յս, և ոչ 'ի մարմին պան-
ծացեալ եմք։ Թէպէտ և ես իսկ զնոյն 4
վստահութիւն ունիմ 'ի մարմնի, եթէ ոք հա-
մարիցի այլազգ վստահ լինել 'ի մարմին, ա-
ռաւել ևս ես. Թլփատութիւն ութօրեայ. 5
յազգէ Իսրայէլի 'ի ցեղէ Բենիամենի. Եբրայե-
ցի յԵբրայեցւոց. ըստ օրինացն փարիսեցի։
Ըստ նախանձայոյզն լինելոյ հալածէի զե- 6
կեղեցին. ըստ արդարութեան օրինացն լեալ անա-
րատ։ Այլ որ ինչ ինձ շահն էր՝ զայն վնաս 7
համարիմ վն Քի։ Այլ և համարիմ իսկ 8
զամ վնաս՝ վն առաւել գիտութեն Յի Քի
Տն մերոյ. վասն որոյ զամէ զրկեցայ՝ և հա-
մարիմ կղկղանս, զի զՔն շահեցայց, Եւ 9
գտայց 'ի նմա. իբր ոչ եթէ զիմ ինչ ար-
դարութիւն՝ որ յօրինաց անտի է ունիցիմ,
այլ զհաւատոցն Քի, որ յԱյ արդարութիւն
է. Հաւատովք ճանաչել զնա՝ և զզօրութիւն 10
յարութեան նր՝ և զհաղորդութիւն չարչարանաց
նր, կերպարանակից լինել մահու նր. Թէ 11
ոնց հասից 'ի մեռելոցն յարութիւն։ Իբր ոչ 12
եթէ արդէն առեալ իցեմ, կամ արդէն կա-
տարեալ իցեմ. զհետ մտեալ եմ թէ հա-

Digitized by Google

սից, մանաւանդ թէ ըմբռնեալ իսկ իցեմ
13 'ի քնէ յնէ*: Եղբարք՝ ես ոչ համարիմ
զանձն իմ թէ հասեալ իցեմ. բայց մի ինչ
է, զի զառ 'ի յետոյսն մոռացեալ եմ, և 'ի յա-
14 ռաջադէմսն նկրտեալ եմ. Ընդ երեալ՝ ըն-
15 թանամ 'ի կէտ կոչմանն վերնոյ 'ի քն յն: Այ-
սուհետև՝ որ միանգամ կատարեալքդ էք՝
զայս խորհեսցարուք. և եթէ այլ ազգ ինչ
խորհիցիք՝ սակայն և զայն այ ձեզ յայտ-
16 նեսցէ: Բայց յոր ժամանեցաքս՝ զնոյն
խորհել, և նմին կանոնի միաբան լինել:
17 Նմանողք ինձ եղիջիք եղբարք՝ և դիտա-
ջիք զայնպիսիսն, որ այնպէսն գնայցեն,
18 ոպ ունիքդ զմեզ ձեզ օրինակ: Զի բա-
զումք գնան, զորոց բազում անգամ ասէի ձեզ.
բայց արդ և լալով իսկ ասեմ, զթշնամիս
19 խաչին քնի. Որոց կատարածն կորուստ է.
որոց այ որովայնն իւրեանց է, և փառք ա-
մօթն իւրեանց, որք զերկրաւորս և եթ խոր-
20 հին: Այլ մեր առաքինութի յերկինս է,
ուստի և փրկչին ակն ունիմք տն յնի քնի.
21 Որ նորոգեսցէ զմարմին խոնարհութե մե-
րոյ՝ կերպարանակից լինել մարմնոյ փառաց
իւրոց, ըստ զօրութեն՝ առ 'ի կարող լինելոյ
հնազանդեցուցանել զը իւրև զամ:

---

* 'Ի Յոյնն, Որոյ վն և ըմբռնեալ եմ 'ի
քնէ յնէ:

Digitized by Google

ԳԼ. Դ.

Այսուհետեւ եղբա՛րք իմ սիրելիք եւ անձ- 1
կալիք, ուրախութի̄ իմ եւ պսակ. այս-
պէս հաստատո՛ւն կացէք 'ի տ̄ր՝ սիրելիք։
Զեւոդիա աղաչեմ՝ եւ զսիւնտիքէ աղաչեմ 2
զնոյն խորհել 'ի տ̄ր. Այո՛ աղաչեմ եւ ըզ 3
քեզ՝ մտերիմ իմ եւ լծակից, եւ դու օգնա-
կան լինիջիր նց̄* որք յաւետարանին նահա-
տակեցան ը̄ իս Կղեմաւ հանդերձ եւ այ-
լովք գործակցօք իմովք. որոց անուանքն
են 'ի դպրութե̄ կենաց։ Ուրա՛խ լերուք 'ի 4
տ̄ր յա̄մ ժամ. դարձեալ ասեմ՝ Ուրա՛խ լե-
րուք. Հեզութի̄ ձեր յայտնի լիցի ամենայն 5
մարդկան. տէր մերձ է։ Մի՛ ինչ հո- 6
գայք. այլ ամենայն† աղօթիւք եւ խնդրուա-
ծովք, գոհութ̄, խնդրուածք ձեր յայտնի
լիցին առ ա̄ծ։ Եւ խաղաղութի̄ ա̄յ որ 7
'ի վեր է քան զամենայն միտս, պահեսցէ
զսիրտս ձեր եւ զմիտս 'ի ք̄ս յ̄ս։
Այսուհետեւ եղբարք՝ որ ինչ ճշմարտութ̄ 8
է, որ ինչ պարկեշտութ̄, որ ինչ արդարութ̄,
որ ինչ սրբութ̄, որ ինչ սիրով, որ ինչ համ-

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ դու օգնական լինիջիր կանանցն այնոցիկ։

† 'Ի Յոյնն. Այլ յամենայնի։

բաւ բարեաց, որ ինչ քաղցրութ՟, որ ինչ գո-
9 վութ՟, զայն խորհիջիք ։ Զոր ուսարուքն
և ընկալարուք՝ և լուայք և տեսէք յիս, զայն
արարէք. և ած՟ խաղաղութ՟ եղիցի ը՟ ձեզ ։
10 Ուրախ եղէ ես 'ի տր՟ յոյժ, զի և դուք
զմտաւ ածիք հոգալ ինչ վս՟ իմ, որպ՟ և հոգա-
11 յիքն. բայց բարբարէիք իմնէ ։ Իբր ոչ
առ կարօտութ՟ ինչ ասեմ. զի ես ուսայ՝ ո-
12 րովք կարեմ բաւական լինել ։ Գիտեմ
նուազել, գիտեմ առաւելուլ. յամենայնի
ամենևին խելամուտ եմ, և յագել՝ և քաղ-
13 ցենալ, և առաւելուլ՝ և նուազել ։ Զա-
մենայնի կարող եմ այնու՝ որ զօրացուցն զիս։
14 Բայց բարւոք արարէք՝ զի կցորդ եղերուք
15 ինձ 'ի նեղութեան ։ Գիտէք և դուք փի-
լիպեցիք, զի 'ի սկզբան աւետարանին իբրև
ելի ես 'ի մակեդովնիա, և ոչ մի եկեղե-
ցի հաղորդեաց ինձ յաղագս տալոյ և առնը-
16 լոյ, բայց միայն դուք. Զի և 'ի թեսաղո-
նիկ միանգամ և երկիցս զպէտս իմ ետուք
17 բերել ։ Իբր ոչ եթէ խնդրեմ զտուրսն,
այլ խնդրեմ զպտուղն, որ յաճախէ 'ի բան
18 ձեր ։ Այլ իմ առեալ զամ՟, և առաւե-
լեալ եմ. ընկալայ՝ և լի եմ 'ի ձեռն եպափ-
րոդիտեայ, որ է 'ի ձէնջ հոտ անուշից՝ պա-
19 տարագ ընդունելի՝ հաճոյ այ՟ ։ Իսկ ած՟
իմ լի արասցէ զամենայն պէտս ձեր ը՟ իւ-

Digitized by Google

բոլոր մեծութեան փառաց ՚ի Ք՟ս Յ՟ս : Այլ Այ՟ 20
և Հօր մերում փառք յաւիտեանս յաւիտե-
նից. ամէն : Ողջոյն տայջիք ամենայն սրբո- 21
ցըն ՚ի Ք՟ս Յ՟ս : Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ընդ իս 22
են եղբարք : Ողջոյն տան ձեզ ամ՟ սուրբք. 23
մանաւանդ որ ՚ի տանէ կայսեր են : Շն- 24
որհք Տ՟ն յ՟ի Ք՟ի ընդ հոգւոյ ձերում. ամէն :

Առ Փիլիպեցիս՝ գրեցաւ ՚ի Հռովմայ ՚ի ձեռն
Եպափրոդիտեայ :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ յսի քսի կամօքն այ,
2 և տիմոթէոս եղբայր․ Առ կողոսացիս
սուրբս և հաւատացեալս եղբարս 'ի քս ։
3 Շնորհք ըն ձեզ և խաղաղութիւն յայ հօրէ
մերմէ և 'ի տնէ յսէ քսէ ։ Գոհանամք
զայ և զհօրէ տն մերոյ յսի քսի․ յամ ժամ
4 վասն ձեր աղօթս առնեմ․ Իբրև լուաք
զհաւատսն ձեր՝ որ 'ի քս յս տր մեր, և ըզ
5 սէրն որ ըն ամ սուրբս ունիք․ Վասն յու-
սոյն՝ որ պահի ձեզ յերկինս, զորմէ լուա-
րուք բանիւն ճշմարտութեան աւետարանին,
6 Որ եհաս առ ձեզ․ որպէս և ամ աշխարհ
աճէ և պտղաբերէ․ նոյ և 'ի ձերում միջի․
յօրէ յորմէ լուարուք՝ և ծանեայք զշնորհսն
7 այ ճշմարտութբ․ Ոպ և ուսարուք յեպափ-
րեայ սիրելւոյ՝ ծառայակցէ մերմէ, որ է

հաւատարիմ վն ձեր՝ պաշտօնեայ քնի․ Որ 8
եւ պատմեաց մեզ զձեր սէրն հոգւով ։ Վն 9
այնորիկ եւ մեք յօրէ յորմէ լուաք՝ ոչ դադա-
րեմք վն ձեր աղօթս առնել՝ եւ խնդրուածս
մատուցանել․ զի լնուցուք զգիտութի կա-
մացն նր, ամն իմաստութբ եւ հոգեւոր հան-
ճարով․ Գնալ ձեզ արժանի տն յամ հա- 10
ճութն, յամ գործս բարութն պտղաբերք
եւ աճեցուցք գիտութբն այ․ Ամ զօրութբ 11
զօրացեալք ըստ զօրութն փառաց նորա,
յամ համբերութի եւ երկայնմտութի
ուրախութբ․ Գոհանալ զայ հօրէ՝ որ կո- 12
չեացն զձեզ ՚ի մասն վիճակի սրբոցն ՚ի լոյս ։
Որ փրկեացն զմեզ յիշխանութէ խաւարի, 13
եւ փոխեաց զմեզ յարքայութի որդւոյն իւ-
րոյ սիրելւոյ․ Որով ունիմք զփրկութի ա- 14
րեամբն նր, եւ զթողութի մեղաց՝ մարմնովն
նորա․ Որ է պատկեր աներեւութին այ․ 15
անդրանիկ ամն արարածոց ։ Զի նովաւ 16
հաստատեցաւ ամ, որ ինչ յերկինս՝ եւ որ
ինչ յերկրի, որ երեւին՝ եւ որ ոչն երեւին․
եթէ աթոռք, եթէ տէրութիք, եթէ պե-
տութիք, եթէ իշխանութիք․ ամ ինչ նո-
վաւ՝ եւ ՚ի նոյն հաստատեցաւ ։ Նա է 17
յառաջ քան զամ, եւ ամ ինչ նովաւ եկաց
բովանդակ ։ Նա է գլուխ մարմնոյ ե- 18
կեղեցւոյ․ որ է սկիզբն, անդրանիկ ՚ի մե-

Digitized by Google

ռելոց. զի եղիցի ինքն յա՟մի յառաջացեալ:
19 Զի 'ի նմա հաճեցաւ ա՟մ լրումն ա՟ծու-
20 թեա՟ն բնակել. Եւ նովաւ հաշտեցուցանել
զա՟մ 'ի նոյն. արար խաղաղութի՟ արեամբ
խաչին իւրոյ, որ ինչ յերկրի՟ և որ ինչ յեր-
21 կինս: Եւ զձեզ՝ որ երբեմն օտարացեալն
էիք, և թշնամիք խորհրդովք 'ի գործսն չա-
22 րութե՟. Այժմ աւադիկ հաշտեցոյց անդա-
մովք մարմնոյ իւրոյ 'ի ձեռն մահուան իւրոյ,
յանդիման կացուցանել զձեզ սու՟բս՝ և ան-
23 բիծս՝ և անարատս առաջի նո՟. Եթէ կայ-
ցէք 'ի հաւատոն արմատացեալք և հաստա-
տեալք. և անշարժք 'ի յուսոյ աւետարա-
նին՝ զոր լուարուք, քարոզելոյ ը՟ ա՟մ արա-
րածս 'ի ներքոյ երկնից. որոյ եղէ ես պօ-
24 ղոս պաշտօնեայ: Եւ արդ՝ ուրախ եմ 'ի չար-
չարանս իմ վ՟ն ձեր, և լնում զպակասութի՟
նեղութեցն ք՟նի 'ի մարմնի իմում վ՟ն մարմնոյ
25 նո՟՝ որ է եկեղեցի. Որոյ եղէ ես պօղոս պաշ-
տօնեայ՝ ը՟ տնտեսութե՟ն ա՟յ, որ տուեալ է ինձ
26 'ի ձեզ կատարել զբանն ա՟յ. Զխորհուրդն՝
որ ծածկեալն էր 'ի յաւիտենանցն և յազգաց.
27 որ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց: Որոց
կամեցաւ ա՟ծ ցուցանել, թէ զինչ է մեծու-
թի՟ փառաց խորհրդոյ նորա 'ի հեթանոսս,
28 որ է ք՟ս 'ի ձեզ՝ յոյսն փառաց. Զոր մեք՝
քարոզեմք. և խրատեմք զա՟մ մարդ՝ և ու-

Digitized by Google

տուցանեմք զամ մարդ. ամ Հոգևոր իմաս-
տութբ. զի կացուսցուք զամ մարդ կատա-
րեալ՚ի քն յն. Յոր և աշխատիմ պատե- 29
րազմեալ ըստ յաղթութեն նր՝ որ յաղթեալ
է յիս զօրութբ:

ԳԼ. Բ.

Կամիմ զի գիտիցէք դուք՝ որպիսի ճգնութե 1
ունիմ յանձին վն ձեր՝ և վն լաւոդիկեց-
ւոցն, և որոց չիցէ տեսեալ զերեսս իմ մարմ-
նով: Զի մխիթարեսցին սիրտք նց տեղե- 2
կացեալք սիրով. և յամ մեծութի լրութեն
իմաստութեն ՚ի գիտութի խորհրդոցն այ հօր
՚ի քն յն. Յորում ամ գանձք իմաստութեն 3
և գիտութեն ծածկեալ կան: Եւ զայս 4
ասեմ, զի մի՛ ոք զձեզ զառանցեցուսցէ պա-
տիր բանիւք: Զի թէպէտ և մարմնով հե- 5
ռի եմ, այլ հոգւով ը ձեզ եմ. խնդամ
իբրև տեսանեմ զկարգն ձեր՝ և զհաստա-
տութի հաւատոցն ձերոց որ ՚ի քն յն: Արդ՝ 6
որպ ընկալարուք զքն յն զտր, նովին գնա-
ջիք. Արմատացեալք, և շինեալք ՚ի նա, 7
և հաստատեալք ՚ի հաւատս, որպէս ուսա-
րուքն՝ առաւելեալք ՚ի նմին գոհութբ:
Զգոյշ լերուք, մի՛ ոք իցէ որ զձեզ կողոպ- 8
տիցէ ճարտարմտութբ՝ և սնոտի խաբէու-
թբ, ըստ մարդկան աւանդութեն և ը

9 տարերց աշխարհիս, և ոչ ը՟ս յ՟սի ք՟սի. Զի
'ի նմա բնակէ ամ՟ լրումն ա՟ծութեան մարմ-
10 նապէս: Եւ էք դուք նովաւ լցեալք, որ
11 է գլուխ ամ՟ իշխանութեան և պետութեան. Ո-
րով թլփատեցարուք հաւատովք զանձեռա-
գործ թլփատութիւն՝ 'ի մերկանալ զանդամս
12 մարմնոյ թլփատութեան ք՟սի: Թաղեցայք
ը՟ն նմին 'ի մկրտութեան, որով և ը՟ն նմին յա-
րեայք հաւատովք ա՟յ ազդեցութեան, որ յա-
13 րոյց զնա 'ի մեռելոց: Եւ զձեզ՝ որ եր-
բեմն մեռեալն էիք 'ի մեղս և յանթլփա-
տութեան մարմնոյ ձերոյ, կենդանացոյց յան-
ձին իւրում. շնորհեաց մեզ զամ՟ յանցանս
14 մեր. Եւ ջնջեաց զձեռագիր մերոյ հակա-
ռակութեան հրամանօքն իւրովք. որ կայր
մեզ հակառակ՝ եբարձ զայն 'ի միջոյ, և բևե-
15 ռեաց ը՟ն խաչափայտին: Մերկեաց զիշ-
խանութիւնս և զպետութիւնս. յայտ յանդիման
խայտառակեաց նշաւակեալ զնոսա յանձին իւ-
16 րում 'ի յարութեան իւրում: Մի ոք այսու-
հետև զձեզ դատեսցի ուտելով կամ ըմպե-
լով, կամ մասամբք տօնից կամ ամսամտիւք
17 կամ շաբաթուց. Որ են ստուերք հանդեր-
18 ձելոցն. այլ մարմին ք՟ի է: Մի ոք զձեզ
խաբեսցէ, որ կամիցի խոնարհութ՟բ և կրօ-
նիւք հրեշտակաց, զոր չիցէ տեսեալ զրա-
հետ վարել՝ տարապարտ հպարտացեալ 'ի

մնաց մարմնոյ իւրոյ․ Եւ ոչ ունիցի զգլուխն 19
քս̃, ուստի ամ̃ մարմինն յօդիւք և խաղա-
ղեօք տարաբերեալ և խառնեալ՝ աճէ զա-
ճումն այ̃։ Եթէ մեռարուք ը̃ քս̃ի 'ի տա- 20
րերց աշխարհիս՝ զի՞ ևս իբրև զկենդանիս
աստէն յաշխարհի կրօնաւորիք։ Մ՛ի մեր- 21
ձենար, մի՛ ճաշակեր, մի՛ հուպ լինիր․ Որ 22
է ամենայն ինչ 'ի պէտս ապականութե̃, ը̃
պատուիրանաց և վարդապետութե̃ մարդ-
կան․ Որ յիմաստութիւն իմն համարէ, 23
ինքնակամ կրօնիւք և խոնարհութ̃ և ան-
խայութ̃ մարմնոյ․ և ոչ 'ի պատիւ ինչ լրու-
թե̃ մարմնոյ։

ԳԼ․ Գ․

Եթէ յարերուք ընդ քս̃ի, ապա զվերինն 1
խնդրեցէք, ուր քս̃ն նստի ը̃ աջմէ այ̃․
Զվերինն խորհեցարուք, մի՛ զայս որ յերկ- 2
րի աստ է։ Զանզի մեռարուք՝ և կեանքն 3
ձեր ծածկեալ են ը̃ քս̃ի յա̃ծ։ Իսկ յոր- 4
ժամ քս̃ յայտնեսցի կեանքն ձեր․ յայնժամ
և դուք ը̃նմա յայտնեսջիք փառօք։ Սպա- 5
նէք այսուհետև զանդամս ձեր զերկրա-
ւորս․ 'ի բաց ընկեցէք զպոռնկութ̃ զպղծ-
ծութե̃ զբիծ՝ զցանկութի̃ չարեաց, և զա-
գահութի̃՝ որ է կռապաշտութի̃․ Վասն 6
որոյ գայ բարկութի̃ այ̃ 'ի վերայ որդւոցն ան-

Digitized by Google

7 համբերութիւն, Որովք և դուք երբեմն գը-
8 նայիք՝ մինչ կենդանիք էիք ՚ի նս։ Այժմ
՚ի բաց թօթափեցէք և դուք զայն ամենայն,
զբարկութիւն՝ զսրտմտութիւն՝ զչարութիւն՝ զհայ-
հոյութիւն՝ զխեղկատակութիւն ՚ի բերանոց ձե-
9 րոց։ Մի՛ ստէք միմեանց. մերկացարո՛ւք
10 զհին մարդն գործովք իւրովք. Եւ զգե-
ցարո՛ւք զնորն նորոգեալ ՚ի գիտութիւն ըստ
11 պատկերի արարչին իւրոյ. Ուր ո՛չ է հրէայ՝
և ո՛չ հեթանոս, թլփատութիւն՝ և անթլփա-
տութիւն, խուժ դուժ՝ սկիւթացի, ծառայ՝
ազատ. այլ ամենայն՝ և յամենայնի քն։
12 Զգեցարո՛ւք այսուհետև իբրև ընտրեալք
այ՝ սուրբք և սիրեցեալք՝ զգութ, զողորմու-
թիւն, զքաղցրութիւն, զխոնարհութիւն, զհեզու-
13 թիւն, զերկայնմտութիւն. Ներել միմեանց,
շնորհել իրերաց, եթէ ուրուք զումեքէ տըր-
տունջ ինչ իցէ. որպէս ած քնիւ շնորհեաց
14 ձեզ՝ նոյնպէս և դուք։ Եւ ՚ի վերայ այսր
ամենայնի զսէրն, որ է զօդ կատարմանն.
15 Եւ խաղաղութիւն քնի հաստատեսցի ՚ի սիրտս
ձեր, յոր և կոչեցարուքն միով մարմնով.
16 և գոհացո՛ղք լինիջիք. Զի բանն քնի բը-
նակեսցէ ՚ի ձեզ առատապէս. ամենայն ի-
մաստութեամբ ուսուցանել և խրատել ըզ
միմեանս. սաղմոսիւք և օրհնութեամբ և եր-
գովք հոգևորօք՝ և շնորհօք օրհնել ՚ի սիրտս

ձեր զնա ։ Այլ զամենայն զոր եւ առնի- 17
ցէք բանիւք եւ արդեամբք , զամենայն յա-
նուն Տն յսի արասջիք . գոհացողք լինիցիք
զԱյ եւ զՀօրէ նովաւ ։ Կանայք՝ հնազանդ 18
լերուք արանց ձերոց , որպէս եւ վայել է 'ի
Տր ։ Արք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր , եւ մի՛ 19
դառնացուցանէք զնոսա ։ Որդիք՝ հնա- 20
զանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամենայնի, զի
այն է հաճոյ առաջի Տն ։ Հա՛րք մի՛ զայ- 21
րացուցանէք զորդիս ձեր . զի մի՛ տրտմես-
ցին ։ Ծառայք՝ հնազանդ լերուք մար- 22
մնոց ձերոց յամենայնի . մի՛ առ ական ծա-
ռայութբ իբրեւ մարդահաճոյք . այլ միամտու-
թբ սրտի երկնչել 'ի Տնէ ։ Զոր ինչ 23
առնիցէք՝ սրտի մտօք գործեսջիք իբրեւ Տն ,
եւ ոչ իբրեւ մարդկան ։ Գիտասջիք՝ զի 'ի 24
Տնէ առնուցուք զհատուցումն ժառանգու-
թե ձերոյ . քանզի Տն քսի ծառայէք ։ Իսկ 25
ապիրատն ընկալցի զի իւրում ապիրատու-
թեն . զի չիք ակնառութի առաջի այ ։

ԳԼ. Դ.

Տեա՛րք՝ զիրաւունս եւ զհաւասարութի ծա- 1
ռայից ձերոց շնորհեցէք . գիտասջիք՝ զի
եւ ձեր Տր գոյ յերկինս ։ Յաղօթից ստէպ 2
կացէք . տքնել 'ի նմին գոհութբ . Ա- 3
ղօթս արարէք միանգամայն եւ վս մեր , զի

Digitized by Google

ած բացցէ մեզ դուռն բանին, խօսել զխոր-
հուրդն քնի. վասն որոյ և կապեալ կամ.
4 Զի յայտնի արարից զնա որպէս արժան
5 իցէ ինձ խօսել: Իմաստութբ գնասջիք առ
6 արտաքինսն, գնոյ առեալ զժամանակս: Եւ
բանն ձեր յամ ժամ լի շնորհօք ածն իբրև ա-
ղիւ համեմեալ լիցի, գիտել որպէս արժան
իցէ ձեզ իւրաքանչիւր ումեք տալ պատաս-
7 խանի: Զայլ որ ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ
զամ տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և հաւա-
տարիմ պաշտօնեայ՝ և ծառայակից՝ ի տր.
8 Զոր առաքեցի առ ձեզ դմին իրի, զի գի-
տասջիք վասն մեր. և մխիթարեսցէ զսիրտս
9 ձեր. Ընդ Ոնեսիմաւ հանդերձ եղբարբ հա-
ւատարմաւ և սիրելեաւ՝ որ է՝ ի ձէնջ. զա-
մենայն ինչ ցուցցեն ձեզ՝ որ ինչ աստ է:
10 Ողջոյն տայ ձեզ արիստարքոս գերեկից
իմ, և մարկոս եղբօրորդի բառնաբայ. վն
որոյ առէք պատուէր, եթէ եկեսցէ առ ձեզ՝
11 ընկալջիք զնա. Եւ յիսուս՝ որ անուանեալն
է յուստոս, որք են՝ ի թլփատութէ անտի.
զի դոքա միայն գործակից եղեն ինձ յար-
քայութենն այ, որք և եղեն իսկ ինձ մխիթա-
12 րութի: Ողջոյն տայ ձեզ եպափրաս՝ որ՝ ի
ձէնջ ծառայ քնի յնի է. յամենայն ժամ
պատերազմեալ վն ձեր յաղօթս, զի կայ-
ցէք կատարեալք և լցեալք յամենայն կամս

ծոյ ։ Վկայեմ նմա, զի բազում աշխատու- 13
թիւն ունի վն ձեր, և վասն լաւոդիկեցւոցն,
և վն այնոցիկ որ յերապօլիսն են ։ Ող- 14
ջոյն տայ ձեզ ղուկաս բժիշկ և սիրելի, և
դեմաս ։ Ողջոյն տաջիք եղբարցն որ են ՚ի- 15
լաւոդիկիա, և նիմփա. և որ առտնին եկե-
ղեցին է նորա. Եւ յորժամ ընթեռնու- 16
ցու առ ձեզ թուղթդ՝ արասջիք զի և ՚ի լա-
ւոդիկեցւոց եկեղեցւոյն ընթերցցի. և զառ
՚ի լաւոդիկեցւոցն՝ զի և դուք ընթեռնու-
ցուք ։ Եւ ասասջիք արքիպպոս. Զգոյշ 17
լեր սպասաւորութեանդ՝ զոր ընկալար ՚ի տր,
զի զայդ կատարեսցես ։ Ողջոյնդ ձեռինս 18
իմոյ պօղոսի է. յուշ լիցին ձեզ կապանքս
իմ. Շնորհք ընդ ձեզ. ամէն ։

Առ կողոսացիս գրեցաւ ՚ի հռոմայ ՚ի ձեռն տի-
քիկոսի և ոնեսիմոսի ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա։

1 Պօղոս և Սիղուանոս և Տիմոթէոս, և-
կեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց յա՟ծ Հայր
2 մեր և 'ի տ՟ր յ՟ս ք՟ս։ Շնորհք ընդ ձեզ և խա-
ղաղութի․ գոհանամք զա՟յ յա՟մ ժամ վ՟ս
ձեր ամենեցուն՝ յիշատակ առնել յաղօթս
3 մեր անդադար․ Յիշել զձեր գործն հա-
ւատոց՝ և զվաստակ սիրոյ՝ և զհամբերու-
թի յուսոյ տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի առաջի ա՟յ և
4 Հօր մերոյ։ Գիտեմք* եղբարք սիրեցեալք
5 յա՟յ՝ զընտրութիւն ձեր․ Զի աւետարանն
մեր ոչ եղև առ ձեզ միայն բանիւ, այլ և
զօրութ՟բ՝ և Հոգւով սրբով՝ և լրութեամբ
բազմաւ․ որպէս և գիտէք իսկ թէ որպի-
6 սիք եղեաք 'ի միջի ձերում վ՟ս ձեր։ Եւ

*'Ի Յոյնն, Գիտելով։

դուք նմանեալք մեզ՝ և տն, ընկալեալք զբ
բանն 'ի բազում նեղութեան խնդութբ հոգ-
ւոյն սբյ. Լինել ձեզ օրինակ ամ հաւա- 7
տացելոց, որ են 'ի մակեդոնիա և յա-
քայիա: Զի 'ի ձէնջ հնչեաց բանն այ. 8
ոչ միայն 'ի մակեդոնիա և յաքայիա, այլ
յամ տեղիս հաւատքն ձեր՝ որ առ ած են,
սփռեցան. զի այսուհետև ոչինչ է պիտոյ
մեզ և խօսել ինչ: Զի նոքին իսկ պատ- 9
մեն վն մեր, թէ որպէս եղև մեզ մուտ առ
ձեզ. և որպ դարձայք առ ած 'ի կռոց անտի,
ծառայել այ կենդանւոյ և ճշմարտի. Եւ 10
ակնունել որդւոյն նր յերկնից. զոր յարոյց
'ի մեռելոց զյս որ փրկելոցն է զմեզ 'ի բար-
կութէ անտի՝ որ գալոցն է:

ԳԼ. Բ:

Դուք ինքնին գիտէք եղբարք զմուտն մեր 1
առ ձեզ. զի ոչ ընդունայն ինչ եղև.
Այլ յառաջագոյն չարչարեալք՝ և թշնա- 2
մանեալք, որպ և դուք իսկ գիտէք. 'ի մէջ
փիլիպեցւոց համարձակեցաք այվ մերով
պատմել ձեզ զաւետարանն այ մեծաւ պա-
տերազմաւ: Զի մխիթարութիւն մեր ոչ 3
'ի մոլորութենէ էր և ոչ 'ի պղծութենէ և ոչ նեն-
գութբ. Այլ որպէս ընտրեցաք յայ հաւա- 4
տարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս և խօ-

սիմք . ո՛չ իբրև մարդկան հաճոյ լինել՝ այլ
5 ա՟յ որ քննէն զսիրտս մեր ։ Զի ո՛չ երբէք
բանիւք ողոքանաց եղեաք առ ձեզ , որպէս և
դուք իսկ գիտէք . և ո՛չ 'ի պատճառս ագա-
6 հութե՟ն , ա՟ծ վկայ է . Եւ ո՛չ խնդրեաք
փառս 'ի մարդկանէ , ո՛չ 'ի ձէնջ և ո՛չ յայ-
7 լոց ։ Կարող էաք իբրև ք՟սի առաքեալս
ծանրանալ , այլ եղեաք հեզք 'ի միջի ձե-
րում . որպէս դայեակ մի՝ որ սնուցանիցէ
8 մանկունս . Այնպէս և մեք գթացաք 'ի
ձեզ . հաճոյ թուէր մեզ տալ ձեզ ո՛չ միայն
զաւետարանն ա՟յ , այլ և զանձինս մեր . քան-
9 զի սիրելիք մեր եղերուք ։ Յիշէք եղբարք՝
զվաստակն մեր և զջան . զի զցայգ և ըզ
ցերեկ գործեաք վ՟ն չծանրանալոյ ումեք 'ի
ձէնջ . և քարոզեաք ձեզ զաւետարանն ա՟յ ։
10 Դուք ինքնին վկայէք , և ա՟ծ . ո՛րպ սրբու-
թ՟բ և արդարութ՟բ և անբծութ՟բ՝ ձեզ հաւա-
11 տացելոցդ եղեաք . Որպէս և գիտէք իսկ .
զի զիւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ՝ իբրև հայր զոր-
12 դիս՝ Մխիթարեաք և սփոփեաք . և դնեաք
վկայութի՟ գնալ ձեզ արժանապէս ա՟յ , որ
կոչեաց զձեզ յիւր արքայութի՟ն և 'ի փառս ։
13 Վասն այնորիկ և մեք գոհանամք զա՟յ ան-
պակաս , զի առեալ զլուր բանին ա՟յ առ 'ի
մէնջ՝ ընկալարուք . ո՛չ իբրև զբան մարդ-
կան , այլ ո՛րպ ճշմարտիւ՝ զբան ա՟յ . որ և յա-

զօրեալ իսկ է՛ի ձեզ հաւատացեալսդ: Զի 14
դուք նմանողք եղերուք եղբարք՝ եկեղեցեա-
ցըն այ՝ որ են 'ի Հրէաստանի 'ի քս̃ յս̃. զի
զնոյն չարչարանս չարչարեցայք եւ դուք 'ի
ձերոց ազգականաց, որպէս եւ նոքայն 'ի Հրէից.
Որք եւ զտէրն յս̃ սպանին՝ եւ զմարգարէսն, 15
եւ զմեզ հալածեցին, եւ այ̃ յաճոյ ելին. եւ
ամ̃ մարդկան հակառակ եղեն. Եւ արգե- 16
լուին զմեզ խօսել հեթանոսաց՝ զի ապ-
րեսցին. զի կատարեսցեն զմեղս իւրեանց
յամ̃ ժամ, քանզի հասեալ է 'ի վերայ
նոցա բարկութի̃ մինչեւ իսպառ: Այլ 17
մեք եղբարք՝ թէպէտ եւ որբ մնացաք 'ի
ձէնջ առ ժամանակ մի, երեսօք՝ եւ ոչ սըր-
տիւք. առաւել եւս փութացաք տեսանել
զերեսս ձեր մեծաւ ցանկութ̃: Վասն այ- 18
սորիկ կամեցայ գալ առ ձեզ ես պօղոս՝
միանգամ եւ երկիցս, եւ խափանեաց զմեզ
սատանայ: Քանզի ո՞վ է մեր յոյս կամ 19
խնդութի̃ կամ պսակ պարծանաց մերոց, ե-
թէ ոչ դուք 'ի տր̃՝ առաջի տն̃ մերոյ յս̃ի քս̃ի
'ի նորա գալստեանն: Զի դուք էք փառք 20
մեր եւ խնդութի̃:

ԳԼ. Գ.

Վասն որոյ ոչ եւս ունիմք ժոյժ, զի բար- 1
ւոք թուեցաւ մեզ միայն մնալ յաթէ-

Digitized by Google

2 նըս: Այլ առաքեցաք զտիմոթէոս զեղբայր
մեր և զգործակից աւետարանին՝ այ և Հօրն
քնի*, հաստատել զձեզ՝ և մխիթարել վասն
3 հաւատոցն ձերոց: Զի մի՛ տագնապեսցէք ՚ի
նեղութեանս յայսոսիկ. քանզի դուք ինքնին իսկ
4 գիտէք, զի ՚ի սոյն կամք: Քանզի մինչ առ
ձեզն իսկ էաք՝ յառաջագոյն ասէաք ձեզ թէ
‘Նեղութիւնք հասանելոց են ՚ի վերայ մեր. որպ
5 և եղև իսկ՝ և գիտացիք: Վասն այնորիկ և
ես զի ոչ ևս ունէի ժոյժ առաքեցի՝ գիտել
զհաւատսն ձեր. գուցէ արդեօք փորձեաց և
զձեզ փորձիչն, և ընդունայն լինիցի ջանն
6 մեր: Բայց արդ՝ իբրև եկն՛ տիմոթէոս ՚ի
ձէնջ առ մեզ, և ետ մեզ զաւետիս հաւա-
տոցն ձերոց և զսիրոյ, զի ունիք ՚ի մտի զյի-
շատակս մեր բարեաց յամ ժամ. ցանկա-
ցեալ էք տեսանել՝ զմեզ, որպ և մեք զձեզ.
7 Վասն այնորիկ մխիթարեցաք ՚ի ձեզ եղ-
բարք՝ ՚ի վերայ ամ վշտաց և նեղութեանց ձե-
8 րոց՝† ՚ի ձեռն հաւատոցն ձերոց. Զի այժմ
կենդանի եմք՝ եթէ դուք հաստատուն կայ-

---

*Յունաց տպագրական օրինակն, Այլ առա-
քեցաք զտիմոթէոս զեղբայր մեր, և զպաշ-
տօնեայ այ, և զգործակից մեր յաւետա-
րանին քնի:

†՚Ի Յոյնն, Այլ նեղութեանց մերոց:

ցէք 'ի տր ։ Զի՞նչ կարեմք գոհութիւն մա- 9
տուցանել այ վն ձեր, 'ի վն ամ խնդու-
թեն, զոր խնդամք վասն ձեր առաջի այ մե-
րոյ․ Զցայգ և զցերեկ առաւել ևս աղա- 10
չեմք՝ տեսանել զերեսս ձեր, և հաստատել
զպակասութիւն հաւատոցն ձերոց ։ Այլ 11
ինքն ած և հայր մեր՝ և տր մեր յս քս՝ ուղ-
ղեսցէ զճանապարհս մեր առ ձեզ ։ Եւ 12
զձեզ ինքն տր բազմապատիկս և առաւելս
արասցէ սիրով ընդ միմեանս և առ ամենե-
սին՝ որպէս և մեք 'ի ձեզ․ Հաստատել զսիրտս 13
ձեր անարատս 'ի սրբութիւն առաջի այ և հօր
մերոյ՝ 'ի գալստեանն տն մերոյ յսի քսի
հանդերձ ամ սրբովք իւրովք ։

ԳԼ. Դ.

Այսուհետև եղբարք՝ աղաչեմք զձեզ, և 1
մխիթարեմք 'ի քս յս․ զի որպ ընկալա-
րուք 'ի մէնջ, թէ որպէս պարտ իցէ ձեզ
գնալ՝ և հաճոյ լինել այ․ որպէս և գնայքդ
իսկ, զի ևս քան զևս յաւելուցուք 'ի նոյն։
Եւ գիտէք՝ թէ որպիսի պատուիրանս տը- 2
ւաք ձեզ 'ի տր յս ։ Զի այս են կամք 3
այ, սրբութիւն ձեր․ 'ի բաց լինել ձեզ 'ի պոռն-
կութենէ․ Գիտել իւրաքանչիւր ումեք 'ի ձէնջ 4
զիւր ամանն ստանալ սրբութեամբ և պատուով․
Մի 'ի ցաւս ցանկութեան որպէս և այլ հեթա- 5

6 Նոաք՝* որ ոչ գիտեն զա͞ծ ։ Մ՛ի զանցանել
և զրկել յիրիդ յայդմիկ զեղբայր իւր . քան-
զի վրէժխնդիր է Տ͞ր 'ի վ͞ս ա͞մի այդորիկ՝
որպէս յառաջագոյն ասացաք ձեզ , և եդաք
7 վկայութի ։ Քանզի ոչ կոչեաց զմեզ ա͞ծ 'ի
8 պղծութի , այլ 'ի սրբութի ։ Այսուհետև որ
անարգէ , ոչ զմարդ անարգէ , այլ զա͞ծ՝ որ
9 և ետ զՀոգին Ս͞ր 'ի ձեզ ։ Այլ վասն եղ-
բայրսիրութե՛ չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ ,
զի դուք ինքնին իսկ ա͞ծուսոյցք էք առ մի-
10 մեանս սիրելոյ ։ Քանզի և առնէք իսկ ըզ-
դոյն յա͞մ եղբարս՝ որ են յա͞մ կողմանս Մա-
կեդոնացւոց ։ Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ա-
ռաւել ևս առաւելուլ և առատանալ , հան-
11 դարտել , Եւ գործել զիւրաքանչիւր ։ և
գործել ձեռօք ձերովք , որպէս և պատուիրե-
ցաք ձեզ , զի գնայցէք պարկեշտութե՛ առ
արտաքինսն՝ և մի՛ իւիք կարօտեալք իցէք ։
12 Ո՛չ կամիմ եղբարք՝ եթէ տգէտք իցէք վ͞ս
ննջեցելոցն , զի մի՛ տրտմիցիք որպէս և այլքն՝
13 որոց ոչ գոյ յոյս ։ Եթէ հաւատամք՝ եթէ
յ͞ս մեռաւ և յարեաւ . նոյնպէս և ա͞ծ զննն-
ջեցեալսն 'ի ձեռն յ͞ի ածցէ ընդ նմա ։
14 Բայց զայս ասեմք տ͞ն բանիւ , եթէ մեք՝
որ կենդանիքս եմք մնացեալքս , 'ի գալստեանն

* 'Ի Յոյնն , Որպէս և հեթանոսք ։

տն̃ ոչ ժամանեմք ննջեցելոցն ։ Զի ինք- 15
նին Տր̃ հրամանաւ՝ 'ի ձայն հրեշտակապե-
տի և 'ի փող այ̃ իջանէ յերկնից, և մեռեալք
'ի քս̃ յարիցեն յառաջագոյն ։ Ապա և մեք 16
որ կենդանւոյն մնացեալ իցեմք՝ նոքօք հան-
դերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ առաջ
տն̃ յօդս. և այնպէս յա̃մ ժամ̃ ընդ տն̃ լի-
նիցիմք. Այսուհետև մխիթարեցէք զմի- 17
մեանս բանիւքս այսոքիւք ։

ԳԼ. Ե.

Այլ վն̃ ժամուց և ժամանակաց եղբարք՝ 1
չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ ։ Զի դուք 2
ինքնին իսկ ստոյգ գիտէք, թէ օրն տն̃ իբ-
րև զգող գիշերի՝ այնպէս հասանէ ։ Յոր- 3
ժամ ասիցեն թէ խաղաղութի̃ և շինութի̃ է,
յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա սա-
տակումն՝ ոպ̃ և երկն յղւոյ. և մի՛ ապրեսցին ։
Այլ դուք եղբարք ոչ էք 'ի խաւարի՝ թէ 4
օրն ձեզ իբրև զգող 'ի վր̃ հասանիցէ. Զի 5
ամենեքին դուք որդիք լուսոյ էք՝ և որդիք
տուընջեան. չեմք գիշերոյ՝ չեմք խաւարի ։
Ապա մի՛ զքնով անկանիցիմք՝ ոպ̃ և այլքն. 6
այլ արթունք և զուարթունք եղիցուք ։
Զի որ ննջենն՝ գիշերի ննջեն, և որ ար- 7
բենանն՝ գիշերի արբենան ։ Այլ մեք զի 8
տուընջեան եմք, արթունք եղիցուք, և ըզ-

զգեցցուք զզրահն հաւատոյ և զսիրոյ, և
9 դիցուք զսաղաւարտն յուսոյն փրկութեան։ Զի
ոչ եդ զմեզ ա՟ծ ՚ի բարկութիւն, այլ ՚ի փրկութիւն
10 կենդանութեան ՚ի ձեռն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի. Որ
մեռաւն վ՟ն մեր. զի եթէ արթունք իցեմք՝
և եթէ ննջիցեմք, նովաւ համագերձ կեց-
11 ցուք։ Վասն որոյ մխիթարեցէք զմիմեանս,
և շինեցէք զիրեարս՝ ո՟պ և առնէքդ իսկ։
12 Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ճանաչել զվաս-
տակաւորս և զվերակացուս ձեր ՚ի տ՟ր, և
13 զխրատիչս ձեր։ Եւ համարեցարուք զնո
արժանիս առաւել սիրոյ՝ վ՟ն գործոյ նոցա.
14 խաղաղութիւն արարէք ը՟ միմեանս։ Աղա-
չեմք զձեզ եղբարք խրատեցէք զստահակս,
մխիթարեցէք զկարճամիտս, պատսպարան
լերուք տկարաց, երկայնամիտ լերուք առ
15 ամենեսեան։ Զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք
չարի չար հատուցանիցէ. այլ յա՟մ ժամ
զբարեաց զհետ երթայցէք առ միմեանս՝ և առ
16 ամենեսեան։ Յամենայն ժամ ուրախ լե-
17 րուք։ Անդադար աղօթս արարէք։ Յա-
18 մենայնի գոհացարուք. զի այս են կամք ա՟յ
19 ք՟ի. յ՟ի. ՚ի ձեզ։ Զհոգին մի՛ շիջուցա-
20 նէք։ Զմարգարէութիւս մի՛ արհամարհէք։
21 Զամենայն ինչ փորձեցէք, զբարին՝ ըն-
22 կալարուք։ Յամենայն իրաց չարաց ՚ի բաց
23 կացէք։ Եւ ինքն ա՟ծ խաղաղութեան սուրբս

Digitized by Google

արասցէ զձեզ համօրէնս, և բովանդակ ձեր
ոգի և շունչ և մարմին՝ անարատ 'ի գա-
լուստն տն մերոյ յսի քսի պահեսցի: Հա- 24
ւատարիմ է որ կոչեացն զձեզ, որ և արաս-
ցէ զնոյն: Եղբարք՝ աղօթս արարէք և 'ի 25
մեր վերայ: Ողջոյն տաջիք եղբարց ամե- 26
նեցուն 'ի համբոյր սրբութե: Երդմնեցու- 27
ցանեմ զձեզ 'ի տր՝ ընթեռնուլ զթուղթդ
առաջի ամ եղբարց սրբոց: Շնորհք տն 28
մերոյ յսի քսի ընդ ձեզ. ամէն:

Առ Թեսաղոնիկեցիս առաջին Թուղթն՝ Գրեցաւ յԱթենայ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ և Սիղուանոս և Տիմոթէոս,
եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց՝ յա̃ծ
2 Հայր մեր և 'ի տ̃ր յ̃ս ք̃ս. Շնորհք
ը̃ ձեզ և խաղաղութի̃ յա̃յ Հօրէ մերմէ,
3 և 'ի տ̃նէ յ̃սէ ք̃սէ: Գոհանալ պարտիմք
զա̃յ յա̃մ ժամ վ̃ն ձեր եղբարք՝ որպ̃ և
արժան իսկ է. զի ևս քան զևս աճէն հա-
ւատքն ձեր, և յաճախէ սէր իւրաքանչիւր
4 ամենեցուն ձեր առ միմեանս: Որպ̃ և մեզ
ձեօք պարծել յեկեղեցիսն ա̃յ՝ վ̃ն համբե-
րութե̃ ձերոյ և հաւատոց՝ յա̃մ հալածանս
ձեր և 'ի նեղութիս, որում դուքն համբե-
5 րէք. Յօրինակ արդար դատաստանին ա̃յ.
արժանի լինել ձեզ արքայութե̃ն ա̃յ, վ̃ն որոյ՝
6 և զձգնութիւն կրէք. Եթէ պարտ է առաջի
ա̃յ՝ հատուցանել նեղչացն ձերոց նեղութի̃.

Եւ ձեզ նեղելոցդ հանգիստ ընդ մեզ՝ 'ի 7
յայտնութեան տն մերոյ յսի, յերկնից հրեշտա-
կօք զօրութե իւրոյ ․ 'Ի բոց հրոյ առնուլ 8
զվրէժս յայնցանէ՝ որք ոչ ճանաչեն զած, եւ
որ ոչ հնազանդին աւետարանին տն մերոյ
յսի քսի ․ Որք տայցեն վրէժս 'ի սատա- 9
կումն յաւիտենից՝ յերեսաց տն՝ եւ 'ի փառաց
զօրութեն նր ․ Յորժամ գայցէ փառաւոր 10
լինել 'ի մէջ սրբոց իւրոց, եւ սքանչելի 'ի
մէջ ամենայն հաւատացելոց ․ զի հաւատա-
րիմ եղեւ վկայութին մեր 'ի վր ձեր յաւուր
յայնմիկ ։ Յոր եւ աղօթս առնեմք վս ձեր 11
յամենայն ժամ, զի զձեզ արժանիս արա-
ցէ կոչմանն ձերում ած մեր՝ մինչեւ լցցէ զա-
մենայն հաճութի բարութե, եւ զգործս հա-
ւատոցն զօրութ ․ Զի փառաւոր լիցի անուն 12
տն մերոյ յսի քսի 'ի ձեզ՝ եւ դուք 'ի նմ, ըստ
շնորհացն այ մերոյ եւ տն յսի քսի ։

ԳԼ. Բ ։

Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ վասն գալստեանն 1
տն մերոյ յսի քսի, եւ մերոյ ժողովելոյն
առ նա ․ Մի՛ վաղվաղակի խռովել ձեզ 'ի 2
մտաց՝ եւ մի՛ զարհուրել, մի՛ հոգւով եւ մի՛
բանիւ եւ մի՛ թղթովք՝ իբրեւ թէ 'ի մէնջ ․
որպ թէ եկեալ հասեալ իցէ օրն տն ։ Մի՛ 3
ոք զձեզ խաբեսցէ՝ եւ մի՛ իւիք իրօք ․ զի ե-

Digitized by Google

թէ ոչ նախ եկեսցէ ապստամբութիւն , եւ
յայտնեսցի մարդն անօրէնութեան՝ որդին կո-
4 րստեան , Հակառակորդն հպարտացեալ
՚ի վերայ ամենայնի , որ անուանեալ իցէ
Ած՝ կամ պաշտօն . մինչեւ նստել նմա ՚ի
տաճարին այ , եւ ցուցանել զանձն՝ թէ Ած
5 իցէ : Ո՞չ յիշէք՝ զի մինչ առ ձեզն իսկ էի՝
6 ասէի զայս . Եւ արդ՝ դուք ինքնին գիտէք
զայն որ ունին , յայտնել նմա յիւրում ժա-
7 մանակի : Զի խորհուրդն անօրէնութեան
արդէն իսկ զօրանայ . բայց յայնժամ մինչ ՚ի
8 միջոյ բարձցի՝ որ այժմդ ունի : Եւ ապա
յայտնեսցի անօրէնն . զոր Տր Յս սատա-
կեսցէ հողմով բերանոյ իւրոյ , եւ խափա-
9 նեսցէ յայտնութեամբ գալստեանն իւրոյ: Որոյ
գալուստն ըստ ազդեցութեան սատանայի է
ամենայն զօրութեամբ եւ նշանօք եւ արուեստիւք
10 ստովք , Եւ ամ պատրանօք անիրաւութեան
՚ի վերայ կորուսելոցն . փոխանակ զի զսէրն
ճշմարտութեան ոչ ընկալան՝ զի ապրեսցին , եւ
վասն այնորիկ առաքեսցէ նց Ած ազդեցութիւն
11 մոլորութեան՝ հաւատալ նց ստութեան : Զի
դատապարտեսցին ամենեքեան՝ որ ոչ հա-
ւատացին ճշմարտութեան , այլ հաճեցան ընդ
12 անօրէնութեան : Այլ մեք պարտիմք գո-
հանալ զայ յամ ժամ վս ձեր եղբարք սի-

Digitized by Google

րեցեալք 'ի Տնէ . զի ընտրեաց զմեզ* Ած 'ի
սկզբանէ 'ի փրկութի՝ սրբութ հոգւոյն և հա-
ւատովքն ճշմարտութեն. Յոր և կոչեաց 13
զձեզ աւետարանաւ մերով 'ի փրկութի փա-
ռացն Տն մերոյ Յսի Քսի: Այսուհետև 14
եղբարք հաստատուն կացէք՝ և պինդ կա-
լարուք զաւանդութիսն՝ զոր ուսարուք, եթէ
բանիւ և եթէ թղթով մերով: Այլ ինքն 15
Տր մեր Յս Քս և Ած և հայր մեր, որ սի-
րեաց զմեզ՝ և ետ մեզ մխիթարութի յաւի-
տենից՝ և յոյս բարեաց շնորհօք, Մխիթա- 16
րեսցէ զսիրտս ձեր՝ և հաստատեսցէ յամ
բանս և 'ի գործս բարութեն:

ԳԼ. Գ.

Այսուհետև եղբարք՝ աղօթս արարէք 'ի 1
վն մեր, զի բանն Տն ընթանայցէ . և
փառաւոր լինիցի յամենայն տեղիս՝ ոպ և
առ ձեզ. Զի ապրեսցուք յանօրինաց և 2
յանզգամաց մարդոց, զի ոչ ամենեցուն են
հաւատք: Այլ հաւատարիմ է Տր, որ և 3
հաստատեսցէ զձեզ՝ և պահեսցէ 'ի չարէ
անտի: Վստահեմք 'ի ձեզ տերամբ, թէ 4
զոր պատուիրեցաքն ձեզ, և առնէք՝ և առ-
նիցէք: Այլ Տր ուղղեսցէ զսիրտս ձեր 'ի 5

---

* Ի Յոյնն, Զի ընտրեաց զձեզ:

6 սէրն ա̃յ՝ և 'ի համբերութիւնն քս̃ի : Պատ-
ուիրեմ ձեզ եղբարք յանուն տն̃ մերոյ յս̃ի
քս̃ի, խորշել ձեզ յամենայն եղբօրէ որ ստա-
հակսն գնայցեն, և ոչ ըստ աւանդութեն̃
7 զոր ընկալարուք 'ի մէնջ : Զի դուքինքն-
նին գիտէք՝ թէ որպէս պարտ է ձեզ նմա-
նել մեզ . և ոչ երբէք ստահակեցաք առ
8 ձեզ . Եւ ոչ ձրի զուրուք հաց կերաք, այլ
ջանիւ և վաստակով զցայգ և զցերեկ գոր-
ծէաք՝ վասն չծանրանալոյ ումեք 'ի ձէնջ :
9 Ոչ եթէ չունէաք իշխանութի̃ . այլ զի զան-
ձինս օրինակ արասցուք ձեզ՝ նմանող լինել
10 մեզ : Քանզի մինչդեռ առ ձեզն իսկ էաք
զայս պատուիրէաք ձեզ, թէ Որ ոչն կամիցի
11 գործել՝ և կերիցէ մի : Արդ՝ լսեմք զո-
մանց 'ի ձէնջ թէ ստահակութեամբ գը-
նան . գործ ինչ ոչ գործեն, այլ յուլացեալ՝
12 հետաքրքիր շրջին : Այնպիսեացն պատ-
ուէր տամք՝ և աղաչեմք 'ի տր̃ յս̃ քս̃, զի
հանդարտութբ̃ գործեսցեն՝ և զիւրեանց
13 հաց կերիցեն : Այլ դուք եղբարք՝ մի
14 ձանձրանայք զբարիս գործել : Ապա ե-
թէ ոչ ոք հնազանդեսցի բանիս մերում
թղթովս այդուիկ, դուք նշանակեսջիք ըզ-
նա . և մի խառնակեսջիք ը̃նմա՝ զի պատ-
15 կառեսցէ : Բայց մի իբրև զթշնամի հա-
մարիջիք՝ այլ խրատեսջիք իբրև զեղբայր:

Եւ ինքն Տէր խաղաղութեան՝ տացէ ձեզ խա- 16
ղաղութիւն յամենայն ժամ յամենայն իրս.
Տէր ընդ ամենեսին ընդ ձեզ։ Ողջոյն իմով 17
ձեռամբ Պօղոսի է, որ է նշանակ. յամենայն
թուղթս այսպէս գրեմ։ Շնորհք Տեառն մե- 18
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ամենեսին ձեզ. ամէն։

Առ Թեսաղոնիկեցիս երկրորդ՝ գրեցաւ յԱթէ-
նայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ յնի քնի ըստ հրամա-
նի փրկչին մերոյ այ՝ եւ քնի յնի յուսոյն
2 մերոյ. Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ հաւա-
տովք. շնորհք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն,
3 յայ հօրէ եւ ՚ի տնէ մերմէ յնէ քնէ: Որպէս
աղաչեցի զքեզ կալ յեփեսոս՝ մինչ երթայ-
ին ՚ի մակեդոնիա. զի պատուէր տացես ո-
4 մանց չլինել օտարուսմունս, Եւ չհայել յա-
ռասպելս եւ ՚ի տոհմաթիւս անչափս. որ մա-
նաւանդ խնդիրս յուզեն՝ եւ ոչ զտնտեսու-
5 թին այ հաւատովք: Քանզի գլուխ պա-
տուիրանին սէր է, ՚ի սբ սրտէ՝ եւ ՚ի մտաց
6 բարեաց՝ եւ յանկեղծաւոր հաւատոց: Յորոց
ոմանք վրիպեցան՝ խոտորեալք յունայնութե
7 բանից: Կամին լինել վարդապետք օրինաց.
ինքեանք ոչ իմանան զինչ խօսին՝ եւ ոչ վա

Digitized by Google

որոց պնդեալն են։ Գիտեմք՝ եթէ բար֊ 8
ւոք են օրէնք, եթէ ոք զնս օրինօքն կրեսցէ։
Բայց զայս գիտասցէ՝ զի ՚ի վերայ արդա֊ 9
րոց օրէնք ոչ կան, այլ ՚ի վր անօրինաց և
անհնազանդից՝ ամպարշտաց և մեղաւորաց՝
անսրբոց և պղծոց, զհայր և զմայր անար֊
գողաց, մարդասպանաց, Պոռնկաց, արուա֊ 10
գիտաց, մարդելուզաց, ստոց, ստերդմանց.
և եթէ այլ ինչ իցէ հակառակ ողջամիտ
վարդապետութես. Որ ըս աւետարանի փա֊ 11
ռաց երանելոյն այ է, որում եղէ ես հաւա֊
տարիմ։ Շնորհունիմ այնմիկ, որ զօրա֊ 12
ցոյցն զիս ՚ի քս յս ՚ի տր մեր. զի հաւատարիմ
համարեցաւ կարգել ՚ի սպասաւորութե. Որ 13
յառաջագոյն հայհոյիչն էի և հալածիչ և
թշնամանիչ. այլ գտի ողորմութի, զի զայն
յանգիտութե և յանհաւատութե գործէի։
Եւ առաւել եղեն շնորհք տն մերոյ հա֊ 14
ւատովքն և սիրով՝ որ ՚ի քս յս։ Հաւատա֊ 15
րիմ է բանս և ամ ընդունելութե արժա֊
նի է. զի քս յս եկն յաշխարհ փրկել զմե֊
ղաւորս, որոց գլուխն ես եմ։ Այլ վասն 16
այնորիկ գտի ողորմութի, զի նախ յիս ե֊
ցոյց յս քս զամ երկայնմտութի յօրինակ
այնոցիկ՝ որ հաւատալոցն իցեն ՚ի նա, ՚ի
կեանսն յաւիտենից։ Այլ թագաւորին 17
յաւիտենից՝ անեղծի և աներևութի, միոյն

այ՝ փառք և պատիւ յաւիտեանս յաւիտե-
18 նից. ամէն: Զայս պատուիրան աւանդեմ
քեզ՝ որդեակ իմ տիմոթէոս, ըստ կանխելոց
'ի քեզ մարգարէութեանցն. զի դու զինուորի-
19 ցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուորութիւն. Ու-
նիցիս հաւատս սրբովք միտօք, զոր ոմանց
մերժեալ յանձանց իւրեանց՝ նաւաբեկեցան
20 'ի հաւատս. Որոց սակի են Հիմենոս և
աղէքսանդրոս, զորս մատնեցի սատանայի,
զի խրատեսցին չհայհոյել:

ԳԼ. Բ.

1 Եւ արդ՝ աղաչեմ, նախքան զամ առնել
աղօթս՝ խնդրուածս՝ պաղատանս՝ գո-
2 հութիւնս վս ամ մարդկան. Վասն մե
թագաւորաց և ամ իշխանաց. զի խաղաղու-
թբ և հանդարտութբ վարեսցուք զկեանս
3 մեր, ամ ածպաշտութբ և սրբութբ: Զի
այն է բարի և ընդունելի առաջի փրկչին մե-
4 րոյ այ. Որ զամ մարդիկ կամի զի կեցցեն
5 և 'ի գիտութի ճշմարտութե եկեսցեն: Զի
մի է ած, և մի միջնորդ այ և մարդկան մարդն
6 յս քս. Որ ետ զանձն փրկանս ըստ ամենե-
7 ցուն՝ վկայութի ժամանակաց իւրոց: Յոր
եդայ ես քարոզ և առաքեալ. ճշմարիտ ա-
սեմ՝ 'ի քս և ոչ ստեմ, Նոյն է վարդապետ հե-
թանոսաց հաւատովք և ճշմարտութբ:

Digitized by Google

Կամիմ՝ զի արք կայցեն յաղօթս յա̃մ տե- 8
ղիս. բառնայցեն զս̃բ ձեռս 'ի վեր առանց
բարկութե̃ և երկմտութե̃ : Նոյնպէս և 9
կանայք 'ի զարդ խոնարհութե̃ ակնածութե̃
և զգաստութե̃ զարդարել զանձինս. մի՛ 'ի
հիւսս ոսկեմանս ընդելուզեալս մարգար-
տով, կմ՛ 'ի հանդերձս պաճուճեալս. Այլ 10
որ̃պ վայել է կանանց՝ զա̃ծպաշտութի̃ յանձնա-
ռելոց գործովք բարութե̃ : Կին մարդ զա- 11
ծութ̃ ուսցի՛ ա̃մ հնազանդութ̃ : Այլ 12
ուսուցանել կնոջ մարդոյ ոչ հրամայեմ, և
ոչ ձոխաբան լինել քան զայր մարդ. այլ
'ի լռութե̃ կալ : Զի ադամ նախ ստեղ- 13
ծաւ՝ և ապա եւա : Եւ ադամ ոչ պատրե- 14
ցաւ՝ այլ կինն պատրեցաւ և յանցեաւ. Բայց 15
կեցցէ վ̃ն որդեծնութե̃ն՝ եթէ կացցեն 'ի հա-
ւատս և 'ի սէր և 'ի սրբութի̃ պարկեշտութ̃ :

ԳԼ. Գ.

Հաւատարիմ է բանս. Եթէ ոք եպիսկո- 1
պոսութե̃ ցանկայ՝ բարւոյ գործոյ ցան-
կայ : Պարտ է եպիսկոպոսին անարատ 2
լինել, միոյ կնոջ այր, հեզ՝ ցած՝ պարկեշտ՝*
հիւրասէր՝ ուսուցիչ. Մի՛ թշնամանող†, մի՛ 3

---

* 'Ի Յոյնն, Զգաստ՝ ժուժկալ՝ պար-
կեշտ :

† 'Ի Յոյնն, Մի՛ արբեցող :

Digitized by Google

հարկանող, այլ հանդարտ. մի՛ կռուող, մի՛
4 արծաթասէր. Զիւրում տանն իւր բար-
ւոք վերակացու լեալ իցէ. որդեակս ունի-
ցի, որ 'ի հնազանդութեան կայցեն ամ̃ պար-
5 կեշտութ̃ք ։ Ապա եթէ ոք իւրում տանն
վերակացու չգիտիցէ լինել, զիա̂րդ եկեղեց-
6 ւոյ այ̃ խնամակալ լինիցի ։ Մի՛ նորահաւա-
տունկ, զի մի՛ հպարտացեալ 'ի դատաստանս
7 սատանայի անկանիցի ։ Այլ պարտ է նմա
վկայութիւն բարի և յարտաքնոցն ունել. զի
մի՛ 'ի նախատինս անկանիցի՝ և յորոգայթս
8 սատանայի ։ Նոյնպէս և զսարկաւագունս
պարկեշտս. մի՛ երկբանս, մի՛ գինեսէրս, մի՛
9 զօշաքաղս. Այլ ունիցին զխորհուրդ հա-
10 ւատոցն ս̃ր. մտօք ։ Նոքեանք նախ փորձես-
ցին՝ և ապա 'ի պաշտօնն մատիցեն, զի ան-
11 արատք իցեն *։ Նոյնպէս և կանայք նո̃ց
պարկեշտք. մի՛ չարախօսք, հեզք†, հաւատա-
12 րիմք յա̃մի ։ Սարկաւագք լինիցին միոյ կը-
նոջ արք. որք որդւոց իւրեանց բարւոք վե-
13 րակացու լեալ իցեն, և տանց իւրեանց. Զի
որ բարւոքն պաշտիցեն, աստիճան բարի ան-
ձանց իւրեանց շահին, և բազում հա-
մարձակութիւն 'ի հաւատսն՝ որ 'ի քս̃ յս̃ ։

---

*'Ի Յոյնն, Անարատք գոլով։
† 'Ի Յոյնն, Զգաստք։

Զայս գրեմ առ քեզ՝ զի ակն ունիմ 'ի մօ- 14
տոյ գալ ։ Ապա թէ յամեցից՝ զի գիտա- 15
ցես , թէ ո՛րպէս պարտ իցէ քեզ 'ի տան ա̄յ շըր-
ջել , որ է եկեղեցի ա̄յ կենդանւոյ , սիւն և
հաստատութիւն ճշմարտութեան ։ Եւ յայտնի իսկ 16
մեծ է խորհուրդն ա̄ծպաշտութեան . որ երևե-
ցաւ մարմնով* արդարացաւ հոգւով՝ յայտ-
ցաւ հրեշտակաց՝ քարոզեցաւ 'ի հեթանոսս՝
հաւատարիմ եղև յաշխարհի և վերացաւ
փառօք ։

ԳԼ. Դ.

Այլ Հոգին ս̄բ՝ յայտնապէս ասէ . թէ 'Ի 1
ժամանակս յետինս՝ քակեսցին ոմանք 'ի
հաւատոցն . և հայեսցին յայս մոլորութեան,
և 'ի վարդապետութիւնս դիւաց . Կեղծաւո- 2
րութբ ստաբանաց , խարեալք իւրեանց խըղ-
ճիւն մտաց . Որ արգելուցուն յամուսնա- 3
նալոյ , և մեկնիցեն 'ի կերակրոց՝ զոր ա̄ծ
հաստատեաց 'ի վայելել հաւատացելոց†, և
որք հասեալ իցեն 'ի ճշմարտութեան վերայ ։ 4
Զի ա̄մ արարածք ա̄յ՝ բարի են . և չիք

---

*Ընտրելագոյն օրինակ Յունաց , Ա̄ծ ե-
րևեցաւ մարմնով ։

† 'Ի Յոյնն , 'Ի վայելել հաւատացելոց
գոհութեամբ ։

ինչ խոտան. մանաւանդ որ գոհութբ՟ ընդու-
5 նիցին. Զի սրբի բանիւն այ՟ և աղօթիւք։
6 Զայս խրատ տուեալ եղբարց՝ բարւոք
պաշտօնեայ լինիցիս Քսի Յսի, սնանիցիս բա-
նիւք հաւատոց, և բարւոք վարդապետութե՟ն՝
7 զորոյ զհետն իսկ եղեր։ Այլ ՚ի պիղծ բա-
նից՝ և յառասպելաց պառաւանց հրաժարես-
ջիր. բայց կրթեա՛ զանձն քո յա՟ծպաշտու-
8 թէ. Զի մարմնոյ կրթութի՟ առ սակաւ ինչ
օգտակար է. իսկ ա՟ծպաշտութի՟ առ ա՟մ ինչ
օգտակար է. և զաւետիս կենաց ունի զար-
9 դիս և զհանդերձելոցն։ Հաւատարիմ է
բանն՝ և ա՟մ ընդունելութեան արժանի է։
10 Զի ՚ի սոյն իսկ վաստակեմք՝ և նախա-
տինս յանձն առնումք. զի յուսացեալ եմք
յա՟ծ կենդանի, որ է փրկիչ ա՟մ մարդկան,
11 մանաւանդ հաւատացելոց։ Պատուէր տու-
12 ջիր զայդ՝ և ուսուցանիջիր. Զի մի՛ ոք զքո
մանկութի՟դ արհամարհիցէ։ Այլ օրինակ
լինիջիր հաւատացելոց՝ բանիւք՝ գնացիւք՝
13 սիրով՝ հաւատովք՝ սրբութբ՟։ Մինչև գամ
ես՝ մի՛տ դիր ընթերցուածոց մխիթա-
14 րութե՟ վարդապետութե՟։ Մի՛ անփոյթ
առներ զշնորհացդ՝ որ ՚ի քեզ են, որ
տուաւ քեզ մարգարէութբ՟ ՚ի ձեռնադրու
15 երիցութե՟։ Զայդ խորհեաց՝ և ՚ի դոյն կան-
խեսջիր. զի քո յառաջադիմութի՟դ ամենե-

ցուն յայտնի լիցի : Զգոյշ լինիջիր անձին 16
և վարդապետութեանդ՝ և 'ի դմին յամեսջիր.
զայդ եթէ առնիցես, և զանձն ապրեցուս-
ցես՝ և զայնոսիկ որ քեզն լսիցեն :

ԳԼ. Ե :

Զծերն մի՛ պատուհասեսցես, այլ մխի- 1
թարեսջիր իբրեւ զհայր, զերիտասար-
դս իբրեւ զեղբարս. Զպառաւունս իբրեւ 2
զմարս, զմանկամարդս իբրեւ զքորս՝ ամ՟
սրբութ՟ : Զայրիս պատուեա, որ ստոյգ այ- 3
րիքն իցեն : Ապա թէ ոք այրի որդիս և 4
թոռունս ունիցի, ուսանիցին նախ իւրեանց
տանց բարի առնել՝ և զփոխարէնս հատու-
ցանել ծնողացն. զի այն է բարի՝ և ընդու-
նելի առաջի այ՟ : Իսկ որ ճշմարտիւ այրին 5
իցէ՝ և մենացեալ յուսացեալ յած՟, և կան-
խեալ յաղօթս և 'ի խնդրուածս զցայգ և
զցերեկ : Իսկ գիրգ այրին՝ կենդանւոյն 6
մեռեալ է : Զայս պատուիրեա՛ զի անա- 7
րատք իցեն : Իսկ եթէ ոք իւրոց՝ և մա- 8
նաւանդ ընտանեացն խնամ ոչ տանիցի, 'ի
հաւատոցն ուրացեալ է՝ և չար ևս քան զան-
հաւատսն է : Այրի Կ այրիս անուանես- 9
ցի, որ չիցէ պակաս 'ի վաթսնամենից, միոյ
առն կին լեալ. Նշ. 'ի գործս բարիս վկայեալ, 10
եթէ մանկունս սնուցեալ իցէ, եթէ հիւրս

Digitized by Google

ընկալեալ իցէ, եթէ զորբոց զոտս լուացեալ
իցէ, եթէ նեղելոց բաւական լեալ իցէ, ե-
թէ զամ գործոց բարեաց զհետ երթեալ ի-
11 ցէ։ Այլ 'ի մանկամարդաց այրեացն հրա-
ժարեա՛, զի յորժամ խայտան զքնիւ՝ ամուս-
12 նանալ կամին․ Իսկ զդատաստանս ընդու-
նին, զի զառաջին հաւատսն արհամարհե-
13 ցին։ Միանգամայն և դատարկանձունք
ուսանին՝ շրջողք տանէ 'ի տուն․ և ոչ միայն
դատարկք, այլ և փաղքուք և հետաքրքիրք․
14 և խօսին՝ որ ինչ ոչ է պիտոյ։ Կամիմ ըզ
մանկամարդացդ ամուսնանալ, որդիս ծնա-
նել, տնարարս լինել, և մի՛ ինչ պատճառս
տալ հակառակորդին 'ի հայհոյութեան աղագս։
15 Զի արդէն իսկ ոմանք խոտորեցան զկնի
16 սատանայի։ Եթէ ոք հաւատացեալ՝ այ-
րիս ունիցի՝ բաւական լիցի նց, և մի՛ ծան-
րասցի եկեղեցւոյն․ զի ճշմարիտ այրեացն
17 բաւական լինիցի․ Որ բարւոք վերակացու
լինին երիցունք՝ կրկին պատուոյ արժանի ե-
ղիցին․ մանաւանդ որ աշխատիցին բանիւ և
18 վարդապետութբ։ Քանզի ասէ գիր․ Մի՛ կա-
պեսցես զցռուկ եզին կալոտւոյ․ և արժանի
19 է մշակն վարձու իւրոյ։ Զերիցու չարա-
խօսութի մի՛ ընդունիցիս, բայց եթէ երկուք՝
20 և երիւք վկայիւք։ Իսկ որ մեղանչենն՝ ա-
ռաջի ամենեցուն յանդիմանեա, զի և այլքն

Digitized by Google

երկիցեն ։ Վկայուն դնեմ առաջի այ և 21
յսի քսի և ընտրելոց հրեշտակաց, զի զայդ
պահեսցես առանց մտահաճութեան. մի՛ ինչ առ-
նել աչառանօք ։ Ձեռս վաղվաղակի յուրուք 22
մի՛ դնիցես, և մի՛ կցորդ լինիցիս մեղաց
օտարաց. զանձն քո սուրբ պահեսջիր ։ Այ- 23
սուհետև մի՛ ջուր և եթ ըմպիցես՝ այլ սակա-
ւիկ մի և գինի խառնեսջիր վն ստամոքսի և
անէպ հիւանդութեանց ։ Այն մարդք՝ որոց մեղ- 24
քըն յայտնի են և յառաջագոյն հասեալ ՚ի
դատաստան, և են որոց զկնի երթան ։ Նոյն- 25
պէս և բարի գործքն յայտնի են. և որ այլ-
ազգ ևս ինչ իցեն՝ թաքչել ոչ կարեն ։

ԳԼ. Զ.

Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան իցեն, զիւ- 1
րաքանչիւր տեարս պատուոյ արժանի
համարեսցին. զի մի՛ անունն այ և վարդա-
պետութիւն հայհոյեսցի ։ Իսկ որ հաւատացեալ 2
տեարս ունիցին՝ մի՛ արհամարհեսցեն, զի եղ-
բարք են. այլ առաւել ծառայեսցեն՝ զի հա-
ւատացեալք են և սիրելիք. որք զբարերա-
րութեան յանձին ունիցին. զայս ուսուցանիջիր՝
և մխիթարեսջիր ։ Իսկ եթէ ոք այլազգ 3
ինչ ուսուցանիցէ, և ոչ անսայցէ ողջմտութ
բանից տն մերոյ յսի քսի, և ըստ ածպաշտութ
վարդապետութեն. Այնպիսին հպարտա- 4

ցեալ է, և ոչինչ ոչ գիտէ. այլ տառապի՛ ի խնդ-
րիրս և՛ ի բանս հակառակութե. ուստի լինին
նախանձ՝ հեռ՝ հայհոյութի՛ կարծիք չարեաց,
5 Խարդախութիք ապականելոց մտաց մարդ-
կան՝ և ստարացելոց ՚ի ճշմարտութե անտի.
որ շահավաճառ համարին զածպաշտութին.
բայց դու մերժեսջիր յայնպիսեացն :
6 Այլ շահավաճառ մեծ ածպաշտութի է
7 բաւականութբ հանդերձ : Զի ոչ բերաք
ինչ յաշխարհս՝ և ոչ տանել ինչ կարասցուք :
8 Այլ ունիմք կերակուր և հանդերձս, և
9 այնու շատասցուք : Իսկ որք կամին մեծա-
նալ՝ անկանին ՚ի փորձութի և յորոգայթ, և՛ ի
բազում ցանկութիս անմիտս և վնասակարս.
որք ընկղմեն զմարդիկ ՚ի սատակումն և ՚ի
10 կորուստ : Զի արմատ ամ չարեաց ար-
ծաթսիրութի է. որում ոմանց ցանկացեալ՝
մոլորեցան ՚ի հաւատոցն, և զանձինս արկին
11 ի բազում ցաւովք : Այլ դու ո՛վ մարդ այ
փախիր յայնցանէ, և երթ զհետ արդարու-
թե ածպաշտութե զհաւատոց զսիրոյ զհամ-
12 բերութե՝ զհեզութե : Դու մարտիր զբարւոք
մարտն հաւատոց, և բուռն հար զկենացն
յաւիտենականաց՝ յոր կոչեցարն, և դաւա-
նեցեր զբարւոք դաւանութին առաջի բազում
13 վկայից : Պատուիրեմ քեզ առաջի այ որ
կենդանի առնէ զամ, և յիի քիի որ վկայեաց

Digitized by Google

առաջի պոնտացւոյ պիղատոսի զբարւոք
դաւանութիւն . Պահել քեզ զպատուիրանն 14
անբիծ՝ անարատ , մինչև ՚ի յայտնութիւն տն
մերոյ յսի քսի . Զոր յիւր ժամանակս ցուց- 15
ցէ երանելին՝ և միայն հզօր , թագաւոր
թագաւորաց՝ և տէր տերանց . Որ միայն ու- 16
նի զանմահութիւն բնակեալ ՚ի լոյս անմատոյց ,
զոր ոչ ոք ետես ՚ի մարդկանէ՝ և ոչ տեսա-
նել կարող է . որում պատիւ և զօրութիւն յաւի-
տեանս . ամէն ։ Մեծատանց՝ որ են յայսմ 17
աշխարհի , պատուէր տուջիր՝ մի՛ հպարտա-
նալ և մի յուսալ ՚ի մեծութիւն սնոտի , այլ
յած՝ որ տայ մեզ զամ առատապէս ՚ի վայե-
լել . Զբարիս գործել , մեծանալ գործովք 18
բարութ , առատս , սիրունս , հաղորդս լինել .
Գանձել անձանց հիմն բարի ՚ի հանդեր- 19
ձեալսն . զի բուռն հարկանիցեն զճշմարիտ
կենացն ։ Ով տիմոթէէ՝ պահեա զա- 20
ւանդն՝ խոտորեալ ՚ի պղծոց և ՚ի նորաձայն
բանից , և ՚ի հակառակութէ՝ և ՚ի մոլորա-
նուն գիտուէ . Զոր ոմանց յանձն առեալ՝ 21
վրիպեցան ՚ի հաւատոց անտի ։ Շնորհք ը
քեզ . ամէն ։

Աւարտեցաւ առաջին թուղթն Տիմոթէոսի ՚ի լա-
ոդիկեայ , որ է մայր փռիւգացւոց պակատիանո-
ացւոց ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա:

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ յն̃ի քն̃ի կամօքն ա̃յ,
ըստ աւետեաց կենացն՝ որ 'ի քն̃ յն̃.
2 Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ, շնորհք՝ ողոր-
մութիւն և խաղաղութիւն յա̃յ հօրէ և 'ի քն̃է յն̃է
3 տ̃նէ մերմէ: Շնորհ ունիմ ա̃յ՝ զոր պաշտեմն
'ի նախնեաց մտօք սրբովք, իբրև զի անպա-
կաս ունիմ զքէն յիշատակ յաղօթս իմ ընդ
4 ցայգ և զցերեկ. Յանկացեալ եմ տեսանել
զքեզ, յիշատակեալ զարտասուսն քո՝ զի
5 լցայց ուրախութ̃բ. Զմտաւ ածեալ զան-
խիղճ հաւատսն՝ որ են 'ի քեզ. որ յառաջա-
գոյն բնակեցաւ 'ի հանոյ քում Լաւոդեայ, և
'ի մօր քում Եւնիկեայ. հաստատեալ եմ թէ
6 և 'ի քեզ է: Վասն որոյ յիշեցուցանեմ
քեզ արծարծել զշնորհսն ա̃յ որ են 'ի քեզ
7 'ի ձեռնադրութենէ իմմէ: Զի ոչ ետ

Digitized by Google

մեզ ած հոգի վհատութեան, այլ զօրու-
թեան՝ և սիրոյ՝ և զգաստութն: Մի այ- 8
սուհետև ամօթ համարիցիս զվկայութի տն
մերոյ՝ և մի՛ զիս զկապեալ նր. այլ կցո՛րդ-
լեր չարչարանաց աւետարանին՝ ը զօրութն
այ: Որ փրկեաց զմեզ, և կոչեաց 'ի կո- 9
չումն սուրբ ո՛չ ը գործոց մերոց՝ այլ ը
իւրում յառաջադրութն և շնորհաց, որ
տուաւ մեզ 'ի քս յս յառաջ քան զժամա-
նակսն յաւիտենից: Բայց յայտնեցաւ 10
այժմիկ յերևել փրկչին մերոյ յսի
քսի, որ խափանեաց զմահ և լուսաւոր
արար զկեանս և զանեղծութի 'ի ձեռն
աւետարանին. Որոյ եդայ ես քարոզ և ա- 11
ռաքեալ՝ և վարդապետ հեթանոսաց: Վն 12
որոյ և զայս չարչարանս կրեմ, այլ ոչինչ ա-
մօթ համարիմ. քանզի գիտեմ յո՛ հաւատա-
ցեալն եմ. և հաստատեալ եմ, թէ կարող
է զաւանդն իմ պահել յօրն յայն: Ունի- 13
ցիս օրինակ ողջմտութն բանիցն, զորս յի-
նէն լուար՝ հաւատովք և սիրով որ 'ի քս յս:
Զբարւոք աւանդն պահեսջիր՝ 'ի ձեռն 14
հոգւոյն սբյ 'ի մեզ բնակելոյ: Զայս գի- 15
տասջիր՝ զի մեկնեցան 'ի մէնջ ամենեքեան՝
որ էին յասիա, որոց սակի են փիգեղոս և
հերմոգենէս: Տացէ ած ողորմութի տանն 16
ոնեսիփորայ. զի բազում անգամ հանգոյց

Digitized by Google

զիս, եւ զկապանս իմ ո՛չ ամօթ համարեցաւ.
17 Այլ իբրեւ եկն ՚ի Հռոմ, անդադրումս խնդ-
18 րեաց զիս՝ եւ եգիտ։ Տացէ նմա տր՝ ողոր-
մութի գտանել ՚ի տնէ յաւուրն յայնմիկ. եւ
որչափ ինչ միանգամ յեփեսոս սպաս կալաւ
ինձ՝ զայն դու ինքնին քաջ գիտես։

ԳԼ. Բ.

1 Այլ դու որդեակ իմ, զօրացի՛ր շնորհօքն
2 որ ՚ի քն յն. Եւ զոր լուար յինէն բա-
զում վկայիւք՝ զայն աւանդեսցես հաւատա-
րիմ մարդոց, որք բաւական իցեն եւ զայլս
3 ուսուցանել։ Վշտակից լեր իբրեւ զբարւոք
4 զինուոր քի յի. Ոչ ոք զինուորեալ աս-
տէն ը կեանս աշխարհիս պարապազի, եթէ զօ-
5 րավարին հաճոյ լինիցի։ Եւ եթէ մարտիկ
ոք իցէ՝ ո՛չ պսակի եթէ ոչ ը օրինօք մար-
6 տիցէ։ Եւ հողագործին աշխատելոյ պարտ
7 է նախ ՚ի պտղոյն վայելել։ Իմա՛ զինչ ասեմս.
8 տացէ քեզ տր իմաստութի յամենայնի։ Յի-
շեա՛ զքս յս յարուցեալ ՚ի մեռելոց ՚ի զաւա-
9 կէ դաւթի ը աւետարանի իմում. Յո-
րում չարչարիմ կապանօք չափ՝ իբրեւ չա-
րագործ. այլ բանն այ ո՛չ եթէ կապեալ իցէ։
10 Վասն այնորիկ ամե համբերեմ վս ընտ-
րելոցն, զի եւ նոքա փրկութեանն հասանիցեն
որ ՚ի քն յն երկնաւոր փառօքն հանդերձ։

Digitized by Google

Հաւատարիմ է բանս. Զի եթէ ընդ նմա 11
մեռաք՝ ը̃ նմին և կեցցուք. Եւ եթէ համ- 12
բերեմք, ը̃ նմին և թագաւորեսցուք. Եւ
եթէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. Եւ 13
եթէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,
ուրանալ զանձն իւր ոչ կարէ: Զայս յուշ 14
արասջիր վկայութի̃ եդեալ առաջի ա̃յ. մի
բանակռիւ լինել յոչինչ պէտս 'ի կործա-
նումն լսողաց: Փութասջիր զանձն քո ը̃տիր 15
կացուցանել առաջի ա̃յ, մշակ առանց ամօ-
թոյ. ուղիղ համառօտել զբանն ճշմարտու-
թեան: Այլ 'ի պղծոց և 'ի սնոտի խօսից մեր- 16
ժեսջիր. զի առաւել յառաջ գայցեն յամ-
բարշտութիւն. Եւ բանք նց̃ իբրև զքաղցկեղ 17
ճարակ գտանեն. որոց սակի են հիմենոս և
փիլետոս. Որք վրիպեցան 'ի ճշմարտութէ̃ 18
և ասեն՝ եթէ Յարութի̃ մեռելոց արդէն իսկ
եղեալ է. և կործանեն զհաւատս ումանց:
Այլ հաստատուն հիմն ա̃յ կայ՝ և ունի 19
զկնիքս զայս, եթէ ծանեաւ տ̃ր զայնոսիկ՝
որ իւրն են. և 'ի բաց կացի յանիրաւութէ̃
ա̃մ՝ որ անուանէ զանուն տ̃ն: Այլ 'ի տան 20
մեծի ոչ միայն են անօթք ոսկեղէնք և ար-
ծաթեղէնք, այլ և փայտեղէնք և խեցե-
ղէնք. են՝ որ 'ի պատուի են, և են որ յա-
նարգութե̃: Եթէ ոք սրբեսցէ զանձն իւր 21
յայնպիսեաց անտի, եղիցի անօթ պատուա-

կեան՝ սրբեալ և պիտանի տն իւրում յամե-
22 նայն գործս բարութն պատրաստեալ։ Եւ
յերիտասարդական ցանկութնց փախիր․ և
երթ զհետ արդարութն զհաւատոյ՝ զսիրոյ՝
զխաղաղութն՝ զսրբութն, ընդ այնոսիկ՝ որ կար-
23 դան զանուն տն սրբով սրտիւ։ Եւ ՚ի
յիմար և յանխրատ խնդրոց հրաժարեա․
24 գիտասջիր՝ թէ անտի ծնանին կռիւք։ Բայց
ծառայի տն ոչ է պարտ կռուել, այլ հեզ
լինել առ ամենեսին՝ ուսուցիչ, անոխակալ։
25 Հանդարտութբ խրատել զհակառակողսն․
թերևս տացէ նց ած ապաշխարութի ՚ի գի-
26 տութի ճշմարտութն․ Եւ սթափեսցին յորո-
գայթից սատանայի, որսացեալք ՚ի նմանէ
՚ի նորա կամս։

ԳԼ․ Գ․

1 Զայս գիտասջիր՝ եթէ յաւուրս յետինս
2 եկեսցեն ժամանակք չարք․ Զի եղի-
ցին մարդիկ անձնասէրք, արծաթասէրք, հը-
պարտք, ամբարտաւանք, հայհոյիչք, անհա-
3 ւանք ծնողաց, անշնորհք, անսուրբք, Աննը-
ւէրք, անգութք, բանսարկուք, անժոյժք,
4 վէօք, անբարեսէրք, Մատնիչք, յանդգունք
ամբարհաւաճք, ցանկասէրք մանաւանդ՝
5 քան ածասէրք․ Որ ունիցին զկերպարանս
ածպաշտութն, և ՚ի զօրութէ անտի նր ուրա-

ցեալ լիցեն. և խորշեսջիր 'ի նոցանէ: Քան- 6
զի 'ի նոցանէ են որ մտանեն տանէ 'ի տուն,
և գերեն զկանայս* շեղջակուտեալս մեղօք
վարեալս 'ի պէսպէս ցանկութիւս. Որ յամ 7
ժամ ուսանին, և երբէք 'ի գիտութիւն ճշմար-
տութեան ոչ հասանեն: Եւ ոպ յանէսն և 8
յամրէս հակառակ կացին Մովսեսի. նոյն-
պէս և սոքա հակառակ կան ճշմարտութեան.
մարդք ապականեալք մտօք՝ անպիտանք 'ի
հաւատս: Եւ ոչ երբէք գայցեն յառաջ 9
'ի լաւ անդր. քանզի անմտութիւն սոցա յայտնի
լինիցի ամենեցուն, որպէս և նոցայն իսկ եղև:
Եւ դու զհետ եկիր վարդապետութեան 10
իմոյ՝ առաջնորդութեան՝ յօժարութեան՝ հաւատոց՝
երկայնմտութեան՝ սիրոյ՝ համբերութեան, Հալա- 11
ծանաց՝ չարչարանաց, որպիսիք եղեն ինձ
յանտիոք և յիկոնիոն և 'ի լիւստրոս, որպի-
սի հալածանաց համբերի, և յամէ փրկեաց
զիս տր: Եւ ամենեքին՝ որ կամիցին ած- 12
պաշտութբ կեալ 'ի քսյս, 'ի հալածանս կաց-
ցեն: Եւ մարդք չարք և կախարդք յա- 13
ռաջ եկեսցեն 'ի չար անդր. մոլորեալք և
մոլորեցուցանիցեն: Եւ դու հաստատուն 14
կաց՝ յոր ուսարդ, և հաւատարիմ եղեր.
գիտես ուստի ուսար. Զի 'ի մանկութէ 15

---

*'Ի Յոյնն, Զտկարամիտ կանայս.

զգիրս սուրբս գիտես, որ կարող են իմաս-
տուն առնել զքեզ ՚ի փրկութիւն՝ ՚ի ձեռն հա-
16 ւատոցն որ ՚ի քսն յսն: Ամենայն գիրք ածա-
շունչք և օգտակարք, ՚ի վարդապետութիւն են՝
և յանդիմանութիւն՝ և յուղղութիւն և ՚ի խրատ
17 արդարութեան. Զի կատարեալ իցէ մարդն այ
յամ գործս բարութեան հաստատեալ:

ԳԼ. Դ.:

1 Զայս վկայութիւն դնեմ առաջի այ՝ և յսի
քսի, որ դատելոց է զկենդանիս և ըզ
մեռեալս՝ ՚ի յայտնութեան իւրում և յարքայու-
2 թեան. Եւ դու քարոզեա՛ զբանն, հաս՚ի վե-
րայ ժամու և տարաժամու, յանդիմանեա՛
սաստեա՛ մխիթարեա՛ ամ երկայնմտութբ և
3 վարդապետութբ: Քանզի եկեսցէ ժամա-
նակ՝ զի ողջմտութեան վարդապետութեան ոչ՚ան-
սայցեն. այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց
կուտեսցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ մար-
4 մնչելոյ լսելեաց իւրեանց. Եւ ՚ի ճշմարտու-
թենէ անտի դարձուցանիցեն զլսելիս, և յա-
5 ռասպելս կործանեսցին: Այլ դու զուարթ
կաց յամի, ճգնեա՛ց, զգործս աւետարանչի
գործեա՛. զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ:
6 Զի ես այսուհետև նուիրեալ եմ, և ժա-
7 մանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ: Զբարւոք
պատերազմ պատերազմեցայ. զընթացսն

Digitized by Google

կատարեցի, զհաւատոն պահեցի: Այսու- 8
հետեւ կայ մնայ ինձ արդարութեան պսակն,
զոր հատուսցէ ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ ար-
դարն դատաւոր. ոչ միայն ինձ, այլեւ ամե-
նեցուն՝ որ սիրեցին զյայտնութիւն նորա:
փութասջիր գալ առ իս վաղվաղակի. Զի 9
Դեմաս եթող զիս՝ եւ սիրեաց զաշխարհ, եւ
գնաց՚ի Թեսաղոնիկէ. Կրեսկէս՝ ՚ի Գա- 10
ղիլեա, Տիտոս՝ ՚ի Դաղմատիա. Ղուկաս 11
միայն է ընդ իս: Զմարկոս առեալ՝ ընդ քեզ
ածիցես, զի է ինձ պիտանի՚ի սպասաւորու-
թիւն: Զտիւքիկոս առաքեցի յեփեսոս: 12
Զփիլոնն թողի ՚ի Տրովադա առ Կարպո- 13
սի. յորժամ գայցես՝ բերջիր եւ զգիրսն,
մանաւանդ զմատեանսն*: Աղեքսանդրոս 14
դարբին բազում չարչարանս եցոյց ինձ.
հատուսցէ նմա Տէր ըստ գործս նորա: Յոր- 15
մէ եւ դու անձնապահ լինիջիր. զի շատ հա-
կառակ եկաց բանից մերոց: Յառաջնում 16
ատենին ոչոք ինձ ՚ի թիկունս եկաց, այլ ա-
մենեքին թողին զիս. մի՛ համարեսցի նոցա
այն: Այլ Տէր օգնեաց ինձ, եւ զօրացոյց 17
զիս, զի ինեւ քարոզութիւն հաստատեսցի, եւ

---

*՚Ի Յոյնն, Զփիլոնն՝ զոր թողի՚ի Տրո-
վադա առ Կարպոսի, յորժամ գայցես
բերջիր. եւ զգիրսն, մանաւանդ զմատեանսն:

լուիցեն ամ̃ հեթանոսք. և ապրեցայ ես ՚ի
18 բերանոյ առիւծուն։ փրկեսցէ զիս Տ̃ր յա-
մենայն գործոց չարաց, և զերծուսցէ զիս
յարքայութի̃ իւր՝ որ յերկինս է. որում փառք
19 յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Ողջոյն
տաջիր Պրիսկեայ և Ակիւղեայ՝ և Ոնեսի-
20 փորայ տանն։ Երաստոս մնայ ՚ի Կորըն-
թոս, զՏրոփիմոս թողի ՚ի Միլիտոս հիւան-
21 դագին։ Փութասջի՛ր յառաջ քան զձմեռն
գալ. Ողջոյն տան քեզ Եւբուղոս և Պուդէս
և Լինոս և Կղաւդիա՝ և եղբարք ամենեքեան։
22 Տէր յ̃ս ք̃ս ընդ հոգւոյդ քում։ Շնորհք ընդ
քեզ. ամէն։

Առ Տիմոթէոս երկրորդ թուղթն, որ էր եփեսա-
ցւոց եկեղեցւոյն եպիսկոպոս առաջին ձեռնա-
դրեալ, գրեցաւ ՚ի Հռոմէ՝ յորժամ երկրորդ
անգամ եկաց յատենի պօղոս առաջի Ներոնի
կայսեր Հռոմայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ ծառայ այ՝ և առաքեալ յնի 1
քի, ը̅ հաւատոց ընտրելոցն այ, և 'ի գի-
տութիւն ճշմարտութեան՝ որ ը̅ ածպաշ-
տութեանն է. Յուսով կենացն յաւիտե- 2
նից, զոր խոստացաւ անսուտն ած յառաջ
քան զժամանակս յաւիտենից. Բայց յայտ- 3
նեաց իւրովք ժամանակօք զբանն իւր քա-
րոզութե̅, որոյ եղէ ես հաւատարիմ ըստ
հրամանի փրկչին մերոյ այ: Տիտոսի որդ- 4
ւոյ սիրելւոյ ըստ հասարակաց հաւատոց,
շնորհք՝ և խաղաղութի̅ յայ հօրէ և 'ի տնէ
յնէ քնէ փրկչէ մերմէ: Վասն այնորիկ 5
թողի զքեզ 'ի կրետէ, զի որ ինչ միան-
գամ պակաս իցէ՝ ուղղեսցես, և կացուցես
ը̅քաղաքաց երիցունս՝ ոպ̅ և ես քեզ պատ-
ուիրեցի: Եթէ ոք անարատ իցէ, միոյ 6

Digitized by Google

կնոջ այր, որդեակս ունիցի հաւատացեալս՝
և ոչ յամբաստանութիւն անառակութեան, կամ
7 անհնազանդս։ Զի պարտ է եպիսկոպո-
սին անարատ լինել՝ որպէս և Այ տնտեսի.
մի՛ յանդուգն, մի՛ բարկացող, մի՛ թշնամա-
8 նող, մի՛ հարկանող, մի՛ զօշաքաղ. Այլ՝ հիւ-
րասէր, բարեսէր, ցած, արդար, սուրբ,
9 ժուժկալ. Մերձակացու լինել հաւատա-
րիմ բանին վարդապետութեան, զի կարող ի-
ցէ և մխիթարել ողջմտութք վարդապետու-
թեամբ, և զհակառակորդսն կշտամբել։
10 Քանզի բազումք են անհնազանդք՝ զրաբօսք
և մտախաբք. մանաւանդ որ ՚ի թլփատութե
11 անտի են. Զորս պարտ է ըմբերանել.
որք զամ տունս կործանեն, և ուսուցանեն
զոր չէ արժան՝ վասն զօշաքաղութեան։
12 Ասաց ոմն ՚ի նոցանէ իւրեանց իսկ մար-
գարէ, Կրետացիք հանապազասուտք՝ չա-
13 րաճճիք՝ դատարկապորտք։ Եւ ստոյգ է
վկայութիւս այս, վասն որոյ կշտամբեսցես
զնոսա խստագոյնս, զի առողջասցին ՚ի հա-
14 ւատս. Եւ մի՛ հայեսցին ՚ի հրէական առաս-
պելս, և ՚ի պատուէրս մարդկան զառածե-
15 լոցն ՚ի ճշմարտութենէ։ Ամենայն ինչ սուրբ
է սրբոց, բայց պղծոցն և անհաւատից՝ ոչ
ինչ է սուրբ. այլ պղծեալ են միտք և խոր-
16 հուրդք նց։ Խոստանան գիտել զած, և

գործովք իւրեանց ուրանան. պղծք են եւ ան-
հաւանք՝ եւ յամենայն գործս բարեաց ան-
պիտանք ։

ԳԼ. Բ ։

Այլ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ողջամիտ 1
վարդապետութեանդ ։ Ծերոց ըզ- 2
գաստս լինել, պարկեշտս, ցածունս, ողջա-
միտս ՚ի հաւատս՝ ՚ի սէր՝ ՚ի համբերութեան ՚ի
ժուժկալութեան ։ Պառաւանց նոյնպէս ՚ի ըզ- 3
գաստութեան ՚ի սուրբ վայելչութեան, մի՛ բանսար-
կուս՝ մի՛ գինեմոլս, այլ բարեխրատս. Զի 4
զգաստացուցանիցեն զմանկամարդսն, այ-
րասէրս լինել՝ որդեսէրս. Ցածունս, սուրբս, 5
անարատս, բարեգործս, հնազանդս իւրեանց
արանց. զի մի՛ բանն այ եւ վարդապետութիւն
հայհոյեսցի ։ Զերիտասարդս նոյնպէս 6
աղաչեսջիր՝ ցածունս լինել. Ամենեցուն 7
զանձն օրինակ կացուցանել՝ գործոց բարու-
թեան, վարդապետութիւն զանեղծութիւն ունել,
զսրբութիւն, զպարկեշտութիւն, Զբանն ողջմը- 8
տութեան, անպարսաւ լինել. զի որ հակառա-
կորդն իցէ յամօթ լիցի, եւ մի՛ ինչ ունիցի
ասել զմէնջ չարութիւն ։ Զծառայից՝ իւ- 9
րեանց տերանց հնազանդ լինել՝ եւ հաճոյս
յամենայնի, մի՛ հակառակորդս, Մի՛ հա- 10
տուս. այլ զամ հաւատս ցուցանել բարու-

թէ, զի զվարդապետութիւն փրկչին մերոյ Այ
11 զարդարեսցեն յամենայնի։ Քանզի ե-
րևեցաւ շնորհն Այ փրկիչ ամ մարդ-
12 կան. Որ խրատէ զմեզ՝ զի ուրացուք
զամբարշտութիւն և զաշխարհական ցանկու-
թիւս. զգաստութեամբ և արդարութեամբ և ած-
13 պաշտութեամբ կեցցուք յաշխարհի. Ակն ունե-
կալ լիցուք երանելի յուսոյն՝ և յայտնութեան փա-
ռաց մեծին Այ և փրկչին մերոյ յսի քսի.
14 Որ ետ զանձն վասն մեր, զի փրկեսցէ զ-
մեզ յամ անօրէնութէ, և սրբեսցէ իւր ժո-
ղովուրդ սեպհական՝ նախանձաւոր գործոց
15 բարեաց. Զայս խօսեաց, և մխիթարեա՝
և յանդիմանեա ամ սաստիւ. զի մի՛ ոք
իցէ որ զքեզ արհամարհիցէ։

ԳԼ. Գ.

1 Յուշ արասջիր նոցա, իշխանութեանց և պե-
տութեանց հնազանդ լինել՝ և հպատակ կալ.
և ամ գործոց բարեաց պատրաստ գտանել.
2 Մի՛ զոք հայհոյել՝ անկռիւս լինել՝ հեզս,
զամ ցածութիւն առ ամենայն մարդիկ ցուցա-
3 նել։ Զի էաք երբեմն և մեք անմիտք՝ ան-
հաւանք՝ մոլորեալք, ծառայէաք ցանկութեանց
և պէսպէս անառակութեանց. չարութեամբ՝ և
նախանձու շրջէաք, ատեցեալք՝ և զմիմեանս
4 ատէաք։ Իսկ յորժամ քաղցրութիւն և մարդ-

Digitized by Google

դասիրութիւն փրկչին մերոյ ա̄յ յայտնեցաւ ,
Ոչ 'ի գործոց արդարութեան՝ զոր արարաք 5
մեք , այլ ը̄ս իւրում ողորմութեանն ապրեցոյց
զմեզ 'ի ձեռն աւազանին միւսանգամ ծննդ-
դեանն , եւ նորոգութեամբ հոգւոյն ս̄բյ .
Զոր եհեղ 'ի մեզ առատապէս , 'ի ձեռն յս̄ի 6
ք̄սի փրկչին մերոյ . Զի արդարացեալք շը- 7
նորհօքն՝ եղիցուք ժառանգաւորք յուսով
կենացն յաւիտենականաց : Հաւատարիմ է 8
բանս . եւ 'ի սոյն կամիմ զքեզ հաստատուն
լինել , զի փոյթ արասցեն գործոց բարեաց
վերակացու լինել՝ հաւատացեալքն յա̄ծ . զի
այն է բարի եւ օգտակար մարդկան : Այլ 9
զյիմարութեան խնդիրս՝ եւ զտոհմաթիւս , եւ
զհեռ՝ եւ զօրինական կռիւսն 'ի բաց մեր-
ժեսջիր . զի անօգուտք են՝ եւ սնոտիք :
Յառնէ հերձուածողէ՝ յետ միանգամ եւ 10
երկիցս խրատելոյ՝ հրաժարեսջիր . Գի- 11
տասջիր՝ զի թիւրեալ է այնպիսին , եւ մե-
ղանչէ՝ անձամբ զանձն դատապարտեալ :
Այլ յորժամ յղեցից առ քեզ զԱրտեմայ 12
կամ զտիւքիկոս , փութասջիր գալ առ իս 'ի
Նիկոպոլիս . զի անդ եդի 'ի մտի ձմերել :
Զզենոն զօրինական դպիր՝ եւ զապո- 13
ղոս՝ փութով արձակեսջիր , զի մի՛ ինչ պա-
կասիցէ նց̄ : Ուսցին եւ մերքն եւս բարեաց 14
գործոց վերակացու լինել՝ 'ի պէտս կարեւորս.

Digitized by Google

15 զի մի՛ անպտուղք լինիցին։ Ողջոյն տան
քեզ՝ որ ը՟ իս են ամենեքին. Ողջոյն տուր
սիրելեաց մերոց հաւատովք։ Շնորհք ընդ
ձեզ ամենեսին. ամէն։

Առ Տիտոս կրետացւոց եկեղեցւոյն առաջին
ձեռնադրելոյ եպիսկոպոսի, գրեցաւ ՚ի Նիկոպօլսէ
Մակեդոնացւոց։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼ. Ա.

ՊՕՂՈՍ կապեալ յսի քսի, և տիմոթէոս 1
եղբայր, փիլիմոնի սիրելւոյ և գործակ-
ցի մերոյ, Եւ ապփեայ քեռ, և արքիպպեայ 2
զինուորակցի մերոյ՝ և առտնին եկեղեց-
ւոյդ. Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի 3
յայ հօրէ մերմէ և ՚ի տնէ յսէ քսէ: Գոհա- 4
նամ զայ իմոյ՝ յամ ժամ յիշատակեալ
յաղօթս իմ վն քո, Իբրև լսեմ զքո հա- 5
ւատսն և զսէր, զոր ունիս առ տր յն և առ
ամ սուրբս: Զի հաղորդութի հաւատոցն 6
քոց արգոյ լինիցի գիտութբ ամ բարութն,
որ ՚ի ձեզ է ՚ի քն յն: Խնդութի յոյժ ըն- 7
կալայ՝ և մխիթարութի ՚ի վր սիրոյն քո. զի
գութք սրբոց քև հանգուցեալ են եղբայր:
Վասն որոյ բզմ համարձակութի ունիմ ՚ի քն 8
հրաման տալ քեզ զարժանն. Վասն սիրոյ 9
մանաւանդ թէ աղաչեմ իսկ այնպիսի լինել՝

Digitized by Google

ոպ և պօղոս ծերացեալ*, արդ և կապեալ
10 Յս. Քսի: Աղաչեմ զքեզ վն որդւոյ ի-
մոյ՝ զոր ծնայ 'ի կապանս իմ, զՈնեսիմոս.
11 Որ երբեմն անպիտան էր քեզ. բայց արդ
12 քեզ և ինձ պիտանի. Զոր յղեցի առ քեզ.
և դու զդա ընկալջի՛ր՝ այսինքն է զիմ ա-
13 ղիս: Զոր կամէի առ իս արգելուլ, զի ի
քո ունիցի ինձ սպաս 'ի կապանս աւետա-
14 րանին: Բայց առանց քո կամաց ոչինչ կա-
մեցայ առնել, զի մի՛ բարիքդ քո 'ի հարկէ
15 լինիցին՝ այլ կամաւ: Եւ թերևս վն այնո-
րիկ մեկնեցաւ առ ժամանակ մի, զի յաւի-
16 տեան ունիցիս զդա. Մի՛ ևս իբրև զծա-
ռայ՝ այլ 'ի վեր քան զծառայ, իբրև զեղբայր
սիրելի. եթէ ինձ այսպէս՝ որչափ ևս առա-
17 ւել քեզ մարմնով և տերամբ: Եթէ զիս
քեզ հաղորդ համարիցիս, ընկալ զդա իբրև
18 զիս: Եւ եթէ յանցուցեալ ինչ իցէ՝ կամ
19 պարտիցի, զայն ինձ համարեսցի: Ես պօ-
ղոս գրեցի իմով ձեռամբ. ես հատուցից,
զի մի՛ ասիցեմ քեզ՝ թէ և դու զանձն քո ինձ
20 պարտիս: †Այո՛ եղբայր՝ ես քո փոխանակ

*'Ի Յոյնն, Վն սիրոյ, մանաւանդ աղա-
չեմ, այնպիսի գոլով՝ ոպ պօղոս ծերացեալ:
†'Ի Յոյնն, Այո՛ եղբայր, ես քև վայելե-
ցից 'ի տր:

եղէց 'ի տր. հանգո զաղիս իմ 'ի քս։ Յու- 21
սացեալ 'ի հնազանդութիւն քո գրեցի առ քեզ.
քանզի գիտեմ թէ առաւել ևս քան զոր ա-
սեմդ առնիցես։ Այլ միանգամայն և պատ- 22
րաստեսջիր ինձ վանս. քանզի յուսամ եթէ
աղօթիւք ձերովք շնորհեցայց ձեզ։ Ողջոյն 23
տայ ձեզ Եպափրաս գերեկից իմ 'ի քս յս.
Այլ Մարկոս, և Արիստարքոս, և Դեմաս, 24
և Ղուկաս՝ գործակիցք իմ։ Շնորհք տն 25
մերոյ յսի քսի ընդ հոգւոյդ ձերում. ամէն։

Առ Փիլիմոնէ և առ Ապփիա քուեր Ոնեսիմոսի, և
առ Արքիպպոս սարկաւագ հովուապետ եկեղեց-
ւոյն, գրեցաւ 'ի Հռովմէ 'ի ձեռն Ոնեսիմոսի
ծառայի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ԲԱԶՈՒՄ մասամբք և բազում օրինա-
կօք կանխաւ խօսեցաւ ա͞ծ ընդ հարսն
2 մեր մարգարէիւք. ՚Ի վախճան աւուրցս այ-
սոցիկ խօսեցաւ ընդ մեզ որդւովն՝ զոր եդ ժա-
ռանգ ամենայնի. որով և զյաւիտեանսն
3 արար։ Որ է լոյս փառաց՝ և նկարագիր
էութեան նորա. որ կրէ զա͞մ բանիւ զօրութե
իւրոյ. սրբութիւն մեղաց մերոց արարեալ՝
նստաւ ընդ աջմէ մեծութեանն ՚ի բարձունս։
4 Այնչափ առաւել եղեալ ք͞ն զհրեշտակս.
որչափ լաւ ևս քան զնոսա անուն ժառան-
5 գեաց։ Քանզի ցո՞ երբէք ասաց ՚ի հրեշ-
տակաց. Որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ
զքեզ. և դարձեալ՝ թէ Ես եղէց նմա ՚ի
6 հայր, և նա եղիցի ինձ յորդի։ Եւ յոր-
ժամ միւսանգամ մուծցէ զանդրանիկն յաշ-
խարհ, ասէ, Երկիր պագցեն նմա ա͞մ հրեշ-

տակք Այ։ Եւ առ հրեշտակսն ասէ, Որ
առնէ զհրեշտակս իւր հոգիս, եւ զպաշտօ-
նեայս իւր բոց հրոյ։ Իսկ ցորդին ասէ. 8
Աթոռ քո Ած յաւիտեանս յաւիտենից.
գաւազան ուղղութեան՝ գաւազան արքայութեան
քո։ Սիրեցեր զարդարութիւն եւ ատեցեր զա- 9
նօրէնութիւն. վն այսորիկ օծ զքեզ Ած՝ Ած քո
իւղով ուրախութեան՝ առաւել քան զընկերս
քո։ Եւ դու Տր ՚ի սկզբանէ զերկիր 10
հաստատեցեր. եւ գործք ձեռաց քոց երկինք
են։ Նոքա կորնչին՝ եւ դու կաս եւ մնաս. 11
ամենեքեան իբրեւ զձորձս մաշեսցին, Եւ 12
իբրեւ զվերարկուս. գալարեսցես զնն իբրեւ
զհանդերձ, եւ գալարեսցին, բայց դու նոյն
իսկ ես՝ եւ ամք քո ո՛չ պակասեսցեն։ Արդ ո՞ր եր 13
բէք ասաց ՚ի հրեշտակաց. Նիստ ընդ աջմէ
իմմէ՝ մինչեւ եդից զթշնամիս քո պատուան-
դան ոտից քոց։ Ո՞չ ապաքէն ամենեքեան 14
հոգիք են հարկաւորք՝ որ առաքին ՚ի սպա-
սաւորութիւն վն այնոցիկ, որ ժառանգելոցն
են զփրկութիւն։

ԳԼ. Բ.

Սոյն այսորիկ պարտ է մեզ առաւել եւս 1
ունկնդիր լինել բանիցն ասացելոց՝ զի
մի՛ երբեք նուաղեսցուք։ Զի եթէ որ ՚ի
ձեռն հրեշտակաց խօսեցաւ բանն՝ հաստա-

տուն եղև, և ամ յանցաւորութի և անհնա-
զանդութի ընկալաւ զպատիժ պատուհա-
3 սի. Մ՝եք զիա՞րդ ապրեսցուք հեղգացեալք
յայնպիսի փրկութէ, որ սկիզբն առ խօսելոյ
'ի տեառնէ. և 'ի ձեռն այնոցիկ որ լուանն՝ 'ի
4 մեզ հաստատեցաւ. Վկայեալ յայ նշա-
նօք և արուեստիւք և պէսպէս զօրութիք, և
մասամբք հոգւոյն սբյ ըստ իւրոց կամաց:
5 Զի ոչ եթէ հրեշտակաց հնազանդեցոյց
զհանդերձեալ աշխարհն. վասն որոյ մեքս
6 խօսիմք: Վկայեաց ոք ուրեք՝ և ասէ.
Զի՞նչ է մարդ՝ եթէ յիշեսցես զնա, կմ
7 որդի մարդոյ՝ թէ այց արասցես նմա: Փոքր
մի խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս.
փառօք և պատուով պսակեցեր զնա, և կա-
8 ցուցեր զնա 'ի վր ձեռակերտաց քոց: Զա-
մենայն ինչ հնազանդ արարեր 'ի ներքոյ ո-
տից նր: Արդ՝ 'ի հնազանդեցուցանելն զա-
մենայն, ոչինչ եթող անհնազանդ 'ի նմա-
նէ. բայց այժմ ոչ ևս տեսանեմք հնազան-
9 դեալ նմա զամ: Այլ զփոքր մի խոնար-
հեալ քան զհրեշտակս տեսանեմք զյն՝ վն
չարչարանաց մահուն, փառօք և պատուով
պսակեալ. զի շնորհօքն այ վն ամենեցուն
10 զմահ ճաշակեսցէ: Զի վայել էր իսկ նմ,
վասն որոյ ամ՝ և որով ամ, բազում որդիս

'ի փառս ածել՝* և զառաջնորդ փրկութեան
նց̃ չարչարանօք կատարել: Զի որ 11
սրբէն և որ սրբին՝ 'ի միոջէ էին ամենե-
քին, վասն որոյ ոչ ամօթ համարի եղ-
բարս անուանել զնս̃, և ասել. Պատմե- 12
ցից զանուն քո եղբարցն իմոց. 'ի մէջ եկե-
ղեցւոյ օրհնեցից զքեզ: Եւ դարձեալ՝ թէ 13
Ես եղէց յուսացեալ 'ի նա. և դարձեալ.
Ահաւասիկ ես և մանկունք իմ, զոր ետ
ինձ ած: Արդ՝ որովհետև մանկունք հա- 14
ղորդեցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ
մերձաւորութբ̃ կցորդ եղև նոցունց. զի
մահուն իւրով խափանեսցէ զայն՝ որ զիշ-
խանութի մահուն ունէր, այսինքն է զսա-
տանայ. Եւ ապրեցուսցէ զայնոսիկ, որ մա- 15
հուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարան-
գեալք 'ի ծառայութի: Քանզի ոչ երբէք 16
զհրեշտակաց բուռն հարկանէ. այլ զզաւա-
կէն աբրահամու բուռն հարկանէ: Ուս- 17
տի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց
նմանել. զի ողորմած լինիցի, և հաւատա-
րիմ քահանայապետ յա̃ծակոյս կողմանէ
անտի, առ 'ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն:
Զի որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ, 18

---

* 'Ի Յոյնն, Յածելն 'ի փառս զբազում որդիս:

կարող է և փորձանաւորացն օգնական լի-
նել:

ԳԼ. Գ.

1 Ապա եղբարք սուրբք՝ երկնաւոր կոչմա-
նըն բաժանորդք, հայեցարուք ի առա-
քեալն և ի քահանայապետ խոստովանութեան
2 մերոյ Յս Քս. Որ հաւատարիմ է արարչին
3 իւրոյ՝ որպ և Մովսէս յամ ՚ի տան նր: Զի
առաւել եւս փառաց ք զՄովսէս արժանի
եղև, որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան
4 զտունն՝ տանն առնելին: Զի ամ տուն
կազմի՝ յումեքէ կազմի. իսկ որ զամենայնն
5 արար, ած է: Մովսէս հաւատարիմ է
յամ տանն նր իբրև զծառայ՝ առ ՚ի վկայու-
6 թե բանիցն ասացելոց: Իսկ քս իբրև
որդի ՚ի վր տան իւրոյ. որոյ տունն մեք իսկ
եմք. միայն թէ զհամարձակութի և զպար-
ծանս յուսոյն մինչև ՚ի վախճան հաստատուն
7 ունիցիմք: Վասն որոյ այսպէս ասէ հոգին
8 սբ. Այսօր եթէ ձայնի նր լուիցէք, Մի
խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև ՚ի դառ-
9 նութեն յաւուրն փորձութե յանապատի. Ուր
փորձեցին զիս հարքն ձեր. քննեցին զիս՝ և
10 տեսին զգործս իմ զքառասուն ամ. Վն որոյ
տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ. և ասացի
Միշտ մոլորեալ են սրտիւք. և նոքա ոչ ծա-

նեան զճանապարհս իմ. Որպէս երդուայ ՛ի 11
բարկութեան իմում թէ մտցեն ՛ի հանգիստ իմ։
Տեսէք եղբարք՝ գուցէ երբէք լինիցի յու- 12
մեք ՛ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութեան ապս-
տամբ լինել յԱյ կենդանւոյ ։ Այլ մխի- 13
թարեցէք զմիմեանս զօրհանապազ մինչդեռ
այսօրդ առաջի կայ. զի մի՛ ոք խստասցի ՛ի
ձէնջ խաբէութեամբ մեղաց ։ Վասնզի բաժա- 14
նորդք եղեաք Քսի. միայն թէ զսկիզբն հաս-
տատութեան մինչև ցվախճան պինդ կալցուք ,
Յասելն , Այսօր եթէ ձայնի նր լուիցէք՝ 15
մի՛ խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև ՛ի
դառնութեան ։ Վասնզի ոմանք լուան՝ և դառ- 16
նացուցին , այլ ո՛չ ամենեքեան՝ որ ելեալ
էին յեգիպտոսէ ՛ի ձեռն մովսեսի ։ Յու- 17
մէ՞ տաղտկացաւ զքառասուն ամս. ո՞չ ապա-
քէն ՛ի յանցուցելոցն . որոց ոսկերքն ան-
կան յանապատի անդ ։ Ո՞ւմ երդուաւ չմը- 18
տանել ՛ի հանգիստն իւր , եթէ ոչ անհաւա-
տիցն ։ Եւ տեսանեմք՝ զի ո՛չ կարացին 19
մտանել վն անհաւատութեան ։

ԳԼ. Դ.

Երկիցուք այսու հետև, գուցէ ՛ի թողուլ 1
զաւետիսն ՛ի մտանելոյ ՛ի հանգիստն նր՝
գտանիցի ոք ՛ի ձէնջ նուազեալ ։ Վասնզի 2
եմք աւետարանեալք ոպ և նոքայն , այլ ոչ

Digitized by Google

ոչինչ օգնեաց լուր բանին, չամոքելոցն 'ի
3 հնազանդութի հաւատոց* ։ Այլ մեք մտա-
նեմք 'ի հանգիստն, որք հաւատացաքս . որպ
և ասացն՝ թէ Երդուայ 'ի բարկութն
իմում, թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ . թէ-
պէտ և արդիւնքն ի սկզբանէ աշխարհի լեալ
4 էին ։ Վ՚անզի ասէ ուրեք վն աւուրն եօթ-
ներորդի այսպէս . Եւ հանգեաւ ած յա-
5 ւուրն եօթներորդի յա՛մ գործոց իւրոց . Եւ
աստ դարձեալ ասէ Թէ մտցեն 'ի հանգիստ
6 իմ . Եւ արդ՝ քզի արգելան ոմանք մը-
տանել 'ի նա†, և որք յառաջագոյն աւետա-
րանեալն էին՝ չմտին վասն անհաւատութեն .
7 Դարձեալ այլ օր սահմանէ զայսօրն 'ի դա-
ւիթ, և ասէ՝ յետ այնչափ ժամանակաց,
որպ յառաջագոյնն ասաց, Այսօր եթէ ձայ-
նի նր լուիցէք՝ մի՛ խստացուցանէք զսիրտս
8 ձեր ։ Զի եթէ զնա յեսուայ հանգուցեալ
էր, ապա վն այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այ-
9 նորիկ ։ Ապա ուրեմն նուազեալ է շաբա-
10 թումն ժողովրդեանն այ‡ . Զի որ եմուտ

---

* 'Ի Յոյնն, Այլ նց ոչինչ օգնեաց լուր բանին՝ ոչ խառնեալ հաւատով լսողացն ։

† 'Ի Յոյնն, Վ՚անզի կայ մնայ ոմանց մտանել 'ի նա ։

‡ 'Ի Յոյնն, Ապա ուրեմն կայ մնայ ժողովրդեանն այ շաբաթումն ։

՚ի հանգիստն նր., եւ նա հանգեաւ յիւրոց
գործոց անտի. որպէս եւ ած յիւրայոցն.
փութասցուք այսուհետեւ մտանել յայն 11
հանգիստ. զի մի՛ ոք ը նմին օրինակաւ ան-
հաւատութեն անկանիցի: Քանզի կենդա- 12
նի է բանն այ՝ եւ ազդող՝ եւ հատու քն զամ
սուր երկսայրի. եւ անցանէ մինչեւ ցորոշումն
շնչոյ՝ եւ ոգւոյ՝ եւ յօդից՝ եւ ուղղոց. եւ քննիչ
է մտաց՝ եւ խորհրդոց սրտից: Եւ չիք ա- 13
րարած աներեւոյթ յերեսաց նորա. այլ ամ
ինչ մերկապարանոց կայ առաջի աչաց նորա,
զորմէ մեր բանքս են: Ունիմք այսուհե- 14
տեւ քահանայապետ մեծ անցեալ ը երկինս,
զՅս զորդին այ. ապինդ կալցուք զխոստովա-
նութիւն: Քանզի ոչ եթէ ունիմք քահա- 15
նայապետ՝ որ չիցէ կարող չարչարակից լի-
նել տկարութե մերոյ. այլ փորձ է ամենայ-
նիւ ըստ նմանութեան առանց մեղաց:
Մատիցուք այսուհետեւ համարձակութբ 16
առաջի աթոռոյ շնորհացն նր. զի ընկալ-
ցուք զողորմութի եւ գտցուք շնորհս ՚ի դէպ
ժամանակի օգնականութե:

ԳԼ. Ե:

Զի ամենայն քահանայապետ ՚ի մարդկա- 1
նէ առեալ՝ վն մարդկան կայ յածակոյս
կողմն անդր. զի մատուսցէ պատարագս եւ

2 զոհս վն մեղաց։ Չափով չարչարակից կա-
րող է լինել տգիտաց և մոլորելոց. քանզի
3 և ինքն իսկ տկարութե զգածեալ է։ Վն
այնորիկ հարկ է որպէս վն ժողովրդեանն
նոյնպէս և վն անձին մատուցանել պատա-
4 րագս վասն մեղաց։ Եւ ոչ եթէ անձամբ
ոք առնու պատիւ. այլ կոչեցեալն յԱյ՝ որպ
5 և ահարոնն։ Նոյնպէս և Քն ոչ եթէ ան-
ձին ինչ շուք եդ լինել քահանայապետ. այլ
որ խօսեցաւն առ նա՝ թէ Որդի իմ ես դու,
6 ես այսօր ծնայ զքեզ։ Որպ և 'ի միւսումն
ասէ. Դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կար-
7 գին Մելքիսեդեկի։ Որ յաւուրս մարմնոյ
իւրոյ աղօթս և պաղատանս առ այն՝ որ կա-
րողն էր ապրեցուցանել զնա 'ի մահուանէ,
ուժգին գոչմամբ և արտասուօք մատուցա-
8 նէր և լսելի լինէր առ լաւութեննէ։ Թէ-
պէտ և որդի էր, ուսաւ 'ի չարչարանաց անտի
9 զհնազանդութի։ Եւ իբրև կատարեցաւ՝
եղև ամենայն հնազանդելոց իւրոց պատ-
10 ճառ փրկութեն յաւիտենից. Եւ անուանե-
ցաւ յԱյ քահանայապետ յաւիտենից ըստ կար-
11 գին Մելքիսեդեկի։ Վասն որոյ բազումք են մեզ
բանք, և դժուարապատումք 'ի մեկնել. քան-
12 զի խօթամիտք եղերուք լսելեօք. փոխանակ
զի պարտ էր ձեզ լինել վարդապետս վն ժա-
մանակին. դարձեալ պիտոյ է ձեզ ուսանել՝

Digitized by Google

Թէ զինչ են նշանագիրք սկզբան բանիցն
ա͞յ. և եղերուք կարօտք կաթին՝ և ոչ հաս-
տատուն կերակրոյ: Զի ամենայն որ կաթնկեր 13
է՝ անփորձ է բանին արդարութեան, քանզի տղայ
է: Այլ կատարելոցն է հաստատուն կե- 14
րակուր. որոց վա՛րժ ՚ի չափս հասանելոյ, ճա-
շակելիքն կի՛րթ են ընտրութեան բարւոյ և չարի:

ԳԼ. Զ:

Վասն որոյ թողեալ զբանն սկզբանն ք͞ի, 1
՚ի կատարումն եկեսցուք. մի՛ միւսան-
գամ արկանել հիմն ապաշխարութեան՝ ՚ի մե-
ռելոտի գործոց անտի, և հաւատոցն որ յա͞ծ,
Եւ մկրտութեանցն վարդապետութեան, և ձեռ- 2
նադրութեան ձեռաց, և յարութեան մեռելոց,
և դատաստանին յաւիտենից: Եւ արդ՝ 3
արասցուք զայս, եթէ ա͞ծ հրամայեսցէ:
Քանզի անհնար է միանգամ մկրտելոցն*, 4
որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարգևացն և
հաղորդք եղեն հոգւոյն ս͞բյ, Եւ զգեղեցիկ 5
բանին ա͞յ ճաշակս ճաշակեցին, և զզօրութիւնս
հանդերձելոյ աշխարհին, Եւ կործանեսցին. 6
միւսանգամ նորոգել յապաշխարութիւն.
և վերստին ՚ի խաչ հանել անձանց զորդին
ա͞յ, և դարձեալ խայտառակել†: Քանզի 7

---

* ՚Ի Յոյնն, Միանգամ լուսաւորելոցն:
† ՚Ի Յոյնն, Վերստին ՚ի խաչ հանեալ

երկիր՝ որ ըմպիցէ զանձրեւ բազում անգամ
եկեալ ’ի վերայ նր, եւ ծնանիցի արդիւնս
շայեկանս նց՝ վասն որոց գործեցին, ընդու-
8 նի զօրհնութի յԱյ։ Իսկ որ բերէ զփուշ եւ
զտատասկ, անպիտան է՝ եւ մերձ յանէծս.
9 եւ վախճան նորա յայրումն։ Բայց հաս-
տատեալ եմ վն ձեր սիրելիք ’ի լաւ ան-
դր, եւ որ լին է փրկութե. զի թէպէտ եւ
10 այսպէս խօսիմք։ Ոչ եթէ անիրաւ ինչ
է Այ՝ մոռանալ զգործս ձեր եւ զսէրն՝ զոր
ցուցէք յանուն նր. զի պաշտեցիք զսուրբ-
11 սըն՝ եւ պաշտէք։ Այլ մեք ըղձանամք՝ զի
իւրաքանչիւր ոք ’ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցա-
նիցէ ’ի հաստատութի յուսոյն՝ մինչեւ ցվախ-
12 ճան. Զի մի՛ հեղգամիտք լինիցիք. նմա-
նողք երեւրուք այնոցիկ՝ որ հաւատովքն եւ
երկայնմտութե ժառանգեցին զաւետիսն։
13 Զի Աբրահամու խոստացեալ զաւետիսն
Այ՝ քանզի յայլ ոք ’ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ,
14 Յանձն իւր երդուաւ, եւ ասէ. Այո՛, օրհ-
նելով օրհնեցից զքեզ. եւ բազմացուցանե-
15 լով բազմացուցից զքեզ։ Եւ այնպէս եր-
16 կայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն։ Ա-
պաքէն մարդիկ՝ որ ինչ ’ի վեր է քան զին-

անձանց զօրդին Այ, եւ դարձեալ խայտառա-
կեալ։

քեանն՝ յայն երդնուն. և ամ՛ հակառակու-
թե՛ նց վճիռ առ ՚ի հաստատութե՛ երդումն
է։ Որով առաւել ևս կամեցեալ այ՝ ցու- 17
ցանել ժառանգաւորաց աւետեացն զհաս-
տատութիւն խորհրդոյն իւրոյ, միջնորդեաց
երդմամբ։ Զի երկու անփոփոխելի ի- 18
րօքն՝ որովք անհնարին իցէ ստել այ, հաս-
տատուն մխիթարութի ունիցիմք. որք ապաս-
տան՝ եղեալք բուռն հարկանել զհանդեր-
ձեալ յուսոյն. Զոր իբրև զխարիսխ հաս- 19
տատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մե-
րոց, որ և մտանիցէ ՚ի ներքին կողմն վարա-
գուրին. Ուր կարապետն մեր յն եմուտ 20
վասն մեր, ը՛ կարգին Մելքիսեդեկի եղև
քահանայապետ յաւիտենից։

ԳԼ. Է։

Քանզի այս Մելքիսեդեկ՝ թագաւոր էր 1
սաղիմայ, քահանայ այ բարձրելոյ. որ
ել ը՛ առաջ աբրահամու, յորժամ դար-
ձեալ գայր ՚ի կոտորածէ թագաւորացն և
օրհնեաց զնա։ Որում և տասանորդս յամ՛է 2
ետ աբրահամ. Նախ թարգմանի թագաւոր
արդարութե՛, ապա թագաւոր սաղեմայ՝ որ
է թագաւոր խաղաղութե՛. Անհայր՝ ան- 3
մայր՝ չհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն
աւուրց և ոչ կատարած կենաց. Նմանեալ

Digitized by Google

որդւոյ Այ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջենա-
4 ւոր։ Որք՝ տեսէք որպիսի ոք էր սա, ա-
րում և Աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ
5 անտի՝ նահապետն։ Եւ որք յորդւոցն
Ղևեայ զքահանայութիւն առնուն, պատուէր
ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրէ-
նացն. այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց. թէ-
պէտ և ելեալ իցեն յերանացն Աբրահամու։
6 Իսկ չհամարեալն յազգս 'ի նոցանէ՝ տա-
սանորդեաց զԱբրահամ. և զնա որոյ զաւե-
7 տիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց։ Ոչ ի ա-
ռանց ամ հակառակութեան նուազն 'ի լաւէ
8 անտի օրհնեսցի։ Եւ աստ մարդք մահկա-
նացուք տասանորդս առնուն. բայց անդ վկա-
յեցաւ՝ թէ կենդանի է. և որպէս բանից
9 կարգ է ասել. Եւ Աբրահամու և Ղևի
իսկ՝ որ զտասանորդսն առնոյր, տասանոր-
10 դեցաւ։ Զի դեռևս յերանս հօր իւրոյ էր՝
յորժամ ընդ առաջ եղև նմա Մելքիսեդեկ։
11 Իսկ արդ՝ եթէ կատարումն 'ի ձեռն Ղև-
տացւոց քահանայութեանն էր, քանզի ժողո-
վուրդն յայն օրէնս դրեցաւ. զի՞նչ պիտոյ էր
ըստ կարգին Մելքիսեդեկի այլում քահա-
նայի յառնել, և ոչ ասել՝ թէ ըստ կարգին
12 Ահարոնի։ Եւ 'ի փոփոխել քահանայու-
թեան, հարկ էր և օրինացն փոփոխումն լի-
13 նել։ Զի զորմէ այսպէսն ասի՝ յայլմէ ազ-

զի կալաւ հաղորդութիւն, յորմէ ոչ ոք երբէք
եղեւ հաղորդ սեղանոյն. Քզ՝ յայտ իսկ 14
է, թէ յազգէ Յուդայ ծագեաց Տր մեր.
յորմէ ազգէ վն քահանայից Մովսէս ինչ ոչ
խօսեցաւ։ Եւ եւս առաւել յայտ է՝ թէ 15
ըստ նմանութեան Մելքիսեդեկի յառնելոց է
այլ քահանայ. Որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատ- 16
ուիրանին եղեւ, այլ ըստ զօրութեան կենացն ան-
վախճանից։ Քանզի վկայեցաւ, թէ Դու 17
ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մել-
քիսեդեկի։ Արհամարհումն լինէր առա- 18
ջին պատուիրանին՝ վն նորին տկարութեան և
անշահութեան. Քանզի ոչինչ կատարումն 19
գործեցին օրէնքն, և մուտ ազնուական յու-
սոյն՝ *որով մերձենամք առ Ած։ Եւ այնչափ, 20
զի ոչ առանց երդման. զի են ոմանք՝ որ ա-
ռանց երդման են կացեալ քահանայք։ Բայց 21
սա երդմամբ ՚ի ձեռն այնորիկ՝ որ ասացն ՚ի
նա. Երդուաւ Տր՝ և ոչ եւս զղջասցի, դու
ես քահանայ յաւիտեան։ Եւ այնչափ լա- 22
ւագոյն ուխտի եղեւ երաշխաւոր Յս։ Եւ 23
բազում են կացեալ քահանայք՝ վասն
մահու արգել լինելոյ ՚ի մշտնջենաւորել։
Իսկ սա վասն յաւիտեան կալոյ՝ առանց 24

---

* ՚Ի Յոյնն, Այլ մուտ ազնուական յու-
սոյն.

Digitized by Google

25 անցանելոյ ունի զքահանայութիւնն ։ Ուստի
եւ կենդանի առնել համօրէն կարող է
զմատուցեալս նովաւ առ Ած . քանզի միշտ
կենդանի է լինել բարեխօս վասն նոցա .
26 Զի այսպիսի իսկ եւ վայել էր մեզ քահա-
նայապետ , որ անմեղ՝ անարատ՝ զատեալ
՚ի մեղաւորաց , եւ բարձրացեալ քան զեր-
27 կինս . Որում ոչ հանապազ հարկ է որպ այ-
լոց քահանայապետից , նախ վն իւրեանց
մեղացն պատարագս մատուցանել՝ եւ ապա
վն ժողովրդեանն . իսկ սա զայն միանգա-
մայն կատարեաց , զի զանձն իւր մատոյց պա-
28 տարագ ։ Օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն
քահանայապետս զգածեալս տկարութբ .
իսկ բանն երդման յետ օրինացն՝ զորդի , որ
յաւիտեան կատարեալ է ։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ բանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ունիմք
քահանայապետ , որ նստաւ ընդ աջմէ մե-
2 ծութեան աթոռոյն յերկինս , Սրբութեցն
պաշտօնեայ եւ խորանին ճշմարտուն , զոր
3 տրն կանգնեաց՝ եւ ոչ մարդ ։ Զի ամ քա-
հանայապետ վն մատուցանելոյ զոհս եւ ըզ
պատարագս կայ . ուստի հարկ է եւ նմա ու-
4 նել ինչ՝ զոր մատուցանիցէ ։ Զի եթէ էր

յերկրէ*, Թերևս չէր իսկ քահանայ. զի
գտլին՝ որ մատուցանէին զօրինացն պատա-
րագ. Որք աւակաւ և օրինակաւ պաշտէին 5
երկնաւորացն. որք և հրամայեցաւ Մովսէ-
սի յորժամ գործելոց էր զխորանն†,
Տեսջիր ասէ, արասցես զամ ըստ օրինակին
որ ցուցաւ քեզ 'ի լերինն: Բայց արդ ա- 6
ռաւելագոյն ևս պաշտաման եհաս յա, որչափ
լաւագոյն ևս ուխտի է միջնորդ՝ որ յառա-
ւել աւետիսն օրինադրեցաւ. Զի եթէ 7
առաջինն անարատ էր, ապա երկրորդին
տեղի ոչ խնդրէր: Նա աւանիկ բամբասէ 8
զնա՝ և ասէ. Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն
ասէ Տր, և կատարեցից 'ի վր տանն Իղի և
'ի վր տանն յուդայ՝ ուխտ նոր. Ոչ ըստ 9
ուխտին զոր եդի ընդ հարս նց՝ յաւուր յո-
րում առի 'ի ձեռն՝ հանել զնս յերկրէն ե-
գիպտացւոց. և զի նք ոչ կացին 'յուխտին
իմում, և ես անփոյթ արարի զնոցանէ, ա-
սէ Տր ամենակալ: Այլ այս է ուխտն՝ զոր 10
եդից տանն Իղի յետ աւուրցն այնոցիկ՝ ասէ
Տր. տաց զօրէնս իմ 'ի միտս նց՝ և 'ի սիրտս
նց գրեցից զնս. և եղէց նց ած, և նք ե-

---

* 'Ի Յոյնն, Զի եթէ էր յերկրի:

† 'Ի Յոյնն, Յորժամ գործելոց էր զխորանն.

11 դիցին ինձ 'ի ժողովուրդ: Եւ ոչ եւս ու-
սուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից
իւր, եւ իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, եւ ասիցեն
Թէ՝ Ծանիր զՏէր. զի ամենեքին ծանիցեն զիս
12 'ի փոքրկանց մինչեւ 'ի մեծամեծս նոցա: Զի
քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նոցա, եւ զմեղս նոցա
13 եւ զանօրէնութիւնս այլ ոչ եւս յիշեցից: Արդ
ասելովն Նոր, հնացոյց զառաջինն. եւ որ հնա-
նայն եւ ծերանայ՝ մերձ է յապականութիւն:

ԳԼ. Թ.

1 Ունէր ուրեմն եւ առաջինն իրաւունս պաշ-
տաման, յայնժամ զաշխարհական սր-
2 բութիւն: Զի խորանն առաջին հանդերձե-
ցաւ այսպէս, յորում աշտանակն եւ սեղանն
3 եւ հացն նուիրաց. որ Սրբութիւն կոչէր: Եւ
յետ երկրորդ վարագուրին խորանն՝ որ կո-
4 չէր Սրբութիւն սրբութեանց. Յորում կայր բուր-
վառն ոսկի եւ արկղն կտակարանաց պատեալ
ներքոյ եւ արտաքոյ ոսկւով. յորում սափորն
ոսկի լի մանանայիւ, եւ գաւազանն Ահա-
րոնի՝ որ ծաղկեցաւ, եւ տախտակք կտակա-
5 րանացն. Եւ 'ի վերայ նորա քերովբէքն փա-
ռաց՝ որ հովանի ունէին 'ի վերայ քաւութեանն.
6 վասն որոյ ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ: Եւ
այսն այսպէս հանդերձեալ կային, յառաջին
խորանն յամենայն ժամ մտանէին քա-

հանապազ զպաշտամունսն կատարել. Բայց 7
յերկրորդն միանգամ 'ի տարւոջն քահա-
նայապետն. և զայն ոչ առանց արեան, զոր
մատուցանէր վ՟ն իւր և վասն ժողովրդեանն
անգիտութե՟: Զայս ցուցեալ հոգւոյն ս՟բ՝ 8
մինչև յայտնեալ էր ճանապարհի սրբու-
թեցն. քանզի դեռ առաջին խորանն ունէր
զհաստատութի՟. Որ է առակ ժամանակին, 9
որ առաջի կայր. յորում պատարագքն եւ զոհ-
քըն մատչէին, որք ոչ կարէին ը՟ միտս կա-
տարել զպաշտամունսն. բայց միայն կերակ-
րովք և ըմպելեօք, Եւ պէսպէս մկրտու- 10
թե՟ք՝ մարմնոյ արդարութիւքն. որ մինչև 'ի
ժամանակս ուղղութե՟ն 'ի վ՟ր կային: Այլ 11
ք՟ս եկեալ քահանայապետ հանդերձելոցն
բարեաց՝ մեծաւն և կատարելովն՝ և անձե-
ռագործ խորանաւ, այսինքն է՝ որ ոչ յայսց
արարածոց, Եւ ոչ արեամբ նոխազաց և 12
զուարակաց, այլ իւրով արեամբն եմուտ
միանգամ 'ի սրբութի՟ւն՝ յաւիտենականս
գտեալ զփրկութի՟: Զի եթէ արիւն ցը- 13
լուցն և նոխազաց՝ և մոխիր երինջոցն ցանեալ
զպղծեալսն սրբէր առ 'ի մարմնոյ սրբութե՟,
Որչափ ևս առաւել արիւնն ք՟սի, որ 'ի 14
ձեռն հոգւոյն յաւիտենականի մատոյց զան-
ձըն անարատ պատարագ ա՟յ, սրբեսցէ զխիղճ
մտաց ձերոց 'ի մեռելոտի գործոց անտե՟

15 պաշտել զա̃ծ կենդանի ։ Եւ վա̃ս այնորիկ
նորոյ ուխտիս է միջնորդ. զի յորժամ մահ
լինիցի 'ի փրկութի̃ վասն առաջին ուխտին
յանցանաց, զաւետիս առցեն հրաւիրեալքն
16 'ի ժառանգութի̃ յաւիտենից ։ Վասնզի ուր
կտակ է, հարկ է զմահ'ի մէջ բերել զկտա-
17 կագրին ։ Զի կտակ յետ մահու հաս-
տատուն է. ապա թէ ոչ՝ զի՞արդ իցէ հաս-
տատուն, մինչ կտակագիրն կենդանի է ։
18 Ուստի և ոչ առաջինն առանց արեան նո-
19 րոգէր. Վասնզի իբրև պատմեցաւ ա̃մ
պատուիրանք օրինացն 'ի մովսեսէ ժողո-
վրրդեանն, առեալ զարիւն ցլուցն և նոխա-
զացն, ջրով և բրդով՝ կարմրով և զոպայիւ,
զկտակարանօքն իսկ և զա̃մ ժողովրդեամբն
20 սրսկեաց, Եւ ասէ. Այս է արիւն կտակին
21 զոր պատուիրեաց ձեզ ա̃ծ ։ Եւ զխորա-
նաւն և զամենայն կահիւ սպասուն նոյնպէս
22 սրսկեաց զարիւնն ։ Եւ գրեթէ ա̃մ ինչ
արեամբն սրբէր ըստ օրինացն. և առանց
23 հեղման արեան չլինէր թողութի̃ ։ Ապա
հարկ էր օրինաւորացն* այնպիսեօքն սըր-
բել. և բուն իսկ երկնաւորացն՝ առաւել ևս
24 պատարագօք ք̃ զնոյնս ։ Զի ո՞չ եթէ'ի ձե-
ռագործ սրբութիսն եմուտ ք̃ս յօրինակս ճըշ-

* 'Ի Յոյնն, Օրինակաց երկնաւորացն ։

ճշմարտութն . այլ ՚ի բուն իսկ յերկինս , յան-
դիման լինել* երեսացն այ վն մեր ։ Ոչ զի 25
բազում անգամ մատուցանիցէ զանձն պատա-
րագ՝ որպէս քահանայապետն , որ մտանէր ՚ի
սրբութի սրբութեանցն ամի ամի արեամբն օտա-
րաւ . Ապա թէ ոչ՝ պարտ էր նմա բազում ան- 26
գամ չարչարել իսկզբանէ աշխարհի . բայց
արդ առասիկ միանգամ՚ի կատարած յաւի-
տեանց՝ յանարգութի մեղաց իւրով պատա-
րագաւն յայտնեալ է ։ Եւ զոր օրինակ կայ 27
մնայ մարդկան միանգամ մեռանել՝ և յետ
այնորիկ դատաստան . Նոյնպէս և քս միան- 28
գամ մատուցեալ պատարագ առ՚ի բառնա-
լոյ զմեղս բազմաց . իսկ յերկրորդումն ա-
ռանց մեղաց յայտնեսցի այնոցիկ , որ զնա
ունիցին նմա հաւատովք ՚ի փրկութի ։

ԳԼ. Ժ.

Քանզի զստուեր հանդերձելոց բարեացն 1
ունէին օրէնք , և ոչ զնոյն կերպարանս
իրացն. ամի ամի զնոյն պատարագս մատու-
ցանեն ցանգ , որք ոչ են կարող զմատու-
ցեալսն կատարել . Ապա թէ ոչ՝ դադարէին 2
՚ի մատուցանելոյ , վն և ոչ մի ինչ այնուհե-
տև խիղճ մտաց ունելոյ պաշտօնէիցն միան-

* ՚Ի Յոյնն , Այժմ յանդիման լինել ։

3 զամ սրբեցելոցն. Այլ անդէն 'ի նմին 'ի
4 յիշատակս մեղացն կայցէն ամի ամի: Քան-
զի ոչ կարէր արիւն նոխազաց և ցլուց բառ-
5 նալ զմեղս: Վասն որոյ 'ի մտանելն 'ի բուռն
յաշխարհ՝ ասէ. Զզոհս և զպատարագս
ոչ կամեցար, բայց մարմին հաստատեցեր
6 ինձ. Ընդ ողջակէզս և ընդ վն մեղացն ոչ հա-
7 ճեցար: Յայնժամ ասացի թէ Ահաւասիկ
եկի. 'ի ճառս գրոց գրեալ է վն իմ, առ-
8 նել զկամս քո ած: Վերագոյնն ասէ, թէ
Ընդ զոհս և ընդ պատարագս և ընդ ողջակէզս
և ընդ վն մեղացն ոչ հաճեցար, և ոչ կամե-
9 ցար՝ որք ըստ օրինացն մատչէին: Ապա ա-
սէ՝ Ահաւասիկ գամ առնել զկամս քո ած.
մերժէ զառաջինն՝ զի զերկրորդն հաստա-
10 տեսցէ: Որով կամօք և մեք սրբեցաք 'ի
ձեռն պատարագի մարմնոյն յսի քսի միան-
11 գամ: Եւ ամ քահանայապետ կայ հանա-
պազորդ 'ի պաշտաման. և զնոյն պատարագս
մատուցանէ բազում անգամ, որք ոչ երբէք
12 կարող են բառնալ զմեղս: Իսկ սա զմին
վն մեղաց մատոյց պատարագ, և մշտնջենա-
13 ւոր նստաւ ընդ աջմէ այ: Եւ այսուհետև
ակն ունի՝ մինչև դիցին թշնամիք իւր 'ի
14 ներքոյ ոտից իւրոց: Քանզի միով պատա
րագաւ կատարեաց զսրբեալսն 'ի մշտնջե-
15 նաւորս: Այլ վկայէ մեզ և հոգին սր՝

յետ ասելոյն յառաջագոյն, Եթէ Այս 16
է ուխտն՝ զոր եդից ը̃ Հարսն̃ց* յետ աւուր-
ցըն այնոցիկ, ասէ Տ̃ր. տաց զօրէնս իմ 'ի
սիրտս նոցա, և 'ի խորհուրդս նոցա գրեցից
զն̃ս: Ապա ասէ թէ Զմեղս ն̃ց և զանօ- 17
րէնութ̃ս ն̃ց այլ ոչ ևս յիշեցից: Իսկ ուր թո- 18
ղութի̃ է, ոչ ևս պիտոյ է վասն մեղաց պա-
տարագ: Ունիմք այսուհետև եղբարք՝ հա- 19
մարձակութի̃ 'ի մուտս սրբութե̃ցն արեամբն
յ̃սի. Զոր նորոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ 20
և կենդանի 'ի ձեռն վարագուրին, այսինքն
է՝ մարմնոյ իւրոյ. Եւ քահանայ մեծ 'ի վերայ 21
տանն ա̃յ. Մատիցուք ճշմարիտ սրտիւք՝ 22
լրու̃ք հաւատոց, լուացեալ զսիրտս 'ի խըղ-
ճէ չարեաց՝ և մկրտեալ զմարմին 'ի ջուրն
սրբու̃: Պինդ կալցուք զխոստովանութի̃ 23
անշարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոս-
տացաւն: Եւ զգուշասցուք միմեանց յոր- 24
դորմամբք սիրոյ և գործոց բարեաց. Եւ մի՛ 25
թողցուք զժողովս միմեանց՝ որպ̃ և սովոր են
ոմանք. այլ մխիթարեսցուք, և այնչափ ևս
առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մերձեալ:
Զի կամակար մտօք եթէ յանցանիցեմք 26
յետ ընդունելու̃ գիտու̃ ճշմարտու̃՝
այնուհետև ոչ ևս պիտոյ է վ̃ մեղաց պա-

* 'Ի Յոյնն չէ, Ընդ Հարսն̃ց:

27 տարագ. Այլ ահեղ ակնկալութիւն դատաս-
տանին, և նախանձ հրոյն՝ որ ուտիցէ զհա-
28 կառակորդսն: Որ համարեալ ուրուք զօ-
րէնսն Մովսեսի, առանց ողորմութեանց՝ առ
29 երկուք կամ երեք վկայիւք մեռանէր: Իսկ
որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարի-
ցիք զայն, որ զորդին Այ առ ոտն եհար. և
զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարե-
ցաւ՝ որով սրբեցաւն. և զհոգին շնորհաց
30 թշնամանեաց: Այլ գիտեմք զայն՝ որ ասացն.
Իմ են վրէժխնդրութիւնք, և ես հատուցից՝ ասէ
Տր. և դարձեալ թէ Դատի Տր զժողովուրդ
31 իւր: Ահ մեծ է անկանել ՚ի ձեռս Այ կենդան-
32 ւոյ: Արդ՝ յիշեցէք զաւուրսն զառաջինս.
յորս լուսաւորեալք բազում ճգանց և չար-
33 չարանաց համբերէք. Մերթ ՚ի նախատինս
և ՚ի նեղութիւնս խայտառակեալք, մերթ կցորդք
այնպիսեաց վաստակաւորացն լինել:
34 Քանզի և ընդ կապեալս չարչարեցարուք, և
զյափշտակութիւն ընչից ձերոց խնդութբ ընկա-
լարուք. քանզի գիտէիք թէ լաւագոյն ևս
ստացուածս ունիք անձանց յերկինս՝ ուր
35 կայ և մնայ: Արդ՝ մի՛ մերժէք ՚ի ձէնջ
զհամարձակութիւն ձեր, յորում կայ մեծաց
36 վարձուց հատուցումն: Պիտոյ է ձեզ համ-
բերութի. զի զկամս Այ արարեալ՝ հասջիք
37 աւետեացն: Զի փոքր միւս ևս քան որ-

Digitized by Google

չափ՝ որ գալոցն իցէ՝ եկեսցէ, եւ ոչ յամեսցէ։ Զի արդարն իմ 'ի հաւատոց կեցցէ*. եւ եթէ յերկմիտս ոք իցէ, ոչ հաճեսցի 38
ընդ նա անձն իմ։ Բայց մեք ոչ եթէ երկմտութե՟ եմք 'ի կորուստ. այլ հաւատովք 'ի փրկութիւն հոգւոց։ 39

ԳԼ. ԺԱ.

Զինչ են հաւատք, եթէ ոչ՝ յուսացելոց 1
իրաց հաստատութիւն, եւ յանդիմանութիւն
որոց ոչն երեւին։ Զի նովաւ վկայեցան ա- 2
ռաջինքն։ Հաւատովք իմանամք հաստա- 3
տեալ զյաւիտեանսն բանիւ Ա̃յ, յաներեւու-
թից զերեւելիս եղեալ։ Հաւատովք լաւ 4
պատարագս հարբէլ քան զԿայէն մատուցա-
նէր Ա̃յ, որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել.
զի 'ի վ̃ր պատարագացն եղեւ նմա վկայութի̃
յԱ̃յ. զի թէպէտ եւ մեռաւ 'ի նմին, սակայն
տակաւին խօսի։ Հաւատովք Ենովք փո- 5
խեցաւ՝ զի մի՛ զմահ ճաշակեսցէ. եւ ոչ ու-
րեք գտանէր, քանզի փոխեաց զնա Ա̃ծ. եւ
յառաջ քան զփոխելն ն̃ր՝ վկայեցաւ հաճոյ
լինել Ա̃յ։ Բայց առանց հաւատոց անհնար 6
է հաճոյ լինել. այլ հաւատալ արժան է

---

* 'Ի Յոյնն, Զի արդարն 'ի հաւատոց կեցցէ։

այնմ որ մերձենայ առ ա՛ծ՝ թէ է ա՛ծ. և որ
7 խնդրեն զնա՝ լինի պարգևատու: Հաւա-
տովք առեալ հրաման Նոյի՝ վասն չևևս
երևելեացն՝ զգուշի հարեալ կազմեաց զտապա-
նըն՝ ի փրկութիւն տան իւրոյ, որով դատեցաւ
զաշխարհ. և հաւատոցն արդարութեան եղև
8 ժառանգաւոր: Հաւատովք՝ որ աբրա-
համն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև ելանել՝ ի տե-
ղին, զոր առնլոց էր՝ ի ժառանգութիւն. ել
9 գնաց՝ և ոչ գիտէր յո՛վ երթիցէ: Հաւա-
տովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբ-
րև յօտարութեան. խորանօք բնակեաց սահա-
կաւ և յակոբաւ հանդերձ ժառանգակցօք
10 նոցին աւետեաց: Քանզի ակն ունէր հի-
մամբք հաստատելոյ քաղաքին, որոյ ճար-
11 տարապետ և արարիչ ա՛ծ է: Հաւատովք
և ինքն սառա՝ որ ամուլն էր, զօրութիւն առն-
լոյ զսերմն որդեծնութեան ընդունէր, և՝ ի
տարաժամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւա-
տարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն:
12 Վասն որոյ և՝ ի միոջէն ծնանէին. և այն՝
՝ի յանցեալ ժամանակի՝ իբրև զաստեղս երկ-
նից բազմութ., և իբրև զաւազ առ ափն ծո-
13 վու անանց թուոյ: Ըստ հաւատոց մեռան
ամենեքին սոքա, և չև և՛ս ընկալեալ զաւե-
տիսն. այլ՝ ի հեռուստ տեսին զնո՛ և ցըն-
ծացան, և խոստովան եղեն՝ եթէ օտարք և

պանդուխտք են յերկրի: Զի որք զայն- 14
պիսիսն խօսին, յայտ առնեն՝ եթէ գաւառ
իւ̃ն խնդրեն: Զի եթէ զայն յիշէին ուս- 15
տի ելին՝, գտեր ժամանակ դառնալոյ անդ-
րէն: Նա աւանիկ աղնուականի իւ̃ն ցան- 16
կացեալ են, այսինքն է՝ երկնաւորին. վասն
որոյ ոչ ամօթ համարի ա̃ծ՝ կոչել նոցա ա̃ծ.
քանզի պատրաստեաց նց̃ քաղաք: Հա- 17
ւատովք մատոյց աբրահամ ՚ի փորձութե̃ իւ-
րում զիսահակ պատարագ. և զմիամօրն մա-
տուցանէր, որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր.
Որում ասացաւն, թէ Սահակաւ կոչես- 18
ցի քեզ զաւակ. Եդ ՚ի մտի իւրում, թէ և 19
՚ի մեռելոց կարող է յարուցանել ա̃ծ. ուս-
տի և յառակս ընկալաւ զնա: Հաւատովք՝ 20
վասն հանդերձելոց իրաց օրհնեաց իսահակ
զյակովբ և զեսաւ: Հաւատովք յակովբ 21
՚ի մեռանել իւրում զիւրաքանչիւր ոք յորդ-
ւոցն յովսեփու օրհնեաց, և երկիր եպագ
՚ի ծագ գաւազանի իւրոյ: Հաւատովք 22
յովսէփ ՚ի վախճանել իւրում յիշեաց զելս
որդւոցն իսրայելի, և վասն ոսկերաց իւրոց
պատուիրեաց: Հաւատովք՝ զմովսէս իբ- 23
րև ծնաւ, թագուցաւ ամիսս երիս ՚ի հարց
իւրոց. քանզի տեսին կայտառ զմանուկն,
և ոչ զանգիտեցին ՚ի հրամանէ թագաւո-
րին: Հաւատովք մովսէս իբրև աճեաց՝ 24

Digitized by Google

ուրացաւ կոչել որդի դստերն փարաւոնի .
25 Եւ համարեցաւ չարչարել ըն̅ ժողովուր-
դեանն ա̅յ̅, քան առ ժամանակ մի վայելել
26 'ի մեղս ։ Կարեւոր համարեցաւ զնախա-
տինսն ք̅ն̅ի, քան զմեծութիւն գանձուցն ե-
գիպտացւոց . զի հայեցեալ ակն ունէր վար-
27 ձուցն հատուցման ։ Հաւատովք թողոյր
զերկիրն եգիպտացւոց, եւ ոչ երկնչէր'ի ցաս-
մանէ թագաւորին . զի զաներեւոյթսն իբրեւ
28 զտեսեալ համբերութ̅բ̅ համարեցաւ ։ Հա-
ւատովք արար զզատիկն եւ զհեղումն ա-
րեանն. զի մի' սատակիչ անդրանկացն մեր-
29 ձենայցէ 'ի ն̅ս̅ ։ Հաւատովք անցին ընդ
ծովն կարմիր՝ իբրեւ ըն̅ ցամաք երկիր . զո-
րոյ զփորձ առեալ եգիպտացւոցն՝ ընկղմե-
30 ցան ։ Հաւատովք պարիսպքն երիքովի ան-
31 կան՝ շուրջ եկեալ զնոքօք զեօթն օր ։ Հա-
ւատովք ռախաբ պոռնիկ ոչ կորեաւ ըն̅ ան-
հաւատսն, որոյ ընկալեալ էր զլրտեսսն խա-
32 ղաղութ̅բ̅ ։ Եւ արդ՝ զի՞նչ եւս ասացից .
զի չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ վասն
գեդէոնի, բարակայ, սամփսոնի, յեփթայայ,
դաւթի, եւ սամուելի, եւ այլոց մարգարէից .
33 Որք հաւատովք պարտեցին զթագաւորու-
թիւս . գործեցին զարդարութիւն . հասին ա-
34 ւետեաց . խցին զբերանս առիւծուց . Շի-
ջուցին զզօրութիւն հրոյ . ապրեցան'ի բերա-

Digitized by Google

նոյ սրոյ. զօրացան 'ի տկարութէ, եղեն զօ-
րաւորք 'ի պատերազմի. առին զբանակս
օտարաց: Ընկալան կանայք 'ի յարութէ 35
զմեռեալս իւրեանց. կէսք կոշկոճեցան՝ և
չև և'ս ընկալեալ զփրկութի, զի լաւագոյն
յարութեն հասանիցեն: Այլ կէսք զաղան- 36
ջանաց և զգանից զփորձ առին, զկապանաց
և զբանտից: Քարկոծեցան, սղոցեցան, 37
փորձեցան. սպանմամբ սրոյ մեռան. շրջե-
ցան լեաշկ մաշկօք՝ և մորթովք այծենեօք.
կարօտեալք, նեղեալք, չարչարեալք. Որոց 38
ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մոլորեալք՝
և 'ի լերինս՝ և յայրս՝ և 'ի փապարս երկրի:
Այս ամենեքին վկայեալք 'ի հաւա- 39
տոցն, չև և'ս ընկալան զաւետիսն: Զի վ̃ 40
մեր լաւագոյն համարեալ, զի մի' առանց մեր
կատարեսցին:

ԳԼ. ԺԲ:

Այսուհետև և մեք՝ որ այսչափ շուրջ ըզ- 1
մեօք մածեալ ունիմք զբազմութի վը-
կայից, զհպարտութի զամ* 'ի բաց ընկեսցուք՝ և զմեղս կարեւորս. համբերութ ըն-
թասցուք 'ի պատերազմ՝ որ առաջի կայ
մեզ: Հայեսցուք 'ի զօրագլուխն հաւա- 2

* Ի Յոյնն, Զծանրութի զամենայն:

տոյ՝ և 'ի կատարիչն յս̄. որ փոխանակ ու-
րախութե̄ն՝ որ նմա առաջի կայր, յանձն առ
զխաչն, արհամարհեաց զամօթ, նստաւ ը̄
3 աջմէ աթոռոյն այ̄ : Արդ ածէք զմտաւ,
որ զայսպիսի համբերութի̄ 'ի մեղաւորաց հա-
կառակութե̄ անտի կրեաց. զի մի՛ աշխատ
լինիցիք անձամբք ձերովք՝ և լքանիցիք :
4 Զի չև ևս արեամբ չափ պատերազմեալք
5 հակառակ կացէք մեղացն. Եւ մոռացա-
րուք զմխիթարութի̄ն, որ ընդ ձեզ իբր և
ընդ որդեակս խօսի : Որդեակ իմ՝ մի՛
լքանիր 'ի խրատու տն̄. և մի՛ վհատիցիս
6 յանդիմանեալ 'ի նմանէ : Զի զոր
սիրէ տր̄՝ խրատէ, տանջէ զա̄մ որդի՝ զոր
7 ընդունի : 'Ի խրատու համբերութե̄ կայք,
իբրև յորդիս մատուցեալ է 'ի ձեզ ա̄ծ. ո՞ր
8 որդի է՝ զոր ո՛չ խրատիցէ հայր : Զի եթէ
առանց խրատու լինիցիք, որով ամենեքին
բաժանորդք եղեն. ապա խորթք իցէք՝ և ո՛չ
9 որդիք : Զի եթէ 'ի մարմնաւոր հարցն
մերոց՝ զոր ունիմք խրատիչս՝ պատկառեմք,
ո՞րչափ ևս առաւել հնազանդեսցուք հօրն
10 հոգւոց՝ և կեցցուք : Զի նոքա առ սակաւ
ժամանակս ը̄ կամաց իւրեանց խրատեն.
իսկ նա վս̄ օգտի, առ 'ի ընդունելոյ զսրբու-
11 թի̄ նր̄ : Ամենայն խրատ առ ժամանակն
ո՛չ ուրախութե̄ թուի՝ այլ տրտմութե̄. բայց

Digitized by Google

յետոյ պտուղ խաղաղութեան նոցա կրթե-
լոցն հատուցանէ յարդարութիւն : Վասն 12
որոյ զձեռս լքեալս՝ և զծունկս կթոտս հաս-
տատեցէք . Եւ զշաւիղս ուղիղս արարէք 13
ոտից ձերոց . զի մի՛ որ կաղն իցէ գլորիցի,
այլ մանաւանդ բժշկեսցի : Զխաղա- 14
ղութիւն զհետ երթայք ընդ ամենեսին՝ և ըզ
սրբութիւն . առանց որոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏէր:
Զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք յետնեալ գտա- 15
նիցի 'ի շնորհացն Աստուծոյ : Մի՛ ոք արմատ դառ-
նութեան 'ի վեր երևեալ նեղիցէ, և նոքաւ բա-
զումք պղծիցին : Մի՛ ոք պոռնիկ և պիղծ 16
իբրև զեսաւ . որ ընդ միոյ կերակրոյ զանդ-
րանկութիւն վաճառեաց : Գիտէք՝ զի 17
թէպէտ և յետոյ կամեցաւ ժառանգել
զօրհնութիւն, խոտան գտաւ . զի ապաշխա-
րութեան տեղի ոչ եգիտ . թէպէտ և արտաս-
ուօք խնդրեաց զնա : Զի ոչ էք մատու- 18
ցեալ առ լեառն շօշափելի՝ որ հրովն վառ-
եալ էր՝ և մգով և մառախղով՝ և
խաւարաւ և մթով . Ոչ փողն հնչէր և 19
բարբառ պատգամացն . ուստի որք լուանն՝
հրաժարեցին, զի մի՛ կրկնեսցի առ նոսա
բանն : Քանզի ոչ հանդարտէին հրա- 20
մանին . թէպէտ և գազան մերձենայր 'ի
լեառն՝ քարկոծ լինէր : Եւ այնպէս ահա- 21
գին էր տեսիլն, զի և Մովսէս ասէր, եթէ

22 Զահի հարեալ եմ եւ դողամ։ Այլ մատու-
ցեալ էք ՚ի սիովն լեառն եւ ՚ի քաղաք ա՟յ կեն-
դանւոյ՝ յե՟մ յերկինս, եւ ՚ի բիւրաւոր բա-
23 նակս հրեշտակաց. Եւ յեկեղեցիս անդրան-
կաց գրելոց յերկինս, եւ առ դատաւորն ա-
մենեցուն ա՟ծ, եւ յոգիս արդարոց կատարե-
24 լոց. Եւ ՚ի նորոց կտակարանաց միջնորդն
յ՟ս, եւ ՚ի հեղմանն արեան նորա՝ որ առաւել
25 խօսի քան զհաբելին։ Զգոյշ լերուք գու-
ցէ հրաժարիցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցաւն.
զի եթէ նոքա ոչ կարացին զերծանել հրա-
ժարեալքն յայնմանէ՝ որ յերկրին հրաման
տայր. որչափ եւս առաւել մեք, եթէ յերկ-
26 նաւորէն թիկունս դարձուցանիցեմք։ Ո-
րոյ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ. եւ
այժմ խոստացեալ է եւ ասէ. Միւսանգամ
շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝ այլ եւ զերկինս։
27 Այլ միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոցն
իբրեւ զեղելոց փոփոխումն, զի հաս-
28 տատունն կացցեն անշարժքն։ Վասն
որոյ թագաւորութիւն անշարժ ընկալեալ,
պինդ կալցուք զշնորհսն, որով պաշ-
տեսցուք զա՟ծ հաճութ՟՝ ահիւ եւ դողութ՟.
29 Քանզի ա՟ծ մեր հուր ծախիչ է։

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԳ.

Եղբայրսիրութիւն հաստատեսցի առ ձեզ ։ 1
Օտարասիրութիւն մի՛ մոռանայք . զի 2
այնու ոմանք յանգէտս ընկալան զհրեշտա-
կըս ։ Յո՛ւշ լիցին ձեզ կապեալքն՝ որպէս թէ 3
դուք ընդ նոսին կապեալ իցէք . և չարչարեալքն,
որպէս և դուք իսկ մարմնաւոր էք ։ Պատ- 4
ուական է ամուսնութիւն ամենևին, և սուրբ
անկողինք՝ . բայց զշունս և զպոռնիկս դատի
ա̃ծ ։ Մարք անարծաթասէրք լինիցին . 5
բաւական համարել որչափ ինչ՚ի ձեռս իցէ.
քանզի ինքն իսկ ասաց . Ոչ թողից զքեզ՝
և ո՛չ ի վայր հարից . Որպէս համարձակ 6
լիցուք ասել . Տ̃ր է իմ օգնական, և ես
ո՛չ երկեայց, զի՛ արասցէ ինձ մարդ ։ Յի- 7
շեցէք զառաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ
զբանն ա̃յ . հայեցեալք յելս գնացից նոցա՝
նմանո՛ղք եղերուք հաւատոցն ։ Յ̃ս ք̃ս ե- 8
րէկ և այսօր, նոյն և յաւիտեանս ։ Յուս- 9
մունս պէսպէսս և յօտարաձայնս մի՛ դան-
դաչէք . զի լաւ է շնորհօք հաստատել ըզ
սիրտս՝ և ո՛չ կերակրովք . որովք ոչինչ
օգտեցան՝ որ այնպէսն գնացին ։ Ու- 10
նիմք մեք սեղան, ուստի ո՛չ ունին իշխա-
նութիւն ճաշակել, որք պաշտեն զպաշտօն
խորանին ։ Զի որոց անասնոց մատչէր ա- 11

Digitized by Google

րիւնն 'ի սրբութիւն վս՟ մեղաց 'ի ձեռն քա-
հանայապետին, նոցուն մարմինքն այրեին
12 արտաքոյ բանակին: Վասն որոյ և յս՟ զի
սրբեսցէ իւրով արեամբն զժողովուրդն,
13 արտաքոյ դրանն չարչարեցաւ: Արդ՝ ե-
կայք ելցուք առ նա արտաքոյ բանակին, ա-
14 նարգ յանձն զնախատինս նր: Զանզի
ո՛չ եթէ ունիմք քաղաք՝ որ աստէն մնալոց ի-
15 ցէ, այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք: Արդ՝
'ի ձեռն նր մատուսցուք պատարագ օրհնու-
թե յամ ժամ այ. այսինքն է՝ զպտուղ շըր-
16 թանց խոստովանելոց յանուն նր: Զբա-
րերարութի և զհաղորդութի մի մոռանայք.
զի ընդ այնպիսի պատարագս հաճի այ:
17 Ունկնդիր լերուք առաջնորդաց ձերոց, և
հպատակ կացէք նց. զի նոքա տքնին վասն
ոգւոց ձերոց՝ որպէս թէ համարս տալոց
իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արասցեն
զայն՝ և մի՛ յոգւոց հանելով. զի այն ոչ յօ-
18 գուտ ձեր է: Աղօթս արարէք վասն մեր. զի
հաստատեալ գիտեմք եթէ բարւոք միտս
ունիմք. յամի կամիմք բարւոք գնացս ցու-
19 ցանել: Առաւել աղաչեմ զձեզ զայն առնի-
ցէք, զի վաղագոյն պատսպարեցայց ձեզ:
20 Այլ այ խաղաղութե որ եհան 'ի մեռելոց զհո-
վիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենական
21 ուխտին զտէր մեր յս, հաստատեսցէ զձեզ

'ի գործս բարութ՟ առնել զկամս նր՟. և ա-
րասցէ 'ի մեզ *զհաճոյսն առաջի իւր 'ի ձեռն
յի՟ ք՟ի. որում փառք յաւիտեանս. ամէն:
Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ անսալ բանիս մխի- 22
թարութե՟. քանզի սակաւուք գրեցի ձեզ:
Եւ ճանաչէք զեղբայրն մեր զտիմոթէոս 23
զարձակեալն առ ձեզ †. ընդ որում եթէ վա-
ղագոյն գայցէ՝ տեսից զձեզ: Ողջո՛յն տա- 24
ջիք ա՟մ առաջնորդաց ձերոց, և ա՟մ սրբոց:
Ողջոյն տան ձեզ՝ որ 'ի կողմանս իտալիաց-
ւոց են: Շնորհք ընդ ամենեսին ձեզ. 25
ամէն:

* 'Ի Յոյնն, Եւ արասցէ 'ի ձեզ:

† 'Ի Յոյնն, Եւ ճանաչէք զեղբայրն տի-
մոթէոս՝ զարձակեալն:

Առ Եբրայեցիս՝ Գրեցաւ յԻտալիոյ 'ի ձեռն
Տիմոթէոսի:

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ

ՅԱԿՈԲԱՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԳԼ. Ա.

1 ՅԱԿՈԲՈՍ աստուծոյ և տն յսի քսի
ծառայ. երկոտասան ազգացդ որ 'ի ս-
2 փիւռս էք՝ ողջոյն ։ Ամենայն ուրախու-
թեան արժանի համարեսջիք եղբարք.
յորժամ 'ի պէսպէս փորձութեանց 'ի մէջ
3 անկանիցիք ։ Գիտասջիք զի հանդէս ձե-
րոց հաւատոցդ յօրինեալ գործէ զհամբե-
4 րութիւն ։ Իսկ համբերութիւն գործ կատա-
րեալ ունիցի, զի իցէք ողջանդամք և կա-
5 տարեալք, և ոչ իւիք նուազեալք ։ Ապա
թէ որ 'ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութէ
խնդրեսցէ յայ, որ տայն ամի առատապէս և
6 ոչ նախատէ. և տացի նմա ։ Բայց խնդ-
րեսցէ հաւատովք՝ և մի՛ երկմտեսցէ. զի որ
երկմիտն է՝ նման է հողմակոծեալ և տատա-
7 նեալ ալեաց ծովու ։ Մի՛ ակնկալցի մարդն

Digitized by Google

այն առնուլ ինչ յՏ̃է. Զի այր երկմիտ՝ ա- 8
ռանց հաստատութեն է յամ̃ ճանապարհս
իւր։ Պարծեսցի եղբայր խոնարհ՝ ի բարձ- 9
րութե̃ն իւր. Եւ որ մեծատունն իցէ՝ ի խո- 10
նարհութե̃ն իւր. քանզի իբրև զծաղիկ խո-
տոյ անցցէ. Զի ծագեաց արև հանդերձ 11
խորշակաւ՝ և ցամաքեցոյց զխոտն, և թօ-
թափեցաւ ծաղիկն նր̃, և կորեաւ վայելչու-
թե̃ն երեսաց նորա. նոյնպէս և մեծատունն
հանդերձ շաւղիւքն իւրովք թառամեսցի.
Երանեալ է այր որ համբերիցէ փորձու- 12
թեանց. զի եթէ ընտիր ևս գտանիցի, առցէ.
զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւն սիրելեաց
իւրոց Տ̃ր։ Մի՛ ոք որ ՚ի փորձութե̃ն իցէ, ասիցէ 13
թէ յԱ̃յ փորձիմ. զի Ա̃ծ անփորձ է չարեաց.
փորձէ նա և ո՛չ զոք. Իւրաքանչիւր ոք փոր- 14
ձի առ յիւրոցն ցանկութե̃ց ձգեալ և պատ-
րեալ։ Ապա այնուհետև ցանկութի̃ն յղա- 15
ցեալ՝ զմեղս ծնանի. և մեղքն կատարեալ՝
զմահ ծնանին։ Մի՛ խաբիք եղբա՛րք իմ 16
սիրելիք. Զի ամ̃ տուրք բարիք՝ և ամ̃ պար- 17
գևք կատարեալք ՚ի վերուստ են իջեալ առ
՚ի Հօրէն լուսոյ. յորում չի՛ք փոփոխումն՝ և
կա̃մ շրջելոյ ստուեր։ Կամեցեալ ծնաւ 18
զմեզ բանիւ ճշմարտութե̃ն՝ լինել մեզ առ-
աջին ինչ ստացուածոց նր̃։ Գիտասջի՛ք 19
եղբարք իմ սիրելիք. Եղիցի ամ̃ մարդ

Digitized by Google

արագ առ ՚ի լսել, և ծանր առ ՚ի խօսել,
20 և ծանր առ ՚ի բարկանալ: Զի բարկութ՟
21 մարդոյ զարդարութ՟ այ՟ ոչ գործէ: Որով
՚ի բաց թօթափեալ զա՟մ աղտեղութիս և
զյաւելուածս չարեաց, հեզութ՟բ ընդունի-
ջիք զբանն ընդաբոյս. որ կարողն է կեցու-
22 ցանել զոգիս ձեր: Լինիջիք առնելիք բա-
նին, և մի՛ լսելիք միայն համարեսջիք զան-
23 ձինս: Զի թէ ոք լսող միայն իցէ բանին՝
և ոչ առնելի, նման է նա մարդոյ՝ որ պշու-
ցեալ հայիցի ը՟ երեսս իւր՝ որ ծնանիցին ՚ի
24 հայելւոջ. Զի հայեցեալ ետես զինքն՝ և
զանց արար, և անդէն մոռացաւ թէ որպի-
25 սի ոք էր: Իսկ որ յառեալ ՚ի կատարեալ
օրէնս ազատութ՟ն հայիցի և ՚ի նմին կաց-
ցէ, ոչ եղև նա լսող մոռացութ՟ այլ առնե-
լի գործոյն. նա՛ յառնելն իւրում լիցի երա-
26 նելի: Եթէ ոք կամիցի կրօնաւոր լինել՝ և
ոչ սանձահարիցէ զլեզու իւր՝ այլ զբաղեցու-
ցանիցէ զսիրտն իւր, այնպիսւոյն վայրապար
27 է կրօնաւորութին: Կրօնաւորութի սուրբ
և անարատ՝ առ ՚ի յայ՟ և ՚ի հօրէ՝ այս է,
այցելու լինել որբոց և այրեաց՚ի նեղութ՟ իւ-
րեանց, անարատ պահել զանձն յաշխարհէ:

ԳԼ. Բ.

Եղբա՛րք իմ, մի՛ աշառութեամբ ունիցիք ըզ 1
հաւատսն Տն մերոյ Յսի Քսի. որ Տէրն է
փառաց: Եթէ մտանիցէ 'ի ժողովուրդ 2
ձեր այր՝ որ ունիցի մատանի ոսկի և հան-
դերձս պայծառս, մտանիցէ անդր և աղ-
քատ ոք 'ի հանդերձս աղտեղիս. Հայեցիք 3
ընդ այն՝ որ ունիցի զհանդերձսն պայծառս.
և ասիցէք՝ Եթէ Դու նիստ աստ պատուով.
և ցաղքատն ասիցէք՝ եթէ Յոտն կաց դու-
րսի. կամ՝ եթէ Նիստ առ պատուանդա-
նիս իմում: Ո՞չ խղճիցէք յանձինս՝ և լինի- 4
ցիք դատաւորք չարեացն խորհրդոց: Լուա- 5
րուք ինձ եղբա՛րք իմ սիրելիք, ո՞չ ապաքէն
Ած ընտրեաց զաղքատս աշխարհիս, որ են
մեծատունք հաւատովք, և ժառանգաւորք
արքայութեանն՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւ-
րոց: Եւ դուք անարգէք զաղքատս: Ո՞չ 6
մեծատունքն յաղթահարեն զձեզ՝ և նոքա
քարշեն զձեզ 'ի դատաստան: Ո՞չ նոքա 7
հայհոյեն զբարւոք անունն՝ որ կոչեցեալ է
'ի վր ձեր: Ապա թէ զօրէնսն կատարի- 8
ցէք զարքունականս ըստ գրոց, Եթէ սի-
րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո, բարւոք
առնէք: Իսկ եթէ աշառիցէք, մեղս գոր- 9
ծէք՝ յանդիմանեալք յօրինացն իբրև օրի-

Digitized by Google

10 նադանցք ։ Որ ոք զամենայն օրէնսն պահիցէ, և
միով իւիք ինչ գթիցէ, եղև ամենայն օրինացն
11 պարտապան ։ Զի որ ասացն՝ թէ Մի՛ սը-
պանանիցես, ասաց թէ Եւ մի՛ շնայցես ․ զի
եթէ սպանանիցես ոչ՝ բայց շնայցես, եղեր
12 յանցաւոր օրինացն ։ Այնպէս խօսեցա-
րուք և այնպէս արարէք, որպէս զի ազատութեան
13 օրինօքն իցէք դատելոց ։ Զի անողորմ
դատաստան լինելոց է այնմ, որ ոչ առնիցէ
զողորմութիւն ․ քանզի բարձրիգլուխ պար-
14 ծի ողորմութիւն առ դատաստանաւն ։ Զի՞նչ
օգուտ իցէ եղբա՛րք իմ, եթէ ասիցէ
ոք հաւատս ունել՝ և գործս ոչ ունիցի ․
միթէ կարիցէ՞ն հաւատքն ապրեցուցանել
15 զնա ։ Եթէ եղբայր ոք կամ քոյր՝ իցեն
16 մերկ կամ կարօտեալ աւուրն կերակրոյ, Ա-
սիցէ ոք ՚ի ձէնջ ցնոսա, Երթա՛յք խաղաղութեամբ,
ջեռարո՛ւք և յագեցարո՛ւք ․ և տայցէք ո՛չ նո-
ցա զպէտս մարմնոյն, զի՞նչ օգուտ իցէ ։
17 Այնպէս և հաւատք եթէ գործս ո՛չ ունի-
18 ցին, մեռեալ են առանձինն ։ Այլ թերևս
ասիցէ ոք ․ Եթէ դու հաւատս ունիս՝ և ես
գործս ունիմ ․ ցո՛յց ինձ զհաւատսն քո ա-
ռանց գործոց, և ես ցուցից քեզ ՚ի գործոցն
19 իմոց զհաւատս ։ Դու հաւատաս՝ զի մի է
Աստուած, բարւոք առնես ․ և դևք հաւատան՝ և
20 սարսեն ։ Կամի՞ս գիտել ո՛վ մարդ սնոտի,

զի հաւատք առանց գործոց դատարկ են։
Աբրահամ հայր մեր ո՞չ ապաքէն ՚ի գոր- 21
ծոց արդարացաւ՝ հանեալ ՚ի սեղան զորդին
իւր զԻսահակ պատարագ։ Տեսանե՞ս զի 22
հաւատքն եղեն գործակից գործոցն. և ՚ի
գործոց անտի հաւատքն կատարեցան։ Եւ 23
կատարեցաւ գիրն՝ որ ասէ. Հաւատաց Ա-
բրահամ յԱծ, և համարեցաւ նմա յարդա-
րութի. և կոչեցաւ բարեկամ Այ։ Տեսա- 24
նէ՞ք՝ զի ՚ի գործոց արդարանայ մարդ, և ո՛չ
՚ի հաւատոց միայն։ Սոյնպէս և Ռախաբ 25
պոռնիկ՝ ո՞չ ապաքէն ՚ի գործոց արդարա-
ցաւ, ընկալեալ զլրտեսսն՝ և ընդ այլ ճանա-
պարհ արձակեաց։ Զոր օրինակ մարմին 26
առանց հոգւոյ մեռեալ է, սոյնպէս և հա-
ւատք առանց գործոց մեռեալ են։

ԳԼ. Գ.

Մի՛ բազում վարդապետք լինիք եղբա՛րք 1
իմ, գիտասջի՛ք՝ զի մեծ դատաստան
ընդունելոց եմք. Քանզի բազում ինչ յան- 2
ցանեմք ամենեքեան։ Եթէ որ բանիւ ո՛չ
յանցանիցէ՝ նա է մարդ կատարեալ, որ կա-
րօղն է սանձահարել զամենայն մարմին իւր։
Տես զի ձիոց սանձս ՚ի բերան դնեմք՝ առ 3
անսալոյ նց մեզ, և զամ մարմինս նց նաւա-
ծեմք։ Ահաւասիկ և նաւք ո՛րչափ ինչ 4

են, և 'ի սաստիկ հողմոց վարին. և փոքր
թևովք շրջին՝ յոր կոյս և միտք ուղղչին կա-
5 միցին: Այնպէս և լեզու փոքր ինչ անդամ
է՝ և մեծամեծս բարբառի. ահա և սակաւ
6 ինչ հուր զո՛րպիսի անտառս հրդեհէ: Եւ
լեզու հուր՝ զարդ անիրաւութե, լեզու հաս-
տատեալ է յանդամս մեր, որ զամ մարմինն
ապականէ, և վառէ հրով զանիւ ծննդեան,
7 և բորբոքեալ տոչորի 'ի գեհենի: Ամե-
նայն բնութի գազանաց՝ և թռչնոց և սող-
նոց՝ և որ 'ի ծովու են, հնազանդեալ է՝ և
8 հնազանդի մարդկեղէն բնութե: Բայց
զլեզու մարդկան ոչ ոք կարէ հնազանդել՝
զչարն և զանկարգ՝ և զլի թունոք մահաբե-
9 րին: Նովաւ օրհնեմք զտէրն և զհայր. և
նովաւ անիծանեմք զմարդիկ որ ըստ նմա-
10 նութե այ արարան: 'Ի նմին բերանոյ ե-
լանեն օրհնութիք և անէծք. ոչ է պարտ
11 եղբա՛րք իմ այսմ այսպէս լինել: Միթէ
աղբիւր անդուստին 'ի միոյ ականէն բղխիցէ
12 քաղցր և դառն: Միթէ մարթ ի՞նչ իցէ
եղբա՛րք իմ՝ թզենւոյ ձէթ բերել, կամ
որթոյ՝ թուզ, և ո՛չ աղտաղտին տեղւոյ
13 ջուր քաղցր առնել: Ո՞վ իցէ իմաս-
տուն և հանճարեղ 'ի ձեզ, ցուցցէ 'ի
բարւոք գնացից զգործս իւր հեզութբ
14 իմաստութեն: Ապա եթէ նախանձ՝

և դառնութիւն և հակառակութիւն ունիցիք ՛ի
սիրտս ձեր, մի՛ պարծիք սուտ առնել զճըշ-
մարտութիւն: Ոչ է իմաստութիւնս այս ի- 15
ջեալ ՛ի վերուստ. այլ երկրաւոր՝ շնչաւոր՝ և
դիւական: Ուր հեռ և նախանձ, անդ 16
է անկարգութիւն և ամ̃ իրք չարք: Իսկ վե- 17
րին իմաստութիւն, նախ՝ զի սուրբ է, ապա
խաղաղարար՝ հեզ՝ դիւրահաւան՝ լի ողոր-
մութբ̃ և պտղովք բարեաց, անխիղճ, ա-
ռանց կեղծաւորուե̃: Պտուղ արդարու- 18
թեն խաղաղութբ̃ սերմանի այնոցիկ՝ որ առ-
նեն զխաղաղութիւն:

ԳԼ. Դ.

Ուստի՞ պատերազմունք՝ և ուստի՞ կռիւք ՛ի 1
ձեզ. ո՞չ յայսպիսի ցանկուե̃ց ձերոց՝ որ
զօրացեալ են յանդամս ձեր. Ցանկանայք՝ 2
և ո՛չ ունիք. սպանանէք և նախանձիք՝ և ո՛չ
կարէք հասանել. պատերազմիք կռուիք՝ և
ոչ ունիք, վն̃ զի ո՛չ խնդրէք: Խնդրէք՝ և 3
ո՛չ առնուք, վն̃ զի չարաչար խնդրէք, զի ան-
դէն ՛ի ցանկութիւնս ձեր մաշեսջիք: Շը՛- 4
նացողք՝ ո՞չ գիտէք՝ զի սէր աշխարհիս այսո-
րիկ թշնամութի̃ է առ ած̃. զի որ ոք կամիցի
սիրել զաշխարհ՝ թշնամի առնէ զանձն իւր
այ̃: Կամ թէ վայրապա՞ր համարիցիք՝ զոր 5
ասէ գիրն առ նախանձ ինչ՝ որում փափա-

Digitized by Google

6 զէ Հոգին որ բնակեալ ՚ի մեզ . Տայ զառա-
ւել շնորհսն. վասն որոյ ասէ. Տր̃ ամբարտա-
՚ւանից հակառակ կայ , տայ շնորհս խոնար-
7 հաց : Հնազանդեցարո՛ւք այսուհետեւ այ̃, եւ
կացէ՛ք հակառակ չարախօսին . եւ լիցի փա-
8 խըստական առ ՚ի ձէնջ : Մերձեցարո՛ւք առ
ած̃ եւ մերձեսցի առ ձեզ : Սրբեցէ՛ք զձեռս
մ՛ մեղաւորք , եւ ուղիղ արարէ՛ք զսիրտս երկ-
9 միտք : Տառապեցարո՛ւք սգացարո՛ւք եւ լա-
ցէ՛ք . ծաղր ձեր ՚ի սուգ դարձցի , եւ ուրա-
10 խութիւն ձեր ՚ի տրտմութիւն : Խոնարհե-
ցարո՛ւք առաջի տն̃ եւ բարձրացուսցէ զձեզ :
11 Մի՛ բամբասէք զմիմեանս եղբարք . որ
բամբասէ զեղբայր՝ կամ դատի զեղբայր իւր ,
զօրէնս բամբասէ՝ եւ զօրէնսն դատի . իսկ
եթէ զօրէնսն դատիցիս՝ ո՛չ առնելի օրինացն
12 ես՝ այլ դատաւոր : Մի է օրէնսդիր եւ դա-
տաւոր՝ որ կարողն է փրկել եւ կորուսանել :
13 Դու ո՞ ես որ դատիս զընկերն : Ահաւա-
սիկ են , որ ասեն . Այսօր՝ եւ վաղիւ երթի-
ցուք յայս անուն քաղաք, եղիցուք անդ ամա-
14 րի մի , վաճառեսցուք՝ եւ շահեսցուք . Որք
15 ոչ գիտէք զվաղիւն . Որպիսի ինչ են կեանք
ձեր . զի իբրեւ զմրրիկ էք , որ առ սակաւ մի
երեւեալ՝ եւ ապա ապականեալ , փոխանակ
զի ասէիք՝ Եթէ տր̃ կամեսցի՝ եւ կեցցուք .
16 արասցուք զայս ինչ՝ կամ զայն : Իսկ արդ

պարծիք յամբարտաւանութեան ձերում. ա-
մենայն խնչ այսպիսի պարծանք չարութիւն
են։ Որ ոք գիտիցէ զբարին՝ և ոչ առնիցէ, 17
մեղք են նմա։

ԳԼ. Ե.

Արդ՝ այսուհետև մեծատունք լացէք և 1
ողբացէք 'ի վերայ թշուառութեանցն, որ գա-
լոց են 'ի վերայ ձեր։ Զի մեծութիւն ձեր 2
յոչինչ է, և հանդերձք ձեր կերակուր ցե-
ցոյ։ Արծաթ ձեր և ոսկի ժանգահար, և 3
ժանգ նոցա լիցի ձեզ 'ի վկայութիւն, և կերիցէ
զմարմինս ձեր. իբրև զհուր գանձեցէք ա-
ւուրցն յետնոց։ Ահաւասիկ վարձք մշա- 4
հաց որ գործեն զանդս ձեր՝ առ ձեզ են.
զրկեալն 'ի ձէնջ աղաղակէ, և բողոք հնձո-
ղացն եհաս յականջս տեառն զօրութեանց։ Փափ- 5
կացայք 'ի վերայ երկրի՝ և զբօսայք. սնուցէք
զսիրտս ձեր իբրև աւուր սպանման։ Զր- 6
կեցիք սպանիք զարդարն, որ ոչ կայր ձեզ
հակառակ։ Երկայնամիտ լերուք եղբարք 7
իմ մինչև 'ի գալուստ տեառն. ահա մշակ եր-
կայնամտեալ սպասէ պատուական պտղոյն
երկրի, մինչև առցէ զկանուխն և զանագանն*.

---

* 'Ի Յոյնն. Մինչև առցէ զանձրև զկա-
նուխն և զանագան։

8 Երկայնամտեցէք և դուք, և հաստատե-
ցէք զսիրտս ձեր, զի գալուստն տն մերձեալ
9 է. Մի՛ տրտմեցուցանէք զմիմեանս եղ-
բարք, զի մի՛ դատիցիք. ահաւասիկ դատա-
10 ւորն առ դուրս կայ։ Օրինակ առէք եղ-
բարք՝ չարչարանաց և երկայնմտութեն զ
11 մարգարէսն, որ խօսեցան յանուն տն։ Ա-
հաւասիկ երանեմք համբերողաց. զհամբե-
րութիւն Յոբայ լուարուք և զկատարումն տն
տեսէք. զի բազմագութ է տր՝ և ողորմած։
12 Յառաջ քան զմն ինչ եղբա՛րք իմ, մի՛
երդնուցուք՝ մի՛ յերկինս՝ մի՛ յերկիր՝ մի՛ յայլ
ինչ երդումն, այլ եղիցի ձեր այոն՝ այո, և
ոչն՝ ոչ. զի մի՛ 'ի կեղծաւորութիւն ինչ անկա-
13 նիցիք։ Վշտանայցէ՞ ոք 'ի ձէնջ, յաղօթս
կացցէ. բերկրեսցի՞ ոք, սաղմոս ասասցէ։
14 Հիւանդանայցէ՞ ոք 'ի ձէնջ՝ կոչեսցէ զե-
րիցունս եկեղեցւոյն՝ և արասցեն 'ի վր նր
15 աղօթս, օծցեն իւղով յանուն տն. Եւ ա-
ղօթքն հաւատովք փրկեսցեն զաշխատեալն,
և յարուսցէ զնա տր. և եթէ մեղս ինչ իցէ
16 գործեալ՝ թողցի նմա։ Խոստովան եղե-
րուք միմեանց զմեղս, և աղօթս արարէք 'ի
վր միմեանց՝ որպէս զի բժշկեսջիք. քանզի յոյժ
զօրաւոր են աղօթք արդարոց յօգնականու-
17 թեն։ Եղիա մարդ էր իբրև զմեզ չարչա-
րելի. և յաղօթս եկաց՝ և ոչ տեղաց յերկիր

զերկիր ամս և զվեց ամիս։ Այլ դարձեալ 18
եկաց յաղօթս և եառուն երկինք զանձրև, և
բուսոյց երկիր զպտուղ իւր։ Եղբարք 19
իմ, եթէ ոք 'ի ձէնջ մոլորեսցի 'ի ճշմարտու-
թենէ ճանապարհէն և դարձուսցէ ոք զնա.
Գիտասցէ, զի որ դարձուսցէ զմեղաւորն 20
'ի մոլորութենէ ճանապարհէն իւրմէ, փրկեսցէ
զոգի իւր 'ի մահուանէ և ծածկեսցէ
զբազմութիւն մեղաց։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 ՊԵՏՐՈՍ առաքեալ յսի քսի, ընտրե-
լոցդ նժդեհից, որ 'ի սփիւռս պոնտա-
ցւոց գաղատացւոց եւ կապադովկեցւոց եւ ա-
2 սիացւոց եւ բիւթանացւոց. Ըստ կանխագի-
տութեան այ հօր, սրբութեամբ հոգւոյն, 'ի հնազան-
դութիւն եւ 'ի հեղումն արեանն յսի քսի. շնորհք
3 է ձեզ եւ խաղաղութիւն բազմասցի: Օրհնեալ է
ած եւ հայր տն մերոյ յսի քսի, որ ըստ բազում
ողորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին 'ի
յոյսն կենդանի՝ 'ի ձեռն յարութեանն յսի քսի 'ի
4 մեռելոց, Յանեղծ եւ յանարատ եւ յանթա-
ռամ ժառանգութիւն՝ որ պահեալ է յերկինս 'ի
5 ձեզ. Որ զօրութեամբն այ պահեալ էիք հաւատովք
'ի պատրաստեալ փրկութիւն, յայտնեալ 'ի յե-
6 տին ժամանակս: Որով ուրախ լինիջիք՝ որ

Digitized by Google

այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի իրացդ
տրտմեալ էք ՚ի պէսպէս փորձութիս: Զի 7
հանդէս ձերոյ հաւատոցն առաւել քան զոս-
կի կորստական պատուական է. որ հրով
փորձեալ՝ գտանի. ՚ի գովութիւն և ՚ի փառս, և
՚ի պատիւ ՚ի յայտնութեան յսի քսի: Զոր 8
ոչ տեսիք՝ և սիրեցիք. զոր այժմ ոչ հայե-
ցեալք՝ բայց հաւատացիք, և ուրախ էք ան-
ճառ և փառաւորեալ խնդութեամբ. Ընկա- 9
լեալ զկատարումն հաւատոյն ձերոյ զոգ-
ւոցն փրկութիւն: Վասն որոյ փրկութեան խնդ- 10
րեցին և քննեցին մարգարէքն, որք վասն ո-
րոյ ՚ի ձեզ լինելոց էին շնորհքն՝ մարգա-
րէանային. Քննէին յորում և յորպիսի ժա- 11
մանակի գուշակէր ՚ի նս հոգին քսի. որ նախ
զչարչարանացն քսի վկայէր, և յետ այնորիկ
զփառացն: Որոց և յայտնեցաւ իսկ. զի 12
ոչ եթէ անձանց, այլ մեզ մատակարարք լի-
նէին նոցին՝ որք այժմ պատմեցան այնո-
քիւք, որ աւետարանեցինն ձեզ հոգւովն
սրբով. որ առաքէրն յերկնից. զոր ցան-
կային տեսանել զանեալ ընդ աղօտ հրեշտակք:
Որով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուար- 13
թացեալք բովանդակ սպասեցէք հասելոցն
ձեզ շնորհաց ՚ի յայտնութեան յսի քսի, Իբր- 14
և զորդիս հնազանդութեան. մի՛ կերպարա-
նեալք առաջինն ձերովք անգիտութեան ցանկու

15 կուէք ։ Այլ ըստ սրբոյն որ կոչեաց զձեզ՝ և
դուք սուրբք յամենայն գնացս ձեր լինիջիք ։
16 Վասն որոյ գրեալ է. եթէ Եղերո՛ւք սուրբ,
17 զի ես սուրբ եմ ։ Եւ եթէ Հայր կոչիցէք
զայն, որ առանց ակնառութեան դատի ըստ
իւրաքանչիւր գործոց, ապա երկիւղիւ ըզ
ձերոցն պանդխտութեան ժամանակս գնաս-
18 ջիք ։ Գիտասջիք, զի ո՛չ ապականացու ար-
ծաթեղինօք՝ և ոսկեղինօքն փրկեցարուք՝ ՚ի
ձերոց ունայնութեան հայրենաւոր գնացիցն.
19 Այլ պատուական արեամբն Քրիստոսի, իբրև
20 անբիծ և անարատ գառին ։ Որ յառաջ-
ծանօթն էր՝ նախ քան զիսկզբանէ աշխարհի.
և երևեցաւ ՚ի վախճան ժամանակաց վասն
21 ձեր. Որք նովաւ հաւատացիք յԱստուած՝ որ յա-
րոյց զնա ՚ի մեռելոց, և ետ նմա փառս. զի
22 հաւատքն ձեր և յոյս իցեն յԱստուած ։ Զան-
ձինս ձեր սրբեալ հնազանդութեամբ ճշմարտու-
թեան, յեղբայրսիրութեան առանց կեղծաւո-
րութեան, ՚ի սուրբ սրտէ սիրել սերտիւ զմի-
23 մեանս ։ Ծնեալք վերստին ո՛չ յապակա-
նութեան սերմանէն. այլ յանապականացուէն՝
կենդանի և մշտնջենական բանիւն Աստուծոյ ։
24 Քանզի ամենայն մարմին իբրև զխոտ է. և ամենայն
փառք մարդոյ իբրև զծաղիկ խոտոյ. խոտն
25 ցամաքեցաւ՝ և ծաղիկն թօթափեցաւ ։ Եւ

բանն ձն Տեառն յաւիտենական, այսինքն է բանն Տր
որ 'ի ձեզ աւետարանեցաւ։

ԳԼ. Բ։

Ի բաց թողեալ այսուհետեւ զամենայն չա- 1
րութիւն եւ զամենայն նենգութիւն' եւ զկեղծաւորու-
թիւնս, եւ զնախանձս, եւ զամենայն չարախօսութիւն.
Իբրեւ զարդի ծնեալ մանկունք խոհականք 2
եւ անխարդախ կաթին փափագեցէք. զի
նովաւ աճիցէք 'ի փրկութիւն։ Եթէ ճաշա- 3
կեցէք' զի քաղցր է Տէր։ Առ որ մատու- 4
ցեալ էք 'ի վէմն կենդանի, որ թէպէտ 'ի
մարդկանէ անարգեցաւ. այլ առ 'ի յԱյ ըն-
տրեալ եւ պատուական է. Եւ դուք իբրեւ 5
զվէմս կենդանիս շինիջիք տաճար հոգեւոր, քա-
հանայութիւն սրբութեան մատուցանել զհոգե-
ւորն պատարագս' հաճոյս Այ, 'ի ձեռն յիսուսի
քի։ Զի ասացեալ կայ 'ի գիրս. Թէ Ահա- 6
ւասիկ դնեմ 'ի սիոն վէմ ընտիր' գլուխ ան-
կեան պատուական, եւ որ 'ի նա հաւատայ-
ցէ մի ամաչեսցէ։ Ձեզ այսուհետեւ հա- 7
ւատացելոց է վէմ պատուական. իսկ անհա-
ւատիցն վէմ զոր անարգեցին շինողքն,
նա եղեւ գլուխ անկեան. Եւ վէմ գլորման 8
եւ վէմ գայթակղութեան, որ գայթակղին
ապստամբութեամբ ի բանէն' յոր եւ եդանն.
Այլ դուք ազգ էք ընտիր, թագաւորական 9

թի՟, քահանայութի՟. ազգ սուրբ, ժողո-
վուրդ սեպհական. ո՟պ զի զձեր առաքինու-
թի՟սն ուիրիցէք այնմ*, որ զձեզ 'ի խաւա-
10 րէն կոչեաց յիւր սքանչելի լոյսն: Որք եր-
բեմն չժողովուրդ՝ բայց արդ ժողովուրդ Ա՟յ.
որք չողորմեալք՝ այժմ ողորմութի՟ գտիք:
11 Սիրելիք՝ աղաչեմ, իբրև զպանդուխտս
և զնժդեհս 'ի բաց մերժել 'ի մարմնաւոր
ցանկութե՟ցն, որ զինուորին ընդդէմ ոգ-
12 ւոց. Զվարս ձեր 'ի մէջ հեթանոսաց պար-
կեշտս ցուցանել. զի որով բամբասիցեն ըզ
ձեզ իբրև զչարագործս՝ 'ի բարւոք՝ գործոցն
ձերոց դիտեալ՝ փառաւոր առնիցեն զԱ՟ծ
13 յաւուրն այցելութե՟: Հնազանդ լերուք
ա՟մ մարդկեղէն ստեղծուածոյ վ՟ն տ՟ն. եթէ
14 թագաւորի իբրև առաւելումէք. Եթէ դա-
տաւորաց՝ իբրև 'ի նմանէ առաքելոց 'ի վը-
րէժխնդրութի՟ չարագործաց՝ և 'ի գովութի՟ բա-
15 րեգործացն: Զի այսպ՟ս է՟ն կամք Ա՟յ. բարե-
գործացն պապանձեցուցանել զանզգամ
16 մարդոյ զանգիտութի՟: Իբրև զազատս լինել՝
և մի՛ իբրև պատրուակ չարութե՟ ունել զա-
17 զատութի՟ն. այլ իբրև Ա՟յ ծառայք: Զա-
մենեսեան պատուեցէք. զեղբայրսիրութի՟

---

*'Ի Յոյնն. Ո՟պ զի զնորին առաքինութի՟ս
[illegible]ւղանիցէք:

սիրեցէք · յԱյ երկերուք · զթագաւորս
պատուեցէք ։ Ծառայք հնազանդ լինել 18
յամի երկիւղիւ տերանց, ոչ միայն բարե-
րարացն և հեզոց՝ այլ և կամակորացն ։ Զի 19
այս շնորհք յԱյ են, եթէ բարւոք ինչ միտք
տանիցի ոք վշտաց յանիրաւի ։ Քանզի զի՞նչ 20
երախտիք իցեն, եթէ յորժամ մեղանչիցէք՝
տանջիցիք՝ և համբերիցէք · այլ եթէ զբարիս
գործիցէք չարչարիցիք և համբերեցէք, այն
շնորհք յԱյ են ։ Քանզի՝ ի դոյն իսկ կոչեցա- 21
րուք · զի և Քս վն ձեր մեռաւ, և ձեզ եթող
օրինակ՝ զի զհետ երթայցէք հետոց նր · Որ 22
ոչն արար մեղս, և ոչ գտաւ նենգութի՛ ի բե-
րան նր · Որ բամբասեալ՝ և ոչ փոխարէն բամ- 23
բասէր · չարչարեալ՝ և ոչ պահէր սպառնա-
լիս · բայց իրաւամբք մատնիւր դատաւորին ·
Որ զմեր մեղս իւրով մարմնովն վերացոյց 24
՚ի խաչափայտն · զի լիցուք զերծեալք ՚ի մե-
ղաց անտի, և իցեմք արդարութն կենակիցք ·
որոյ վիրօքն բժշկեցայք ։ Քանզի էիք իբրև 25
զոչխարս մոլորեալս · այլ այժմ դարձարուք
առ հովիւն և տեսուչ՝ ոգւոց ձերոց ։

ԳԼ. Գ.

Սոյնպէս և՛ կանայք հնազանդ լինել ա- 1
րանց իւրեանց · զի եթէ իցեն նոքա ա-
պստամբք ՚ի բանէ անտի յաղագս կանանց

Digitized by Google

գնացից, և առանց բանին իսկ շահեսցին,
2 Դիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ գնացս:
3 Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք և
ոսկեհուռ ծամակալօք՝ կամ պաճուճեալ ըզ-
4 գեստուք զարդ. Այլ ծածուկ սրտին մար-
դոյն, անեղծութբ հեզութեն՝ և հանդար-
տութե հոգւոյն, որ է առաջի այ բազմապա-
5 տիւ: Քանզի այսպէս երբեմն և կանայք*
որ յուսացեալ էին յած՝ զարդարէին զան-
6 ձինս հնազանդել իւրեանց արանց: Որպ
և Սառա՝ որ հնազանդ էր աբրահամու, և
տէր իւր կոչէր զնա. որոյ եղերուք դուք որ-
դիք. բարեգործք էիք, և ոչ կասկածէիք՝ և
7 ոչ 'ի միոջէ իւիք երկիւղէ: Նոյնպէս և արք
իմաստութբ բնակեսցեն ընդ նս. իբրև տը-
կար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց՝ և
իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կենաց. զի
8 մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց: Իսկ զը-
լուխ ամենայնի. զի համամիտք իցէք՝ հա-
մակարիք՝ եղբայրասէրք՝ ագնուագութք՝ խո-
9 նարհք: Մի չար փոխանակ չարի հատու-
ցանել, կամ բամբասանս ը բամբասանաց.
այլ զորրին հակառակն օրհնել, զի յայս իսկ
կոչեցարուք՝ զի զօրհնութի ժառանգիցէք:
10 Ով որ կամիցի զկեանս սիրել՝ և տեսա-

* Ի Յոյնն, Սուրբ կանայք:

նել զաւուրս բարութեան լռեցուսցէ զլեզու
իւր 'ի չարուէ, եւ զշրթունս իւր 'ի չխօ-
սելոյ զնենգութիւն ։ Խոտորեսցի 'ի չարէ, 11
եւ արասցէ զբարի . խնդրեսցէ զխաղաղութիւն ,
եւ երթիցէ զհետ նր ։ Զի աչք տն 'ի վե- 12
րայ արդարոց , եւ ականջք նր յաղօթս նց .
երեսք տն 'ի վերայ չարագործաց ։ Եւ ո՞ 13
իցէ որ չարչարիցէ զձեզ , եթէ դուք բար-
ւոյն նախանձաւոր լինիցիք ։ Այլ թէ եւ 14
չարչարիցիք եւ սյաղագս արդարութն,երա-
նելի էք . բայց զերկիւղէ նց մի՛ երկնչիցիք եւ
մի՛ խռովեսջիք ։ Այլ զՏր զնոյն զՔս՝ սուրբ 15
առնիջիք 'ի սիրտս ձեր ։ Պատրաստ իցէք
տալ պատասխանի ամի որ խնդրիցէ զբանն ,
որ է վս յուսոյն ձերոյ ։ Այլ հեզութբ եւ 16
երկիւղիւ ունիցիք բարս քաղցունս . զի ո-
րով չարախօսիցեն զձէնջ՝ յամօթ լիցին՝ որք
բամբասեն զձեր բարւոք գնացս 'ի քս ։ Զի 17
լաւ է բարեգործաց , եթէ կամիցին ըստ այ
կամացն * չարչարիլ՝ քան չարագործացն .
Զի եւ քս միանգամ վս մեղաց 'ի վերայ ձեր 18
մեռաւ ,արդարն՝ 'ի վր անարդարոց. զի զձեզ
մերձեցուսցէ առ ած . թէպէտ եւ մեռաւ
մարմնով , այլ կենդանի է հոգւով ։ Որով 19
եւ ոգւոցն՝ որ էին 'ի բանտին† , երթեալ քա-

* 'Ի Յոյնն, Եթէ կամիցին կամքն այ՝

† 'Ի Յոյնն, Որով եւ ոգւոցն որ 'ի բանտին ։

20 րոզեաց՝ Երբեմն ապստամբելոցն, յորժամ
ներէր նմա ա՟յ երկայնմտութիւն յաւուրս Նոյի
յորս տապանն կազմէր. յորս նուազունք՝
այսինքն ոգիք իբրև ութ ապրեցան ՚ի ջրո-
21 յն: Որ և զձեզ *ը՟ նմին օրինակի կեցուցէ
Մկրտութիւն. ոչ զմարմնոյ աղտն ՚ի բաց ըն-
կենլով՝ այլ զբարւոք մտացն հանդէս առ Ա՟ծ
22 ՚ի ձեռն յարութեանն յ՟ի ք՟ի. Որ է ընդ աջմէ
ա՟յ երթեալ յերկինս, ՚ի հնազանդել նմա
հրեշտակաց և իշխանութեանց և զօրութեանց:

ԳԼ. Դ.

1 Ք՟ի չարչարելոյն մարմնով վ՟ն մեր, և դուք
՚ի նոյն միտս վառեցարո՛ւք. զի որ չար-
2 չարի մարմնով՝ դադարէ ՚ի մեղաց: Զի մի՛
ևս ը՟ մարդկ՟ն ցանկութեանց՝ այլ ըստ կամացն
3 ա՟յ կեցցէ զայլ ևս ժամանակն: Քանզի
բաւական է անցեալ ժամանակն լինելոյ կա-
մացն հեթանոսաց, որք գնային գիջութբք՝
ցանկութբք՝ գինեհարութբք՝ անառակութբք՝
4 արբեցութբք՝ անօրէն կռապաշտութբք: Ո-
րով օտարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարին. ՚ի նոյն
5 անկարգութեան զեղխութիւն, և հայհոյեն †: Որ

---

*Ի Յոյնն, Որ և զմեզ:

† Ի Յոյնն, Որով օտարացեալք՝ ոչ վա-
րելովդ ձեր ընդ ն՟ս ՚ի նոյն անկարգութեան զեղ-
խութիւն, հայհոյեն:

տայցեն պատասխանի այնմ, որ՚ի պատրաս-
տին ունի դատել զկենդանիս և զմեռեալս։
Զի ՚ի սոյն իսկ և մեռելոց խոստացեալ 6
է, զի դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով՝ և
կենդանի լինիցին ըստ այ հոգւով։ Ամենե- 7
ցուն վախճան մերձեալ է. զգաստացարո՛ւք
այսուհետև՝ և լերո՛ւք զուարթունք յաղօթս։
Նախ քան զամ սէր սերտ ունել ընդ մի- 8
մեանս. զի սէր ծածկէ զբազմութի մեղաց։
Օտարասէրք լինել ընդ միմեանս առանց 9
տրտնջելոյ։ Իւրաքանչիւր ոք ոպ և ընկա- 10
լաւ շնորհս ինչ՝ ՚ի միմեանս զնոյն մատակա-
րարել, իբրև զբարւոք հազարապետս պէս-
պէս շնորհացն այ։ Եթէ ոք խօսեսցի՝ իբ- 11
րև զայ պատգամս. եթէ ոք մատակարարի-
ցէ իբրև ՚ի զօրութէ՝ զոր շնորհէ ած. զի
յամի փառաւորեսցի ած ՚ի ձեռն յսի քսի,
որում փառք և զօրութի յաւիտեանս. ամէն։
Սիրելիք՝ մի՛ օտարոտի համարել զեռանդն 12
ինչ՝ որ ՚ի փորձութի ձեզ լինիցի, որպէս թէ
օտար ինչ իրք ձեզ դիպիցին։ Այլ իբրև հա- 13
ղորդեալք քսի չարչարանացն՝ ուրա՛խ լինի-
ջիք, զի և ՚ի յայտնութե փառաց նր ցնծա-
ցեալք բերկրեսջիք։ Իսկ եթէ նախատի- 14
ցիք ևս վն անուանն քսի, երանելի էք. զի
փառացն՝ և զօրութե անուն , և այ հոգին
՚ի վր ձեր հանգուցեալ է։ Մի ոք ՚ի ձէնջ 15

չարչարեսցի իբրեւ զսպանող, կա՛մ իբրեւ ըզ
գող, կամ իբրեւ չարագործ, կամ իբրեւ զօ-
16 տարատեսուչ: Ապա եթէ իբրեւ զքրիս-
տոնեայ՝ մի՛ ամաչեսցէ. այլ փառաւոր
17 առնիցէ զա̃ծ անուամբս այսուիկ: Զի
ժամանակ է սկիզբն լինելոյ դատաստանին
'ի տանէն այ̃. զի եթէ նախ 'ի մէնջ, իսկ
զի՞նչ կատարած այնոցիկ իցէ՝ որ ո՛չ հաւա-
18 նեցան այ̃ աւետարանին: Եւ եթէ արդարն
հազիւ կեցցէ, իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն
19 ո՞ւր գտանիցի. ա̃պ զի որ չարչարիցին ըստ
այ̃ կամացն, հաւատարիմ հաստչին աւան-
դեսցեն զիւրեանց ոգիս բարերարութ̃ք:

ԳԼ. Ե.

1 Զերիցունս այսուհետեւ աղաչեմ՝ իբրեւ
երիցակից՝ և վկայ չարչարանացն քի̃,
որ և հանդերձեալ փառացն յայտնելոց հա-
2 ղորդ. Արածեցէք՝ որ 'ի ձեզ հօտդ է այ̃.
վերակացու լինել՝ մի՛ իբրեւ ակամայ՝ այլ կա-
մաւ ը̃ս այ̃. մի՛ զօշաքաղութ̃, այլ յօժարու-
3 թ̃ք. Մի՛ իբրեւ տիրելով վիճակացն, այլ
4 լինել օրինակ հօտին: Զի յերեւել հով-
ուապետին՝ ընդունիցիք զանթառամ փա-
5 ռացն պսակ: Այնպէս և երիտասարդք
հնազանդ լերուք ծերոց: Ամենեքեան ընդ
միմեանս զխոնարհութի̃ ունիցիք. զի ա̃ծ

Digitized by Google

ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս
խոնարհաց: Խոնարհեցարո՛ւք ընդ հզօր 6
ձեռամբն Ա՟յ. զի զձեզ բարձրացուսցէ ՚ի
ժամանակի: Զա՟մ հոգս ձեր ընկեցէք 7
՚ի նա, զի նա է՝ որ հոգայ վասն ձեր: Ար- 8
թո՛ւն լերո՛ւք՝ հսկեցէք, զի ոսոխն ձեր սա-
տանայ իբրեւ զառիւծ գոչէ, շրջի եւ խնդ-
րէ՝ թէ զո՛ կլանիցէ: Որում՚ի դիմի հար- 9
կանիցիք հաստատեալք հաւատովք. գի-
տասջի՛ք զնոյն անցս չարչարանաց եղբայ-
րութե՟ն ձերոյ՝ յաշխարհի յանձինս կատարել:
Այլ Ա՟ծ ամենայն շնորհաց՝ որ կոչեաց ըզ 10
ձեզ յիւր ՚ի յաւիտենական փառսն Ք՟նի
յ՟նիւ, որում փոքր մի եղերուք չարչարա-
կիցք*, նա կազդուրեցուսցէ՝ կարողացուսցէ
հաստահիմն արասցէ: Նմա իշխանութի՟ եւ 11
փառք յաւիտեանս. ամէն: ՚Ի ձեռն սիղ- 12
ուիանոսի հաւատարիմ եղբօր, որպէս կար-
ծեմ՝ փոքր ՚ի շատէ գրեցի առ ձեզ մխիթա-
րել, եւ՚ի վե՟ր սորին վկայել. զի եւ այս ճըշ-
մարիտ շնորհք Ա՟յ են՝ յոր հաստատեալ կայ-
ցէք: Ողջոյն տայ ձեզ՝ որ՚ի բաբելոն ընտրե- 13
լակից եկեղեցին է. եւ մարկոս որդի իմ:
Ողջո՛յն տաջիք միմեանց ՚ի համբոյր սըր- 14
բութե՟ն: Խաղաղութի՟ ը՟ ձեզ ամենեսին,
որ էք ՚ի Ք՟նի յ՟նի. ամէն:

---

* ՚Ի Յոյնն, Յետ փոքր մի չարչարեալ գոլոյ:

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 ՇՄԱՒՈՆ, պետրոս ծառայ և առա-
քեալ յսի քսի, որոց հանգիտապատիւ
մեզ հասեալ հաւատոց յարդարութի այ
մերոյ և փրկչին յսի քսի ։ Շնորհք ը
2 ձեզ՝ և խաղաղութի բազմասցի գիտութբն
3 այ՝ և յսի քսի տն մերոյ ։ Որպէս ամ
ինչ մեզ՝ իւրոյ այեղէն զօրութեն առ 'ի
կենաց և յածպաշտութե շնորհեալ. 'ի
ձեռն գիտութե այնորիկ, որ կոչեացն զմեզ
յիւր 'ի փառսն և 'ի վայելչութի ։ Որով
4 մեծամեծքն և պատուական աւետիք պար-
գևեալ են մեզ. զի նոքիմբք այեղէն բնու-
թեն լինիցիմք հաղորդակիցք. փախուցեալք
'ի ցանկութեանց աշխարհիս և յապականու-
5 թեանց ։ Եւ սմին այսմիկ զամ փոյթ 'ի մէջ

Digitized by Google

առեալ՝ ձերովք հաւատովքն մատակարա-
րեսջի՛ք զառաքինութի̃, և առաքինութե̃ն ընդ
գիտութի̃ ։ Եւ գիտութե̃ն զժուժկալութի̃, 6
և ժուժկալութե̃ն զհամբերութի̃, և համ-
բերութե̃ն զա̃ծպաշտութի̃ ։ Եւ ա̃ծպաշ- 7
տութե̃ն զեղբայրսիրութի̃, և եղբայրսի-
րութե̃ն զսէր ։ Զայսոսիկ ձեր յանձին կա- 8
լեալ՝ և 'ի սոյն յաճախեալ, ո՛չ դատարկս և
անպտուղս զձեզ հաստատիցեն 'ի տ̃ն մերոյ
յ̃ի ք̃ի գիտութի̃ն ։ Իսկ յոր ոչն իցեն սո- 9
քա մերձ, կոյր է և զաչացու 'ի մոռացօնս
դարձուցեալ զսրբութի̃ առաջնոց իւրոցն
յանցանաց։ Վասն որոյ եղբարք՝ առաւել 10
փութասջի՛ք զի բարեացն գործովք հաստա-
տուն զձեր կոչումն և զընտրութի̃ պահի-
ցէք ։ Զայս արարեալ՝ ո՛չ երբէք յանցանի-
ցէք ։ Զի այսպէս առատապէս շնորհեսցի 11
ձեզ մուտ 'ի յաւիտենական արքայութի̃ տ̃ն
մերոյ և փրկչին յ̃ի ք̃ի ։ Որով պատ- 12
րաստիցեմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել
վ̃ն սոցին՝ առաւել եւս գիտակացն և հաս-
տատելոցն եկեալ հասեալ ճշմարտու-
թե̃ն ։ Քանզի իրաւունս համարիմ մինչ- 13
դեռ եմ 'ի մարմնի աստ՝ զարթուցանել ընդ
ձեզ յիշատակօք։ Գիտեմ թէ վաղվաղա- 14
կի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս ։
որպէս և տ̃ր մեր յ̃ս ք̃ս եցոյց ինձ ։ Եւ 15

Digitized by Google

փութամ ճեպիմ միշտ կձեզ յորդորել. զի
և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք
16 զյիշատակս այսոցիկ ։ Վասնզի ոչ եթէ
պաճուճեալ ինչ առասպելաց զհետ երթեալ
ցուցաք ձեզ զտ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի զզօրութիւն
և զգալուստն. այլ մեզէն եղեալ ականա-
17 տեսք նորա մեծութ̃ն ։ Վասնզի առեալ
յա̃յ և ՚ի հօրէ զփառս և զպատիւ, եկեալ
յայնպիսի բարբառոյ՝ ՚ի մեծվայելչութ̃ն
փառաց անտի. եթէ Դա է որդի իմ սիրե-
18 լի՝ ը̃ որ ես հաճեցայ ։ Եւ զայս բարբառ
մեք իսկ լուաք եկեալ յերկնից՝ որ ը̃ նմա
19 իսկ էաք ՚ի ս̃բ լերինն ։ Եւ ունիմք հաս-
տատագոյն զբանն մարգարէական, որում
եթէ անսայցէք՝ բարւոք առնէք. իբրև ճրա-
գի՝ որ տայցէ լոյս ՚ի խաւարչտին տեղ-
ւոջ, մինչև տիւն լուսաւորեսցէ, և ա-
20 րուսեակն ծագեսցէ ՚ի սիրտս ձեր ։ Բայց
նախ այսմ գիտասջիք. զի ա̃մ մար-
գարէութ̃ի իւրոց գրոց լուծումն ոչ ունի ։
21 Վասնզի ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան
տուաւ մարգարէութ̃ի երբէք, այլ ՚ի
հոգւոյն ս̃բյ կրեալք՝ խօսեցան մարդիկ ա̃յ ։

ԳԼ. Բ.

1 Լինէին և սուտ մարգարէք ՚ի ժողովր-
դեանն՝ որպ̃ և այժմ ՚ի ձեզ լինիցին սուտ

վարդապետք. որք սպրդեսցեն մուծանելն հերձ-
ուածս կորստեան, և զորս տէրն գնեաց զնա
ուրացեալ՝ ածեն ՚ի վր̃ անձանց զարագա-
հասն կորուստ։ Եւ բազումք անկեալ Բ
երթիցեն զհետ նց̃ անառակութեանցն. վասն
որոյ ճշմարտութեան ճանապարհ հայհոյեսցի։
Եւ ագահութե̃ մտացածին բանիւք առ- Գ
նիցեն զձեզ վտարանդի*. որոց դատաստանն
՚ի բնէ ոչ դատարկանայ, և կորուստ նց̃
ոչ նիրհեսցէ։ Զի եթէ ՚ի հրեշտակսն Դ
յանցուցեալս ած̃ ոչ խնայեաց, այլ խաւա-
րին կապանօք արկեալ ՚ի տարտարոսն՝ ետ
պահել ՚ի դատաստան։ Նա և ոչ ՚ի սկզբանն Ե
աշխարհի խնայեաց. բայց զութերորդն
զնոյ՝ զարդարութեան քարոզ պահեաց ՚ի ջր-
հեղեղէ աշխարհի ամբարշտելոցն ածեալ։
Եւ զքաղաքս Սոդոմացւոցն և զԳոմորաց- Զ
ւոց դարձուցեալ յաճիւն դատեցաւ, օրի-
նակ առ յապա ամբարշտելոցն կացուցանէր։
Եւ զարդարն զղովտ ձանձրացեալ յան- Է
կարգ գիջութեն գնացից փրկեաց. Քան- Ը
զի ականատես և ականջալուր արդարն բը-
նակեալ ՚ի մէջ նոցա, օր ըս̃ օրէ զիւր սուրբ
ոգին նց̃ անօրէն գնացիւքն տանջէր։

---

* ՚Ի Յոյնն, Եւ ագահութեամբ մտացածին բանիւք ՚ի վաճառ արկցեն զձեզ։

9 Գիտէ Տր̄ զա̄ծապաշտս փրկել ՚ի փորձու-
թենէ, եւ զանիրաւս պահել ՚ի տանջանս ա-
10 ւուրն դատաստանի. Մանաւանդ՝ որ զհետ
մարմնոյ պղծալից ցանկութեցիցեն երթեալ.
արհամարհողք տէրութեն, ժպիրհք, յանդը-
11 գունք, չզանգիտեն զփառսն հայհոյել: Ուր
հրեշտակք զօրութբ̄ եւ կարողութբ̄ քան զնո
մեծամեծք՝ չածեն զնոքօք ՚ի Տն̄է զհայ-
12 հոյութն դատաստան*: Նոքա իբրեւ
զանխօս անասունս ըստ բնածին բարուցն յեղ-
ծումն եւ յապականութն որոց չեննն գիտակ,
հայհոյեն յապականութն իւրեանց, եւ ա-
13 պականեսցին՝ Տանջեալք ՚ի վարձուց անի-
րաւութե. որ ցանկութի զաւուրն փափկութի
համարին. բծկանք արատաւորք՝ փափկա-
ցեալք ՚ի պատիրս իւրեանց. լեալ ձեզ խը-
14 րախճանակիցք: Աչս ունին հանդըր-
պոռնկաց՝ անդադարս ՚ի մեղաց, պատրեն
զանձինս յողդողդաց. որ ունին սիրտ հա-
15 րեալ զագահութե, մանկունք անիծից: Թո-
ղեալ զուղղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան.
զհետ երթեալ ճանապարհին Բաղաամայ
Բէովրեան՝ զվարձս անիրաւութե սիրեցին:

---

* ՚Ի Յոյնն, Ուր հրեշտակք զօրութբ̄ եւ
կարողութբ̄ մեծամեծք՝ չածեն զնոցանէ
զհայհոյութե դատաստան առաջի Տն̄:

Որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեան ստա- 16
ցաւ զէշն անխօսուն. մարդկեղէն բարբա-
ռովն բարբառեալ՝ արգել զմարգարէին զա-
նօրէնութիւն: Այսպիսիքն են աղբիւրք 17
անջրդիք՝ և մէգք վարեալք 'ի մրրկէ. որոց
աղջամուղջք խաւարին յաւիտեան պահեալ
կան: Քանզի մեծաբանս սնոտեաց բար- 18
բառեալ պատրեն գիջութ̃բք ցանկութ̃բք
մարմնոյ զայնոսիկ՝ որ ստոյգն փախչիցին
յայնցանէ՝ որ 'ի մոլորութեան շրջիցին: Եւ 19
ազատութի խոստանան, և ինքեանք ապա-
կանութեան ծառայք են. զի որով իւիք յաղ-
թիցի ոք, նորին և ծառայ է: Զի եթէ 20
փախուցեալք 'ի պղծութեանց աշխարհի գի-
տութ̃բ տ̃ն մերոյ և փրկչին յ̃սի ք̃սի, և դար-
ձեալ ի նոյնս շաղեալք պատիցին՝ եղև ն̃ց
վախճանն չար քան զառաջինն: Զի լաւ 21
էր ն̃ց՝ եթէ բնաւ իսկ չէր ծանուցեալ զար-
դարութեան ճանապարհ. քան զի ծանեան՝
և յետս կացին 'ի ս̃բ պատուիրանէն՝ որ նա-
ցա աւանդեցաւ: Դիպեալ 'ի դէպ ն̃ց ճըշ- 22
մարիտ առակին զգօնութ̃, եթէ Շուն դառ-
նայ անդրէն 'ի փսխած իւր, և խոզ լուա-
ցեալ՝ ընդ տիղմ թաւալեալ:

ԳԼ. Գ.

1 Այս ձեզ սիրելիք՝ երկրորդ թուղթ գը-
րեմ. որով զարթուցից ՚ի յիշատակել զ
2 հաստատուն միտս ձեր. Յիշել զյառաջա-
գոյն ասացեալ պատգամս ՚ի սրբոց մարգարէից
և յառաքելոցն ձերոց զպատուէրս Տն և
3 փրկչին: Բայց զայս նախ գիտասջիք, զի յա-
ւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհողք՝ այ-
պանողք, որ ըստ իւրեանց ցանկութեանց գնայ-
4 ցեն: Եւ ասիցեն՝ Ո՞ւր են աւետիք գալըս-
տեանն նր. զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին՝
ամենայն ինչ նոյնպէս կայ մնայ իսկզբանէ
5 արարածոց: Եւ զայն մոռացեալ իցէ նո-
ցա՝ որ զայսն կամին. եթէ երկինք եղեն ՚ի
սկզբանէ՝ և երկիր ՚ի ջրոց, և ջուրք հաստա-
6 տեալ կան բանիւն այ. Վասն որոյ երբեմն
աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ՝ կորեաւ:
7 Եւ այժմ երկինք և երկիր նովին բանիւ
գանձեալ են. հրոյ պահեալք յօրն դատաս-
տանի՝ և կորստեան ամբարշտ մարդկան:
8 Եւ այս և՞ մի լիցի ՚ի ձէնջ ծածկեալ սի-
րելիք, զի մի օր տն իբրև զհազար ամ է, և
9 հազար ամ իբրև զմի օր: Ոչ յամեցուցանէ
տր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք յամր հա-
մարին, այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ.

Digitized by Google

քանզի ոչ կամի եթէ ոք կորիցէ, այլ
զամենեցուն հասանել յապաշխարութի՟։
Այլ եկեսցէ օր տ՟ն իբրեւ զգող. յորում 10
երկինք տագնապաւ անցցեն, եւ բնութիւնք
հրով կիզեալ լուծցին, եւ երկիր՝ եւ որ 'ի
նմա գործք գտանիցին։ Այս 'ի լուծանել 11
այսպէս այսր ա՟մի, որպիսի ինչ պարտ իցէ
ձեզ գտանել. այլ սուրբ եւ ա՟ծապաշտ կար-
գաւ՝ ակնունել, Եւ փութալ հասանել գա- 12
լստեան աւուրն տ՟ն. յորում երկինք հրայ-
րեացք լուծանիցին, եւ բնութիք հրդեհեալ
հալիցին։ Նորոյ երկնից՝ եւ նորոյ երկրի 13
ը՟ստ աւետեացն հայեցեալ սպասիցեմք, յորս
արդարութիւն բնակէ։ Վասն որոյ սիրելիք՝ 14
այսոցիկ սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք
անբիծք եւ անարատք գտանել նմա 'ի խա-
ղաղութի. Եւ զտ՟ն երկայնմտութիւն՝ փըր- 15
կութի համարիջիք։ Որ՟պ օրինակ եւ սիրելի
եղբայրն մեր պօղոս՝ ը՟ստ շնորհելոյ իմաստու-
թեննմա յա՟յ՝ գրեաց ձեզ. Ո՟պ եւ յա՟մ իսկ 16
թուղթսն խօսի վասն այսոցիկ. յորս գտանի
ինչ ինչ դժուարիմաց, զոր անուսմունքն եւ
յողդողդքն կամակորեն. որպէս եւ զամե-
նայն իսկ գիրս առ իւրեանց անձանցն կո-
րուստ։ Դուք այսուհետեւ սիրելիք՝ իբրեւ 17
զկանխագէտս զգուշասջիք, զի մի անառակ-

մոլորութ̃ն զղածեալք՝ անկանիցիք յաս֊
18 տեաց հաստատութենէն : Աճեցէք շնորհօք
և գիտութ̃ն տն մերոյ և փրկչին յսի քսի :
Նմա փառք՝ և այժմ և՛ յօրն յաւիտենից .
Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

ՈՐ էրն ի սկզբանէ, զորմէ լուաքն՝ որում 1
ականատեսն իսկ եղեաք. ընդ որ հայե-
ցաքն, և ձեռք մեր շօշափեցին 'ի վերայ
բանին կենաց ։ Եւ կեանքն յայտնե- 2
ցան, և տեսաք և վկայեմք. և պատմեմք ձեզ
զյաւիտենական կենացն, որ էր առ Հօր՝ և
երևեցաւ մեզ ։ Զոր տեսաքն և լուաք՝ 3
պատմեմք և ձեզ, զի և դուք հաղորդուի̅
ունիցիք ը̅ մեզ. և մեր հաղորդութիւն իցէ
ը̅ Հօր՝ և ը̅ որդւոյ իւրում յսի քսի ։ Եւ 4
զայս գրեմք ձեզ, զի ձեր ուրախուի̅ կա-
տարեալ լիցի ։ Եւ այս են աւետիքն՝ զոր 5
լուաք առ 'ի նմանէ և պատմեմք ձեզ. զի
ա̅ծ լոյս է, և խաւար 'ի նմա չիք՝ և ոչ մի ։
Եթէ ասիցեմք եթէ հաղորդուի̅ ունիմք 6

Digitized by Google

ը՟ Նմա՝ և ՚ի խաւարի շրջիցիմք, ստեմք՝ և
7 ոչ առնեմք զճշմարտութիւն ։ Իսկ եթէ ը՟
լոյս գնասցեմք՝ որպէս և Նա ՚ի լոյս է, հաղորդու-
թիւն ունիմք ը՟ միմեանս. և արիւնն յ՟սի որդ-
8 ւոյ Նր՟ սրբէ զմեզ յա՟մ մեղաց ։ Եթէ
ասիցեմք՝ եթէ Մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք,
զանձինս խաբեմք. և ճշմարտութի՟ ՚ի մեզ
9 ոչ գոյ ։ Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք
զմեղս մեր, հաւատարիմ է Նա՝ և արդար
առ ՚ի թողուլ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ
10 յա՟մ անիրաւութե՟ ։ Եւ եթէ ասիցեմք՝
եթէ Ոչինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա. և
բան Նորա ոչ է ՚ի մեզ ։

ԳԼ. Բ.

1 Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղի-
ցէք. և եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարե-
խօս առ ա՟ծ զյ՟ս ք՟ս՝ զարդարն և զանարատ ։
2 Եւ Նա է քաւութի՟ մեղաց մերոց. և ոչ
եթէ մերոցն միայն՝ այլ և ա՟մ աշխարհի ։
3 Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք զՆա,
4 եթէ զպատուիրանս Նր՟ պահիցեմք ։ Որ
ասիցէ՝ եթէ՝ Ծանեայ զՆա, և զպատուիրանս
Նր՟ ոչ պահիցէ, սուտ է՝ և ճշմարտութի՟ ՚ի
5 Նմա ոչ գոյ ։ Իսկ որ պահիցէ զբանն Նորա,
արդարև ՚ի Նմա կատարեալ է սէրն ա՟յ. այս-
6 ուիկ ճանաչեմք եթէ ՚ի Նմա եմք ։ Որ ա-

Digitized by Google

ոյցէ 'ի նմա բնակել, այնպէս պարտի գը-
նալ՝ որպէս և նայն գնաց։ Սիրելիք՝ 7
ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ
ձեզ, այլ զհին պատուիրանն՝ զոր 'ի
սկզբանէ ունէիք. և հին պատուիրանն՝ բանն
է զոր լուարուք։ Դարձեալ նոր պատուի- 8
րան գրեմ ձեզ՝ որ է ճշմարտիւ 'ի նմա և 'ի
ձեզ. զի խաւարն անցանէ, և լոյսն ճշմա-
րիտ արդէն իսկ երևի։ Որ ասէ եթէ 'ի 9
լոյսն իցէ և զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է
և 'ի խաւարի է տակաւին։ Որ սիրէ զեղ- 10
բայր իւր, 'ի լոյս բնակէ՝ և գայթակղութի
'ի նմա չիք։ Իսկ որ ատեայ զեղբայր իւր՝ 11
'ի խաւարի է, և ընդ խաւար շրջի. և ոչ գի-
տէ յո երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաչս
նր։ Գրեմ ձեզ որդեակք՝ զի թողեալ են 12
ձեզ մեղքն ձեր վն անուան նր։ Գրեմ 13
ձեզ հարք՝ զի ծանեայք դուք զայն որ 'ի սկըզ-
բանէն է։ Գրեմ ձեզ երիտասարդք՝ զի յաղ-
թեցիք դուք չարին։ Գրեցի ձեզ ման- 14
կունք՝ զի ծանեայք դուք զՀայրն։ Գրեցի
ձեզ հարք՝ զի ծանեայք դուք զայն որ 'ի սկըզ-
բանէն է։ Գրեցի ձեզ երիտասարդք՝ զի էք
դուք հզօրացեալք, և բանն այ 'ի ձեզ բնա-
կէ, և յաղթեցիք դուք չարին։ Մի սիրէք 15
զաշխարհ՝ և մի' որ ինչ յաշխարհի է։ Ե- 16
թէ ոք սիրէ զաշխարհ, ոչ է 'ի նմա սէր Հօր.

Digitized by Google

զի ամենայն որ ինչ յաշխարհի է՝ ցանկութի
է մարմնոյ, եւ ցանկութի է աչաց, եւ ամբար-
տաւանութի աստի կենացս. որ ոչ է առ
17 'ի Հօրէ՝ այլ յաշխարհէ աստի է։ Եւ
աշխարհս անցանէ եւ ցանկութի նր. իսկ
որ առնէ զկամս այ՝ մնայ յաւիտեան։
18 Մանկունք յետին ժամանակ է. եւ ոպ լուա-
րուք՝ եթէ նեռն գալոց է, եւ արդէն իսկ նե-
ռինք բազումք եկեալ են, որով մարթեմք
19 իմանալ՝ եթէ յետին ժամանակ է։ Առ 'ի
մէնջ ելին, այլ ոչ էին 'ի մէնջ. զի եթէ 'ի
մէնջ էին՝ ապա առ մեզ մնային. այլ զի յայտ-
նի լինիցին՝ եթէ ոչ էին ամենեքին նոքա 'ի
20 մէնջ։ Եւ դուք օծութի ունիք առ 'ի Սր-
21 բոյն, եւ գիտէք ամենեքին։ Ոչ գրեցի ձեզ՝
եթէ ոչ գիտէք զճշմարտութի, այլ թէ գի-
տէք զնա. եւ թէ՝ զի ամ սուտ ոչ է 'ի ճշ-
22 մարտութէ անտի։ Իսկ ո՞ իցէ սուտ, ե-
թէ ոչ՝ որ ուրանայ եթէ յս չէ քս. նա իսկ
23 է նեռն, որ ուրանայ զՀայր եւ զՈրդի։ Ա-
մենայն որ ուրանայ զՈրդի, եւ ոչ զՀայր ըն-
դունի. իսկ որ խոստովանի զՈրդի, նա եւ
24 զՀայր ընդունի։ Դուք՝ զոր լուարուքն
ի սկզբանէ՝ 'ի ձեզ բնակեսցէ. զի եթէ 'ի
ձեզ բնակեսցէ՝ զոր ի սկզբանէն լուարուք,
25 եւ դուք յՈրդի եւ 'ի Հայր բնակեսջիք։ Եւ
այս են աւետիքն՝ զոր աւետարանեաց

նա մեզ՝ զկեանսն յաւիտենականս ։
Զայս գրեցի ձեզ, զի մի՛ ոք զձեզ մոլորե- 26
ցուցանիցէ ։ Եւ դուք օծութիւն զոր ըն- 27
կալարուք ՚ի նմանէ՝ բնակեսցէ ՚ի ձեզ. և
չէ ինչ պիտոյ՝ եթէ ոք զձեզ ուսուսցէ, այլ
ոպ զի նր օծութին ուսուցանիցէ զձեզ վասն
ամի. և ճշմարիտ է՝ և չէ սուտ. և ոպ ու-
սոյցն զձեզ, կայք ՚ի նմա ։ Եւ այժմ որ 28
դեակք՝ կացէք ՚ի նմին. զի եթէ յայտնես-
ցի, ունիցիմք համարձակութի, և մի՛ ամա-
չեսցուք ՚ի նմանէ ՚ի գալստեանն նր ։ Զի 29
եթէ գիտիցէք՝ եթէ արդար է նա, իմաս-
ջիք եթէ ամ որ առնէ զարդարութի՝ նա ՚ի
նմանէ է ծնեալ ։

ԳԼ. Գ.

Տեսէք՝ որպիսի սէր շնորհեաց մեզ հայր, 1
զի որդիք այ կոչեսցուք և մեք. վասն այ-
սորիկ աշխարհ ոչ ճանաչէ զմեզ, քանզի ոչ
ծանեաւ զնա ։ Սիրելիք՝ այժմ որդիք այ եմք, 2
և չև ևս է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք.
գիտեմք զի յորժամ նա յայտնեսցի՝ նման
նմ լինելոց եմք, զի տեսանելոց եմք զնա՝ ոպ
և էն ։ Եւ ամ որ ունի զայս յոյս յանձին՝ սըր- 3
բէ զանձն իւր՝ ոպ և նայն սուրբ է ։ Ամենայն 4
որ զմեղս գործէ, նա և զանօրէնութի առ-
նէ. և ինքն իսկ մեղքն անօրէնութի է ։ Եւ 5

Digitized by Google

գիտեմք՝ զի նա յայն սակս յայտնեցաւ՝ զի
6 զմեղս բարձցէ, և 'ի նմա մեղք ոչ են: Ա-
մենայն որ 'ի նմա է հաստատեալ՝ ոչ մեղան-
չէ. և ամ որ մեղանչէ, ոչ ետես զնա՝ և ոչ
7 ծանեաւ զնա: Մանկունք՝ մի՛ ոք զձեզ
խաբեսցէ. որ առնէ զարդարութի, արդար
8 է՝ որպէս նայն արդար է: Այլ որ առնէ ըզ-
մեղս՝ 'ի սատանայէ է. զի իսկզբանէ սա-
տանայ մեղանչէ. վն այսորիկ յայտնեցաւ
որդին այ՝ զի լուծցէ զգործս սատանայի.
9 Ամենայն որ յայ է ծնեալ՝ մեղս ոչ առ-
նէ, զի սերմն նր 'ի նմա մնայ. և ոչ կարէ
10 մեղանչել, զի յայ է ծնեալ: Այսուիկ
յայտնի են 'ի միմեանց որդիք այ՝ և որդիք
սատանայի: Ամենայն որ ոչ առնէ զարդա-
րութի՝ չէ նա յայ, և որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր.
11 Զի այս է պատուիրանն՝ զոր լուարուք իս-
12 կզբանէ, զի սիրեսցուք զմիմեանս: Ոչ որպէս
կայէնն 'ի չարէ անտի էր՝ և սպան զեղբայրն
իւր. և յո՞ր սակս սպան զնա, զի իւր գործքն
13 չար էին, և եղբօրն բարի: Այլ մի՛ ինչ զար-
մանայք եղբարք, եթէ աշխարհ զձեզ ա-
14 տեայ: Մեք գիտեմք՝ զի փոխեցաք 'ի մահ-
ուանէ 'ի կեանս, քանզի սիրեմք զեղբարս.
իսկ որ ոչն սիրէ, անդէն 'ի մահուն մնայ:
15 Ամենայն որ ատեայ զեղբայր իւր՝ մար-
դասպան է. և գիտէք՝ զի ամ մարդասպան

Digitized by Google

ոչ ունի կեանս յաւիտենականս յանձին
հաստատեալ։ Այսուիկ գիտացաք զսէրն 16
Այ. զի Նա զանձն իւր եդ վն մեր. և մեք
վն եղբարց մերոց պարտիմք դնել զանձինս։
Որ ունիցի զկեանս ինչ զաշխարհիս՝ և 17
տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ իւիք՝ և
փակիցէ զգութս իւր առ 'ի նմանէ, զիա՞րդ
սէրն Այ 'ի նմա իցէ բնակեալ։ Որդեակք՝ 18
մի՛ բանիւք և լեզուօք սիրեսցուք, այլ
արդեամբք և ճշմարտութբ։ Եւ այս- 19
ուիկ լիցուք ծանուցեալք՝ եթէ 'ի ճշմար-
տութէ անտի իցեմք. և առաջի Նր արդա-
ցուք հանդէս սրտից մերոց։ Եթէ ստգը- 20
տանիցեն զմեզ սիրտ մեր, այլ Ած մեծ է
քան զսիրտս մեր՝ և գիտէ զամ։ Սիրելիք՝ 21
եթէ սիրտ մեր զմեզ ոչ ստգտանիցեն, հա-
մարձակութի ունիմք առ Ած. Եւ զոր ինչ 22
հայցեմք, առնումք 'ի նմանէ. զի զպատ-
ուիրանս Նր պահեմք, և զհաճոյս առաջի
Նր առնեմք։ Եւ այս է պատուիրան Նր, 23
զի հաւատասցուք յանուն որդւոյ նորա յսի
քսի, և սիրեսցուք զմիմեանս, որպ և ետ
մեզ պատուէր։ Եւ որ պահէ զպատուի- 24
րանս Նր, 'ի նմա է հաստատեալ՝ և Նա 'ի
սմա. և յայսմանէ գիտեմք եթէ բնակէ 'ի
մեզ 'ի հոգւոյ անտի՝ զոր ետ մեզ։

Digitized by Google

ԳԼ. Դ.

1 Սիրելիք՝ մի՛ ա̃մ հոգւոյ հաւատայք, այլ
ընտրեցէք զհոգիսն՝ եթէ յա̃յ իցեն. զի
բազում սուտ մարգարէք ելեալ են յաշ-
2 խարհ: Եւ մեք այսուիկ ճանաչեմք զհո-
գին ա̃յ: Ամենայն հոգի՝ որ խոստովանի զյս̃
3 ք̃ս մարմնով եկեալ, յա̃յ է նա. Եւ ա̃մ հո-
գի՝ որ ոչ խոստովանի զյս̃ մարմնով եկեալ,
չէ՛ նա յա̃յ. և այս նեռինն է, զորմէ լուա-
րուք՝ եթէ գալոց է, և արդէն իսկ յաշխար-
4 հի է: Դուք յա̃յ էք որդեակք. և յաղթե-
ցէք նց̃. զի մեծ է որ 'ի ձեզդ է՛ քան զայն
5 որ յաշխարհին է: Նոքա յաշխարհէ են.
վն̃ այնորիկ յաշխարհէ խօսին, և աշխարհ
6 լսէ նց̃: Մեք յա̃յ եմք. որ զա̃ծ ճանաչէ
լսէ մեզ, և որ չէ յա̃յ՝ ոչ լսէ մեզ. այսուիկ ճա-
նաչեմք զհոգին ճշմարտութ̃ և զհոգին խաբէ-
7 ութ̃: Սիրելիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր՝
յա̃յ է. և ա̃մ որ սիրէ՝ յա̃յ է ծնեալ՝ և ճանաչէ
8 զա̃ծ: Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զա̃ծ,
9 զի ա̃ծ սէր է: Եւ զի յայսմ երևեցաւ
սէրն ա̃յ 'ի մեզ, զի զորդին իւր միածին ա-
ռաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք նովաւ կեն-
10 դանիք: Յայսմ է սէրն. ոչ զի մեք սիրե-
ցաք զա̃ծ, այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և առա-
քեաց զորդին իւր 'ի քաւութ̃ մեղաց մերոց:

Սիրելիք՝ եթէ ա՟ծ այնպէս սիրեաց զմեզ, 11
ապա և մեք պարտիմք զմիմեանս սիրել.
Զա՟ծ ուրուք երբէք չէ՛ք տեսեալ. եթէ 12
սիրեսցուք զմիմեանս՝ ա՟ծ 'ի մեզ բնակէ, և
սէր նորա 'ի մեզ կատարեալ է: Այսուիկ 13
գիտեմք, եթէ մեք 'ի նմա բնակեալ եմք՝
և նա 'ի մեզ, զի 'ի հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ:
Եւ մեք տեսաք՝ և վկայեմք, զի հայր ա- 14
ռաքեաց զորդին իւր փրկիչ աշխարհի: Որ 15
ոք խոստովանեսցի՝ եթէ յ՟ս է որդի ա՟յ, ա՟ծ
'ի նմա բնակէ՝ և նա յա՟ծ: Եւ մեք հա- 16
ւատացաք՝ և ծանեաք զսէրն ա՟յ՝ զոր ունի
առ մեզ: Ա՟ծ սէր է, և որ կայ 'ի սէրն՝ բը-
նակեալ է յա՟ծ, և ա՟ծ 'ի նմ՟ բնակէ: Յայս- 17
միկ կատարեալ է սէրն նր՟ 'ի մեզ. զի հա-
մարձակութի՟ ունիցիմք յաւուրն դատաստա-
նի. զի ո՟պ և նայն է՝ նոյնպէս և մեք եմք
յաշխարհի յայսմիկ: Երկիւղ ո՛չ գոյ 'ի 18
սէր, այլ սէրն կատարեալ 'ի բաց մերժէ
զերկիւղն. զի երկիւղ ը՟ տանջանօք է. իսկ
որ երկնչի՟, չէ՛ կատարեալ 'ի սէրն: Մեք 19
սիրեսցո՛ւք զա՟ծ, վ՟ զի նա նախ սիրեաց ըզ
մեզ: Եթէ ոք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զա՟ծ, 20
և զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է. որ ո՛չ սիրէ
զեղբայր իւր զոր տեսանէ, զա՟ծ զոր ո՛չն ե-
տես՝ զիա՞րդ կարիցէ սիրել: Եւ զայս պատ- 21
ուէր ունիմք առ 'ի նմանէ. զի որ սիրէ զա՟ծ՝
սիրէ նա և զեղբայր իւր:

Digitized by Google

ԳԼ. Ե.

1 Ամենայն որ հաւատայ՝ եթէ յս է քս, յայ
ծնեալ է. եւ ամ որ սիրէ զծնօղն, սիրէ
2 եւ զծնեալն ՚ի նմանէ։ Այսուիկ ճանա-
չեմք՝ եթէ սիրեմք զորդիսն այ, յորժամ զած
սիրեսցուք՝ եւ զպատուիրանս նր արասցուք։
3 Քանզի այս է սէրն այ, եթէ զպատուի-
րանս նր պահեսցուք. եւ պատուիրանք նր
4 չեն ինչ ծանունք։ Զի ամ որ յայ ծնեալ
է յաղթէ աշխարհի. եւ այս է յաղթութիւն
5 որ յաղթէ աշխարհի, հաւատքն մեր։ Իսկ
ո՞ իցէ որ յաղթիցէ աշխարհի, եթէ ոչ՝ որ
6 հաւատայցէ՝ եթէ յս է որդի այ։ Սա է
որ եկն ջրով եւ հոգւով եւ արեամբ, յս քս.
ո՛չ ջրով միայն, այլ եւ արեամբ եւ ջրով, եւ
հոգին է՝ որ վկայէ, զի հոգին իսկ է ճշմար-
7 տութիւն։ Զի երեք են որ վկայեն յերկինս,
Հայր, Բանն, եւ Հոգին Սր. եւ երեքեան մի
8 են. Եւ երեք են որ վկայեն յերկրի. հո-
գի, ջուր, եւ արիւն. եւ երեքին մի են*։
9 Եթէ զմարդկան ինչ վկայութիւն ունիցիմք,
ապաքէն այ վկայութիւն մեծ իցէ. այս է
վկայութիւն այ, զի վկայեաց ՚ի վր որդւոյն
10 իւրոյ։ Որ հաւատայ յորդին այ, ունի

* ՚Ի Յոյնն, Եւ երեքին ՚ի միում են.

յանձին զվկայութիւն զայն. որ ոչ հաւատայ
որդւոյ այ՟, սուտ առնէ զնա. ք՟զի ոչ հա-
ւատայ վկայութեանն՝ զոր վկայեաց ած՟ ՚ի վ՟ր
որդւոյն իւրոյ։ Եւ այս իսկ է վկայութիւն, 11
զի կեանս յաւիտենականս ետ մեզ ած՟. եւ
այս են կեանքն՝ որ յորդին նի՟ են։ Որ ըն- 12
դունի զորդին, ընդունի եւ զկեանս. եւ որ ոչ
ընդունի զորդին այ՟, եւ ոչ զկեանս ընդունի։
Զայս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք եթէ 13
կեանս յաւիտենականս ունիք. եւ զի հա-
ւատայցէք յանուն որդւոյն այ՟։ Եւ այս է 14
համարձակութիւն զոր ունիմք մեք առ նա,
զի զոր ինչ հայցեսցուք ը՟ս կամաց նորա, լսէ
մեզ. Զի եթէ գիտիցեմք՝ եթէ լսէ հայց- 15
ուածոցն մերոց. ապա գիտեմք՝ եթէ առ-
նումք զհայցուածսն՝ զոր հայցեմք առ ՚ի նը-
մանէ։ Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մե- 16
ղուցեալ մեղս՝ որ ոչ առ ՚ի մահ, խնդրես-
ցէ՝ եւ տացէ նմա կեանս՝ մեղուցելոյն ոչ առ
՚ի մահ, են մեղք՝ որ մահու չափ են, ոչ վ՟ն
այնորիկ ասեմ եթէ խնդրեսցես։ Ամե- 17
նայն անիրաւութի՟ մեղք են. եւ են մեղք՝ որ
մահուչափ են*։ Գիտեմք եթէ ամ՟ որ յայ՟ 18
ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ. այլ որ յայ՟ն է ծնեալ՝
պահէ զանձն. եւ չարն առ նա ոչ մերձենայ։

* ՚Ի Յոյնն, Որ մահու չափ չեն։

19 Գիտեմք եթե յա՟յ եմք , եւ աշխարհ ա՟մ
20 'ի չարի կայ։ Այլ գիտեմք՝ եթէ որդին ա՟յ
եկն, եւ ետ մեզ միտս. զի ծանիցուք զճշ-
մարիտն. եւ եմք 'ի ճշմարտին որդւոյ նորա յս՟ի
ք՟սի, զի նա է ճշմարիտ ա՟ծ՝ եւ կեանք յաւի-
21 տենական։ Որդեակք՝ պահեցէք զանձինս
'ի կռապաշտութենէ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԵՐԿՐՈՐԴ

ՅԵՐԻՑՈՒ՝ առ ընտրեալ կիւրիա, և 1
առ որդեակս իւր, զոր եսդ սիրեմ ճշ-
մարտութբ. և ոչ եթէ ես միայն, այլ և ա-
մենեքեան, ոյք գիտակ են ճշմարտութեանն.
Վասն որոյ ճշմարտութեանն՝ որ՚ի մեզ հաս- 2
տատեալ է, զի և ընդ ձեզ իցէ. և դուք յա-
ւիտենից ընդ մեզ իցէք*: Շնորհք՝ ողորմու- 3
թիւն՝ խաղաղութիւն այ ՚ի հօրէ, և ՚ի
տնէ յնէ քնէ որդւոյն հօր՝ ճշմարտութբ և
սիրով եղիցին ը ձեզ: Ուրախ եղէ յոյժ, 4
զի գտի յորդեկացդ քոց՝ որ գնան ճշմար-
տութբ ըստ պատուիրանին զոր առաք ՚ի

---

*՚Ի Յունն, Վն որոյ ճշմարտութն որ՚ի մեզ հաստատեալ է, և ը մեզ եղիցի յաւիտեան.

Digitized by Google

5 հօրէ։ Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ կիւրիա.
իբրև ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ
քեզ, այլ զոր ի սկզբանէն ունէաք, զի սի-
6 րեսցուք զմիմեանս։ Եւ այս է սէրն, զի
գնասցուք ըստ պատուիրանաց նր. և այս
է պատուիրանն, զի որպ լուարուքն ի սկզբա-
7 նէ՝ ընդ նմին գնասջիք։ Զի բազում մո-
լորեցուցիչք ելին յաշխարհ. որք ոչ խոս-
տովանին զյս քս եկեալ մարմնով, նա մոլո-
8 րեցուցիչ է և նեռն։ Զգոյշ լինիջիք ան-
ձանց՝ զի մի՛ կորուսանիցէք զոր վաստակե-
ցէքն, այլ զի առնուցուք բովանդակ զվարձս
9 Ամենայն որ յանցանէ և ոչ կայ ՚ի վարդա-
պետութեն քնի, զնծ ոչ ճանաչէ. որ կայ ՚ի
վարդապետութեն, նա՝ և զՀայր և զՈրդի
10 ընդունի։ Եթէ ոք գայցէ առ ձեզ՝ և զվար-
դապետութիւս զայս ոչ ունիցի, մի՛ ընդունիցիք
11 զնա ՚ի տուն, և մի՛ ողջոյն տայցէք նմա։ Զի
որ ասասցէ նմա ողջոյն՝ կցորդ լիցի չարեաց
12 գործոց նորա։ Բազում ինչ ունէի գրել առ
ձեզ՝ այլ ոչ կամեցայ քարտիսիւ և դեղով
գրել. զի ակնունիմ ինձէն իսկ գալ առ ձեզ,
և բերան ՚ի բերան խօսել. զի ուրախութիւն
13 մեր իցէ կատարեալ։ Ողջոյն տան քեզ
որդիք քեռ քո ընտրելոյ. Շնորհք ընդ ձեզ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԵՐՐՈՐԴ

ՅԵՐԻՑՈՒԷ՝ առ Գայիոս սիրելի․ զոր 1
ես սիրեմ ճշմարտութ՟բ։ Սիրելի՛ վ՟ն 2
ա՟մ իրաց քոց յաջողուե՟ և առողջուե՟ աղօթս
առնեմ․ որպէս է իսկ յաջողուի՟ անձին քո։
Յոյժ ուրախ եղէ 'ի գալ եղբարց՝ և լինել 3
վկայ քոյոյ ճշմարտուեդ, որպէս գնաս դու
ճշմարտութ՟բ։ Մ՟եծ ևս ինչ ուրախուի՟ քան 4
զայս ո՛չ ունիմ, զի լսեմ եթէ իմ որդեակքն
ճշմարտու՟բ գնան։ Սիրելի՛ հաւատարիմ 5
գործես զայդ, զոր եթէ առնիցես առ եղ-
բարս՝ զդոյն և առ օտարս․ Որք վկայեցին 6
զքո սիրոյդ առաջի եկեղեցւոյ․ որոց բարիս
արարեալ յուղարկես արժանիս ա՟յ։ Զի 7
վասն անուանն ելին, և ոչինչ յումեքէ
առնուն զհեթանոսականացն։ Մ՟եք այ- 8
սուհետև պարտիմք ը՟ ունել զայնպիսիսն,

Digitized by Google

զի գործակիցք լիցուք ճշմարտութեան ։
9 Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ յառաջա-
դէմն 'ի նոցանէ է Դիոտրեփէս, ոչ ընդունի
10 զմեզ ։ Վասն այսորիկ եթէ եկից՝ յիշեցու-
ցից զգործսն՝ զոր առնէ, բանիւք չարեօք
շատախօսութեամբ առնէ զմեզ աշխատ. և ոչ այ-
սոքիւք շատացեալ, ոչ ինքն ընդունի զեղ-
բարս, և զայնոսիկ որ ընդունինն, արգելու.
11 Նաև յեկեղեցւոյ ևս հանէ ։ Սիրելի՛ մի՛ լի-
նիցիս նմանող չարի՝ այլ բարւոյ. զի որ բա-
րիս առնէ՝ յԱյ է. և որ զչարիս գործէ
12 նա ոչ եսես երբէք զԱծ ։ Զդեմետրեայ
վկայեալ է յամենեցունց, և յեկեղեցւոյն՝
և 'ի ճշմարտութենէ, և մեք վկայեմք. և դու
13 գիտես՝ զի ճշմարիտ է մեր վկայութիւն ։ Բա-
զում ինչ ունէի գրել քեզ. այլ ոչ կամիմ
14 քարտիսիւ և դեղով գրել ։ Զի ակնու-
նիմ 'ի մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ, և բերան
15 'ի բերան խօսել ։ Խաղաղութիւն ընդ քեզ.
Ողջոյն տան քեզ սիրելիքն ։ Ողջոյն տացիր
սիրելեաց մերոց իւրաքանչիւր յանուանէ ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ
ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ՅՈՒԴԱՍ յիսուսի քնի ծառայ, եւ եղ- 1
բայր յակոբայ. *հեթանոսաց՝ որ յայ
հօրն էք սիրեցեալք, եւ յսի քնի պա-
հեալք եւ ընտրեալք։ Ողորմութի ձեզ՝ եւ խա- 2
ղաղութի եւ սէր բազմասցի։ Սիրելիք՝ զամ 3
փոյթ յանձին կալեալ գրել ձեզ վն մերոյ
հասարակաց փրկութե, հարկ յանձին կալայ
գրել ձեզ եւ աղաչել՝ զի ճգնիցիք ՚ի վր հա-
ւատոցն, որ միանգամ աւանդեցաւ սրբոց։
Վ՚անզի սպրդեցին մտին ոմանք. որ յա- 4
ռաջագոյն իսկ կատարեալ էին ՚ի սոյն դա-
տաստան. ամբարիշտք, որ զայ մերոյ շը-
նորհսն դարձուցին յանկարգութի. եւ զմի
միայն իշխանն՝ եւ զտր մեր յն քն ուրացեալք։
Յիշեցուցանել ձեզ այսուհետեւ կամ է 5

* ՚Ի Յոյնն, Սրբոց յայ հօրն էք սիրե-
ցեալք։

ինձ՝ որ գիտէքդ զամ. զի ած միանգամ ըզ
ժողովուրդն փրկեաց յեգիպտոսէ. երկ-
6 րորդ անգամ զանհաւատսն կորոյս ։ Եւ
զհրեշտակս՝ որ ո՛չ պահեցին զիւրեանց իշ-
խանութիւն, այլ թողին զիւրեանց բնակութիւն,
՚ի դատաստանս մեծի աւուրն՝ մշտնջենաւոր
7 կապանօք պահեաց ՚ի խաւարի ։ Որպէս սո-
դոմ և գոմոր, և որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն,
որ ընդ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ ընկե-
րացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյաւի-
տենական հրոյն ընկալեալ զդատաստան ։
8 Ըստ նմին օրինակի և սոքա իբրև քնով
դանդաչեալք՝ զմարմին պղծեն, զտէրութիւ
9 քամահեն՝ զփառս հայհոյեն ։ Ուր միքայէլ
հրեշտակապետ՝ յորժամ բանսարկուն սա-
տանայի վիճեալ տայր պատասխանի վն մով-
սիսեան մարմնոյն, ո՛չ ժպրհեցաւ հայհոյութե
դատաստանին հանդուրժել. այլ ասէ. Սաս-
10 տեսցէ ՚ի քեզ տր ։ Իսկ սոքա զոր ինչ ոչն
իմանան՝ հայհոյեն. և զայլն եւ՝ զոր բնութ
իբրև զանխօս անասունս գիտեն, ՚ի նոսին
11 ապականեսցին ։ Վայ է նց, զի ընդ ճանա-
պարհին կայենի գնացին, և ընդ մոլորութեն
բաղաամայ զեղխեցան զհետ վարձուց, և ընդ
12 հակառակութեն կորխայ կորեան ։ Սո-
քա են ատեցեալք շոգմոգք՝ երթեալ
զհետ ցանկութեց իւրեանց. ՚ի սէրս իւրեանց

Digitized by Google

խարդախութ̃ լինին ը̃ ձեզ ուրախակիցք . ա-
ներկեալ զանձինս ճարակեն . ամպք անջր-
դիք հողմակոծեալք , ծառք պտղակորոյսք
անպտուղք՝ կրկնամեռք՝ խլեալք արմատա-
քի . Անսաստ ալիք ծովու , որ միշտ փրփրեն 13
զիւրեանց զանձանց զամօթ . աստեղք մո-
լարք , որոց վիհ խաւարին յաւիտենից պա-
հեալ է ։ Մարգարէացաւ վ̃ն̃ց և եօթնե- 14
րորդն յԱդամայ Ենովք՝ և ասէ . Ահաւա-
սիկ եկն տ̃ր բիւրովք սրբովք հրեշտակօք ,
Առնել դատաստան ը̃ ա̃մ , և յանդիմա- 15
նել զա̃մ ամբարիշտս վ̃ն գործոց իւրեանց՝
զոր ամբարշտեցին . և վ̃ն ա̃մ խիստ բանից ,
զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբա-
րիշտք ։ Սոքա են տրտնջողք և շոգմոգք , 16
երթեալք ը̃ իւրեանց անձանց ցանկութեց . և
բերանք նոցա զամբարտաւանս բարբա-
ռին . առնուն ակն երեսաց վասն օգտի ։
Բայց դուք սիրելիք՝ յիշեցէք զկանխա- 17
սաց բանս զառաքելոցն տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի .
Զի ասէին ձեզ , եթէ 'ի յետին ժամանակս 18
եղիցին մարդք արհամարհողք , երթեալք
ը̃ իւրեանց ամբարշտութեցն ցանկութեց ։ Սո- 19
քա են նշաւակեալք շնչաւորք , որ զոգին ո՛չ
ունիցին ։ Այլ մեք սիրելիք՝ եղիցուք շի- 20
նել զանձինս սրբութե̃ն հաւատոց 'ի հոգին

21 Սր. կալցուք յաղօթս*, Պահել զանձինս սի-
րովն այ. ակնունել ողորմութեանն տն մերոյ յսի
22 քսի 'ի կեանսն յաւիտենականս : Եւ ո-
մանց դատապարտելոց լինիջիք կշտամբիչք.
23 Եւ զոմանս ապրեցուցանիջիք՝ յափշտակել
'ի հրոյ. և ոմանց ողորմեսջիք երկիւղիւ ղա-
տել, և զպատմուճանն որ 'ի մարմնոյն իցէ
24 աղտեղեալ†: Եւ այնմ, որ կարողն է պա-
հել զձեզ անարատս և անբիծս, հաստատել
առաջի իւրոյ փառացն աներկեան ցնծութբ.
25 Միոյն այ փրկչին մերոյ յսի քսի տն մերոյ
փառք՝ մեծութ զօրութ և իշխանութ յառաջ
քան զամ յաւիտեանս, և այժմ և յամ յա-
ւիտեանս. ամէն :

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ դուք սիրելիք՝ լինիջիք շինել զանձինս սրբութբ հաւատոցն, 'ի Հոգին Սր. կալով յաղօթս :

† Այսպիսին հատուածս այսպէս յառաջեալ է 'ի Յոյնըն. (22) Եւ ոմանց ողորմեսջիք խտրութիւն առնելով. (23) Եւ զոմանս ապրեցուցանիջիք երկիւղիւ՝ յափշտակեալ 'ի հրոյ. ատելով և զպատմուճանն որ 'ի մարմնոյն իցէ աղտեղեալ :

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼ. Ա.

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ յս̃ի քս̃ի 'ի ձեռն 1
որոյ ետ ա̃ծ ցուցանել ծառայից իւրոց
որ ինչ լինելոց է վաղվաղակի . և նշանա-
կեաց առաքելով 'ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ
առ ծառայ իւր յովհաննէս : Որ վկայեաց՝ 2
զվկայութ̃ի բանին ա̃յ , և զվկայութ̃ի յս̃ի քս̃ի
զոր ետես . և որ էր՝ և որ լինելոցն էր յետ
այնորիկ* : Երանի որ կարդասցէ կամ լու- 3
իցէ զբանս մարգարէութ̃եա , և պահեսցէ
զոր 'ի սմա գրեալ է . զի ժամանակս մերձ է :
'Ի յովհաննէ առ եօթն եկեղեցիս՝ որ են 4

---

* 'Ի Յոյնն , Եւ զվկայութ̃ի յս̃ի քս̃ի և զոր ինչ ետես : Եւ— պակասի , Եւ որ էր՝ և որ լինելոցն էր յետ այնորիկ :

Digitized by Google

յԱսիա, շնորհք ը̄ ձեզ եւ խաղաղութիւն յայն
յէէն եւ որ էն՝ եւ որ գալոցն է, եւ յեօթն
զօրութեանց հոգւոյն որ է առաջի աթոռոյն
5 իւրոյ. Եւ ՚ի յսէ քսէ հաւատարիմ վկայէն
որ է անդրանիկ ՚ի մեռելոց, եւ իշխան
թագաւորութեանց երկրի. որ սիրեաց զմեզ,
եւ եբոյծ զկապանս մեղաց մերոց արեամբն
6 իւրով. Եւ արար զմեզ թագաւորս եւ քա-
հանայս այ եւ հօր իւրոյ. որում փառք եւ զօ-
րութիւն՝ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւի-
7 տենից. ամէն: Ահաւասիկ գալոց է ընդ
ամպս. եւ տեսցեն զնա ամ աչք, եւ տեսցեն
զնա ծագք երկրի, եւ որք խոցեցին զնա՝ ա-
մենեքեան յերկրի, եւ կոծեսցին ՚ի վր նր.
8 այո՝ ամէն: Ես եմ այբ եւ ես եմ քէ, ասէ
տր այ, որ էն՝ եւ որ է՝ եւ որ գալոցն է՝ ա-
9 մենակալ: Ես յովհաննէս եղբայր ձեր եւ
հաւասարակից նեղութեան՝ եւ արքայութեան՝ եւ
համբերութեան որ ՚ի քս յս. եղէ ես ՚ի կղզւոջն
որ անուանեալ կոչի Պատմոս՝ վս բանին եւ
10 վս վկայութեան յսի քսի: Եւ եղէ յիս հոգի
՚ի կիւրակէի աւուր, եւ լուայ զձայն զհետ
իմ զմեծ իբրեւ զձայն փողոյ, որ ասէր ցիս.
Ես եմ ալփա եւ ով. առաջին եւ վերջին.
11 Զոր տեսանես՝ գրեա՛ ՚ի գիրս, եւ տո՛ւր տա-
նել յեօթն եկեղեցիս՝ որ յեփեսոս եւ ՚ի զմ-
իւռնիա՝ ՚ի պերգամոն եւ ՚ի թիւատիրա,

և 'ի սարդիկէ և 'ի փիլադելփիա և 'ի
լաւոդիկեա : Եւ դարձայ տեսանել ըզ 12
ձայնն՝ որ խօսէր ցիս . և 'ի դառնալն իմում
տեսի եօթն ճրագարան ոսկի : Եւ 'ի մէջ 13
եօթն ճրագարանացն նման Որդւոյ մարդոյ,
զգեցեալ պատմուճան պճղնաւոր , և գօ-
տեւորեալ առ ստեամբքն գօտի ոսկեղէն .
Եւ գլուխ նր̃ և հերքն իբրև զասր սպիտակ 14
և որպէս զձիւն , և աչք նորա ոպ̃ բոց հրոյ .
Եւ ոտքն նր̃ նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ 'ի մէջ 15
հնոցի հրաշէկ . և ձայն նորա իբրև զձայն
ջուրց բազմաց : Եւ ունէր յաջոյ ձեռինն 16
իւրում աստեղս եօթն , և 'ի բերանոյ նր̃
ելանէր սուր երկբերանեան . և երեսք նորա
իբրև զարեգակն ճառագայթեալ երևէին :
Եւ իբրև տեսի զնա՝ անկայ առ ոտս նորա 17
իբրև զմեռեալ . և եդ 'ի վր̃ իմ զաջ իւր՝ և
ասէ ցիս . Մի՛ երկնչիր , ես եմ առաջին , և
ես եմ յետին . և ես եմ կեանք՝ և ես նոյն 18
որ մեռայ , և եմ կենդանի այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն . և ունիմ
զփականս մահու և դժոխոց : Գրեա՛ զոր 19
տեսանես՝ որ էն , և որ յապա՛ և որ հանդեր-
ձեալ է լինել այս . Զխորհուրդ եօթն աս- 20
տեղացդ՝ զոր տեսերդ յաջս իմ , և զեօթն
ճրագարանս ոսկիս . եօթն աստեղքն՝ հրեշ-
տակք եօթն եկեղեցեացն են , և ճրագա-
րանքն եօթն՝ եօթն եկեղեցիքն են :

Digitized by Google

ԳԼ. Բ.

1 Ու Հրեշտակի եփեսացւոց եկեղեցւոյն
գրեա. Այսպէս ասէ կալողն՝ որ ունի
զաստեղս եօթն յաջու ձեռին իւրում, և
2 շրջի 'ի մէջ եօթն աշտանակի ոսկւոյ: Գի-
տեմ զգործս քո և զվաստակս քո և զհամ-
բերութիւն քո. և զի ոչ բառնաս զչարս, և
փորձեցեր՝ որ ասեն զինքեանս առաքեալս
3 և ոչ են, և Հեբրայեցիս՝ և ստեն: Եւ
համբերեցեր և վշտացար վս անուան իմոյ
4 և աշխատեցար: Այլ ասեմ առ քեզ*, զի
5 զսէրն քո զառաջինն թողեր: Յիշեա այժմ
ուստի անկար՝ և ապաշխարեա, և զառաջին
գործսն քո արա. ապա թէ ոչ՝ գամ ես վաղ-
վաղակի, և շարժեցից զաշտանակս քո 'ի
տեղւոջէ իւրմէ՝ եթէ ոչ ապաշխարեսցես:
6 Այդ՝ զայս արա զի ատեցեր զգործսն
7 Նիկողայոսի†, զոր ես ատեամ: Որ ունի ա-
կանջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին նը
առ եկեղեցիս. Որ յաղթէն, տաց նմա ու-
տել 'ի փայտէն կենաց՝ որ է 'ի մէջ դրախ-
8 տին իմ: Եւ առ Հրեշտակ զմիւռնացւոց

---

* 'Ի Յոյնն, Այլ ունիմ առ քեզ:

† 'Ի Յոյնն, Այդ զայս ունիս զի ատես ըզ-
գործսն Նիկողայոսի:

եկեղեցւոյն գրեա՛. Այսպէս ասէ անսկիզբնն
և անվախճանն, որ եղև մեռեալ և կենդա-
նացաւ: Տեսի զգործս քո՛ և զնեղութի̃ 9
և զաղքատութի̃. այլ աղքատութի̃ քո մե-
ծութի̃ եղիցի. և զհայհոյութիւնն որ ասէին
զինքեանս հրէայս գոլ՝ և չէին ինչ, այլ ժո-
ղով սատանայի: Մի երկնչիր՝ վասն որոյ 10
կամիս չարչարել. ահա հանդերձեալ բանսար-
կուն արկանել ՚ի ձէնջ ՚ի բանտ, զի փորձի-
ցիք, և ունիք նեղութի̃ աւուրս տասն. լեր
հաւատարիմ մինչև ՚ի մահ, և տաց քեզ
զպսակն կենաց: Որ ունի ականջս լսելոյ 11
լուիցէ զինչ հոգին ն̃ք ասէ առ եկեղեցիս.
Որ յաղթէ, ո՛չ անիրաւի յերկրորդ մահուա-
նէն: Եւ առ հրեշտակն՝ որ ՚ի պերգամոյ 12
եկեղեցին, գրեա՛. Այսպէս ասէ որ ունի
զսուրն երկսայրի սրեալ: Տեսի զգործս 13
քո, և զի բնակեալ ես՝ ուր աթոռն է սատա-
նայի. և ունիս զանուն իմ, և ո՛չ ուրացար
զհաւատս իմ յաւուր յորում անթիպաս վը-
կայն իմ հաւատարիմ եղև. զի վկայ է իմ
հաւատարիմ ա̃մ հաւատացեալ՝ որ սպանաւ
՚ի ձէնջ, որ կայք՝ ուր սատանայ է բնա-
կեալ*: Այլ ունիմ առ քեզ սակաւ. զի 14

---

* ՚Ի Յոյնն, Զի վկայ է իմ հաւատա-
րիմ՝ որ սպանաւ առ ձեզ, ուր սատանայ է
բնակեալ:

Digitized by Google

կայ առ քեզ վարդապետութիւն բաղաամու՝
որ ուսոյց զբաղակ դնել գայթակղութիւն ա-
ռաջի որդւոցն իսրայելի, ուտել նոցա զո-
15 հեալ՝ և պոռնկել: Նոյնպէս և դու ու-
նիս զվարդապետութիւն Նիկողայեցեաց՝ զոր
16 ես ատեամ: Արդ՝ ապաշխարեա՛, ապա
թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի, և պատերազմե-
17 ցայց ընդ նոսա սրով բերանոյ իմոյ: Որ ու-
նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ հոգին ասէ
առ եկեղեցիս. Որ յաղթէ՝ տաց նմա ուտել
'ի մանանայէն թաքուցելոյ, և տաց նմ ըզ
գիրն սրբուն. և գրեալ անուն նոր 'ի գիրն,
զոր ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն:
18 Եւ առ հրեշտակն որ 'ի թիւատրոյ եկե-
ղեցին՝ գրեա՛. Այսպէս ասէ որդին այ, որոյ
աչք իւր են իբրև զբոց հրոյ, և ոտք նորա
19 նման պղնձի ծխելոյ: Տեսի զգործս քո՝ և
զսէր և զհաւատ՝ և զպաշտօն քո համբերու-
թիւ. զի բազում է վաստակ քո վերջինն
20 քան զառաջինն: Այլ ասեմ առ քեզ *բա-
զում. զի թողեր զկինն զյեզաբէլ. որ ասէր
զինքն մարգարէ, և ուսուցանէր մոլորութի
զծառայս իմ՝ պոռնկել և ուտել զզոհեալ:
21 Եւ ետու նոցա ժամանակ ապաշխարել
զպոռնկութիւն իւրեանց՝ և ոչ ապաշխարե-

* 'Ի Յոյնն, Այլ ունիմ առ քեզ:

ցին ։ Ահաւասիկ ես արկանեմ զնա ՚ի 22
հնոց, և՝ զգործակիցս իւր ը̅ ընդ որս շնացաւ՝ ՚ի
նեղութիւն մեծամեծս. եթէ ոչ ապաշխա-
րեսցեն ՚ի գործոց իւրեանց ։ Եւ զորդիս 23
նորա սպանից մահուամբ. և ծանիցեն ա̅մ
եկեղեցիք՝ թէ ես եմ որ յանդիմանեմ զե-
րիկամունս և զսիրտս. և տամ ձեզ իւրա-
քանչիւր ը̅ս գործոց իւրեանց ։ Այլ ձեզ 24
ասեմ որք ՚ի Թիւատիր էք. և ոչ ունիք ըզ
վարդապետութիւն զայս. որ ոչ ծանեայք ըզ
խորս սատանայի՝ զոր խօսին. ոչ արկից ըզ
ձեօք ծանրութիւն ։ Այլ զոր ունիք, պա- 25
հեցէք՝ մինչև ես գամ ։ Եւ որ յաղթէ և 26
պահէ զգործս իմ մինչև ցվախճան, տաց
նմա իշխանութիւն ՚ի վերայ ազգաց ։ Եւ 27
հովուեսցէ զնոս գաւազանաւ երկաթեաւ.
և իբրև զամանս բրտի փշրեսցէ զնոս ։ Որ- 28
պէս և ես ընկալայ ՚ի Հօրէ իմմէ, և տաց
նմա զաստղն առաւօտուն ։ Որ ունի ա- 29
կանջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոգին ասէ առ
եկեղեցիս ։

ԳԼ. Գ.

Եւ առ հրեշտակ սարդիացւոց եկեղեցւոյն 1
գրեա. Այսպէս ասէ որ ունի զեօթն Հո-
գին այ՝ և զեօթն աստեղս. Գիտեմ զգործս
քո՝ զի անուն կենդանւոյ ունիս՝ և մեռեալ

2 ես։ Եր արթուն՝ և հաստատեա՛ զայսու-
հետև՝ զի հանգերձեալ ես մեռանել. քան-
զի ոչ գտի զգործս քո կատարեալ առաջի
3 Այ։ Արդեօք յիշեա՛ թէ որպէս լուար.
և պահեա՛ և ապաշխարեա՛. ապա թէ ոչ
զուարթնանաս՝ գամ որպէս գող. և ոչ ոք
4 իմանայ զգալուստ իմ առ քեզ։ Ունիս
սակաւ մի զանուն սարդիկացւոցն, որք ոչ
աղտեղացուցին զհանդերձս իւրեանց. և
շրջին 'ի սպիտակս՝ որում արժանի եղեն.
5 Որ յաղթէ՝ այսպէս զգեցցի սպիտակս. և
ոչ ջնջեսցի անունն նորա 'ի դպրութենէն կե-
նաց. և խոստովանեցայց զանուն նորա ա-
6 ռաջի Հօր իմոյ՝ և առաջի հրեշտակաց։ Որ
ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ Հո-
7 գին առ եկեղեցիս։ Եւ առ հրեշտակն
փիլադելփեաց եկեղեցւոյն գրեա՛. Այսպէս
ասէ սուրբ՝ ճշմարիտն, որ ունի զփականս
Դաւթի. բանայ՝ և ոչ ոք է որ փակէ, և
8 փակէ՝ և ոչ ոք է որ բանայ։ Տեսի զգործս
քո. ահա ետու առաջի քո դուռն բացեալ,
զոր ոչ ոք կարէ փակել. զի սակաւիկ ունիս
զօրութիւն, և պահեցեր զբանս իմ, և ոչ ու-
9 րացար զանուն իմ։ Ահաւասիկ ես տամ
քեզ զժողովն սատանայի, որք ասեն զին-
քեանս հրէայս գոլ՝ և ոչ են, այլ ստեն. ա-

Digitized by Google

թարից զնոսա՝* զի եկեսցեն և երկիրպագ-
ցեն առաջի ոտից քոց, և ծանիցեն զի ես
սիրեցի զքեզ: Զի պահեցեր զբան համ- 10
բերութեն իմոյ, և ես պահեցից զքեզ 'ի
ժամ փորձութե քո. որ հանդերձեալ է գալ
յամենայն տիեզերս փորձել զամենայն բը-
նակեալս յերեսս երկրի: Ահա գամ վաղ- 11
վաղակի, կա՛լ զոր ունիսդ՝ զի մի՛ ոք առցէ
զպսակ քո: Որ յաղթէ՝ արարից զնա սիւն 12
տաճարի այ իմոյ, և արտաքս այլ մի՛ ևս ել-
ցէ. և գրեցից 'ի վերայ նր զանուն այ ի-
մոյ՝. և զանուն քաղաքի այ իմոյ՝ զնորն ե-
րուսաղեմի, որ իջանելոց է յերկնից այ ի-
մոյ. և անուն նր նոր: Որ ունի ականջս՝ 13
լուիցէ զինչ ասէ հոգին առ եկեղեցիս:
Եւ առ հրեշտակն լաւոդիկեայ եկեղեց- 14
ւոյն գրեա՛. Այսպէս ասէ ամէնն՝ վկայն հա-
ւատարիմ և ճշմարիտ, սկիզբն սկզբան ա-
րարածոց այ: Գիտեմ զգործս քո՝ զի ո՛չ 15
ցուրտ ես՝ և ո՛չ ջերմ. պարտ էր քեզ ցուրտ
լինել՝ և կա՛մ ջերմ: Այլ դու գաղջ ես՝ և 16
ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ, հանդերձեալ ես փըս-
խել 'ի բերանոյ իմմէ: Զի ասես մեծատուն 17
եմ՝ և մեծացայ, և ոչ իւիք կարօտ եմ. և

---

* 'Ի Յոյնն, Ահաւասիկ ես տամ զժողովն սատանայի, որք... ահաւասիկ արարից զնոսա

ոչ գիտես՝ եթէ դու ես ողորմելի և հեղգ
և աղքատ՝ մերկ և կոյր ։ Խրդ՝ ես խոր-
18 հրդակից եղէց քեզ. առ գնեա՛ յինէն ոսկի
փորձեալ 'ի հրոյ՝ զի մեծասցիս, և հան-
դերձս սպիտակս՝ զի զգեցցիս, զի մի՛ ե-
րևեսցի անվայելչութիւն մերկութեան քո. և
դի՛ր դեղ յաչս քո՝ զի տեսցես ։ Ես՝ զոր
19 սիրեմ, յանդիմանեմ և խրատեմ. նախան-
ձեա՛ այժմ, և ապաշխարեա՛ ։ Ահաւասիկ
20 կամ ես առ դուրս և բախեմ. եթէ ոք լուի-
ցէ ձայնի իմում՝ և բանայցէ զդրունսն,
մտից առ նա՝ և ընթրիս արարից առ նա, և
նա ընդ իս ։ Որ յաղթէ՝ տաց նմա նստել ընդ
21 իս յաթոռ իմ, որպէս և ես յաղթեցի՝ և
նստայ յաթոռ հօր իմոյ ։ Որ ունիցի ա-
22 կանջս՝ լուիցէ զինչ ասէ հոգին առ եկեղեցիս ։

ԳԼ. Դ.

1 Եւ յետ այսր ամի տեսի՝ և ահա դրունք
երկնից բացեալ էին, և ձայն փողոյն ա-
ռաջնոյ զոր լուայ՝ խօսէր ընդ իս և ասէր.
Ել այսր՝ և ցուցից քեզ՝ զինչ լինելոց է յա-
2 պա ժամանակս ։ Եւ ժամանեալ յիս հո-
գի, և տեսի աթոռ մի՝ զի կայր յերկինս ։
3 Եւ 'ի վերայ աթոռոյն նստէր նման տես-
4 լեան ական յասպւոյ և սարդիոնի ։ Եւ

Digitized by Google

քահանայք շուրջ զաթոռովն նմանք տեսա-
լեան զմրըխտի*, և շուրջ զաթոռովն աթոռք
քսան և չորք, և 'ի վերայ աթոռոցն նստէին
քսան և չորք երիցունք՝ զգեցեալ հանդերձս
սպիտակս, և 'ի գլուխս իւրեանց պսակս
ոսկիս: Եւ յաթոռոյ անտի ելանէին փայ- Ե
լատակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եօթն
ղամբարք հրոյ բորբոքեալք առաջի աթո-
ռոյն, որ են եօթն հոգիքն այ: Եւ էր ա- Զ
ռաջի աթոռոյն ծով ապակեղէն՝ նման սպի-
տակութեն սառին, և 'ի մէջ աթոռոյն չորք
կենդանիք՝† և լի էին աչօք առաջոյ և յետոյ:
Եւ էր կենդանին առաջին նման առիւ- Է
ծու, և երկրորդ կենդանին նման զուարա-
կի, և երրորդ կենդանին ունէր երեսս մար-
դոյ, և չորրորդ կենդանին նման արծուոյ
թռուցելոյ: Եւ չորից կենդանեացն էին Ը
միոյ միոյ 'ինոցանէ վեց թևք շուրջանակի,
և 'ի ներքոյ լի էին աչօք, ոչ հանգչէին՝ ոչ
զտիւ և ոչ զգիշեր՝ ասելով. Սբ սբ սբ տր
ած ամենակալ՝ որ էն և ես, և որ գալոց

---

* 'Ի Յոյնն չէ, Եւ քահանայք շուրջ զաթոռովն նմանք տեսլեան զմրըխտի:

† 'Ի Յոյնն, Եւ 'ի մէջ աթոռոյն՝ և շուրջ զաթոռովն չորք կենդանիք:

9 ես ։ Եւ յորժամ տային՝ կենդանիքն փառս
և պատիւ և գոհութի̃ նստելոյն 'ի վերայ
աթոռոյն՝ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւի-
10 տենից ։ Անկանէին քսան և չորք երի-
ցունքն առաջի նստելոյն յաթոռն, և երկիր
պագանէին կենդանւոյն յաւիտեանս յաւի-
տենից. և դնէին զպսակս իւրեանց առա-
11 ջի աթոռոյն ասելով. Արժանի ես տր̃ ա̃ծ
մեր ո̃ր՝ առնուլ փառս և պատիւ և զօրութի̃,
զի դու ստեղծեր զամենայն. և 'ի կամսն
քո ստեղծան՝ և կան հաստատուն ։

ԳԼ. Ե.

1 Եւ տեսի 'ի ձեռս աջոյ՝ որ նստէր 'ի վերայ
աթոռոյն՝ գիրք գրեալ ներքոյ և արտա-
2 քոյ, և կնքեալ եօթն կնքով ։ Եւ տեսի
հրեշտակ մի զօրաւոր՝ զի քարոզէր 'ի ձայն
մեծ. Ո՞ է արժանի բանալ զգիրքս՝ և լու-
3 ծանել զկնիքն նր̃ ։ Եւ ոչ ոք կարէր ոչ 'ի
յերկինս և ոչ յերկիր և ոչ 'ի ներքոյ երկրի՝
4 բանալ զգիրքն, զի ոչ տեսին զնա * ։ Եւ
ես լայի ուժգին՝ զի ոչ ոք գտաւ արժանի բա-
5 նալ զգիրքն և հայել 'ի նա ։ Եւ մի յերի-
ցանցն ասէ ցիս. Մի՛ լար, ահաւասիկ յաղ-

* 'Ի Յոյնն ։ Եւ ոչ հայել 'ի նա ։

Թեացառիւծն յազգէն յուդայ յարմատոյն
դաւթի՝ բանալ զգիրքն՝ և լուծանել զեօթն
կնիքսն նր: Եւ տեսի ՚ի մէջ աթոռոյն և 6
՚ի մէջ չորից կենդանեացն՝ և ՚ի մէջ երի-
ցանցն գառն կայր զենեալ, որ ունէր եօթն
եղջիւրս՝ և աչս եօթն, որ են եօթն հոգիք
այ՝ որ են առաքեալ ընդ ամ երկիր: Եւ 7
եկն ընկալաւ յաջոյ ձեռանէ նր՝ որ նստէր ՚ի
վերայ աթոռոյն: Եւ յորժամ առ զգիրն, 8
չորք կենդանիքն և քսան և չորք երիցունքն
անկանէին առաջի գառինն. և ունէին իւ-
րաքանչիւր քնար՝ և բուրվառ ոսկի լի խըն-
կով, որ է աղօթք սրբոցն: Եւ օրհնէին 9
երգս նորս և ասէին. Արժանի ես առնուլ
զգիրդ՝ և բանալ զկնիք դորա, զի զենար՝ և
գնեցեր զմեզ այ արեամբդ քով՝ յամ ազ-
գաց և ՚ի լեզուաց և ՚ի ժողովոց հեթանո-
սաց: Եւ արարեր զսոսա այ մերոյ թա- 10
գաւորս և քահանայս՝ թագաւորել ՚ի վերայ
երկրի: Եւ տեսի, և լուայ զձայն հրեշ- 11
տակաց բազմաց՝ որք կային շուրջ զաթո-
ռովն և զչորիւք կենդանեօքն և զքահա-
նայիւքն. և էր թիւն նց՝ բիւրք բիւրուց՝
և հազարք հազարաց: Ասէին ձայնիւ մե- 12
ծաւ. Արժան է գառնդ զենեալ առնուլ
զմեծութի և զիմաստուի և զզօրութի և

Digitized by Google

13 զպատիւ եւ զփառս եւ զօրհնութիւն. Եւ
ամ արարածք՝ որ են յերկինս եւ յերկրի եւ ՚ի
ծովու եւ որ ՚ի նմա՝ լուայ զի ասէին. Որ նըս-
տի յաթոռն՝ եւ Գառինն՝ օրհնեալ բարձրա-
ցեալ եւ փառաւորեալ յաւիտեանս յաւի-
14 տենից։ Եւ չորք կենդանիքն ասէին, Ամէն.
եւ երիցունքն անկանէին առաջի նորա եւ եր-
կիր պագանէին։

ԳԼ. Զ.

1 Եւ տեսի զի եբաց զմին ՚ի կնքոցն, եւ
լուայ ՚ի միոյ ՚ի չորից կենդանեացն իբ-
2 րեւ զձայն որոտման՝ զի ասէր՝ Թէ Գնամ։
Եւ տեսի՝ եւ ահա ձի սպիտակ, եւ որ հե-
ծեալն էր ՚ի նմա՝ ունէր աղեղն. եւ տուաւ
նմա պսակ, եւ ել յաղթող զի յաղթես-
3 ցէ։ Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երկրորդ,
լուայ յերկրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր,
4 Գնամ։ Եւ ել այլ ձի կարմիր. եւ որ հե-
ծեալն էր ՚ի վր նր՝ տուաւ նմա առնուլ
զխաղաղութիւն յերկրէ, զի զմիմեանս զեն-
5 ցեն. եւ տուաւ նմա սուր մի մեծ։ Եւ
յորժամ եբաց զկնիքն երրորդ, լուայ յեր-
րորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ Թէ Գնամ. եւ
տեսի՝ եւ ահա ձի սեաւ. եւ որ նստեալն էր
՚ի վր նր՝ ունէր կշիռս ՚ի ձեռին իւրում։

Եւ լուայ ձայն 'ի միջոյ չորից կենդա- 6
նեացն. Կապիճ մի ցորեան՝ դենարի միոջ,
և երեք կապիճ գարի՝ դենարի միոջ. և ձէթ
և գինի մի՛ վնասեսցես: Եւ յորժամ ե- 7
բաց զկնիքն չորրորդ, լուայ ձայն 'ի չորրորդ
կենդանւոյն՝ զի ասէր թէ Գամ: Եւ տե- 8
սի՝ և ահա ձի շլուոս. և որ նստէրն 'ի վ̃ր՝
ունէր զմահ, և դժոխք երթային զհետ նո-
րա. և տուաւ նմա իշխանութիւն չորրորդ
մասին աշխարհի՝ սատակել սրով և սովով և
մահուամբ՝ և գազանօք երկրի: Եւ յոր- 9
ժամ եբաց զկնիքն հինգերորդ՝ տեսի 'ի
ներքոյ սեղանոյն զհոգիս ա̃մ մարդկան զե-
նեալ վ̃ն բանին ա̃յ՝ և վ̃ն վկայութ̃ն նորա
զոր ունէին: Որք ասէին 'ի ձայն մեծ. 10
Մինչև յե՞րբ տ̃ր ս̃բ և ճշմարիտ՝ ոչ դատիս,
և խնդրես զվրէժ արեան մերոյ 'ի բնակչաց
երկրի: Եւ տուաւ ն̃ց արկանելիս սպի- 11
տակս, և ասացաւ ն̃ց զի հանգիցեն փոքր մի
ժամանակ, մինչև լցցին ծառայակիցք ն̃ց
և եղբարք ն̃ց՝ որք հանդերձեալ են կոտո-
րիլ իբրև զն̃ն: Եւ տեսի յորժամ եբաց 12
զկնիքն վեցերորդ՝ եղև շարժում̃ մեծ, և
արեգակն եղև սեաւ իբրև զկապերտ այ-
ծեայ, և լուսինն բոլորովին եղև արիւն:
Եւ աստեղք երկնից թօթափեցան 'ի յեր- 13

կեր, որպէս տերև թզենւոյ զի ուժգին շարժի-
14 ցի 'ի հողմոյ: Եւ երկին իբրև զմագա-
ղաթեայ գիրս գալարեր. և ամ̃ լերինք և
15 կղզիք 'ի տեղւոյ իւրեանց շարժեցան: Եւ
թագաւորք երկրի և իշխանք՝ հազարապետք
և մեծամեծք և զօրաւորք՝ և ամ̃ ծառայք
և ամ̃ ազատք թագուցին զինքեանս յայրս և
16 'ի ծերպս վիմաց: Եւ ասէին լերանց՝ թէ
Անկերուք 'ի վ̃ր մեր, և ցբլուրս՝ թէ Ծած-
17 կեցէք զմեզ*: Զի եկն օր մեծ բարկութե̃-
նր̃, և ո՞վ կարէ կալ առաջի նր̃:

ԳԼ. Է.

1 Եւ յետ այնորիկ տեսի չորս հրեշտակս՝ զի
կային 'ի չորս անկիւնս երկրի. և ունէին
զչորս հողմս երկրի զի մի՛ շնչեսցէ հողմ 'ի
վ̃ր երկրի, և մի՛ 'ի ծովու՝ և մի՛ 'ի ծառս:
2 Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի ել յարևելից,
և ունէր զկնիք ա̃յ կենդանւոյ, և աղաղա-
կեաց ձայնիւ մեծաւ առ չորս հրեշտակսն՝
որոց տուեալ էր իշխանութի̃ ապականել զեր-

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ ասէին լերանց և բլրոց, թէ Անկերուք 'ի վ̃ր մեր և ծածկեցէք զմեզ յերեսաց այնորիկ որ նստի 'ի վ̃ր աթոռոյն, և 'ի բարկութէ̃ գառինն:

Digitized by Google

կիր և զծով։ Եւ ասէր. Մի՛ վնասէք երկ- 3
րի՛ մի՛ ծովու՛ մի՛ ծառոց, դադարեցէք մին-
չև կնքեցից զծառայս այ̃ իմոյ 'ի ճակատս
նոցա։ Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն՝ հարիւր 4
քառասուն և չորք հազար կնքեալք յազգէ
որդւոցն Իլի։ Յազգէն յուդայ՝ երկոտա- 5
սան հազար կնքեալ։ Յազգէն ռուբենի՛ եր-
կոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն գադայ՝
երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ա- 6
սերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազ-
գէն նեփթաղիմայ՝ երկոտասան հազար կըն-
քեալ։ Յազգէն մնասէի՛ երկոտասան հա-
զար կնքեալ։ Յազգէն շմաւոնի երկո- 7
տասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ղևեայ՝
երկոտասան հազար կնքեալ։ Յազգէն ի-
սաքարայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ։
Յազգէն զաբուղոնի՛ երկոտասան հազար 8
կնքեալ։ Յազգէն յովսեփայ՝ երկոտասան
հազար կնքեալ։ Յազգէն բենիամենի՛ եր-
կոտասան հազար կնքեալ։ Եւ յետ այսո- 9
րիկ տեսի՝ և ահա ժողովուրդ բազում որոց
ո՛չ գոյր թիւ, յամ̃ հեթանոսաց և յամ̃ ազ-
գաց և յամ̃ լեզուաց և յամ̃ ժողովրդոց,
որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի գա-
ռինն՝ արկեալ զիւրեամբք հանդերձս սպի-
տակս, և արմաւենիս 'ի ձեռս իւրեանց։

10 Աղաղակէին 'ի ձայն մեծ եւ ասէին. փրկ-
ութիւն ա̃յ մերոյ որ նստի 'ի վ̃ր աթոռոյն,
11 եւ գառինն։ Եւ ա̃մ հրեշտակք կային
շուրջ զաթոռովն եւ զերիցամբքն եւ զչորիւք
կենդանեօքն, եւ անկանէին յերեսս առաջի
12 աթոռոյն եւ երկիրպագանէին ա̃յ, Ասե-
լով. Ամէն. օրհնութիւն եւ փառք եւ իմաստու-
թիւն եւ գոհութիւն եւ պատիւ եւ զօրութիւն եւ
շնորհք ա̃ն ա̃յ մերոյ յաւիտեանս յաւիտե-
13 նից. Ամէն։ Եւ ասէ ցիս մի յերիցանց
անտի. Սոքա որ զգեցեալ են զհանդերձս
14 սպիտակս, ո՞յք են՝ եւ կա̃մ ուստի՞ գան։ Եւ
ասացի ցնա. Տէ̃ր՝ դու գիտես. եւ ասէ ցիս.
Սոքա են՝ որ գան 'ի վշտաց մեծաց, եւ լուա-
ցին զարկանելիս իւրեանց՝ եւ սպիտակացու-
15 ցին արեամբ գառինն։ Վասն այնորիկ են
առաջի աթոռոյն ա̃յ, եւ պաշտեն զնա զտիւ
եւ զգիշեր 'ի տաճարին ն̃ր, եւ որ նստի 'ի վե-
16 րայ աթոռոյն՝ բնակեալ է 'ի նոսա։ Ոչ
քաղցիցեն եւ ո՛չ ծարաւիցեն, եւ ոչ ո՛ք մեղի-
17 ցէ ն̃ց՝ ո՛չ արեգակն եւ ո՛չ տօթ։ Եւ գառնն
'ի միջոյ աթոռոյն իւրոյ հովուեսցէ զնոսա,
եւ առաջնորդեսցէ նոցա 'ի կենաց աղբիւր
ջրոյ կենդանւոյ. քանզի եհատ ա̃ծ զամե-
նայն արտօսր յերեսաց ն̃ց։

ԳԼ. Ը.

Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եօթներորդ, 1
եղեւ լռութիւն յերկինս որպէս կէս ժամու։
Եւ տեսի հրեշտակս եօթն, որ առաջի Այ 2
կային. եւ տուաւ նոցա եօթն փողս։ Եւ 3
այլ հրեշտակ եկն եկաց առ սեղանն, եւ ու-
նէր խնկամանս ոսկի. եւ տուաւ նմա խունկ
բազում, զի մատուսցէ զաղօթս ամէ սրբոց*
ի վերայ ոսկեղէն սեղանոյն առաջի աթոռոյն։
Եւ ել ծուխ խնկոցն աղօթք սրբոցն† ի ձե- 4
ռաց հրեշտակացն առաջի Այ։ Եւ ելից 5
հրեշտակն զխնկամանն ի հրոյ սեղանոյն եւ
արկ զնա յերկիր. եւ եղեւ որոտումն եւ ձայնք
եւ փայլատակումն եւ շարժումն մեծ։ Եւ 6
եօթն հրեշտակքն որ ունէին եօթն փողս՝
պատրաստեցին զինքեանս առ ի հարկանել։
Եւ առաջինն հրեշտակն եհար զփողն, եւ 7
եղեւ կարկուտ եւ հուր եւ արիւն խառնեալ՝
եւ անկաւ յերկիր, եւ զերրորդ մասն երկրի
այրեաց, եւ զերրորդ մասն ծառոց այրեաց

---

* Ի Յոյնն, Զի մատուսցէ ընդ աղօթս ամէ սրբոց։

† Ի Յոյնն, Եւ ել ծուխ խնկոցն ընդ աղօթս սրբոցն։

Digitized by Google

8 և զա՛մ դալար խոտոց այրեաց։ Եւ երկ-
րորդ Հրեշտակն փողեաց, և իբրև զլեառն
մի մեծ Հրդեհեալ անկաւ ՚ի ծով, և եղև
9 երրորդ մասն ծովուն արիւն. Եւ սատակե-
ցաւ երրորդ մասն լուղակաց, և որ ունէր
շունչ կենդանի՝ ապականեցաւ. և երրորդ
10 մասն նաւուց ընկղմեցաւ։ Եւ երրորդ
Հրեշտակն փողեաց, և անկաւ յերկնից
աստղ մի մեծ՝ բորբոքեալ իբրև զջամբար,
և անկաւ յերրորդ մասն գետոց և աղբե-
11 րաց. Եւ էր անուն աստեղն դառնութի.
և բազումք մեռան ՚ի դառնութէ ջուրցն։
12 Եւ չորրորդ Հրեշտակն փողեաց, և վիրա-
ւորէր երրորդ մասն արեգական՝ և երրորդ
մասն լուսնի և երրորդ մասն աստեղաց. և
խաւարէր երրորդ մասն նոցա,* և երրորդ
13 մասն գիշերոյ նոյնպէս։ Եւ տեսի և լուայ
ձայն Հրեշտակի թռուցելոյ ՚ի մէջ երկնից՝
զի ասէր ՚ի ձայն մեծ, Վա՜յ վայ վայ՝ որ բը-
նակեալ են յերկրի. յորժամ լինիցի ձայն
երիցն ևս փողոց, զոր կամիցին Հրեշտակքն
հարկանել։

*Ի Յոյնն, Եւ երրորդ մասն աւուր ոչ ծագէր, և գիշերոյն նոյնպէս։

ԳԼ. Թ.

Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողէր. և տեսի Ա
զի աստղ մի անկեալ յերկնից, և տուաւ
նմա բանալի գբոյն անդնդոց. Եւ ելանէր Բ
ծուխ ՚ի գբոյն որպ՟ զծուխ հնոցի մեծի. և
խաւարեցաւ արեգակն և օդք: Եւ ՚ի գբ- Գ
բոյն ելանէր† մարախ ՚ի յերկիր. և տուաւ
նոցա իշխանութի՟ իբրև զխայթոցս կարճի.
Եւ ասացաւ նոց՟ զի մի՛ մեղիցեն խոտոյ երկ- Դ
րի և մի՛ ամ՟ ծառոց, բայց միայն մարդոյ
երկրայնոյ, որ ոչ ունիցին զկնիք ՚ի վ՟ ճա-
կատու իւրեանց: Եւ տուաւ նց՟ հրաման՝ Ե
զի մի սպանանիցեն զնս՟, այլ չարչարեսցեն
զնս՟ ամիս հինգ. և չարչարանք նոցա իբրև
զխայթոցս կարճի՝ որ հարկանիցէ զմարդ.
Եւ յաւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մար- Զ
դիկ զմահ՟ և մի՛ գտցեն. և ցանկան մեռա-
նել՝ և փախիցէ ՚ի նոցանէ մահ: Եւ նմա- Է
նութի՟ մարախոյն, նմանութի՟ ձիոյ պատ-
րաստելոյ ՚ի պատերազմ. և ՚ի վ՟ գլխոց

---

† ՚Ի Յոյնն; Եւ եբաց զգուբն անդնդոց
և ելանէր ծուխ ՚ի գբոյն որպ՟ զծուխ հնոցի
մեծի. և խաւարեցաւ արեգակն և օդ ՚ի
ծխոյն անդնդոց:

նՑ իբրեւ զպսակ՝ նմանեալ ոսկւոյ. եւ երեսք
8 նՑ իբրեւ զերեսս մարդոյ. Եւ հերք նոցա
իբրեւ զհերս կնոջ. եւ ատամունք նոցա իբ-
9 րեւ զառիւծու: Եւ ունէին զրահս իբրեւ
զզրահս երկաթի. եւ ձայն թեւոց նՑ իբրեւ
զձայն կառավար ձիոց բազմաց՝ որ արշաւեն
10 'ի պատերազմ: Եւ ունին ագիս ը՟ս նմա-
նու՟ն կարճի. եւ խայթոց յագիս նոցա. եւ
ունէին իշխանութի՟ չարչարել զմարդիկ ա-
11 միսս հինգ: Եւ ունին թագաւոր 'ի վ՟ր
ուրեանց զհրեշտակն դժոխոց. եւ անուն ն՟ր
եբրայեցերէն աղբադոն, որ կոչի 'ի հայ
12 բարբառ Կորուստ*: Հաւասիկ վայ մի
13 էանց, եւ վայք երկու գալոց են: Եւ վե-
ցերորդ հրեշտակն հարկանէր զփողն. եւ
լուայ ձայն 'ի չորից կենդանեացն՝ որ էին ա-
14 ռաջի սեղանոյն Ա՟Յ. Զի ասէր ցհրեշտակն
վեցերորդ՝ որունէր զփողն. Լոյծ զչորս հրեշ-
տակսն զկապեալս 'ի վ՟ր գետոյն եփրատայ:
15 Եւ լուծան չորս հրեշտակքն՝ պատրաս-
տեալք 'ի ժամ եւ յօր եւ յամիս եւ 'ի տարի,
16 զի սպանցեն զերրորդ մասն մարդկան: Եւ
համարք հեծելոց զօրաց նՑ բիւրք բիւրուց՝

---

*Ի Յոյնն, Որ կոչի 'ի Յոյն բարբառ Ա-
բոլիոն:

և հազարք հազարաց՝ լուայ զթիւ նց : Եւ 17
տեսի ձիս 'ի տեսլեանն, և հեծեալս 'ի նս՝
որք ունէին զրահս հրեղէնս , և յակնթս
հրդեհեալս ծծմբով , և գլուխք ձիոցն իբ-
րև զգլուխս առիւծուց . և 'ի բերանոյ նո-
ցա հուր ելանէր՝ և ծուխ և ծծումբ : Եւ 18
'ի հարուածոցս յայսցանէ մեռաւ երրորդ
մասն մարդկան՝ 'ի հրոյն և 'ի ծխոյն և 'ի
ծծմբոյն , որ ելանէր 'ի բերանոյ նց : Զի 19
իշխանութի 'ի բերանս է նց՝ և յագիս նց ,
և ագիք նց նմանութի օձի . և ունէին գլ-
լուխս՝ որով սատակէին զանիրաւս : Եւ 20
այլք 'ի մարդկանէ որ ո՛չ մեռան 'ի հարուա-
ծոցս յայսցանէ , ո՛չ ապաշխարեցին և ո՛չ
դարձան 'ի գործոց ձեռաց իւրեանց , յեր-
կրպագուէ դիւաց և կռոց յոսկեղինաց և
յարծաթեղինաց՝ և 'ի պղնձոյ և 'ի քարէ և
'ի փայտէ , որք ո՛չ տեսանել կարեն՝ և ո՛չ
լսել և ո՛չ գնալ . Եւ ո՛չ ապաշխարեցին 'ի 21
մարդասպանութէ և 'ի դեղատուութէ, և 'ի
պոռնկութէ և 'ի գողութէ իւրեանց :

ԳԼ. Ժ. :

Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի իջա- 1
նէր յերկնից , և զգեցեալ էր ամպ՝ և
ծիածան 'ի գլուխ նր . և երեսք նր իբրև

2 զարեգակն, և ոտք նորա որպէս սիւն հրոյ։ Եւ ա-
ունէր ՚ի ձեռին իւրում գրքոյկ մի բացեալ.
և եդ զոտն իւր զաջ ՚ի վեր ծովու, և զձախն
3 ՚ի վեր երկրի։ Եւ աղաղակեաց ՚ի ձայն
մեծ գոչեաց իբրև զառիւծ. և յորժամ ա-
ղաղակեաց՝ խօսեցան եօթն որոտմունքն յիւ-
4 րեանց ձայնս։ Եւ յորժամ խօսեցան եօթն
որոտմունքն՝ կամէի գրել. և լուայ ձայն
յերկնից՝ զի ասէր, Կնքեա՛ զոր խօսեցան
5 եօթն որոտմունքն՝ և մի՛ գրեր. Եւ հրեշ-
տակն զոր տեսի, որ եդ զոտն իւր ՚ի վեր
ծովու և զմիւսն ՚ի ցամաքի. համբարձ ըզ
6 ձեռն իւր զաջ յերկինս. Եւ երդուաւ ՚ի
կենդանին յաւիտենից՝ որ հաստատեաց
զերկինս՝ և որ ՚ի նմա, և զերկիր և որ ՚ի
7 նմ. զի ոչ ևս կայ այլ ժամանակ. Այլ յա-
ւուրս ձայնի եօթներորդ հրեշտակին՝ յոր-
ժամ հարցէ զփողն, կատարեսցի խոր-
հուրդն այն՝ որ աւետարանեցաւ ՚ի ձեռն ծա-
8 ռայից իւրոց մարգարէիցն։ Եւ ձայնն զոր
լուայ յերկնից՝ դարձեալ խօսեցաւ ընդ իս և
ասէ. Երթ առ զգրքոյկն՝ զոր ունի հրեշ-
տակն բացեալ ՚ի ձեռին իւրում, և կայ ՚ի
9 վր ծովու և ցամաքի։ Եւ ես երթեալ առ
հրեշտակն՝ խնդրեցի ՚ի նմանէ. և ասէ ցիս,
Առ զսա՛ և կե՛ր զդոյն, և դառնասցի յա-

որովայնքո · այլ 'ի բերանքո է քաղցր իբրև
զմեղր ։ Եւ լառի զգրքոյկն բացեալ 'ի 10
հրեշտակէն՝. և կլայ զնա · և էր 'ի բերան
իմ որպ մեղր · և յորժամ կերայ, դառնացաւ
որովայն իմ ։ Եւ ասէ ցիս · Հասանէ քեզ 11
դարձեալ մարգարէանալ 'ի ժողովուրդս՝ և
'ի հեթանոսս և 'ի լեզուս և 'ի թագաւորս
երկրի ։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւազանի · 1
և կայր հրեշտակն, և ասէր ցիս · Արի և
չափեա՛ զտաճարն ա̃յ և զսեղանն՝ և զեր-
կրպագուսն որ 'ի ն̃մ ։ Եւ զգաւիթն որ 2
արտաքոյ տաճարին՝ թող զնա՝ և մի՛ չափեր ·
զի տուեալ է զնա հեթանոսաց · և զքաղաքն
ս̃բ կոխեսցեն ամիսս քառասուն և երկուս ։
Եւ տաց երկուց վկայից իմոց՝ և մարգա- 3
րէասցին աւուրս հազար երկերիւր և վաթ-
սուն՝ զգեցեալ քուրձ ։ Սոքա են երկու 4
ձիթենիքն և երկու ճրագք, որ կան առա-
ջի ա̃յ յերկրի ։ Եւ որք կամիցին վնասել 5
ն̃ց, հուր ելցէ 'ի բերանոյ նոցա՝ և կերիցէ
զթշնամիս ն̃ց · և որք կամիցին մեղանչել ն̃ց՝
այսպէս սատակեսցին ։ Սոքա ունին իշխա- 6
նութ̃ի փակել զերկինս՝ զի մի՛ տեղասցէ զա-

ւուրս մարգարէութե՛ նց. և ունին իշխա-
նութիւն ՚ի վր ջուրց՝ դարձուցանել զնս յա-
րիւն, և հարկանել զերկիր յամ հարուածս
7 քանիցս անգամ և կամիցին: Եւ յորժամ
կատարեսցեն զամենայն աւուրս վկայութե
իւրեանց, յայնժամ գազանն որ ելանէ յան-
դնդոց՝ տացէ ընդ նս պատերազմ, և յաղ-
8 թեսցէ նց՝ և սպանցէ զնս: Եւ դի նոցա
անկեալ կայցէ ՚ի մէջ հրապարակաց քաղա-
քին նոցա մեծի, որ անուանեալ կոչի ըստ
հոգւոյն Սոդոմ և Եգիպտոս. ուր և տրն
9 նց խաչեցաւ: Եւ տեսցեն զնս ամ ցեղք
և ժողովուրդք՝ և ամ լեզուք և հեթանոսք,
զդի նոցա անկեալ կայցէ զերիս աւուրս և
կէս. և ոչ տացեն թաղել ՚ի գերեզմանս
10 զոսկերս նց: Եւ որ բնակեալ են յերկրի՝
ուրախ լինին և խնդան ՚ի վր նց, մինչև
ընծայս և պատարագս տանել միմեանց, վն
զի սոքա երկոքին մարգարէքս չարչարեսցեն
11 զբնակիչս երկրի: Եւ յետ երից աւուրց
և կիսոյ՝ հոգի կենդանի յայ մտցէ ՚ի նոսա,
և յարիցեն կացցեն ՚ի վր ոտից իւրեանց. և
ահ և երկիւղ մեծ անկաւ ՚ի վր ամենեցուն
12 որ սպանինն զնս: Եւ լուայ զձայն մեծ՝ որ
ասէր ցնս. Վերացիք ելէք աստ. և վերացան
ելին յերկինս ամպովք, և տեսին զնս թշնա-

ձիք իւրեանց ։ Եւ ՚ի ժամուն յայնմիկ շար- 13
ժումն մեծ եղեւ, եւ տասներորդ մասն քա-
ղաքին ընկղմեցաւ, եւ մեռան ՚ի շարժմանէն
արք եօթն հազար. եւ յետ այնորիկ ահ մեծ
եղեւ յամենեսեան. եւ փառս տային այ երկ-
նաւորի ։ Ահաւասիկ վայն երկրորդ էանց, 14
եւ վայն երրորդ գալոց է վաղվաղակի ։ Եւ 15
յորժամ եօթներորդ հրեշտակն հարկանէր
զփողն, եղեւ ձայն յերկինս՝ եւ ասէ. Եղեւ
թագաւորութիւն ամ տիեզերաց տն մերոյ՝ եւ
յնի քնի իւրոյ. եւ թագաւորեսցէ ՚ի վր ամի
յաւիտեանս յաւիտենից ։ Եւ քսան եւ չորս 16
երիցունքն՝ որ նստէին յաթոռս իւրեանց ա-
ռաջի այ, անկանէին ՚ի վր երեսաց իւրեանց՝
եւ երկիրպագանէին տն այ, եւ ասէին. Գո- 17
հանամք զքէն տր այ ամենակալ՝ որ էն եւ
էո, եւ առեր զզօրութիւն քո մեծ, եւ թագաւորե-
ցեր ։ Եւ հեթանոսք բարկացան, եւ եկն 18
բարկութիւն քո, եւ ժամանակ մեռելոց՝ զի դա-
տեսցին. եւ տաս վարձս ծառայից քոց մար-
գարէից, եւ սրբոց երկիւղածաց անուան քոյ՝
փոքունց եւ մեծամեծաց, եւ ապականես զա-
պականիչս երկրի ։ Եւ բացաւ տաճարն 19
այ որ յերկինս, եւ երեւեցաւ տապանակն այ
՚ի տաճարն իւր. եւ եղեն փայլատակմունք
եւ ձայնք եւ որոտմունք եւ շարժումն, եւ կար-
կուտ մեծամեծ ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ նշան մեծ երեւեցաւ յերկինս. կին մի
արկեալ զիւրեւ զարեգակն, եւ լուսին ՚ի
ներքոյ ոտից նր. եւ ՚ի վր գլխոյ նր պսակ
2 աստեղեայ յերկոտասանից: Եւ էր յղի.
եւ ճչէր յերկնելն, եւ բազում վշտօք մերձ էր
3 ՚ի ծնանել: Եւ երեւեցաւ այլ նշան յեր-
կինս. եւ ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն.
որոյ էին գլուխք եօթն եւ եղջիւրք տասն,
4 եւ ՚ի վերայ գլխոյ նր եօթն խոյրք: Եւ
տուտնն նր քարշէր զերրորդ մասն աստեղաց
երկնից, եւ արկ զնն յերկիր. եւ վիշապն կայր
առաջի կնոջն որ հանդերձեալ էր ծնանել,
զի յորժամ ծնցի կինն զորդի իւր՝ կլցէ զնա
5 վիշապն: Եւ ծնաւ կինն արու՝ որ հան-
դերձեալ է հովուել զամ հեթանոսս գաւա-
զանաւ երկաթեաւ. եւ յափշտակեցաւ որդի
6 նր առ ած, եւ առ աթոռ նորա: Եւ կինն
փախեաւ յանապատ՝ ուր էր տեղի նմ պատ-
րաստեալ յայ, զի կերակրեսցի անդ աւուրս
7 հազար երկերիւր եւ վաթսուն: Եւ եղեւ
պատերազմ յերկինս, միքայէլ եւ հրեշտակք
իւր կռուէին ընդ վիշապին. եւ վիշապն պա-
8 տերազմէր զօրօք իւրովք: Եւ ոչ կարացին
ծաւալ ընդդէմ, եւ տեղի ոչ գտաւ նոցա յեր-

կինս: Եւ անկաւ վիշապն մեծ օձն առա- 9
ջին, որ անուանեալ կոչի Բէեղզեբուղ և
Սատանայ. որ մոլորեցոյց զամենայն տիե-
զերս երկրի. և հրեշտակք նորա ը̃ն նմա ան-
կան: Եւ լուայ ձայն մեծ յերկնից՝ որ ա-
սէր. Արդ եղև զօրուի և փրկութի և ար- 10
քայութի ա̃յ մերոյ. և իշխանութի օծելոյ
ն̃ր. զի անկաւ չարախօսն եղբարց մերոց.
որ չարախօսէր զնոցանէ առաջի ա̃յ զտիւ և
զգիշեր: Եւ նոքա յաղթեցին ն̃մ արեամբ 11
գառինն, և բանիւ վկայութե նորա. և ոչ
հաճեցան ը̃ն վիշապն մինչև ՚ի մահ*: Սակս 12
այսորիկ ուրախ լիցին երկինք՝ և ա̃մ որ բը-
նակեալ են ՚ի ն̃մ: Վայ երկրի և ծովու՝ զի
անկաւ բանսարկուն առ ձեզ, որ ունի ըղ-
ցասումն բազում. և կացցէ առ սակաւ մի
ժամանակս: Եւ յորժամ ետես վիշապն 13
թէ անկաւ յերկիր, զհետ եղև կնոջն որ
ծնաւ զմանուկն արու: Եւ տուաւ կնոջն 14
երկու թևք արծուոյ մեծի զի թռիցէ յա-
նապատ ՚ի տեղի իւր. ուր կերակրէր անդ
ժամանակ և ժամանակս և կէս ժամանա-

* ՚Ի Յոյնն, Եւ բանիւ վկայութե իւ-
րեանց. և ոչ սիրեցին զկեանս իւրեանց
մինչև ՚ի մահ:

15 կի՛ յերեսաց օձին: Եւ եհեղ օձն ՚ի բերա-
նոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի ընկղմեսցէ
16 զնա: Եւ օգնեաց երկիր կնոջն, և եբաց
երկիր զբերան իւր և եկուլ զջուրն՝ զոր ե-
17 հեղ վիշապն ՚ի բերանոյ իւրմէ: Եւ ցա-
սեաւ վիշապն ընդ կնոջն, և գնաց պատե-
րազմել ընդ այլ զաւակս նորա՝ որք պահէին
զպատուիրանս այ. և ունէին զվկայութիւն
18 յի: Եւ կաց ՚ի վերայ աւազոյ ծովու:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ տեսի զի ելանէր ՚ի ծովէն գազան, և
ունէր գլուխս եօթն՝ և եղջիւրս տասն,
և ՚ի վերայ եղջերաց նր տասն խոյր, և ՚ի
2 վր գլխոյ նորա անուն հայհոյութե: Եւ
գազանն զոր տեսի՝ նման ընձու, և ոտք նր
իբրև զարջու, և բերան նր ոպ զառիւծու.
և ետ նմ վիշապն զզօրութի իւր՝ և զաթոռ իւր
3 և զիշխանութի մեծ: Եւ մի ՚ի գլխոց նր
վիրաւորեալ էր ՚ի մահ. և վէր մահուան նր
ողջանայր: Եւ զարմացաւ ամ երկիր ընդ
գազանն, զի ետ նմա վիշապն զթագաւո-
4 րութի իւր: Եւ երկիր պագին վիշապին
որ ետ զիշխանութիւն գազանին*, և ասէին.

*Յոյնն յաւելու ասէ, Եւ երկիր պագին
գազանին:

Ո՞վ իցէ նման գազանիս, կամ ո՞վ կարիցէ
պատերազմել ը̅ դմա։ Եւ տուաւ նմա բե- 5
րան խօսել զմեծամեծս, և զհայհոյութի̅.
և տուաւ նմա իշխանութի̅ զամիսս քառա-
սուն և երկու։ Եւ եբաց զբերան իւր 6
հայհոյութ̅ առ ա̅ծ, և հայհոյեաց զանուն
ն̅ր և զխորանն ն̅ր, և զերկնայինն խորանն։
Եւ տուաւ նմա իշխանութիւն առնել 7
պատերազմ ը̅ սր̅բս՝ և յաղթել ն̅ց. և տուաւ
նմա իշխանութի̅ 'ի վ̅ր ա̅մ ազգաց և լեզ-
ուաց և ժողովրդոց։ Զի երկրպագեսցեն 8
նմ̅ ա̅մ որ բնակեալ են ը̅ երեսս երկրի.
որոց ոչ են գրեալ անուանք ն̅ց 'ի դպրութ̅
կենաց գառինն զենլոյ իսկզբանէ աշխարհի։
Որք ունին ականջս լսելոյ՝ լուիցեն։ Զի 9
են ոմանք՝ որք 'ի գերութ̅ վարեսցին, և են 10
ոմանք՝ որ սրով մեռցին, և են ոմանք որ ան-
ձամբ զանձինս սպանանեն*. աստ է համբե-
րութի̅ և հաւատ սրբոց։ Եւ տեսի այլ 11
գազան՝ զի ելանէր յերկրէ, և ունէր եղջիւրս
երկու նման գառինն, և խօսէր իբրև ըզ-
վիշապն։ Եւ զիշխանութի̅ զա̅մ զառաջնոյ 12

---

*'Ի Յոյնն, Եթէ ոք 'ի գերութ̅ վարեաց՝ 'ի գերութ̅ վարեսցի. եթէ ոք սրով սպան՝ սրով մեռցի։

Digitized by Google

գազանին գործէր առաջի նորա . և առնէր
զերկիր և զա̃մ բնակիչս նր̃՝ զի երկրպագե֊
նիցեն գազանին առաջնոյ՝ մինչև ողջացի
13 վէր՝ մահու նորա *։ Եւ առնէր նշանս բա֊
զումս , և տայր հրոյ իջանել յերկնից յեր֊
14 կիր՝ առաջի մարդկան . Եւ մոլորեցուցա֊
նէր զորս բնակեալ են յերկիր՝ նշանօքն որ
տուեալ են 'ի ձեռս նր̃ առնել առաջի գա֊
զանին . ասեն ցնա բնակիչք երկրի . Առնել
զպատկեր գազանին†, որ 'ի վիրաց սրոյն ե֊
15 կեաց ։ Եւ տուաւ նմա իշխանութի , զի
տացէ հոգի պատկերի գազանին , և զի խօ֊
սեսցի պատկերն . և երկրպագցեն նմ̃ ա̃մ
բնակիչք երկրի . և որ ոչ պագցէ երկիր
16 պատկերի գազանին , սպանցէ զնա ։ Եւ
արասցէ զա̃մ՝ փոքունս և զմեծամեծս՝ և
զմեծատունս և զազատս՝ և զաղքատս և
զծառայս , զի տացէ նց̃ դրոշմ յաջու ձեռին
17 և 'ի վր̃ ճակատուց ։ Եւ ոչ ոք կարաս֊
րէ գնել և վաճառել՝ եթէ ոչ ունիցի զդրոշմ
գրոյն՝ և զանուն գազանին և զթիւ անուան

* 'Ի Յոյնն , Որոյ վէր մահուն ողջա֊
ցեալ էր ։

† 'Ի Յոյնն , Ասելով ցբնակիչս երկրի ,
առնել զպատկեր գազանին ։

Digitized by Google

նի ։ Աստ է իմաստութիւն․ որ ունի միտս՝ 18
համարեսցի զթիւ գազանին․ թիւ եղեալն
մարդոյ, և թիւ անուան նորա է այս․ վեց
հարիւր վաթսուն և վեց։

ԳԼ. ԺԴ.

Եւ տեսի՝ և ահա գառն կայր 'ի վ՟ր լերինն 1
սիոնի․ և ը՟ նմա հարիւր քառասուն
և չորս հազարք, որ ունէին զանուն ն՟ր և
անուն հօր նորա գրեալ 'ի վ՟ր ճակատուց
նոցա։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ ո՟պ զձայն 2
ջուրց բազմաց և ձայն որոտման մեծի․ և
լուայ իբրև զձայն զքնարահարաց, զի հար-
կանէին զքնարս իւրեանց ։ Եւ երգէին 3
զերգս նորս առաջի աթոռոյն՝ և առաջի չո-
րից կենդանեացն՝ և առաջի երիցանցն․ և
ոչ ոք կարէ գիտել զերգսն՝ բայց միայն հա-
րիւր քառասուն և չորս հազարքն, որք ազա-
տեալ են յերկրէ։ Սոքա են՝ որք ը՟ կանայս 4
ոչ խառնակեցան, և են կուսանք․ սոքա զհետ
երթան գառինն՝ ուր և երթիցէ․ սոքա ընտ-
րեցան 'ի մարդկանէ առաջի ա՟յ և գառինն։
Եւ 'ի բերան ն՟ց ոչ գտաւ սուտ՝ զի ամ- 5
բիծք են։ Եւ տեսի այլ հրեշտակ թռու- 6
ցեալ 'ի մէջ երկնից․ և ունէր աւետիս յա-
ւիտենական՝ աւետարանել ա՟մ ազգաց և

Digitized by Google

7 լեզուաց՝ որ բնակեալ են յերկրի։ Եւ ա-
սէր 'ի ձայն մեծ. Երկերո՛ւք 'յա͞յ՝ և տո՛ւք
փառս նմա, զի եկն ժամ դատաստանի նր͞.
և երկի՛ր պագէք արարչին երկնի և երկրի
8 և ծովու և աղբերաց ջուրց։ Եւ այլ հրեշ-
տակ երկրորդ գայր զհետ նր͞՝ և ասէր. Ան-
կաւ անկաւ բաբելոն մեծն՝ 'ի գինւոյ ար-
բեցութ͞է՝ 'ի ցասմանէ՝ 'ի պոռնկութ͞է իւր-
9 մէ՝ որ արբեցոյց զա͞մ հեթանոսս։ Եւ
այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ նց͞՝ և 'ի
ձայն մեծ ասէր. Ով ոք երկրպագեաց գա-
զանին և պատկերին նր͞՝ և կամ զդրոշմ նշա-
նին նր͞ առ 'ի ճակատ իւր՝ և կամ 'ի վր͞ աջո
10 ձեռին իւրոյ. Նայնպիսին արբցէ 'ի բաժա-
կէ ցասմանն ա͞յ արկելոյ յանապակէ բար-
կութ͞ն բաժակին. և տանջեսցի հրով և
11 ծծմբով առաջի ա͞յ և գառինն։ Եւ ծուխ
նց͞ ելցէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ո՛չ ու-
նին հանգիստ՝ որք երկիրպագին գազանին
'ի տուէ և 'ի գիշերի. և որք երկիր պագին
պատկերին, և առին զդրոշմ և զանուն նո-
12 րա։ Եւ համբերութ͞ի սրբոցն աստ է.
այս՝ որք պահեն զպատուիրանս ա͞յ, և զհա-
13 ւատս յս͞ի։ Եւ լուայ ձայն յերկնից որ ա-
սէր ցիս. Գրեա՛, երանի մեռելոցն՝ որք 'ի
տ͞րննջեցին այժմիկ վաղվաղակի. զայս ա-

Digitized by Google

ու Հոգին՝, քանզի հանգեան յաշխատութ̃
իւրեանց. բայց միայն գործք իւրեանց ըն-
գան զհետ նց̃: Եւ տեսի՝ և ահա ամպ 14
սպիտակ, և՛ի վերայ ամպոյն նստէր նման
Որդւոյ մարդոյ, և՛ի գլուխ իւր պսակ ոս-
կի, և՛ի ձեռին իւրում ունէր գերանդի
սրեալ: Եւ այլ հրեշտակ ելանէր յերկ- 15
նից, աղաղակէր ՛ի ձայն մեծ՝ և ասէր. Որ
նստիսդ ՛ի վր̃ ամպոյդ՝ առաքեա՛ զգերան-
դիդ քո՛ և հնձեա՛, զի եկն ժամանակ հըն-
ձոց, և հասեալ են հունձք երկրի: Եւ 16
արկ՝ որ նստէր ՛ի վր̃ ամպոյն՝ զգերանդին
իւր յերկիր, և հնձէր զա̃մ բնակիչս երկրի:
Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ՛ի տաճարէն՝ որ 17
յերկինս, և ունէր և սա գերանդի սրեալ:
Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ՛ի սեղանոյն՝ որ 18
ունէր իշխանութի ՛ի վր̃ հրոյ, և աղաղա-
կեաց ՛ի ձայն մեծ առ հրեշտակն՝ որ ունէր
զգերանդին սրեալ՝ և ասէր. Կթեա՛ զող-
կոյզս այգւոյ երկրէ, զի հասեալ է խա-
ղողդ ՛ի դմա: Եւ արկ հրեշտակն զգե- 19
րանդի իւր յերկիր, և կթէր զխաղող նր,
և արկանէր ՛ի հնձանն ա̃յ ՛ի մեծ: Եւ 20
կոխեցաւ հնձանն արտաքոյ քաղաքին. և ե-
լանէր ՛ի հնձանէն արիւն մինչև ՛ի սանձս
ձիոյն. և երկայնութի նր̃ հազար և վեց հա-
րիւր ասպարէզ:

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԵ.

Ա Եւ տեսի այլ նշան յերկինս մեծ և
սքանչելի. հրեշտակս եօթն՝ որք ունէին
եօթն վէրս զկնի. զի նոքօք կատարէր բար-
Բ կութիւն ա͞յ։ Եւ տեսի որպէս ծով ապակեղէն
խառնեալ հրով. և որք յաղթեցին գազա-
նին՝ և թուոյ անուան ն͞ր՝ և պատկերի ն͞ր՝
և դրոշմի ն͞ր, նոքա կային ՚ի վ͞ր ծովուն ա-
Գ պակեղինի. և ունէին զքնարս ա͞յ։ Եւ
երգէին զերգս մովսեսի ծառայի ա͞յ և զերգս
գառինն՝ ասելով. թէ Մեծամեծ և սքան-
չելի են գործք քո՝ տ͞ր ա͞ծ ամենակալ, ար-
դար և ճշմարիտ են ճանապարհք քո՝ թա-
Դ գաւո՛ր ա͞մ հեթանոսաց։ Եւ ո՞վ ոք ոչ
երկիցէ՝ և փառաւորեսցէ զտ͞ր անուն քո.
զի դու միայն ս͞բ, և արժանի երկրպագե-
լոյ. զի ա͞մ հեթանոսք եկեսցեն և երկիր
պագցեն առաջի քո տ͞ր՝ յորժամ արդարութ͞ի
Ե քո յայտնեսցի*։ Եւ յետ այսորիկ տեսի
և բացաւ տաճարն խորանին վկայութեան՝ որ
Զ էր ՚ի յերկինս։ Եւ ելանէին եօթն հրեշ-
տակք՝ որք ունէին եօթն հարուածս, և ըղ-

* ՚Ի Յոյնն, Զի արդարութ͞ի քո յայտ-
նեցաւ։

գեցեալ էին 'ի տաճարին կտաւս մաքուրս
և պայծառս, և գօտեւորեալ էին առ ըս-
տեամբք իւրեանց գօտիս ոսկեղէնս ։ Եւ 7
'ի չորից կենդանեացն տուաւ եօթն հրեշ-
տակացն՝ եօթն սկաւառակս լի ցասմամբն
այ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից ։
Եւ լցաւ տաճարն ծխով փառացն այ՝ և 8
զօրութեան նորա. և ոչ ոք կարէ մտանել 'ի
տաճարն՝ մինչև կատարեսցին եօթն հար-
ուածքն յեօթն հրեշտակացն ։

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ լուայ ձայն մեծ 'ի տաճարէն՝ զի ասէր 1
ցեօթն հրեշտակսն , Երթայք հեղէք
զեօթն սկաւառակսդ ցասմանն այ յերկիր ։
Եւ գնաց առաջինն հրեշտակն՝ և եհեղ 2
զսկաւառակ իւր յերկիր , և եղև հարուածք
չարաչար 'ի վը մարդկան , որ ունէին զդ-
դրոշմ գազանին , և երկիր պագին պատկե-
րի նորա ։ Եւ երկրորդ հրեշտակն եհեղ 3
զսկաւառակ իւր 'ի ծով , և դարձան ջուրքն
յարիւն մեռելոյ. և ամ շունչ կենդանի որ
էր 'ի ծովու՝ սատակեցաւ ։ Եւ երրորդ 4
հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր 'ի գետս
և յաղբերս ջուրց , և եղև արիւն ։ Եւ 5
լուայ 'ի հրեշտակէն՝ զի ասէր . Արդար է

որ էնն եւ էր, եւ սուրբ 'ի գործս 'իւր՝ զի այս-
6 պէս դատեցար. Վն զի զարիւն սրբոց՝ եւ
զարիւն մարգարէիցն հեղին ամպարիշտք.
վն այնորիկ արիւն ետ ըմպել նց ը արժան-
7 ւոյն։ Եւ լուայ 'ի սեղանոյ անտի զի ա-
սէր. Այո՛ Տէր Ած ամենակալ, արդար եւ
8 ճշմարիտ են դատաստանք քո։ Եւ չոր-
րորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւառակէ իւր-
9 մէ 'ի վերայ արեգականն։ Եւ տուաւ նմա
խորշակահար առնել զմարդիկ հրով. եւ տա-
պացան մարդիկ 'ի տապ մեծ, եւ հայհոյե-
ցին զԱծ՝ որ ունէր իշխանութի 'ի վե հար-
ուածոցս այսոցիկ. եւ ոչ ապաշխարեցին 'ի
10 փառս նմ։ Եւ հինգերորդ հրեշտակն ե-
հեղ 'ի սկաւառակէ իւրմէ 'ի վե աթոռոյ
գազանին, եւ եղեւ թագաւորութի նր խա-
ւարեալ. եւ ծամէին զլեզուս իւրեանց յախ-
11 տէ ցաւոցն. Եւ հայհոյեցին զԱծ երկնից
'ի ցաւոց իւրեանց՝ եւ յախտէ դառնութենէն,
եւ ոչ ապաշխարեցին 'ի գործոց իւրեանց։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւա-
ռակէ իւրմէ 'ի վե գետոյն մեծի եփրատայ,
եւ ցամաքեցան ջուրք նր՝ զի պատրաստեսցի
13 ճանապարհ թագաւորի ելիցն արեւու։ Եւ
տեսի՝ զի ելանէր 'ի բերանոյ վիշապին՝ եւ 'ի
բերանոյ գազանին՝ եւ 'ի բերանոյ սուտ մար-

գարէին ̇ ոգիք երեք անսուրբք իբրև զգ-
գորտս ։ Քանզի նոքա են ոգիք դիւա- 14
կանք, որք առնէին զնշանս՝ և երթային առ
թագաւորս ա̃մ երկրի ժողովել զն̃ս 'ի պա-
տերազմ, յօրն մեծ ա̃ն ամենակալի. քան-
զի այսպէս ասաց տ̃ր. Ահա գամ իբրև 15
զգող. երանի որ լսեն արթունք, և պահես-
ցեն զհանդերձս իւրեանց. զի մի՛ մերկ շըր-
ջեսցին, և երևեսցին ամօթանք իւրեանց։
Եւ ժողովեցից զն̃ս 'ի տեղի մի, որ կոչի 16
եբրայեցերէն՝ Արմագեդոն ։ Եւ եօթնե- 17
րորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւառակէ իւր-
մէ 'ի վ̃ր օդոյ. և ել ձայն մեծ յերկնից՝ և
յաթոռոյն՝ ասելով, Եղև։ Եւ եղեն փայ- 18
լատակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եղև
շարժումն մեծ՝ որպիսի չէր եղեալ ևս-
կըզբանէ՝ յորմէ հետէ եղև մարդ 'ի վ̃ր երկ-
րի՝ այնպիսի շարժումն մեծ ։ Եւ եղև քա- 19
ղաքն մեծ յերիս մասն, և քաղաքք ազգաց
անկան. և բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի
ա̃յ, տալ նմա զբաժակն գինւոյ ցասման
բարկութ̃ե ն̃ր ։ Եւ ամենայն կղզիք փա- 20
խեան, և լերինք 'ի միջոյ բարձան ։ Եւ 21
կարկուտ մեծ իբրև կշիռ տաղանդոյ միոյ
իջանէր յերկնից 'ի վերայ մարդկան. և հայ-

հայհոյեցին մարդիկ զԱծ յերկինս վս հարուա-
ծոյ կարկտին, զի մեծ էր հարուածն և
սաստիկ։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ եկն մի ոմն յեօթն հրեշտակացն՝ որք
ունէին զեօթն սկաւառակսն. խօսեցաւ
ը̃ իս և ասէ. Եկ այսր և ցուցից քեզ զդատաս-
տանս մեծ պոռնկին՝ որ նստի ՚ի վր̃ ջուրց
2 բազմաց։ Ընդ որում պոռնկեցան թագա-
ւորք երկրի՝ և արբեցան բնակիչք երկրի ՚ի
3 գինւոյ արբեցութ̃ պոռնկութ̃ նր̃։ Եւ
առ տարաւ զիս յանապատ հոգւովն. և տե-
սի կին մի՝ զի նստէր ՚ի վր̃ կարմիր գազանի,
և լի էր անուամբք հայհոյութ̃. և գազանն
զոր տեսի՝ ունէր գլուխս եօթն և եղջիւրս
4 տասն։ Եւ կինն զգեցեալ էր ծիրանիս և
կարմիրս, և զարդարեալ ոսկւով և մարգար-
տով և ականմբք պատուականօք, ունելով
բաժակ ոսկի ՚ի ձեռին իւրում, և լի էր գար-
5 շելեօք և անմաքուր պոռնկութ̃։ Եւ ՚ի ճա-
կատն նր̃ գրեալ անուն խորհրդով. Մեծն
բաբելոն՝ մայր պոռնկաց և գարշելեաց երկ-

Digitized by Google

րի *: Այլ անտի զկինն արբեցեալ յարենէ 6
սրբոց՝ և յարենէ ամ՟ վկայիցն. և զարմա-
ցայ տեսեալ զնա՝ զարմացումն մեծ: Այլ 7
ասէ ցիս Հրեշտակն. Ընդէ՞ր զարմացար, ես
ասացից քեզ զխորհուրդս կնոջն, և զգազա-
նին որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեօթն
գլուխն՝ և զտասն եղջիւր: Այլ գազանդ 8
զոր տեսեր՝ որ էր, և չէր, և Հանդերձեալ
է ելանել 'ի դժոխոց՝ և 'ի կորուստ երթալ.
և զարմասցին ամենեքեան՝ որ բնակեալ են
'ի վ՟ր երկրի. որոց ոչ էր գրեալ անուանք ն՟ց
'ի գիր կենաց իսկզբանէ աշխարհի. զոր տե-
սանէին զգազանն†, զի էր՝ և չէ, և մերձ է:
Աստ է իմաստութիւն՝ որ ունի միտս. և 9
եօթն գլուխն՝ եօթն լերինք են, ուր կինն
նստեալ էր 'ի վ՟ր ն՟ց. և նոքին թագաւորք
են եօթն. և թագաւորք եօթն գոլով.
Հինգն անկան, և մին կայ, և միւսն ոչ 10
է եկեալ. և յորժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժա-
մանակ ունի: Այլ գազանն որ էր՝ և չէ և 11

---

* 'Ի Յօրինն, Այլ 'ի ճակատն նր գրեալ ա-
նուն խորհուրդ, մեծն բաբելոն՝ մայր պոռ-
նկաց և գարշելեաց երկրի:

† 'Ի Յօրինն, Որ էր և չէ . . . տեսանելով
զգազանն:

նա ութերորդ է. և է յեօթանց անտի, և 'ի
12 կորուստ երթալոց է: Եւ տասն եղջիւրն
զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են. որոց չև
ևս է առեալ զթագաւորութիւն, այլ առնուն
և կան իշխանք 'ի մի ժամ. և առնուն նոքա
13 զիշխանութիւն ընդ գազանին: Սոքա մի կամս
ունին, և զզօրութիւն և զիշխանութիւն գազա-
14 նին տան: Եւ ընդ գառինն պատերազ-
մին. և գառնն յաղթէ նոցա. զի տէր է նոցա*, և
թագաւոր թագաւորաց. և որք ընդ նմա
կոչեցեալք են, ընտրեալք՝ և հաւատա-
15 ցեալք: Եւ ասաց ցիս. Եւ զջուրսն զոր տե-
սեր՝ ուր նստէր պոռնիկն, ժողովուրդք են,
16 և բազմութիւնք և ազգք և լեզուք: Եւ
տասն եղջիւրքն՝ զոր տեսեր գազանին, նո-
քա ատեսցեն զպոռնիկն և աւերեսցեն զնա, և
զմարմինս նորա կերիցեն և այրեսցեն զնա հրով:
17 Քանզի ած ետ 'ի սիրտս նց առ 'ի լինել
նց մի կամս, և տալ զթագաւորութիւն գազա-
18 նին՝ մինչև կատարեսցի բանն այ: Եւ
կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ, որ ունի
զթագաւորութիւն 'ի վր թագաւորաց երկրի:

ԳԼ. ԺԸ.

1 Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ իջ-
եալ յերկնից՝ որ ունէր իշխանութիւն մեծ

---

* 'Ի Յոյնն, Զի տր է տերանց:

և երկիր լուսաւորեցաւ ՚ի փառաց նորա ։ Եւ 2
աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ ասելով . Անկաւ
բաբելոն մեծն, որ եղեալ էր բնակութի̃ դի-
ւաց՝ և արգել ամ̃ այսոց պղծոց, և բանտ
պահպանութե̃ ամ̃ ոգւոց անսրբից՝ և ատե-
ցելոց ։ Վասն զի ՚ի բարկութե̃ գինւոյ 3
պոռնկութե̃ նո̃ արբին ամ̃ ազգք և թագա-
ւորք երկրի՝ որք ը̃նդ նմա պոռնկեցան . և վա-
ճառականք երկրի՝ ՚ի նո̃ զօրութե̃ յօրանա-
լոյ մեծացան ։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ զի 4
ասէր . Ելէք ՚ի միջոյ դորա ժողովուրդ իմ,
զի մի՛ հաղորդ լինիցիք մեղաց դորա, և մի՛ ընդ
հարուածս դորա ընդունիցիք . Զի հասին 5
կցեցան մեղք դոցա մինչև յերկինս . և յի-
շեաց ած̃ զամբարշտութի̃ս դորա ։ Եւ հա- 6
տուցանէ դմա՝ ոպ̃ և հատոյցն մեզ, և առ-
ցէ զա երկպատիկ ը̃ գործոց իւրոց . և ընդ
բաժակն որով խառնեացն՝ խառնեցէք դմա
կրկին ։ Եւ որչափ փառաւորեաց զինքն և 7
խայտաց, այնչափ հատուցէք դմա սուգ . զի
՚ի սրտի իւրում ասէր՝ թէ Զամ̃ ժամ նըս-
տայց ես թագուհի՝ և այրի ոչ ևս եղէց ։
Վասն այնորիկ ՚ի միում աւուր եկեսցեն 8
՚ի վ̃ր դորա հարուածք՝ մահ և սուգ և սով,
և ՚ի հուր այրեսցի . զի հզօր է տր̃ ած̃ որ
դատեցաւն զդա ։ Եւ լայցեն՝ և կոծես- 9
ցեն ՚ի վ̃ր դորա թագաւորք երկրի, որք ը̃ն

դմա պոռնկեցան և խաղացին. և հեծեծա-
ցեն՝ յորժամ տեսցեն զծուխ կիզման տան-
10 ջանաց դորա: 'Ի հեռաստանէ կայցեն վս՟
երկիւղի տանջանաց դորա՝ և ասասցեն.
Վա՜յ քաղաքիդ մեծի բաբելովնի. քաղա՛ք
հզօր, զի 'ի միում ժամու եկին հասին դա-
11 տաստանք քո: Եւ վաճառականք երկրի
ողբասցեն և սգասցեն 'ի վր՟ քո, զի բեռն
12 նչ՟ ոչ ոք գնէ: Եւ շահք որ 'ի քէն՝ ոչ ևս
իցէ՝ ոսկւոյ և արծաթոյ և ականց պատուա-
կանաց՝ և մարգարտոյ և բեհեզոյ և ծիրան-
ւոյ և ոսկեթելի և որդան, և ամ՟ փայտ
խնկոյ՝ և ամ՟ անօթ փղոսկրեայ, և ամ՟ ա-
նօթ 'ի փայտէ պատուականէ և 'ի պղնձոյ
13 և յերկաթոյ և 'ի կճոյ. Եւ կինամոմոն և
ամ՟ խունկ և իւղ և կնդրուկ, և գինի և
ձէթ և նաշիհ և ցորեան, և ստացուածք
ամ՟, արջառ և ոչխար. և երիվարաց և կա-
ռաց՝ որ վայել է մարմնոց և ոգւոց մարդ-
14 կան*: Եւ ամ՟ ցանկութ՟ անձին քո գնաց
'ի քէն, և ամ՟ լուսափայլ վայելչութ՟ին, պա-
րարտն և գէրն և սպիտակն գնաց 'ի քէն.
15 և ոչ ևս գտցես զայդ: Եւ ամ՟ շահավա-
ճառք այսոքիւք մեծացեալք՝ 'ի քէն 'ի բաց

---

* 'Ի Յոյնն, Եւ երիվարաց և կառաց՝ և
մարմնոց և ոգւոց մարդկան:

կացցեն վն երկիւղի տանջանաց քոց լալով՝
և սուգ առնլով ։ Եւ ասասցեն. Վայ վայ 16
քաղաքն մեծ. որ զգեցեալ էիր բեհեզս և ծի-
րանիս և որդան և ոսկեզօծ և քարինս
պատուականս և մարգարիտս. Զի 'ի 17
միում ժամու պակասեցաւ այսչափ մեծու-
թիւն քո. և ամ նաւավար և ամ որ 'ի տեղիս
տեղիս նաւեն, և նաւազք և որք միանգամ
ուռկանաւ գործեն՝ 'ի հեռաստանէ կայցեն
լալով, Եւ աղաղակեսցեն՝ տեսանելով ըզ 18
ծուխ կիզմանն նր, ասելով. Ո՞ նման է քա-
ղաքիս այսմիկ մեծի ։ Եւ արկցեն հող 'ի 19
վերայ գլխոյ իւրեանց՝ և գուժալով ձայնիւ
մեծաւ՝ լալով և ողալով ասասցեն, Վայ վայ
քաղաք մեծ. որով ամենեքեան մեծա-
նայաք՝ որք ունէաք նաւս 'ի ծովս՝ վն պատ-
ուականութեն քո. զի 'ի միում ժամու ապա-
կանեալ կործանեցար ։ Ուրախ լերուք 'ի 20
վն նր երկինք և սբ առաքեալք և մարգա-
րէք. զի դատեցաւ ած զդատաստան ձեր 'ի
դմանէ ։ Եւ առ հրեշտակն հզօր՝ քար մի 21
իբրև զերկան մեծ, և ընկէց 'ի ծով՝ ասե-
լով. Այսպէս յարձակմամբ ընկեցի բաբելովն
քաղաք մեծ, և այլ ոչ ևս գտցի ։ Եւ ձայն 22
քնարերգաց և երաժշտականաց՝ արուես-
տականաց՝ և փողահարաց և թմբկի, այլ
ոչ ևս լուիցէ 'ի քեզ ։ Եւ լոյս ճրագի և 23

Digitized by Google

ձայն երկանի՝ այլ ոչ ևս երևեսցի 'ի քեզ. և
ձայն փեսայի և ձայն հարսին այլ ոչ ևս լուի-
ցի 'ի քեզ. և ոչ վաճառականք քո՝ փառա-
ւորք և մեծամեծք երկրի, որ զուարճա-
ցեալ էին 'ի քեզ. մի զի կախարդութ̄ դե-
24 ղատուութ̄ քո մոլորեցան ամ̄ ազգք։ Եւ
'ի քեզ ամ̄ արիւն մարգարէից և սրբոց գը-
տաւ, և ամ̄ զենլոց յերկրի կենդանեաց։

ԳԼ. ԺԹ.։

1 Եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազ-
մութ̄ յերկինս ասելով. Ալէլուիա. փըր-
կութի̄ և փառք և պատիւ և զօրութի̄ այ̄
2 մերում. Զի ճշմարիտ և արդար են դա-
տաստանք նր̄. զի դատեաց զպոռնիկն մեծ
'ի պոռնկութ̄ իւրում, և խնդրեաց զվրէժ
3 արեան ծառայից իւրոց 'ի ձեռաց նր̄։ Եւ
կրկին անգամ օրհնեցին՝ և ասացին, Ալէ-
լուիա. և ծուխ նր̄ ելանէր յաւիտեանս յա-
4 ւիտենից։ Եւ անկան քսան և չորք երի-
ցունքն՝ և չորք կենդանիքն, և երկիրպագին
այ̄՝ որ նստէրն յաթոռ փառաց, ասելով, Ա-
5 մէն՝ ալէլուիա։ Եւ ձայն յաթոռոյն ելա-
նէր՝ ասելով. Օրհնեցէք զա̄ծ մեր ամ̄ ծա-
ռայք նր̄, և որք երկնչիք 'ի նմանէ, փոքունք
6 և մեծամեծք։ Եւ լուայ ձայն բազմութ̄
մեծի՝ իբրև զձայն ջուրց բազմաց, և իբրև

Digitized by Google

զձայն հզօր օրոտման , ասելով դարձեալ .
Ալէլուիա , վն զի թագաւորեաց Տր Ած մեր
ամենակալ : Խնդասցուք և ցնծասցուք և 7
տասցուք փառս նմա , զի եկն հարսանիք գա-
ռինն , և կինն հարսն նորա պատրաստեաց
զինքն : Եւ տուաւ նմա զգենուլ բեհեզս 8
սպիտակս սուրբս և լուսափայլս . որ է բե-
հեզն արդարութի սրբոցն : Եւ մի յերի- 9
ցանցն ասէր ցիս . Գրեա՛ զայդ , երանելիք
են ամենեքեան՝ որ կոչեցեալ են յընթրիս
հարսանեացն գառինն : Եւ ես անկեալ ա- 10
ռաջի ոտիցն նր , երկիրպագի նմա : Եւ ասէ
ցիս . Տե՛ս՝ մի՛ անկանիր առաջի իմ , քան-
զի և ես ծառայակից քո եմ , և եղբարց քոց՝
որք ունին զվկայութին յսի քսի . տն այ միայն
երկրպագեա՛ . քանզի հաստատութի յսի է
տեսիլդ , և հոգի մարգարէութեդ . զի վը-
կայութի յսի է հոգւովն սրբով՝ , որ 'ի մար-
գարէսն էր : Եւ տեսի զերկինս բացեալ , 11
և ահա ձի սպիտակ . և որ հեծեալն էր 'ի
նմա՝ հաւատարիմ և ճշմարիտ , և արդա-
րութի դատի և պատերազմի : Եւ աչք 12
նր բոց հրոյ , և 'ի վր գլխոյ նր պսակս բա-
զումս . և ունէր անուն գրեալ , զոր ոչ ոք
գիտէ՝ բայց միայն ինքն : Եւ արկեալ 13
զիւրեաւ հանդերձ ներկեալ արեամբ . և
կոչէր անուն նր Բան Այ : Եւ զօրավարք 14

երկնից՝ և զօրք երկնից զհետ երթային նո-
րա ձիովք սպիտակօք, զգեցեալ բեհեզս
15 սուրբս և սպիտակս: Եւ 'ի բերանոյ նորա ե-
լանէր սուր սրեալ. զի նովաւ հարցէ զազգս,
և նա հովուեսցէ զնս գաւազանաւ երկա-
թեաւ. և նա կոխեսցէ զհնձան գինւոյ ցասու-
16 ման բարկութե ածյ ամենակալի: Եւ ու-
նէր 'ի վր պատմուճանի իւրոյ, և 'ի վր անու-
ղաժոց իւրոց գիր գրեալ. Թագաւոր թա-
17 գաւորաց, և տր տերանց: Եւ տեսի այլ
հրեշտակ՝ որ կայր 'ի վր արեգական, զի
աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ ամ հաւուց թռ-
ուցելոց ը մէջ երկնից՝ ասելով, Եկայք
18 ժողովեցարուք յընթրիս մեծին ածյ. Եւ
կերիջիք զմարմինս թագաւորաց, և զմար-
մինս հզօրաց, և զմարմինս երիվարաց՝ և
ամ հեծելոց 'ի նս, և զմարմինս ազատաց
19 և ծառայից՝ մեծի և փոքու: Եւ տեսի
զգազանն՝ և զթագաւորս երկրի՝ և զզօրս նց
ժողովեալս առնել պատերազմ ը այնմ, որ
հեծեալն էր 'ի ձին սպիտակ և ը զօրս նր:
20 Եւ ըմբռնեցաւ գազանն, և որ ընդ նմա
սուտ մարգարէն՝ որ առնէր զնշանսն առա-
ջի նր, և զորս մոլորեցոյց. և ետ առնուլ
զդրոշմ գազանին՝ և զերկրպագուս պատկե-
րի նր. և կենդանւոյն արկին զնս 'ի լիճ հրոյ
21 այրեցելոյ ծծմբով: Եւ այլքն մեռան 'ի

որոյ հեծելոյն ՚ի վ̄ր ձիոյն. յորոյ բերանոյ
ելանէր սուրն. և ամենայն թռչունք յագե-
ցան ՚ի մարմնոց նոցա:

ԳԼ. Ի.

Եւ տեսի այլ հրեշտակ զի իջանէր յերկ- 1
նից, և ունէր զփականս դժոխոց, և
շղթայս մեծ ՚ի ձեռին իւրում. Եւ ըմբռ- 2
նեաց զվիշապն՝ զօձն զառաջին, որ է բան-
սարկուն և սատանայ, և կապեաց զնա հա-
զար ամ, Եւ արկ զնա յանդունդս դժո- 3
խոց, և փակեաց և կնքեաց զնա՝ զի այլ մի՛
ևս մոլորեցուսցէ զազգս, մինչև կատարեսս-
ցի հազար ամն. և յետ այնորիկ պարտ է
լուծանել նմա սակաւ մի ժամանակ: Եւ 4
տեսի աթոռս. և նստան ՚ի վ̄ր նց. և դա-
տաւորութի տուաւ նց, ընտրել զհոգիս չար-
չարելոցն վ̄ն վկայութեն յսի և վ̄ն բանին
այ. և զորս ոչ երկրպագին գազանին, և ոչ
առին զդրոշմ նորա ՚ի ճակատս իւրեանց՝ և
ոչ ՚ի վ̄ր աջու ձեռին իւրեանց. և կացին
և թագաւորեցին ը̄ քսի հազար ամ: Եւ 5
յետ այսորիկ ՚ի մեռելոց ոչ ոք եկաց *, մին-
չև ՚ի կատարել հազար ամին. այս է յարու-

* ՚Ի Յոյնն, Եւ յայլոց անտի ՚ի մեռելոց
ոչ ոք եկաց:

Digitized by Google

6 թիւն առաջին ։ Երանի սրբոցն, որք ունին
բաժին ՚ի յարութեան առաջնում*, ՚ի վե̃ րա սո-
ցա երկրորդ մահն ոչ ունի իշխանութի̃. այլ
եղիցին քահանայք ա̃յ՝ և ք̃ն յն̃ի ք̃նի. և
7 թագաւորեսցեն ը̃ նմա հազար ամ ։ Եւ
յետ հազար ամին լուծցէ զսատանայ՝ և հան-
ցէ ՚ի բանտէ անտի. ելցէ և մոլորեցուսցէ
զազգս ա̃մ ը̃ չորս կողմանս երկրի. և զԳոգ
և զՄագոգ առցէ ՚ի ձեռս՝ ժողովել նոքօք
զա̃մ զօրս ՚ի պատերազմ. որոց թիւ ն̃ց իբ-
8 րև զաւազ ծովու ։ Եւ ելցեն ՚ի լայնութի̃
երկրի, և պատեսցեն շուրջ զբանակս սր-
9 բոցն, և զքաղաքին սիրելւոյ ։ Եւ իջցէ
հուր յերկնից առ ՚ի յա̃յ՝ և կերիցէ զն̃ս և
զզօրագլուխն ն̃ց զսատանայ՝ որ մոլորեցոյց
զն̃ս. և արկցէ զն̃ս ՚ի ծովն հրոյ և ծծմբոյ,
10 ուր էր գազանն՝ Եւ սուտ մարգարէն. և
11 չարչարեսցին զտիւ և զգիշեր ։ Եւ տեսի
աթոռ սպիտակ մեծ. և ՚ի վե̃ն ն̃ր նստեալ՝
յորոյ երեսացն երկնչէին, և փախչէին եր-
12 կինք և երկիր, և տեղի ոչ գտաւ ն̃ց ։ Եւ
տեսի զմեռեալս մեծամեծս և զփոքունս,
որ կային առաջի աթոռոյն. և գրեանք բա-
նային. և այլ գիրք բացաւ կենաց, և դա-

* ՚Ի Յոյնն, Երանելի և սուրբ է, որ ու-
նի բաժին ՚ի յարութեան առաջնում ։

տեցան մեռեալքն 'ի գրելոցն՝ ըստ գործոց իւ-
րեանց ։ Եւ ետ ծով զմեռեալս իւր , և 13
մահ և դժոխք զիւրեանց մեռեալս . և դա-
տեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրեանց ։
Մահ և դժոխք մատնեցան 'ի լիճ հրոյն . 14
այս է մահն երկրորդ ։ Եւ որ ոչ ոք գը- 15
տաւ 'ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ 'ի լիճ
հրոյն ։

ԳԼ. ԻԱ.

Եւ տեսի երկին նոր՝ և երկիր նոր . քան- 1
զի առաջինն երկինք և երկիր էանց . և
ծով ոչ գոյր ։ Եւ զքաղաքն սբ զնորն Եէմ 2
տեսի՝ զի իջանէր յայ՝ և յերկնից , զարդա-
րեալ և պատրաստեալ որպէս առն իւ-
րոյ ։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որ ասէր . 3
Ահաւասիկ խորանն այ 'ի մէջ մարդկան , և
բնակեսցէ ը նս . և նոքա ժողովուրդ նմա .
և սա ած նց ։ Եւ ջնջեսցէ զամ արտասուս 4
յաչաց նց . և մահ ոչ ևս գոյ , ոչ սուգ՝ և ոչ
աղաղակ , ոչ ցաւք՝ և ոչ աշխատանք ոչ ևս
գոյ , զի առաջինն էանց ։ Եւ ասաց ցիս՝ 5
որ նստէր 'ի վերայ աթոռոյն . Ահաւասիկ
առնեմ զամ նոր . և ասէ ցիս , Գրեա . այս
բանք ճշմարիտ և հաւատարիմք են ։ Եւ ասէ 6
ցիս . Եղէ՝ ես եմ ալփա և ով , սկիզբն և կա-
տարած . ես ծարաւելոցն տաց յաղբերէ
ջրոյ կենաց ձրի ։ Որ յաղթէ ժառանգես- 7

Digitized by Google

ցէ զայս ա՟մ. և ես եղէց նմա ա՟ծ, և նոքա ե-
8 ղիցին ինձ որդիք: Եւ ծուլացն և անհա-
ւատից՝ սպանողաց և պոռնկաց՝ և կախար-
դաց և կռապաշտից՝ և գեղատուաց, և ա՟մ
ստոց՝ ամպարշտաց. որոց բաժինն իւրեանց
'ի լճին այրեցելոյ հրով և ծծմբով. որ է
9 մահն երկրորդ: Եւ եկն առ իս մի յեօթն
հրեշտակացն, որք ունէին զեօթն սկաւա-
ռակսն լցեալս եօթն վախճանաւ կատարա-
ծովք, խօսեցաւ ը՟ իս և ասէ. Եկ ցուցից
10 քեզ զհարսնն և զկին գառինն: Եւ ա-
տարաւ զիս 'ի լեառն մի բարձր և մեծ՝ հոգ-
ւովն, և եցոյց զքաղաքն մեծ և նր եէմ.
11 զի իջեալ էր յերկնից առ 'ի յա՟յ, Եւ ունէր
զփառս ա՟յ. և էր 'ի նմա լուսաւորութի՟,
նմանեալ ականց պատուականաց՝ քար յաս-
12 պիս սառնատեսակ և կենդանի: Եւ էին
պարիսպք նո՟ մեծ և բարձր, և ունէր դրունս
երկոտասան. և յերկոտասան դրունսն եր-
կոտասան հրեշտակս, և անուանք իւրաքան-
չիւրոցն 'ի վ՟ր դրանցն գրեալ էին՝ ժ՟բ երկո-
13 տասան ցեղիցն ի՟ղի: Յարևելից կողմա-
նէ դրունք երեք, և 'ի հիւսիսոյ կողմանէ
դրունք երեք, և 'ի հարաւոյ կողմանէ դր-
րունք երեք, և յարևմտից կողմանէ դրունք
14 երեք: Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր հի-
մունս երկոտասան, և 'ի նս երկոտասան ան-
ուանք երկոտասան առաքելոց գառինն:

Digitized by Google

Եւ որ խօսէրն ը՟դ իս, ունէր եղէգն ոսկի 15
'ի ձեռին իւրում, զի չափեսցէ զքաղաքն՝ և
զդրունս ն՟ր՝ և զպարիսպսն ն՟ր։ Եւ էր քա- 16
ղաքն քառակուսի. և որչափ երկայնութի՟
ն՟ր՝ նոյնչափ և լայնուի՟՝ և բարձրուի՟՝ հա-
ւասար. և էր չափ երկայնութե՟ ն՟ր երկո-
տասան հազար ասպարէզս. և լայնուի՟ ն՟ր և
բարձրութի՟ միաչափ կիվօս։ Եւ չափեաց 17
զպարիսպն ն՟ր հարիւր և քառասուն և չորս
ասպարէզս. չափ մարդոյ՝ որ է հրեշտակի։
Եւ էր շինուած պարսպաց քաղաքին յաս- 18
պիս. և քաղաքն էր ոսկի մաքուր՝ նման
սուրբ և սպիտակ ապակւոյ։ Եւ հիմունք 19
քաղաքին յա՟մ ականց պատուականաց. հի՟մն
առաջին պարսպին յասպիս, երկրորդն շա-
փիղա, երրորդն պղնձագոյն, չորրորդն զմ-
րուխտ, հինգերորդն եղեգնաքար, վե- 20
ցերորդն սարդիոն, եօթներորդն ոսկեքար,
ութերորդն բիւրեղ, իններորդն տպազիոն,
տասներորդն քրիսոպրասոս, մետասանն
յակինթ, երկոտասանն ամեթուս։ Եւ էին 21
երկոտասան դրունք յերկոտասան մար-
գարտաց՝ միաձև. և իւրաքանչիւրոցն դրունք
էին մի մի դուռն 'ի միոյ միոյ մարգարտէ.
և ընդարձակուի՟ քաղաքին ոսկի մաքուր՝
ա՟պ զապակի պայծառ։ Եւ տաճար ո՛չ տե- 22
սի 'ի նմ՟, քանզի տ՟ր ա՟ծ ամենակալ տաճար
էր 'ի նմա և գառնն։ Եւ քաղաքին չէին 23

Digitized by Google

պէտք արեգական և լուսնի, զի լուսաւորեսցեն զնա․ քանզի փառքն ա՟յ լուսաւորէին
24 զնա յա՟մ ժամ, և ճրագ ՚ի նմ՟ գառնն։ Եւ
գնայցեն հեթանոսք ՚ի լոյս նորա․ և թագա-
ւորք երկրի լուսազգեաց լինէին ՚ի փառաց
25 նր՟։ Եւ դրունք նր՟ ոչ փակէին ՚ի տուէ
և ՚ի գիշերի, այլ բաց կային հանապազորդ․
26 և գիշեր ոչ ևս լինէր ՚ի նմա․ Այլ փառք
27 և պատիւ ազգաց։ Եւ ոչ մտցէ անդ ա՟մ
չարակամ՝ և պիղծ և ստուի, բայց միայն
որ գրեալ են ՚ի դպրութ՟ կենաց գառինն։

ԳԼ․ ԻԲ։

1 Եւ եցոյց ինձ մաքուր գետ կենդանի ջրոյ
սառնատեսակ, որ ելանէր յաթոռոյն
2 ա՟յ և գառինն։ Եւ գնայր ՚ի մէջ հրապա-
կաց քաղաքին, և զեզերբ գետոյն աստի և
անտի ծառ կենաց՝ որ բերէր պտուղս, երկո-
տասան․ ը՟ս միոյ միոյ ամսոյ տային զպտուղս
իւրեանց․ և տերև ծառոյն էր բժշկութ՟ի
3 հեթանոսաց։ Եւ նզովք անդ ոչ ևս էին․
և աթոռն ա՟յ և գառինն նր՟ էր ՚ի նմ՟․ և ծա-
4 ռայք նր՟ պաշտէին զնա․ Եւ տեսանէին զե-
րեսս նր՟․ և անունն նր՟ գրեալ էր ՚ի ճակատս
5 նց՟։ Եւ գիշեր ոչ անդ՝ և չէր ինչ անդ
պէտք ճրագի և լուսոյ արեգական․ վ՟ն զի
տ՟ր ա՟ծ լուսաւորէր զն՟ն․ և թագաւորեսցեն
6 յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ ասէ ցիս․

Այս բանք հաւատարիմ է եւ ճշմարիտ. եւ տ̃ր
ա̃ծ մարգարէից սրբոց՝ առաքեաց զհրեշտակ
իւր՛ ծառայիդ իւրում ցուցանել՝ զոր լինե-
լոց է վաղվաղակի ։ Ահա գամ վաղվա- 7
ղակի. երանի՛ որ պահէ զբան մարգարէու-
թեան գրոյս ։ Եւ ես յովհաննէս լուայ՝ եւ 8
տեսի զայս ա̃մ. եւ յորժամ լուայ եւ տեսի,
անկայ՝ եւ երկիր պագի հրեշտակին՝ որ ցու-
ցանէր ինձ զայս ա̃մ ։ Եւ ասէ ցիս. Մի՛ ան- 9
կանիր առաջի իմ՝ եւ երկիր պագաներ. քան-
զի եւ ես ծառայակից քո եմ եւ եղբարց քոց՝
որ պահեսցեն զբան մարգարէութե̃ գրոյս
այսորիկ. ա̃յ երկիր պագ ։ Եւ ասէ ցիս 10
դարձեալ. Մի՛ կնքեր զբանս մարգարէական
գրոցս այսմիկ. քանզի ժամանակս մերձ է ։
Որ ամբարշտելոցն է՝ ամբարշտեսցի. եւ 11
որ աղտեղանալոցն է՝ աղտեղասցի, եւ որ ար-
դարանալոցն է՝ արդարասցի. եւ որ սրբելոցն
է՝ սրբեսցի ։ Ահա գամ վաղվաղակի՛ եւ 12
վարձք իմ ը̃ իս, հատուցանել իւրաքանչիւր
ը̃ գործս իւրեանց ։ Ես եմ ալփա եւ ով, 13
սկիզբն եւ կատարած, առաջին եւ վերջին ։
Երանելիք են՝ որ պահեն զպատուիրանս 14
ն̃ր. նոքա ունին իշխանութի̃ ունել ՚ի փայ-
տէն կենաց՝ եւ մտանել ը̃ դրունս քաղաքին ։
Այլ ելցեն արտաքս՝ շունք եւ դեղատուք 15
եւ սպանողք եւ կռապաշտք, եւ ամենեքեան
որ սիրեն զստութի̃ ։ Ես յս̃ առաքեցի ը̃զ 16

Digitized by Google

Հրեշտակ իմ վկայել զայս ձեզ եկեղեցեացդ.
ես արմատ և սեռ 'ի Դաւթայ, և աստղ պայ-
17 ծառ առաւօտին։ Եւ Հոգի, և փեսայն՝
որ գալոցն եմ. և որ լսէ՝ ասելով Թէ եկ,
և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ, և որ ոք կամի
18 առնուլ զջուրն կենաց ձրի*։ Վկայեմ և
ես ամի՝ որ լսէ զբանս մարգարէութեն գրոցս
այսմիկ. Թէ ոք յաւելցէ 'ի սա, յաւելցէ ած
'ի վր նր զեօթն հարուածսն՝ †գրեալս 'ի գիրս
19 յայս։ Եւ եթէ ոք պակասեցուսցէ 'ի բա-
նից մարգարէութն գրոցս այսմիկ՝ պակա-
սեցուսցէ և հատցէ ած զբաժին նր 'ի ծա-
ռոյն կենաց՝ և 'ի քաղաքէն սրբոց՝ ‡որ գրեալ
20 է 'ի գիրս յայս։ Ասաց՝ որ վկայեացն զայս.
Գամ ես վաղվաղակի. ամէն։ Եկ տր յս
21 քս։ Շնորհք տն մերոյ յսի քսի 'ի վր ամ
սրբոց. Ամէն։

ՎԱԽՃԱՆ ՆՈՐՈՅ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ։

---

*Յոյնն զայս համօր ընթեռնու, Եւ Հոգի և հարսն ասեն՝ Եկ. և որ լսէ՝ ասասցէ, Եկ. և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ, և որ ոք կամի առցէ զջուրն կենաց ձրի։

†'Ի Յոյնն, 'Ի վրնր զհարուածսն։

‡'Ի Յոյնն, 'Ի քաղաքէն սրբոյ

ՑԱՆԿ
ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ա. Աւետարան ըստ Մատթէոսի ։ 1.
բ. Աւետարան ըստ Մարկոսի ։ 107.
գ. Աւետարան ըստ Ղուկասու ։ 175.
դ. Աւետարան ըստ Յովհաննու ։ 284.
ե. Գործք առաքելոց ։ 369.
զ. Թուղթ պօղոսի առ Հռովմայեցիս ։ 476.
է. Առ կորնթացիսն առաջին ։ 520.
ը. Առ կորնթացիսն երկրորդ ։ 563.
թ. Առ գաղատացիսն ։ 592.
ժ. Առ եփեսացիսն ։ 607.
ժա. Առ փիլիպ. 622 ։ ժբ. Առ կողոսա ։ 633.
ժգ. Առ թեսաղոնիկեցիսն առաջին ։ 643.
ժդ. Առ թեսաղոնիկեցիսն երկրորդ ։ 653.
ժե. Առ տիմոթէոս առաջին ։ 659.
ժզ. Առ տիմոթէոս երկրորդ ։ 671.
ժէ. Առ տիտոս. 680 ։ ժը. Առ փիլիմոն ։ 686.
ժթ. Առ եբրայեցիսն ։ 689.
ի. Թուղթ կաթուղիկեայց յՅակոբու ։ 723.
իա. Պետրոսի առաջին ։ 735.
իբ. Պետրոսի երկրորդ ։ 747.
իգ. Յովհաննու առաջին ։ 756.
իդ. Յովհաննու երկրորդ ։ 768.
իե. Յովհաննու երրորդ ։ 770.
իզ. Յուդայի առաքելոյ ։ 772.
իէ. Յայտնութիւն Յովհաննու ։ 776.

Bayerische Staatsbibliothek
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google